

Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola

Pedagógiai Program

OM: 034866

2026.

„... mindenkit mindenre meg lehet tanítani,
csak idő, módszer és mester kérdése.”
/Comenius/

Tartalomjegyzék

<i>Jogi státus</i>	6
Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola Pedagógiai Programja	7
I. Az iskola nevelési programja	7
1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	9
1.1. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei.....	10
1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	14
1.3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	15
1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	16
1.5. A diákönkormányzat	17
2. Hagyományok	20
2.1. Pályaorientáció.....	20
3. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	21
3.1. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre.....	22
3.2. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	23
3.3. A korrepetálások rendszere.....	27
3.4. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése	27
3.5. A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók integrált nevelése - oktatása	28
3.6. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása.....	30
3.7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje	32
3.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	32
4. Könyvtár	36
5. Az iskolai közösségi szolgálat teljesítése.....	38
6. Felvétel az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola nappali tagozatú képzésrendszerébe.....	39
6.1. A szóbeli felvételi vizsgák követelményei	39
6.1.1. Sportolói osztályok (0001)	39
6.1.2. Média osztály (0002)	40
6.1.3. Dráma osztály (0003).....	41
6.1.4. Általános gimnáziumi kerettanterv szerinti osztály (0004).....	41
6.2. Felvételi eljárás rendje.....	41
6.3. Pontszámítási eljárás az Újpesti Bródy Imre Gimnáziumba felvételiző 8. évfolyamos tanulók esetében	44
6.4. Az SNI/BTMN tanulók részvétele a középfokú felvételi eljárásban.....	45
6.5. A jelentkezők rangsorolásának módja.....	46
6.6. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	46
6.7. A felvételi eljárás külön szabálya.....	48
6.8. Vendégtanulói jogviszony létesítésének szabálya.....	48
7. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei.....	51
8. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása.....	52
8.1. Az eredményes tanulás segítésének elvei intézményünkben	52
8.2. A 9-12. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása.....	53
9. Mindennapos testnevelés	54
10. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai.....	54

11. Projektoktatás	55
12. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	55
13. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái	56
13.1. Mentességek, felmentések	57
13.2. Írásbeli, szóbeli és egyéb feladatok értékelése.....	58
13.3. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	58
14. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei	59
15. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének méréséhez szükséges módszerek	59
16. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	60
16.1. Az iskola egészségnevelési elvei.....	60
16.2. Az iskola környezeti nevelési célja és elvei.....	63
16.3. Green-team (ÖKO munkacsoport)	66
17. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei	68
17.1. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei	68
17.2. A magatartás értékelésének elvei	68
17.3. A szorgalomjegyek megállapításának elvei	69
18. Digitális munkarend.....	70
II. Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola Vizsgaszabályzata	70
1. A vizsgák fajtái.....	71
1.1. Osztályozóvizsga.....	72
1.2. Javítóvizsga.....	73
1.3. Különbözeti vizsga	74
1.4. Pótló vizsga.....	75
1.5. A tanulmányok alatti vizsgák időpontja, a jelentkezés módja	75
1.6. Belső vizsga	76
1.7. A Vizsgabizottság feladatköre	77
2. A tanulmányok alatti intézményi vizsgákkal kapcsolatos általános szabályok a belső vizsga, osztályozóvizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga és a pótló vizsga esetében.....	78
2.1. Írásbeli vizsgákról	78
2.2. SNI-s, BTMN-es tanulókra vonatkozó rendelkezés az írásbeli vizsgákon	79
2.3. Szóbeli vizsgákról	80
2.4. SNI-s, BTMN-es tanulókra vonatkozó rendelkezés a szóbeli vizsgákon	81
2.5. Érettségi vizsgák	82
2.6. Tantárgyankénti osztályozó/javító/különbözeti/pótló vizsgák.....	83
2.6.1. A vizsgán nyújtott teljesítmény minősítése.....	87
3. A Vizsgaszabályzat hatálya.....	99
4. A magasabb évfolyamba lépés feltételei.....	100
III. Az intézmény helyi tanterve – 2020 NAT alapján	100
1. A választott kerettanterv megnevezése	100
2. A sport osztályok kiemelt céljai és helyi tanterve	104
2.1. A köznevelési típusú sportiskola helyi tanterve	105
3. A dráma - drámát emelt óraszmban tanuló- osztályok pedagógiai céljai és helyi tanterve.....	107
3.1. A dráma tagozat - drámát emelt óraszmban tanuló osztály művészeti tantárgyai.....	108
3.2. Dráma helyi tanterve	108
4. A média tagozatos - médiát emelt óraszmban tanuló - osztály képzésének céljai és helyi tanterve	110
4.1. Média tagozat - médiát emelt óraszmban tanuló osztály - helyi tanterve	111
4.2. Média tagozat – médiát emelt óraszmban tanuló osztály - képzési programja	113
5. Az általános tantervű osztály képzésének célja.....	113
6. Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola felnőttoktatása.....	115
6.1. Az esti gimnáziumi felnőttoktatási tagozat követelményrendszere és képzési rendszere	118
6.2. Az ifjúsági tagozat.....	125
6.3. Intézményünk általános iskolai felnőttoktatásra vonatkozó irányelvei	125
7. Érettségi	133

IV. A Pedagógiai Programhoz kapcsolódó egyéb intézkedések.....	135
V. Záradék	137
1. A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása.....	137
2. Ratifikációs záradékok	137
VI. Mellékletek.....	138
1. sz. melléklet: Sportiskolai nevelésről és a hozzá kapcsolódó tantárgyakról	138
2. sz. melléklet: Drámajáték (dráma és színház), színházkultúra emelt óraszámú képzésről	219
3. sz. melléklet: A média emelt óraszámú képzés fejlesztési területei, kerettantervek, tematika.....	234
4. sz. melléklet: Érettségi témakörök (középszint).....	240
Angol nyelv érettségi témakörök	240
Biológia érettségi témakörök.....	248
Digitális kultúra érettségi témakörök	253
Dráma érettségi témakörök.....	255
Ének-zene érettségi témakörök	256
Fenntarthatóság érettségi témakörök.....	285
Fizika érettségi témakörök	286
Földrajz érettségi témakörök	288
Irodalom érettségi témakörök	291
Kémia érettségi témakörök.....	292
Magyar nyelv érettségi témakörök.....	297
Matematika érettségi témakörök.....	298
Mozgókép-kultúra és médiaismeret érettségi témakörök	299
Német, orosz nyelvi és francia nyelv érettségi témakörök	324
Testnevelés érettségi témakörök	327
Történelem érettségi témakörök	331
Vizuális kultúra érettségi témakörök.....	333
5. sz. melléklet: tantárgyak helyi tanterve.....	371
Állampolgári ismeretek	371
Angol, mint első idegen nyelv helyi tanterve a 2020-as NAT kerettantere alapján	388
Biológia.....	432
Digitális kultúra	462
Dráma és színház 8.	463
Dráma és színház 9-12.	463
Ének-zene 9-10.	468
Fizika 9-10. gimnázium felnőttoktatási tagozat esti munkarend	471
Fizika 9-10. gimnázium nappali tagozat	478
Földrajz	484
Francia nyelv: 2. élő idegen nyelv	506
Irodalom 5-8.	548
Irodalom 9-12.	550
Kémia	574
Magyar nyelv 5-8.....	577
Magyar nyelv 9-12.....	580
Matematika 5-8. évfolyam, általános iskola felnőttoktatási tagozat levelező munkarend ...	588
Matematika 9-12. évfolyam, gimnázium felnőttoktatási tagozat esti munkarend	600
Matematika 9-12. évfolyam, gimnázium nappali tagozat	607
Mozgókép-kultúra és médiaismeret	615
Német nyelv: 2. élő idegen nyelv.....	624
Orosz nyelv: 2. élő idegen nyelv.....	654
Színház-történet	683
Technika és tervezés	687
Természettudomány	693
Testnevelés	727
Történelem.....	767
Vizualis kultúra	812

6. sz. melléklet: Az osztályozóvizsga/javítóvizsga/különbözet vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei - 2020 NAT szerint	816
Állampolgári ismeretek	816
Angol nyelv	817
Beszédtechnika	829
Biológia	831
Digitális kultúra	837
Dráma és színház	847
Ének-zene	849
Fizika.....	850
Fotó	854
Földrajz	856
Irodalom	859
Kémia	862
Magyar nyelv	865
Matematika.....	868
Mozgókép kultúra és médiaismeret	875
Művészetek: Mozgókép kultúra és médiaismeret 11. vagy 12. évfolyamon:.....	877
Német nyelv.....	878
Francia nyelv	882
Orosz nyelv.....	893
Színháztörténet	896
Tanulásmódszertan.....	900
Természettudomány	901
Testnevelés elméleti tárgyak.....	908
Testnevelés	912
Történelem.....	919
Video.....	933
Vizuális kultúra.....	934
Általános iskolai követelmények	935
• Állampolgári ismeretek.....	935
• Angol nyelv	936
• Digitális kultúra	941
• Dráma és színház	945
• Etika	947
• Hon- és népismeret	951
• Irodalom	952
• Magyar nyelv (kommunikáció)	956
• Matematika.....	960
• Művészetek -Vizuális kultúra.....	972
• Technika és tervezés	974
• Természettudomány	975
• Történelem	977
7. sz. melléklet: Az EU általános adatvédelmi rendeletének (GDPR) alkalmazásával kapcsolatos feladatok a köznevelési intézményekben	980

Jogi státus

Az intézmény neve: Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola

OM azonosító: 034866

E-mail cím: titkarsag.brodyi@ebtk.hu

Az intézmény székhelye: 1047 Budapest, Langlet Valdemar u. 3-5.

A telephelye: 1047 Budapest, Langlet Valdemar u. 4-6.

Az intézmény fenntartója: Észak-Budapesti Tankerületi Központ

Az **intézményvezetői feladatot** a Puétv. 73. § (1) bekezdése alapján a főigazgató (továbbiakban: igazgató) látja el.

Az **igazgató helyettese** a főigazgató-helyettesi (továbbiakban: igazgató-helyettes) vezetői megbízással rendelkező pedagógus.

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola Pedagógiai Programja

A képzés belső szerkezete:

- négy évfolyamos, nappali rendszerű gimnáziumi képzés
- négy évfolyamos gimnáziumi képzés, felnőttoktatás esti munkarendben
- általános iskolai felső tagozat: felnőttoktatás levelező munkarendben

A gimnáziumi tagozaton ifjúsági képzést, a felső tagozaton pedig esti képzést már nem indítunk, de igény esetén újraindíthatjuk.

Az intézmény alaptevékenységei: a gimnáziumi oktatás során az érettségi vizsgára és felsőfokú iskolai tanulmányok megkezdésére felkészítő nevelés és oktatás, valamint általános műveltséget megalapozó általános iskolai felső tagozatos képzés.

Az alapítás éve: 1902

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola Pedagógiai Programját a szülői közösség (SZMK), a tantestület és az Iskolai Diákönkormányzat megismerte és elfogadta.

A program felülvizsgálata évente történik.

A Pedagógiai Program hozzáférhető az igazgatói irodában és elektronikus formában az intézmény honlapján.

I. Az iskola nevelési programja

Iskolánk több mint 120 éve áll a magyar közoktatás szolgálatában. Az 1902-es felavatását követően a Toldi Miklós Utcai Állami Népiskolától a Bródy Imre Gimnáziumig bezárólag különböző iskolatípusok keretében végezték és folytatják a munkájukat a pedagógusok és a tanulók mind a mai napig.

A történelem viharai és békés percei alatt is a tanulók ismereteinek megalapozásával, képességeik és készségeik fejlesztésével megfelelő alapot nyújtott és nyújt a mindennapi gyakorlati életben való eligazodáshoz.

Nevelő, oktató munkájával iskolánk hozzájárul a tanulók helyes értékrendjének kialakításához, elősegíti, hogy érzelmeikben gazdag, akarattal, reális életszemlélettel és önismerettel rendelkező személyiségekké váljanak. Munkánk során valamennyi jogelődünk életszemléletét, bölcsességét, pedagógiai és szaktárgyi örökségét hasznosítjuk.

A gimnázium, mint iskolatípus, elsősorban általános műveltséget megalapozó, érettségi vizsgára és felsőfokú tanulmányokra felkészítő intézmény, ezért alapfeladatunknak tartjuk az ismeretközvetítést és a képességfejlesztést.

Az általános iskolai képzésünk legfontosabb célja, hogy az ide beiratkozók legalább az általános iskolai bizonyítvány megszerzésével el tudjanak helyezkedni a munkaerőpiacon. Továbbá alapot kapjanak arra, hogy esetlegesen a középfokú tanulmányaikat el tudják kezdeni.

Ezeket a fontos funkciókat csak úgy tölthetjük be, ha az iskola minden tanára figyelmet fordít a tanulók személyiségének alakítására, fejlesztésére, nevelésükre.

A diáknak tisztában kell lennie saját belső értékeivel, önismerete birtokában toleránsan viszonyulni a környezetéhez, ismerni mások értékeit és elfogadni – ha nem is kritikátlanul – mások hibáit.

Célunk, hogy a diák ne pusztán befogadó legyen, hanem értékes partner, hiszen a nevelés oktatás folyamata a pedagógus és a tanulók közös tevékenysége.

Szeretnénk, hogy tanulóink legyenek nyitottak, problémaérzékenyek, keressék a megoldási lehetőségeket, s így váljanak kiegyensúlyozott, céltudatos emberekké.

Az oktatás és nevelés fontos része, hogy egészséges, edzett legyen az ifjúság.

Ennek érdekében testi nevelésük fontosságát mindig szem előtt tartjuk.

Budapest IV. kerülete, Újpest elkötelezett a sport felé. Ebből fakadóan a sporttagozatunkon az élsportoló osztályokban a sportiskolai kerettanterv szerinti oktatásban részesítjük diákjainkat.

Célunk, hogy az edzések, versenyek, bajnokságok által túlterhelt diákok testre szabott program alapján zavartalanul tanulhassanak. Igyekszünk megtalálni az egészséges egyensúlyt a tanulás kötelezettsége és a kötelező edzések, versenyek, edzőtáborok között.

Kötelességünknek érezzük segíteni tanulóinkat abban, hogy reálisan lássák sportpályafutásukat (eredményességük, egészségük és lehetőségeik függvényében) és legyen alternatív tervük, ha abbahagyják a versenysportot.

Kreativitásfejlesztésre és a személyiség-fejlesztésre a művészeteken keresztül remek módszernek bizonyult a dráma, valamint a média képzés. Iskolánkban 2012 szeptemberében indult el a média tagozat. Emellett továbbra is a kerettantervben rögzített képzést biztosítjuk a médiás, drámás osztályainkban.

Igyekszünk azoknak a diákoknak is segítséget nyújtani a gimnáziumi képzésünkben, akik még nem döntöttek el, hogy milyen irányban szeretnének továbbtanulni. Nekik az általános tantervű képzést ajánljuk, ahol 11. és 12. évfolyamon magasabb számú órákat tudunk biztosítani a felvételi tárgyakból.

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium megmutatta elkötelezettségét a környezettudatosság és fenntarthatóság iránt, ezt bizonyítja, hogy 2024 májusában elnyerte az Ökoiskola címet. Úgy véljük, tanárok és a diákok kritikus szerepet játszanak a fenntarthatóság előmozdításában.

Azáltal, hogy a fenntartható gyakorlatokat beépítjük működésünkbe és tantervünkbe, az iskola megtaníthatja a tanulóknak a felelős erőforrás-felhasználás fontosságát, és segíthetik őket a személyes és szakmai életükben fenntartható döntések meghozatalához szükséges készségek és ismeretek fejlesztésében.

A tanulók bevonásával a fenntarthatósági kezdeményezésekbe az iskolánk olyan fenntarthatósági kultúrát alakíthat ki, amely a tanulók esetében az érettségi megszerzése után még sokáig előmozdítja a felelős erőforrás-használatot és a környezettudatos életvitelt.

1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az *Nkt.* 2. § (1) bekezdésének megfelelően, az Alaptörvényben foglalt ingyenes és kötelező alapfokú, valamint ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú nevelés-oktatáshoz való jog biztosítása az érettségi megszerzéséig, valamint a készségfejlesztő iskola utolsó gyakorlati évfolyamának befejezéséig a magyar állam közzolgálati feladata. Ingyenes az iskolai rendszerű nevelésben-oktatásban való részvétel a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű tanuló részére.

Továbbá, a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdése értelmében az állami szerv, a tankerületi közpon által fenntartott köznevelési intézményben térítésmentesen biztosított köznevelési közfeladat általános iskolában, középiskolában és középfokú iskolában. Térítésmentesen

igénybe vehető a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó, a minden tanuló számára előírt tananyag megismerését, feldolgozását, a mindennapi testedzést szolgáló, intézményen kívüli kulturális, művészeti, sport- vagy más foglalkozás, kirándulás, erdei iskola, a nevelési-oktatási intézmény létesítményeinek, eszközeinek használata.

Az iskola nem ingyenes szolgáltatásokat is szervezhet (pl. kirándulások, táborok, pályázatokon való részvétel, külföldi tanulmányutak stb.) ezek nem a pedagógiai program végrehajtását szolgálják, ekképpen nem kötelezőek, hanem a részvétel és a fizetés önkéntes a tanulók számára. (229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet 34. §). A tanítási időn kívül, költségtérítés ellenében megszervezett, ajánlott rendezvény, foglalkozás nem kötelező a tanulók számára.

1.1. Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskolában dolgozó pedagógusok nevelő-oktató munkájukat a következő alapelvek figyelembe vételével végzik:

- az iskola által közvetített nevelési elvek érvényesítése a gyermeki személyiség méltóságának egyidejű tiszteletben tartása mellett,
- a nevelés során keletkező konfliktushelyzetek hatékony kezelése, a gyerekek szocializációs készségének fejlesztése és lelki épségének megóvása érdekében,
- reális, következetes értékeléssel serkenteni diákjainkat teljesítményeik fokozására.

Legfontosabb feladatunknak tartjuk: a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítását és bővítését, valamint a tanulók teljes személyiségének fejlesztését.

A szakmai alapidokumentumunkból 2025.09.01-től kikerült az enyhe értelmi fogyatékosokkal való foglalkozás, így a 2025/2026. tanévtől nem áll módunkban ebbe a kategóriába tartozó tanulót felvenni.

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljai

A 9-12. évfolyamban folyó nevelő-oktató munkánk célja, hogy az általános emberi és a nemzeti értékeket megismertessük, átadjuk a tanulóknak és elfogadtassuk velük. Pedagógiai munkánk kiemelt célja, hogy:

- folytassa az előző szakasz nevelő-oktató munkáját, a képességek, készségek fejlesztését,
- vegye figyelembe, hogy a tanulók ismeretszerzési folyamatában 14 éves kortól előtérbe kerül az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás,
- a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű és képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú gyerekeket együtt neveljük,
- a tanulókat érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően készítse fel az érettségire és a társadalomba való majdani beilleszkedésre,
- a magas színvonalú, sokrétű ismeretközléssel fejlessze a tanulók önálló problémamegoldó képességét, készségét és kreativitását.
- segítse a fiatalokat abban, hogy felelősségteljes és tudatos döntéseket hozzanak a környezettel kapcsolatban, és aktív részesei legyenek a fenntartható jövő megteremtésének.
- támogassa és fejlessze a diákok társadalmi felelősségvállalását, ezért olyan környezeti és társadalmi projektekben való aktív részvételt ösztönözzük tanulóinkat, amelyek lehetővé teszik a diákok számára, hogy közvetlenül hozzájáruljanak közösségük jólétéhez és fenntarthatóságához. Az ilyen típusú tevékenységek nemcsak a környezeti problémák megoldását célozzák, hanem a diákok szociális készségeit és önbizalmát is fejlesztik.

Az iskolában folyó nevelő - oktató munka feladatai

A 9-12. évfolyamban folyó nevelő-oktató munkánk feladata, hogy:

- fejlessze a tanulóknak azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolatokhoz szükségesek,
- a tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját,
- fejlessze a tanulóknak a nemzeti azonosságtudatot, képviselje az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munkaeszköz-, és eljárásrendszere

Az oktatás és nevelés sikere nagyban függ az alkalmazott munkaeszközök és eljárásrendek hatékonyságától. Egy jól működő iskolai rendszer több szempontot is figyelembe vesz, melyek lehetővé teszik a tanulók számára, hogy a legjobb eredményeket éri el, miközben segítik a tanárokat és a segítő-fejlesztő kollégákat is abban, hogy hatékonyan végezhessék a munkájukat.

Technológia

A XXI. századi gimnáziumi oktatás során szükséges a technológia integrációja. Laptopok, tabletek, és egyéb digitális eszközök hatékonyan bővítik a tanulási módszereket és elősegítik az interaktív tanulást. Emellett az online tanulási platformok és a digitális osztálytermek is lehetővé teszik a tananyagok könnyű elérhetőségét és a tanulás rugalmasságát.

Kollaboratív tanulási technikák

A csoportmunka és együttműködés segít a diákoknak abban, hogy fejlesszék kommunikációs és problémamegoldó képességeiket. Tanárok alkalmaznak projektalapú tanulást és csoportos feladatokat, amelyek ösztönzik a kreatív gondolkodást és a csapatmunkát.

Differenciált oktatás

Figyelembe véve a diákok különböző tanulási stílusait és képességeit, a differenciált oktatás lehetővé teszi, hogy szükség esetén a speciális helyzetben lévő diákok a saját tempójukban fejlődhessenek. Ez magában foglalhatja az egyénre szabott fejlesztést, speciális segítségnyújtást, valamint a tananyag többféle formában történő bemutatását.

Folyamatos értékelés és visszajelzés

A rendszeres tesztelés és értékelés, valamint a konstruktív visszajelzések nyújtása elengedhetetlen az oktatási folyamat sikeres működéséhez. Ezek segítenek nyomon követni a tanulók előrehaladását és időben történő korrekciót végrehajtani, ha szükséges.

Külső helyszínek

Gimnáziumunk oktatói-nevelői aktivitását kiterjeszti az iskola falain túlra. A külső helyszínek felhasználása az oktatásban létfontosságú azért, hogy a diákok széleskörűen megértsék a tananyagot, és képesek legyenek alkalmazni a tanultakat a való életben. Ezért számos esetben visszük a tanulókat múzeum- és kiállításlátogatásra, környezeti tanulmányútra, nemzetközi

programokra, szakmai és fenntarthatósággal kapcsolatos rendezvényekre, színházba, különféle kulturális rendezvényekre, konferenciákra. A fenntarthatóságra, nemzetközi kapcsolatokra és a művelődésre való nyitottság nemcsak, hogy bővíti a diákok horizontját, de hozzájárul ahhoz is, hogy felelősségteljes és tudatos felnőttekké váljanak.

Külföldi helyszínek

Iskolánk nevelő-oktató munkájában kiemelt szerepet játszanak a külföldi tanulási helyszínek, amelyek révén diákjaink és pedagógusaink új tapasztalatokat szerezhhetnek, és fejleszthetik meglévő kompetenciáikat. Az intézmény rendszeresen szervez nemzetközi tanulmányutakat és mobilitási programokat, melyek közül több az Erasmus+ keretében valósul meg. Ezek során tanulóink interkulturális környezetben mélyíthetik el szakmai és nyelvi tudásukat, fejlődhetnek különféle területeken, miközben az európai értékek és a globális szemlélet is erősödik bennük.

Az Erasmus+ mobilitások mellett helyet kapnak az önköltséges tanulmányutak is, melyek szintén oktatási céllal, pedagógusaink szakmai vezetésével zajlanak. Emellett rendszeresen szervezünk rövidebb, egy napos külföldi látogatásokat is, például kiállításokra, történelmi vagy kulturális helyszínekre. Mindezek elősegítik a tantárgyi ismeretek élményszerű elsajátítását, hozzájárulnak a pályaaorientációhoz, valamint a tanulók idegen nyelvi és szociális kompetenciáinak fejlődéséhez is.

Iskolánk folyamatosan bővíti nemzetközi kapcsolatrendszerét, és törekszik arra, hogy minden tanévben újabb kiutazási lehetőségeket biztosítson diákjai és pedagógusai számára. A részvételi feltételek minden tanévben az aktuális pályázati lehetőségekhez igazodnak, ezekről az érintettek időben, célzott tájékoztatást kapnak. A kiutazásokkal kapcsolatos szabályokat a Házirend „Nemzetköziesítéssel kapcsolatos szabályok” című fejezete tartalmazza, amely rendelkezik a magatartási normákról, a tanulók iskolai képviseléről és az iskolai életbe történő visszacsatlakozás rendjéről.

Emocionális és szociális támogatás

A diákoknak szükségük van emocionális és szociális támogatásra is, hogy kiegyensúlyozottan fejlődhessenek. Az iskolai tanácsadási szolgáltatások, mentorprogramok és a pozitív iskolai légkör mind hozzájárulnak a tanulók jóllétéhez.

Szülők bevonása

Az iskola (ezen belül osztályfőnökök, szaktanárok) és a szülők közötti együttműködés tovább erősíti az iskolai oktatás hatékonyságát. A szülői értekezletek, nyílt napok és közösségi rendezvények hozzájárulnak az iskolai élet teljesebb megéléséhez.

Témanap/Projektnap

A 2026/2027. tanévtől bevezetésre kerülő „Diákok hangja” őszi témanap célja, hogy a diákok életkoruknak megfelelő módon elmondhassák, milyen iskolában éreznék jól magukat, és hogyan szeretnének tanulni, mozogni, pihenni és közösségben lenni. A kezdeményezés biztonságos és nyitott keretet teremt ahhoz, hogy a gyermekek és a diákok megfogalmazhassák tapasztalataikat, véleményüket, ötleteiket és javaslataikat az őket érintő iskolai kérdésekről.

1.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A személyiségfejlesztés programja iskolánkban

Pedagógiai szemléletünk alapja, hogy az iskola nem egyszerűen ismeretközvetítő intézmény, hanem a család mellett az a közeg, amely a gyermeket biológiai lényből szociális lényé fejleszti.

Vagyis, az iskola nem csupán oktat, hanem nevel is. Intézményünk pedagógusai mindkét feladatnak igyekeztek és igyekeznek megfelelni: miközben magas szintű ismeretátadás folyik, amely alkalmassá teszi tanítványainkat az egyetemi és főiskolai tanulásra, igyekszünk önálló, felelősségteljes, kreatív, toleráns, az életben eligazodó, a társadalomba beilleszkedni tudó egyéneket nevelni. Ez a nevelési folyamat, melynek során a tanulók személyiségét, képességeit fejlesztjük, lényegesen nehezebben definiálható, mint az ismeretátadás. Ennek ellenére megfogalmazhatók az iskola

- nevelési céljai,
- a nevelési követelményrendszerek,
- a nevelés eszközrendszere.

Nevelési célok

A tanulók képességeinek kibontakoztatásával, tehetséggondozással, a hátrányok leküzdésével egyenlő esélyt kívánunk biztosítani minden tanulónk számára az általános műveltség

elsajátításához és a felsőoktatásban való eredményes részvételhez. Munkánk középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek és egész személyiségének fejlesztése áll. Eközben kiemelt célunk az önálló (belülről vezérelt), öntevékeny, közösségre orientált, kreatív, érzékeny, a társadalom problémáira nyitott, toleráns személyiség kialakítása, figyelembe véve, hogy a nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

Igyekszünk fejleszteni a tanulók önismeretét, együttműködési készségüket, edzeni akarataikat, hogy minél több kihívásnak megfeleljenek.

Az **egységes követelményrendszer** kialakítása nélkülözhetetlen a fenti célok eléréséhez, mert a pedagógus csak ennek alapján tudja elvégezni mindennapi munkáját.

Az egyik legfontosabb eszköz a pedagógus személyisége. Szükségesnek tartjuk a nevelői szabadság biztosítása mellett azt, hogy valamennyi kollégánk a pedagógiai eszköztárát folyamatosan újítsa.

A közösség a jellemformálásban, a veszélyeztetett helyzetben lévő tanulók védelmében az osztályfőnök és a gyermekvédelmi szakember fontos szerepet kapnak. Ezen kívül az adott szakterületek speciális intézményeivel állandó kapcsolatot tartva és a személyiségfejlesztést szem előtt tartva lehetőségeinkhez mérten mindent megteszünk a tanulók érdekében, konkrétan:

- diákcentrikus tanári gondolkodás és magatartás,
- a személyes pozitív példamutatás mind a munkában, mind a hétköznapi kapcsolatok területén érvényesüljön,
- a diákot egyszerre saját személyiségéhez (képességeihez) és diáktársai teljesítményéhez egyaránt viszonyító tanári minősítés, az értékelés igazságossága, hatékonyabb munkára motiválása fejlődjön ki,
- belülről motivált, önálló tevékenységre (ismeretszerzés, önképzés, önellenőrzés, önértékelés) képes tanulói, tanári személyiség érvényesülése; alkotói műhelyek: önképzőkör, kulturális produkciók, diákszínjátszás biztosítása.

1.3. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az egészségfejlesztés iskolai feladatai

Az iskolában kiemelkedő fontosságú az egészségfejlesztés, egészségnevelés is.

Iskola-egészségügyi ellátás keretein belül történik a prevenciót szolgáló szűrővizsgálatok végzése, mely során egészségmegőrzésre irányuló tanácsadás is folyik. Külön védőnői tanácsadásra is lehetőséget biztosítunk, ahol a tanulók egyénileg is felkereshetik az iskolavédőnőt problémáikkal, kérdéseikkel.

Mindezek mellett csoportos egészségfejlesztés céljából különböző témákban előadásokat hallhatnak az osztályok a tanév során. Az előadásokat egyrészt az iskolavédőnő, másrészt meghívott, külső szakemberek és előadók tartják.

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon belül (osztályfőnöki, biológia és testnevelés óra) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

Az iskola feladatának tekinti a tanulók elsősegélynyújtásra való felkészítését is.

Fontosnak tartjuk, hogy mind a hétköznapi életben, mind a sportolás esetén esetlegesen bekövetkező baleset, sérülés esetén a diákok megállják a helyüket. E célból lehetőség nyílik a tanulók számára elsősegély-nyújtási szakkörre járni, ahol elsajátíthatják az elsősegély-nyújtási alapismereteket.

Ennek során megtanulhatják, hogy hogyan tudnak életet menteni, a további károsodást megelőzni, és a gyógyulási folyamatot elősegíteni.

Személyi feltételek:

Az iskola-egészségügyi ellátást, és az iskolában folyó elsősegélynyújtásra való felkészítést az iskolavédőnő végzi.

Tárgyi feltételek:

Az orvosi szoba és az elsősegélynyújtáshoz szükséges eszközök biztosítva vannak.

1.4. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok és megvalósításuk területei iskolánkban

A közösség és személyiségfejlesztés során közös célunk, hogy

- az egyén közösségi magatartása kialakuljon (a valahová tartozás élményét átélhesse, képes legyen egyéni és kollektív felelősségvállalásra, közös élményei legyenek társaival)
- véleményalkotó, véleménynyilvánító képessége fejlődjön,
- a közösség etikai értékrendjét elfogadja (szükséges egy egységes morális alap, melyet mindenki kötelező érvényűnek tart magára nézve),
- a másságot képes legyen elfogadni, tudja kezelni (nagyfokú tolerancia szükséges),
- együttérző magatartása kialakuljon,
- harmonikus emberi kapcsolatokat tudjon létrehozni, ápolni (meg kell ismerni a társas együttélés szabályait),
- az egyén képes legyen összeegyeztetni egyéni érdekeit a közösségi érdekekkel.

A közösségfejlesztés fő területei iskolánkban:

- tanórák (szaktárgyi, osztályfőnöki),
- tanórákon kívüli foglalkozások (önképzőkörök, szakkörök),
- diákönkormányzati munka,
- külső kulturális és fenntarthatósági programok,
- szabadidős tevékenységek.

Ezek a területek természetesen nem választhatók el egymástól, sok szállal kötődnek, forrnak össze. A közösségfejlesztés szoros, állandó együttműködést igényel. A gimnázium valamennyi dolgozója megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolataival példaként áll a diákok előtt.

A tanórákon, osztályfőnöki órákon osztályközösség formálódik, melyben közös érdek, közös cél, közös értékrend tartja össze a tanulókat. Ebben megtanulnak tanulni, közös értékrendet követni. A kezdeti nehézségek áthidalása és az új osztályközösség formálódásának segítése érdekében a belépő osztályokban a tanév kezdésekor célzott közösségfejlesztő tréninget tartanak az osztályfőnökök.

1.5. A diákönkormányzat

- hozzájárul a közéleti szereplés előfeltételeinek megteremtéséhez,

- az egyéni és közös érdek összefüggéseinek tapasztalataival gazdagítja, fejleszti a személyiséget,
- különböző korcsoporttól független baráti körök kialakulásának kedvez.

Iskolánkban a közösségfejlesztés és a személyiségfejlesztés érdekében a következő tevékenységi formák léteznek (legtöbbjük évtizedek óta, hagyományosan):

- szakkörök, önképzőkörök létrehozása, szervezése, működtetése
- színházlátogatások szervezésében való segítség, osztály és iskolai keretben
- osztályonként szervezett ünnepek, karácsony megszervezése és lebonyolítása
- iskolai ünnepek: évnyitó, szalagavató bál, nemzeti ünnep, ballagás, évváró
- gólyatábor (amennyiben a DÖK és/vagy a leendő osztályok osztályfőnökei igény és hajlandóság szerint megszervezik és lebonyolítják, a program önkéntes, nem kötelező)
- gólyaavatás
- diáknapi
- gólyanapok a belépő osztályoknak
- iskolai rádió
- drogprevenációs iskolai program működése
- egészségnevelési nap
- orvosok, iskolaorvos, védőnők órái, felvilágosító előadásai, beszélgetések,
- filmvetítések, szűrővizsgálatok, versenyre való felkészítés
- osztálykirándulások
- pályaaorientációs nap
- egyéb, a diákönkormányzat terveiben nem szereplő rendezvények szervezésében és lebonyolításában való segítség.

A diákönkormányzat a gimnáziumi oktatásban

Az iskola tanulóinak érdekképviselőre gimnáziumunkban diákönkormányzat működik.

Munkáját a tanulók által felkért nagykorú személyek (pedagógusok) segítik. Szervezeti és Működési Szabályzatát a választó tanulóközösség fogadta el, és a nevelőtestület hagyta jóvá. A diákönkormányzat Működési Szabályzata nem ellentétes az iskola Szervezeti és Működési Szabályzatával és a Házirenddel.

A diáktanács tagjai:

- a diákelnök
- a vezetőség
- az osztályképviselők.

Diákönkormányzat célja:

- Olyan állapotot teremteni és fenntartani az iskolában, melyben a diákok jogai és közös érdekei maradéktalanul érvényesülnek.
- Tájékoztatni a diákokat az őket érintő információkról.
- Jog- és érdekérvényesítési feladatok:
 - diákok jogainak, érdekeinek képviselete,
 - a diákság tájékoztatása döntési, egyetértési, véleményezési jogaikról,
 - diákok problémáinak összegyűjtése, ismertetése a tantestülettel és az iskola vezetésével.
- Program és rendezvényszervezési feladatok:
 - programszervezési feladatok felvállalása,
 - az iskolai diáknap előkészítése, lebonyolítása,
 - közösség-szervezés.

Feladatai:

- az iskola diákjainak érdekképviselete,
- az iskolai rendezvények szervezése, (gólyatábor, gólyanap, szalagavató, Bródy-nap)
- a tanárok és diákok közötti kapcsolattartás.

A diákönkormányzat lehetőségei:

A diákönkormányzatnak hatékony működés esetén lehetősége nyílik az iskola arculatának formálására, a diákközpontú intézményi hagyomány erősítésére. A tanulók a diákönkormányzatban való aktív részvétellel tanulhatják meg a közéleti szereplés alapszabályait, és ezáltal is erősödik bennük a társadalomért felelős emberkép.

2. Hagyományok

- gólyatábor és gólyanap
- szalagavató
- osztálykarácsony, Mikulás-nap
- ReShop
- Egészségnap (TeaPause)
- Fenntarthatósági témahét
- Bródy-nap
- tanulmányi kirándulás
- Terepgyakorlatok
- ballagás
- színházi előadások
- tanulmányi versenyek
- pályaorientációs nap
- Erasmus+

2.1. Pályaorientáció

Diákjaink egyik első és az életpályájukat meghatározó állomása a pályaválasztás.

Az iskolai pályaorientációs munka célja, hogy lépést tartva a társadalmi kihívásokkal, friss információkkal lássa el a tanulókat.

Fontos, hogy a döntés előtt a tanulóink széleskörű tájékoztatást kapjanak önmagunkról és a pályák világáról. Fontosnak tartjuk, hogy a pálya-, munka-, és munkahely választáshoz szükséges ismereteket intézményes keretek között sajátítsák el. Támogatjuk a tanulóinkat önismereti munkájukban, ami a megalapozott életpályadöntések feltétele. Iskolánkban meghonosodott pályaorientációt segítő tevékenységek: pályaorientációs nap, pályaorientációs osztályfőnöki órák, egyetemek nyílt napjain, az EDUCATIO kiállításon való részvétel, egyetemek, OKJ-s képzések bemutatkozó előadásai.

3. A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg iskolánkban:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felzárkóztató foglalkozások korrepetálások vezetése, élsportolók támogatása a tanulásban
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális, és sportprogramok szervezése és segítése
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.
- szakkörök, önképzőkörök vezetése.

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség-vezetőjével konzultálva – az igazgató bízza meg, a következő tanév felvételi időszaka előtt, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

3.1. Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

- Az iskola Pedagógiai Programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.
- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók tanulmányi előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos tájékoztató tartása, hiányzások igazolása.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola ifjúságvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére.
- Részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályában.
- Részt vesz az osztályterem, mint egészséges és esztétikus tanulási környezet kialakításának felügyeletében
- Nyilvántartja a szaktárgyi és általános felmentéseket.
- Segíti a pályaorientációs tevékenységeket, kiemelten a 11. és 12. évfolyamon

3.2. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Az iskolában az általános műveltséget megalapozó nevelés és oktatás folyik. Ezzel összefüggésben az intézményünk tanárai kötelességüknek érzik, hogy nevelő és oktató tevékenységük során figyelembe vegyék minden tanuló egyéni képességét, tehetségét, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét és fejlettségét, fogyatékosságát, segítsék a tanuló képességének, tehetségének kibontakozását. Ezen feladatukat tanórán és tanórán kívüli tevékenységek keretében látják el. Az iskolában az alábbi tanórán kívüli szervezett foglalkozási formák vannak:

- fakultációk, tehetséggondozó foglalkozások, szakkörök
- tanulmányi, művészeti és sportversenyek,
- kulturális rendezvények,
- fenntarthatósági, környezettudatossági programok
- könyvtárlátogatás, könyvtárhasználat,
- a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program.
- Mentorprogram

Tehetségpont

Intézményünk 2019 óta regisztrált Tehetségpontként (TP 131 002 598) működik, és 2025-ben elnyerte az Akkreditált Kiváló Tehetségpont címet. Az elismerést az iskola tehetségazonosítási és tehetséggondozási tevékenységeinek jól szervezett, tudatosan felépített rendszere, valamint a kimagasló szakmai munka indokolja.

Intézményünk tehetségpont programjában három tehetségterületet jelöltünk meg:

- térbeli-vizuális
- interperszonális
- testi-kinesztetikus

Tehát a gimnáziumi képzés alatt kiemelten foglalkozunk a médiaművészet, a dráma és a sport területein kiemelkedő teljesítményt nyújtó tanulókkal. Az egyes területeken külön-külön több módon is kutatjuk és támogatjuk a tehetségeket.

Rendszeresen megvalósuló tevékenységek

Tehetségek azonosítása már a felvételi rendszerben megkezdődik, majd tanórai közegben megfigyeléssel történik, a kiválasztáskor az egyéni motivációt is figyelembe vesszük. Változatos, differenciált és élménypedagógián alapuló módszerekkel adunk lehetőséget a diákoknak, hogy megmutassák tehetségüket az általuk preferált területen.

A kiemelkedő tehetségek számára versenyhelyzetet biztosítunk -legtöbbször- pályázati úton intézményen belül. Ilyen megmérettetések például a Bródy-kupa, a vers- és novellaíró pályázat, a féléves és tanév végi drámapróbák, drámaprojektok és médiaművészeti kiállítások. Évente visszük tanulóinkat helyi, illetve országos versenyekre is, médiaművészeti eseményekre. Diákjainkat rendszeresen indítjuk a középiskolásoknak meghirdetett sportversenyeken.

Térbeli-vizuális és interperszonális tehetségterületek

A térbeli-vizuális és interperszonális tehetségterületek esetében főleg regionális hatókörben gondolkodunk. Fotó, videó, képzőművészet és dráma területén külső programok és rendezvények miatt partneri kapcsolatban vagyunk a Ludwig Múzeummal, a Deák 17 Galériával, a József Attila Színházzal, az Újpesti Ifjúsági Házzal. Továbbá kapcsolatot tartunk más drámás képzést nyújtó általános és középiskolákkal (pl.: Debreceni Ady Endre Gimnázium, Szigetmonostor, A Z'Art Osztály) Különféle pályázatok és programok kapcsán kiemelt együttműködés folytatunk Újpest Önkormányzatával is. Továbbá az M. S. Mester Alapítvány felvállalja, hogy a média- (mozgóképfotó, videó, fotó), vizuális kultúra, drámaprojekt, kommunikáció szaktanárok együttműködésével támogatja a diákjaink szakmai fejlődését, segíti a különböző médiaeseményeken, pályázatokon való részvételt, ugyanakkor hozzájárul a technikai háttér biztosításához is.

A testi-kinesztetikus tehetségterület esetében fontos kiemelni, hogy jelenleg négy sportegyesülettel van együttműködési szerződésünk, ugyanakkor elmondható, hogy ennél több egyesülettel is kapcsolatot tartunk, mivel diákjaink jelentős része több mint 40 félé sportágban szerepelnek, leigazolt sportolók. A sport területén együttműködésünk van a Magyar Olimpiai Bizottsággal, a Sportiskolák Országos Szövetségével, a Magyar Vívó Szövetséggel, az Újpesti Torna Egységgel, a Madárfészek Ökölvívó Akadémiával, a Vasas Kubala Labdarúgó Akadémiával és a BVSC-vel. Az együttműködés nem csak a sportegyesületek felé történik, hanem kiemelt figyelmet fordítunk az iskola-tanuló-edző-szülő kapcsolat kezelésére.

Iskolánkban külön szakember foglalkozik a fent említett kapcsolatok moderálására. 2024 szeptemberétől pedig elindítjuk a Sportolói mentorprogramot is.

Mentorprogram

Az iskolai mentorprogram célja, hogy személyre szabott támogatást nyújtson azon tehetséges tanulóink számára, akik valamely kiemelt kompetenciaterületen – például testi-kinesztetikus, művészeti-vizuális, intraperszonális vagy interperszonális készségeik mentén – elhivatottan fejlődnek, miközben tanulmányaik során a számukra megfelelő karrierút tudatos kialakítása felé haladnak. A program célja továbbá, hogy elősegítse a tanulmányi teljesítmény és az egyéni érdeklődési területek összehangolását, támogassa a diákok mentális jóllétét, valamint orientációt nyújtson a pálya- és életpályatervezésben.

A program céljai

- **Tanulmányi és egyéni célkitűzések összehangolása**

A program lehetőséget kínál arra, hogy a diákok fejlődését egyéni szinten is támogassuk, figyelembe véve terhelésüket, motivációjukat és céljaikat.

- **Személyes mentorálás biztosítása**

A résztvevő diákok rendszeres konzultációt folytatnak kijelölt mentorukkal. A találkozók célja a fejlődési célok követése, nehézségek átbeszélése és iránymutatás nyújtása.

- **Mentális jóllét támogatása**

A program lehetőséget kínál a mentális egészséget támogató beszélgetésekre iskolapszichológus vagy mentálhigiénés szakember bevonásával, a stresszkezelés, önismeret és kommunikációs készségek fejlesztése érdekében.

- **Önismeret és jövőorientáció fejlesztése**

A mentorálás során a diákokat segítjük abban, hogy tisztábban lássák saját erősségeiket, reális célokat tűzzenek ki, és tudatosabban tervezzék meg további tanulmányaikat, illetve pályájukat.

A program működése

A mentorált tanulók előzetes egyeztetés alapján kijelölt mentorral dolgoznak együtt. A mentorálás formája és gyakorisága rugalmasan, a tanuló szükségleteihez és a mentor vállalásaihoz igazodva alakul.

A mentorálás fókuszai a következők lehetnek:

- egyéni célkitűzések meghatározása és követése
- tanulásszervezési és időgazdálkodási támogatás
- pályaorientációs tanácsadás
- mentális jólét erősítése

A mentorálási folyamat nem helyettesíti sem a szakszerű tanácsadást, sem a terápiás segítségnyújtást, de támogató keretet biztosít a mindennapi kihívások kezeléséhez.

Részvétel és kiválasztás

A mentorprogramba való bekapcsolódás a belső pályázat kiírása, az osztályfőnök javaslata, a tanuló önkéntes vállalása és a szülőkkal való konzultáció alapján történik. A program koordinálását egy, a vezetőségből kijelölt mentorprogram-felelős végzi. A részvétel minden esetben önkéntes alapú.

További fejlesztési irányok

A mentorprogram a 2024/2025-ös tanévben indult el. A jövőben szeretnénk a részvétel lehetőségét több tehetséges tanuló számára is elérhetővé tenni, tapasztalataink alapján bővíteni a mentorált területeket, és folyamatosan fejleszteni a mentorálás kereteit. Célunk, hogy a program a tehetséggondozás kiemelt elemeként hozzájáruljon tanulóink személyes és tanulmányi fejlődéséhez.

A tanulási esélyegyenlőség biztosításának elvei

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez iskolánknak (a fenntartóval, a családdal, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;

- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül;
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása; egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

3.3. A korrepetálások rendszere

A lemaradó tanulók számára ad felzárkózási lehetőséget a korrepetálások rendszere. Ez főként azon sportoló tanulók számára fontos, akik sportversenyeik, edzőtáboraik miatt esetleg hiányoztak a tanórákon.

A korrepetálások célja az alapképességek fejlesztése és a tantervi követelményekhez való felzárkóztatás.

Az osztályfőnökök és a szaktanárok szerepe a felzárkóztatásban

A tanulási kudarc leküzdése céljából tanulásmódszertani előadásokat szervezünk osztályfőnöki órák keretein belül. Az ehhez a témához értő szakemberek meghívása az osztályfőnök feladata. A részképesség-zavarban szenvedő tanulók esetében – szakértői vélemény alapján – egyedi fejlesztési, oktatási, számonkérési módszereket alkalmazunk.

Minderre személyes egyeztetést követően van lehetőség.

3.4. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

Az iskolába érkező gyermekek egy része beilleszkedési, tanulási és magatartási problémákkal küzd. Az e téren jelentkező hátrányok alapvetően meghatározzák tanulmányi előmenetelük ütemét és színvonalát.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézség korrekciójának érdekében az iskola fejlesztő pedagógusai a megkapott szakvélemények alapján fejlesztik a tanulókat.

A szakvéleménnyel rendelkező tanulónak lehetősége van tantárgyi vagy tantárgyrészből való felmentésre. Ennek igénybeviteléhez egy szülői kérvényt kell az igazgatóhoz benyújtani, amit a diák 18 év felett maga is benyújthat. Az igazgató határozat alapján mentesítheti a tanulót az érdemjeggyel történő értékelés alól, és kötelezi a tanulót fejlesztő foglalkozáson való részvételre.

Ha a fejlesztő foglalkozáson 3-nál többet igazolatlanul hiányzik a tanuló, a felmentés érvényét veszti.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarok enyhítését segítő tevékenységek:

- szoros kapcsolattartás a szaktanárokkal,
- pszichológussal, a fejlesztő pedagógusokkal, gyógypedagógussal,
- kapcsolat az EGYMI-vel, pedagógiai szakszolgálatokkal, a gyermekjóléti szolgálattal és a szakértői bizottsággal;
- egyéni képességekhez igazodó tanulás megszervezése a lehetőségekhez képest
- fejlesztő foglalkozások szervezése,
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolattartása.

Fő feladataink a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségek enyhítésével kapcsolatosan:

- a viselkedési tünetek megfigyelése, elemzése, a lemaradások területeinek feltárása,
- a nevelő és tanulók közötti személyes kapcsolatok erősítése,
- pozitív tulajdonságok erősítése dicsérettel és ösztönzéssel,
- fejlesztési tervek összeállítása,
- fejlesztő foglalkozások szervezése

Az intézményünkben integráltan oktatható sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésének alapelvei a mindenkorai törvényi előírásoknak megfelelő irányelvek alapján történik.

3.5. A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók integrált nevelése - oktatása

Iskolánk Pedagógiai Programja szerint fogad SNI tanulókat.

Amennyiben iskolánkba sajátos nevelési igényű tanuló iratkozik be, vagy valamelyik tanulói jogviszonnyal rendelkező tanulóinkról szakértői bizottság megállapítja, hogy sajátos nevelési igényű, akkor az Újpesti Általános Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógusainak segítségét vesszük igénybe.

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók integrált nevelésével, oktatásával kapcsolatos céljaink

Az SNI tanulók speciális ellátása rehabilitációs órakeret terhére utazó gyógypedagógusokkal történik.

Biztosítjuk:

- integrált nevelésüket,
- a többi tanulóval történő együtt haladásukat,
- esélyeket teremtünk számukra az iskolai élet minden területén,
- a kialakult hátrányok kompenzálásukra törekszünk,
- megfelelő szakemberek bevonásával biztosítjuk speciális fejlesztésüket.

Intézményünk a Szakmai Alapdokumentumunk alapján a következő fogyatékoságban szenvedőket tudja fogadni:

- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők
- érzékszervi fogyatékos
- beszéd fogyatékos
- autizmus spektrum zavar.

A sajátos nevelési igényű, a különleges gondozásban részesülő tanulók értékelése, minősítése.

- Érvényes szakértői szakvéleményekben rögzített mentességek biztosítása.
- Utazó gyógypedagógus általi fejlesztés.
- Az értékelés biztató, ösztönző, segítségnyújtó.

Sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedése, a többi tanulóval való együtt haladása tekinthető. A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő integrált oktatásuk.

3.6. Az ifjúságvédelmi feladatok ellátása

Gyermek- és ifjúságvédelem a gimnáziumi osztályokban

Az oktató és nevelőmunkával szoros összefüggésben áll a gyermek- és ifjúságvédelem.

A család mellett egyre nagyobb szerepe van az iskolának abban, hogy felismerje a tanulók testi és szellemi fejlődését veszélyeztető okokat, hogy megelőzze a káros hatásokat, és szükség esetén a gyermekek érdekében intézkedjék. Kamaszkorban a prevenció elsődleges színtere az iskola.

A zavartalan személyiségfejlődés egyik biztosítéka az, hogy iskolánkban diákcentrikus légkör uralkodik. A diákok „iskolapolgárok”, illetve szeretnék, ha azokká válnának. A nevelő-, oktatómunka szellemisége, tanáraink attitűdje és empátiája, valamint szakmai felkészültsége eme cél elérése érdekében mozgósítható.

A gyermekvédelmi munka kétféle értelemben is komplex fogalom. Egyrészt az ifjúság nevelését, a személyiségfejlesztést a tanóráknak is célul kell kitűzniük. Minden tantárgy és minden tanóra az oktatás mellett alkalmas a nevelésre is. Másrészt olyan értelemben is komplex, hogy nem bizonyos személyek feladata. A gyermekvédelmi tevékenységért az igazgató felelős, de ebben tevékenyen részt kell vennie a tantestület minden tagjának.

A gyermekvédelmi munka elsődlegesen az osztályfőnöki munkaközösség-vezető, az osztályfőnökök, valamint az ifjúságvédelmi felelős és a diákönkormányzatot segítő tanár feladata. A munka fő koordinátorai az osztályfőnöki munkaközösség-vezető és az ifjúságvédelmi felelős.

Feladatai közé tartozik:

- Feltérképezi a problémákkal küszködő tanulókat és családtagjaikat, regisztrálja őket.
- Tájékoztatja a gyerekeket és szülőket azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, akikhez vagy ahová problémáikkal fordulhatnak.
- Rendszeres kapcsolatot tart a gyermekjóléti szolgálattal.
- Segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét.
- Ha anyagi segítségre van szüksége a tanulóknak és családjuknak étkezési, tankönyv, gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi.

- Koordinálja a jogszabályban előírt tanulói kedvezmények megállapítását, biztosítását.
- A tanulók számára (osztályfőnök igényei alapján) osztályfőnöki órákat szervez, szakemberek bevonásával.
- Részt vesz az iskola bűnmegelőzési programjának és drogstratégiájának kialakításában.
- Továbbképzéseket szervez a kollégáknak a problémás gyerekekkel való foglalkozás megkönnyítése érdekében.
- Az igazolatlanul hiányzókat regisztrálja, és a törvényi jogszabálynak megfelelően intézkedik.

A gyermek- és ifjúságvédelem kiemelt feladatköre

Az egyik legfontosabb feladatunknak a kábítószer elleni küzdelmet tartjuk. Az osztályfőnöki órákon ebben a témában felvilágosító előadásokat tartunk, szóróanyagokat és propaganda kiadványokat juttatunk el a tanulókhoz. Az iskolaorvos és a szülők bevonásával harcolunk a kábítószer terjedése ellen.

Hasonló feladatként fogjuk fel az alkoholfogyasztás és a dohányzás elleni küzdelmet.

Az oktató-nevelő munkával szoros összefüggésben áll a gyermek- és ifjúságvédelem. A család mellett egyre nagyobb szerepe van az iskolának abban, hogy felismerje a tanulók testi és szellemi fejlődését veszélyeztető okokat, hogy megelőzze a káros hatásokat, és szükség esetén a gyermekek érdekében intézkedjék. Az esetleges problémák elkerülése miatt rendszeres a kapcsolattartás a szülőkkel. Ennek szervezeti formái a fogadóórák, az egyéni beszélgetések, a szülői értekezletek.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az iskolába belépő tanulók szociális helyzetét az osztályfőnök és a gyermekvédelemmel foglalkozó munkatárs méri fel. Ennek alapján biztosítja az állami és az önkormányzati támogatás elosztását, valamint az étkeztetési kedvezményeket. Amennyiben a tanuló szülei, gondviselője beiskolázási, vagy rendszeres nevelési segélyért folyamodik a lakhelye szerinti illetékes hivatalhoz, az ehhez szüksége ajánlást az osztályfőnök adja.

A kerettantervben szereplő könyvtárhasználat lehetővé teszi, hogy a szociálisan rászorulóknak hozzáférjenek a számukra is szükséges legfontosabb irodalmakhoz. Ezáltal biztosítjuk azt, hogy a könyvtár használatbavételével felkészüljenek a tanulók az információs társadalom kibővülő

lehetőségeinek igénybevételére, képesek legyenek az információk elérésére, szelekciójára, feldolgozására, a megszerzett ismeretek alkalmazására.

Tantestületünk folyamatos gondot fordít és segítséget nyújt a hátrányos helyzetű diákok számára. Ennek érdekében az alábbi eljárásokat alkalmazzuk:

- Az osztályfőnökök ismerjék meg a tanulók szociális helyzetét még az első év elején.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetben lévő tanulókra.
- Egyéni elbeszélgetésekkel, a szülőkkel való találkozásokkal segítjük a tanulók beilleszkedését a közösségbe.
- A problematikus esetekben szakember (mentálhigiénés szakember, pszichológus) segítségét vesszük igénybe.

3.7. Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

Iskolánkban a tanulóink joga, hogy biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjenek, tanuljanak. A választható tantárgyak közül választási lehetősége van. A diákok igénybe tudják venni az iskolában rendelkezésre álló eszközöket, az iskola létesítményeit (könyvtár, számítástechnikai terem, stúdió, sport- és szabadidő-létesítmények stb.)

Az iskolában rendszeres egészségügyi felügyeletben és ellátásban részesülnek diákjaink, védőnői, orvosi szűréseken vesznek részt.

A tanulók részt vehetnek a diákkörök munkájában, és kezdeményezhetik azok létrehozását, tagjai lehetnek iskolai, művelődési, művészeti, ismeretterjesztő, sport- és más köröknek is.

Iskolánk tanulói beválaszthatók lehetnek a diákképviselőbe.

A tanulóink joga, hogy a diákönkormányzathoz fordulhassanak érdekképviselőként, illetve a törvényben meghatározottak szerint kérjék az őket ért sérelem orvoslását.

3.8. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Az iskola kapcsolatrendszere

Az iskolai munka megfelelő szintű működése érdekében az intézményünknek tartania kell a kapcsolatot különböző társadalmi szervezetekkel, társintézményekkel és állami szervekkel. A

kapcsolattartásért az iskola igazgatója a felelős, de ezt a feladatot átruházhatja az iskola más dolgozóira is.

A szülő rendszeres tájékoztatása a tanuló iskolai teljesítményéről a KRÉTA tanulmányi rendszeren keresztül (Nkt. 62. § (1) f) pont; EMMI rendelet 7. § (1) aj) pont, 64. § (1a)) történik.

Kapcsolattartás a fenntartóval és annak intézményeivel.

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola fenntartója az Észak-Budapesti Tankerületi Központ. Szoros kapcsolatot tart fent a IV. kerületi önkormányzattal és polgármesteri hivattal, az intézmény működése kapcsán.

Iskolánk részt vesz az önkormányzat Ifjúsági, Sport, Művelődési és Oktatási Osztálya által meghirdetett pályázati kiírásokban és versenyekben. Valamint gimnáziumunk külső partnerei által felkínált sportlétesítmények, ill. sporteszközök teljes körű használati jogával van felruházva.

A gyermekvédelem és szakellátás terén aktív kapcsolatot ápolunk a Gyermekjóléti Központtal.

A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását a IV. kerületi EGYMI látja el.

Intézményünk diákönkormányzata a IV. kerületi diáktanács aktív tagja.

Kapcsolattartás kiemelt támogatóval:

Iskolánkat a sportosztályok szervezésének területén elsősorban a Magyar Olimpiai Bizottság támogatja, továbbá az UTE szakosztályai és a Madárfészek Ökölvívó Akadémia is biztosítják és támogatják pedagógiai munkánkat.

Oktatási intézményekkel

- ELTE
- Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem

Sportintézményekkel (a fentiekén kívül még:)

- BVSC
- Vasas Kubala Akadémia
- Magyar Vívószövetség
- SIOSZ
- MDSZ
- Újpest Bulldogs Amerikai Football Club

- Mészöly Focisuli SE

Kulturális intézményekkel

- József Attila Színház
- Deák 17 Galéria

Nemzetközi kapcsolatok

- Ljubljana Művészeti Gimnázium (Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana) <https://www.svsgugl.si>
- Newark School Malta <https://www.newarkschoolmalta.com>
- AMEFE (Asociación Malagueña de Educación y Formación Europea <https://ameyfe.es/nosotros>) és Colegio San Estanislao de Kostka <https://sanestanislao.net>

Közösségi szolgálat keretén belül több mint 200 Non profit szervezettel van együttműködési megállapodásunk.

Kapcsolattartás a társintézményekkel

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola folyamatosan ápolja kapcsolatait a Bp. IV. kerületi középfokú oktatási intézményekkel. A kerületi iskolai igazgatók munkaközösségének az iskola igazgatója is a tagja.

A tantestület tanárai tagjai a IV. kerület oktatási intézményeit érintő kérdéseket megvitató kerületi szaktanári munkaközösségeknek. A nappali gimnáziummá válás során szoros kapcsolat alakult ki a kerület többi gimnáziumával is.

Kapcsolattartás társadalmi szervezetekkel

Az iskolánk rendszeres kapcsolatot ápol az iskola tanulóinak szüleivel. Ennek a kapcsolattartásnak évről évre újra szerveződő fóruma a Szülői Munkaközösség. Az SZMK tagjai és vezetősége részt vesznek az iskolai tanórán kívüli rendezvények szervezésében, ápolják az iskola társadalmi kapcsolatait. Az SZMK vezetője a tagság által megválasztott elnök. Az SZMK működéséhez szükséges tárgyi feltételeket az iskola biztosítja.

A szülő, a tanuló, az iskolai, sportegyesület és kollégiumi pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az iskola, mint oktató-nevelő intézmény csak akkor működhet eredményesen, ha a tanulói érdeklődésre épít és figyelembe veszi a szülői érdekeket. Az iskolai nevelés, a személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógus közösség összehangolt aktív együttműködése.

Ezen együttműködés

- alapja: a tanuló iránt érzett közös nevelési felelősség,
- megvalósulási formái: a kölcsönös támogatás és a koordinált pedagógiai tevékenység,
- feltétele: a kölcsönös bizalom és tájékoztatás, az őszinteség,
- eredménye: a családi és az iskolai nevelés egysége és ennek nyomán kedvezően fejlődő személyiség.

A következő területeken számítunk a szülők segítségére:

- részvétel az iskolai rendezvényeken,
- őszinte véleménynyilvánítás,
- együttműködő magatartás,
- a nevelési problémák őszinte megbeszélése, közös megoldása,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzése,
- érdeklődő-segítő hozzáállás,
- ötletnyújtás az előadások témáihoz,
- szponzori segítségnyújtás.

Iskolánk a tanulók helyes neveléséhez a következő tevékenységi formákat ajánlja

- előre tervezett szülői értekezletek és fogadóórák évente négy alkalommal
- rendkívüli szülői értekezletek
- rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, magatartásáról
- nyílt napok szervezése
- pályaválasztási tanácsadás
- gólyatábor.

A szülői részvétel a legkülönbözőbb területeken pozitív hatást gyakorol a tanuló személyiségének formálására, az iskola anyagi helyzetének javítására is. Nyitottak vagyunk, hogy a szülők javaslatait meghallgassuk, s beépítsük az iskola munkájába.

4. Könyvtár

Fontos célkitűzéseink közé tartozik, hogy az önálló ismeretszerzés, információszerzés egyre inkább mindennapi gyakorlattá váljék. Ennek egyik fontos színtere iskolai könyvtárunk.

A könyvtár használata minden műveltségterületen nélkülözhetetlen. Használatának technikáját, módszereit a tanulók itt sajátítják el. Célkitűzésünk, hogy az egész életen át tartó tanulás iskolai központja legyen, mintegy forrásközpont, az önművelés megalapozásának helyszíne, amely elősegíti a tanulók komplex gondolkodását. A könyvtárhasználati órákon a tanulók olyan eszköztudást sajátítsanak el, amelyet bármely tanulási folyamatban, az életük során bármikor alkalmazni tudnak.

Az ismeretkör legfontosabb témakörei:

- a könyvtár, mint információt tároló- és szolgáltató egység
- a dokumentum típusok, mint forrás; segédkönyvek megismerése
- etikai szabályok ismerete az információszerzésben
- a nemzeti műveltség fejlesztése
- a tájékoztató eszközök, amelyek a dokumentumok elérését biztosítják
- indirekt tájékoztató eszközök
- a szellemi munka technikája
- modern technikai lehetőségek megismerése
- értékek, egyetemes kultúra megismerése
- a tanulók társas kapcsolati kultúrájának fejlesztése
- más típusú könyvtárak megismerése

A könyvtárhasználati órák megalapozzák a szakórán megvalósuló gyakoroltatást, alkalmazást. Ebben támaszkodnunk kell az egész iskola nevelőtestületére. A hatékony munkamegosztásban az alapozás a képzett könyvtáros tanár feladata a befogadó tantárgyak a magyar- nyelv, informatika, osztályfőnöki órák keretében megtartandó könyvtári órák által. (Lásd részletesen a Könyvtár Pedagógiai Programjában.

Könyvtári informatika:

- a tanulók a nyomtatott és a digitális eszközök segítségével önállóan, tudatosan tudják használni a könyvtárat
- a könyvtári, és más információ források használatának biztosítása a tanulás során:
- könyvtár katalógusok, számítógépes adatbázisok, internet szerepe az információk szerzésében, témák feldolgozásában
- a különböző könyvtártípusok funkciói, tájékoztató eszközei
- a médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága, esztétikai értéke

Önálló tanulás során átfogóbb könyvtárképpel rendelkeznek tanulóink, az internet használatával önállóan tudnak tájékozódni. Fontos az újabb adatbázisok, honlapok megismerése, megismertetése tanulóinkkal.

Könyv- és könyvtárhasználat:

- Önművelés, tájékozottság, olvasottság szerepe a mindennapi életben.
- Témafeldolgozás különböző – verbális és audiovizuális elektronikus, és digitális információhordozók felhasználásával.
- A kritikus forráshasználat követelményei. A forráshasználat erkölcsi normái és formai kötöttségei.

A korszerű ismeretek megszerzéséhez nélkülözhetetlen az állomány folyamatos fejlesztése, külön az alábbi területeken:

- a tanulmányokhoz szükséges alapvető kézikönyvek állandó bővítése, korszerűsítése,
- a tantárgyakhoz nélkülözhetetlen tájékoztató, ismeretterjesztő, illetve tudományos, összefoglaló művek beszerzése, megfelelő példányszám azokból az alapvető tájékoztatósi dokumentumokból, melyek a kerettantervben meghatározott követelmények tanításához munkaeszközként használt könyvek.

A mindenkor költségvetés tervezés tárgyalásánál a fenntartóval egyeztetve kívánjuk megvalósítani az eszközigeny és a könyvtárfejlesztés ütemezését. Állományunk több mint

14000 könyvtári egységből áll, elrendezése a helyhez igazodva követi a könyvtári raktározás szabályait.

5. Az iskolai közösségi szolgálat teljesítése

A nemzeti köznevelésről szóló törvény szerint az érettségi vizsga megkezdésének feltétele ötven óra közösségi szolgálat teljesítése.

Intézményünkben megszervezzük a tanuló közösségi szolgálatának teljesítésével, dokumentálásával összefüggő feladatok ellátását. A tanuló osztályfőnöke és az ezzel a feladattal megbízott pedagógus a tanuló előmenetelét rögzítő dokumentumokban az iratkezelési szabályok megtartásával nyilvántartja és folyamatosan vezeti a közösségi szolgálattal összefüggő egyéni vagy csoportos tevékenységet.

A közösségi szolgálat keretei között

- az egészségügyi,
- a szociális és jóléti,
- az oktatási,
- a kulturális és közösségi,
- a környezet- és természetvédelmi,
- a katasztrófavédelmi,
- az óvodás korú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal, az idős emberekkel közös sport- és szabadidős területen folytatható tevékenység.

A tanulót fogadó intézménynek a meghatározott tevékenységi területen mentort kell biztosítania.

Iskolánkban egy kijelölt mentor fogja össze a közösségi szolgálattal kapcsolatos ügyek intézését.

A közösségi szolgálat megszervezésével a következő helyi és pedagógiai célok megvalósulását tűzzük ki célul:

- pályaorientáció
- tapasztalatszerzés
- közösségépítés
- személyiségfejlesztés

- aktív állampolgárságra nevelés
- önkéntességre nevelés
- munkára nevelés
- empátikus készségek fejlesztése
- szociális érzékenyítés
- hagyományőrzés.

Az iskola a közösségi szolgálat teljesítéséről a tanulói jogviszony tanév közbeni megszűnésekor igazolást állít ki két példányban, amelyből egy példány a tanulónál, egy pedig az intézménynél marad.

6. Felvétel az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola nappali tagozatú képzésrendszerébe

6.1. A szóbeli felvételi vizsgák követelményei

Az iskolánkba jelentkező tanulók központi felvételi írásbeli vizsgát tesznek magyar nyelv és matematika tantárgyakból.

Jelentkezés feltétele minden tagozaton:

- központi írásbeli eredményének benyújtása,
- szóbeli vizsgán való megjelenés,
- sportolók esetén érvényes versenyengedély, sportorvosi igazolás, sportolói adatlap

Tanulmányi területek és kódjaik

6.1.1. Sportolói osztályok (0001)

Leigazolt sportolókat várunk ezekbe az osztályokba (UTE/B), akik sporttevékenységük mellett komolyan veszik a tanulást is. Intézményünk figyelembe veszi az edzés- és versenynaptárhoz kötődő elfoglaltságot. Igazoltnak tekintjük a versenyek és edzőtáborok hivatalos időtartamát, a kieső anyag pótlására e-tananyagot, óralátogatást, illetve konzultációs lehetőséget biztosítunk.

Sportolói osztályainkban a pedagógiai munka a **köznevelés típusú sportiskola** kerettanterve szerint valósul meg. A sportspecifikus tantárgyak oktatása mellett nagy hangsúlyt fektetünk az emelt szintű testnevelés érettségi vizsgára való felkészítésre.

Évfolyamonként két osztályt indítunk.

A jelentkezéshez szükséges az intézmény által kiadott SPORTOLÓI ADATLAP csatolása is, mely intézményünk honlapjáról letölthető.

Tanult idegen nyelvek: angol és német vagy francia.

6.1.2. Média osztály (0002)

Ebbe az osztályba várjuk azokat a diákokat, akiket a média területe érdekel. Szabadidejükben gyakran készítenek videofelvételeket, filmeket, fényképeket, illetve szívesen foglalkoznak meg gondolataikat szóban és írásban egyaránt. A média osztályba felvett tanulók emelt óraszámban vesznek részt mozgóképkultúra és médiaismeret, illetve vizuális kultúra szakórákon.

A fotó- és videó órákon a technikai médiumok értő befogadása és kreatív alkalmazása áll a középpontban.

A média tagozatos osztály képzésének célja olyan elméleti és gyakorlati tudás átadása a középiskolás fiataloknak, melynek segítségével sikeresen továbbtanulhatnak és elhelyezkedhetnek a média és kommunikáció területén.

Aktív diákjaink számára a tanórákon kívül is lehetőséget nyújtunk a stúdió és a fotóműhely eszközeinek használatára az iskola programjainak dokumentálásában, műsorra szerkesztésében. A média osztályokban különös figyelmet fordítunk a tanulási, kommunikációs, digitális kompetencia fejlesztésére, valamint a kollaboratív munkaformák megismerésére és a hozzá tartozó folyamatok gyakorlására. A tagozat sajátosságai miatt nagyban fejleszti a kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit, hiszen a tárgy tanulása során a tanulók olyan készségeket sajátítanak el, amelyek magukban foglalják gondolatok, tapasztalatok és érzések befogadását és kifejezését a művészetek és más kulturális kifejezőmódok széles körében. (https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_9_12_evf)

Intézményünk által korábban évente megrendezett, országos BIG Filmfesztiválon a diákok komoly díjakért versenyezhetnek alkotásaikkal, ezáltal próbára tehetik gyakorlati tudásukat kortársaik és az elismert szakmai zsűri előtt is. A rendezvény a Covid-19 óta elmaradt.

Tanult idegen nyelvek: angol és német vagy francia.

6.1.3. Dráma osztály (0003)

Ebbe az osztályba várjuk azokat a diákokat, akik nyitottak a dráma és tánc, a színház- és filmművészet iránt. A dráma osztályba felvett tanulók színháztörténet, drámajáték, és beszédtechnika órákon vesznek részt a nappali gimnáziumi szakórákon kívül.

A gyakorlatközpontú tanítás-tanulás során a diákok alkotó- és befogadóképességét, művészeti és esztétikai értékek iránti fogékonyságát fejlesztjük. Célunk reális önértékeléssel, kreatív fantáziával, elméleti és gyakorlati ismeretekkel felvértezett diákok képzése, akik – akár művészi tehetségük további kibontakoztatásával, akár a drámatagozaton tanultak más területen való alkalmazásával – nyitott, empátikus, műértő, harmonikus személyiségű felnőttekké válhatnak.

Tanult idegen nyelvek: angol és német vagy francia.

6.1.4. Általános gimnáziumi kerettanterv szerinti osztály (0004)

Ezen osztályunkba azon nyolcadikos tanulókat várjuk, akik későbbiekben fő céljukként főiskolai vagy egyetemi tanulmányokat kívánnak folytatni. Középiskolai éveik alatt nem kell tagozatspecifikus ismeretanyagot elsajátítaniuk, így energiáikat fő céljuk elérésére fordíthatják. A diákok a 11. és 12. évfolyamon (a többi osztálytípushoz hasonlóan) emelt szintű érettségire felkészítő foglalkozásokon orientálódhatnak az általuk választani kívánt szakterület felé.

Tanult idegen nyelvek: angol és német vagy orosz vagy francia

6.2. Felvételi eljárás rendje

A jogszabály szerint meghatározott időpontokban.

a) Központi írásbeli vizsga ideje: **20... január ... - 10.00 óra.**

Pótló írásbeli vizsgát (megfelelő hivatalos igazolással) **20... január ..-n 14.00 órától** lehet tenni, előzetes bejelentkezés után.

Az írásbelire a jelentkezési lapok a gimnázium portáján is átvehetők.

Egy tanuló csak egy intézménybe jelentkezhet írásbeli vizsgára.

A tanulóknak **20... december ..-ig** a www.oktatas.hu honlapról letölthető „TANULÓI JELENTKEZÉSI LAP” benyújtásával kell jelentkezniük az írásbeli vizsgá(k)ra. Ez a jelentkezési lap csak az írásbeli vizsgára vonatkozik, nem tévesztendő össze a felvételi eljárásban használatos jelentkezési lappal, amelyet a középfokú iskolákba való jelentkezésre

kell majd használni. A jelen eljárásban szereplő „TANULÓI JELENTKEZÉSI LAP”-ot abba a vizsgát meghirdető középiskolába (a megfelelő feladat ellátási helyre) kell a tanulónak benyújtania, ahol a központi írásbeli vizsgát szándékozik megírni. A tanuló maga dönti el, melyik vizsgaszervező intézménybe nyújtja be a központi írásbeli vizsgára való jelentkezési lapját, függetlenül attól, hogy a későbbiekben a felvételi eljárás keretében melyik középfokú intézménybe kíván majd jelentkezni, és milyen jelentkezési sorrendet jelöl meg.

Amennyiben az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskolában szándékozik a tanuló megírni az írásbeli feladatlapot, úgy intézményünkben a jelentkezési lapok leadási határideje az intézmény Titkárságán: 20... december ...

Az írásbeli vizsga dolgozatának megtekintése és az Értékelő lap átvétele a Titkárságon **20... január ...-án, 8.00 és 17.00 óra között** lehetséges.

b) Az általános iskola által kitöltött Jelentkezési lap beküldési határideje 20... február ...

A jelentkezési lapok beérkezése után a szóbeli pontos időpontjáról honlapunkon lehet tájékozódni.

c) A szóbeli felvételi vizsgákra 20... február ... és március ... közötti időszakban kerül sor az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskolában. A szóbeli vizsga beosztásáról írásban nem küldünk tájékoztatást, a vizsgáztatás menete a gimnázium honlapján tekinthető meg 20... február ...-tól. Minden, szóbeli vizsgára behívott tanuló hozzon magával egy saját névre előre megcímezett, felbélyegzett válaszborítékot!

A sportolói osztályok (0001)

A szóbeli beszélgetésén a tanulók személyiségét szeretnénk megismerni. A beszélgetés során a jelentkezők ismertetik sport-pályafutásukat, választ adnak sportszakmai, sportágismereti kérdésekre, illetve az általános iskolában tanult idegen nyelvből írásbeli feladatsort oldanak meg.

A felvételiző hozza magával a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika füzetét, illetve az ellenőrző könyvét és a kitöltött, sportegyesület által aláírt és lepecsételt SPORTOLÓI ADATLAPOT.

Média osztály (0002):

A szóbeli beszélgetésen a tanulók személyiségére, érdeklődési körére vagyunk kíváncsiak. Minden jelentkező hozzon magával saját készítésű fényképeket, maximum 12 képből álló fotósorozatot vagy 2-3 perces videómunkát. Ha vannak grafikai tervei, forgatókönyv-vázlatai, esetleg saját maga által szerkesztett hanganyagai, újságcikkei – semmiképpen ne hagyja otthon! A jelentkezők a felvételi meghallgatás során az általános iskolában tanult idegen nyelvből írásbeli feladatsort oldanak meg.

A felvételiző hozza magával a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika füzetét, illetve az ellenőrző könyvét!

Dráma osztály (0003):

A szóbeli beszélgetésen a tanulók személyiségére, érdeklődési körére vagyunk kíváncsiak. A felvételiző hozza magával a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika füzetét, illetve az ellenőrző könyvét. Az érdeklődők külön készüljenek verssel, rövid novellával, dallal. A szóbeli felvételi része egy megadott témában rövid jelenet készítése (improvizációs gyakorlat). A jelentkezők a felvételi meghallgatás során az általános iskolában tanult idegen nyelvből írásbeli feladatsort oldanak meg.

Az általános gimnáziumi osztály (0004)

A szóbeli beszélgetésen a tanulók személyiségét szeretnénk megismerni, illetve a felvételi meghallgatás során az általános iskolában tanult idegen nyelvből írásbeli feladatsort oldanak meg.

A felvételiző hozza magával a magyar nyelv és irodalom, valamint a matematika füzetét, illetve az ellenőrző könyvét.

d, Az ideiglenes felvételi jegyzék **20... március ...-ig** feltöltésre kerül a gimnázium honlapjára, illetve a főbejáratnál is megtekinthető lesz.

e, A tanulói adatlapokat **20.... március között lehet módosítani** az általános iskolákban.

f, **20... április ...-ig minden tanulót levélben értesítünk a felvétel vagy az elutasítás tényéről**

6.3. Pontszámítási eljárás az Újpesti Bródy Imre Gimnáziumba felvételiző 8. évfolyamos tanulók esetében

Hozott pontok számítása (Valamennyi tagozatnál)				
Tantárgy	5. osztály év vége	6. osztály év vége	7. osztály év vége	8. osztály félév
Irodalom	X	X	X	X
Magyar nyelv	X	X	X	X
Matematika	X	X	X	X
Történelem	X	X	X	X
Idegen nyelv	X	X	X	X
Földrajz	-	-	X	X
Fizika	-	-	X	X
Kémia	-	-	X	X
Biológia	-	-	X	X

A hozott pontok maximuma 140. Ez úgy számítható ki, hogy az x-ek helyére beírható tantárgyi érdemjegyeket össze kell adni. Az arányosítás érdekében a 140 pontot elosztjuk 2.8 tizeddel, így a hozott pontok elérhető összege maximum **50 pont**.

Az írásbeli felvételin szerzett pontok számítása (sportolói és általános gimnáziumi osztályok esetében)

Az iskolánkba jelentkező tanulók központi felvételi írásbeli vizsgát tesznek magyar nyelv és matematika tantárgyakból. Itt a két tárgyból összesen maximum **100 pont** érhető el az alábbi számítás szerint: **50 pont matematika**, valamint **50 pont magyar nyelv és irodalom**.

Az írásbeli felvételin szerzett pontok számítása (dráma és média osztályok)

Az iskolánkba jelentkező tanulók központi felvételi írásbeli vizsgát tesznek magyar nyelv és matematika tantárgyakból. Intézményünkben a két tantárgyból összesen maximum **100 pont** érhető el az alábbi számítás szerint: **az 50 pontra számított matematika eredménye szorozva 0,8-del** (0 egész 8 tizeddel) valamint **50 pont magyar nyelv és irodalom szorozva 1,2-del** (1 egész két tizeddel).

A sportolói osztályok szóbeli vizsgája.

Az ide jelentkező tanulók **50 pontot** szerezhhetnek.

Ebből a szóbeli beszélgetésen maximum 20 pontot érhetnek el, illetve az idegen nyelvi feladatsor maximális pontszáma 10 pont.

A MOB a SPORTOLÓI ADATLAPON feltüntetett sportteljesítmények alapján pontozza a tanulókat maximálisan 20 pontig.

A média és dráma osztályok szóbeli vizsgája.

Az ide jelentkező tanulók **50 pontot** szerezhhetnek a szóbelin.

Az 50 pont a beszélgetés (40 pont) és az idegen nyelvi feladatsor (10 pont) részpontszámaiból tevődik össze.

Az általános gimnáziumi osztály szóbeli vizsgája.

Az ide jelentkező tanulók **50 pontot** szerezhhetnek a szóbelin.

Az 50 pont a beszélgetés (40 pont) és az idegen nyelvi feladatsor (10 pont) részpontszámaiból tevődik össze.

Fentiekből adódóan a felvételi eljárás során elérhető maximális pontszám: 200 pont.

6.4. Az SNI/BTMN tanulók részvétele a középfokú felvételi eljárásban

Sajátos nevelési igényű tanuló, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő tanuló esetében (a továbbiakban: SNI/BTM tanuló) – a vizsgaszervezés érdekében – szükséges a megfelelő **szakértői vélemény**, valamint a **speciális körülmények, illetve eszközök igénylésére vonatkozó szülői kérelem** csatolása a jelentkezési laphoz.

A kérelmet a vizsgát szervező intézmény igazgatója bírálja el, döntését határozatba foglalja. A szülő az igazgatói határozat tartalmáról a gimnázium titkárságán kérhet tájékoztatást. Ez a döntés kizárólag a központi írásbeli vizsga letételének körülményeire vonatkozhat, tehát **az írásbeli vizsgát szervező intézmény igazgatója az írásbeli vizsgára vonatkozóan NEM hozhat olyan határozatot, amelyben a vizsgázót felmenti a magyar nyelv vagy a matematika feladatlap megírása alól.**

Az SNI/BTMN tanuló a központi írásbeli vizsga során a szakértői véleményben foglaltak alapján az alábbi kedvezményekre lehet jogosult:

- **időhosszabbítás** (az írásbeli vizsga időtartama tárgyaként 45 perc, ez indokolt esetben megnövelhető),
- **segédeszköz használata** (a megfelelő szakértői vélemény alapján az igazgató döntésében rendelkezik az iskolai tanulmányok során a tanuló által használt, megszokott eszközök biztosításáról),
- **az értékeléskor az értékelési rendszer egy részlete alóli felmentés** (a megfelelő szakértői véleményben leírtak alapján a vizsgadolgozat értékelésekor bizonyos feladattípusokat a javító tanár nem vesz figyelembe, az ezekre adható pontot az elérhető maximális és a tanuló által elért összpontszámba sem számítja be).

SNI tanulókat a szakmai alapidokumentumunk szerint tudunk fogadni.

6.5. A jelentkezők rangsorolásának módja

Az összesen elért (általános iskolából hozott, központi írásbeli vizsgán és szóbeli vizsgán szerzett) pontszámok alapján történik.

6.6. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Bemeneti szabályozás (az iskola tanulóinak kiválasztási rendszere)

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola 4 évfolyamos, nappali képzésű gimnáziumának felvételi eljárásai:

Az iskola az egységes felvételi követelmények (írásbeli vizsga magyarból és matematikából) figyelembe vételével határozza meg a tanulói jogviszony létesítésének tanulmányi feltételeit, azaz a felvételi követelményeket. Ezeket a követelményeket a felvételi tájékoztatóban, a tanév rendjében meghatározott időben hozzuk nyilvánosságra. A IV. kerületi sajtóorgánumokban, a középiskolák börszén és egyéb fórumokon rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket iskolánk követelményeiről, az indítandó osztályokról. A tanév első felében nyílt napokat és igazgatói tájékoztatót tartunk, lehetőség nyílik tanórák látogatására, az iskolával való ismerkedésre. A

IV. kerületi továbbtanulási Börzén is megjelenünk, tájékoztatást nyújtunk intézményünkéről az érdeklődő diákoknak és szülőknek.

Minden nyolcadik évfolyamot végzett, azaz a NAT addigi követelményeinek megfelelő tudással rendelkező tanuló előtt nyitva áll a gimnáziumunk.

A felvételi vizsgák során az iskola a tanulmányi átlag és a felvételi vizsga alapján dönt a tanulói jogviszony létesítéséről, és a sportosztályok esetében a MOB ajánlását is figyelembe vesszük. A felvételi vizsgát az iskola pedagógusaiból álló bizottság előtt kell tenni, amelynek tagjait az igazgató bízza meg. A vizsga írásbeli, illetve írásbeli és szóbeli fordulóból áll. A művészeti, dráma tagozatos és média tagozaton ezen felül alkalmassági, műveltségi jellegű vizsga is van, amelynek célja a képességek felmérése.

A felvételiző tanulók egy rövid nyelvi tesztet is kitöltenek abból a nyelvből, amit első nyelvként szeretnének nálunk tanulni. A teszten elért teljesítményt pontozzuk, ami beleszámít a felvételi pontszámba is. Továbbá a teszt eredménye segíti a tanulók tanév eleji csoportbeosztását.

Átjárhatóság

A gimnázium a NAT, valamint a kerettantervek alapján készült helyi tantervet alkalmazza, amely tartalmazza a minden tanuló részére átadásra kerülő közös és kiegészítő tananyagot, követelményeket, valamint azokat a tanulmányi feltételeket, amelyek alapján minden évfolyamon be lehet kapcsolódni a tanulmányokba. Más középiskolákból történő átvételről az iskola igazgatója dönt. A felvételt szükség esetén különbözeti vizsga letételéhez, vagy évfolyamismétléshez kötheti.

Átjárhatóság különbözeti vizsgával

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola nyitva áll olyan tanulók előtt is, akik tanulmányaikat eddig külföldi oktatási intézményben vagy más képzési formájú iskolában végezték. Számukra a különbözeti vizsgára való felkészüléshez türelmi időt biztosítunk, amelynek időtartama a vizsgák számától, nehézségi fokától, az elsajátítandó anyag mennyiségétől függ. A szaktanárok a vizsgára kötelezett tanulók számára egyéni felkészülési lehetőségeket, konzultációs időpontokat biztosítanak, így segítve őket a felkészülésben.

Kimeneti szabályozás

A gimnáziumunkban a nevelés és oktatás a kilencedik évfolyamon kezdődik, és a tizenkettedik évfolyamon fejeződik be. Célunk az általános műveltség megalapozása, valamint a felsőfokú tanulmányok megkezdésére való felkészítés.

A különböző felsőoktatási intézményekkel való kapcsolattartás, a felvételi tájékoztatók és előkészítők folyamatos meghirdetése révén intézményünk segítséget nyújt tanulóinak a pályaválasztásban és a továbbtanulásban.

6.7. A felvételi eljárás külön szabálya

Abban az esetben, ha az általános felvételi eljárás keretében az intézményünkbe az adott osztályba felvehető tanulói létszám kevesebb, mint kilencven százalékát sikerült betöltenünk, rendkívüli felvételi eljárást írunk ki. A rendkívüli felvételi eljárásban új jelentkezési lapot kell hozzánk benyújtani.

6.8. Vendégtanulói jogviszony létesítésének szabálya

A tanulónak joga különösen, hogy jogszabályban meghatározottak szerint vendégtanulói jogviszonyt létesítsen.¹ A tanuló az iskolában oktatottaktól eltérő irányú ismeretek megszerzése céljából másik iskolában elméleti tanítási órán, gyakorlati foglalkozáson vehet részt, tehát olyan tantárgy tekintetében engedélyezhető a vendégtanulói státusz, melyeket az az iskola, mellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll, nem tanít.

1 A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 46. § (6) i) pont

2 A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 49. § (7)

3 A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 74. § (5) bekezdés

A vendégtanulói jogviszony létesítését a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő írásbeli kérelmére, a vele tanulói jogviszonyban álló intézmény igazgatója engedélyezheti. Az írásbeli kérelmet tehát annak az intézménynek a vezetőjéhez kell benyújtani, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A döntéshozatal az intézmény igazgatójának hatáskörébe tartozik. Az intézmény igazgatója dönthet úgy, hogy engedélyezi, de dönthet úgy is, hogy nem engedélyezi a vendégtanulói jogviszony létesítését. A kérelemnek tartalmaznia kell a tanuló adatait, arra

való konkrét nyilatkozatot, hogy a kérelem vendégtanulói jogviszony létesítésére vonatkozik, az adott tantárgyat, melyre a kérelem irányul, illetve annak az oktatási intézménynek a megnevezését és adatait, ahol a tanuló vendégtanulói jogviszonyt kíván létesíteni, és amelynek pedagógiai programjában és helyi tantervében az adott tantárgy (pedagógiai ismeretek) szerepel, ezáltal az intézmény jogosult arra, hogy a tantárgyból osztályozóvizsgát szervezzon. A benyújtott kérelem átvételétől számított 15 napon belül az iskola igazgatója beszerzi a döntéshez a tanulóval vendégtanulói jogviszonyt létesítő iskola javaslatát. A tanulóval vendégtanulói jogviszonyt létesítő iskola dönthet úgy, hogy fogadja, de dönthet úgy is, hogy nem fogadja a tanulót. A tanulóval jogviszonyban álló iskola igazgatója a benyújtott kérelemről meghozott döntéséről értesíti a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt, valamint a tanulóval vendégtanulói jogviszonyt létesítő iskola vezetőjét.

A vendégtanuló teljesítményének értékelését a fogadó iskola végzi, és írásban értesíti a tanulóval jogviszonyban álló iskolát.

Amennyiben a tanuló a vendégtanulói jogviszonyában érintett tantárgy elméleti tanítási óráján nem tud részt venni, tekintettel az órarendek összeegyeztetésére, a két intézmény közötti távolságra és egyéb nehezítő körülmények fennállására, melyek a gyakorlatban a vendégtanulói jogviszonyból eredő részvételi kötelezettségének teljesítését lehetetlenné teszik, a vendégtanulói jogviszonyára vonatkozóan egyéni munkarend engedélyezése iránti kérelmet nyújthat be az engedélyező szervhez (Oktatási Hivatalhoz). (Az egyéni munkarend engedélyezésének eljárásáról az alábbi linken található információk: https://www.oktatas.hu/koznevelas/egyeni_tanuloi_munkarend)

Ez esetben az egyéni munkarendből eredő osztályozó vizsgatételi kötelezettség fennáll a tanuló számára.

Vendégtanulói jogviszonyból származó eredmények dokumentálása

A tanuló minden tanulmányi eredményét be kell vezetni a tanulmányi dokumentumokba, így a vendégtanulói jogviszonyból származó eredményeket is, ennek dokumentálása az alábbi eljárás szerint zajlik.

Ha a tanuló vendégtanulóként ad számot tudásáról, a vizsgáztató intézmény a tanuló osztályzatáról a törzslapon történő bejegyzés céljából három napon belül írásban értesíti azt az iskolát, amelyikkel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló magasabb évfolyamra lépéséről - figyelembe véve a független vizsgabizottság által adott vagy a vendégtanulóként szerzett osztályzatot - az az iskola dönt, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

A tanulóval jogviszonyban álló iskola – az írásban megküldött eredmény alapján – bevezeti a vendégtanulóként szerzett osztályzatot a törzslapra, mellyel megegyezően állítja majd ki a bizonyítványt.

Megszűnik a vendégtanulói jogviszony, ha azt a tanulóval **vendégtanulói jogviszonyt létesítő iskola igazgatója** a tanuló, kiskorú tanuló esetén a tanuló szülője kérelmére **megszünteti, ebben az esetben tehát a kérelmet a fogadó intézmény igazgatójához kell benyújtani.** Az iskola igazgatója megszüntetheti a vendégtanulói jogviszonyt akkor is, ha a tanuló a foglalkozásokról igazolatlanul legalább tíz alkalommal távol maradt, vagy a tanuló a vendégtanulói jogviszonyból eredő kötelezettségeit nem teljesítette. **A vendégtanulói jogviszonyt létesítő intézmény vezetője a véglegessé vált döntésről értesíti a tanulót, kiskorú tanuló esetén a szülőt és a tanulóval tanulói jogviszonyban álló iskola igazgatóját.**

Érettségi vizsga vendégtanulói jogviszonyban

Érettségi vizsga a tanulói jogviszony keretében, az érettségi bizonyítvány megszerzése előtt abból a vizsgatárgyból tehető, amelynek a helyi tantervben a jelentkező számára az adott tantárgyra vonatkozóan meghatározott követelményeit az érettségi vizsgára jelentkező teljesítette, tudását osztályzattal értékelték, és ezt bizonyítvánnyal igazolni tudja. Ha a tanuló olyan vizsgatárgyból kíván érettségi vizsgát tenni, amelyből középiskolájának helyi tanterve szerint nem tehet érettségi vizsgát, e vizsgatárgy esetében a jelentkezési feltételt vendégtanulói jogviszonyban, másik középiskolában teljesítheti. Ez azt jelenti, hogy a tanuló középiskolájának a helyi tantervében kell meghatároznia, hogy az egyes tantárgyakat hány évfolyamon heti hány órában tanítja, és ha a tanuló a meghatározott évfolyamokon megszerzi a számára előírt osztályzatokat, a vizsgázó tehet az adott vizsgatárgyból érettségi vizsgát. Ha középiskolája helyi tantervében szerepel az érintett vizsgatárgyoktatása és követelményrendszere, a vizsgára bocsátás követelményeinek teljesítése után tehet ebből a vizsgatárgyból érettségi vizsgát. Tanulói igény esetén az iskola köteles megszervezni a középszintű érettségi vizsgát minden olyan vizsgatárgyból, amely a helyi tantervében szerepel. Ha a tanuló középiskolájának a helyi tantervében nem szerepel az érintett vizsgatárgy oktatása és követelményrendszere, de a vizsgázó ebből a vizsgatárgyból szeretne érettségi vizsgát tenni, vendégtanulói jogviszonyt kell létesítenie egy olyan középiskolával, ahol ezt a tantárgyat tanítják. Vendégtanulói jogviszony létesítéséről az adott intézmény igazgatója dönt. Azt a középiskolát, ahol az adott vizsgatárgyat oktatják, a tanulónak kell megkeresnie.

Mivel a tanulói jogviszony alatt tett érettségi vizsgának ebben az esetben is az a feltétele, hogy a tanulónak az adott vizsgatárgyból meg kell szereznie a helyi tantervben előírt összes évfolyam anyagából az év végi osztályzatot, ezt a vendégtanulói jogviszony keretében ebben a

középiskolában kell teljesíteni. Az előírt osztályzatokat az írásbeli vizsgák kezdetéig kell megszerezni, és ennek módját és időpontját is ez a középiskola határozza meg. (A középiskola helyi tantervében meghatározott követelmények teljesítése közép- és emelt szintű érettségi vizsga letételére is lehetőséget biztosít.)

A vendégtanulói jogviszony esetében a vizsgázónak a saját középiskolájában kell érettségi vizsgára jelentkeznie, még abból a vizsgatárgyból is, amelyiket vendégtanulónaként egy másik középiskolában tanul. Középszintű jelentkezését azonban egyeztetnie kell a másik középiskolával is, mert csak ott, vendégtanulónaként vizsgázhat.

Az ukrainai/ukrán menedékes tanulók ukrán, illetve orosz nyelven történő tanórán kívüli oktatásának speciális esetben, amennyiben az intézmény meg tudja szervezni, lehetőség van vendégtanulói jogviszony keretében, online oktatásra.

7. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

Az intézményünkben tanító szaktanárok a tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök kiválasztásánál a következő elveket követik:

- a tankönyvek feleljenek meg a NAT követelményeinek
- biztosítsák a szaktudományok megfelelő szintű közvetítését
- az érintett korosztály szellemi színvonalának megfelelőek legyenek
- a tankönyvek legyenek könnyen beszerezhetőek és alacsony árfekvésűek
- legyenek logikus szerkesztésűek, könnyen áttekinthetők
- legyenek jól illusztráltak, képekkel, ábrákkal, grafikonokkal szemléltetettek
- szövegükkel, problémafelvetésükkel motiválják a tanulókat az eredményes tanulásra
- legyenek alkalmasak a több éven át tartó használatra.

Az egyes tantárgyak szaktanári munkaközösségei állítják össze évről évre a megrendelendő tankönyvek listáját, így a felsorolt szempontok szerint értékelik a felhasznált tanulmányi segédletek minőségét.

A tanári szemléltető eszközök kiválasztásának elvei – ahol ez szükséges – az egyes tantárgyak helyi tanterveinél találhatók.

Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét:

A szakmai munkaközösségek a tankönyvek, taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskola helyi tantervének;
- a taneszköz legyen jól tanítható, jól tanulható;
- a taneszköz nyomdai kivitelezése legyen alkalmas a tantárgy óraszámának és igényeinek megfelelő használatra több tanéven keresztül;
- a taneszköz minősége, megjelenése legyen alkalmas a diákok esztétikai érzékének fejlesztésére, nevelje a diákokat igényességre, precíz munkavégzésre, a taneszköz állapotának megóvására;

Előnyben kell részesíteni azokat a taneszközöket, tankönyveket,

- amelyek több éven keresztül használhatók;
- amelyek egymásra épülő tantárgyi rendszerek, tankönyvcsaládok, sorozatok tagjai;
- amelyekhez rendelkezésre áll olyan digitális tananyag, amely interaktív táblán segíti az órai munkát feladatokkal, videókkal, amelyekhez olyan hozzáférés biztosított, amely az iskolában használt digitális eszközöket és tartalmakat interneten keresztül a diákok otthoni tanulásához is nyújtani tudja.
- amely feladatokban gazdag,
- amely az egyéni haladást jól szolgáló, differenciált tanulást-tanítást támogató,
- amely az önálló tanulásra ösztönző, azt lehetővé tevő, tehát a tanulásirányítást jól megvalósító,
- amely motiváló hatású, utal más tantárgyak tartalmára,
- amely a tanultakat rendszerező és jól strukturált,
- amely tipográfiaiailag jól szerkesztett (pl. ábrák, kiemelések), didaktikailag jól felépített

8. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

8.1. Az eredményes tanulás segítésének elvei intézményünkben

Minden tanköteles korú tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a neki megfelelő nevelésben-oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolánknak (az iskolafenntartóval, az iskola működtetőjével, a családdal, a gondviselővel, szakmai és civilszervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

- folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a tudás bővítése, megszilárdítása
- az eredményes szocializáció akadályainak korai felismerése és kezelése pedagógiai eszközökkel;
- a tanuló tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és annak valamennyi területén;
- a tanulást érintő lemaradás, illetve a tanulói leszakadás megakadályozásának érdekében a tanuló személyiségének, szociokulturális hátterének megismerése, a tanulás eredményességét növelő pedagógiai módszerek alkalmazása; a tanuló önmagához és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon, és e tevékenység támogatása az iskolán kívül is;
- motiváló és hatékony tanulásszervezési eljárások alkalmazása, akár játékok segítségével (pl. sakk, logikai játékok);
- egységes alapokon nyugvó tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása;
- a sajátos nevelési igényű, akadályozott, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdők elfogadása, beilleszkedésük feltételeinek kölcsönös alkalmazkodáson alapuló megteremtése

8.2. A 9-12. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- a kulcskompetenciák megalapozása, együttműködési készség fejlődése, a tanulói tudás megalapozása.
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;

- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;

9. Mindennapos testnevelés

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szerveztük meg, a következő módon:

Heti 3 óra testnevelés órát tartottunk a tanulóknak, 2 testnevelés órát pedig vagy az iskolában működő iskolai sportkörben, vagy a tanulók sportegyesülete által adott igazolással teljesítették a diákok.

2024/2025. tanévtől kezdődően a jogszabályi környezet változott, szigorúbb lett, így már csak a versenyengedéllyel rendelkező tanulók kaphatnak felmentést a jogszabályban meghatározottak szerint heti 2 testnevelésóra alól. A heti 5 testnevelés órából tantárgyfelosztástól és versenyengedélyek számától függően heti 2 testnevelés órát évfolyambontásban oldjuk meg, amennyiben a feltételek ezt szükségessé teszik.

10. A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás szabályai

Az Újpesti Bródy Imre Gimnáziumban a NAT által meghatározott tantárgyak választhatóak. Ezeken a tanuló részt vehet fakultáció formában. Természetesen működtetésüket meghatározza a szaktanári ellátottság. Nem tekinthetünk el attól, hogy az egyes szaktárgyakra jelentkező és

tehetséges tanulóink mindenképpen hozzájuthassanak az adott szaktárgy vagy szakterület fejlesztésében jártas pedagógus támogatásához. A 2021/2022. tanévtől kezdve a fakultációs tantárgyak külön tantárgyként–szerepelnek, az érdemjegyek alapján félévi és tanév végi osztályzatot kapnak a tanulók.

A gimnáziumunkban szabadon választhatóak a tehetséggondozói, felzárkóztató programok, amik a délutáni időszakban valósulnak meg, megfelelő létszám esetén.

Bármely tantárgyból, amely a helyi tantervünkben szerepel és érettségi vizsgatárgy, jelentkezhet a vizsgázó középszintű vagy emelt szintű érettségi vizsgára. A választható fakultációs tantárgyak esetében döntően emeltszintű felkészítés zajlik.

A jogszabályok* figyelembevételével intézményünk középszintű érettségire való felkészítést a kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül testnevelés, második idegen nyelv (német nyelv/orosz nyelv) és digitális kultúra tantárgyakból, emelt szintű érettségire való felkészítést a kötelező érettségi vizsgatárgyakon kívül testnevelés és biológia tantárgyakból biztosítjuk.

*: (100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról 4§ (3), 6§ (1) (2), (4), 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 7§ bg)

11. Projektoktatás

A projekt közösen végzett tevékenységek sorozata. Középpontjában egy gyakorlati jellegű probléma áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempont szerint elemezve, komplex módon dolgoznak fel. Az egyéni munka mellett megjelenik a csoportos tevékenység, az együttműködés (kooperativitás). Célunk, hogy minél több pedagógusunk ismerkedjen meg a módszerrel. A tantestület egyetért abban, hogy a hagyományos módszerek mellett szükség van kooperatív, együttműködésre nevelő módszerek alkalmazására is.

A projekt módszer használatával segíteni szeretnénk tanulóinknak az ismeretek újszerű, élménydúsabb feldolgozásában és befogadásában.

12. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez a következő elvek szerint biztosítjuk a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a 9–12. évfolyamon megalapozott, megszilárdított kulcskompetenciák, folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztése, a kulcskompetenciák bővítése,
- iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése,
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása,
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és a tevékenység támogatása az iskolán kívül,
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása,
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények.

13. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium osztályaiban az osztályzatok megállapításánál a szaktanárnak számolnia kell minden megnyilvánulással, az órai és a tanórán kívüli munkát egyaránt értékelni kell. Kerülni kell a merev kategóriák kialakítását, az érdemjegyek függetlennek kell lennie a tanuló korábbi teljesítményétől. Három témazáró dolgozatnál többet ugyanabban az osztályban, ugyanazon a napon íratni nem lehet.

Egy hét hiányzás után a második tanórán a diák feleltethető. Hosszabb, két-három hetes hiányzás esetén, a tanárral való egyéni megbeszélés szerint történik a számonkérés. A témazáró írásbeli dolgozatok alól a tanuló felmentést nem kaphat, hosszabb távollét esetén a hiányzó dolgozatot pótolni kell. A téma feldolgozása során egy-egy óra hiányzás nem vehető figyelembe.

Az érettségi vizsgának a közismereti tantárgyak mindegyikéből van írásbeli része is. Ezért az írásbeli dolgozatok összeállításánál figyelembe kell venni az adott tantárgyra kiadott középszintű érettségi követelményeket. A témazáró dolgozatokat legalább egy héttel előbb be kell jelenteni a tanulóknak. A tanár joga, hogy a témazáró dolgozatokon kívül egyéb írásbeli számonkérést is alkalmazzon a tanult tananyag ellenőrzésére. Amennyiben a számon kért anyag

jellege szükségessé, illetve a számonkérés jellege lehetővé teszi, a tanulóktól felelet-terv kérhető.

10-12. évfolyam végén belső vizsgákat tartunk bizonyos tantárgyakból, ezeknek a szabályait a Vizsgaszabályzat tartalmazza.

A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni.” (NKT 54.§ (1)) Az év végi értékelésnél kizárólag nem csak átlagot kell számolni, hanem az egész évi teljesítményt, hozzáállást, és megnyilvánulásokat is kell mérlegelni. Az osztályozó konferencián az osztályzat kialakítása az adott szaktanár feladata, de a tantestület is véleményezhet. A konferencia utáni időpontban az érdemjegyeken már nem lehet változtatni.

Az iskola párhuzamos osztályainál törekedni kell az egységes értékelésre.

A fent leírtakból kitűnik, hogy iskolánkban az értékelés osztályzatokkal történik.

13.1. Mentességek, felmentések

Kiskorú tanuló esetében a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló kérelemmel fordulhat az iskola igazgatójához, hogy a tanulót mentse fel az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, ha a tanuló egyéni adottságai, sajátos helyzete ezt indokoltá teszi. Azonban a tanulónak az összes (kötelező és nem kötelező) tanórai foglalkozás legalább felén ebben az esetben is részt kell vennie. Azoknak a tanulóknak, akik teljes felmentést kaptak valamely tantárgy esetén a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, mind a félévi, mind a tanév végi osztályzat megállapításához osztályozó vizsgát kell tenniük, amennyiben a felmentésük az első és a második félévet is érintette. Azoknak a tanulóknak, akik részleges felmentést kaptak valamely tantárgy esetén a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, nem kell osztályozó vizsgát tenniük, amennyiben a részleges felmentésben érintett tantárgyból a pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen tudta érdemjeggyel értékelni. Ellenkező esetben az érintett tanulóknak szintén osztályozó vizsgát kell tenniük.

A tanulók az iskola által kiadott (intézményi dokumentumokban megtalálható) tematika, témasor és segédanyagok segítségével egyénileg készülnek fel a vizsgákra.

A felmentéssel rendelkező tanulónak az egyes hiányzásait követően a kieső számonkérések pótlása miatt egyeztetnie kell a szaktanárokkal. Minden esetben a tanuló keresi fel a szaktanárt. Amennyiben a pótlás nem történik meg a tanuló hibájából, a tanév elején tantárgyanként ismertetett követelmények és számonkérések rendszere alapján kell eljárni.

Egyéni munkarend (EM) kérése a köznevelési törvényben meghatározottak szerint lehetséges intézményünkben.

13.2. Írásbeli, szóbeli és egyéb feladatok értékelése

A szóbeli, az írásbeli és egyéb (pl. projekt, gyakorlati feladat, ..stb.) érdemjegyek száma a heti 1-2 órás tantárgyak esetében félévenként legalább három, a heti 3 vagy több órás tantárgyak esetében félévenként legalább négy. Az érdemjegyek között súlyozott (pl. 200% -os témazáró) jegynek is lennie kell. A dolgozatok javításának két héten belül meg kell történnie. Kivételt képez, ha az adott szaktanár hiányzik (betegség, hivatalos távollét stb), ebben az esetben a hiányzási idővel meghosszabbodik a javítási időszak. Amennyiben a javítási idő hosszabb két hétnél, akkor a tanuló választhat, hogy kéri-e az adott érdemjegyet. Az értékelés során indokolni kell az osztályzatokat, ponthatárokat, a típushibákat meg kell beszélni. Az értékelésnek tükröznie kell az esetleges fejlődést, illetve a visszamaradást.

Minden megszerzett érdemjegyre igaz, hogy a számonkérést (összetett feladat esetében pl. projekzárást) követően legkésőbb két héten belül a szaktanár rögzíti azt. A rögzítés dátuma a számonkérés dátuma és az érdemjegy beírása közötti bármely tanítási nap lehet.

13.3. Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Az elvek és a korlátok meghatározásánál figyelembe kell venni iskolánk adottságait, az adott tantárgyak óraszámát, a hozzánk járó tanulók tudásszintjét. Ennek tükrében szükség van és fontos otthoni munkát igénylő feladatok adása, természetesen figyelembe véve a tanulók sport és művészeti jellegű elfoglaltságát. Otthoni gyakorlás és feladatmegoldás nélkül nem lehet eredményt elérni. Az órán feldolgozott anyagot meg kell tanulni, és az írásbeli feladatokat kötelező elkészíteni. A tanítási órákra rendszeresen kell készülni. Az otthoni felkészülés során a tanuló vegye igénybe a megfelelő segédeszközöket (tankönyv, szótár, atlaszok, függvénytábla stb.), és természetesen használni kell az informatika adta lehetőségeket is. A tanulóknak a témakörön belül folyamatosan ismételniük kell. Alapelv az írásbeli feladatoknál, hogy csak annyi adható, amennyit a tanítási órán ellenőrizni lehet. Az írásbeli házi feladatok tantárgyankénti elkészítésének időtartama még idegen nyelv esetében sem haladhatja meg a 45 percet. A házi feladat mindig előkészített legyen, és mindig kerüljön ellenőrzésre. Az alapos indok nélkül el nem készített munka/házi feladatokat nyilvántartja a pedagógus és az év elején

megállapított követelményrendszere alapján értékeli. A nagyobb terjedelmű esszédolgozatok kidolgozására minimum egy hét álljon a tanuló rendelkezésére, ugyanez vonatkozik a kiselőadások tartására, valamint a témazáró dolgozatok elkészítésére. Hiányzás esetén a tanuló egyéni felelőssége az időközben tanult tananyag pótlása (akár korrepetálás igénybe vételével is).

14. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Iskolánkban lehetőségünkhöz mérten csoportbontásban tanítjuk az idegen nyelvet, továbbá a média osztályban kilencedik évfolyamon a fotót és videót, valamint egyes osztályokban a matematikát. Célunk ezzel, hogy az ismereteket elmélyítsük, több idő jusson a kommunikációs készségek fejlesztésére és tanulók tudásának megalapozására.

15. A tanulók fizikai állapotának és edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 80. § (9) bekezdése szerint az iskola az oktatásért felelős miniszternek a tanév rendjéről szóló rendeletében meghatározott mérési időszakban, tanévenként megszervezi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát azokon az évfolyamokon, ahol a testnevelés tantárgy tanítása folyik.

A fizikai fittségi méréshez kapcsolódó adminisztrációs feladatokat és a mérések lebonyolítását az intézményeknek 20... január ... és 20... április között kell elvégezniük. A mérési eredményeit az érintett nevelési-oktatási intézmények az Oktatási Hivatal által meghatározott időpontjáig töltik fel a NETFIT® rendszerbe.

A NETFIT® fittségmérési rendszer négy különböző fittségi profilt különböztet meg, amely profilokhoz különböző fittségi tesztek tartoznak. A négy profil egészében jellemezi egy tanuló egészségközpontú fittségi állapotát. Az egyes profilok különböző számú tesztet tartalmaznak. A testösszetétel és tápláltsági profil 3 db mérést, az aerob fittségi (állóképességi) profil 1 db tesztet, a vázizomzat fittségi profil 5 db tesztet, míg a hajlékonysági profil 1 db tesztet tartalmaz.

A Nemzeti köznevelési törvény szerint a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát kell lefolytatni intézményünkben, melyet az iskola testnevelés tantárgyat tanító pedagógusai végeznek.

A testösszetétel és tápláltsági profil mérései:

Testtömeg mérése – testtömeg-index (BMI)

Testmagasság mérése

Testzsírszázalék-mérése – testzsírszázalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil mérése:

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) – aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil mérései:

Ütemezett hasizom teszt – hasizomzat ereje és erő-állóképessége

Törzsemelés teszt – törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága

Ütemezett fekvőtámasz teszt – felsőtest izomereje

Kézi szorítóerő mérése – kéz maximális szorító ereje

Helyből távolugrás teszt – alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil mérése:

Hajlékonysági teszt – térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

A Magyar Diáksport Szövetség és az amerikai Cooper Intézet közös tudományos kutatása segítségével országosan reprezentatív, véletlenszerűen kiválasztott tanulói minta segítségével határozták meg a magyar iskoláskorú fiatalok fizikai fittségi állapotát 2013-ban. A kutatás eredményeképpen jelölték ki a sztenderd értékeket, amelyek segítségével objektív módon megítélhető a tanulók fizikai fittségi állapota.

16. Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

16.1. Az iskola egészségnevelési elvei

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium egészségnevelési – egészségvédelmi, valamint környezeti nevelési programja az iskola mindennapjaiba beépülő tevékenység, melyet gimnáziumunk évek óta hagyományosan és rendszeresen végez, és figyelmet fordít rá. Az egészségneveléssel

kapcsolatos ismereteket a tanulók elsősorban a biológia-egészségtan, a környezeti neveléssel kapcsolatos ismereteket a földrajz, biológia, kémia és fizika—tantárgyak keretein belül sajátíthatják el a tanulók.

Egészségnevelésünk célja és alapelvei:

Az egészséges életmód és életszemlélet kialakítása, beépülve az iskola pedagógiai rendszerébe. Továbbá, hogy tanulóinkban kialakítsunk egy olyan magas szintű egészségkultúrát, amely saját maga és társai testi, lelki és szociális értelemben vett egészségének megőrzéséhez és az egészség visszaállításában történő aktív közreműködéséhez szükséges. Az egészség megóvása és esetleges visszaállítása megfelelő ismeretek nélkül nem lehetséges. Ezzel alakítható ki egy olyan helyes egészségvédő magatartás, amiben a betegségek megelőzésére való törekvés az elsődleges.

Egy új, egészséges generáció felnövekedéséhez olyan értékeket kell közvetítenünk diákjaink felé, hogy kialakuljon bennük az az attitűd, ami az egészségmegőrzéshez szükséges aktív cselekvésre készíti őket.

Alapelvek és célok:

- Társas érzelmi készségek fejlesztése, felelősségvállalás képessége
- Egészségkárosító magatartásformák hátterének megvilágítása, prevenció fontosságának ismerete
- Konfliktuskezelés, önismeret fejlesztése, stressz hatások feldolgozása
- Családi életre való előkészítés
- Társas kommunikációs készségek fejlesztése
- Egészséges és biztonságos környezet kialakítása, személyes higiéné igénye
- Egészséges, sportoló tanulók nevelése
- Alapfokú elsősegély-nyújtási ismeretek megszerzése

Személyi feltételek:

Az iskola vezetősége nyitott és támogatja az egészségneveléssel kapcsolatos új programokat, például külső szakemberek bevonását az osztályfőnöki órák egészségneveléssel kapcsolatos témáinak megtartásához. A továbbképzésnél figyelembe vesszük az osztályfőnöki munkához feltétlenül szükséges új programokra való irányítást. Az iskola vezetője és vezetősége fontosnak tartja, hogy a pedagógusok magatartása

példamutató legyen. Elsődleges szempont, hogy a tanulók egészséges személyiség-fejlődését megfelelő pedagógusok irányítsák.

Egészségnevelésben részt vevő személyek a gimnáziumban:

- egészségnevelést koordináló középvezető
- egészségfejlesztésért felelős pedagógus
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelős
- testnevelő tanárok
- DÖK segítő pedagógus
- minden pedagógus

Az egészségnevelést segítő partnerkapcsolatok:

- szülő(k), család
- szülői munkaközösség
- iskolaorvos, védőnő
- iskolapszichológus
- iskolai fogorvos, nőgyógyász, tini ambulancia
- IV. kerületi Önkormányzat,
- NÉBIH
- Gyermekjóléti szolgálat
- rendvédelmi szervek ifjúságvédelmi osztálya
- drogprevencióval foglalkozó szervezetek
- IV. kerületi Sportiroda
- MOB
- sportegyesületek
- fejlesztőpedagógus, logopédus is együttműködik

Az egészségnevelés iskolai területei:

- önismeret fejlesztése, értékek ismerete,
- egészséges testtartás, testedzés, mozgás fontossága,
- az étkezés és a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe,
- barátság, párkapcsolatok, szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben,

- családtervezés alapjai
- testhigiéna,
- személyes krízishelyzetek felismerése, kezelési stratégiák ismerete,
- tanulás és tanulási technikák, az idővel való gazdálkodás szerepe,
- rizikóvállalás és határai,
- tanulási környezet alakítása,
- természethez való viszony és egészséges környezet kialakítása,
- betegség és gyógyulást segítő magatartás, elsősegélynyújtása és gyógyszerhasználat,
- környezeti ártalmak – zaj, légszennyezés, hulladék kezelése,
- személyes biztonság (pl.: közlekedéskultúra)
- szenvedélybetegségekkel való foglalkozás, drogprevenciós programok
- egészségneveléssel foglalkozó alapítványok

Az egészségnevelésben alkalmazott módszerek az iskolában:

- Hagyományos felvilágosítás (osztályfőnöki, biológia és egyéb tárgyak órái)
- Rizikócsoporthoz megközelítés (iskolapszichológus, gyermekvédelmi felelős, osztályfőnökök)
- Konfliktuskezelés új technikáinak alkalmazása (kommunikációs órák, drámapedagógiai órák, önismereti-osztályfőnöki órák)
- Kortársképzésre tanulók küldése

Iskolai programok:

- Egészséges személyiség fejlődésének elősegítése,
- Osztályfőnöki órák és tanórák
- Szexuális nevelés
- Önismereti órák
- Alkohol, dohányzás, drog prevenciós programok meghívott szervezetek segítségével
- Egészséges táplálkozás

16.2. Az iskola környezeti nevelési célja és elvei

A környezeti nevelés egy olyan pedagógiai folyamat, amelynek célja, hogy a tanulókat tudatos, felelős viselkedésre edukáljuk a környezetükkel kapcsolatban. Ez magában foglalja az ökológiai ismeretek átadását, a fenntarthatóság értékeinek beépítését, valamint a természet és ember közötti kapcsolatok megértését és tiszteletét.

Az utóbbi években a fenntarthatósággal kapcsolatos programok kiemelten fontossá váltak intézményünkben. Elsődlegesnek tartjuk, hogy a diákok megismerjék a fenntarthatósági alapismereteket, és megtanulják azokat alkalmazni a mindennapi életükben és a gyakorlatban is, ezáltal felelős "zöld" állampolgárrá váljanak. Programjaink segítségével a gyerekek tapasztalatot szerezhetnek a természetvédelem, energia- és víztakarékosság, a hulladékkezelés, környezettudatos szemlélet és a fenntartható közlekedés terén is. Az iskolai programok támogatják a diákok szociális és kommunikációs készségeinek fejlesztését és az integrált problémamegoldási kompetencia kialakítását is, valamint segítik az egyéni- és vállalkozói kezdeményezőkézség kialakulását, illetve fejlesztik a rendszer- és stratégiai gondolkodást is. Az együttműködés, a tantárgyi szintetizáció és a kooperatív munka fontos elemei ennek a folyamatnak

A környezeti nevelés kulcsfontosságú a jövő generációinak oktatásában, mivel:

- Segít a diákoknak megérteni a környezeti problémák okait és következményeit.
- Ösztönzi a környezettudatos döntések meghozatalát mindennapi életükben.
- Bátorítja a diákokat, hogy aktívan vegyenek részt a környezetvédelmi tevékenységekben.

Célkitűzések

- Tudatosság növelése: A diákok megértik a környezeti problémák okait, következményeit és globális jelentőségét.
- Kritikai gondolkodás fejlesztése: Ösztönözni a diákokat, hogy kérdőjelezzék meg a környezeti információkat és praktikákat, értékeljék a különböző megközelítések hatékonyságát.
- Proaktív hozzáállás kialakítása: A diákokat felkészíteni, hogy aktívan részt vegyenek a környezetvédelemben, és képesek legyenek saját kezdeményezéseket indítani.
- Fenntartható életmódra nevelés: Bemutatni és gyakorlati útmutatást nyújtani a fenntartható életvitel alkalmazásához.

- Etikai és morális értékek kialakítása: Erősíteni a diákok felelősségtudatát és elkötelezettségét a környezeti etika és fenntarthatóság iránt.

Alapelvek

- Integratív megközelítés: A környezeti nevelés szerves részét képezi az összes tantárgynak, nem csak a természettudományoknak.
- Interaktivitás és gyakorlatorientáltság: A tanulási folyamatban hangsúlyozni kell a gyakorlati tevékenységeket, mint kísérletezés, projektek, és terepmunkák.
- Közösségi bevonás: A környezeti problémákat a helyi közösség kontextusában kezelni, és a diákokat összekapcsolni a helyi környezetvédelmi kezdeményezésekkel.
- Folyamatos fejlődés: Ösztönözni a diákokat a folyamatos tanulásra és kötelezettségvállalásra a környezeti kérdésekkel kapcsolatban.
- Globális és helyi perspektívák összekapcsolása: Felhívni a figyelmet arra, hogy a helyi cselekvések hogyan hatással vannak globális szinten, és fordítva.

Ezek a célok és elvek kialakítják a diákokban a környezeti tudatosság és környezetvédelem iránti kötelezettséget, amelyek a jövőbeni döntéseikben és életmódjukban is tükröződnek majd. Az iskolának fontos szerepe van abban, hogy felkészítse diákjait a fenntarthatósági kihívások megértésére és kezelésére, emiatt számos „zöld” programot szervezünk. Az események az iskola honlapján, az ÖKO aloldalon, és az iskola hivatalos facebook oldalán követhetőek.

Évente megvalósuló rendszeres „zöld” programjaink, hagyományaink:

- ReShop: egy iskolai zsibvásár, ahol a diákok megunt, de jó állapotú dolgaikat adják el.
- Mobilgyűjtés: országos kampányhoz való csatlakozás
- Fenntarthatósági Témahét
- Egészségnap
- Madáretetés és -védelem (téli időszak alatt)

Félévente, negyedévente megvalósuló programjaink

- Külső szakértők meghívása, civil szervezetek bevonása (alternatív órák, workshopok, előadások)
- Fenntarthatósági versenyszereplések
- Terepgyakorlatok

- BróDIY: évente többször szervezünk egy olyan kézműves alkalmat, amikor nagyrészt újrahasznosítható alapanyagokból készítenek a lelkes tanárok és diákok valamilyen tematikus alkotást.

Folyamatosan zajló tevékenységek

- ökofaliújság
- szelektív hulladékgyűjtés
- egészségbüfé
- energiatakarékosság
- zöld közlekedés támogatása
- az iskola környezetének zöldítése, ültetés, kertrendezés, komposztálás

A fenntarthatóságra nevelést segítő partnerkapcsolatok:

- szülő(k), család
- szülői munkaközösség
- iskolapszichológus
- IV. kerületi Önkormányzat
- Jane Goodall Intézet
- KÖVET Egyesület,
- FKF XV. kerületi Szemléletformáló Központ
- Greenpeace
- Hősök Tere Alapítvány
- UNICEF - World Largest Lesson
- Bike Maffia
- Ökologicus Környezetvédelmi Alapítvány
- Zöld Menedék Állatvédő Alapítvány

16.3. Green-team (ÖKO munkacsoport)

2023/2024. tanév elején megalakult a Green-team, az ÖKO munkacsoport, melynek jelenleg 14 pedagógus és további 7 egyéb munkakörű (iskolapszichológus, technikai dolgozók) tagja van. A munkacsoporthoz a tanév folyamán is bármikor lehet csatlakozni.

A részletes tevékenységeket és programokat a munkaterv tartalmazza.

Célok, feladatok:

1. A munkacsoport legfontosabb feladatai:

- Öko munkaterv elkészítése
- Az Ökoiskola cím fenntartása– (intézményi dokumentumok felülvizsgálata, kiegészítése; honlap aktualizálása, diákönkormányzat és szülők bevonása)
- A munkatervben vállalt feladatok megvalósulásának lebonyolítása, segítése, nyomon követése

2. Célkitűzéseink:

- Elősegíteni a tanulók fenntarthatóságra, környezettudatosságra és az egészséges életmódra nevelését.
- Megértetni a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét.
- A tanulók kapcsolódjanak be a közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába, és az egészségtudatos életmód megvalósításába
- A tanulók életmódjában váljék meghatározóvá a természettel való harmónia elősegítése, az „élni és élni hagyni” szemlélet megvalósítása, a környezettudatos, valamint az egészségmegőrző felelős magatartás kialakítása
- Az Ökoiskola címhez méltó tevékenységek, programok szervezése, lebonyolítása

3. A fenntarthatóságra nevelés legfontosabb feladatai:

- Programjainkat és eredményeinket folyamatosan publikáljuk a honlapon és az iskola hivatalos Facebook-oldalán
- Feladatainkat a DÖK „zöld”- munkacsoportjával együttműködve végezzük
- A szülők is bekapcsolódnak és segítik a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai tevékenységeit
- Feladatunk az iskolai zöld környezet ápolása, fejlesztése, ebbe a tanulók bevonása (növények ültetése, gondozása)
- Megismertetjük tanulóinkat az újrahasznosítási folyamatokkal, hulladékcsökkentési stratégiákkal
- Szelektív hulladékgyűjtés (műanyag, fémhulladék, üveg, papír)
- Elektronikai hulladékok, szárazelemek környezetbarát módon történő tárolása, elszállítása

- Beltéri növények gondozása, locsolása
- Kerékpáros közlekedés népszerűsítése folyamatosan a tanulók és pedagógusok körében
- Rendszeres „zöld”-programok kialakítása és szokássá tétele intézményünkben (ReShop, Műanyagmentes nap, fenntarthatósággal kapcsolatos tanulmányi kirándulások és terepmunkák)
- Részvétel a Fenntarthatósági témahétben
- Kapcsolatok keresése más Öko-iskolákkal
- Öko-kreatív műhely működtetése
- Az iskolai rendezvények alkalmával tudatosan figyelünk a környezeti szempontokra
- Az iskola közvetlen környezetének tisztán tartása

17. A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

17.1. A jutalmazás, fegyelmezés iskolai elvei

Következetesség és az a fajta pedagógiai optimizmus, mely feltételezi, hogy a tanuló cselekedeteinek tudatosságát a pedagógus eszközeivel befolyásolni lehet.

Iskolánk pedagógusai mindig a következetesség elve szerint oktatják és nevelik a diákjainkat.

17.2. A magatartás értékelésének elvei

A diákok magatartásának minősítése a gimnáziumban

példás /5/ Jó munkájával, kezdeményezéseivel tesz valamit a közösségért. Magatartásával, kulturált viselkedésével követendő példát mutat. A Házi rend előírásait betartja. Nincs fegyelmi fokozata. Példás nem adható annak a tanulónak a magatartására, aki bármely tantárgyból bukik.

Akinek igazolatlan órája van, az szintén nem lehet példás, hacsak valamilyen különleges pedagógiai szempont nem indokolja. Ez a kivételes helyzet is csak 1 igazolatlan óra esetén alkalmazható.

jó /4/ Kötelezettségeit teljesíti, de ő maga nem vállal feladatokat. Iskolai viselkedése általában kifogástalan. Ha csak osztályfőnöki vagy szaktanári figyelmeztetője van, attól még lehet jó.

1-5 közötti igazolatlan hiányzás esetén még lehet az értékelése jó, amennyiben az osztályozóértekezleten az egy osztályban tanító tanárok megszavazzák, és nincs egyéb osztályfőnöki, vagy igazgatói figyelmeztetése. Ha van, akkor azonnal változó, és nem bocsátható szavazásra.

változó /3/ A Házirendben leírtakat nem veszi mindig tudomásul. Magatartásával zavarja a tantárgyi órákat.

Szaktanári, illetve osztályfőnöki figyelmeztetéseket, intőket és/vagy megrovást is kapott.

6 feletti igazolatlan hiányzás esetén, ha nincs egyéb osztályfőnöki, vagy igazgatói figyelmeztetése, akkor változó, ha van, akkor szavazható a rossz minősítés.

rossz /2/ Ha a Házirendet több ízben megszegte. Osztályfőnöki rovatot kapott, illetve annál súlyosabb fegyelmi fokozatban részesült. Amennyiben legalább 5 fegyelmi bejegyzése van csak rossz magatartási minősítése lehet.

A magatartás értékeléseket az osztályfőnök véleményeztetheti a tanulók közösségével. Az értékelés kialakításában a szaktanárok véleményét az osztályfőnöknek figyelembe veszi.

17.3. A szorgalomjegyek megállapításának elvei

A tanulók szorgalmának minősítése a gimnáziumban

példás /5/ Ha a tanítási órákra való felkészülése képességéhez mérten kifogástalan, tanórákon aktív. Felszerelését mindig elhozza az iskolába, házi feladatait elkészíti. Nem lehet példás, ha van igazolatlan mulasztása, hacsak valamilyen különleges pedagógiai szempont nem indokolja. Ez a kivételes helyzet is csak 1 igazolatlan óra esetén alkalmazható.

jó /4/ Ha kötelezettségeit képességéhez mérten teljesíti, de az órákon passzív. Felszerelése általában hiánytalan, a házi feladatait általában elkészíti.

változó /3/ Ha iskolai munkájában csak időnként tanúsít törekvést, kötelességét csak ismételt figyelmeztetés után teljesíti. Gyakran hiányos a felszerelése és a házi feladatai.

hanyag /2/ Ha képességéhez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében. Kötelességét gyakran elmulasztja, munkájában megbízhatatlan, ha valamely tantárgyból elégtelen a teljesítménye. Felszerelését rendszeresen nem hozza el, a házi feladatokat nem készíti el.

A szorgalom értékeléseket az osztályfőnök véleményeztetheti a tanulók közösségével. Az értékelés kialakításában a szaktanárok véleményét az osztályfőnöknek figyelembe veszi.

18. Digitális munkarend

Tantermen kívüli digitális munkarendben a nevelés-oktatás, a tanulási folyamat ellenőrzése és támogatása a pedagógusok és a tanulók online vagy más, személyes találkozást nem igénylő kapcsolatában – elsősorban a KRÉTA tanulmányi rendszer által biztosított funkcionalitásokkal és digitális eszközök alkalmazásával – történik. (Nkt. 27. § (2a))

II. Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola Vizsgaszabályzata

A vizsgaszabályzatról¹

Iskolánkban a tanulmányok alatti vizsgák eljárási szabályait a 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet határozza meg. (a egyéni munkarendes tanulók, egyéni felmentéssel tanulók, előrehozott érettségizők, nevelőtestületi döntés alapján kötelezettek esetében is).

¹ Jelen vizsgaszabályzat jogi keretét adja a 2011. évi CXCV. törvény - a nemzeti köznevelésről. Rendelkezései az intézményben megszervezett és lebonyolított vizsgákra vonatkoznak. Ezen vizsgaszabályzat nem tartalmazza az érettségi vizsgát, arra egységesen magasabb jogszabály (100/1997.(VI.13) Korm. Rend.) vonatkozik.

Intézményünkben a tanulók osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik, vagy az osztályozóvizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló- és javítóvizsgán nyújtott teljesítményük alapján kell megállapítani. Tanulóink érdemjegyeiről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk. A szülőket a gyermekük aktuális tanulmányi helyzetéről a félévi és év végi bizonyítvány kiosztása előtt az osztályfőnökök tájékoztatják.

Iskolánkban e-napló működik. Itt tudják a szülők naprakészen megnézni a gyermekük tanulmányi eredményét.

A vizsgák időpontjáról – a javítóvizsga kivételével – írásban kap tájékoztatást a tanuló és a szülő, legalább 10 nappal a vizsga (egyéni munkarendes tanulók részére jogszabály szerint) kezdő időpontja előtt. Tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll. A tanulmányok alatti vizsgán vizsgabizottság ellenőrzi és értékeli a vizsgakötelezettséggel érintett időszakra vonatkozó követelmények elsajátítását. A bizottság az összesített részeredmények és a kérdező tanár véleményezése alapján dönt a minősítésről.

- Ha a tanuló a tanulmányok alatti vizsga letételére az igazgatótól halasztást kap, a halasztott időpontig úgy folytathatja tanulmányait, mintha sikeres vizsgát tett volna. A halasztás igényét írásbeli kérelemre kell benyújtani.
- A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

A tanulmányok alatti vizsgák (osztályozóvizsga, különbözeti vizsga, pótló- és javítóvizsga, belső vizsga) követelményeit, részeit, az értékelés szabályait a szakmai munkaközösségek határozzák meg. A vizsga tantárgyi/évfolyamonkénti követelményei megegyeznek a kerettantervek alapján készült, a Pedagógiai Program részét képező helyi tanterv adott tantárgyra és évfolyamra vonatkozó követelményeivel. A vizsgák pontos időpontját közzétesszük a tanév helyi rendjét tartalmazó munkatervünkben és az iskolai honlapon.

Az osztályozó/különbözeti és javítóvizsga témaköreit a 7. sz melléklet tartalmazza.

1. A vizsgák fajtái

- Osztályozóvizsga
- Javítóvizsga
- Különbözeti vizsga
- Pótló vizsga
- Belső vizsga

Évismétlés esetén igazgatói döntés az osztályba sorolás.

1.1. Osztályozóvizsga

Osztályozóvizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha:

- igazgatói határozat alapján felmentést kapott a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,
- igazgatói határozat alapján engedélyezték neki, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- tanulmányait egyéni munkarendes tanulóként végzi
- hiányzása a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI-rendelet 51. § (7) bekezdésében előírt mértéket meghaladja, és ezért nem osztályozható, amennyiben a tantestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen:

- a tanuló igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a tanévben meghaladja a 250 órát és/vagy adott tantárgyból a 30 %-ot, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen. A nevelőtestület az osztályozóvizsga letételét akkor tagadhatja meg, ha a tanuló igazolatlan mulasztásainak száma meghaladja a húsz tanórai foglalkozást, és az iskola eleget tett értesítési kötelezettségének.

- a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

- a tanuló olyan tantárgyból akar előrehozott érettségi vizsgát tenni, amelyből még nem teljesítette a tantervi követelményeket, és ezt a hatályos jogszabály lehetővé teszi pl. élő idegen nyelvv.

- átvétellel tanulói jogviszonyt létesít, és eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott,

- a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát,

Egy osztályozóvizsga - egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.

Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.

Osztályozóvizsgát az iskola a tanítási év során bármikor szervezhet, de az érintett tanulók félévkor és tanév végén az ütemtervben meghatározott időben osztályozóvizsgát tesznek.

A felnőttoktatás esti tagozatán az érintett tanulók félévkor és tanév végén az ütemtervben meghatározott időben osztályozóvizsgáznak.

A vizsgára írásban kell jelentkezni az igazgatónak címzett kérelemmel. A vizsgára a tanuló önállóan (szülői segítséggel) készül fel.

Az osztályozóvizsgát, illetve előrehozott érettségi vizsgát tett tanuló az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette. Az óralátogatás alóli felmentést a szülőnek írásban kell kérvényeznie az igazgatótól. A kérvényt az igazgató elbírálja és határozatot hoz, melyben kijelöli, hogy a felmentés idején a tanulónak hol kell tartózkodnia. A határozatot az érintett osztályfőnök, és általa a szaktanár is megkapja.

1.2. Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet az iskolánk tanulója, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozóvizsgáról, a különbözeti vizsgáról – legfeljebb 3 tantárgyból – neki felróható okból elkésik, távol marad vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.
- a tanuló tanév végén bármely tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet, kivéve, ha háromnál több tantárgyból van elégtelen osztályzata. Amennyiben a javítóvizsgán nem teljesíti a meghatározott követelményeket, vagy nem jelenik meg, évet ismételni köteles/megismételheti. A javítóvizsga időpontját a szorgalmi időszak lezárásakor az iskolai honlapon közzéteesszük, ill. az érintettek a bizonyítvánnyal együtt írásos értesítést is kapnak róla.
- a tanuló a vizsgára önállóan/szülői segítséggel készül fel.
- A javítóvizsgán minden tantárgyból legalább elégséges osztályzatot kapott tanuló magasabb évfolyamba léphet.

A vizsgabizottságok min. 3 bizottsági taggal működnek intézményünkben, kijelölésük az igazgató hatásköre.

Iskolánkban a javítóvizsgák időpontjai aug. 15-től aug. 31-éig terjedő időszakban vannak. A javítóvizsga időpontokat az intézmény honlapján az igazgató minden tanév június 30-ig közzéteszi.

1.3. Különbözeti vizsga

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az Intézmény a különbözeti vizsga letételét. A vizsgára az intézmény írja ki és a tanuló önállóan készül fel.

Az *Nkt.* értelmében: A 92.§ (9) A külföldön megkezdett és befejezetlen tanulmányok a magyar köznevelés iskolarendszerében folytathatók. A tanulmányok beszámításáról, továbbá a tanuló felvételéről az iskola igazgatója dönt.

(10) Ha a beszámítás kérdésében az iskola igazgatója nem tud dönteni, beszerzi a köznevelésért felelős miniszter véleményét.

A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről szóló 2001. évi C. törvény (a továbbiakban: Elismerési tv.) 4. § (7) bekezdése szerint a külföldön folytatott résztanulmányok beszámítása azon oktatási intézmény hatáskörébe tartozik, amelyben a kérelmező tanulmányait folytatni szándékozik. Az Elismerési tv. 62. §-a arról rendelkezik, hogy a külföldön folytatott, nem befejezett alap-, közép- vagy felsőfokú iskolai (rész) tanulmányok beszámítása a külföldi oktatási intézmény jogállásának, a tanulmányi idő és a tanulmányi követelmények figyelembevételével, valamint a hazai és a külföldi tanulmányi kötelezettségek összehasonlítása alapján történik. Az oktatási intézmény akkor számíthat be külföldön folytatott résztanulmányokat, ha a kérelmező külföldön elismert intézményben folytatta tanulmányait. A résztanulmányok beszámítására irányuló kérelemhez csatolni kell a külföldi oktatási intézmény által kiállított olyan okirat hiteles másolatát, amely hitelt érdemlően igazolja a tanulmányok időtartamát, az előírt tanulmányi követelmények sikeres teljesítését, valamint ennek hiteles fordítását. A választott oktatási intézmény a résztanulmányok beszámításának feltételül különbözeti vizsgák teljesítését szabhatja meg.

Különbözeti vizsgát tehet a tanuló, ha:

- írásbeli határozat alapján engedélyezték, ill. előírták,
- tanulmányait valamely tantárgyból emelt szinten kívánja folytatni, és megelőzően csak középszinten tanulta,
- átvétellel tanulói jogviszonyt kíván létesíteni, és az előző iskolájában eltérő tanterv szerinti tanulmányokat folytatott.

- Iskolánk bármely évfolyamába belépő tanulók esetén, ha a helyi tantervünkben szereplő, a beiratkozás tanévéig tanult tantárgyak éves óraszámainak összege kevesebb, mint az iskolánk helyi tantervében szereplő összeg, a belépő tanulónak különbözeti vizsgát kell tennie abban az

esetben, ha a korábbi intézménytípus helyi tanterve és kerettanterve indokolja azt. A döntést az igazgató hozza meg.

- Ugyancsak különbözeti vizsgát kell tenni a nem tanult tantárgyakból is.

Különbözeti vizsgát a tanév során folyamatosan lehet szervezni.

A tanulót jogszabály értelmében megilleti az a jog, hogy a választható tantárgyak esetében a május 15-i határnapkal, a következő tanévre más választható tantárgyat válasszon. Ennek feltétele a sikeres különbözeti vizsga.

A különbözeti vizsga időpontjai, a tantárgyai, tartalma tekintetében az Intézmény igazgatójának mindig határozatot kell hoznia a jelentkező tanuló ügyében.

1.4. Pótló vizsga

A pótló vizsgát lehetőleg ugyanabban a vizsgaidőszakban kell letenni, amiről igazgatói határozatot kell hozni.

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha:

- neki fel nem róható okokból elkészik, távol marad,
- megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik, és erről igazolást hoz.

A pótló vizsgát – az igazgató döntése alapján – az adott vizsgaidőszakban vagy az iskola által megszervezhető legközelebbi vizsganapon kell megtartani, ha ennek feltételei megteremthetők.

Pótló vizsgát csak az elmaradt vizsgarészekből kell tenni.

1.5. A tanulmányok alatti vizsgák időpontja, a jelentkezés módja

A vizsgák pontos időpontját közzétesszük a tanév helyi rendjét tartalmazó munkatervünkben és az iskolai honlapon, ettől eltérő időpontot - írásos kérelemre - az igazgató engedélyezhet.

Az osztályozó vizsgák időpontja:

- az első félév zárása előtti utolsó három tanítási hét,
- a tanítási év zárása előtti utolsó négy tanítási hét, a végzős évfolyamon az utolsó tanítási napot megelőző négy hét
- (előrehozott) írásbeli érettségi vizsgák előtt: jellemzően februárban (10.), márciusban (11.) és áprilisban (12.)

A javítóvizsgák időpontja:

- augusztus utolsó két hete.

A különbözeti vizsgák időpontja:

- az első félév zárása előtti utolsó három tanítási hét és a téli szünet előtti két hét
- a tanítási év zárása előtti utolsó négy tanítási hét, a végzős évfolyamon az utolsó tanítási napot megelőző négy hét
- augusztus utolsó két hete
- egyéni megítélés alapján az igazgató határozata szerint.

A vizsgákra jelentkezés módja:

- Ha a vizsgát a tanuló és / törvényes képviselő kéri, a vizsgákra írásban kell jelentkezni, legkésőbb a vizsgát megelőző 30. napig.

Az igazgató vagy a nevelőtestület által előírt különbözeti, osztályozó/javítóvizsgákra nem kell jelentkezést benyújtani.

A vizsga pontos napjáról a vizsgázó, illetőleg a szülő a vizsga előtt jogszabály szerint postai úton értesítést kap az iskola tanügy-igazgatási igazgatóhelyettesétől, illetve az osztályfőnököktől.

A vizsga tartalma

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az iskola Pedagógiai Programjában rögzített követelményrendszerével. Az osztályozó és a javítóvizsgán az adott tanév helyi tantervében előírt tananyaga kérhető számon. Ez az iskola helyi tantervében megtalálható. Az egyes tantárgyakból a vizsga összetevőinek - a témaköröknek - súlyozását az érintett munkaközösségek határozzák meg.

1.6. Belső vizsga

Iskolánkban 10-12. évfolyamon belső vizsgákat szervezünk, amelyeknek letétele szükséges az adott évfolyam zárásához. Ettől eltérni csak nagyon indokolt esetben lehetséges. Az igazgatónak címzett kérvényben igazolni és indokolni szükséges a halasztás, töröltetés okát. A döntést minden esetben az igazgató hozza meg.

A belső vizsga eljárásrendjét a vizsgaszabályzat II. pontja határozza meg.

A belső vizsga célja

- a tanulási folyamat hatékonyságának fejlesztése
- a rendszerezési képesség fejlesztése
- a vizsgára tanulás technikájának megismerése

- a vizsgahelyzet megismerése
- a szóbeli kifejezőmód fejlesztése
- felkészülés az érettségire

A vizsgán szerzett jegyet háromszoros szorzóval (300%-os érdemjeggyel) rögzíti a szaktanár az elektronikus naplóba. Belső vizsga-rendszerünk alkalmas a szaktárgyi ismereteken túli képességek, készségek – az egyéni előadásmód, a rendszerben való gondolkodás, vitakészség – fejlesztésére. Lehetőséget ad az érettségi vizsgára való felkészülésre, a vizsgahelyzet gyakorlására. Felépítése, menete követi az érettségi vizsgák követelményeit, feladattípusait. Írásbeli és/vagy szóbeli és/vagy gyakorlati vizsgákkal történik a mérés, évfolyamszintű tételsorok alapján. A vizsga minimum háromfős vizsgabizottság előtt zajlik. A vizsgatételeket a munkaközösségek állítják össze a helyi tanterv tananyaga alapján. A 11. évfolyamon ősszel a kisérettségien történelem és az irodalom szóbeli vizsgán, a felkészülési idő 20 perc, póttétel húzására nincs lehetőség.

Évismétlő tanulónak a belső vizsga ismételése is kötelező.

1.7.A Vizsgabizottság feladatköre

A tanulmányok alatti vizsgabizottságok elnökeit és tagjait az igazgató bízta meg feladatuk ellátásával, melyről legalább a vizsgák előtti héten értesíti az érintetteket.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottságának elnöke felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért, ennek keretében

- meggyőződik arról, a vizsgázó jogosult-e a vizsga megkezdésére, és teljesítette-e a vizsga letételéhez előírt feltételeket, továbbá szükség esetén kezdeményezi a szabálytalanul vizsgázni szándékozók kizárását,
- vezeti a szóbeli vizsgákat és a vizsgabizottság értekezleteit,
- átvizsgálja a vizsgával kapcsolatos iratokat, a szabályzatban foglaltak szerint aláírja a vizsga iratait,
- a vizsgabizottság értekezletein véleményeltérés esetén szavazást rendel el.

A vizsgabizottsági elnök feladatainak ellátásába a vizsgabizottság tagjait bevonhatja. A kérdező tanár csak az lehet, aki a vizsga tárgya szerinti tantárgyat az Nkt. 3. melléklete szerint taníthatja.

A szóbeli vizsgák és a bemutatók nyilvánosak az iskola tanárai és diákjai, valamint a szülői munkaközösség tagjai számára. Más személy csak igazgatói engedéllyel látogathatja az évfolyamvizsgákat. A vizsgán való részvételi szándékot legalább két héttel előre írásban kell jelezni az igazgató felé. A vizsgáztató tanár igazgatói engedéllyel a tanuló érdekében kizárhatja a nyilvánosságot.

A vizsgákról az előírt nyomtatványokon jegyzőkönyvet kell vezetni, melyeket az iskola irattára őriz öt évig, mely idő eltelte után a jegyzőkönyvet selejtezni lehet. A vizsgáztató szaktanár köteles a jegyzőkönyvvel megegyezően a vizsgajegyeket az elektronikus naplóba átírni, és azt a vizsga dátumával ellátni. Az írásbeli vizsgadolgozatokat, valamint a szóbeli vizsgákra készített feleletterveket a vizsgatantárgy jegyzőkönyvéhez kell csatolni és egy évig meg kell őrizni. (Belső vizsga esetén a szaktanárok őrzik az írásbeli dolgozatokat és feleletterveket.)

2. A tanulmányok alatti intézményi vizsgákkal kapcsolatos általános szabályok a belső vizsga, osztályozóvizsga, javítóvizsga, különbözeti vizsga és a pótló vizsga esetében

2.1. Írásbeli vizsgákról

Egy tanuló számára egy napon legfeljebb 3 írásbeli vizsga szervezhető. Kettő vagy három vizsga esetén az írásbeli vizsgák között a tanuló számára 10 perc szünetet kell biztosítani.

A vizsgázók a vizsga időpontjában kötelesek pontosan megjelenni. A vizsgateremben a felügyelő tanár úgy ülteti le a tanulókat, hogy egymást ne zavarhassák, és ne segíthessék. Az írásbeli vizsgán csak a szaktanár által kiadott feladatlapon, ill. az iskolai bélyegzővel ellátott lapokon lehet dolgozni, amelyen a tanuló saját nevét, osztályát, a vizsga tantárgyát és dátumát feltünteti. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát kék vagy fekete színű tintával kell elkészíteni. Az íróeszközökről és az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről (pl. atlasz, szöveggyűjtemény, szótár, számológép stb.) a vizsgázók gondoskodnak, azokat a vizsgázók egymás között nem cserélhetik. Ezen segédeszközökből az intézményünk minimális mennyiségben biztosít a vizsgázók részére.

A tanulók a vizsgateremben segítséget nem vehetnek igénybe, és a vizsga rendjét sem zavarhatják meg. Szabálytalanság esetén a vizsgázótól a felügyelő tanár elveszi a dolgozatot, és rávezeti a szabálytalanság tényét, majd a tanuló folytathatja a dolgozatírást. A szabálytalanságot az igazgató kivizsgálja és jegyzőkönyvezi. Az iskola igazgatójából és két másik - a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő - pedagógusból álló háromtagú bizottság

a felügyelő tanár és a tanuló meghallgatása után mérlegeli a szabálytalanság mértékét, és a feladat/dolgozatrész vagy az egész dolgozat eredményét érvényteleníti, s ez utóbbi esetben a vizsgázót javítóvizsgára utasítja. Javítóvizsgán történő szabálytalanság esetén, ha az egész dolgozat érvénytelen, a vizsga eredménye elégtelen.

A szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni. Az írásbeli belső vizsgánál is jegyzőkönyvezni kell a szabálytalanságot, de a szaktárgyi munkaközösségek kompetenciája a szabálytalanság mértékének mérlegelése és szankcionálása. A vizsga ideje alatt a vizsgatermet elhagyni csak nagyon indokolt esetben lehet, ekkor a vizsgázó a felügyelő tanárnak beadja a vizsgadolgozatot, amelyre a tanár felírja a távozás és visszaérkezés idejét.

Az írásbeli vizsga időtartama tantárgytól függően 45*-180 perc, osztályozóvizsga/különbözeti vizsga /javítóvizsga esetén a minimum 60 perc.

*Belső írásbeli vizsga időtartama lehet 45 perc.

Az írásbeli vizsga feladatlapjait a vizsgáztató pedagógus kijavítja, a hibákat, tévedéseket a vizsgázó által használt tintától jól megkülönböztethető színű tintával megjelöli, röviden értékeli a vizsgakérdésekre adott megoldásokat.

A vizsgadolgozatokat a vizsgázók az igazgató által meghatározott időpontokban megtekinthetik.

A 2.6. táblázat tartalmazza, hogy az adott vizsgarészek milyen százalékban szerepelnek.

2.2. SNI-s, BTMN-es tanulókra vonatkozó rendelkezés az írásbeli vizsgákon

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján

- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet, kérelem benyújtása esetén
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára a szóbeli vizsgán a harminc perc gondolkodási időt legfeljebb tíz

perccel meg kell növelni.

A kérelem benyújtása – az érvényes szakértői véleménnyel együtt – a vizsga előtt legalább három héttel az igazgatónak címezve történjék meg elektronikus úton, a titkarsag.brodyi@ebtk.hu e-mail címre és írásban is (személyesen/vagy postai úton).

2.3. Szóbeli vizsgákról

A vizsgabizottságok min. 3 bizottsági taggal működnek intézményünkben, kijelölésük az igazgató hatásköre.

A vizsgázónak legalább harminc perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén.

A vizsga menetéről

Egy tanuló számára egy napon legfeljebb 3 szóbeli vizsga szervezhető. Ebben az esetben a vizsgák között minimum 15 perc szünetet kell biztosítani.

A szóbeli vizsga reggel 8 órától legfeljebb 17 óráig tarthat nappali tagozaton, a felnőttoktatásban 20 óráig.

A tanuló iskolai ünneplő ruhában az előzetesen kihirdetett vizsgabeosztásban szereplő időpont előtt 30 perccel érkezik a vizsgára. A szóbeli vizsgán a tanulók 3-4 fős csoportokban folyamatosan, szünet nélkül vizsgáznak háromfős vizsgabizottság előtt, kijelölésük az igazgató hatásköre. A kérdező tanár mindig a vizsgatárgynak megfelelő szakos pedagógus.

A vizsgázó tételt húz, majd -az idegen nyelvi vizsga kivételével- felelete előtt legalább 30 perc gondolkodási időt kap, mely idő alatt felelettervet kell készítenie. Erről az időtartamról nyilatkozatban lemondhat. Javítóvizsgán lehetséges az éves tananyagból többféle téma is az írásbeli dolgozat alapján.

A tételben szereplő kérdések megoldásának sorrendjét a vizsgázó határozza meg. A szóbeli feleletben a vizsgázó önállóan felel, a kihúzott tétel vázlatának ismertetése után a tétellel kapcsolatos gondolatait rendszerezetten, logikai sorrendben, szabad előadásmódban ismerteti. A felelet elmondását jellemezze a lényeglátás, az anyanyelv és a tantárgyi szaknyelv helyes használata. Az idegen nyelvi vizsgákon ügyelni kell a megfelelő kiejtésre is.

A vizsgabizottság kérdező tanárai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte, vagy a tétel kifejtése során önálló feleletét önhibájából nem tudta folytatni vagy a vizsgatétel kifejtése során súlyos

tárgyi, logikai hibát vétett. A vizsgázó a tétel kifejtése során akkor szakítható félbe, ha súlyos tárgyi, logikai hibát vétett, vagy a rendelkezésre álló idő eltelt.

A szóbeli vizsgák időtartama tantárgyanként legfeljebb 15 perc.

A vizsgázó teljes tájékozatlansága esetén (ha a szóbeli felelet értékelése nem éri el az elégséges szintet – értékelési rendszertől függően az adható pontszám 12%-át), egy alkalommal póttételt húz. Ebben az esetben az értékelésnél a póttételre adott felelet pontszámát meg kell felezni és egész pontszámra felkerekíteni, és ez alapján az osztályzatot kiszámítani.

A szóbeli vizsgára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni a gyakorlati vizsgára, amennyiben a vizsgafeladatot egyszeri alkalommal kell bemutatni, előadni és ennek alapján kell a vizsgázó teljesítményét értékelni (pl. éneklés, tornagyakorlat).

Ha projektfeladatból áll a vizsga vagy a vizsga egyik része, annak értékelését a szaktanár az adott tantárgy az adott félév/tanévzárást megelőző hónapban kiadott vizsgaleírásában (vagy ahhoz csatolva) hozza a tanulók tudomására.

Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő tantárgyból történő tételhúzása előtt kérésére legalább 15 perc pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

2.4. SNI-s, BTMN-es tanulókra vonatkozó rendelkezés a szóbeli vizsgákon

SNI, BTMN TANULÓKRA VONATKOZÓ KÜLÖN SZABÁLYOK

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szakértői bizottság szakvéleményével megalapozott kérésére, az igazgató engedélye alapján

- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó számára lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tehet,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tehet,
- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő

vizsgázó számára a szóbeli vizsgán harminc perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni,

- a sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázó a szóbeli vizsgát írásban teheti le.

Ennek feltétele az, hogy az igazgatónak egy kérelmet kell beadni a kért kedvezmény alátámasztására. A kérelem benyújtása - az érvényes szakértői véleménnyel együtt- a vizsga előtt legalább egy héttel az igazgatónak címezve történjék meg elektronikus úton a titkarsag.brodyi@ebtk.hu e-mail címre és írásban is (személyesen/vagy postai úton).

Ha a vizsgázónak igazgatói határozat alapján engedélyeztük, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia, és az engedélynek megfelelő tételeket kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kihúzása előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

2.5. Érettségi vizsgák

Intézményünkben az érettségi vizsgákra a 2011. évi CXC törvény, a 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet és a kétszintű érettségi vizsgára vonatkozó hatályos 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról és a 40/2002. (V. 24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményei vonatkoznak.

A tanuló a Pedagógiai Programban foglaltak, illetve a fenntartó által biztosított lehetőségeknek megfelelően jelentkezhet emelt szintű érettségire, felkészítő, felzárkóztató korrepetálásokra, foglalkozásokra.

Élő idegen nyelvből előrehozott osztályozóvizsgát, vagy középszintű érettségit tett tanuló nem mentesül az óralátogatások alól, illetve kérvény alapján az igazgató jogosult dönteni az óralátogatás alóli felmentésekről.

A 11-12. évfolyamon az emelt szintű érettségire történő felkészítéshez az emelt szintű oktatásban alkalmazott fejlesztési feladatokat és követelményeket a Pedagógiai Program mellékletei tartalmazzák.

Az alábbi linken érhetőek el a tantárgyak középszintű és emelt szintű követelményei és a vizsgák részletes leírásai:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol

2.6. Tantárgyankénti osztályozó/javító/különbözeti/pótló vizsgák
Figyelembe véve a 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatát és a 20/2012-es EMMI rendeletet.

A tantárgyankénti követelményeket a 7.sz. melléklet tartalmazza.

Tantárgy	Írásbeli	Időtartam (perc)	Szóbeli	Gyakorlati (projekt)	Százalékos felbontás
magyar nyelv	x	60	x	-	50-50
irodalom	x	60	x	-	50-50
történelem	x	60	x	-	50-50
matematika	x	60/90/180**	x	-	70-30
élő idegen nyelv angol nyelv	x	60/90/120/ 180/240***	x	-	60-40
élő idegen nyelv német/orosz/francia nyelv	x	60/90/180***	x	-	60-40
fizika	x	60	x	-	70-30
kémia	x	60	x	-	70-30
biológia	x	60	x	-	70-30
földrajz	x	60	x	-	70-30
természettudomány	x	60	x	-	70-30
ének -zene	x	60	x*	x*	60-40
vizuális kultúra	x	60	-	x	40-60
digitális kultúra	-		x	x	30-70
testnevelés	-		x	x	25-75
dráma és színház	-	-	-	x	100

mozgókép kultúra és médiakismeret	x	60	-	x	70-30
fotó	-		-	x	100
videó	-		-	x	100
színháztörténet	x	60	-	-	100
beszédtechnika	-		-	x	100
tanulásmódszertan	x	60	-	-	100
sporttörténet	x	60	-	-	100
sportegészségtan	x	60	-	-	100
sportetika	x	60	-	-	100
testnevelés elmélet	x	60	-	-	100
sportpszichológia	x	60	-	-	100
sport és szervezetei	x	60	-	-	100
edzéselmélet	x	60	-	-	100
életvitel	x	60	-	-	100
állampolgári ismeretek	x	60	x		50-50
fenntarthatóság	x	60	x	-	50-50

A fenntarthatóság tantárgyat 2024/2025. tanévtől vezettük be a 12. évfolyamon, melyet a nappali munkarendű tanulók fakultációs tantárgyként és erre építve érettségi vizsgatárgyként is választhatják.

x*Az ének-zene, a dráma és tánc tantárgyak esetében a szóbeli és gyakorlati vizsga együtt egy vizsgarésznek számít.

**Matematika írásbeli nappali/esti 9-11. évfolyamon 60 perc, nappali 12. évfolyamon 180 perc, felnőttoktatásban 60/90/180 perc, a szaktanár döntése alapján.

*** Idegen nyelvből angol nyelv tantárgy esetében elsődlegesen 9-11. évfolyamon 90, a 12. évfolyamon 180 perc az írásbeli vizsgarész ideje, de a szaktanár döntése alapján indokolt esetben a vizsgarész ideje módosulhat. Német nyelv/orosz nyelv tantárgy esetében elsődlegesen 60 perc, előrehozottan érettségizők esetében 10-11. évfolyamon 90 perc, 12. évfolyamon 180 perc. A 11. évfolyamon az idegen nyelvi vizsga írásbeli része minden tagozaton 90 perc, a 12. évfolyamon a próbaérettségi (minden tagozaton) 180 perc.

Az időtartam azonos az egyéni munkarendes, egyéni felmentéssel tanulók, előrehozott érettségizők, nevelőtestületi döntés alapján kötelezettek esetében is.

Amennyiben a szóbeli vizsga nem éri el a 12%-ot, minden tantárgyból póttételt kell húzatni. Teljesített vizsga esetén, ha bármely vizsgarész nem éri el a 12%-ot, a vizsga osztályzata elégtelen. Ez esetben a vizsga sikertelen. Továbbá, amennyiben az írásbeli/gyakorlati, azaz az első vizsgarész nem éri el a 12%-ot a nevelőtestület/vizsgabizottság kizárja a tanulót a második vizsgarész (szóbeli/gyakorlati) alól. A vizsga ez esetben sikertelen, az osztályzat elégtelen.

A vizsga abban az esetben értékelhető osztályzattal, ha a vizsgázó megjelent a vizsgarészekben.

Amennyiben a tanuló nem jelent meg, vagy csak megkezdte a vizsgát, de nem fejezte be, a vizsga nem osztályozható (NO).

A felnőttoktatás általános iskolai osztályaira a fenti táblázat nem vonatkozik. Rájuk a felnőttoktatási részben foglaltak érvényesek. (Lásd. III.7. pont alatt.)

Nappali tagozat osztályozóvizsgák formái évfolyamonként:

Évf.	Félévi és év végi osztályozóvizsga
9.	írásbeli: irodalom, magyar nyelv, történelem, mozgóképkultúra és médiaismeret (média osztályban), vizuális kultúra, matematika, fizika, kémia, földrajz, biológia, idegen nyelvek, tanulásmódszertan (sport osztályban), sporttörténet (sport osztályban), ének-zene, színháztörténet (dráma osztályban) szóbeli: irodalom, magyar nyelv, történelem, matematika, fizika, kémia, földrajz, biológia, idegen nyelvek, digitális kultúra, testnevelés, ének-zene, gyakorlati: beszédtechnika (dráma osztályban), dráma és színház (dráma osztályban), vizuális kultúra, ének-zene, mozgóképkultúra és médiaismeret (média osztályban), fotó és videó (média osztályban), testnevelés, digitális kultúra

Évf.	Félévi és év végi osztályozóvizsga
------	------------------------------------

10.	<u>írásbeli:</u> irodalom, magyar nyelv, mozgóképkultúra és médiaismeret (média osztályban), történelem, vizuális kultúra, testnevelés elmélet (sport osztályban), edzéselmélet (sport osztályban), matematika, fizika, kémia, földrajz, biológia, idegen nyelvek, ének-zene, színháztörténet (dráma osztályban) <u>szóbeli:</u> irodalom, magyar nyelv, történelem, matematika, fizika, kémia, földrajz, biológia, idegen nyelvek, digitális kultúra, testnevelés, ének-zene <u>gyakorlati:</u> beszédtechnika (dráma osztályban), dráma és színház (dráma osztályban), ének-zene, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret (média osztályban), fotó és videó (média osztályban), testnevelés, digitális kultúra,
-----	---

Évf.	Félévi és év végi osztályozóvizsga
11.	<u>írásbeli:</u> irodalom, magyar nyelv, történelem, mozgóképkultúra és médiaismeret/művészetek, vizuális kultúra/művészetek, sport és szervezetei (sport osztályban), sportegészségtan (sport osztályban), matematika, idegen nyelvek, vizuális kultúra (művészetek), természettudomány, színháztörténet (dráma osztályban) <u>szóbeli:</u> irodalom, magyar nyelv, történelem, matematika, idegen nyelvek, vizuális kultúra, digitális kultúra, természettudomány <u>gyakorlati:</u> vizuális kultúra/művészetek mozgóképkultúra és médiaismeret/művészetek, testnevelés, fotó és videó (média osztályban), digitális kultúra, dráma és színház (dráma osztályban)

Évf.	Félévi és év végi osztályozóvizsga
------	------------------------------------

12.	<u>írásbeli:</u> irodalom, magyar nyelv, történelem, mozgóképkultúra és- médiaismeret, vizuális kultúra (média osztályban), sportpszichológia (sport osztályban), matematika, idegen nyelvek, színháztörténet (dráma osztályban), sportpszichológia (sport osztályban), sportetika (sport osztályban), fenntarthatóság, állampolgári ismeretek <u>szóbeli:</u> irodalom, magyar nyelv, történelem, matematika, idegen nyelvek, fenntarthatóság, állampolgári ismeretek <u>gyakorlati:</u> dráma és színház (dráma osztályban), testnevelés, mozgóképkultúra és médiaismeret, fotó és videó (média osztályban), vizuális kultúra (média osztályban)
-----	--

A választott fakultációs tantárgyakkal kiegészülnek a vizsgatárgyak.

A 12. évfolyamos belső vizsga (próbaérettségi) megegyezik a 12. évfolyamos osztályozóvizsga első (írásbeli) vizsgarészeivel idegen nyelv és matematika tantárgyakból.

A 12. évfolyamon a matematika próbaérettségén a matematikát fakultáció keretében tanuló, emelt szintű érettségire jelentkező diákoknak emelt szintű feladatsort kell megoldaniuk.

***Gyakorlati vizsga média tagozaton:**

Fotó tantárgy: 9-12 képből álló fotósorozat összeállítása

Videó tantárgy: 3-5 perces mozgókép elkészítése

A munkákat a vizsgaidőpont előtt egy hónappal elektronikus úton vagy szóbeli szaktanári konzultáció alkalmával megjelölt témában és formátumban kell elkészíteni.

Felnőttoktatásra vonatkozó egyéb szabályok:

A felnőttoktatás általános iskolai tanulói esetében minden tantárgyból lehetőség van szóbeli vizsgára, amennyiben az írásbeli vagy gyakorlati eredményük 12% -25% között van.

2.6.1. A vizsgán nyújtott teljesítmény minősítése

Az osztályzatokat az alábbi skála alapján alakítjuk ki:

0% - 24% = 1

25% - 39% = 2

40% - 59% = 3

60% - 79% = 4

80%-100% = 5

Belső vizsgák

Nappali tagozat belső vizsgák formái évfolyamonként:

Évf.	Belső vizsgák
9.	<i>írásbeli: -</i> <i>szóbeli: -</i> <i>gyakorlati: -</i>

Évf.	Belső vizsgák
10.	<i>Kisérettségi: tavasszal (általában május elején)</i> <i>írásbeli: matematika</i> <i>szóbeli: -</i> <i>gyakorlati: -</i>

Évf.	Belső vizsgák
11.	<i>Kisérettségi: ősszel (általában az őszi szünet utáni héten)</i> <i>kezdő évfolyam a 2027/2028. tanévben 11.évfolyamosok</i> <i>szóbeli: történelem, irodalom</i> <i>gyakorlati: -</i> <i>írásbeli: mozgóképkultúra és médiaismeret (média tagozat), angol nyelv, német nyelv (akik ezt a nyelvet választják), orosz nyelv (aki ezt a nyelvet választja), francia nyelv (akik ezt a nyelvet választják először 2028/2029. tanévben)</i> <i>szóbeli: fotó és videó*(média tagozat), angol nyelv, német nyelv (akik ezt a nyelvet választják), orosz nyelv (aki ezt a nyelvet választja), francia nyelv (akik ezt a nyelvet választják 2028/2029. tanévben)</i> <i>gyakorlati: fotó és videó (média tagozat)</i>

Évf.	Belső vizsgák
------	---------------

12.	<u>írásbeli:</u> matematika, angol nyelv, német nyelv (aki ezt a nyelvet választja), orosz nyelv (aki ezt a nyelvet választja) (próbaérettségi) <u>szóbeli:</u> angol nyelv, német nyelv (aki ezt a nyelvet választja), orosz nyelv (aki ezt a nyelvet választja), testnevelés (B és UTE osztályok tanulóinak) <u>gyakorlati:</u> testnevelés (B és UTE osztályok tanulóinak)
-----	---

Megjegyzés: a NAT 2020 szerint a második idegen nyelv esetében nem érik el a B1 szintet, így nem javasoljuk ebből a tárgyból az érettségi vizsgát.

11. évfolyam média tagozat: Mozgóképkultúra és médiaismeret - média vizsga*

A média komplex vizsga gyakorlati írásbeli és szóbeli részből áll.

A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy írásbeli modulja két részből - egy határidőre beadott esszéből és egy, a korábbi tanévek középfokú érettségi tesztjei alapján készült mozgóképi szövegértés feladatokból - áll (az előre meghatározott osztályozó vizsganapon). Az előre megadott témakörből készített esszé megírására 3 hónap felkészülési időt kapnak, ahogy a videó vagy fotó (attól függően, hogy adott tanuló hivatalosan melyik szakórára jár) tantárgyból készített projektfeladatra is.

Mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyból nincs gyakorlati és szóbeli vizsgarész, mert a média tagozatos tanulók videó vagy fotó tantárgyakból vizsgáznak gyakorlatban, szóbeli védéssel kísérvé.

Gyakorlati rész videó tantárgyból: rövid mozgóképi szöveg, néhány perces videó projekt elkészítése előzetesen megadott témákból választva.

Gyakorlati vizsga fotó tantárgyból: 9-12 képből álló fotósorozat arckép-önarckép projekttémából. Mindkét projekthez csatolni kell – egy, a tervezői és gyűjtőmunkát, illetve az elkészítés tapasztalatait, reflexióit dokumentáló - írásbeli munkanaplót is.

Szóbeli vizsgarész: a projektmunkák szóbeli védését jelenti, a vizsganapon a tanulók bemutatják gyakorlati műveiket, levetítik kisfilmjeiket vagy időrendi sorrendbe állított fotósorozataikat. A tanulók előzetesen készített prezentációt is bemutatnak, amely tartalmazza a projektmunka megvalósításának lépéseit az ötlettől a befejezésig, az önreflektív értékelésben a gyakorlatot az elméletben tanultakkal összefüggésbe hozva.

Testnevelés belső vizsga 12.B és 12.UTE osztályos tanulóinknak

Ideje: január második fele, de legkésőbb a tavaszi szünetig

(A testnevelés belső vizsga vizsgabizottság előtt történik.)

Értékelés: 3x-os súlyozású jegy, illetve a szaktanár döntése alapján 2x-es súlyozású is lehet indokolt esetben pl. sérülés utáni felépülést követően.

A gyakorlati belső vizsga megkezdése előtt 15-20 perc általános bemelegítésre szolgáló időt, illetve sportágváltáskor a speciális bemelegítésre 10 percet biztosítunk.

A vizsga menete:

A vizsga sorrendje a fizikai igénybevétel és a teremigény szempontjából a gimnasztikagyakorlat, kötélmászás, függeszkedés, torna, labdajátékok és atlétika.

1. Mászás, függeszkedés (állásból indulva) 5 méter magas kötél

Mászás a kötél teljes magasságáig állásból indulva (lányok). Függeszkedés a kötél teljes magasságáig állásból indulva (fiúk).

2. Gimnasztikagyakorlat – 48 ütemű egyénileg összeállított szabadgyakorlat bemutatása.

Tartalmi követelmények: minden főbb izomcsoportra tervezni kell gyakorlatot, változó kiindulóhelyzeteket kell alkalmazni, legalább két nyolcütemű gyakorlat szerepeljen benne).

3. Torna - a talajgyakorlat és a szekrényugrás bemutatása kötelező, egy további szer lányoknak gerenda-, fiúknak gyűrűgyakorlat bemutatása kötelező.

Talajgyakorlat – öt kötelező elemből álló, egyénileg összeállított összefüggő talajgyakorlat bemutatása.

Szekrényugrás – lebegőtámasszal végzett támaszugrás bemutatása. Lányok négy vagy öt részes keresztben állított, fiúk öt részes hosszában állított szekrényen.

Gyűrű (fiúk) – a négy kötelező elemből álló, egyénileg összeállított, összefüggő gyűrűgyakorlat bemutatása.

Gerenda (lányok) – az öt kötelező elemből álló, egyénileg összeállított, összefüggő gerendagyakorlat bemutatása. (A gyakorlat minimum két hossz legyen.)

Labdajátékok

Röplabda

Kosárérítéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben (a labdát legalább 1,5 m-re a fej fölé kell játszani). A kosárérítéssel a körben szabályosan végrehajtott érintéseket kell számolni. 3 kísérlet

Alkarérintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben (a labdát legalább 1 m-re a fej fölé kell játszani). Az alkarérintéssel a körben szabályosan végrehajtott érintéseket kell számolni. 3 kísérlet

Nyitás választott technikával a támadóvonal mögé, váltott térfélre. 8 kísérlet

Kosárlabda

Fektetett dobás (jobb oldalra) – félpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után futás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. 3 kísérlet. A 3 kísérletből minimum egy sikeres dobást kell végrehajtani.

Fektetett dobás (bal oldalra) – félpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után futás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. A 3 kísérletből minimum egy sikeres dobást kell végrehajtani.

Büntetődobás választott technikával. 10 kísérlet

Labdarúgás

Labdaemelgetés (csak fiúknak) – a földről felvett vagy feldobott labdát a láb bármely részével történő érintéssel kell levegőben tartani. A szabályos érintéssel történő érintéseket kell számolni.
3 kísérlet

Szlabom labdavezetés – 10 m hosszan, öt darab egyenlő távolságra letett tömötlabda (bója) között szlabom labdavezetés mindkét lábbal, kapura lövés 10 méterről. Az utolsó bója 15 méterre legyen a kaputól. 3 kísérlet

Összetett gyakorlat – félpályáról indulva labdavezetés, ráúgás a kaputól 8-10 m-re oldalt elhelyezett, ledöntött ugrószekrény-tetőre (tornapadra), a visszapattanó labda kapura rúgása. 3 kísérlet

Kézilabda

Kapura lövés gyorsindítás után – saját védővonalról indulva átadás a félpályánál álló társnak, a futás közben visszakapott labda vezetése után egykezes beugrásos kapura lövés. 3 kísérlet

Büntetődobás –váltakozó irányba, a kapu két alsó sarkába elhelyezett számolyra. A vizsgáló választhatja meg, hogy melyik oldalra kezd a lövést. 5 kísérlet

Helyből távolba dobás kézilabdával. 3 kísérlet

Atlétika

20 méteres ingafutás

Helyből távolugrás választott technikával

Magasugrás választott technikával

Súlylökés (fiúk – lányok 4 kg-os) medicinlabda

Értékelési útmutató

Amennyiben a vizsgázó, az egyes gyakorlatok értékelése során kétszer 0 pontot szerez, vagy nem kezdi meg a gyakorlatok végrehajtását vizsgát nem folytathatja és a vizsga eredménye elégtelen.

Mászás, függeszkedés (5 pont)

Mászás (állásból indulva) (lányok)

A vizsgázó

0 pont: nem tud a kötélfelére sem felmászni

1 pont: a kötélfelére ér fel

2 pont: szabálytalan mászással közel a kötélfeléhez jut

3 pont: szabályos kulcsolással, kis szakaszokban jut a kötélfeléhez

4 pont: szabályos kulcsolással, folyamatosan halad a kötélfeléhez, 10 sec felett

5 pont: dinamikusan mászik a kötélfeléhez, a mászás ideje 10 sec alatt van.

Függeszkedés (állásból indulva) (fiúk)

A vizsgázó

0 pont: nem tud a kötélfelére sem függeszkedni

1 pont: csak a kötélfelére ér fel

2 pont: nehézkesen, visszaesésekkel, de közel a kötélfeléhez jut

3 pont: kis fogásokkal jut a kötélfeléhez

4 pont: folyamatosan halad a kötélfeléhez 9,7 sec felett

5 pont: dinamikusan mászik a kötélfeléhez, a függeszkedés ideje 9,7 sec alatt van.

Gimnasztikagyakorlat (5 pont)

48 ütemű egyénileg összeállított szabadgyakorlat bemutatása. Tartalmi követelmények: minden főbb izomcsoportra tervezni kell gyakorlatot, változó kiindulópozíciókat kell alkalmazni, legalább két nyolcütemű gyakorlat szerepeljen benne.

0 pont: A vizsgázó nem tudja végrehajtani a gyakorlatot.

1 pont: A végrehajtás nem folyamatos, a vizsgázó többször hibázik a gyakorlat bemutatása során és súlyos tartáshibákat vét.

2 pont: Többször hibázik a gyakorlat bemutatása során.

3 pont: A bemutatás tartalmilag hibátlan, de a gyakorlat jellegének nem felel meg a végrehajtás sebessége, ritmusa. A vizsgázó kisebb tartáshibákat követ el.

4 pont: A végrehajtás pontos, ritmikus, de a vizsgázó kisebb tartáshibákat követ el.

5 pont: Tornászos, fegyelmezett testtartás, dinamikus, hibátlan végrehajtás.

Talajgyakorlat (10 pont)

10 pont: a négy kötelező elem (gurulóátfordulás, fejjárás, kézjárás, mérlegjárás), illetve az ajánlott elemek közül (kézenátfordulás, tarkóbílenés, fejenátfordulás, tigrisbükfenc, gurulóátfordulás futólágos kézjárásba) legalább egy szerepel a gyakorlatban és a végrehajtás megfelelő összekötő elemek kapcsolásával, folyamatosan, jó ritmusban, helyes testtartással történik.

A maximális pontszámból az alábbiak szerint kell pontot levonni:

2 pont: ha az előírt elemekből egy vagy több hiányzik a gyakorlatból (minden hiányzó elem két pont levonással jár);

1 pont: ha valamelyik elem végrehajtásánál hibázik a vizsgáló (minden hibásan végrehajtott elem egy pont levonással jár);

1-2 pont: ha nem tornászos a kivitelezés;

1 pont: ha az összekötő lépések, elemek kimaradnak a gyakorlatból;

1 pont: ha a gyakorlat nem folyamatos;

1 pont: ha egyes tornaelemekhez segítségadás kell (minden segítség egy pont levonással jár).

0 pont: amennyiben a vizsgáló nem tudja végrehajtani a gyakorlatot.

Szekrényugrás (5 pont)

5 pont: a négyrészes (ötrészes), széltében állított szekrényen (lányok), illetve az ötrészes, hosszában állított szekrényen (fiúk) a támaszugrás mindkét íve magas, a leérkezés biztonságos.

A maximális pontszámból az alábbiak szerint kell pontot levonni:

1 pont: ha az ugrás első íve nem éri el a vízszintest (nincs lebegőtámasz);

1 pont: ha a támaszhelyzetben a kar nem lök, behajlik;

1 pont: ha a vizsgáló az ugrás végrehajtása közben testtartáshibákat vét;

1-2 pont: ha a leérkezés nem biztonságos, ellép vagy elesik a vizsgáló.

0 pont: a vizsgáló nem tudja végrehajtani a gyakorlatot.

Gyűrű - fiúk (5 pont)

5 pont: a három kötelező elem (zsugorlefüggés, lefüggés, homorított leugrás), illetve az ajánlott elemek közül (futólagos támaszba kerülés, lebegőfüggés, hátsófüggés, vállátfordulás előre, leterpesztés) legalább egy szerepel a gyakorlatban és a végrehajtás pontos, folyamatos, a leérkezés biztonságos. (Magasabb nehézségi fokú fel- és leugrás alkalmazható a kötelező elem helyett.)

A maximális pontszámból az alábbiak szerint kell pontot levonni:

2 pont: ha egy elem hiányzik a gyakorlatból (minden hiányzó elem két pontlevonással jár);

1 pont: ha a vizsgáló leesik a szerről;

1 pont: ha az elemek kapcsolódása nem folyamatos;

1 pont: ha a gyakorlatban testtartási hibák vannak;

1 pont: ha a leugrásnál ellép vagy elesik a vizsgáló.

0 pont: a vizsgáló nem tudja végrehajtani a gyakorlatot. 7 / 15

Gerenda - lányok (5 pont)

5 pont: az négy kötelező elem (felugrás, lépések, testfordulat, leugrás) illetve az ajánlott elemek közül (szökdelések, térdelés, térdelőtámasz, fekvőtámasz, hanyatt fekvés, hason fekvés, gurulóátfordulás) legalább egy szerepel a gyakorlatban, a vizsgáló biztonságosan, egyensúlyvesztés nélkül, folyamatosan hajtja végre a gyakorlatot, helyes testtartással és biztonságosan érkezik a talajra. (Magasabb nehézségi fokú fel- és leugrás alkalmazható a kötelező elem helyett.)

A maximális pontszámból az alábbiak szerint kell pontot levonni:

2 pont: ha az előírt elemekből egy nem szerepel a gyakorlatban (minden hiányzó elem két pont levonással jár);

- 1 pont: ha a vizsgázó megbillen mozgás közben;
- 1 pont: ha a vizsgázó leesik a gerendáról;
- 1 pont: a leugrás nem biztonságos, ellép vagy elesik a vizsgázó;
- 1 pont: ha a végrehajtás testtartáshibákkal történik.
- 0 pont: a vizsgázó nem tudja végrehajtani a gyakorlatot.

Labdajátékok

Röplabda (15 pont)

Kosárérintés (2 m sugarú körben, a labdát legalább 1,5 m-re a fej fölé kell játszani)

- 5 pont: 18 db
- 4 pont: 15-17 db
- 3 pont: 12-14 db
- 2 pont: 8-11 db
- 1 pont: 4-7 db
- 0 pont: 3 db és kevesebb

Alkarérintés (2 m sugarú körben, a labdát legalább 1 m-re a fej fölé kell játszani)

- 5 pont: 18 db
- 4 pont: 15-17 db
- 3 pont: 12-14 db
- 2 pont: 8-11 db
- 1 pont: 4-7 db
- 0 pont: 3 db és kevesebb

Nyitás választott technikával a támadóvonal mögé váltott térfélre, 8 kísérlet

- 5 pont: 5 érvényes nyitás
- 4 pont: 4 érvényes nyitás
- 3 pont: 3 érvényes nyitás
- 2 pont: 2 érvényes nyitás
- 1 pont: 1 érvényes nyitás
- 0 pont nincs érvényes nyitás

Kosárlabda (15 pont)

Fektetett dobás jobb oldalról végrehajtva

5 pont: pontos átadás után határozott indulócsel, majd lendületes futás közben lépéshiba nélkül átvett labdával, egy lábról történő felugrás után egy kézzel történik a kosárra dobás. Három kísérletéből legalább egy kosarat ér el a vizsgázó.

A maximális pontszámból az alábbiak szerint kell pontot levonni:

- 1 pont: ha nem pontos az átadás;
- 1 pont: ha a vizsgázó nem talál be a kosárba, a dobómozdulat nem folyamatos;
- 1 pont: ha a gyakorlat végrehajtása lassú, nem folyamatos;
- 1 pont: ha a végrehajtás ritmusa nem jellemző a kosárlabdára;
- 1 pont: ha a vizsgázó nem az oldalnak megfelelő kézzel hajtja végre a dobást.

0 pont: amennyiben a vizsgázó nem tudja végrehajtani a gyakorlatot, illetve súlyos technikai hibát ejt (lépéshiba, kétszer indulás).

Fektetett dobás baloldaltól végrehajtva

5 pont: pontos átadás után határozott indulócsel, majd lendületes futás közben lépéshiba nélkül átvett labdával, egy lábról történő felugrás után egy kézzel történik a kosárra dobás. Három kísérletéből legalább egy kosarat ér el a vizsgázó.

A maximális pontszámból az alábbiak szerint kell pontot levonni:

1 pont: ha nem pontos az átadás;

1 pont: ha a vizsgázó nem talál be a kosárba, a dobómozdulat nem folyamatos;

1 pont: ha a gyakorlat végrehajtása lassú, nem folyamatos;

1 pont: ha a végrehajtás ritmusa nem jellemző a kosárlabdázásra;

1 pont: ha a vizsgázó nem az oldalnak megfelelő kézzel hajtja végre a dobást.

0 pont: amennyiben a vizsgázó nem tudja végrehajtani a gyakorlatot, illetve súlyos technikai hibát ejt (lépéshiba, kétszer indulás).

Büntetődobás választott technikával, 10 kísérlet

5 pont: 5 találat

4 pont: 4 találat

3 pont: 3 találat

2 pont: 2 találat

1 pont: 1 találat

0 pont: 0 találat

Labdarúgás (15 pont)

Labdaemelgetés váltott lábbal

Fiúk:

5 pont: 18 db

4 pont: 15-17 db

3 pont: 12-14 db

2 pont: 8-11 db

1 pont: 4-7 db

0 pont: 3 db és kevesebb

Szlalom labdavezetés

5 pont: a vizsgázó folyamatos futás közben, egyenletes haladással, a sportágra jellemző ritmusban és ütemben mindkét lábbal vezeti a labdát, a kapura lövés erős, irányított.

A maximális pontszámból az alábbiak szerint kell pontot levonni:

1 pont: ha messzire elgurul a labda, vagy megakad a tömött labdákban/bójákban;

1 pont: ha a vizsgázó csak az egyik lábával vezeti a labdát;

1 pont: ha a labdavezetés nem folyamatos;

1 pont: ha a végrehajtás lassú;

1 pont: ha a kapura lövés gyenge vagy sikertelen.

0 pont: amennyiben a vizsgáló nem tudja végrehajtani a gyakorlatot, illetve súlyos technikai hibát ejt.

Összetett gyakorlat

5 pont: a vizsgáló folyamatos futás közben vezetett labdával eltalálja a célt, majd a visszapattanó labdával a kapura lövést jó ütemben és pontosan hajtja végre.

A maximális pontszámból az alábbiak szerint kell pontot levonni:

1 pont: ha a vizsgáló nem találja el a célt;

1 pont: ha a vizsgáló a visszapattanó labdával nehezen tudja folytatni a feladatot;

1 pont: ha a kapura lövés sikertelen;

1 pont: ha a végrehajtás lassú, nem folyamatos,

1 pont: ha a vizsgáló labdakezelési hibát ejt.

0 pont: amennyiben a vizsgáló nem tudja végrehajtani a gyakorlatot, illetve súlyos technikai hibát ejt.

Kézilabda (15 pont)

Kapura lövés gyorsindítás után

5 pont: ha a vizsgáló pontos átadás után, lendületes futás közben átvett labdával, lépéshiba nélkül, levegőből, egy lábról felugrás után jó technikával végzi el a kapura lövést. Három kísérletből legalább két kapura lövés sikeres.

A maximális pontszámból az alábbiak szerint kell pontot levonni:

1 pont: ha a labdaátadás nem pontos;

1 pont: ha a futás nem lendületes;

1 pont: ha a gyakorlat végrehajtása nem folyamatos, a labdavezetés nehézkes;

1 pont: ha a kapura lövés nem sikerül;

1 pont: ha labdakezelési hibát ejt a vizsgáló.

0 pont: amennyiben a vizsgáló nem tudja végrehajtani a gyakorlatot, illetve súlyos technikai hibát ejt (lépéshiba, kétszer indulás, rálépés a kapuelőtér-vonalra).

Büntetődobás (váltakozó irányba, a kapu két alsó sarkába elhelyezett zsámolyra) 5 kísérlet, érvényes a közvetlen találat, amelyet erős egykezes hajítással kell végrehajtani.

5 pont: 5 találat

4 pont: 4 találat

3 pont: 3 találat

2 pont: 2 találat

1 pont: 1 találat

0 pont: 0 találat

Távolba dobás kézilabdával (tetszőleges lendületszerzés után)

Lányok:

5 pont: 18 m vagy a feletti dobás

4 pont: 16 - 17 m

3 pont: 14 - 15 m

2 pont: 12 - 13 m

1 pont: 10 - 11 m
0 pont: 9,99 m alatt

Fiúk:

5 pont: 20 m vagy a feletti dobás
4 pont: 19 - 19.99 m
3 pont: 18 - 18.99 m
2 pont: 17 - 17.99 m
1 pont: 16 - 16.99 m
0 pont: 15,99 m alatt

Atlétika

20 méteres ingafutás

Fiúk

5 pont: 75-től
4 pont: 70-74
3 pont: 65-69
2 pont: 60-64
1 pont: 55-59
0 pont: 54 vagy kevesebb

Lányok

5 pont: 65-től
4 pont: 60-64
3 pont: 55-59
2 pont: 50-54
1 pont: 45-49
0 pont: 44 vagy kevesebb

Helyből távolugrás

Fiúk

5 pont: 240 cm-től
4 pont: 230-239 cm
3 pont: 220-229 cm
2 pont: 210-219 cm
1 pont: 200-209 cm
0 pont: 199 cm vagy kevesebb

Lányok

5 pont: 200 cm-től
4 pont: 190-199 cm
3 pont: 180-189 cm
2 pont: 170-179 cm

1 pont: 160-169 cm
0 pont: 159 cm vagy kevesebb

Magasugrás választott technikával

Fiúk

5 pont: 145 cm-től
4 pont: 140-144 cm
3 pont: 135-139 cm
2 pont: 130-134 cm
1 pont: 125-129 cm
0 pont: 124 cm vagy kevesebb

Lányok

5 pont: 128 cm-től
4 pont: 125-127 cm
3 pont: 120-124 cm
2 pont: 115-119 cm
1 pont: 110-114 cm
0 pont: 109 cm vagy kevesebb

Súlylökés (fiúk – lányok 4 kg-os) medicinlabda

Fiúk

5 pont: 10 m-től
4 pont: 9,75-9,99 m
3 pont: 9,5-9,74 m
2 pont: 9,25-9,49 m
1 pont: 9-9,24 m
0 pont: 8,99 m vagy kevesebb

Lányok

5 pont: 6,5- m-től
4 pont: 6,25-6,49 m
3 pont: 6,0-6,24 m
2 pont: 5,75-5,99 m
1 pont: 5,5- 5,74 m
0 pont: 5,4 m vagy kevesebb

Belső vizsgák értékelő rendszere:

Tantárgy	Eredmény (%)	Adható osztályzat
matematika, idegen nyelvek,	0-24	elégtelen (1)
	25-39	elégséges (2)

történelem, média komplex: mozgóképkultúra és médiaismeret fotó és videó* (média tagozat), irodalom, testnevelés	40-59	közepes (3)
	60-79	jó (4)
	80-100	jeles (5)

3. A Vizsgaszabályzat hatálya

A vizsgaszabályzatot az intézmény nevelőtestülete fogadja el, és elfogadásának napján lép hatályba. Érvényessége a felülvizsgálat idejéig szól.

Felülvizsgálatát az intézmény igazgatója és a nevelőtestület kezdeményezheti. Módosítása az elfogadásával azonos módon történik.

A vizsgaszabályzat hatálya:

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- akit az igazgató osztályozóvizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

Kiterjed továbbá más intézmények azon tanulóira,

- akik átvételüket kérik az intézménybe, és ennek feltételeként az intézmény igazgatója különbözeti, pótló vizsga letételét írja elő.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Az a tanuló, aki nem teljesítette az évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket, tanulmányait az évfolyam megismétlésével folytathatja. Az évfolyam megismétlésével folytathatja tanulmányait az a tanuló is, akit fegyelmi büntetésként az adott iskolában eltiltottak a tanév folytatásától.

Az a tanuló, aki a következő tanév kezdetéig azért nem tett eleget a tanulmányi követelményeknek, mert az előírt vizsga letételére az intézmény igazgatójától halasztást kapott, az engedélyezett határidő lejártáig tanulmányait felsőbb évfolyamon folytathatja.

A szabályosan megtartott vizsga nem ismételhető.

4. A magasabb évfolyamba lépés feltételei

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola tanulói csak abban az esetben léphetnek magasabb évfolyamba, amennyiben az előző évfolyam követelményeit valamennyi tantárgyból, legkésőbb az augusztusi javítóvizsgák során, legalább elégséges szinten teljesítik. Félévkor tanulóink tanulmányi eredményükről értesítőt kapnak az e-naplóba, illetve az ellenőrző könyvükbe, melyet a szülőknek alá kell írniuk.

A tanév végén bizonyítványt kap minden tanuló. A tanulmányi értékelő dokumentumokban a magatartás és a szorgalom is értékelésre kerül. Az a diák, aki legfeljebb 3 tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott év végén, javítóvizsgát tehet. Sikeres javítóvizsga esetén a tanuló a következő évfolyamba léphet. Abban az esetben, ha a tanköteles tanuló akár egy tantárgyból sikertelen javítóvizsgát tesz, évfolyamot ismételni köteles, illetve nem tanköteles tanuló esetében évfolyamot ismétélhet.

A tanulmányi követelmények teljesítése után a magasabb évfolyamba lépés esetén nem kell a tanulót az iskolába beíratni.

III. Az intézmény helyi tanterve – 2020 NAT alapján

1. A választott kerettanterv megnevezése

- A gimnázium sportosztályaiban a köznevelési típusú sportiskolai nevelés-oktatás kerettantervét használjuk a 9-12. évfolyamon.
- A média, dráma és általános gimnáziumi kerettantervet használjuk a 9-12. évfolyamon.
- A felnőttoktatási tagozaton a felnőttoktatási kerettantervet használjuk. (5-12.)

Megjegyzés: a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve a 2020. NAT szerinti kerettanterveket használjuk.

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő kerettantervek:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/sportiskolai_nevelas_kerettantervek

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_9_12_evf

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iskolarendszeru_felnottoktatas/5_8_evfolyam

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iskolarendszeru_felnottoktatas/9_12_evfolyam

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola képzései:

Nappali tagozaton:

- sport osztályok
- dráma (osztály/osztályrész)
- média (osztály/osztályrész)
- általános (osztály/osztályrész)

Felnőttoktatási tagozaton:

- az általános iskola felső tagozatán levelező (jelölése: L) munkarendben évfolyamonként egy osztály
- a gimnáziumban esti (jelölése: E) munkarendben évfolyamonként egy osztály.

Összesített órahálók

Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola 2026-2027.												
Évfolyam:	9.						10.					
Osztály:	9.Á	9.B	9.D	9.M	9.UTE	9.E	10.Á	10.B	10.D	10.M	10.UTE	10.E
Osztály típusa:	általános	sport	dráma	média	sport	esti	általános	sport	dráma- általános	média	sport	esti
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	3
Matematika	3+1	3+1	3	3	3+1	3	3+1	3+1	3	3	3+1	3
Természettudomány												
Történelem	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek												
I. Idegen nyelv	3+1	3+1	3	3	3+1	2	3+1	4	3	3	4	2
II. Idegen nyelv	3	3	3	3	3		3	3	3	3	3	
Fizika	2	2	2	2	2	1	3	3	3	3	3	1
Kémia	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1
Biológia	3	3	3	3	3	1	2	2	2	2	2	1
Földrajz	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Ének-zene	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	
Digitális kultúra	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5 (4+1)	5	5	5 (4+1)		5	5 (4+1)	5	5	5 (4+1)	
Dráma és színház			+2						+2			
Színháztörténet			+1						+1			
Művészeteken belül viz.kult, dráma, média (11. és esti 12.)												
Beszédtechnika			+1						+1			
Fotó/video				+2						+2		
Mozgókép-kultúra és médiaismeret				+2						+2		
Mozgókép-kultúra és médiaismeret / dráma és színház (12. évf)												
Sporttörténet		(1)			(1)							
Sportpszichológia												
Sport és szervezetei												
Edzéselmélet								(0,5)			(0,5)	
Sportegészségtan												
Sportetika												
Testnevelés elmélet								(0,5)			(0,5)	
Tanulásmódszertan		1			1							
Fakultáció(közép 2*2, 4 emelt)												
Fenntarthatóság												
Honvédelem												
Közösségi nevelés	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	
Osztályközösség-építés						1						1
Összesen:	32+2	33+2	32+4	32+4	33+2	16	32+2	33+1	32+4	32+4	33+1	16
Összesen:	34	35	36	36	35	16	34	34	36	36	34	16

Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola 2026-2027.

Évfolyam:	11.						12.					
Osztály:	11.Á	11.B	11.DÁ	11.M	11.UTE	11.E	12.Á	12.B	12.DÁ	12.M	12.UTE	12.E
Osztály típusa:	általános	sport	dráma- általános	média	sport	esti	általános	sport	dráma	média	sport	esti
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4	3	4+1	4+1	4+1	4+1	4+1	3+0,5
Matematika	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+1	3+0,5
Természettudomány	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	2						
Történelem	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	2
Állampolgári ismeretek							1	1	1	1	1	1
I. Idegen nyelv	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	3
II. Idegen nyelv	3	3	3	3	3		3	3	3	3	3	
Fizika												
Kémia												
Biológia												
Földrajz												
Ének-zene												
Vizuális kultúra				+1						+1		
Digitális kultúra	2	2	2	2	2	0,5						
Testnevelés	5	5 (4+1)	5	5	5 (4+1)		5	5	5	5	5	
Dráma és színház			+2/0						+3/0			
Színháztörténet			+1/0						+1/0			
Művészeteken belül viz.kult, dráma, média (11. és esti 12.)	1 (viz)	1 (viz)	1 (dr) / 1 (méd)	1 (méd)	1 (viz)	0,5 (viz)						1 (viz)
Beszédtechnika												
Fotó/video				+2						+2		
Mozgóképkultúra és médiaismeret								1		+1	1	1 (méd)
Mozgóképkultúra és médiaismeret / dráma és színház (12. évf)							1 (méd)		1 (dr) / 1 (méd)	1 (méd)		
Sporttörténet												
Sportpszichológia								0,5			0,5	
Sport és szervezetei		(0,5)			(0,5)							
Edzéselmélet												
Sportegészségtan		(0,5)			(0,5)							
Sportetika								0,5			0,5	
Testnevelés elmélet												
Tanulásmódszertan												
Fakultáció(közép 2*2, 4 emelt)	4	4	4	4	4		4	4	4	4	4	
Fenntarthatóság												1
Közösségi nevelés	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	
Osztályközösség-építés						1						1
Összesen:	30+1	30+1	30+4/30+1	30+4	30+1	15+1	29+2	30+2	29+6/ 29+2	29+6	30+2	16+1
Összesen:	31	31	34/31	34	31	16	31	32	35/31	35	32	17

2. A sport osztályok kiemelt céljai és helyi tanterve

A sportolókat oktató – nevelő osztályokban tanító pedagógusok célja, hogy olyan tanulókat neveljenek, akik sikerrel egyeztetik össze a tanulási tevékenységet a sporttevékenységgel. Olyan tanulókat képeznek ezek az osztályok, akik a NAT alapkövetelményeinek elsajátítása mellett a sportpályákon szerzett kitartást, fegyelmezettséget, egészséges versenyszellemet az iskolában is kamatoztatni tudják. A sportot elsősorban eszköznek tekintjük a legfontosabb társadalmi célok – egészségmegőrzés, nevelés, személyiségfejlesztés, közösségépítés, társadalmi integráció – elérése érdekében. Legfontosabb célkitűzésként fogalmazzuk meg az élethosszig tartó rendszeres mozgás, sportolás, a mindennapi testedzés igényének kialakítását, az ehhez szükséges feltételek megteremtését.

Több éves tapasztalatunkra alapozva úgy véljük, hogy a közoktatási típusú sportiskola olyan közoktatási intézmény, amely a sportoló fiatalok iskolai és sportbeli kötelezettségeinek összehangolását a legmagasabb szinten biztosítja. Ennek a feladatának az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola leginkább akkor tud megfelelni, ha olyan tudásrendszert közvetít, amely segíti a sportoló diákokat a természetben és a társadalomban való eligazodásban, önmaguk megismerésében. Kiemelt célunk az, hogy tovább segítsük a fiatalokat a tudatos élsportolóvá válás folyamatában a megfelelő sportspecifikus tudáselemek közvetítése révén. Szeretnénk elérni, hogy az élsportoló diákok műveltségképe ugyanolyan gazdag és komplex legyen, mint a nem sportoló társaik műveltségképe. Ugyanakkor az iskolában figyelembe vesszük, és amennyire lehetséges alkalmazkodunk a sportoló, élsportoló diákok időbeli leterheltségéhez.

A közoktatási típusú sportiskola a köznevelési és közoktatási feladatainak ellátásakor több olyan problémával találkozhat, ami nem jellemző az átlag iskolára. Ezeknek a megoldására fel kell készülnie a sportiskoláknak és a kerettantervnek is kell tartalmazni megoldási javaslatokat a felmerülő problémákra. Így megoldandó feladat nálunk is a folyamatosan, akár évközben is érkező tanulók beilleszkedésének megkönnyítése, illetve a sportban valamiért nem eléggé eredményesek lemorzsolódása. Amikor egy sportoló valóban élsportolóvá válik, megnő az edzésszáma, válogatottsága esetén pedig edzőtáborokban, több napos külföldi versenyeken kell részt vennie. Az így keletkezett hiányzásokat a normál iskola nem tudja tolerálni, azaz a sportoló megkeresi azt a közoktatási intézményt, amelyben az élsportot és a közoktatási célokat össze lehet hangolni. Ugyanez fordítva is megtörténhet. A sportoló sportpályafutása

befejeződik valamilyen okból (sérülés, kiégés, az eredmények elmaradása), ezért más iskolában kívánja befejezni tanulmányait. A közoktatási típusú sportiskolai kerettanterv lehetőséget ad arra, hogy az átjárhatóság a közismereti tantárgyak esetében megvalósuljon.

Példaként állítjuk az eredményes sportolói tevékenységet végző tanulókat társaik elé. Minden évben odaítéljük a Bródy-díjat “Kiváló Sportoló” címen. A ballagó 12. évfolyam tanulói közül 1 fő veheti át az érdemérmet.

2.1. A köznevelési típusú sportiskola helyi tanterve

Kötelező tantárgyak és minimális óraszámok a 9–12. évfolyamon.

Az új, 2020-as NAT értelmében a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve.

Óraterv 2020/2021. tanévtől a 2020-as kerettantervekhez - gimnázium 9–12. évfolyam				
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv	1	1	1	1
Irodalom	2	3	3	3+1
Angol nyelv	3+1	4	4	4
Német nyelv / Orosz nyelv / Francia nyelv	3	3	3	3
Matematika	3+1	3+1	3+1	3+1
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Fizika	2	3		
Kémia	1	2		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1		
Természettudomány (tt)**			(+2)	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Mozgókép-kultúra és médiaismeret				1

Művészetek*** (mozgókép-kultúra és médiaismeret vagy vizuális kultúra vagy ének-zene vagy dráma és színház)			1 viz.k.	
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5 (2+2+1)	5 (2+2+1)	5 (2+2+1)	5 (3+2)
Tanulásmódszertan	1			
Sporttörténet*	(1*)			
Testnevelés-elmélet* (2.f)		(0,5*)		
Sportegészségtan* (1.f)			(0,5*)	
Edzéselmélet* (1.f)		(0,5*)		
Sport és szervezetei* (2.f)			(0,5*)	
Sportpszichológia* (2.f)				0,5*
Sportetika* (1.f)				0,5*
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Kötött célú órakeret (fakultáció)			4 (2x2)	4 (2x2)
Kötelező alapóraszám	34	34	33	30
Szabadon tervezhető órakeret	0	0	1	4
Rendelkezésre álló maximális órakeret	34	34	34	34
110/2012. (VI.4.) Korm.rend. 8.§ (3) (4), 9.§, Nat 2020 7.§ (3) (4)	2	2	2	2
Teljes óraszám:	35 (33+1 +1 sportsz.)	34 (33 +1 sportsz.)	31 (26+1 +4 fakt.)	32 (27 +4 fakt. +1 sportsz.)

* A sportszakmai tantárgyakat jelöli, melyeket a testnevelés tantárgy heti 5 órája felett tartunk meg. A 9-11. évfolyamon a féléves bontású tantárgyak az adott éven belül felcserélhetőek.

(*) A sportszakmai tantárgyakat jelöli, melyeket a testnevelés tantárgy heti 5 órájában tartunk meg.

**A 11. évfolyamon azoknak a tanulóknak kötelező, akik nem tanulnak emelt óraszámúban vagy fakultáción természettudományos tantárgyat, heti két óra időkeretben. Az iskola dönti el, hogy egy a jelenségek vizsgálatán alapuló, komplex szemléletmóddal oktató, a természettudományos műveltséget bővítő tantárgyat, illetve a fenti elvek mentén

oktatott természettudomány integrált, fizika, kémia, biológia, földrajz moduljai közül az egyik számára biztosítja heti órakeretet.

*** A 11. évfolyamon a Művészetek tanulási terület tantárgyai közül (éneke-zene, dráma és színház, vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret) az iskola döntheti el, hogy melyik tantárgy számára biztosítja a heti órakeretet.

A sportági specifikus tantárgyak rendszerezése és oktatásának sorrendje évfolyamonként:

Évfolyam	Tantárgy megnevezés	Órakeret/tanév
9.	Sporttörténet	36 óra
10.	Testnevelés elmélet	18 óra
	Edzéselmélet	18 óra
11.	Sportegészségtan	18 óra
	Sport és szervezetei	18 óra
12.	Sportpszichológia	18 óra
	Sportetika	18 óra

A képzési struktúráról, tantárgyakról az. 1. sz. mellékletben lehet olvasni.

3. A dráma - drámát emelt órasmában tanuló- osztályok pedagógiai céljai és helyi tanterve

Célunk reális önértékeléssel, kreatív fantáziával, elméleti és gyakorlati ismeretekkel felvértezett diákok képzése, akik – akár művészi tehetségük további kibontakoztatásával, akár a drámatagozaton tanultak más területen való alkalmazásával – nyitott, empátikus, műértő, harmonikus személyiségű felnőttekké válnak.

A gyakorlatközpontú tanítás-tanulás során fejlődik a diákok alkotó- és befogadóképessége, művészeti és esztétikai értékek iránti fogékonysága.

A szaktantárgyi órák mellett az alkotó kedvű diákok számára lehetőséget biztosítunk önálló színdarabok írására, előadására, kiállításokon, pályázatokon való részvételre.

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium dráma osztályába azokat a diákokat várjuk, akik nyitottak a drámajáték, a színház és filmművészet iránt. Felvételt nyert tanulóink a gimnáziumi tanórákon kívül drámajáték, tánc és színpadi mozgás, beszédtechnika, színháztörténet órákon vesznek

majd részt. A gyakorlat- és élményközpontú tanítástanulás során a diákok alkotó és befogadóképességét, művészeti és esztétikai értékek iránti fogékonyságát fejlesztjük.

A szóbeli felvételi beszélgetésen: alapműveltségi kérdésekre számíthatnak a jelentkezők és előadhatnak szabadon választott verset, prózarészletet.

3.1. A dráma tagozat - drámát emelt óraszmban tanuló osztály művészeti tantárgyai

A 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve.

A drámajáték, színházkultúra tantárgyblokk óraszámai a 9-12. évfolyamon				
Tantárgy	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Dráma és színház	2	2	2	3
Színháztörténet	1	1	1	1
Beszédtechnika	1	1	-	-

3.2. Dráma helyi tanterve

A 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve.

Óraterv 2020/2021. tanévtől a 2020-as kerettantervekhez - gimnázium 9–12. évfolyam				
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv	1	1	1	1
Irodalom	2	3	3	3+1
Angol nyelv	3	3	4	4
Német nyelv/Orosz nyelv/Francia nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3+1	3+1
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Fizika	2	3		
Kémia	1	2		
Biológia	3	2		

Földrajz	2	1		
Természettudomány (tt)***			(+2)	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek*/**) (mozgókép-kultúra és média-ismeret/vizuális kultúra/ének-zene/dráma és színház)			1 dráma és sz.	1 dráma és sz.
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Beszédtechnika	+1	+1		
Dráma és színház	+2	+2	+2	+3
Színháztörténet	+1	+1	+1	+1
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Kötött célú órakeret (fakultáció)			4 (2x2) fakt.	4 (2x2) fakt.
Kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	4	5
Rendelkezésre álló maximális órakeret	34	34	34	34
110/2012. (VI.4.) Korm.rend. 8.§ (3) (4), 9.§, Nat 2020 7.§ (3) (4)	2	2	2	2
4Teljes óraszám:	36 (32 +4 dráma sz.)	36 (32 +4 dráma sz.)	34 (26+1 +4 fakt. +3 dráma sz.)	35 (25+2 +4 fakt. +4 dráma sz.)

* A 11. évfolyamon a Művészetek tanulási terület tantárgyai közül (ének-zene, dráma és színház, vizuális kultúra, mozgókép-kultúra és médiaismeret) az iskola döntheti el, hogy melyik tantárgy számára biztosítja a heti órakeretet.

**12. évfolyamon a két művészeti tárgy (Dráma és színház, Mozgókép-kultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

***A 11. évfolyamon azoknak a tanulóknak kötelező, akik nem tanulnak emelt óraszámúban vagy fakultáción természettudományos tantárgyat, heti két óra időkeretben. Az iskola dönti el, hogy egy a jelenségek vizsgálatán alapuló, komplex szemléletmóddal oktató, a természettudományos műveltséget bővítő tantárgyat, illetve a fenti elvek mentén oktató

természettudomány integrált, fizika, kémia, biológia, földrajz moduljai közül az egyik számára biztosítja heti órakeretet.

A dráma tantárgyak óraszámait részben a szabadon tervezhető, és részben a Nkt. 7. § (6) bekezdése szerinti plusz óraszám terhére valósítjuk meg.

A képzési struktúrákról, tantárgyakról az. 2. sz. mellékletben lehet olvasni.

4. A média tagozatos - médiát emelt óraszámú tanuló - osztály képzésének céljai és helyi tanterve

A média tanítás legfőbb célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a jelenkor mediatizált világának árnyalt értelmezéséhez, a folyton változó technikai médiumok gyakorlati alkalmazásának számtalan lehetőségéhez, környezetünk értő alakításához. Szaktantárgyaink tematikájában központi helyen áll a vizuális jelenségek, közlések olyan köznapi formáinak vizsgálata is, mint a tömegkommunikáció vizuális megjelenései, a legújabb elektronikus médiumokhoz kapcsolódó jelenségek és az épített, alakított környezet. Kiemelt fontosságú feladatunk a kreativitás működtetése, az alkotó problémamegoldás folyamatának és módszereinek tudatosítása, mélyítése.

Kiemelt célunk a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott valamennyi kompetencia fejlesztése szaktárgyi – a vizuális kultúra, a mozgóképkultúra és médiaismeret emelt óraszámú, speciális fotó és videó képzéssel kiegészített – tevékenység- és élményorientált, tanár és tanuló együttműködésén alapuló tanítási-tanulási formák biztosításával. A fejlesztés célja az élményt nyújtó és a személyes megnyilvánulásnak legnagyobb teret engedő alkotómunka megszerettetése, a motiváltság fenntartása, egy szélesebb értelemben vett alkotó magatartás kialakítása. A diákok önismeretének, önkritikájának fejlesztése kritikai szemléletmód kialakításával a gyakorlati tevékenységeken keresztül valósul meg nálunk, melyek mindegyike személyiségfejlesztő hatású. Segítik az érzelmi gazdagodást, az empátia, az intuíció fejlesztését, az önálló ízlés, a belső igényesség kialakulását, céltudatos önszabályozást, hatékony tanulást, esztétikai-művészeti tudatosságot és kifejezőkészséget, intermediális szemléletmód kialakulását.

A médiatudatosság fejlesztését különösen indokolja a kortárs társadalom igénye, amely a fiatalok médiahasználati szokásai miatt egyre fontosabb szerepet kap ebben az adott iskolaszakaszban. E fejlesztés fontosságának hangsúlyozása különösen indokolt a vizuális

kultúra és a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgyakban, hiszen az információs csatornák gazdagodása a szöveges információszerzés mellé felzárkóztatja a vizuális és audiovizuális tartalmak tudatos befogadásának fontosságát is, mivel az információk forrása és jellege alapján szöveg és kép együtt értelmezése napjainkban gyakoribb jelenség valós élethelyzetekben. A médiatudatosság fejlesztésének tehát egyre fontosabb aspektusa a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló médiahasználat és médiaértés.

A médiát emelt óraszámú tanuló osztályokban a vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret órákat tevékenységközpontú fotó és videó órákkal egészítjük ki, melyek szervesen kapcsolódnak a szaktárgyak kerettantervében tervezett tematikához és fejlesztési területekhez. A 9. évfolyamon csoportbontásban zajlik a fotó és videó képzés, míg a felsőbb évfolyamokon a tanulók "szakosodnak" választott médiumuk alapján. A tantervi követelmények teljesítését, a várható eredmények elérését az éppen aktuális évfolyam tanmeneteiben megtervezett – a fotó és videó csoportbontásban alkalmazott – élményközpontú, gyakorlatorientált feladatainak értelmezése, megoldása biztosítja. A különböző évfolyamokon megvalósuló projektmunkák, a technikai médiumok felhasználásával létrehozható produktumok elkészítése formálja a tervezői gondolkodást, miközben hozzájárul a digitális kompetencia fejlesztéséhez.

4.1. Média tagozat - médiát emelt óraszámú tanuló osztály - helyi tanterve

A 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve.

Óraterv 2020/2021. tanévtől a 2020-as kerettantervekhez - gimnázium 9–12. évfolyam				
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv	1	1	1	1
Irodalom	2	3	3	3+1
Angol nyelv	3	3	4	4
Német nyelv / Orosz nyelv/ Francia nyelv	3	3	3	3
Matematika	3	3	3+1	3+1
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Fizika	2	3		

Kémia	1	2		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1		
Természettudomány (tt)***			(+2)	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1	+1	+1
Fotó/Videó	+2	+2/+2	+2/+2	+2/+2
Művészetek*/** (mozgókép kultúra és médiaismeret/vizuális kultúra/ének-zene/dráma és színház)			1	1
Mozgókép kultúra és médiaismeret	+2	+2		+1
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés	1	1	1	1
Kötött célú órakeret			4 (2x2) fakt.	4 (2x2) fakt.
Kötelező alapóraszám	32	32	30	29
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	4	5
Rendelkezésre álló maximális órakeret	34	34	34	34
110/2012. (VI.4.) Korm.rend. 8.§ (3) (4), 9.§, Nat 2020 7.§ (3) (4)	2	2	2	2
Teljes óraszám:	36 (32+4 média sz.)	36 (32+4 média sz.)	34 (25+2 +4 fakt. +3 média sz.)	35 (25+2 +4 fakt. +4 média sz.)

* A 11. évfolyamon a Művészetek tanulási terület tantárgyai közül (ének-zene, dráma és színház, vizuális kultúra, mozgókép kultúra és médiaismeret) az iskola döntheti el, hogy melyik tantárgy számára biztosítja a heti órakeretet.

**12. évfolyamon a két művészeti tárgy (Dráma és színház, Mozgókép kultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

***A 11. évfolyamon azoknak a tanulóknak kötelező, akik nem tanulnak emelt óraszámúban vagy fakultáción természettudományos tantárgyat, heti két óra időkeretben. Az iskola dönti

el, hogy egy a jelenségek vizsgálatán alapuló, komplex szemléletmóddal oktató, a természettudományos műveltséget bővítő tantárgyat, illetve a fenti elvek mentén oktató természettudomány integrált, fizika, kémia, biológia, földrajz moduljai közül az egyik számára biztosítja heti órakeretet.

A média tantárgyak óraszámait részben a szabadon tervezhető, és részben a Nkt. 7. § (6) bekezdése szerinti plusz óraszám terhére valósítjuk meg.

A képzés művészeti óraszámai:

A 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve.

Szaktantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Mozgóképkultúra és médiaismeret (11-12. évfolyamos művészetek tantárgycsoporttal együtt)	2	2	1*	1+1*
Vizuális kultúra	1*	1*	1	1
Fotó/Videó	2	2	2	2

2* = benne a gimnáziumi kerettanterv szerinti alap óraszám a művészetek tantárggyal együtt

4.2. Média tagozat – médiát emelt óraszámú tanuló osztály - képzési programja

A képzésről a 3. sz. mellékletben lehet olvasni bővebben.

5. Az általános tantervű osztály képzésének célja

Általános képzést nyújtó képzést biztosítunk ezekben az osztályokban. Olyan tanulókat várunk ebbe a képzési formába, akik még nem döntöttek el, hogy milyen terület felé szeretnének orientálódni. A 11. és 12. osztályban fakultációs tantárgyakat választhatnak tanulóink, amelyeket nagyobb óraszámú hallgathatnak, hogy sikeresen tudjanak felvételt nyerni a felsőoktatási intézményekbe.

Az általános tagozat óraterve:

Az új, 2020-as NAT értelmében a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve.

Óraterv 2020/2021. tanévtől a 2020-as kerettantervekhez - gimnázium 9–12. évfolyam				
Tantárgyak	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Magyar nyelv	1	1	1	1
Irodalom	2	3	3	3+1
Angol nyelv	3+1	3+1	4	4
Német nyelv/ Orosz nyelv/ Francia nyelv	3	3	3	3
Matematika	3+1	3+1	3+1	3+1
Történelem	2	2	3	3
Állampolgári ismeretek				1
Fizika	2	3		
Kémia	1	2		
Biológia	3	2		
Földrajz	2	1		
Természettudomány (tt)***			(+2)	
Ének-zene	1	1		
Vizuális kultúra	1	1		
Művészetek*/** (<u>mozgóképkultúra és médiaismeret / vizuális kultúra / ének-zene / dráma és színház</u>)			1 viz.k./ média	1 média/ viz.k.
Digitális kultúra	2	1	2	
Testnevelés	5	5	5	5
Közösségi nevelés	1	1	1	1
<i>Kötött célú órakeret</i>			4 (2x2) fakt.	4 (2x2) fakt.
<i>Kötelező alapóraszám</i>	32	32	30	29
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	4	5
Rendelkezésre álló maximális órakeret	34	34	34	34

110/2012. (VI.4.) Korm.rend. 8.§ (3) (4), 9.§, Nat 2020 7.§ (3) (4)	2	2	2	2
Teljes óraszám:	34 (32+2)	34 (32+2)	31 (25+2+4 fakt.)	31 (25+2+4 fakt.)

* A 11. évfolyamon a Művészetek tanulási terület tantárgyai közül (éneke-zene, dráma és színház, vizuális kultúra, mozgókép-kultúra és médiaismeret) az iskola döntheti el, hogy melyik tantárgy számára biztosítja a heti órakeretet.

**12. évfolyamon a két művészeti tárgy (Dráma és színház, Mozgókép-kultúra és médiaismeret) kerettanterveiből szabadon választhatóan tölthető fel a Művészetek órakerete.

***A 11. évfolyamon azoknak a tanulóknak kötelező, akik nem tanulnak emelt óraszámú vagy fakultáción természettudományos tantárgyat, heti két óra időkeretben. Az iskola dönti el, hogy egy a jelenségek vizsgálatán alapuló, komplex szemléletmóddal oktató, a természettudományos műveltséget bővítő tantárgyat, illetve a fenti elvek mentén oktató természettudomány integrált, fizika, kémia, biológia, földrajz moduljai közül az egyik számára biztosítja a heti órakeretet.

6. Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola felnőttoktatása

Jogszabályi háttér:

- 2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről (a továbbiakban Nkt.);
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (a továbbiakban Min. r.).
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról (a továbbiakban Nkt. Vhr.);
- 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról (a továbbiakban NAT);

A felnőttoktatási tagozat oktatásszervezeti keretei iskolánkban

- **Esti munkarendű gimnázium** (óraszámainak legalább a nappali rendszer 50%-át kell elérni)
- **Levelező munkarendű általános iskola** (óraszámainak legalább a nappali rendszer 10%-át kell elérni)

A 2019-2020-as tanévtől az általános iskolai osztályokat csak levelező munkarendben és önállóan indítjuk, esti munkarendben nem.

- **Ifjúsági tagozat** (élsportolók, akik a nappali tagozaton a sport miatt nem tudnak részt venni, óraszámainak a nappali munkarend 90%-át kell elérni, heti 32 óra)

A 2019-2020-as tanévtől nem indítunk ifjúsági osztályokat.

- Sajátos munkarend szerint működnek.

A legfontosabb pedagógiai cél, hogy azon felnőtt korú tanulók számára is biztosítsuk az általános iskolai és gimnáziumi tanulás lehetőségét, akik valamilyen ok miatt kiszorultak a nappali tagozatos alapkú és középkú képzésből. Tagozataink biztosítják az esélyegyenlőséget minden tanuló számára. Budapest IV. kerületében egyedi a felnőttoktatási általános iskolai tagozatunk. Évtizedes tapasztalat, hogy a hallgatóink alaposan felkészülnek a vizsgákra, eredményes érettségi vizsgát tesznek, gyakran felvételiznek felsőoktatási intézménybe.

A felnőttek általános iskolája 5-8. osztályának feladata az alpműveltségre épülő általános alpműveltség közvetítése. Olyan ismereteket és képességeket nyújtunk, amelyek átfogják az általános alpműveltség általános iskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (megszakított) iskolai tanulmányait, eredményeit, rendezve és kiegészítve ezeket.

Cél: a kommunikációs és a tanulási képességek fejlesztése, az élethosszig tartó tanulás igényének kialakítása, a korábbi iskolai kudarcok kompenzálása, a tanulók személyiségének minél átfogóbb fejlesztése, szocializációja. Hangsúlyt fektetünk a reprodukív gondolkodás továbbfejlesztési lehetőségeinek biztosítására, a problémamegoldó és a kreatív működés irányába.

A 9-12. évfolyam kiemelt célja a sikeres érettségi vizsgára való felkészítés. A tanulók igen eltérő ismeretanyaggal, felkészültséggel, széles skálán mozgó kognitív és egyéb képességekkel, eltérő szocioökonómiai és szociokulturális háttérrel érkeznek az intézménybe, így az intézmény kiemelt feladatként kezeli az egyéni bánásmód biztosítását, a differenciálást, a különböző tanulási módszerek elsajátítását, a tanulás támogatását. A tanári útmutatás az egyéni készülésre épül és támogatja a tanuló komplex személyiség fejlődését.

Hosszútávú célok a felnőttoktatási tagozaton:

- a korábbi iskolai kudarcokból való kivezetés,
- hátránykompenzáció,
- a tanulók munkaerőpiaci helyzetének javítása,
- felkészítés a felsőoktatásra, szakképzésre,

- felkészítés az élethosszig tartó tanulásra,
- a lemorzsolódás csökkentése,
- a társadalmi mobilitás növelése.

Intézményünk felnőttoktatási tagozatának hosszú távú pedagógiai célja a tagozat képzési színvonalának megtartása.

A tankötelezettségi korhatár megváltozása miatt szélesedett azoknak a köre, akik a gimnázium és általános iskola felnőttoktatási tagozatán folytatják tanulmányaikat. Számos sportoló és élsportoló tanul esti tagozaton.

Továbbá a tanuló legkorábban attól a tanévtől kezdve folytathatja a tanulmányait felnőttoktatás keretében, amelyben a tizenhatodik életévét betölti.

A tanuló attól az évtől kezdődően, amelyben gimnázium, szakgimnázium, szakközépiskola és szakiskola esetén huszonharmadik, bizonyos esetekben huszonötödik életévét betölti, kizárólag felnőttoktatásban kezdhet új tanévet. Sajátos nevelési igényű tanuló, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló esetén, továbbá, ha a tanulmányi követelményeket azért nem tudta teljesíteni, mert a tanuló tartós gyógykezelés alatt állt, a meghatározott életkorhoz kettő évet hozzá kell számítani. (2011. évi CXC. törv. 60§)

Rendkívüli esetben lehetőség van a felnőttoktatásban egyéb speciális úton haladni. Ebben az esetben két tanév egy tanév alatt végezhető el. Ehhez kérvényt kell benyújtani tanév elején az igazgatónak, melynek tartalmaznia kell a részletes indokolást. Csak nagyon indokolt, rendkívüli esetben adható engedély. Pozitív elbírálás után lehetséges a rövidített tanéveket elvégezni, ahol a Kormányhivatal megbízottja is részt vesz és ellenőrzi a vizsga menetét. Ebben az esetben osztályozóvizsgát kell tenni a tanulónak. Tapasztalatunk szerint csak a kifejezetten jó képességű tanulók tudják sikeresen teljesíteni így a tanévet. A hallgató veszi fel a kapcsolatot a szaktanárokkal, maga felel az előre jutásáért. A szaktanár köteles a számonkéréssel kapcsolatos elképzeléseit, elvárásait, a tananyag szakaszolását és a témaköröket a tanulókkal a tanév kezdetén közölni, az önálló, otthoni tanuláshoz számukra minden segítséget megadni.

A *felnőttoktatási tagozaton* az együttműködés döntően a tanítás-tanulás kölcsönös tevékenységében zajlik. A kölcsönösség a mindkét felet megillető emberi tiszteletben nyilvánul meg. Ugyanakkor a tanulás során a tanuló joga és felelőssége, hogy a tantervi anyagot elsajátíthassa; a tanítás során a tanár kötelessége, joga és felelőssége, hogy a tantervi anyag elsajátítását segítse. Az osztályfőnök feladata – az adminisztratív teendők mellett – az osztályközösség építése. A felnőttoktatási tagozat jellegének megfelelően, hallgatóink ügyeikben önállóan, saját maguk jogosultak eljárni. A szülők lehetősége, hogy érdeklődjenek

gyermekük előmenetele iránt, de nagykorú hallgatóink esetében az iskola felvilágosítással csak a hallgatónak tartozik. A kiskorú tanuló gondviselőjének az intézmény tájékoztatást ad a tanuló tanulmányi előmeneteléről.

6.1. Az esti gimnáziumi felnőttoktatási tagozat követelményrendszere és képzési rendszere

A tagozat követelményrendszere

A kilencedik évfolyamon a felvételi követelmény az eredményes, nyolc évfolyam elvégzését igazoló általános iskolai bizonyítvány. Felsőbb évfolyamon a korábban sikeresen teljesített tanéveket igazoló bizonyítvány és/vagy egyéb hiteles dokumentum, melyek beszámítása, vizsgálata után történik meg a tanügyigazgatási igazgatóhelyettes által az évfolyamba sorolás.

A képzés szükségességét erősíti az a tény is, hogy a tankötelezettség korhatára 16 év lett, valamint az élsportolók szoros időbeosztása miatt az oktatási intézményektől egyre jobban rugalmasságot vár el.

A tanuló a nappali képzéshez hasonlóan, a szaktanárral egyeztetett időpontban – a tanév folyamán – ad számot a megszerzett szaktárgyi ismeretiről írásbeli témazáró dolgozat, dolgozat /szóbeli felelet stb. formájában. Az írásbeli dolgozatok anyagát a szaktanár állítja össze. Az írásbeli dolgozatok az elektronikus naplóba 200%-os érdemjegyként kerülnek rögzítésre. Egy félév során minimum kettő kétszeres súlyozású és egy egyszeres súlyozású érdemjegy – (írásbeli dolgozat, szóbeli felelet, beadandó házi dolgozat, órai munka, kiselőadás, önálló kutatás stb.) szükséges a félév sikeres teljesítéséhez. A tanuló mulasztása miatt a szaktanár a témazáró dolgozatot ismételtetheti, amennyiben a tanuló nem szerzi meg a szükséges mennyiségű és súlyozású érdemjegyeket, akkor a szaktanár a saját szakóráján a tanulót beszámoltatja (a hiányzó témakörből, témakörökből). A beszámolóból (korábbi számonkérések pótlásából) és a megszerzett érdemjegyekből alakítja ki a szaktanár a félévi, év végi osztályzatot. A beszámoló időpontjáról, módjáról és tartalmáról a szaktanár tájékoztatja a tanulót. A számonkérések pótlásában érintett tanulónak egyeztetnie kell a szaktanárokkal. Minden esetben a tanulónak kell felkeresni a szaktanárt. Amennyiben a pótlás nem történik meg a tanuló hibájából, a tanév elején tantárgyanként ismertetett követelmények és számonkérések rendszere alapján kell eljárni. Az így szerzett érdemjegy egy alkalommal javítható, amennyiben a tanuló jelzi javítási szándékát és a megbeszélt számonkérésen megjelenik.

Osztályozóvizsgát tesz félévkor és tanév végén a tanuló, ha a hiányzása meghaladja az 50%-ot. Az osztályozóvizsgát a vizsgaszabályzatnak megfelelően szervezi meg az intézmény.

Ebben az esetben a hallgatók évente az ütemtervben meghatározott időpontokban számot adnak tudásokról. Az írásbeli dolgozatokból és/vagy gyakorlati feladatokból és/vagy szóbeli feleletekből álló vizsgakövetelmények sikeres teljesítése a magasabb évfolyamra való bocsátás feltétele. Az írásbeli dolgozatok anyagát az a szaktanár állítja össze, aki az adott osztálynak a tanórákat tartotta. A szaktanár kijavítja a dolgozatokat, majd félévkor és tanév végén előre ismertetett tételsor alapján szóban is számonkéri a tananyagot a hallgatóktól a vizsgarend szerint, illetve a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint.

Az egyes időszakok tananyagainak átfedése elkerülhetetlen és így a korábbi tananyag ismerete súlyának, fontosságának mértékében elvárható, hogy a féléves osztályozóvizsgákon alapvetően és célzottan a vizsgát megelőző félév során elsajátított tudásanyagot mérjük. Azonban egyes tantárgyaknál elkerülhetetlen, hogy korábbi ismeretanyag is szerepeljen a vizsga anyagában (például: matematika, angol nyelv.) Az év végi osztályozóvizsgán az egész éves tananyagot tartalmazza, lefedi a vizsgaanyag.

A tanév végi osztályozóvizsga eredménye képezi a tanév végi osztályzatot. A félévi osztályzatok tájékoztató jellegűek, az aktuális tudásszintet mérik, visszajelzést adva ezzel a tanulóknak.

A tanév végén elégtelen osztályzatot kapott tanulóknak a jogszabályban meghatározottak szerint az augusztusi javítóvizsgán javítási lehetőséget biztosítunk.

Megszűnik a tanuló jogviszonya, ha szorgalmi időszakban húsz tanóránál többet mulasztott igazolatlanul és erről az iskola a jogszabályban előírtak szerint a tanulót (kiskorú tanuló esetén a szülőt/gondviselőt) tájékoztatta.

Az esti osztályozóvizsgák pótlása

Amennyiben a tanuló az osztályozóvizsgákon számára fel nem róható, igazolt okból egy vagy több tantárgyból nem szerzett osztályzatot, osztályzatai megállapítása érdekében írásbeli kérelmére *pótló osztályozóvizsgát* tehet, a szaktanárral és a vezetőséggel egyeztetett időpontban, de legkésőbb az adott osztályozóvizsgát követő héten. A vizsgától való távolmaradást legkésőbb a vizsga napján írásban jelezni kell. A határidő be nem tartása jogvesztő hatályú.

Az év végi osztályozóvizsga hiánya a tanév sikertelenségét jelenti. (Kivételt képez az, aki pótló osztályozóvizsgára igazgatói engedélyt kapott.)

Az osztályozóvizsgák időszakát az intézményi tanév rendje rögzíti. **Az osztályozóvizsgák időbeosztására külön vizsgarend készül, amelyet az intézmény legkésőbb tíz nappal az**

osztályozóvizsga előtt szokásos módon nyilvánosságra hoz a honlapján és kifüggeszt az iskola épületében a portánál és a könyvtárnál.

A tagozat képzési rendszere

A felnőttoktatás esti tagozatán az oktatás heti három alkalommal, a délutáni órákban zajlik. A hallgatók tanórákon vesznek részt, ahol a szaktanárok előadásai a dolgozatokra, beszámolókra és osztályozóvizsgára való felkészítést szolgálják. A tantárgyak a nappali képzés közismereti tantárgyaival azonosak, az óraszám viszont alacsonyabb. A hallgatók készségtantárgyakat nem tanulnak. Kötelezővé vált számukra egy idegen nyelvként az angol nyelv, és az informatika tantárgyak tanulása. A tanórák alkalmával a számonkérés előre egyeztetett, bejelentett időpontban tervezhető. A tanóra tervezésekor, megvalósításakor a tanár épít a tanuló együttműködésére, kooperációjára, az önállóan elsajátított tantárgyi ismereteire, proaktív magaviseletér és rendszeres jelenlétére.

A tagozat sajátossága, hogy itt a nevelőmunka kisebb hangsúlyt kap, mint az oktatás. A vizsgákra való felkészülés a felnőttoktatási tagozatos hallgatókat rendszeres munkára, önálló ismeretszerzésre ösztönözi.

A tagozat céljainak ellenőrzése

A fentiekben felsorolt pedagógiai és képzési célok megvalósulásának ellenőrzése a tanügyigazgatásért felelős igazgató-helyettes feladata. Munkáját folyamatos rendszerességgel látja el. Munkáját segíti a felnőttoktatási munkaközösség vezető.

Az esti munkarendű oktatás további jellemzői:

- tanítási napok száma hetente: 3 nap (hétfő, kedd és csütörtök)
- a 9-11. évfolyamon 36, a 12. évfolyamon 30 órarend szerint működő tanítási hét
- számonkérések: a szaktanár által előre egyeztetett időpontban folyamatosan

Cél: a szorgalmi időszakban az évközi érdemjegyek megszerzése, a nappali képzéshez hasonlóan

Félévkor és tanév végén osztályozóvizsga az 50 %-ot meghaladó hiányzással rendelkezőknek, és azoknak, akik nem szereztek elegendő érdemjegyet.

- tanítási órák adminisztrálása: e-naplóban
- érdemjegyek és osztályzatok adminisztrálása: e- naplóban
- tanulói jelenlét adminisztrálása: e-naplóban

A 2020/2021. tanévtől a 2020. NAT felnőttoktatási gimnáziumi kerettanterv 9-12. évfolyam szerint

Tantárgyak	9. évfolyam Esti (E)	10. évfolyam Esti (E)	11. évfolyam Esti (E)	12. évfolyam Esti (E)
Magyar nyelv	1	1	1	1
Irodalom	2	2	2	2+0,5
Matematika	3	3	3+1	3+0,5
Történelem	2	2	2	2
Állampolgári ismeretek				1
Természettudomány			2	
Kémia	1	1		
Fizika	1	1		
Földrajz	1	1		
Biológia	1	1		
I. Idegen nyelv – Angol nyelv	2	2	3	3
Művészetek (Vizuális kultúra) (11. évfolyamon csak féléves tantárgy)			0,5	1
Digitális kultúra (11. évfolyamon csak féléves tantárgy)	1	1	0,5	
<u>Mozgókép-kultúra és médiaismeret</u> / Dráma és színház				1
Fenntarthatóság				1
Osztályközösség-építés	1	1	1	1
Esti összes óraszám	16	16	16	17

*= A 2020. NAT szerinti felnőttoktatási kerettantervben szerepel a második idegen nyelv, de mivel a Nkt. 60.§ (9) pontja szerint a felnőttoktatásban nem kötelező a két idegen nyelv oktatása, így intézményünkben a felnőttoktatási tagozaton 9-12. évfolyamon továbbra is egy idegen nyelv oktatása zajlik, mely az angol nyelv.

A fenntarthatóságot 2024/2025. tanévtől vezettük be a 12. évfolyamon, melyet az esti munkarendben a tanulók a tantárgyra építve érettségi vizsgatárgyként is választhatják.

Az 50%-os hiányzást elérő tanulóknak és azoknak a tanulóknak, akik nem szereztek elegendő érdemjegyet osztályozóvizsgát kell tenni.

Az esti gimnáziumban az osztályozó/különbözeti/javítóvizsga tantárgyai a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve

Évf.	Félévi és tanév végi osztályozóvizsga
9.	<u>írásbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, angol nyelv, történelem, matematika, kémia, fizika, biológia, földrajz <u>szóbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, angol nyelv, történelem, matematika, kémia, fizika, biológia, földrajz, digitális kultúra <u>gyakorlati:</u> digitális kultúra
10.	<u>írásbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, angol nyelv, történelem, matematika, kémia, fizika, biológia, földrajz <u>szóbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, angol nyelv, történelem, matematika, kémia, fizika, biológia, földrajz, digitális kultúra <u>gyakorlati:</u> digitális kultúra
11.	<u>írásbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, történelem, angol nyelv, matematika, természettudomány, művészetek (vizuális kultúra) <u>szóbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, történelem, angol nyelv, matematika, digitális kultúra <u>gyakorlati:</u> digitális kultúra, művészetek (vizuális kultúra)
12.	<u>írásbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, történelem, állampolgári ismeretek, angol nyelv,

	matematika, művészetek (vizuális kultúra), mozgóképkultúra-és médiaismeret, fenntarthatóság <u>szóbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, történelem, állampolgári ismeretek, angol nyelv, matematika, fenntarthatóság <u>gyakorlati:</u> művészetek (vizuális kultúra), mozgóképkultúra-és médiaismeret
--	--

Az 50%-os hiányzást elérő tanulók és azok akik a hiányzásaik miatt nem szereztek elegendő érdemjegyet osztályozóvizsgát tesznek.

Osztályozóvizsgák egységes értékelő rendszere:

Intézményi szinten egységes a nappali és a felnőttoktatási tagozaton

Eredmény (%)	Adható osztályzat
0 - 24	elégtelen (1)
25 - 39	elégséges (2)
40 - 59	közepes (3)
60 - 79	jó (4)
80 - 100	jeles (5)

Tantárgyankénti osztályozó/javító/különbözeti/pótló vizsgák

Tantárgy	Írásbeli	Időtartam (perc)	Szóbeli	Gyakorlati (projekt) (perc)	Százalékos felbontás
magyar nyelv	x	60/90	x	-	50-50

irodalom	x	60/90	x	-	50-50
történelem	x	60/90	x	-	50-50
állampolgári ismeretek	x	60	x		50-50
matematika	x	60/90/180	x	-	70-30
angol nyelv	x	60/90/	x	-	60-40
fizika	x	60/90	x	-	70-30
kémia	x	60/90	x	-	70-30
biológia	x	60/90	x	-	70-30
földrajz	x	60/90	x	-	70-30
vizuális kultúra (művészetek)	x	60/90	-	x	40-60
digitális kultúra	-	-	x	x 60/90	30-70
mozgókép kultúra és médiaismeret	x	60/90	-	x	70-30
természettudomány	x	60	x		70-30
fenntarthatóság	x	60	x	-	50-50

A 9-11. évfolyamon 60 percesek az írásbeli és a gyakorlati vizsgák (első vizsgarész).

A 12. évfolyamon 60/90 percesek az írásbeli vizsgák a kötelező érettségi tantárgyakból, a szaktanár döntése alapján. Indokolt esetben matematika tantárgyból 180 perces lehet az írásbeli vizsgarész.

Az idegen nyelvből előrehozottan érettségizőkre a nappalis írásbeli vizsgaidőök vonatkoznak.

A felnőttoktatás gimnáziumi tanulói esetében az alábbi tantárgyakból lehetőség van (x* jelölt) szóbeli vizsgára, amennyiben az írásbeli eredményük 12% -25% között van: állampolgári ismeretek. Ekkor a százalékos felbontásban feltüntetett arány lép érvénybe.

Amennyiben a szóbeli vizsga nem éri el a 12%-ot, minden tantárgyból póttételt kell húzatni.

Teljesített vizsga esetén, ha bármely vizsgarész nem éri el a 12%-ot, a vizsga osztályzata elégtelen. Ez esetben a vizsga sikertelen. Továbbá, amennyiben az írásbeli/gyakorlati, azaz az első vizsgarész nem éri el a 12%-ot a nevelőtestület/vizsgabizottság kizárja a tanulót a második vizsgarész (szóbeli/gyakorlati) alól. A vizsga ez esetben is sikertelen, az osztályzat elégtelen.

A vizsga abban az esetben értékelhető osztályzattal, ha a vizsgázó megjelent a vizsgarészekben.

Amennyiben a tanuló nem jelent meg, vagy csak megkezdte a vizsgát, de nem fejezte be, a vizsga nem osztályozható (NO).

6.2 Az ifjúsági tagozat

A 2019-2020-as tanévtől nem indítottunk ifjúsági tagozatot.

6.3 Intézményünk általános iskolai felnőttoktatásra vonatkozó irányelvei

Azon tanulók részére, akik a tankötelezettség ideje alatt nem fejezik be az általános iskolát, illetőleg az általános iskolai tanulmányaik során az egyes évfolyamokat oly mértékig többször járták, hogy életkori sajátosságaikból adódóan életformájuk jelentősen eltér osztálytársaikétól, lehetőséget biztosítunk arra, hogy felnőttoktatás keretében folytassák tanulmányaikat. A tanórák nagy része ismeretközlésre épül.

Az alapfokú nevelés-oktatás szakasza: 5-8. évfolyam céljai és feladatai

A felnőttek általános iskolája 5-8. évfolyamának feladata az alapműveltségre épülő közműveltségi tartalmak közvetítése. Olyan ismereteket és képességeket nyújt, amelyek átfogják az általános alapműveltség általános iskolai körét, tekintetbe véve a tanulók élettapasztalatait és korábbi (megszakított) iskolai tanulmányait, elért eredményeit, rendezve és kiegészítve ezeket. Ebből kiindulva megteremti a szakképzésben, vagy az érettségi adó középiskolában történő továbbtanulás lehetőségét.

A kerettantervek hangsúlyt helyeznek arra, hogy a tananyag nemcsak ismeretek rendszere, hanem ezzel együtt bevált megismerési-tanulási és cselekvési módszerek elsajátítási eszköze is, az ismeretelsajátítástól elválaszthatatlan gondolkodási és cselekvési műveletek kifejlesztője. Ily módon törekszenek a műveltség elvontabb elméleti és konkrétabb gyakorlati szintjeinek egyensúlyára, az elméleti és a gyakorlati gondolkodás közti átmenetek létrehozására. Hangsúly került a reprodukív gondolkodás továbbfejlesztési lehetőségeinek biztosítására, a problémamegoldó és a kreatív működés irányába. Mindezek a felnőttek általános iskolája 5-8. évfolyamának kiemelt feladataihoz kapcsolódnak.

A programban az egyes tantárgyak tanítása során a megújított Nemzeti alaptanterv (Nat) tartalmait kell szem előtt tartani. Kifejezetten az alábbi kompetenciák fejlesztése kap nagyobb hangsúlyt:

- a, A kommunikációs kompetenciák
- b, A digitális kompetenciák
- c, A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- d, A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

e, A kreativitás, a **kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái:**

Pedagógiai elképzeléseink az általános iskolai felnőttoktatásra vonatkozóan

Célunk, hogy feladatainkat az esélyegyenlőség elve alapján lássuk el, s ennek figyelembe vételével tegyük lehetővé a hiányzó iskolai osztályok pótlását, az analfabéták újratermelődő rétegének felzárkózását. Lehetővé tesszük ezzel a szakképzésbe, átképzésbe való bekapcsolódást, majd a későbbi munkába állást.

A törvény szerint a felnőttoktatás képzési feladatai megegyeznek a nappali rendszerű oktatás képzési követelményeivel. Ennek figyelembe vételével a felnőttoktatásban szereplő tantárgyak követelményei megegyeznek a Nemzeti Alaptanterv szerinti minimum-követelményekkel.

Jelentős különbség az elsajátíttatás módszerében van, mivel az elsajátításra szánt órák száma jelentősen korlátozott a nappali rendszerű oktatáshoz képest.

Az alsóbb osztályokat (1-4. évfolyamot) el nem végzett tanulók egyéni felkészülés keretében a vizsgaidőszaknak megfelelően osztályozóvizsgát tehetnek a hiányzó évfolyamok követelményeiből, hogy az 5. osztálytól bekapcsolódhassanak a felnőttoktatás rendszerébe.

A tankötelezettség korhatárának változtatása során a halmozottan hátrányos tanulók lehetőséget kapnak ezekben az oktatási formákban, hogy megszerezzék az alapfokú végzettségüket.

Az általános iskolai felnőttoktatás követelményrendszere

A felvételi követelmény az eredményes adott alsóbb évfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány. Továbbá a tanuló legkorábban attól a tanévtől kezdve folytathatja a tanulmányait felnőttoktatás keretében, amelyben a tizenhatodik életévét betölti.

A tanuló a nappali képzéshez hasonlóan, a szaktanárral egyeztetett időpontban - a tanév folyamán - ad számot a megszerzett szaktárgyi ismeretiről írásbeli témazáró dolgozat formájában. Az írásbeli dolgozatok anyagát a szaktanár állítja össze. Az írásbeli dolgozatok az elektronikus naplóba 200%-os érdemjegyként kerülnek rögzítésre. Egy félév során minimum kettő kétszeres súlyozású és egy egyszeres súlyozású érdemjegy (írásbeli dolgozat, szóbeli felelet, beadandó házi dolgozat, órai munka, kiselőadás, önálló kutatás, stb.) szükséges a félév sikeres teljesítéséhez. A tanuló mulasztása miatt a szaktanár a témazáró dolgozatot ismételtetheti, amennyiben a tanuló nem szerzi meg a szükséges mennyiségű és súlyozású érdemjegyeket, akkor a szaktanár a saját szakóráján a tanulót beszámoltatja (a hiányzó témakörből, témakörökből). A beszámolóból és a megszerzett érdemjegyekből alakítja ki a szaktanár a félévi, év végi osztályzatot. A beszámoló időpontjáról, módjáról és tartalmáról a

szaktanár tájékoztatja a tanulót. Az első félévben szereplő tantárgyak osztályzatai egyben az év végi osztályzatok is egyben. (A levelező képzés óraszámainak értelmében és az órarend alapján.) A második félévben szereplő tantárgyak osztályzatai egyben az év végi osztályzatok is egyben. (A levelező képzés óraszámainak értelmében és az órarend alapján.)

Az 50%-os hiányzást elérő tanulók a tudásukról osztályozóvizsgákon adnak számot. A vizsga egy részből áll a vizsgaszabályzatban foglaltak szerint:

- írásbeli vagy gyakorlati
- 12-25% között szóbeli résszel egészül ki a vizsga, ezzel is esélyt adva a sikeres vizsga eléréséhez

A szaktanárok a tanév, illetve a félév elején tájékoztatják a diákokat a témakörökről és a felkészülést is segítik.

Megszűnik a tanuló jogviszonya, ha szorgalmi időszakban húsz tanóránál többet mulasztott igazolatlanul.

Az osztályozóvizsgák időszakát az intézmény tanév rendje rögzíti. Az osztályozóvizsgák időbeosztására külön vizsgarend készül, amelyet az intézmény legkésőbb 10 nappal a vizsga előtt, a szokásos módon nyilvánosságra hoz az iskola honlapján és kifüggesztve az iskola épületében. A tanulókat személyesen tájékoztatjuk, illetve postai úton vagy a vizsgabehívó személyes átvételével értesítjük.

A tanév végén elégtelen osztályzatot kapott tanulóknak a jogszabályban meghatározottak szerint az augusztusi pótvizsgán javítási lehetőséget biztosítunk.

Intézményünk levelező általános iskolai felnőttoktatása 2019/2020-es tanévtől:

Mind a négy általános iskolai osztályt, azaz 5-8. osztályt, levelező munkarenddel indítjuk önálló osztályokként (óraszámainak legalább a nappali rendszer 10%-át kell elérni).

A levelező munkarendű oktatás további jellemzői:

- tanítási napok száma hetente: 1 nap, kedd
- az 5-8. évfolyamon 36 órarend szerint működő tanítási hét
- számonkérések: a szaktanár által előre egyeztetett időpontban folyamatosan

Cél: a szorgalmi időszakban az évközi érdemjegyek megszerzése, a nappali képzéshez hasonlóan.

Félévkor és tanév végén osztályozóvizsga az 50 %-ot meghaladó hiányzással rendelkezőknek és azok, akik nem szereznek elegendő érdemjegyet az adott félév (éves tananyagának) tantárgyaiból.

Megjegyzés: az első félév tantárgyainak osztályozóvizsga eredményei képezik ezen tantárgyak tanév végi osztályzatait, illetve a második félév tantárgyainak osztályozóvizsga eredményei képezik ezen tantárgyak tanév végi osztályzatait.

- tanítási órák adminisztrálása: e-naplóban
- érdemjegyek és osztályzatok adminisztrálása: e- naplóban
- tanulói jelenlét adminisztrálása: e-naplóban

Az 50%-os hiányzást meghaladók és akik nem szereznek elegendő érdemjegyet, félévkor és tanév végén az ütemtervben meghatározott időpontokban osztályozóvizsgáznak. A félévi osztályozóvizsga félév előtt, az év végi osztályozóvizsga tanév vége előtt kerül megszervezésre. Az írásbeli dolgozatokból és szóbeli feleletekből álló vizsgakövetelmények sikeres teljesítése a magasabb évfolyamra való bocsátás feltétele. Az írásbeli dolgozatok anyagát az a szaktanár állítja össze, aki az adott osztálynak a tanórákat tartotta. A szaktanár kijavítja a dolgozatokat, majd előre ismertetett tételsor alapján a vizsgarend szerint szóban is számon kéri a tananyagot a hallgatóktól a vizsgarend szerint. A félévi és év végi osztályzat a tantestület az osztályozókonferencián hagyja jóvá.

A 2020. NAT szerint a 2020/2021. tanévtől kezdve az 5. osztálytól működik az új tantárgyi struktúra. Az 1-4. évfolyamon már elkezdett etika, technika és tervezés, idegen nyelv, digitális kultúra, művészetek, osztályközösség építés tantárgyak továbbra is helyet kaptak a tantárgyak sorában, tartalmukat a felnőttek élethelyzetéhez/életkorához igazították.

Új elemként jelenik meg: etika, technika és tervezés, digitális kultúra, hon és népismeret, valamint a dráma és színház tantárgyak, amelyeknek a tartalmi elemi szintén figyelembe veszik a tanulók életkorát/élethelyzetét.

A korábban tanult környezetismeret tantárgyra épül a komplex természettudomány, amelyet a tanulók 7-8. évfolyamon már – részben a középfokú (szakmai) tanulmányokra gondolva – négy diszciplínaterületre (kémia/fizika/biológia/földrajz) bontva tanulnak tovább.

Tantárgyi struktúra az iskolarendszerű felnőttoktatás kerettanterve szerint a 5-8. évfolyam számára a 2020/2021. tanévtől az új NAT szerint.

A kerettantervhez képest általában alacsonyabb óraszámokkal működik a levelező munkarend, melyet a köznevelési törvény 60. § (5-9) bekezdései lehetővé tesz.

Tantárgy	5. évfolyam Levelező (L)	6. évfolyam Levelező (L)	7. évfolyam Levelező (L)	8. évfolyam Levelező (L)
Magyar nyelv (kommunikáció)	0,5	0,5	0,5	0,5
Irodalom	0,5	0,5	0,5	0,5
Matematika	0,5	0,5	0,5	0,5
Történelem	0,5	0,5	0,5	0,5
Állampolgári ismeretek				0,5
<u>Etika</u> / Hit és erkölcsstan	0,5	0,5	0,5	0,5
Technika és tervezés	0,5	0,5	0,5	
Természettudomány	0,5	0,5	0,5	0,5
Idegen nyelv (Angol nyelv)	0,5	0,5	0,5	0,5
Művészetek (vizuális kultúra)	0,5	0,5	0,5	0,5
Digitális kultúra	0,5	0,5	0,5	0,5
Hon- és népismeret			0,5	
Dráma és színház				0,5
Osztályközösség-építés	1	1	1	1
Levelező összes óraszám	6	6	6,5	6,5

Az 50%-os hiányzást elérő tanulóknak és azoknak, akik nem szereznek elegendő érdemjegyet.

A levelező munkarendű általános iskola osztályozó/különböztető/javítóvizsgák formái évfolyamonként 2020/2021. tanévtől az 5. évfolyamtól kezdve:

Évf.	osztályozó/különböztető/javítóvizsga
5.	<u>írásbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, történelem, angol nyelv, matematika, természettudomány, etika, technika és tervezés, vizuális kultúra (művészetek) <u>gyakorlati:</u> digitális kultúra
és 6.	
7.	<u>írásbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, történelem, angol nyelv, matematika, természettudomány, vizuális kultúra (művészetek), hon-és népismeret, etika, technika és tervezés <u>gyakorlati:</u>

	digitális kultúra
8.	<u>írásbeli:</u> magyar nyelv, irodalom, történelem, angol nyelv, matematika, vizuális kultúra (művészetek), természettudomány, etika, állampolgári ismeretek, dráma és színház <u>gyakorlati:</u> digitális kultúra

Minden félévben azokból a tantárgyakból kell éves anyagból osztályozóvizsgát tenni az érintett tanulóknak amilyen tantárgyakat az adott félévben az órarend szerint tanultak. Akinek a hiányzása nem indokolja, a megszerzett érdemjegyek alapján szerez év végi osztályzatot.

Osztályozóvizsgák egységes értékelő rendszere:

Intézményi szinten egységes a nappali és a felnőttoktatási tagozaton

Eredmény (%)	Adható osztályzat
0 - 24	elégtelen (1)
25 - 39	elégséges (2)
40 - 59	közepes (3)
60 - 79	jó (4)
80 - 100	jeles (5)

Tantárgyankénti osztályozó/javító/különbözeti/pótló vizsgák

Tantárgy	Írásbeli	Időtartam (perc)	Szóbeli	Gyakorlati (projekt) (perc)	Százalékos felbontás
magyar nyelv (kommunikáció)	x	60	x*	-	100 50-50*
irodalom	x	60	x*	-	100 50-50*
történelem	x	60	x*	-	100 50-50*

matematika	x	60	x*	-	100 70-30*
angol nyelv	x	60	x*	-	100 60-40*
vizuális kultúra	x	60	-	x*	100 60-40*
természettudomány	x	60	x*		100 70-30*
állampolgári ismeretek	x	60	x*		100 50-50*
etika	x	60	x*		100 50-50*
technika és tervezés	x	60	x*		100 50-50*
digitális kultúra	-	60	x*	x	100 30-70*
hon- és népismeret	x	60	x*		100 50-50*
dráma és színház	x	60	x*		100 50-50*

A felnőttoktatás általános iskolai tanulói esetében az összes tantárgyból lehetőség van (x* jelölt) szóbeli vizsgára, amennyiben az írásbeli vagy gyakorlati eredményük 12% -25% között van: Ekkor a százalékos felbontásban feltüntetett arány lép érvénybe pl 70-30, 50-50.

Amennyiben a szóbeli vizsga eredménye nem éri el a 12%-ot, póttétel húzására nem kerül sor.

Amennyiben az írásbeli/gyakorlati vizsga nem éri el a 12%-ot a nevelőtestület kizárja a tanulót a második vizsgarész (szóbeli/gyakorlati) lehetősége alól. A vizsga ez esetben teljesített, de sikertelen, az osztályzat elégtelen.

A vizsga abban az esetben értékelhető osztályzattal, ha a vizsgázó megjelent a vizsgán.

Amennyiben a tanuló nem jelent meg, a vizsga nem osztályozható (NO).

Az osztályozóvizsgák időszakát az intézmény tanév rendje rögzíti. Az osztályozóvizsgák időbeosztására külön vizsgarend készül, amelyet az intézmény legkésőbb 10 nappal az osztályozóvizsga előtt szokásos módon nyilvánosságra hoz az intézmény honlapján és kifüggesztve az iskola épületében a portánál és a könyvtárnál. A tanulókat személyesen tájékoztatjuk, illetve postai úton vagy a vizsgabehívó személyes átvételével értesítjük.

Az osztályozóvizsgák pótlása

Amennyiben a tanuló az osztályozóvizsgákon számára fel nem róható, igazolt okból egy vagy több tantárgyból nem szerzett osztályzatot, osztályzatai megállapítása érdekében, írásbeli kérelmére *pótló osztályozóvizsgát* tehet a szaktanárral és a vezetőséggel egyeztetett időpontban. A vizsgától való távolmaradást legkésőbb a vizsga napján jelezni kell. A határidő be nem tartása jogvesztő hatályú.

Az év végi osztályozóvizsga hiánya a tanév sikertelenségét jelenti. (Kivételt képez az, aki pótló osztályozóvizsgára igazgatói engedélyt kapott.). Ezt követően az augusztusi javítóvizsga időszakban adhat számot a tanuló tudásáról, melyet követően dől el, hogy továbbhaladás, évismétlés, illetve a tanulmányok befejezése történik.

7. Érettségi

Kötelező és választható érettségi vizsgatárgyak megnevezése, helyi tantervi követelményei az érettségi vizsgákon

Kötelező vizsgatárgyak

A	B	C	D	E
A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
	középszinten		emelt szinten	
Magyar nyelv és irodalom	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
Történelem	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
Matematika	írásbeli	- (szóbeli 12-25% között)	írásbeli	szóbeli
Élő idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

Választható közismereti vizsgatárgyak

A	B	C	D	E
A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
	középszinten		emelt szinten	
Élő idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
Fizika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
Kémia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
Biológia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
Földrajz	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
Ének-zene	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
Vizuális kultúra	gyakorlati I.	gyakorlati II.	gyakorlati	szóbeli
Testnevelés	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	szóbeli

Dráma	írásbeli	szóbeli, gyakorlati	írásbeli	gyakorlati és szóbeli
Mozgóképkultúra és médiaismeret	írásbeli és projektkészítés	-	írásbeli	szóbeli
Digitális kultúra	gyakorlati	- (szóbeli 12- 25% között)	gyakorlati	szóbeli
Fenntarthatóság	írásbeli (projekt)	szóbeli (projektvédés)	-	-

A középszintű érettségi vizsga témakörei a 5. sz. mellékletben található.

A 100/1997. (VI.13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatról szóló jogszabály változása szerint ismét lehet érettségi vizsgára jelentkezni a 2020. május-júniusi vizsgaidőszaktól olyan érettségi vizsgatárgyból, amelyeknél a tanuló számára az adott vizsgatárgy vizsgájára való jelentkezés feltételeinek teljesítéséhez szükséges tantárgy, tantárgyak tanítása a középiskola helyi tanterve szerint a középiskolai tanulmányok befejezését megelőző tanévek valamelyikében lezárul, először a középiskolai tanulmányok teljes befejezését megelőző első vagy második tanév május-júniusi vizsgaidőszakában, valamint az azt követő vizsgaidőszakokban.

IV. A Pedagógiai Programhoz kapcsolódó egyéb intézkedések

A Pedagógiai Program érvényességi ideje

Az iskola a tanév első napjától a Pedagógiai Program alapján szervezi meg a nevelő-oktató munkát.

A Pedagógiai Programban található órakereteket a tanév első napjától vezetjük be.

A pedagógiai program érvényességi ideje egy tanév, azaz a tanév első napjától a tanév utolsó napjáig szól. A Pedagógiai Programot szükség szerint a nevelőtestület minden évben felülvizsgálja, értékeli, módosítja.

A Pedagógiai Program teljes, minden fejezetre kiterjedő felülvizsgálatát, értékelését háromévente el kell végezni, és szükség esetén módosítani, vagy teljesen új Pedagógiai Programot kell készítenie.

A Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

A Pedagógiai Program megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A szakmai munkaközösségek minden tanév végén írásban értékelik a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A Pedagógiai Program módosítása

A Pedagógiai Program módosítására bármikor:

- az iskola igazgatója,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- a szülők közösségei,
- az iskola fenntartója tehet javaslatot.

A szülők és a tanulók a Pedagógiai Program módosítását közvetlenül a szülői-, illetve diák-önkormányzati képviselőik útján az igazgatónak javasolhatják.

A Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület véleményezésével az igazgató fogadja el, és a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A Pedagógiai Program nyilvánosságra hozatala

Az iskolai Pedagógiai Program nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető. A Pedagógiai Program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

• az iskola fenntartójánál	- elektronikus formában
• az iskola irattárában	- nyomtatott formában
• az iskola igazgatójánál	- elektronikus formában
• az iskola igazgató-helyetteseinél	- elektronikus formában
• az iskola honlapján	- elektronikus formában

Az iskola vezetői (igazgató, igazgatóhelyettesek) szívesen adnak szóbeli tájékoztatást az érdeklődők számára fogadóóráikon, illetve előzetes időpont egyeztetés után a közösen megjelölt időpontban.

V. Záradék

1. A Pedagógiai Program elfogadása és jóváhagyása

2. Ratifikációs záradékok

Az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola a módosított Pedagógiai Programot a **Tantestület** 2026. 09. 01-én tartott értekezletén véleményezte és elfogadta. (.....%-ban)

Kállay Katalin Mónika
hitelesítő tantestületi tag

Bécsi Szilvia
hitelesítő tantestületi tag

Ilauskyné Varga Enikő
igazgató

Budapest, 2026. 09. 01.

Ez a pedagógiai program 2026. szeptember 01. napján – az iskola fenntartójának jóváhagyásával – lépett hatályba.

VI. Mellékletek

1. sz. melléklet: Sportiskolai nevelésről és a hozzá kapcsolódó tantárgyakról

A sportiskolai nevelés-oktatás, azaz a sportolói pályafutásra való felkészítés szerves része, hogy a tanulók elsajátítsák a szükséges elméleti alapismereteket is az alábbi célok elérése érdekében:

- a Testnevelés és sport műveltségi terület elhelyezése a társadalom szegmensei között;
- az egyes mozgásos cselekvések élettani és pszichológiai hatásainak tudatosítása;
- a sportoló megtanítása önmaga megismerésére; e tudás birtokában képessé tenni az eredménycentrikus versenyzésre és edzéstevékenységre;
- a sportoló megtanítása a sportpályán és az életben is a helyes interperszonális kapcsolatok kialakítására;
- felismertetni a tanulókkal, hogy sportteljesítményük hatékonyabbá válik a megszerzett elméleti tudás felhasználásával;
- belső igénnyé tenni az egészséges életvitelt és a fair-play szellemiségét
- a sporttörténet és az olimpiai játékok történetének tanításán, tanulásán keresztül a sportolói és nemzeti identitástudat fejlesztése.

A sportelméleti ismeretek egy tantárgycsoportot alkotnak, amelynek tantárgyai egy-egy tematikai egységként jelennek meg. A tantárgyak oktatásának sorrendje felcserélhető az iskola helyi tantervében. Azokban az osztályokban, amelyekben nyelvi előkészítő évfolyam is van, a sportelméleti tárgyak oktatása ez után az évfolyam után kezdődik.

SPORTÁGI ISMERETEK (beépülve a testnevelés tantárgyba)

A Sportági ismereteknek kettős célja van. Egyrészt, hogy egy adott sportágban jártas diák más sportágak történetével, szabályaival, leghíresebb személyiségeivel is megismerkedjen. Másrészt, olyan általános ismereteket közöl, melyek birtokában a modern sportéletben aktívan résztvevő szakember jól felkészültnek és széles látókörrel rendelkező szakembernek mondhatja magát.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportági ismeretek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sportágak csoportosítási lehetőségeinek megismertetése. A sportágak szaknyelvének, szakirodalmának megismertetése. A kiemelt sportágak szakágainak, versenyszámainak, versenyszabályainak megismertetése. A sportágak kialakulása történetének, a múlt és jelen legendás sportolójának, a kiemelkedő eredményeknek a megismertetése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
I. FORRÁSISMERET 1. Fogalmak: • A sportágak csoportosításának szempontjai. • Sport-szaknyelv. 2. Sport szakirodalom: • Önéletrajzok, életrajzok. • Feldolgozások. • Tudósítások. • Ajánlott irodalom. Forráselemzés. 3. Sportsajtó: • Írott, audio, vizuális, elektronikus sajtó. Archív felvétel hallgatása, megtekintése.		Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; sporttörténet
II. ATLÉTIKA		Történelem,

1. Sportág története: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, rekordok. • Legnagyobb magyar sikerek. Videó nézés. 2. Sportági ismeretek: • Sportág felosztása. • Versenyszabályok. • Szakirodalom. Versenylátogatás.	társadalmi és állampolgári ismeretek; sporttörténet
III. ÚSZÁS 1. Sportág története: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, rekordok. • Legnagyobb magyar sikerek. 2. Sportági ismeretek: • Sportág felosztása. • Versenyszabályok. • Szakirodalom. Gyűjtőmunka, Beszámolók készítése	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; sporttörténet
IV. TORNA 1. Sportág története: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók. • Legnagyobb magyar sikerek. Videófilm nézés. 2. Sportági ismeretek: • Sportág felosztása. • Versenyszabályok. • Szakirodalom. Gyűjtőmunka,	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; sporttörténet

Beszámolók készítése	
V. LABDAJÁTÉKOK 1. Labdarúgás: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Játékszabályok. higiéniai szokások változása. 2. Vízilabda:^[1]_[SÉP] • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. Játékszabályok. 3. Kézilabda:^[1]_[SÉP] • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Játékszabályok. 4. Kosárlabda: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Játékszabályok. 5. Tenisz: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Játékszabályok. 5. Röplabda: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek • Játékszabályok. Gyűjtőmunka, prezentációk	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; sporttörténet

Szorgalmi feladatok, házi dolgozat	
VI. TRADÍCIONÁLIS MAGYAR SPORTÁGAK 1. Vívás:^{[1][2][3][4][5][6][7][8][9][10]} • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Versenyszabályok. 2. Kajak-kenu: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Versenyszabályok. 3. Öttusa: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Versenyszabályok. 4. Sportlövészet: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Versenyszabályok. 5. Ökölvívás: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Versenyszabályok. 6. Birkózás: • A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Versenyszabályok. 7. Cselgáncs:	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; sporttörténet

• A sportág kialakulásának története. • Leghíresebb sportolók, csapatok. • Legnagyobb magyar sikerek. • Versenyszabályok.	
VII. EGYÉB OLIMPIAI SPORTÁGAK A soron következő nyári olimpiai játékok programjában szereplő – korábban nem tárgyalt – sportágak. Az egyes sportágak története. Kiemelkedő teljesítmények, érdekességek. Versenyszabályok.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; sporttörténet
VIII. TÉLI SPORTÁGAK A soron következő téli olimpiai játékok programjában szereplő sportágak. 1. Havas sportok: • Sportági felosztás. • Az egyes sportágak története. • Kiemelkedő teljesítmények, érdekességek. • Versenyszabályok. • Magyar sikerek. 2. Jeges sportok: • Sportági felosztás. • Az egyes sportágak története. • Kiemelkedő teljesítmények, érdekességek. • Versenyszabályok. • Magyar sikerek.	
IX. NEM OLIMPIAI SPORTÁGAK 1. Floorball: • Játékszabályok. • A sportág hazai helyzete. MDSZ versenykiírás ismerete. Egyéni beszámolók 2. Rögbi	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; sporttörténet

• Játékszabályok. • A sportág hazai helyzete. 3. Amerikai football: • Játékszabályok. • A sportág hazai helyzete. 4. Egyéb szabadidősportok: • Sportági felosztás. • A sportág hazai helyzete. • Versenyszabályok. 5. Extrém sportok: • Sportági felosztás. • A sportág hazai helyzete. • Versenyszabályok. Gyűjtőmunka 6. Technikai sportok: • Sportági felosztás. • A sportág hazai helyzete. • Versenyszabályok. Videóelemzések, beszélgetés	
Kulcsfogalmak	Sport-szaknyelv, sportági felosztás, versenyszabályok.

A tanulók ismerjék meg a sportágak csoportosítását, csoportosítási szempontjait, a szakirodalmat. A sportági ismereteken belül ismerjék meg az olimpiai sportágakat, amelyekben a magyar sportolók szereztek már aranyérmet az újkori olimpiai játékokon.

2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve.

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől
TESTNEVELÉS
9. évfolyam

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret: 56 óra
---	---------------------	-----------------------------

Előzetes tudás	Életkornak megfelelő technikai és taktikai, elméleti és gyakorlati tudás. Aktív részvétel az előkészítő játékokban, sportjátékokban. Sportszerűség, a szabálykövető magatartás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A technikai, taktikai és szabályismeret tudatos és felelős alkalmazása, bővítése. A sportjáték-specifikus képességek megerősítése. Szabálykövetés, az ellenfél tisztelete.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A sportjátékokra felkészítő mozgásfeladatok Speciálisan előkészítő, rávezető, képességfejlesztő feladatok és testnevelési játékok. A labda nélkül végzett mozgások – szlalom futások (változó irányokba), – irányváltások, – taposások helyben, – súlypontemelkedések, – ugrások páros és egy lábbal, váltott lábbal – fejlesztése – Az alapmozgások nagyszámú variációja. Cselek labdával és labda nélkül, Labdás ügyességfejlesztés – haladás a labdával irányváltásokkal és ritmusváltásokkal. – az adott sportjáték technikai gyakorlása testnevelési játékokban, kidobós, fogójátékok labdával, labdaszerző és -védő játékok, cicajátékok, pontszerzők, – a mozgástanulást segítő eszközök használata. Bemelegítés labdajáték foglalkozásra – részleges tanári irányítással – a bemelegítési modell ismételt gyakorlása. – sportjáték-specifikus futó-ugrómozgások, – labda nélküli és labdás gyakorlatok az ízületek átmozgatására, – labdavezetések variációi helyben és haladással, – páros, labdás gyakorlatok, – bemelegítő testnevelési játékok labda nélkül és labdával. A választott sportjátékok technikai és taktikai elemeinek gyakorlása, tökéletesítése. Kosárlabdázás		Matematika: logika, valószínűségszámítás, térbeli alakzatok, tájékozódás. Vizuális kultúra: tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció. Fizika: mozgások, ütközések, erő, energia. Biológia-egészségtan: az emberi szervezet működése, energianyerési folyamatok.

Az 5–8. osztályban tanult technikai elemek fokozódó lendületben, magasságban, távolságban csökkenő hibaszázalékkal végrehajtott technikai elemek.

Taktikai elemek:

- Kisebb csapatrészekben azonos létszámmal egymás elleni játék anyagának gyakorlása, felpályás és egészpályás gyakorlatokkal.
- Emberfölényes helyzetek támadásban, védekezésben.
- Emberfogás.
- Ötletjáték támadásban.

Kézilabdázás

Technikai elemek végzése fokozódó lendülettel, erőközléssel, magasabban és távolabbra, csökkenő hibaszázalékkal.

A labda nélkül végzett mozgások

- Rövid távú futások előre és a haladási iránynak háttal.
- Gyorsfutások közben irányváltoztatások és fordulatok, a társ futómozgásának követése.
- Indulócsel labda nélkül, térnyerésre törekvéssel mindkét irányba.

Labdás ügyességfejlesztés

- Alapmozgások, támadó, illetve védő játékos esetén.
- Labdakezelési gyakorlatok párokban.
- Egykezes-kétkezes alsó-, oldalsó-, felsőátadások talajról és felugrásból cselezés után.
- Indulócsel, átadócsel, lövő csel.
- Kapura lövések talajról, felugrásból és beugrásból.

Taktikai elemek növekvő együttműködéssel és eredményességgel

Támadó taktika:

- Támadás befejezések lerohanásból, rendezetlen védelem elleni játékból.
- A test-test elleni játék a támadásban.

Védekező taktika:

- Védekezés emberfogással, területvédekezés alkalmazása a játékban.
- Ütközés talajon és levegőben. „6-os fal” védekezési

rendszer. – A test-test elleni játék a védelemben. Labdarúgás Technikai elemek fokozódó kitartással, variációban, lendületben, magasságban, távolságban, csökkenő hibaszázalékkal – A labdás koordináció minőségi fejlesztése. – Labdakezelések átadások különböző mértani alakzatokban. – Rövid és hosszú labdaátadások átvételek, talajon Induló- és lövő cselek védővel szemben. – Fejelések talajról, levegőből társnak Taktikai elemek a variációk növelésével és végrehajtási minőség emelésével. Posztok betöltése: – kapus, – védő, – középpályás, – támadó. Röplabda Technikai elemek optimális erőközléssel, fokozódó magasságban, pontossággal, folyamatossággal. – A tempóérzékelt fejlesztő gyakorlatok, szökdelések, fel- és leugrások, mélységi és oldalirányú mozgások. – Labdakezelés különböző testhelyzetekben, talajon és levegőben. – A mélységlátást, labdához való igazodást elősegítő gyakorlatok, társtól dobott vagy falra feljátszott labdával. Támadás és védekezés alapvető megoldásai 2-3 fős támadási technikák védelem nélkül, védekező feladatok, változatos támadás befejezések (erő, ív, elhelyezés stb. szempontjából). Az elsajátított játéktudásnak megfelelő színvonalú játékszabályok alkalmazása, betartatása növekvő tudatossággal és önállósággal az osztályszintű gyakorlások és mérkőzések során. Játéksituációk előidézése egy-egy szabály begyakorlására, a	
---	--

játékszituáció megállítása, elemenként ismétlése a szabálytalanság korrekciója érdekében. Játék egyszerűsített és fokozatosan bővülő szabályokkal. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Játéktípusok, szabályok, stratégiák működtetése. A tanult játékstratégiák (támadó és védő alaptaktika, emberelőnyös- emberhátrányos játékszituációk) felhasználása a taktikai magyarázatok, beszélgetések és játékszervezés során. Különböző életkorra, az egyénre és a helyzetre jellemző érzelmi önkontroll. A siker egyéni és csoportos átélése, a kudarc elfogadás, mint a tevékenység természete velejárója. Az együtt játszás előnyeinek, jelentőségének képviselete.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.	
A fejlesztés várt eredményei	
Az adott iskolában a helyi tanterv szerinti technikai, taktikai és egyéb játékfeladatok ismerete és aktív, kooperatív gyakorlás. Az alapvető szabályok sportszerű alkalmazása. Sportjátékok lényeges versenyszabályokkal. A technikák és taktikai megoldások többnyire tudatos, a játékszerepnek megfelelő megválasztása. Játéktapasztalat a társas kapcsolatok ápolásában, a bármilyen képességű társakat elfogadó, bevonó játékok játszásában, megválasztásában.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és egyéb mozgásformák	Órakeret: 27 óra
Előzetes tudás	Részlegesen önálló, balesetmentes gyakorlás. Az alapvető torna mozgáselemek önálló bemutatása. A szabályok érthető megfogalmazása. A gyengébbeknek, a segítségre szorulóknak feltétel nélküli segítségadás. Sportágak versenyrendszeréről alapismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolai tornajellegű feladatok, egyéb mozgásformák során a reális énkép további alakítása. A gyakorlás során segítség adása és elfogadása, mások bátorítása révén a tevékenységek állandó motivációs hátterének biztosítása. Szabadabb és differenciáltabb önálló részvétel, az alkotókészség, kreativitás fejlesztése a gimnasztika, torna, esztétikai sportok mozgásrendszerén belül. Az esztétikus mozgás, a feszes, megtartott testmozgás további javítása. A test térbeli, időbeli és dinamikai érzékelésének, valamint a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának továbbfejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Gimnasztika Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok – Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. – Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül és zenére is. Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok – 4-8 ütemű gimnasztikai gyakorlatok egyidejű fejlesztő hatásokkal, kiemelten a mély hát- és hasizmok, a függesztő öv, a lábboltozat izomzatának optimális és precíz működése által. – Gimnasztikai gyakorlatok alkalmazása az izommunka jellege szerint (nyújtó, erősítő, ernyesztő-lazító) arányosan, minden testrész mozgásaira kiterjedően, növekvő önállósággal a gyakorlatok kiválasztásában, növekvő önállósággal a gyakorlatsorok összeállításában. – A különböző erőadagolás változatos gyakorlatai alkalmazása. Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok – Aerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. – Az elrugaszkodás (dobbantás) gyorsaságának fejlesztése. – Az egyensúlyozás továbbfejlesztésére a statikus helyzetek időtartamának és bonyolultságának növelése. – Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az 1–8. osztályban elért egyéni szint szerinti fejlődést követő rendszeres kontrollal. Torna – iskolai sporttorna Talajon és a helyi tanterv szerint választott legalább egy szeren, a korábbi követelményeken nehézségben túlmutató mozgásanyag tanulása, gyakorlása egységesen és differenciáltan. Talajtorna Tartásos gyakorlatelemek: – fejállás, – kézállás, – mérlegállások. Mozgásos gyakorlatelemek:	Fizika: egyenes vonalú mozgás, periodikus mozgás, gravitáció, tömegvonzás, hatás-ellenhatás törvénye. Fizika: az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, reakcióerő, egyensúly, tömegközéppont. Biológia-egészségtan: egyensúlyérzékelés, izomérzékelés, elsősegély. Ének-zene: ritmus és tempó. Vizuális kultúra: reneszánsz, barokk. Földrajz: Magyarország tájegységei. Etika: társas viselkedés, önismeret, énkép, jellem, önreflexió, kooperatív munka.

– gurulóátfordulások különböző irányokba, – kézenátfordulás oldalt, – átguggolások, – felállások. Az esztétikus és harmonikus előadásmód rávezető eljárásai (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc kidolgozása). Az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése - differenciáltan. Az egyéni optimum, az önálló bővítés lehetőségének megjelenítése az elemkapcsolatokban, gyakorlatokban. Szertorna fiúk számára Gyűrűn: – függések, lefüggések, – hajlított támasz, – nyújtott támasz, – alaplendület. Szertorna lányok számára Gerendán: – állások, – térdelések, – ülések, – mérlegek, – hason fekvésből emelés fekvőtámaszba, – fordulatok állásban, guggolásban. – felugrás egy láb át- és belendítéssel, homorított leugrás. Szertorna – szerugrás, ugrószekevényen gyakorlás – Gyakorlás és kontroll a tanuló előzetes tudása és testalkata figyelembevételével. – Felguggolások – homorított ugrások, kanyarlatok, bukfencek, guggoló átugrások. Bemelegítés a torna gyakorlásához, egy specifikus jellegű mozgássor megtanulása. Célzerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése növekvő tanulói önállósággal. A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, és az ezzel kapcsolatos félelmek, szorongások, frusztrációk	
--	--

megfogalmazásának képessége (önreflexió), átélése és tudatos felvállalása. A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy esztétikájának ismerete. A saját és társ testi épsége iránti felelősségvállalás. A társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Szaknyelvi kifejezés, elem, vezényszó.	
A fejlesztés várt eredményei	
A mozgáselemek mozgásbiztonságának és a gyakorlás mennyiségének, minőségének oksági viszonyai megértése és érvényesítése a gyakorlatban. A javító kritika elfogadása és a mozdulatok kivitelezésének javítása. Esztétikus és harmonikus előadásmód. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk ismerete.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Atlétika jellegű feladatok	Órakeret: 40 óra
Előzetes tudás	A térdelő- és állórajt technikája, a fokozó- és repülőfutás összehangolt kar- és lábmunkája. A rövid- és hosszú távú futásnál irambeosztási tapasztalat. Távolugrás guggoló technikája. Kislabda hajítás beszökkenéssel. Lökő mozdulat oldal felállásból, dobások lendületvétellel is.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása az egyes szakági technikákban. Az emberi teljesítőképesség jelenlegi határainak viszonyítása a saját teljesítményhez, ennek révén az önismeret fejlesztése. Az egyéni teljesítmény túlszárnyalására ösztönzés. A rövid, közép- és hosszú távok közötti futótechnika megkülönböztetése. A tartós futás technikájának kontrollja, az egyéni tartós futás sebességének kialakítása az önálló gyakorlás elősegítése érdekében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások, rajtok A képességfejlesztés gyakorlatai: Az 5-8. osztályban végzett futóiskolai feladatok gyorsabban, erősebben és tudatosabban. Futóiskolai és futófeladatok bemutatás nélküli végrehajtása. Iramfutások. Aerob állóképesség fejlesztése, a kitartó futás távjának további növelésével, az önismeretre, a korábbi		Ének-zene: ritmus- gyakorlatok. Biológia- egészségtan: aerob, anaerob energia- nyerés, szénhidrátok, zsírok

tapasztalatokra épített, a távnak megfelelő egyéni iram kialakításával. Tartós és résztávós állóképesség-fejlesztő módszerek gyakorlása. A sportági technika gyakorlása. A váltófutás botátadási technikáinak, a váltótávolság kialakításának és a váltás szabályainak. A rövid, közép- és hosszú távok közötti futótechnika megkülönböztetése. A tartós futás technikájának kontrollja, az egyéni tartós futás sebességének kialakítása az önálló gyakorlás elősegítése érdekében. Rajtversenyek, sprintversenyek. Fogójátékok. Egyéni, sor- és váltóversenyek gyors-, akadály- és váltófutással. Egyéb testnevelési játékok futófeladatokkal. Ugrások, szökdelések A képességfejlesztés gyakorlatai A jártasság megszerzése a különböző szökdelő feladatokban, az 5-8. osztályban végzett ugróiskolai feladatok továbbfejlesztése, koordináltabban, nagyobb kiterjedéssel, erővel és tudatosabban, egy lépéses sorozat elugrás, illetve kétlépéses sorozat felugrás. Az el- és felugrások megkülönböztetése a feladatok végrehajtása során. Helyből távolugrások, emelkedések. A sportági technika gyakorlása. Az elrugaszkodó láb és a lendítő láb, kar megfelelő mozgásának összehangolása. A lépő távolugró technika végrehajtása, aktív leérkezéssel. Az egyéni nekifutás próbái nagyobb elugró terület kijelölése mellett. Az átlépő technika végrehajtása 5-7 lépéses íven történő nekifutás. Játékok és versenyek Távolugróversenyek helyből és egyéni nekifutással. Dobások A képességfejlesztés gyakorlatai Különböző szerekkel, változatos dobásformák végrehajtása egy és két kézzel, különböző kiinduló helyzetekből. Speciális erősítés kézi súlyzókkal, medicinlabdával. A sportági technika gyakorlása. A hajító, lökő mozdulatok megkülönböztetése. Jártasság a hajító mozgással történő célba dobásokban. A lekészítés technikájának ismerete. Az oldal felállásból történő lökés technikájának ismerete. Szabályos lökés végrehajtása oldal felállásból súlygolyóval vagy medicinlabdával. Játékok és versenyek. Kislabda hajító és szabadon választható egyéb dobószerezettel versenyek helyből és lendületszerzéssel. Súlylökő versenyek. Célba dobó versenyek. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	bontása, hipoxia, állóképesség, erő, gyorsaság. Földrajz: térképismeret. Ének-zene: ritmusok. Informatika: táblázatok, grafikonok.
---	--

A futóversenyek, a váltás szabályainak ismerete. A középtávok állórajtra vonatkozó szabályainak, a repülőrajt előnyeinek ismerete. A savasodás jellegzetes hatásainak és annak teljesítőképességre gyakorolt hatásának ismerete. Az állóképesség-fejlesztő módszerek ismerete. A nekifutás jellemzőinek ismerete távol- és magasugrásnál. Az ugrószámok főbb szabályainak és a sérülések megelőzésének ismerete. Az ideális kirepülési szög szerepe a jobb eredmény elérésében. A dobások főbb versenyszabályainak és balesetvédelmi, biztonsági rendjének ismerete.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság; lépéshossz, lépésfrekvencia; irambeosztás, pihenőidő; ugróláb, lendítőláb, felugrás, elugrás; optimális sebesség, maximális sebesség; súlypont, szögsebesség, fordulat, hatás-ellenhatás, belső ritmus, dinamizmus.	
A fejlesztés várt eredményei	
Egy kijelölt táv megtételéhez szükséges idő és sebesség helyes becslésére, illetve a becsült értékek alapján a feladat pontos végrehajtása. Évfolyamonként önmagához mérten javuló futó-, ugró-, dobóteljesítmény. A transzferhatás érvényesülése, más mozgásformák teljesítményének javulása az atlétikai képességek fejlődésének hatására.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret: 26 óra
Előzetes tudás	Motorikus képességek, mozgástapasztalatok. Balesetmentesen végzett, kevésbé ismert, szokatlan sportmozgások. A természetben üzhető sportok alapszabályai. A legfőbb balesetvédelmi és biztonsági szabályok alkalmazás szintű ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgással a kívánt edzéshatás és élményszerzés elérése. A szervezet edzettségének, ellenállásának növelése a tudatosan szabadtéren tartott foglalkozásokkal. A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás, elköteleződés kialakítása az élményszerű, változatos és kötetlen foglalkozások által.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgás mozgásműveltségének fejlesztése. Az egyén által előnyben részesített, élethossziglan üzhető sportok alternatíváinak bővítése. Az élményszerű, természetben végzett előkészítő és rávezető		Földrajz: időjárási ismeretek, tájékozódás, térképhasználat.

gyakorlatokkal, a természeti erők felhasználásával a szervezet alkalmazkodóképességének, az edzettségnek, fittségnek a fejlesztése. A természetben végzett önálló bemelegítés, gyakorlás - laza tanári kontrollal. A környezettudatos viselkedés alapelveinek megismerése. Közlekedésbiztonsági szabályok elsajátítása és betartása. Technika és taktika gyakorlása Minimális helyigényű vagy kis eszközigényű sportmozgások megismerése. Az adott sportmozgás lehetőségeihez képest minél sokoldalúbb, balesetmentes elsajátítása, élményszerű gyakorlása. Játékok, versengések, akadályok legyőzése a választott sportban, fizikai aktivitásban. A fair play szellemének és a személyes biztonságának a szem előtt tartása minden mozgásos tevékenységben. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az élethosszig tartó mozgásos tevékenységek számára felelős döntésekhez szükséges képességek fejlesztése. Az egyéni képességek kibontakoztatása közösségi tevékenységek során. Transzferáló képesség fejlesztése a sportban átélt élményeknek az élet más területén, a saját és a környezet javára történő fordítására. Információk átadása, mások tanítása a megélt élmények, tábori tapasztalatok átadása. Prevenció és rekreáció tevékenységformák elsajátítása, kreatív alkalmazása.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Kooperáció, önkéntesség, szabálykövető magatartás, segítségadás, környezettudatosság, edzettség, fittség, zene, ritmusérzék, egyensúlyérzék, bátorság- vakmerőség, közlekedési szabály.	
A fejlesztés várt eredményei	
Az adott sportmozgás technikájának elfogadható cselekvésbiztonságú végrehajtása. Tapasztalat a sportolás során használt különféle anyagok, felületek tulajdonságairól és a baleseti kockázatokról. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete, és azok alkalmazása a gyakorlatban.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Önvédelem és küzdősportok	Órakeret: 15 óra
Előzetes tudás	A páros és küzdőjátékok, test-test elleni küzdelmek fajtái. A grundbirkózás mozgástechnikái, alapvető szabályai. A dzsúdóval kapcsolatos technikák fajtái és alkalmazhatóságuk a küzdelmekben.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyén (ön) védelmét szolgáló egyszerűbb technikákban, küzdelmekben magas fokú jártasság elérése. A küzdő típusú sportágak, játékok tudatos alkalmazása során az önuralom erősítésére, a társak tiszteletére és a szabályok elfogadására szoktatás.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A test-test elleni feladatokat csak és kizárólag azonos nemű és közel azonos testalkatú tanulókkal végeztetjük. Előkészítő és rávezető gyakorlatok, játékok a küzdelekhez: Azon testi és pszichés képességek megerősítése, amik alkalmassá teszik a tanulót a bonyolultabb gyakorlatok végrehajtására. Alap kézgyakorlatok, húzó-taszító gyakorlatok, lenyomó-emelő gyakorlatok, esések-zuhanások sérülésmentes elsajátítása, egészségi és élettani szabályok betartása. Küzdőgyakorlatok szerrel, szer nélkül társakkal vagy önállóan. Alapvető önvédelmi technikákat elsajátító gyakorlatok játékos és változó körülmények között. A gyakorlatok tanulása saját képességek figyelembevételével történik. Grundbirkózás A 7-8. osztályos kerettantervben felsorolt fogások, kitolások, kihúzások, emelések, szabadulások gyakorlása, cselekvés biztos végrehajtása. Újabb elemkapcsolatok megismerése, megoldása. Az egyensúlyhelyzetek tudatos kihasználása, mögé kerülések, kiemelések állásból, térdelésből, földharcban. Dzsúdó Eséstechnikák, földharc technikák, állástechnikák, önvédelmi fogások a 7-8. osztályban felsoroltak szerint. A technikák alkalmazása új variációkban, fokozódó erő kifejtéssel és bővülő szabályismerettel, önfegyelemmel. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az általános és küzdőjellegű sportágak gyakorlását megelőző specifikus bemelegítő mozgások ismerete. Az eszközökkel végrehajtható küzdőfeladatok ismerete (tornabot, súlyzó, gumikötél, medicinlabda). A balesetveszélyes helyzetek felismerése, megelőzése. A küzdőfeladatok közben felmerülő saját és társas problémák konstruktív megoldása, és az ellentmondásos helyzetek szabálytudatos kezelése. A sportszerűség, sikerorientáltság, kudarcűrész megfogalmazásának képessége. A felmerülő vitákban érvelés a sportszerű magatartás mellett.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: keleti kultúra. Biológia-egészségtan: izmok, ízületek mozgékonyasága, anatómiai ismeretek, testi és lelki harmónia. Etika: a másik ember tiszteletben tartása.
Kulcsfogalmak / fogalmak	

Páros és csapat küzdőjáték, tiszta győzelem, pontozásos győzelem, önismeret, tisztelet, tus, ippon.
A fejlesztés várt eredményei
Az önvédelmi és küzdőgyakorlatokban, harcokban a közös szabályok, biztonsági követelmények és a küzdelekkel kapcsolatos rituálé betartása. A veszélyhelyzetek kerülése, az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom. Néhány támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete, eredményes önvédelem, és szabadulás a fogásból.

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Egészségkultúra – prevenció	Órakeret: 16 óra
Előzetes tudás	Légző, stressz- és feszültségoldó és testtartásjavító gyakorlatok, alapvető gerinctorna- gyakorlatok, törzsizom-erősítő gyakorlatok és ellenjavallt gyakorlatok. Önfejlesztő mozgás, egészségtudatos szokás fogalma, gyakorlata. A prevenció tágabb értelmezése. A bemelegítés, a levezetés, a szervezet lecsillapítása jelentősége, szerepe. Tudatos baleset-megelőzés, a veszélyes helyzetek és a fenyegetettség elkerülése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testkultúrához tartozó, az általános műveltséget fejlesztő élettani, anatómiai – elméleti és gyakorlati – tudás megalapozottá tétele. Az egészséges életvitel szükségleteivel kapcsolatos értékek és az egészségmegőrző szokásrendszer megerősítése. Az élethosszig tartó sportoláshoz szükséges felelős döntések rugalmasan bővíthető információs készletének rendszerezése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Bemelegítés Általános bemelegítő mozgássor gyakorlása (futás, hajlítások, nyújtások, lendítések stb.). Fizikai felkészülés a sérülésmentes sporttevékenységre. Stretching gyakorlatok bemelegítő és levezető jelleggel. A sportági területeken tanult speciális bemelegítések ismételése. Edzés, terhelés A keringési rendszer terhelése megfelelő munka pulzusérték mellett, és a pulzus idősoros mérése (nyugalmi pulzus, munkapulzus, felső érték stb.). Az intenzitás, ismétlésszám és a pihenőidő változtatása, hatása a terhelésre. A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei. A fizikai aktivitás szintjének becslése, követése. Részben önálló mozgásprogram-tervezés.		Biológia-egészségtan: ismeretek az emberi test működéséről, aerobterhelés, gerincferdülés

Edzés korszerű (alternatív) eszközökkel, erőgépekkel, fitneszgépekkel. Nemek közötti eltérések megjelenítése az edzésaktivitásban. Gyakorlás az állapotfelmérés adataira épített célokért az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében. Köredzés változatos mintákkal, 4-6 feladattal. Motoros tesztek – helyi szabályozás szerint. Az egészséges test és lélek megóvása. A testsúly, testtömeg, illetve lehetőség szerint a testösszetétel mérése – összehasonlító idősoros adatrögzítés. Stresszoldó és relaxációs gyakorlatok: Képesség a fizikai és lelki egyensúly önellenőrzésen alapuló fenntartására. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok megfogalmazása, felismerése, helyes kivitelezése, a helytelen kijavítása. A gerinckímélet lényegének ismerete a testnevelési és sportmozgásokban. Törekvés az önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére, a siker átélésére, a kudarc elfogadására és az azzal való megküzdés a teljesítmény részeként értelmezése. A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, kommunikációja, mint a műveltségterületi kommunikáció része. A serdülőkor specifikus feszültségei és érzelmi hullámvázai felismerése, és a sport általi oldás elfogadása.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Stretching, nyugalmi pulzus, munkapulzus, testépítés, köredzés, intenzitás, ismétlésszám, testtömeg index, biomechanikailag helyes testtartás, megküzdési stratégia, gerincvédelem.	
A fejlesztés várt eredményei	
Bemelegítés, fizikai felkészülés a sérülésmentes sporttevékenységre. A gerinc sérüléseinek leggyakoribb fajtái, és a gerinc és az ízületek védelemének legfontosabb szempontjainak ismerete. A preventív stressz- és feszültségoldó gyakorlatok tudatos alkalmazása. A fittségi paraméterek ismerete, mérésük tesztek segítségével, ezzel kapcsolatosan önfejlesztő célok megfogalmazása az egészség-edzettség érdekében. A szükséges táplálkozási ismeretek alkalmazása a testsúly, testtömeg ismeretében. A rendszeres testmozgás pozitív hatásainak ismerete a káros szenvedélyek leküzdésében, az érzelem- és a feszültség szabályozásban.	

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől
TESTNEVELÉS
10. évfolyam

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 56 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő technikai és taktikai, elméleti és gyakorlati tudás. Aktív részvétel az előkészítő játékokban, sportjátékokban. Sportszerűség, a szabálykövető magatartás.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az új játékeladatokban, játéksituációkban a technikai, taktikai és szabályismeret tudatos és felelős alkalmazása, bővítése. A sportjáték-specifikus képességek megerősítése. A játéksituációk, játékeladatok magasabb gondolkodási, motoros szinten történő megoldása a szabálykövetés, a csoportkonszenzus és az ellenfél tisztelete szempontjából is.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGASMŰVELTSÉG A sportjátékokra felkészítő mozgásfeladatok Speciálisan előkészítő, rávezető, képességfejlesztő feladatok és testnevelési játékok A labda nélkül végzett mozgások – szlalom futások (változó irányokba), – irányváltások, – taposások helyben, – ugrások páros és egy lábbal, váltott lábbal gyakorlási hatékonyságának, játékban való eredményes használatának továbbfejlesztése. – Az alapmozgások nagyszámú variációja váltakozó irányban, sebességnöveléssel. – A helyezkedés, helyzetfelismerés továbbfejlesztése a labdáért való harcban, küzdek váll-váll érintéssel a labda megszerzéséhez. Labdás ügyességfejlesztés (egy-két labdával), a labdás összetettebb játékokkal: – a labda fogadása, kezelése fokozódó lendületben, magasságban, távolságban, a labda továbbítása gyorsabban, lendületesebb, változó magasságokban, futás közben, labdavezetés, haladás a labdával gyors irányváltásokkal és ritmusváltásokkal. – Bonyolultabb - kooperatív, kreatív - testnevelési és sportjátékok (pl. játékszabályok dinamikus változtatása, esélykiegyenlítő játékok, fordított eredményszámítás). – A sportjátékokra való előkészítésen túlmutató, stratégiai jellegű, az életszerepekre felkészítő játékok. A bemelegítési modell ismételt gyakorlása és az önálló bemelegítésre való felkészítés. Sportjáték-specifikus futó-ugrómozgások, labda nélküli és labdás gyakorlatok az ízületek átmozgatására, labdavezetések variációi helyben és haladással, páros, mikro csoportos labdás gyakorlatok, bemelegítő testnevelési játékok labda nélkül és labdával, az adott labdajáték specifikus technikai és taktikai előkészítő gyakorlatai. Kosárlabdázás Taktikai elemek – Kisebb csapatrészekben azonos létszámmal egymás elleni játék teljes anyagának beépítése az 5:5 elleni játékba, félpályás és egészpályás gyakorlatokkal. – Emberfölényes helyzetek támadásban, védekezésben. – Emberfogás, területvédekezés.	Matematika: logika, valószínűség számítás, térbeli alakzatok, tájékozódás. Vizuális kultúra: tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció. Fizika: mozgások, ütközések, erő, energia. Biológia-egészségtan: az emberi szervezet működése, energianyerési folyamatok.

– A speciális feladatok megoldása (feldobás, alap- és oldalvonal-bedobás, büntetődobás utáni támadás és védekezés). Kézilabdázás Technikai elemek végzése fokozódó lendülettel, erőközléssel, magasabban és távolabbra, csökkenő hibaszázalékkal. Labda nélkül: – Rövid távú futások előre és a haladási iránynak háttal. – Gyorsfutások közben irányváltoztatások és fordulatok, a társ futómozgásának követése. – Indulócsel labda nélkül, térnyerésre törekvéssel mindkét irányba. – A kapus mozgástechnikája, kapusiskola. Labdával: – Alaphelyzetek, alapmozgások, támadó, illetve védő játékos esetén. – Labdakezelési gyakorlatok 2-3-4-es csoportokban, 1-2 kézzel – Egykezes- kétkezes alsó-, oldalsó-, felsőátadások talajról és felugrásból cselezés után. – Indulócsel, átadócsel, lövő csel, cselkapcsolatok alkalmazása mindkét oldalra. – Kapura lövések talajról, felugrásból és beugrásból. Taktikai elemek Taktikai elemek növekvő együttműködéssel és eredményességgel. Támadó taktika: – Zárás, leválás alkalmazása. – Támadás befejezések lerohanásból, rendezetlen védelem elleni játékból. – A test-test elleni játék a támadásban. Védekező taktika: – Védekezés emberfogással, terület- és vegyes védekezés alkalmazása a játékban. – Sáncolás. – 6:0, 5:1 védekezési rendszerek. – A test-test elleni játék a védelemben. Labdarúgás Technikai elemek Technikai elemek fokozódó kitartással, variációban, lendületben, magasságban, távolságban. – A labdás koordináció minőségi fejlesztése. – Labdakezelések mozgás közben és irányváltoztatással, átadások különböző mértani alakzatokban. – Átadások, átvételek mélységi, szélességi játékhelyzetek kialakításával. – Induló-, futó-, átadási és lövő csel védővel szemben. – Fejelések technikai levegőből, társnak vagy kapura. Taktikai elemek Taktikai elemek a variációk növelésével és végrehajtási minőség emelésével – Posztok betöltése: kapus, védő, középpályás, támadó.	
--	--

– Rombuszban 4 játékos feladatmegoldása mélységben, szélességben, folyamatos helycserékkel. Röplabda Technikai elemek Technikai elemek optimális erőközléssel, fokozódó magasságban, pontossággal, folyamatossággal, csökkenő hibaszázalékkal – A tempóérzékelt fejlesztő gyakorlatok, szökdelések, fel- és leugrások, mélységi és oldalirányú mozgások. Labdakezelés különböző testhelyzetekben talajon. – A mélységlátást, labdához való igazodást elősegítő gyakorlatok, társtól dobott vagy falra feljátszott labdával. – Célba ütések és érintő labdatovábbítások mozdulatlan majd mozgó céltárgyra vagy társhoz. Taktikai elemek Támadás és védekezés alapvető megoldásai 2-3 fős támadási technikák védelem nélkül és védelem ellen, védekező feladatok, változatos támadás befejezések. Versenyzés a labdajátékokban, a szabályok – játékszabályok begyakorlása – játékvezetési gyakorlat. Az elsajátított játéktudásnak megfelelő színvonalú játékszabályok alkalmazása, betartatása növekvő tudatossággal és önállósággal az osztályszintű gyakorlatok és mérkőzések során. Játékszituációk előidézése egy-egy szabály begyakorlására, a játékszituáció megállítása, elemenként ismétlése a szabálytalanság korrekciója érdekében. A tehetséges tanulók számára bővített játéklehetőség biztosítása. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Játéktípusok, szabályok, stratégiák működtetése. A tanult játékstratégiák (támadó és védő alaptaktika, emberelőnyös- emberhátrányos játékszituációk) felhasználása a taktikai magyarázatok, beszélgetések és játékszervezés során. A siker egyéni és csoportos átélése, a kudarc elfogadás, mint a tevékenység természete velejárója. Az alkotó, kooperatív mozgásos tevékenységek kezdeményezése, az ötletek kulturált megfogalmazása és megvalósítása.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.	
A fejlesztés várt eredményei	
Az adott iskolában a helyi tanterv szerinti technikai, taktikai és egyéb játékfeladatok ismerete és aktív, kooperatív gyakorlás. Komplex szabályismeret, sportszerű alkalmazás. Sportjátékok lényeges versenyszabályokkal. A technikák és taktikai megoldások többnyire tudatos, a játékszerepnek megfelelő megválasztása. Játéktapasztalat a társas kapcsolatok ápolásában, a bármilyen képességű társakat elfogadó, bevonó játékok játszásában, megválasztásában.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és egyéb mozgásformák	Órakeret 27 óra
Előzetes tudás	Részlegesen önálló, balesetmentes gyakorlás. Az alapvető torna mozgáselemek önálló bemutatása. A kötél biztonságos lengetése és áthajtása. A szabályok érthető megfogalmazása. A gyengébbeknek, a segítségre szorulóknak feltétel nélküli segítségadás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolai tornajellegű feladatok során a reális énkép további alakítása. A gyakorlás során segítség adása és elfogadása, mások bátorítása révén a tevékenységek állandó motivációs hátterének biztosítása. Szabadabb és differenciáltabb önálló részvétel, az alkotókészség, kreativitás fejlesztése a gimnasztika, torna, esztétikai sportok mozgásrendszerén belül. Az esztétikus mozgás, a feszes, megtartott testmozgás további javítása. A test térbeli, időbeli és dinamikai érzékelésének, valamint a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának továbbfejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Gimnasztika Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok – Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. – Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül és zenére is. Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok – 8-16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok egyidejű fejlesztő hatásokkal, kiemelten a mély hát- és hasizmok, a függesztő öv, a lábboltozat izomzatának optimális és precíz működése által. – Gimnasztikai gyakorlatok alkalmazása az izommunka jellege szerint (nyújtó, erősítő, ernyesztő-lazító) arányosan, minden testrész mozgásaira kiterjedően, növekvő önállósággal a gyakorlatok kiválasztásában, növekvő önállósággal a gyakorlatsorok összeállításában. – A gyakorlatok variálása kézi szerek – súlyzó, bordásfal, pad, medicinlabda – alkalmazásával. – A dinamikus és statikus erő kifejtés megkülönböztetése. Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok – Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan, állandó gyakorlási jelleggel. – Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével. Aerob állóképesség-fejlesztő eljárások a		Fizika: egyenes vonalú mozgás, periodikus mozgás, gravitáció, tömegvonzás, hatás-ellenhatás törvénye. Fizika: az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, reakcióerő, egyensúly, tömegközéppont. Biológia-egészségtan: egyensúlyérzékelés, izomérzékelés, elsősegély. Ének-zene: ritmus és tempó. Vizuális kultúra: reneszánsz, barokk. Földrajz: Magyarország tájegységei. Etika: társas viselkedés,

gimnasztika eszközeivel. – Az egyensúlyozás továbbfejlesztésére a statikus helyzetek időtartamának és bonyolultságának növelése. – Az esztétikus mozgások előadásmódja segítségével a testtartást biztosító kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások gyakorlása. – Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel. Torna – iskolai sporttorna Talajtorna Tartásos gyakorlatelemek: – tarkóállás, – fejállás, – kézállás, – mérlegek kéztámasszal, – mérlegállások, – spárgák, hidak. Mozgásos gyakorlatelemek: – fejen átfordulás, – átterpesztések, – lábkörzések, – felállások, egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban. Az esztétikus és harmonikus előadásmód rávezető eljárásai (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc kidolgozása). Az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése - differenciáltan. Az egyéni optimum, az önálló bővítés lehetőségének megjelenítése az elemkapcsolatokban, gyakorlatokban. Szertorna Egységesen az alapformában, differenciáltan a variációkban és az elemek mennyiségében és nehézségi fokában, egyénre szabott segítségadással társak és/vagy tanár közreműködésével, önálló tervezéssel és gyakorlással. Szertorna fiúk számára Gyűrűn: – kéz- és lábfüggések, – függések, lefüggések, – mellső függőmérleg, – hajlított támasz, – nyújtott támasz, – alaplendület,	önismeret, énkép, jellem, önreflexió, kooperatív munka. Vizuális kultúra: reneszánsz, barokk. Földrajz: Magyarország tájegységei. Etika: társas viselkedés, önismeret, énkép, jellem, önreflexió, kooperatív munka.
--	---

– lendületvétel, – húzódás-tolódás támaszba, Szertorna lányok számára Gerendán: – állások, – ülések, – fekvések, – mérlegek, – guggoló támaszok, – fekvőtámaszok, – hason fekvésből emelés fekvőtámaszba, – fordulatok állásban, – guggolásban. – szökdelések, – lábcserék, felugrás egy láb át- és belendítéssel, – homorított leugrás, – terpesz csukaugrás. Szertorna – szerugrás, ugrószekrényen gyakorlás – Gyakorlás és kontroll a tanuló előzetes tudása és testalkata figyelembevételével. – A 9. osztályban tanultak továbbfejlesztése, az első és második ív növelése. – Bukfencek, guggoló átugrások, terpeszugrások, lebegőtámasz. Bemelegítés a torna gyakorlásához, egy specifikus jellegű mozgássor megtanulása. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése növekvő tanulói önállósággal. A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A szakkifejezések és vezényszavak ismerete, a legismertebbek önálló használata a tervezésben, segítségadásban és a hibajavítás értelmezésében. A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, és az ezzel kapcsolatos féltelmek, szorongások, frusztrációk megfogalmazásának képessége (önreflexió), átélése és tudatos felvállalása. A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy esztétikájának ismerete.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Szaknyelvi kifejezés, elem.	
A fejlesztés várt eredményei	
A mozgáselemek mozgásbiztonságának és a gyakorlás mennyiségének, minőségének	

oksági viszonyai megértése és érvényesítése a gyakorlatban. A javító kritika elfogadása és a mozdulatok kivitelezésének javítása. Esztétikus és harmonikus előadásmód.
 Önálló talaj és/vagy szergyakorlat összeállítása.
 Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk, versenyszabályok ismerete.

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Atlétika jellegű feladatok	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A térdelő- és állórajt technikája, a fokozó- és repülőfutás összehangolt kar- és lábmunkája. A rövid- és hosszú távú futásnál irambeosztási tapasztalat. Váltás alsó botátadással. Távolugrás guggoló technikája. Kislabda hajítás beszőkkenéssel. Lökő mozdulat oldal felállásból, dobások lendületvétellel is.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása az egyes szakági technikákban. Az emberi teljesítőképeség jelenlegi határainak viszonyítása a saját teljesítményhez, ennek révén az önismeret fejlesztése. Az egyéni teljesítmény túlszárnyalására ösztönzés. Az általános atlétikus képességek továbbfejlesztése, a más sportágakban történő alkalmazhatóság érdekében is.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Futások, rajtok A képességfejlesztés gyakorlatai A 9. osztályban végzett futóiskolai feladatok gyorsabban, erősebben és tudatosabban. Futóiskolai és futófeladatok bemutatás nélküli végrehajtása. Iramfutások és intervall futások. Aerob állóképesség fejlesztése, a kitartó futás távjának további növelésével, az önismeretre, a korábbi tapasztalatokra épített, a távnak megfelelő egyéni iram kialakításával. Tartós és résztávós állóképesség-fejlesztő módszerek gyakorlása. A sportági technika gyakorlása A térdelőrajt szabályos végrehajtása a rövid és hosszú sprints számokban. A váltófutás botátadási technikáinak, a váltótávolság kialakításának és a váltás szabályainak. A rövid, közép- és hosszú távok közötti futótechnika megkülönböztetése. A tartós futás technikájának kontrollja, az egyéni tartós futás sebességének kialakítása az önálló gyakorlás elősegítése érdekében. Játékok és versenyek. Rajtversenyek, sprintversenyek. Egyéni, sor- és váltóversenyek gyors-, akadály- és váltófutással.		Ének-zene: ritmus- gyakorlatok, ritmusok Biológia- egészségtan:
Ugrások, szökdelések A képességfejlesztés gyakorlatai		

A jártasság megszerzése a különböző szökdelő feladatokban, a 9. osztályban végzett ugróiskolai feladatok továbbfejlesztése, koordináltabban, nagyobb kiterjedéssel, erővel és tudatosabban, egylépéses sorozat elugrás, illetve kétlépéses sorozat felugrás. Az el- és felugrások megkülönböztetése a feladatok végrehajtása során. Helyből távolugrások, emelkedések.

A sportági technika gyakorlása

Az ugrás előtti utolsó három lépés ritmusának kialakítása.

Az elrugaskodó láb és a lendítő láb, kar megfelelő mozgásának összehangolása. A lépő távolugró technika végrehajtása, aktív leérkezéssel.

Az egyéni nekifutás próbái nagyobb elugró terület kijelölése mellett.

Az átlépő technika végrehajtása 5-7 lépéses íven történő nekifutás.

Az egyéb magasugró technikák megismerése, mozgástapasztalat szerzése növekvő teljesítményre törekvés nélkül.

Játékok és versenyek

Távolugróversenyek helyből és egyéni nekifutással.

Magasugróversenyek egyéni nekifutással.

Egyéni, sor- és váltóversenyek ugró és szökdelő feladatokkal. Egyéb testnevelési játékok ugrásokkal és szökdelésekkel.

Dobások

A képességfejlesztés gyakorlatai

Különböző szerekekkel, változatos dobásformák végrehajtása egy és két kézzel, különböző kiinduló helyzetekből.

Speciális erősítés kézi súlyzókkal, erőgépekkel.

A sportági technika gyakorlása

A hajító, lökő mozdulatok javítása, tökéletesítése.

Hajító mozgással történő célba dobások keresztlépésekkel.

Öt lépés nekifutással, keresztlépéssel hajítás távolságra.

A lekészítés technikájának és az impulzus lépés szerepének ismerete.

A háttal felállásból történő lökés technikájának ismerete.

Szabályos lökés végrehajtása háttal felállásból súlygolyóval vagy medicinlabdával.

Játékok és versenyek Kislabda hajító és szabadon választható egyéb dobószerezrel versenyek helyből és lendületszerzéssel.

Súlylökő versenyek. Célba dobó versenyek.

Váltóversenyek egy- és kétkézes hajítással, ill. lökéssel.

Bemelegítési modellek gyakorlása a kocogások, futások, ugrások, dobások végzése előtt.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A futóversenyek, a váltás szabályainak ismerete.

A középtávok állórajtra vonatkozó szabályainak ismerete. A savasodás jellegzetes hatásainak és annak teljesítőképességre gyakorolt hatásának ismerete. Az állóképesség-fejlesztő módszerek ismerete.

A nekifutás jellemzőinek ismerete távol- és magasugrásnál.

Az ugrószámok főbb szabályainak és a sérülések megelőzésének ismerete.

A dobások főbb versenyszabályainak és balesetvédelmi, biztonsági rendjének ismerete.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság; lépéshossz, lépésfrekvencia; irambeosztás, pihenőidő; ugróláb, lendítőláb, felugrás, elugrás; optimális sebesség, maximális sebesség; súlypont, szögsebesség, fordulat, hatás-ellenhatás, belső ritmus, dinamizmus.	
A fejlesztés várt eredményei	
Egy kijelölt táv megtételéhez szükséges idő és sebesség helyes becslésére, illetve a becslt értékek alapján a feladat pontos végrehajtása. Évfolyamonként önmagához mérten javuló futó-, ugró-, dobóteljesítmény. A tempóérzék és odafigyelési képesség fejlődése a váltófutásban. A transzferhatás érvényesülése, más mozgásformák teljesítményének javulása az atlétikai képességek fejlődésének hatására.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Motorikus képességek, mozgástapasztalatok. A természetben űzhető sportok alapszabályai. A legfőbb balesetvédelmi és biztonsági szabályok alkalmazás szintű ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A helyi tárgyi feltételek függvényében választott sportági mozgásokkal a kívánt edzéshatás és élményszerzés elérése. Felkészítés az önálló vagy önszerveződő sporttevékenységek űzésére. A szervezet edzettségének, ellenállásának növelése a tudatosan szabadtéren tartott foglalkozásokkal. A testneveléssel és a sporttal kapcsolatos pozitív beállítódás, elköteleződés kialakítása az élményszerű, változatos és kötetlen foglalkozások által.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgás mozgásműveltségének fejlesztése. Az egyén által előnyben részesített, élethossziglan űzhető sportok alternatíváinak bővítése. Előkészítés, felkészítés, képességfejlesztés Az élményszerű, természetben végzett előkészítő és rávezető gyakorlatokkal, a természeti erők felhasználásával a szervezet alkalmazkodóképességének, az edzettségnek, fittségnek a fejlesztése. A természetben végzett önálló bemelegítés, gyakorlás támogatása - laza tanári kontrollal. A környezettudatos viselkedés alapelveinek megismerése. Minimális helyigényű vagy kis eszközigényű sportmozgások megismerése. Az adott sportmozgás lehetőségeihez képest minél sokoldalúbb, balesetmentes elsajátítása, élményszerű gyakorlása.		Földrajz: időjárási ismeretek, tájékozódás, térképhasználat.

Játékok, versengések, akadályok legyőzése a választott sportban, fizikai aktivitásban. A fair play szellemének és a személyes biztonság a szem előtt tartása minden mozgásos tevékenységben. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az élethosszig tartó mozgásos tevékenységek számára felelős döntésekhez szükséges képességek fejlesztése. Transzferáló képesség fejlesztése a sportban átélt élményeknek az élet más területén, a saját és a környezet javára történő fordítására. Prevenációs és rekreációs tevékenységformák elsajátítása, kreatív alkalmazása.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Köoperáció, önkéntesség, szabálykövető magatartás, segítségadás, környezettudatosság, edzettség, fittség, zene, ritmusérzék, egyensúlyérzék, bátorság- vakmerőség, közlekedési szabály.	
A fejlesztés várt eredményei	
Az adott sportmozgás technikájának elfogadható cselekvésbiztonságú végrehajtása. A sebesség, gyorsulás és a tempóváltások uralása guruláskor, csúszáskor, gördüléskor. Tapasztalat a sportolás során használt különféle anyagok, felületek tulajdonságairól és a baleseti kockázatokról. Feladatok tervezése és megoldása alternatív sporteszközökkel. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete, és azok alkalmazása a gyakorlatban.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Önvédelem és küzdősportok	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	A páros és küzdőjátékok, test-test elleni küzdelmek fajtái. A grundbirkózás mozgástechnikái, alapvető szabályai. A dzsúdóval kapcsolatos technikák fajtái és alkalmazhatóságuk a küzdelmekben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az egyén (ön) védelmét szolgáló egyszerűbb technikákban, küzdelmekben magas fokú jártasság elérése. A küzdő típusú sportágak, játékok tudatos alkalmazása során az önuralom erősítésére, a társak tiszteletére és a szabályok elfogadására szoktatás.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A test-test elleni feladatokat csak és kizárólag azonos nemű és közel azonos testalkatú tanulókkal végeztetjük. Előkészítő és rávezető gyakorlatok, játékok a küzdelekhez, mozgásfeladatok variációinak gyakorlása, tovább fejlesztésük. Azon testi és pszichés képességek megerősítése, amik alkalmassá teszik a tanulót a bonyolultabb gyakorlatok végrehajtására. Alap kézgyakorlatok, húzó-taszító gyakorlatok, lenyomó-emelő gyakorlatok, esések-zuhanások sérülésmentes elsajátítása, egészségi és élettani szabályok betartása.		Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: keleti kultúra. Biológia-egészségtan: izmok, ízületek mozgékonyasága, anatómiai ismeretek, testi és

Küzdőgyakorlatok szerrel, szer nélkül társakkal vagy önállóan. Alapvető önvédelmi technikákat elsajátító gyakorlatok játékos és változó körülmények között. Grundbirkózás A kerettantervben felsorolt fogások, kitolások, kihúzások, emelések, szabadulások gyakorlása, cselekvés biztos végrehajtása. Újabb elemkapcsolatok megismerése, megoldása. Az egyensúlyhelyzetek tudatos kihasználása, mögé kerülések, kiemelések állásból, térdelésből, földharcban. Dzsúdó Eséstechnikák, földharc technikák, állástechnikák, önvédelmi fogások. A technikák alkalmazása új variációkban, fokozódó erő kifejtéssel és bővülő szabályismerettel, önfegyelemmel. A tanult variációk mellett – a szabályok adta kereteken belül – önálló megoldások, kreatív alkalmazások támogatása a küzdelmek során, az állóharcban, földharcban. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az általános és küzdőjellegű sportágak gyakorlását megelőző specifikus bemelegítő mozgások ismerete. Az eszközökkel végrehajtható küzdőfeladatok ismerete (tornabot, súlyzó, gumikötél, medicinlabda). A balesetveszélyes helyzetek felismerése, megelőzése. A sportszerűség, sikerorientáltság, kudarcátűrés megfogalmazásának képessége. A felmerülő vitákban érvelés a sportszerű magatartás mellett.	lelki harmónia. Etika: a másik ember tiszteletben tartása.
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Páros és csapat küzdőjáték, tiszta győzelem, pontozásos győzelem, önismeret, tisztelet, tus, ippon.	
A fejlesztés várt eredményei	
Az önvédelmi és küzdőgyakorlatokban, harcokban a közös szabályok, biztonsági követelmények és a küzdelmekkel kapcsolatos rituálé betartása. A veszélyhelyzetek kerülése, az indulatok, agresszív magatartásformák feletti uralom. Néhány támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete, eredményes önvédelem, és szabadulás a fogásból.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Egészségkultúra – prevenció	Órakeret 26 óra
Előzetes tudás	Légző, stressz- és feszültségoldó és testtartásjavító gyakorlatok, alapvető gerinctorna- gyakorlatok, törzsizom-erősítő gyakorlatok és ellenjavallt gyakorlatok. Önfejlesztő mozgás, egészségtudatos szokás fogalma, gyakorlata. A prevenció tágabb értelmezése. A bemelegítés, a levezetés, a szervezet lecsillapítása jelentősége, szerepe. Tudatos baleset-megelőzés, a veszélyes helyzetek és a fenyegetettség elkerülése. A téli időjárás jótékony hatása az egészségvédelemre. A fájdalmak tűrése (oxigénadósság, savasodás).	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A testkultúrához tartozó, az általános műveltséget fejlesztő élettani, anatómiai – elméleti és gyakorlati – tudás megalapozottá tétele. Az egészséges életvitel szükségleteivel kapcsolatos értékek és az egészségmegőrző szokásrendszer megerősítése. Az élethosszig tartó sportoláshoz szükséges felelős döntések rugalmasan bővíthető információs készletének rendszerezése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Bemelegítés Általános bemelegítő mozgássor gyakorlása (futás, hajlítások, nyújtások, lendítések stb.). Fizikai felkészülés a sérülésmentes sporttevékenységre. Stretching gyakorlatok bemelegítő és levezető jelleggel. A sportági területeken tanult speciális bemelegítések ismételése. Edzés, terhelés A keringési rendszer terhelése megfelelő munka pulzusérték mellett, és a pulzus mérése (nyugalmi pulzus, munkapulzus, felső érték stb.). Az intenzitás, ismétlésszám és a pihenőidő változtatása, hatása a terhelésre. A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei. A fizikai aktivitás szintjének becslése, követése. Részen önálló mozgásprogram-tervezés. Gyakorlás az állapotfelmérés adataira épített célokért az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében – egyszerű edzésterv a gyengeségek felszámolására. Edzés korszerű (alternatív) eszközökkel, erőgépekkel, fitneszgépekkel. Nemek közötti eltérések megjelenítése az edzésaktivításban. Gyakorlás az állapotfelmérés adataira épített célokért az edzettség fejlesztése, megőrzése érdekében. Köredzéses módszer változatos mintákkal, 4-6 feladattal. A testsúly, testtömeg, illetve lehetőség szerint a testösszetétel mérése – összehasonlító idősoros adatrögzítés. Stressz- és feszültségoldó gyakorlatok. Kibővült gerinctorna-gyakorlattár: a biomechanikailag helyes testtartás megőrzésének gyakorlatai – állandó gyakorlás a tanár és a társak kontrollja, hibajavítása mellett. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok megfogalmazása, felismerése, helyes kivitelezése, a helytelen kijavítása. A gerinckímélet lényegének ismerete a testnevelési és sportmozgásokban. Törekvés az önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére, a siker átélésére, a kudarc elfogadására és az azzal való megküzdés a	Biológia- egészségtan: ismeretek az emberi test működéséről, aerobterhelés, gerinc-ferdülés.

teljesítmény részeként értelmezése. A saját test szemlélése, elfogadása, változásainak követése, kommunikációja, mint a műveltségterületi kommunikáció része. A serdülőkor specifikus feszültségei és érzelmi hullámváltozásai felismerése, és a sport általi oldás elfogadása. Felelősségvállalás kimutatása a társak egészséges életmódja iránt.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Stretching, nyugalmi pulzus, munkapulzus, testépítés, köredzés, intenzitás, ismétlésszám, testtömeg index, biomechanikailag helyes testtartás, megküzdési stratégia, gerincvédelem.	
A fejlesztés várt eredményei	
Bemelegítés, fizikai felkészülés a sérülésmentes sporttevékenységre. A gerinc sérüléseinek leggyakoribb fajtái, és a gerinc és az ízületek védelemének legfontosabb szempontjainak ismerete. A preventív stressz- és feszültségoldó gyakorlatok tudatos alkalmazása. A fittségi paraméterek ismerete, mérésük tesztek segítségével, ezzel kapcsolatosan önfejlesztő célok megfogalmazása az egészség-edzettség érdekében. A szükséges táplálkozási ismeretek alkalmazása a testsúly, testtömeg ismeretében. A rendszeres testmozgás pozitív hatásainak ismerete a káros szenvedélyek leküzdésében, az érzelem- és a feszültség szabályozásban.	

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől

TESTNEVELÉS

11. évfolyam

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 56 óra
Előzetes tudás	A helyi tanterv szerint választott sportjátékokban a 9–10. osztályos technikai, taktikai és egyéb játékfeladatok, lényeges versenyszabályok ismerete és alkalmazásuk. Megfelelés a játékszerepnek, sportszerű és csapat elkötelezett viselkedés. Empátia és tolerancia a társak elfogadásában. Önfejlesztő és társas kapcsolatépítő játékok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló játékhoz szükséges technikai és taktikai tudás mennyiségi és minőségi növelése. Az egyéni fizikai adottságok és jellemvonások fejlesztése, a csapatok eredményességéhez szükséges képességek, attitűdök erősítése. A többféle sportjáték során a mozgástanulás folyamatában működő transzferhatás kihasználása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG		Fizika: mozgások, ütközések, gravitáció, forgatónyomaték, pályavonal, hatás-ellenhatás. Matematika: térgeometria – gömbtérfogat.
Általános feladatok Az önszervezés gyakorlása Önálló csapatalakítás, bemelegítés, gyakorlás és játékszervezés. A közvetlen tanári irányítást többnyire nélkülöző, a támadás és védekezés megszervezésére, a csapatösszeállításra és az értékelésre vonatkozó megbeszélések a gyakorlásokba építve. Szituációk, feladatok megoldása, melyek során önálló az egyéni		

és/vagy társas döntéshozatal - a sportszerűség, tolerancia és empátia szem előtt tartásával. A tevékenységekhez tartozó felszerelések, berendezések önálló használata, rendben tartása, megóvása. Lényeges játékszabályok készség szintű alkalmazása A labdával vagy labda nélküli mozgások közben elkövethető, direkt vagy indirekt személyre irányuló szabálytalanságok elkerülését elősegítő gyakorlatok, megerősítések, megbeszélések. A kosárlabdában, kézilabdában és labdarúgásban szabályok engedte test-test elleni játék több lehetőségének modellálása, gyakorlása. Kézilabdában és labdarúgásban a mezőnyjátékosra és a kapusra vonatkozó szabályok ismerete, betartása. Röplabdában a forgásszabály, az első és második sorra vonatkozó főbb megkötéseknek való megfelelés, a háló és a labda hibás érintése szabályai és a labdára, emberre vonatkozó területelhagyás értelmezése. A sportjáték-specifikus időhatárok betartásának gyakorlatai. A szabályok a képzettségnek megfelelő önkontrollal betartása, játék az elkövetett vétség önálló jelzésének elvárásával. Játékfolyamatok „belső” játékvezetéssel, megegyezéssel. A játékvezetés gyakorlása laza tanári kontrollal, önállóan, a lényeges játékszabályok alkalmazásával, néhány játékvezetői nonverbális jel használatával is. Versenyhelyzetek Az sportjátékok alap- és játékismereteinek alkalmazása, megmérettetése osztályszintű mérkőzéseken, a tehetségesebb tanulók számára a korosztályos diákolimpiai és egyéb versenyeken. Kosárlabda Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása – Új variációk a már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan - mindenféle cselezés, ritmusváltás, biztonságos labdabirtoklás, kidobott labda elfogása, labdavezetés különböző testhelyzetekben, támadó, védő láb- és karmozgások, lepattanó labda megszerzése, A technikákat alkalmazó játékok párban, Taktikai továbbfejlesztése – A lényeges védekezési formák - terület védelem, emberfogásos védekezés gyakorlása és önálló alkalmazása. – Formációk begyakorlása két ember kapcsolatára támadásban és védekezésben. – Játék minden összetételű, emberhátrányos, emberelőnyös és azonos létszámú taktikai szituációban. – Önálló játék (streetball, illetve egész pályás 5:5 elleni játék). Kézilabda	Biológia-egészségtan: érzékszervek külön-külön és együttes működése.
---	---

Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása

- Változatos variációk megoldása már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan.
- Labdatechnikák összetett és bonyolultabb alapformái cselekvés biztosan végrehajtva: szemből, oldalról, hátulról érkező labda megjátszása, labdaátadások gyors futás közben, átadások hosszú lőtt passzokkal, távolba dobások, célkeretbe dobások, cselek és cselkapcsolatok lövő kézzel.
- Szélsők, átlövők, beállók kapura lövéseinek gyakorlása, alkalmazása rövidebb akciók befejezéseként.

Taktikai továbbfejlesztése

- Gyors indítások gyakorlása, létszámbeli előnyből, illetve hátrányból való támadások.
- A támadó taktika posztonként történő alkalmazása, játéksituációk ismétlése beállóval, lerohanás rendezetlen védelem ellen.
- Védekezés irányítása gyorsindítás esetén.
- Védelem megszervezése térnyeréses húzással, védekezési taktika végrehajtása 6:0, 5:1, 4:2 védekezési rendszerek esetén.

Labdarúgás

Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása

- A tanult elemek összetett variációkban alkalmazott megoldásai csökkenő hibaszázalékkal, labdakezelési cselekvés biztonsággal, eredményes befejezésekkel.
- Pontos cselezések, szerelések alkalmazása a játékban. Változatos kapura lövések.
- Fejelések különböző fajtái dobott labdából.
- Szögletűgás, büntetőrúgások különböző távolságból.

Taktikai továbbfejlesztése

- A területvédekezésben szerzett tapasztalatok, megoldások bővítése.
- A szoros és követő emberfogás gyakorlása kisebb és nagyobb egységekben.
- Csapatrészekben belüli koordinált együttműködés, és csapatrészek összjátékának megvalósítása a kötött játékfolyamatok és ötletjáték során.

Röplabda

A röplabda sajátossága kettős: egyrészt a játékos nem birtokolhatja a labdát, így a döntési idő igen-igen rövid és a cselekvés pillanata elé tevődik, másrészt a játék szabályai szerint a játékosok között nincs testi kontaktus.

Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása

- A labdaérintés biztonságának, a labda tudatos és pontos helyezésének gyakorlása, a hibaszázalék csökkentése, az élvezhető, folyamatos játék elérése érdekében: alapérintések különböző testhelyzeteken keresztül (térdelve, ülésből,

hajlított állásból), érintő labdatovábbítások társnak vagy céltárgyra, társtól dobott labda továbbítása alkar vagy kosár érintéssel földre helyezett számolyba, svéd szekrénybe, ütött labdával mozgó cél eltalálása. – Tanult támadási technikák gyakorlása, a felső egyenes nyitás elsajátítása helyes technikával talajról. – Leütés, ejtés támadó technikák elsajátítása talajról és felugrásból. – A feladás technikájának biztonságos alkalmazása alkar és kosárérintéssel egyaránt. – Az eredményes sáncolás elsajátítása egyénileg. – Gurulások, labdamentések technikájának elsajátítása. Taktikai továbbfejlesztése – Védekezések különböző állásrendek szerint, a csillagalakzat, alapvédekezési forma megtanítása. – Ütő és sáncoló játékosok melletti védekezés, sánc mögötti ütött vagy ejtett labdához való elhelyezkedés. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A sportági ismeretek magasabb szintű, kreatív alkalmazása az alkotó, kooperatív feladatokban, játékokban, sportjátékokban. A testnevelési és sportjátékok mozgásai, szabályrendszere egymásra épülésének megértése. A játékszabályok, játéktípusok tudatos alkalmazása. A páros és társas kapcsolatokban konstruktív konfliktusmegoldás. Sportjáték-történeti ismeretek, érdekességek iránti érdeklődés, tájékozottság a témában. A személyes biztonság és társak biztonságának védelme a játéksituációkban, a döntésekben pedig a baleset-megelőzés fontosságának tudatos képviselése. A sport és környezettudatosság értő összekapcsolása, a sportolási felszerelés és környezet felelős, jövőorientált használata.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.	
A fejlesztés várt eredményei	
Önállóság és önszervezés a bemelegítésben, a gyakorlásban, az edzésben és a játékban, játékvezetésben. Erős figyelemmel végrehajtott technikai elemek, taktikai megoldások, szimulálva a valódi játéksituációkat. 2-3 tudatosan alkalmazott formáció, a csapaton belüli szerepnek való megfelelés. Kreativitást, együttműködést, tartalmas, asszertív társas kapcsolatokat szolgáló mozgásos játéktípusok ismerete és célszerű használata.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és egyéb mozgásformák	Órakeret 27 óra
Előzetes tudás	A differenciáltan összeállított gyakorlatok bemutatása átlagos mozgásbiztonsággal, szükség esetén segítő biztosítással. Esztétikus, fegyelmezett, feszes testtartású végrehajtás. Kis tanári segítséggel, aktív tevékenykedés gyakorlási és	

	versenyszituációban. Részleges önállóság és segítségadás az egyéni, páros és társas feladatokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A koordináció, a cselekvésbiztonság, a zenéhez illeszkedő mozgásritmus továbbfejlesztése a tornajellegű sorozatok során a már ismert és új elem- és motívumkapcsolatokkal is. A közös tervezés, kivitelezés során az asszertív kommunikáció fejlesztése. A produktumok jó tartással, biztos kiállással történő, gördülékeny, könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtásának elérése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Gimnasztika Rendgyakorlatok gyakorlása – A korábbi évfolyamokon gyakoroltak bővített elemkapcsolatokkal történő ismétlése. Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok – A gyakorlatok variálása szempontjai szerinti változatok: pl. mozgásütem változtatása, kiinduló helyzet és kartartás változtatása. – Az agonista és antagonist izmok arányos, harmonikus fejlesztése. Az aktív és passzív izomnyújtás – a hatás elkülönítése. – 8-16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok, egyidejű mozgáskapcsolatok, aszimmetrikus sorozatok. – Önállóság a gyakorlatok kiválasztásában, gyakorlatsorok összeállításában. Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok végzése – Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan. – Az ízületi lazaság megtartása, fokozása gimnasztikai és Stretching gyakorlatokkal. – Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével. Anaerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. – Az egyensúly gyakorlatai: dinamikus gyakorlatok guggolásban, ülésben, fekvésben, forgómozgásokkal sorozatban. – Az esztétikus mozgások előadásmódját segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások. – Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az egyéni fejlődést követő rendszeres kontrollal.		Fizika: egyensúly, mozgások, gravitáció, szabadesés, szögelfordulás. Biológia-egészségtan: az izomműködés élettana. Ének-zene: tempó, ritmus.

Torna, sporttorna

Talajon és a helyi tanterv szerint 9-10. osztályban választott egy szeren, a korábbi követelményeken nehézségben túlmutató, új mozgásanyag tanulása, gyakorlása.

Akrobatikus gyakorlatok – talajtorna

Tartásos gyakorlatelemek, elemkapcsolatok:

- tarkóállás,
- fejállás,
- kézállás,
- mérlegek
- kéztámasszal,
- mérlegállások,
- spárgák,
- hidak

Mozgásos gyakorlatelemek:

- gurulóátfordulások különböző irányokba,
- gurulóátfordulás hátra-tolódás kézállásba,
- tarkóbillenés,
- fejen átfordulás,
- kézen átfordulás oldalt,
- kézen átfordulás,
- átguggolások,
- átterpesztések,
- lábkörzések,
- felállások egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban,

Az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan.

Talajtorna gyakorlatsorok

- Gyakorlás során az egyéni optimum, önálló bővítés megjelenítése az elemkapcsolatokban, sorozatokban.
- Az esztétikus és harmonikus előadásmód igénye (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc) mint minőségi elvárás megjelenik a hibajavítás, ismétlések során.

Szertorna-gyakorlatok

A gyakoroltatás során egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan, egyénre

szabottan történik.

Szertorna, gyakorlás tornaszereken fiúk számára

Gyűrűn:

- függések,
- lefüggések,
- mellső függőmérleg,
- hajlított támasz,
- nyújtott támasz,
- alaplendület,
- lendületvétel,
- húzódás-tolódás támaszba,
- vállátfordulás előre,
- homorított leugrás,
- leterpesztés hátra.

Szertorna, gyakorlás tornaszereken lányok számára

Gerendán:

- állások,
- térdelések,
- ülések,
- fekvések,
- térdelőtámaszok,
- mérlegek,
- guggoló támaszok,
- hason fekvésből emelés fekvőtámaszba,
- fordulatok állásban, guggolásban,
- szökdelések,
- lábtartás cserék,
- felugrás egy láb át- és belendítéssel,
- homorított leugrás,
- terpesz csukaugrás.

Bemelegítés a torna gyakorlásához, egyénileg összeállított mozgássor, együttes bemelegítés az önálló mozgássorral.
A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a tudatos hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba.

ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A hibajavítás megértése, kétirányú kommunikáció, tudásátadás, mások tanítása.

Változtatási hajlandóság az egyéni hibás rutinokban.

A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy harmonikus esztétikájának átélése és tudatos felvállalása. A divat és a média testkultúrára ható kedvező és kedvezőtlen tényezőinek szétválasztása (értékfelismerés, önértékelés). A saját és társ testi épsége iránti felelősségvállalás a társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása, egyéni és helyzetből adódó sajátosságok mérlegelése, az objektív megoldások keresése. Alkotó, kooperatív feladatok, mozgásos tevékenységek – aktív részvétel a sportrendezvények, bemutatók szervezésében. Tornasport ismeretek, érdekességek.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Agonista, antagonisták izmok, aktív és passzív nyújtás, dinamikus egyensúly, társas talajtorna.	
A fejlesztés várt eredményei	
A torna mozgás anyagában az optimális végrehajtására jellemző téri, időbeli és dinamikai sajátosságok megjelenítés Gyakorlatok sorok, folyamatok végrehajtása közben a mozgás koordinált irányítása. Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok tervezése, gyakorlása, bemutatása. Könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtás a különböző mozgásformákban. A torna versenysport előnyei, veszélyei, a hozzá kapcsolódó testi képességek fejlesztésének lehetőségei ismerete. Bemelegítő és képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, a célnak megfelelő kiválasztása. Optimális segítségadás, biztosítás, biztatás. Hibajavítás. Az izmok mozgáshatárát bővítő aktív és passzív eljárások ismerete	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Atlétika jellegű feladatok	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Térdelő-, álló- és repülőrajt versenyhelyzetekben. Iramszakasz, egyéni irambeosztás. Különböző bottechnikák a váltófutásban. Optimális lendületszerzés, elrugaszkodás, repülőfázis, biztonságos leérkezés az ugrásokban. A hajítás, lökés és vetőmozgás biomechanikai különbözőségei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önismeret fejlesztése a kedvező atlétikai mozgásformák kiválasztása és önálló gyakorlása révén. A már elsajátított atlétikai futó-, ugró-, dobószámok versenyszabályai a korosztályos előírások szerinti alkalmazása és betartása. Motiváló eljárások az egyéni eredmény, teljesítmény javítására. A folyamatos és visszatérő gyakorlás szerepének, jelentőségének, hatásának tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG		
Futások		Biológia-egészségtan: Szénhidrát lebontás.
Rövidtáv, váltófutás		Fizika:

A gyorsfutás technikáját javító gyakorlatok változatos végrehajtása. A kedvező rajthelyzet kialakítása, versenyszerű végrehajtása, eredményorientált együttműködés váltófutásban. Középtáv, folyamatos futás. A különböző távokhoz illeszkedő futótechnika kiválasztása. Jártasság az adott távhoz szükséges versenytempó és irambeosztás megválasztásában. Állóképesség-fejlesztő módszerek rendszeres alkalmazása és teljesítményének nyomon követése. Az állóképesség-fejlesztő módszerek önálló gyakorlása. Ugrások A homorító távolugrás jellemzőinek ismerete, gyakorlati alkalmazása. Választás a magasugró technikák közül. 5-7 lépéses egyénileg kialakított nekifutással versenyszerű végrehajtás. Kondicionális jelleggel sorozat szökdelések végrehajtása. 1-3 lépéses sorozat elugrás, illetve 2-4 lépéses sorozat felugrások technikajavító végrehajtása. Gyorsuló nekifutás optimális távolságról. Dobások A különböző dobásformákkal a törzsizom sokoldalú erősítése. Teljes lendületből történő hajítás. ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az iram és tempó megválasztása szempontjainak ismerete. Az olimpiákon szereplő atlétikai versenyszámok ismerete. „A gyorsabban, magasabbra, erősebben” jelmondat értelmezése. Önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére, a siker átélése, a kudarc elfogadása és az azzal való megküzdés.	hajítások, energia. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Az olimpiai eszme. Az újkori olimpiák története
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Egyéni reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság, váltás közbeni alkalmazkodás, korrekció, holtpont, lépő, homorító és ollózó technika, átlépő, guruló technika, ötlépéses hajító ritmus, lökés.	
A fejlesztés várt eredményei	
A futások, ugrások és dobások képességfejlesztő hatásának felhasználása más mozgásrendszerekben. Az atlétikai versenyszámok biomechanikai alapjainak ismerete. Az állóképesség fejlesztésével, a lendületszerzés az izom-előfeszítések begyakorlásával a futó-, az ugró- és a dobóteljesítmények növelése. Az alapvető atlétikai versenyszabályok ismerete. Bemelegítés az atlétikai mozgásokhoz illeszkedően.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Az adott sportmozgás technikájának ismerete. A test feletti uralom szokatlan, új mozgásszituációkban.	

	A baleseti kockázatok mérlegelése. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzésmódszertani és balesetvédelmi alapfogalmak, eljárások. Szabadban, teremben, spontán helyzetben végezhető egyéni, társas, csoportos mozgásformák.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rekreációs életviteléhez szükséges sportági, élettani, edzéselméleti ismeretek megszerzése. A testnevelés újszerű tartalmakkal történő gazdagítása, az iskolai létesítményen belüli és tágabb környezetében lévő lehetőségek kihasználása sportolásra. A felnőtt kor sportos életviteléhez újabb sportágak megismerése, családi és csoportos öntevékeny sportoláshoz szükséges szervezési és rendezési ismeretek megszerzése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgás mozgásműveltségének fejlesztése. A szabadidő, ill. alternatív sportok rendszerben kezelése. A helyi tantervben választott alternatív sport technikai, taktikai, gyakorlási, edzési és versenyzési rutinjának kialakítása, a hozzátartozó eszközök, technikák és veszélyek kezelése. A szabadtéri formák hangsúlyának megerősítése. Edzés a természet erőivel - játszóterek, szabadidő-központok bevonása, az adottságok kihasználásával jégpálya készítése. Újszerű mozgásfeladatok kihívásainak való megfelelés, pl. a közlekedésbiztonság területén a kerékpározás kultúráját szem előtt tartva. Sportolás közben a rutinok megerősítése a zöldfelület megóvásában, a tájhasználatban, az épületek megóvásában és az energia, a vízhasználat, a dohányzás elleni küzdelem és a hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területén. Társaságban is jól alkalmazható mozgásos kreatív, kommunikációs és kooperációs játékok tárházának bővítése. ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A helyes öltözködés és folyadékfogyasztás a szabadtéren végzett sportolás során. A környezettudatos magatartás, a testmozgások során az egyénnek önmagával, társaival és a természettel való harmonikus kapcsolata kialakítása.		Biológia-egészségtan: élettan.
Kulcsfogalmak / fogalmak		
Rekreáció, edzettség, fittség, jó közérzet, teljesítőképeség, példamutatás; környezettudatos természet- és épített környezet használat.		
A fejlesztés várt eredményei		
Feladatok önálló tervezése és megoldása alternatív sporteszközökkel. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete. Az ismeretek alkalmazása a sporttevékenységek során.		

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Önvédelem és küzdősportok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Biztonsági követelmények és a küzdelekkel kapcsolatos rituálé. Az indulatok feletti uralom. Néhány önvédelmi megoldás, szabadulás a fogásból. A dzsúdó, illetve grundbirkózás alaptechnikái, szabályai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az akaraterő, a kitartás, a küzdőképesség, az önbizalom fejlesztése, a félelem leküzdése és a sportszerűség (fair play) szemléletének kiteljesítése. Küzdő típusú játékok tudatos alkalmazása a személyiségfejlesztésben, különös tekintettel az önuralomra, a társak tiszteletére és a szabályok elfogadására. A közösségben előforduló veszélyhelyzetek felismerése és kezelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A küzdeleket előkészítő és rávezető gyakorlatok, játékok: Tolások-húzások, változatos testrészekkel, testhelyzetekben, kakasviadalok, páros, illetve csapatformában, lovascsata, kötélhúzás, sportszer megszerzése a társtól (medicinlabda, tornabot stb.). Népi, hagyományőrző és küzdőjátékok, egyéni, páros és csapatversenyek formájában. Grundbirkózás cselekvés biztos gyakorlása: Alapállás, alaphelyzetek stabil alkalmazása, szabályos és erős fogások csuklóra, karra, nyakra, derékra, rögzített kilendítések, keresztfogások. Emelések hónaljfogással, derékfogással, kevert fogással. A mögé kerülések és kiemelések különböző változatai, dobástechnikák, leszorítások alkalmazása. Az eredményes földharc technikájának elsajátítása. Egyéni és csapatversenyek, küzdési taktikát igénylő feladatok játékos formában és páros küzdelmek. Dzsúdó sportági készségfejlesztés: A 9-10. osztályban tanult technikák és taktikák továbbfejlesztése. Az egyensúlyt stabilizáló és ezt kibillentő gyakorlatok, testsúlyáthelyezések, irányváltoztatások, előre, hátra, oldalra gurulások. Szabadulás különböző fogásokból (karfogás, ölelő fogás, fojtás). ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Önmaga megvédésének ismerete, néhány támadás elhárítási eljárás ismerete, megértése és alkalmazása. Az érzelem- és feszültség szabályozás, az agresszió megelőzése a küzdőjellegű sporttevékenységek révén, az előnyök megfogalmazásának képessége.		Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: ókori olimpiák, hősök, távol-keleti kultúrák.

A sportszerű küzdések jellemformáló hatásának ismerete, elismerése. A megegyezésre készenlét képessége, a szabályok időleges, társ által megerősített felfüggesztésének, módosításának lehetősége.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Viszonylagos erő kifejtés, fokozatosan növekvő erő kifejtés, sérülésmentes küzdelem, agresszió, önuralom, sportszerűség.	
A fejlesztés várt eredményei	
A szabályok betartása. Önfegyelem, az indulatok és agresszivitás kezelése. Több támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete az álló és földharcban.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Egészségkultúra – prevenció	Órakeret 21 óra
Előzetes tudás	Rendeződő egészségtudatosság, döntésképeség az egészséges, aktív életmód érdekében. Stressz- és feszültségoldó, terhelési, edzési és a test épségét, egészségét megőrző eljárásokból egy-két megoldás ismerete, alkalmazása. Jártasság a gerincvédelmet érintő minden tanult feladat megoldásában. A testmozgás szerepének ismerete a káros szenvedélyek elleni küzdelemben.	
A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai	Az élethosszig tartó optimális, életkornak és testalkatnak megfelelő prevenciós és rekreációs mozgásos tevékenységek önálló működtetéséhez, bővítéséhez és szükség esetén gyógyászati céllal történő gyakorlásához szükséges készségek és kompetenciák továbbfejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG		
Bemelegítés		
Általános és sportág specifikus bemelegítő mozgásanyag feladatmegoldásai, kezdetben egyénileg, párban a tervezés, szervezés, levezetés, értékelés megvalósítása. A sportjátékhoz, tornához, futáshoz, ugráshoz, dobáshoz, küzdéshez kapcsolódó bemelegítések általános és speciális jellemzőinek, mozgásainak elkülönítése szóban és gyakorlatban egyaránt.		
Edzés, terhelés		
A fejlesztés, a megfelelő hatékonyság alapfeltételeinek biztosítása: jól szervezettség, a felesleges állásidők kiküszöbölése, szükséges mozgásterjedelem (idő, ismétlésszám), szükséges intenzitás (sebesség, gyakorlatsűrűség, megfelelő ellenállás), terhelés-pihenés egyensúlya. Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés tervezése és megvalósítása a gyakorlatban egyénileg, párban, csoportban eszközök nélkül és különböző eszközök segítségével. A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei.		Biológia-egészségtan: anaerob terhelés, az idegrendszer működése, a keringési rendszer működése, terminális oxidáció. Fizika: egyszerű gépek, erő, munka.

A fizikai aktivitás szintjének becslése, követése. Önálló mozgásprogram-tervezés. Lehetséges hagyományos és alternatív eszközök: pulzusmérő, mozgásszenzorok, medicinlabda, súlyzó, ugrókötel, erősítő gumiszalag, gimnasztikai labda, TRX. A képességfejlesztő módszertani eljárások bemutatása: intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszerekkel edzésfolyamatok. A koordinációt javító eljárások bemutatása: a végrehajtás megváltoztatása és a végrehajtás feltételeinek megváltoztatása. A rendelkezésre álló szabadidő megtervezésének eljárásai. Egyéni rekreációs megoldások bemutatása, foglalkozásrészlet vezetése. Konkrét sportági tevékenységre és mozgásanyagra fejlesztett kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. A megtanult és folyamatosan használt stressz- és feszültségoldó módszerek tudatos alkalmazása, a feszültségek szabályozása. A testtartásért felelős izmok kellő erejének és nyújthatóságának fejlesztése a helyesen végzett tartásjavító tornával (általános és konkrét sportági jelleggel). ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A sport által a pillanatnyi kiteljesedés (flow) élményének megélése. A sportágak gyakorlásához megfelelően illeszkedő bemelegítő eljárások ismerete. Az alvás és ébrenlét megfelelő arányai, a sport szerepe az egészséges alvásban. A gerincsérülések, ártalmak elkerülési módozatainak ismerete. A sérült gerinc esetén az elsősegély ellátása és/vagy a sérülttel való helyes bánásmód ismerete. A helyes gerinctorna kivitelezésével kapcsolatos fogalmak, a gerinckímélet lényegének ismerete. Az öröm, mint pozitív életérzés melletti tudatos döntés, közös élmény, az egészség és a mozgásra fordított szabadidő megteremtésének egymást erősítő élménye (motiváció). A tudatos terhelésen, méréseken, önkontrollon alapuló teljesítményfejlesztés. Felelősségvállalás társak egészséges életmódja iránt.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Sportág specifikus bemelegítés, mozgásterjedelem, intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszer, terhelés-pihenés egyensúlya, stressz- és feszültségoldás, ingernagyság, ingergyakoriság, gerinckímélet.	
A fejlesztés várt eredményei	
A bemelegítés szükségessége élettani okainak ismerete. Az egészségük fenntartásához szükséges edzés, terhelés megtervezése. Tudatos védekezés a stresszes állapot ellen, feszültségek szabályozása. A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok ismerete, pontos gyakorlása, értő kontrollja.	

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől

TESTNEVELÉS

12. évfolyam

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 47 óra
Előzetes tudás	A helyi tanterv szerint választott sportjátékokban a 10–11. osztályos technikai, taktikai és egyéb játékeladatok, lényeges versenyszabályok ismerete és alkalmazásuk. Megfelelés a játékszerepnek, sportszerű és csapat elkötelezett viselkedés. Tapasztalat a játékvezetői gyakorlatban. Empátia és tolerancia a társak elfogadásában. Önfejlesztő és társas kapcsolatépítő játékok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az önálló játékhoz szükséges technikai és taktikai tudás mennyiségi és minőségi növelése. Az egyéni fizikai adottságok és jellemvonások fejlesztése, a csapatok eredményességéhez szükséges képességek, attitűdök erősítése. A többféle sportjáték során a mozgástanulás folyamatában működő transzferhatás kihasználása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Általános feladatok Az önszervezés gyakorlása Önálló csapatalakítás, bemelegítés, gyakorlás és játékszervezés. A közvetlen tanári irányítást többnyire nélkülöző, a támadás és védekezés megszervezésére, a csapatösszeállításra és az értékelésre vonatkozó megbeszélések a gyakorlásokba építve. Szituációk, feladatok megoldása, melyek során önálló az egyéni és/vagy társas döntéshozatal - a sportszerűség, tolerancia és empátia szem előtt tartásával. A tevékenységekhez tartozó felszerelések, berendezések önálló használata, rendben tartása, megóvása. Lényeges játékszabályok készség szintű alkalmazása – játékvezetési gyakorlat. A labdával vagy labda nélküli mozgások közben elkövethető, direkt vagy indirekt személyre irányuló szabálytalanságok elkerülését elősegítő gyakorlatok, megerősítések, megbeszélések. A kosárlabdában, kézilabdában és labdarúgásban szabályok engedte test-test elleni játék több lehetőségének modellálása, gyakorlása. Kézilabdában és labdarúgásban a mezőnyjátékosra és a kapusra vonatkozó szabályok ismerete, betartása. Röplabdában a forgásszabály, az első és második sorra vonatkozó főbb megkötéseknek való megfelelés, a háló és a labda hibás érintése szabályai és a labdára, emberre vonatkozó területelhagyás értelmezése.		Fizika: mozgások, ütközések, gravitáció, forgatónyomaték, pályavonal, hatás-ellenhatás. Biológia-egészségtan: érzékszervek külön-külön és együttes működése.

Az sportjáték-specifikus időhatárok betartásának gyakorlatai.
A szabályok a képzettségnek megfelelő önkontrollos betartása, játék az elkövetett vétség önálló jelzésének elvárásával.
Játékfolyamatok „belső” játékvezetéssel, megegyezéssel.
A játékvezetés gyakorlása laza tanári kontrollal, önállóan, a lényeges játékszabályok alkalmazásával, néhány játékvezetői non-verbális jel használatával is.

Versenyhelyzetek

Az sportjátékok alap- és játékismereteinek alkalmazása, megmértetése osztályszintű mérkőzéseken, a tehetségesebb tanulók számára a korosztályos diákolimpiai és egyéb versenyeken.

Kosárlabda

Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása

- Új variációk a már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan - mindenféle cselezés, ritmusváltás, biztonságos labdabirtoklás, kidobott labda elfogása, labdavezetés különböző testhelyzetekben, támadó, védő láb- és karmozgások, összetettebb átadások, kötetlen átadási formák, lepattanó labda megszerzése, ebből indulás, átadás vagy kosárra dobás.
- A technikákat alkalmazó játékok párban, csoportban a variációk önálló és kreatív felhasználásával.

Taktikai továbbfejlesztése

- A lényeges védekezési formák - terület védelem, emberfogásos védekezés, vegyes védekezés – gyakorlása és önálló alkalmazása.
- Formációk begyakorlása két vagy több ember kapcsolatára támadásban és védekezésben (elzárások, elfutások, leválás, lepördülések).
- Játék minden összetételű, emberhátrányos, emberelőnyös és azonos létszámú taktikai szituációban.
- Önálló játék (streetball, illetve egész pályás 5:5 elleni játék).

Kézilabda

Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása

- Változatos variációk megoldása már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan.
- Taktika előkészítő futó- és fogójátékok, test-test elleni küzdelmek.
- Labdatechnikák összetett és bonyolultabb alapformái cselekvés biztosan végrehajtva: szemből, oldalról, hátulról érkező labda megjátszása, labdaátadások gyors futás közben, átadások hosszú lött passzokkal, átadások test mögött pattintva, légpaszszok,

távolba dobások, célkeretbe dobások, cselek és cselkapcsolatok lövő és ellentétes kézzel. – Szélsők, átlövők, beállók kapura lövéseinek gyakorlása, alkalmazása rövidebb akciók befejezéseként. – Kapusiskola, szemaforvédelem. Taktikai továbbfejlesztése – Gyors indítások gyakorlása, létszámbeli előnyből, illetve hátrányból való támadások. – A támadó taktika posztonként történő alkalmazása, játékszituációk ismételése 1-2 beállóval, lerohanás rendezetlen védelem ellen. – Védekezés irányítása gyorsindítás esetén. – Védelem megszervezése térfelhasználással, védekezési taktika végrehajtása 6:0, 5:1, 4:2 védekezési rendszerek esetén. Labdarúgás Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása – A tanult elemek összetett variációkban alkalmazott megoldásai csökkenő hibaszázalékkal, labdakezelési cselekvés biztonsággal, eredményes befejezésekkel: igazodás az álló, illetve érkező labdához, rövid és hosszú átadások, kapura lövések, különböző alakzatokban álló, illetve mozgó labdával átadások, átvételek, megtévesztő mozdulatok, szélességi és mélységi átadások váltogatása, pozícióváltások szélességben és mélységben zavaró ellenféllel szemben is, felívelés, beadások, letámadás, visszatámadás. – Pontos cselezések, szerelések elsajátítása, alkalmazása a játékban. – Változatos kapura lövések, ívelések, rúgásfajták alkalmazás, a labda céltudatos irányításával. Fejelések különböző fajtái dobott vagy rúgott labdából. – Szögletű rúgás, bedobás eredményes technikája, büntetőrúgások különböző távolságból. – Gólszerzés különféle testrészrel a szabályok betartása mellett. Taktikai továbbfejlesztése – A területvédekezésben szerzett tapasztalatok, megoldások bővítése. – A szoros és követő emberfogás gyakorlása kisebb és nagyobb egységekben. Védelmi rendszerek ismerete és gyakorlása. – Támadási variációk felépítése a különböző védekezési formák ellen. – Csapatrészekben belüli koordinált együttműködés, és csapatrészek	
---	--

összjátékának megvalósítása a kötött játékfolyamatok és ötletjáték során.

Röplabdázás

A röplabda sajátossága kettős: egyrészt a játékos nem birtokolhatja a labdát, így a döntési idő igen-igen rövid és a cselekvés pillanata elé tevődik, másrészt a játék szabályai szerint a játékosok között nincs testi kontaktus.

Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása

- A labdaérintés biztonságának, a labda tudatos és pontos helyezésének gyakorlása, a hibaszázalék csökkentése, az élvezhető, folyamatos játék elérése érdekében: alapérintések különböző testhelyzeteken keresztül (térdelve, ülésből, hajlított állásból), érintő labdatovábbítások társnak vagy céltárgyra, társtól dobott labda továbbítása alkar vagy kosár érintéssel földre helyezett zsámolyba, svédsekre nybe, bombázás lengőlabdára, ütött labdával mozgó cél eltalálása.
- Tanult támadási technikák gyakorlása, a felső egyenes nyitás elsajátítása helyes technikával talajról, tehetségesebbek felugrásból.
- Leütés, pörgetés, ejtés támadó technikák elsajátítása talajról és felugrásból.
- A feladás technikájának biztonságos alkalmazása alkar és kosárárintéssel egyaránt.
- A háló felett ékeztet nyitásfogadások gyakorlása változó irányú és erejű labdákkal, technikai kombinációkkal.
- Az eredményes sáncolás elsajátítása, sáncolás párban is.
- Gurulások, labdamentések technikájának továbbfejlesztése.
- Röptenisz, szabadon választott vagy megkötött érintéssel csak meghatározott érintéssel.

Taktikai továbbfejlesztése

- Védekezések különböző állásrendek szerint, a csillagalakzat, alapvédekezési forma megtanítása.
- 4:2-es és az 5:1-es védekezési és támadási játékelemek elsajátítása.
- Ütő és sáncoló játékosok melletti védekezés, sánc mögötti ütött vagy ejtett labdához való elhelyezkedés, támadás közbeni helycserék megtanítása, helytartási szabály betartása.

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A sportági ismeretek magasabb szintű, kreatív alkalmazása az alkotó, kooperatív feladatokban, játékokban, sportjátékokban. A testnevelési és sportjátékok mozgásai, szabályrendszere egymásra épülésének megértése. A játékszabályok, játéktípusok tudatos alkalmazása. A legfontosabb játékvezetői jelzések ismerete. A sportjátékok transzferhatásának felismerése és a lehetséges összefüggések értelmezése az egyéni fejlődés szempontjából. A páros és társas kapcsolatokban konstruktív konfliktusmegoldás. Sportjáték-történeti ismeretek, érdekességek iránti érdeklődés, tájékozottság a témában. A személyes biztonság és társak biztonságának védelme a játékszituációkban, a döntésekben pedig a baleset-megelőzés fontosságának tudatos képviselése. A sport és környezettudatosság értékek összekapcsolása, a sportolási felszerelés és környezet felelős, jövőorientált használata.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.	
A fejlesztés várt eredményei	
A helyi tanterv szerint tanított két sportjátékra vonatkozóan: Önállóság és önszervezés a bemelegítésben, a gyakorlásban, az edzésben és a játékban, játékvezetésben. Az adott sportjáték főbb versenykörülményeinek ismerete. Erős figyelemmel végrehajtott technikai elemek, taktikai megoldások, szimulálva a valódi játékszituációkat. Ötletjáték és 2-3 tudatosan alkalmazott formáció, a csapaton belüli szerepnek való megfelelés. A csapat taktikai tervének, teljesítményének szakszerű és objektív megfogalmazása. A másik személy különféle szintű játéktudásának elfogadása. Kreativitást, együttműködést, tartalmas, asszertív társas kapcsolatokat szolgáló mozgásos játéktípusok ismerete és célszerű használata.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és egyéb mozgásformák	Órakeret 27 óra
Előzetes tudás	A differenciáltan összeállított gyakorlatok bemutatása átlagos mozgásbiztonsággal, szükség esetén segítő biztosítással. Esztétikus, fegyelmezett, feszes testtartású végrehajtás. Differenciált gyakorlási mennyiség és minőség okai, következményei. Részleges önállóság és segítségadás az egyéni, páros és társas feladatokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A koordináció, a cselekvésbiztonság, a zenéhez illeszkedő mozgásritmus továbbfejlesztése a tornajellegű mozgásformákban. Az önállóság és kooperativitás növelése a mozgásrendszer működtetésének minden területén: bemelegítésben, képességfejlesztésben, gyakorlásban, versenyzésben, versenyrendezésben. Az erősségek és gyengeségek figyelembevétele. A közös tervezés, kivitelezés során az asszertív kommunikáció fejlesztése.	

	A produktumok jó tartással, biztos kiállással történő, gördülékeny, könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtásának elérése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Gimnasztika Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok – A gyakorlatok variálása szempontjai szerinti változatok: pl. mozgásütem változtatása, kiinduló helyzet és kartartás változtatása. – Az agonista és antagonist izmok arányos, harmonikus fejlesztése. Az aktív és passzív izomnyújtás – a hatás elkülönítése. – 8-16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok, egyidejű mozgáskapcsolatok, aszimmetrikus sorozatok. Önállóság a gyakorlatok kiválasztásában, gyakorlatsorok összeállításában. Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok – Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan. – Az ízületi lazaság megtartása, fokozása gimnasztikai és Stretching gyakorlatokkal. – Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével. – Anaerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. – Az egyensúly gyakorlatai: dinamikus gyakorlatok guggolásban, ülésben, fekvésben, forgómozgásokkal sorozatban. – Az esztétikus mozgások előadásmódját segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások. – Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az egyéni fejlődést követő rendszeres kontrollal. Torna, sporttorna Talajon és a megjelölt tornaszereken: az új mozgás anyagának tanulása, gyakorlása. Akrobatikus gyakorlatok – talajtorna Tartásos gyakorlatelemek, elemkapcsolatok: – tarkóállás, – fejállás,	Fizika: egyensúly, mozgások, gravitáció, szabadesés, szögelfordulás. Biológia-egészségtan: az izomműködés élettana. Művészetek: az esztétika fogalma.

- kézállás,
- mérlegek
- kéztámasszal,
- mérlegállások,
- spárgák,
- hidak.

Mozgásos gyakorlatelemek:

- bukfencek különböző irányokba,
- tarkóbillenés,
- fejen átfordulás,
- kézen átfordulás oldalt,
- átguggolások,
- átterpesztések,
- felállások.

Az elemek végrehajtása egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan.

Talajtorna gyakorlatsorok

Gyakorlás során az egyéni optimum, önálló bővítés megjelenítése az elemkapcsolatokban, sorozatokban.

Az esztétikus és harmonikus előadásmód igénye (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc) mint minőségi elvárás megjelenik a hibajavítás, ismétlések során.

Szertorna-gyakorlatok

A gyakoroltatás során egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan történik.

Szertorna, gyakorlás tornaszereken fiúk számára

Gyűrűn:

- kéz- és lábfüggések,
- függések, lefüggések,
- mellső függőmérleg,
- hajlított támasz,
- nyújtott támasz,
- alaplendület,
- lendületvétel,
- húzódás-tolódás támaszba,
- vállátfordulás előre,

- homorított leugrás,
- leterpesztés hátra.

Szertorna, gyakorlás tornaszereken lányok számára

Gerendán:

- állások,
- térdelések,
- ülések,
- fekvések,
- térdelőtámaszok,
- mérlegek,
- guggoló támaszok,
- fekvőtámaszok,
- támaszban átlendítés,
- hason fekvésből emelés fekvőtámaszba,
- térdelőtámaszba, fordulatok állásban, guggolásban,
- szökdelések,
- lábcserék,
- felugrás egy láb át- és belendítéssel,
- homorított leugrás,
- terpesz csukaugrás.

Bemelegítés a torna gyakorlásához, egyénileg összeállított mozgássor, együttes bemelegítés az önálló mozgássorral.

Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése önállóan.

A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a tudatos hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba.

ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A hibajavítás megértése, kétirányú kommunikáció, tudásátadás, mások tanítása.

Változtatási hajlandóság az egyéni hibás rutinokban.

A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy harmonikus esztétikájának átélése és tudatos felvállalása.

A divat és a média testkultúrára ható kedvező és kedvezőtlen tényezőinek szétválasztása (értékfelismerés, önértékelés).

A saját és társ testi épsége iránti felelősségvállalás a társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása, egyéni és helyzetből adódó sajátosságok mérlegelése, az objektív megoldások keresése.

Alkotó, kooperatív feladatok, mozgásos tevékenységek – aktív részvétel a sportrendezvények, bemutatók szervezésében.

Kulcsfogalmak / fogalmak

Agonista, antagonisták izmok, aktív és passzív nyújtás, dinamikus egyensúly, társas talajtorna.

A fejlesztés várt eredményei

A torna mozgás anyagában az optimális végrehajtására jellemző téri, időbeli és dinamikai sajátosságok megjelenítése. Bonyolult gyakorlatelem sorok, folyamatok végrehajtása közben a mozgás koordinált irányítása.

Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok tervezése, gyakorlása, bemutatása.

A torna versenysport előnyei, veszélyei, a hozzá kapcsolódó testi képességek fejlesztésének lehetőségei ismerete. Bemelegítő és képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, a célnak megfelelő kiválasztása. Optimális segítségadás, biztosítás, biztatás. Hibajavítás és annak asszertív kommunikációja.

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Atlétika jellegű feladatok	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Térdelő-, álló- és repülőrajt versenyhelyzetekben. Iramszakasz, egyéni irambeosztás. Különböző bottechnikák a váltófutásban. Optimális lendületszerzés, elrugaszkodás, repülőfázis, biztonságos leérkezés az ugrásokban. A hajítás, lökés biomechanikai különbségei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása a biomechanikai törvényszerűségek alkalmazásában. Az önismeret fejlesztése a kedvező atlétikai mozgásformák kiválasztása és önálló gyakorlása révén. A már elsajátított atlétikai futó-, ugró-, dobószámok versenyszabályai a korosztályos előírások szerinti alkalmazása és betartása. A mérhető teljesítményeken alapuló objektív ellenőrzés elfogadtatása, beépítése a döntéshozatalba. A folyamatos és visszatérő gyakorlás szerepének, jelentőségének, hatásának tudatosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások Rövidtáv, váltófutás A gyorsfutás technikáját javító gyakorlatok változatos végrehajtása. A kedvező rajthelyzet kialakítása, versenyszerű végrehajtása, eredményorientált együttműködés váltófutásban. Középtáv, folyamatos futás. Választás a távok közül. A különböző távokhoz illeszkedő futótechnika kiválasztása. Jártasság az adott távhoz szükséges versenytempó és irambeosztás megválasztásában. Állóképesség-fejlesztő módszerek rendszeres alkalmazása és teljesítményének nyomon követése. Az állóképesség-fejlesztő módszerek önálló gyakorlása. Ugrások A homorító távolugrás jellemzőinek ismerete, gyakorlati		Biológia-egészségtan: Szénhidrát lebontás. Fizika: hajítások, energia. Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: Az olimpiai eszme. Az újkori olimpiák története

alkalmazása. Választás a magasugró technikák közül. 5-7 lépéses egyénileg kialakított nekifutással versenyszerű végrehajtás. Kondicionális jelleggel sorozat szökdelések végrehajtása. 1-3 lépéses sorozat elugrás, illetve 2-4 lépéses sorozat felugrások technikajavító végrehajtása. Dobások A különböző dobásformákkal a törzsizom sokoldalú erősítése. ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az iram és tempó megválasztása szempontjainak ismerete. A nekifutás módosítása szükségszerűségének ismerete. Az atlétikai ugrások és dobások technikatörténeti, a technikák változásai teljesítménynövelő hatásainak ismerete. Az olimpiákon szereplő atlétikai versenyszámok ismerete. „A gyorsabban, magasabbra, erősebben” jelmondat értelmezése. Önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére, a siker átélése, a kudarc elfogadása és az azzal való megküzdés. Az élettani különbségek ismerete.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Egyéni reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság, váltás közbeni alkalmazkodás, korrekció, holtpont, lépő, homorító és ollózó technika, átlépő, guruló -technika, ötlépéses hajító ritmus, lökés.	
A fejlesztés várt eredményei	
A futások, ugrások és dobások képességfejlesztő hatásának felhasználása más mozgásrendszerekben. Az atlétikai versenyszámok biomechanikai alapjainak ismerete. Az állóképesség fejlesztésével, a lendületszerzés az izom-előfeszítések begyakorlásával a futó-, az ugró- és a dobóteljesítmények növelése. Az alapvető atlétikai versenyszabályok ismerete. Bemelegítés az atlétikai mozgásokhoz illeszkedően.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 16 óra
Előzetes tudás	Az adott sportmozgás technikájának ismerete. A test feletti uralom szokatlan, új mozgásszituációkban. A baleseti kockázatok mérlegelése. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzésmódszertani és balesetvédelmi alapfogalmak, eljárások. Szabadban, teremben, spontán helyzetben végezhető egyéni, társas, csoportos mozgásformák.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rekreációs életviteléhez szükséges sportági, élettani, edzéselméleti ismeretek megszerzése. Az önállóan kezdeményezett társas vagy csoportos sportolás szervezési és lebonyolítási ismeretek, jártasságok megszerzése. A testnevelés újszerű tartalmakkal történő gazdagítása, az	

	iskolai létesítményen belüli és tágabb környezetében lévő lehetőségek kihasználása sportolásra.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgás mozgásműveltségének fejlesztése. A szabadidő, ill. alternatív sportok rendszerben kezelése. A helyi tantervben választott alternatív sport technikai, taktikai, gyakorlási, edzési és versenyzési rutinjának kialakítása, a hozzátartozó eszközök, technikák és veszélyek kezelése. A szabadtéri formák hangsúlyának megerősítése. Sportolás közben a rutinok megerősítése a zöldfelület megóvásában, a tájhasználatban, az épületek megóvásában és az energia, a vízhasználat, a dohányzás elleni küzdelem és a hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területén. A családi, baráti, munkahelyi csoportos és öntevékeny sportolásra való felkészítés, az önszerveződéshez szükséges ismeretek, jártasságok megszerzése. Társaságban is jól alkalmazható mozgásos kreatív, kommunikációs és kooperációs játékok tárházának bővítése. ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Szabályismeret és baleset-megelőzési információk a helyi tantervben kidolgozott alternatív sportok területén. A helyes öltözködés és folyadékfogyasztás a szabadtéren végzett sportolás során. A környezettudatos magatartás, a testmozgások során az egyénnek önmagával, társaival és a természettel való harmonikus kapcsolata kialakítása.	Biológia-egészségtan: élettan.
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Rekreáció, edzettség, fittség, jó közérzet, teljesítőképesség, újrahasznosítás, példamutatás; környezettudatos természet- és épített környezet használat.	
A fejlesztés várt eredményei	
Az helyi tantervben kiválasztott sportmozgás végzése elfogadható cselekvésbiztonsággal. Uralom a test felett a sebesség, gyorsulás, tempóváltás, gurulás, csúszás, gördülés esetén. Feladatok önálló tervezése és megoldása alternatív sporteszközökkel. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Önvédelem és küzdősportok	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Biztonsági követelmények és a küzdelekkel kapcsolatos rituálé. Az indulatok feletti uralom. Néhány önvédelmi megoldás, szabadulás a fogásból.	

	A dzsúdó, illetve grundbirkózás alaptechnikái, szabályai.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az akaraterő, a kitartás, a küzdőképesség, az önbizalom fejlesztése, a félelem leküzdése és a sportszerűség (fair play) szemléletének kiteljesítése. Küzdő típusú játékok tudatos alkalmazása a személyiségfejlesztésben, különös tekintettel az önuralomra, a társak tiszteletére és a szabályok elfogadására. A közösségben előforduló veszélyhelyzetek felismerése és kezelése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A küzdéseket előkészítő és rávezető gyakorlatok, játékok: Tolások-húzások, változatos testrészekkel, testhelyzetekben, kakasviadalok páros, illetve csapatformában, lovascsata, kötélhúzás, sportszer megszerzése a társtól (medicinlabda, tornabot stb.). Népi, hagyományörző és küzdőjátékok, egyéni, páros és csapatversenyek formájában. Grundbirkózás cselekvés biztos gyakorlása: Alapállás, alaphelyzetek stabil alkalmazása, szabályos és erős fogások csuklóra, karra, nyakra, derékra, rögzített kilendítések, keresztfogások. Emelések hónaljfogással, derékfogással, kevert fogással. A mögé kerülések és kiemelések különböző változatai, dobástechnikák, leszorítások alkalmazása. Az eredményes földharc technikájának elsajátítása. Egyéni és csapatversenyek, küzdési taktikát igénylő feladatok játékos formában és páros küzdelmek. Dzsúdó sportági készségfejlesztés: A 9-10. osztályban tanult technikák és taktikák továbbfejlesztése. Az egyensúlyt stabilizáló és ezt kibillentő gyakorlatok, testsúlyáthelyezések, irányváltoztatások, előre, hátra, oldalra gurulások. Szabadulás különböző fogásokból (karfogás, ölelő fogás, fojtás). Támadás elhárítási módszerek (ütés, szúrás, rúgás, fejelés elhárításai). ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Önmaga megvédésének ismerete, néhány támadás elhárítási eljárás ismerete, megértése és alkalmazása. Félelmek, szorongások, frusztrációk másokkal történő megosztásának és megbeszélésének képessége. Az érzelem- és feszültség szabályozás, az agresszió megelőzése a küzdőjellegű sporttevékenységek révén, az előnyök megfogalmazásának képessége. A sportszerű küzdelmek jellemformáló hatásának ismerete, elismerése. A megegyezésre készenlét képessége, a szabályok		Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: ókori olimpiák, hősök, távol- keleti kultúrák.

időleges, társ által megerősített felfüggesztésének, módosításának lehetősége.	
Kulcsfogalmak / fogalmak	
Viszonylagos erő kifejtés, fokozatosan növekvő erő kifejtés, sérülésmentes küzdelem, agresszió, önuralom, sportszerűség.	
A fejlesztés várt eredményei	
Önfegyelem, az indulatok és agresszivitás kezelése. Több támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete az álló és földharcban.	

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Egészségkultúra – prevenció	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Rendeződő egészségtudatosság, döntésképeség az egészséges, aktív életmód érdekében. Stressz- és feszültségoldó, terhelési, edzési és a test épségét, egészségét megőrző eljárásokból egy-két megoldás ismerete, alkalmazása. Jártasság a gerincvédelmet érintő minden tanult feladat megoldásában. A testmozgás szerepének ismerete a káros szenvedélyek elleni küzdelemben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az élethosszig tartó optimális, életkornak és testalkatnak megfelelő prevenció és rekreációs mozgásos tevékenységek önálló működtetéséhez, bővítéséhez és szükség esetén gyógyászati céllal történő gyakorlásához szükséges készségek és kompetenciák továbbfejlesztése. Az edzésre, a teljesítmény növelésére és mérésére, a prevencióra, rekreációra kész fizikai és mentális állapot állandósítása. A fenntartásához szükséges elméleti és gyakorlati tudás rendszerre szervezése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Bemelegítés Általános és sportág specifikus bemelegítő mozgásanyag feladatmegoldásai, kezdetben egyénileg, párban a tervezés, szervezés, levezetés, értékelés megvalósítása. A sportjátékhoz, tornához, futáshoz, ugráshoz, dobáshoz, küzdéshez kapcsolódó bemelegítések általános és speciális jellemzőinek, mozgásainak elkülönítése szóban és gyakorlatban egyaránt. Edzés, terhelés A fejlesztés, a megfelelő hatékonyság alapfeltételeinek biztosítása: jól szervezettség, a felesleges állásidők kiküszöbölése, szükséges mozgásterjedelem (idő, ismétlésszám), szükséges intenzitás (sebesség, gyakorlatsűrűség, megfelelő ellenállás), terhelés-pihenés egyensúlya. Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés tervezése és megvalósítása a gyakorlatban egyénileg, párban, csoportban		Biológia-egészségtan: anaerob terhelés, az idegrendszer működése, a keringési rendszer működése, glikolízis, terminális oxidáció. Fizika: egyszerű gépek, erő, munka.

eszközök nélkül és különböző eszközök segítségével.
A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei.
A fizikai aktivitás szintjének becslése, követése.
Önálló mozgásprogram-tervezés.
Lehetséges hagyományos és alternatív eszközök: pulzusmérő, mozgásszenzorok, medicinlabda, súlyzó, ugrókötel, erősítő gumiszalag, gimnasztikai labda, TRX, erőgépek.
A képességfejlesztő módszertani eljárások bemutatása: intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszerekkel edzésfolyamatok.
A koordinációt javító eljárások bemutatása: a végrehajtás megváltoztatása és a végrehajtás feltételeinek megváltoztatása.
A rendelkezésre álló szabadidő megtervezésének eljárásai.
Egyéni rekreációs megoldások bemutatása, foglalkozásrészlet vezetése.
Konkrét sportági tevékenységre és mozgásanyagra fejlesztett kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.
Motoros tesztek lebonyolítása – helyi tervezés szerint.
Az egészséges test és lélek megóvása
A munkahelyi és egyéb ártalmakra való felkészítés: az egészséges lábboltozat megőrzésének és a helyes légzésnek a gyakorlatai, az ülőmunka és a zárt tér ellensúlyozására szolgáló tevékenységek, a sportolás kedvező hatása a szenvedélyek megelőzésében.
A stressz oldás gyakorlatai.
Képesség a fizikai és lelki egyensúly önellenőrzésen alapuló fenntartására.
A megtanult és folyamatosan használt stressz- és feszültségoldó módszerek tudatos alkalmazása, a feszültségek szabályozása.
A testi-lelki harmónia fejlesztésének egyéb, alternatív megközelítése a helyi lehetőségek és programok szerint.
A testtartásért felelős izmok kellő erejének és nyújthatóságának fejlesztése a helyesen végzett tartásjavító tornával (általános és konkrét sportági jelleggel).

ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS

A sport által a pillanatnyi kiteljesedés (flow) élményének megélése.
A sportágak gyakorlásához megfelelően illeszkedő bemelegítő eljárások ismerete. A terhelésfokozás paramétereinek ismerete.
Az alvás és ébrenlét megfelelő arányai, a sport szerepe az egészséges alvásban.
A stresszes állapot elleni tudatos védekezés ismerete.
A helyes gerinctorna kivitelezésével kapcsolatos fogalmak, a gerinckímélet lényegének ismerete.
A növekvő teljesítmény, sporteredmény objektív elismerése, öröm a másik ember teljesítménye felett, pozitív megerősítés.
Az öröm, mint pozitív életérzés melletti tudatos döntés, közös élmény, az egészség és a mozgásra fordított szabadidő megteremtésének egymást erősítő igénye (motiváció).

Kulcsfogalmak / fogalmak

Sportág specifikus bemelegítés, mozgásterjedelem, intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszer, terhelés-pihenés egyensúlya, stressz- és feszültségoldás, ingernagyság, ingergyakoriság, gerinckímélet.

A fejlesztés várt eredményei

A bemelegítés szükségessége élettani okainak ismerete.
Az egészségük fenntartásához szükséges edzés, terhelés megtervezése.
Tudatos védekezés a stresszes állapot ellen, feszültségek szabályozása.
A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok ismerete, pontos gyakorlása, értő kontrollja.

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől SPORTTÖRTÉNET 9. évfolyam

TEMATIKUS EGYSÉGEK	Óraszám
Alapfogalmak	2
A sport eredete	2
Az ókor testkultúrája	6
A középkor testkultúrája	4
A modern sport kialakulása	6
Az újkori olimpiai játékok története	10
Az olimpiai játékok legnagyobb alakjai	6
Összesen:	36

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Sporttörténet	Órakeret 36 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sport és az emberiség egyidejűségének hangsúlyozása. A sport mint a mindenkori nevelés egyik legfontosabb elemének megismerése. A sport vizsgálata társadalom- és politikatörténeti szempontból. A modern sport fejlődésének áttekintése. A mindenkori magyar sport kiemelkedő szerepének hangsúlyozása a világ sportjában. A fair-play szellemiség kialakítása a legnagyobb "sportemberek" életpályájának bemutatásával. A legkiemelkedőbb sportolói teljesítmények megismerése révén követendő példaképek választásának elősegítése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
I. Alapfogalmak		
1. A sport rendszerezése:		Történelem, társadalmi és állampolgári
– Sport, testnevelés, rekreáció, rehabilitáció,		

• – versenysport, tömegsport. 2. A sporttal kapcsolatos fogalmak: • – Sportoló, • – atléta, „sportember”; • – amatőr, profi; • – néző, közönség, szurkoló, • – sportpálya, sportpolitika, sportdiplomácia.	ismeretek; vizuális kultúra
II. A sport eredete 1. Elméletek a sport eredetéről: ○ – Energiafőlötség-elmélet. Játékelmélet. ○ – Spirituális, szakrális előzmények. 2. Az első sportemlékek: ○ – I.e. 3. évezred, egyiptomi emlékek. ○ – I.e. 2. évezred, krétai bikaugrás.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra
III. Az ókor testkultúrája 1. Pánhellén játékok: ○ – Iszthmoszi játékok. ○ – Püthiai játékok. ○ – Nemeai játékok. ○ – Olümpiai játékok. 2. Az olümpiai játékok története: ○ – A játékok háttere, vallási alapjai. ○ – A versenyek színhelye. ○ – Sportágak, versenyszámok. ○ – A játékok a Római Birodalom idejében. ○ – Az ókori olümpiai játékok kultusza. Gyűjtőmunka	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra
IV. A középkor testkultúrája 1. A középkori egyház „sportfelfogása”: ○ – A testkultúra „háttérbe szorulása”. ○ – A középkori iskolák. Higiéniai szokások. 2. Sport a középkorban: ○ – Lovagi tornák. ○ – Népi játékok. ○ – Az olimpiai eszme átörökítése.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra
V. A modern sport kialakulása	

A felvilágosodás korának testkulturális reformjai: • – A higiéniai szokások változása. • – Az egészség értékévé válása. • – A testmozgások egészségügyi hatásainak hangsúlyozása. Állami szerepvállalás: • – Iskolák állami kézbe kerülése. • – Nemzeti hadseregek szerepe. • – Állami egészségügy. A sportágak kialakulása: • – Az első sportvállalkozások, rekordok. • – Egyletek, egyesületek alakulása. • – Nemzeti és nemzetközi szövetségek létrejötte. • – Az első hivatalos nemzetközi versenyek. A modern sport útjai az első világháború után: • – Az európai sportélet alakulása. • – Az európai diktatúrák sportképe. A magyar testnevelés és sport a két világháború között: • – Az első sporttörvények. • – Klebelsberg Kunó és az OTT. • – Sporttámogatás és revizionizmus.	Sportági ismeretek
VI. Az újkori olimpiai játékok története 1. Az olimpiai eszme újjáélesztése: • – Olümpiai ásatások és az első olimpiai törekvések. • – A NOB megalakulása és az első újkori olimpiai játékok. • – Magyarok az első újkori olimpiai játékokon, a MOB megalakulása. • – Az olimpiai eszme életképessége: olimpiai játékok a második világháború kitöréséig. • – Magyar sikerek és sikersportágak a második világháború előtt. Tablókészítés. Videó nézés. 2. Az olimpiai játékok sikertörténete:	Informatika

– Az olimpiai eszme túléli a második világháborút. – A hidegháború egyik színtere a sport. A játékok odaítélésének és rendezésének felelőssége. – Az olimpiai játékok árnyoldalai: politika és terror. – Amatőr – profi-kérdés. – Az olimpiai játékok világeseményné válása. Olimpia – média – üzlet – országimázs. Aktuális problémák. Tablókészítés. Videó nézés. 3. Az újkori olimpiai játékok magyar nézőpontból: – A legsikeresebb olimpiai szereplésünk. – Olimpiai szereplés a forradalom idején. Továbbra is az élmezőnyben. – Régi és új sikersportágaink. – Aktuális kérdések. Tablókészítés. Videó nézés. Gyűjtőmunka.	
VII. Az olimpiai játékok legnagyobb alakjai A legkiemelkedőbb olimpiai teljesítmények. A legnagyobb magyar sportolók: – Az első győztesek. – Érdekességek az olimpiai játékokon. – Kimagasló sportteljesítmények. – Kimagasló sportemberi teljesítmények. Videó nézés. Kiselőadás.	
Kulcsfogalmak	Sport, történelem, pánhellén játékok, pentathlon, lovagi torna, egészség, higiénia, testkultúra, sportág, ókori és újkori olimpiai játékok, politikai hatás.

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől
TESTNEVELÉS-ELMÉLET
10. évfolyam

TEMATIKUS EGYSÉG	Óraszám
Alapfogalmak	2
Rendszerezés	2
A testnevelés és sport célja és tartalma	4
Sport és egészségvédelem	4
A testnevelés személyiségfejlesztés	2
A testnevelés művelődési anyaga	2
Mozgáskészség és sporttechnika	2
Összesen:	18

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Testnevelés-elmélet	Órakeret: 18 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sporttal és a testneveléssel kapcsolatos fogalmak tisztázása. A mozgásszabályozás és mozgástanulás megkülönböztetése. Naprakészség kialakítása a mozgástanulás és mozgásszabályozási modellek elméleti és gyakorlati anyagában. A testi nevelés, az iskolai testnevelés és a sport társadalmi funkcióinak tudatosítása. A különböző testmozgások társadalmi, szociális és pedagógiai feltételeinek és következményeinek értelmezése. A történelmi események jelentőségének megbecsülése.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
I. Alapfogalmak 1. Testkultúrával kapcsolatos fogalmak: - Érték, egészség, kultúra, sport. - Szomatikus nevelés, testnevelés.		Edzéselmélet, sportegészségtan
II. Rendezés 1. A testnevelés rendszere: - Intézményes keretek között folyó testnevelés. - Rekreatív testnevelés és sport. - Preventív célú testnevelés. - Gyógytestnevelés. 2. Az intézményes keretek között folyó testnevelés: - Általános felkészítés: oktatási intézmények. - Speciális felkészítés: egyesületek, sportiskolák, fegyveres testületek, speciális felkészítő intézmények. 3. Diákok csoportjai: - Normál, könnyített, gyógytestnevelésre utalt (mozgásos cselekvés alól) felmentett.		
III. A testnevelés és sport célja és tartalma 1. Célok: A társadalom által támasztott igények. Életkornak megfelelő testi és lelki igények: 2. A testnevelés művelődéstartalma: - A mozgásos tevékenységek biológiai és pszichikai hatásainak ismerete. A környezet változásainak értékelése. Az egyéni életmód, tevékenység összhangja. - Higiéniai eljárások, szokások ismerete és a szükségletek kialakítása az egészséges életmódra. - Alapvető viselkedési- és mozgáskészség elsajátítása. Játék- és sportkultúrában való jártasság kialakítása.		

IV. Sport és egészségvédelem 1. A sport aktív és inaktív hatásai: - A magyar társadalom sportfelfogása. - A passzív sport fogalma. - A magyar tömeg-, illetve szabadidősport állapota, lehetőségei. Példák keresése, vita. 2. Az egészségvédelem funkciói, feladata: - A mozgást háttérbe szorító életmód ellensúlyozása. - A munkaártalmak korrigálása. - Az egészséges életre vonatkozó szabályok megismerése. - Az egészség jelentőségének tudatosítása. 3. Az egészségvédelem folyamatai, területei: - Ismeretszerzés. - Egyéni tapasztalatszerzés. - Személyi, táplálkozási, öltözködési, környezeti, nemi higiénia. - Helyes napirendre nevelés. - Testi tevékenységre, sportra nevelés. - Helyes testtartásra nevelés.	Biológia, sportegészségtan
V. A testnevelés személyiségfejlesztése 1. A társadalom által támasztott igények: Önállóság, tolerancia, önfegyelem, rugalmasság, nyitottság, leleményesség, kreativitás, valós önértékelés, döntési képesség. Ötletroham, vita. 2. Befolyásoló tényezők: - Az edző. - A testnevelő tanár. - Sporttársak. - „Önfejlesztés. „ Egyéni példák keresése, vita. 3. Az iskolai ifjúság testnevelése: Szent-Györgyi Albert, Nobel-díjas tudós előadása. Elhangzott: az Országos Testnevelési Kongresszuson 1930. november 22-én Szegeden. Forráselemzés, vita.	
VI. A testnevelés művelődés anyaga 1. A testnevelés hármas felosztása: Mozgásos cselekvések, elméleti ismeretek. Járulékos tényezők (infrastruktúra, eszközök) 2. Mozgásos cselekvések csoportosításai:	Testnevelés és sport, edzésmélettan

Mechanikai szempont szerint, és mozgásszerkezeti szempont szerint: térbeli, időbeli, dinamikai jegyek. Tanítás-tanulás szempont szerint: generikus, kreatív mozgások (nyílt-, zárt készség). Sportági példák keresése.		
VII. Mozgáskészség és sporttechnika 1. Fogalmak tisztázása: - mozgáskészség - technika - sporttechnika - technikai modell - egyéni modell 2. A mozgáskészség csoportjai: - Poulton-féle csoportosítás - Farfell-féle csoportosítás - Testhossz tengelyéhez viszonyítva 3. Motoros képességek: - általános alapelvek - kondicionális képességek - koordinációs képességek Példák keresése 4. Terhelés: - szervezetre gyakorolt hatás - környezeti tényezők - mutatók Ötletroham. 5. Képességfejlesztés: - Általános elvek - Egyéni tapasztalatok		Testnevelés és sport, edzésmélet
Kulcsfogalmak	mozgásszabályozás, ideg-izom kapcsolat, mozgástanulás, variábilis gyakorlás	

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől
EDZÉSELMÉLET
10. évfolyam

TEMATIKUS EGYSÉG	ÓRASZÁM
Bevezetés	2
Teljesítmény és az edzés összetevői	4
Terhelés, elfáradás	4
Kondicionális képességek	3
Koordinációs képességek	3
Versenyzés	2

Összesen:	18
------------------	-----------

Tematikus egység / Fejlesztési cél	Edzéselmélet	Órakeret: 18 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az edzéselmélet tudománya területének, céljainak megismertetése. A kondicionális és a koordinációs képességek fogalmának, megjelenési formáinak és fejlesztési lehetőségeinek megismertetése. A versenyhelyzet és a rajtállapot optimalizálásának belső motivációvá tétele. A bemelegítés fontosságának tudatosítása, képesség kialakítása bemelegítő gyakorlatok önálló végzésére. Képesség kialakítása a tanult ismeret tudatos alkalmazására sportolás közben. Annak tudatosítása és értékelése, hogy egy edzésprogram összeállítása és egy sportoló sérülésmentes felkészítése felelősségteljes feladat.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
I. Bevezetés 1. Az edzéselmélet története: – A versenysport kialakulása. – Az edzéselmélet tudományának története. Alapfogalmak: – Edzésrendszerek, edzés módszerek. – Edzéseszközök: – pozitív eszközök; – negatív, káros eszközök.		Történelem társadalmi és állampolgári ismeretek, sporttörténet
II. Teljesítmény és az edzés összetevői 1. A teljesítmény összetevői. Teljesítőképesség fogalma, részei, képezhetősége. Teljesítőkészség fogalma, részei, nevelhetősége. 2. Edzettség összetevői: – motorikus, – pszichés, – fiziológiai, – alkati összetevők. 3. Edzéselvek: – motorikus, – pszichés,		Biológia–egészségtan, testnevelés-elmélet, testnevelés és sport

• – fiziológiai, • – alkati összetevők. „Arndt-Schulz-féle szabály” értelmezése.	
III. Terhelés, elfáradás 1. Terhelés: • – Külső terhelés fogalma és paraméterei. • – Belső terhelés fogalma és jellemzői. • – Terhelés mértéke: optimális, alul-, túlterhelés, túledzés. • – Mozgásinger adaptáció. Egyéni példák keresése. 2. Elfáradás: – szakaszai, területei.	Biológia-egészségtan, testnevelés-elmélet, testnevelés és sport
IV. Kondicionális képességek 1. Fogalmak: • – Erő, állóképesség, gyorsaság, ízületi mozgékonyosság. • – Izom, izom működése. 2. Állóképesség: Osztályozás energiafelhasználás szerint: – aerob, • – anaerob alaktacid, • – anaerob laktacid állóképesség. Állóképesség fajtái: • – hosszútávú-, - erő-, • – középtávú-, - gyorsasági-, • – rövidtávú-, - pszichés állóképesség. Állóképesség fejlesztési módszerei: • – aerob hatású módszerek, • – anaerob hatású módszerek. • – Limitáló tényezők. Táblázatba rendezés.	

3. Gyorsaság: Megnyilvánulási formái: – reakció-, – mozdulat-, – mozgásgyorsaság. Gyorsaság fejlesztésének módszerei. Sportági példák gyűjtése. 4. Erő: Erő osztályozása az ellenállás nagysága szerint. Erőfejlesztés: – általános jellemzők, – módszerek, – életkori jellemzők, – szabályok. Sportági példák felsorolása. 5. A kondicionális képességek komplexitása: Erő, állóképesség, gyorsaság összefüggései. „Képességek piramisának” értelmezése. 6. Ízületi mozgékonyaság: Az ízületi mozgékonyaság fajtái: – aktív- passzív, – statikus-dinamikus, – speciális hajlékonyaság. Az ízületi mozgékonyaság fejlesztésének módszerei: – nyújtó hatású gimnasztika, statikus nyújtás.	
V. Koordinációs képességek 1. Mozgáskoordináció: • – Fogalommagyarázat. Jellemzők. • – Koordinációs képességek fajtái. Célmeghatározás. 2. Mozgástanulás: Fázisai: – kognitív, – asszociációs, – automatizációs fázis. Hibajavítás. 3. Mozgásszabályozás: A fogalom tisztázása.	Testnevelés és sport, testnevelés-elmélet

Egyéni példák keresése. 4. Mozgásátalakítás: A fogalom tisztázása. 5. Mozgáskészség: • – Mozgáskészség jellemzői. • – Zárt jellegű mozgások. • – Nyílt jellegű mozgások. 6. Fogalmak • – Ügyesség, technika, stílus. • – Stratégia. • – Taktika.	
VI. Versenyzés 1. Edzés és versenyzés összefüggései: Szempontok: – idő, – kockázat, – teljesítmény, – külső környezet. Összehasonlítás. Táblázatba rendezés. 2. Versenyhelyzet: Versenyhelyzet elemzésének szempontjai. • – Versenyzési motívumok. • – Versenyzési konfliktusok. 3. Rajtállapot: – Rajt készség. – Rajtláz. – Rajt apátia. Egyéni példák keresése.	
Kulcsfogalmak	Felkészítés, versenyzés, edzésterv, éves tervezés, alapozás, formaidőzítés, makrociklus, mikrociklus.

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől
SPORTEGÉSZSÉGTAN
11. évfolyam

Tematikus egységek	Óraszám
Alapfogalmak	2
Edzés, versenyzés	2
Táplálkozás	6
Dopping	2
Sportsérülések, betegségek, fertőzések	4
Magyar sportegészségügy	2
Összesen:	18

Tematikus egység / fejlesztési cél	Sportegészségtan	Órakeret: 18 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A sportoló és környezete kölcsönhatásainak felismertetése. A felkészülést, sérülés esetén a gyógyulást elősegítő alapvető egészségügyi ismeretek elsajátíttatása, felkészítés az alkalmazásra az edzőmunka és a versenyek során. A sérülések, valamint a káros teljesítményfokozók negatív hatásainak megismertetése. A modern táplálkozástudomány ismeretanyagának elsajátíttatása, felkészítés a tudatos alkalmazásra a táplálkozás, folyadékpótlás során.	
Ismeretek / fejlesztés követelmények		Kapcsolódási pontok
I. Alapfogalmak 1. Egészségtan: WHO alapokmány: „Az egészség nem a betegség hiánya ...” Ajánlott irodalom. Forráselemzés. 2. Sportegészségtan: A sport környezetének egészségügyi kérdései. A sportolás hatása az ember szervezetére (adaptációs folyamatok), egészségére. Dalmady Zoltán: A sportok egészségügye (1913). Példák keresése a sport hatásaira, tanulói gyűjtőmunka. Forráselemzés		Biológia, sportegészségtan
II. Edzés, versenyzés 1. Az edzésfolyamat egészségügyi követelményei: Életkori és nemi sajátosságok, edzésintenzitás, sokoldalúság, adaptáció, környezeti tényezők, terhelés-pihenés aránya (Arndt- Schulz-féle szabály). 2. Versenyzés: A versenyzést meghatározó tényezők: technikai tudás, fizikai érettség, szellemi-érzelmi alkalmasság. Rajtállapot, rajtapátia. A bemelegítés jelentősége.		Edzéselmélet

Saját sportolói tapasztalatok gyűjtése.	
III. Táplálkozás 1. Sport és táplálkozás: – A sporttáplálkozás mint alkalmazott tudomány. – Kalória, kalóriaszükséglet, alapanyagcsere, direkt és indirekt kalorimetria. 2. Mennyit együnk? A különböző sportágak kalóriaszükséglete. 3. Mit együnk? – Mennyiségi és minőségi követelmények a táplálkozásban. – Fehérjék, szénhidrátok, zsírok, ásványi anyagok, vitaminok, sók. 4. Étrend-összeállítási szabályok: – Fehérjedús táplálkozás, – Szénhidrátdús táplálkozás. Táplálékhasznosítás: – Emésztés, felszívódás, – átalakítás a májban, – hasznosítás; – versenyek előtti és utáni táplálkozás. Dietetikai szakcikkek gyűjtése, értelmezése.	Biológia, sportegészségtan, kémia
IV. Dopping A fair-playnek ellentmondó és egészségileg is romboló hatású jelenségek megismerése a lehető legtöbb szakmai szempontból. 1. Fogalma: „testidegen anyag egészséges emberbe juttatása”. – Anabolikus szteroidok, – amfetaminok, – efedrin, – kábítószeres; dohányzás, alkohol; vérdopping, géndopping.	Kémia, biológia, sportegészségtan
V. Sportsérülések, betegségek, fertőzések Sportsérülések ellátása egészségügyi intézményekben. – Rehabilitáció. – Lázas beteg állapot kontraindikciója a sporttevékenységre. Fertőző betegségek egészségtana.	
VI. Magyar sportegészségügy Szervezeti felépítés. – A sportorvosi szakszolgálatok. – A szűrővizsgálatok jelentősége. – A versenyengedélyek feltételei.	

Konzultáció.	
Kulcsfogalmak	Edzés, versenyzés, táplálkozás, dopping, sportsérülések, betegségek, fertőzések, sporttáplálkozás, kalorimetria, fehérjék, szénhidrátok, zsírok, ásványi anyagok, vitaminok, sók, rehabilitáció, szűrővizsgálatok.

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől
SPORT ÉS SZERVEZETEI
11. évfolyam

Tematikus egységek	Óraszám
Sport a társadalomban	2
Magyar sporttörvények	2
A magyar sport hierarchikus felépítése	2
A magyar sport aktuális helyzete	3
Utánpótlás nevelés	3
Sportszervezés	6
Összesen:	18

Tematikai egység / fejlesztési cél	Sport és szervezetei	Órakeret: 18 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A magyar sport szervezeti felépítésének áttekintése. A legfontosabb sportszervezetek és sportvezetők megismertetése. A hazai és a nemzetközi sportdiplomácia működési mechanizmusának alapszintű értelmezése. Sportkontroll-ismeretek elsajátítása. Alapvető sportszervezési ismeretek közvetítése. Képesség kialakítása egy sportverseny, illetve sportrendezvény menetrendjének önálló megtervezésére az alapvető versenyszervezési szabályok ismeretében. Az alapvető menedzseri személyiségi jegyek kialakítása.	
Ismeretek / fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
I. Sport a társadalomban A sport helye a magyar társadalomban: – Célok. – Folyamatok. – Szervezet. – Eredmény és értékelés. A sportélet területei és jellemzői: – Iskolai testnevelés – személyiségformálás. – Szabadidő sport – életmód-alakítás. Versenysport – teljesítményszintfokozás.		
II. Magyar sporttörvények		

Áttekintő jogtörténet: Az 1913. évi „Lex Gerenday” és az 1921. évi „A testnevelésről...” szöveg törvények. A „szocialista testkultúra” szervezeti háttere. A 2004/1. törvény a sportról: – A dokumentum szerkezeti felépítése. – A sporttörvény tartalma. A 2011. évi sporttörvényt érintő lényeges változások. Nemzeti sportszövetségek, alapítványok. Vezető testületek hierarchiája, struktúrája, pénzügyi háttere.	Sporttörténet
III. A magyar sport hierarchikus felépítése 1. Sportegyesületek. 1989. évi II. Törvény a sportegyesületek felépítéséről. 2. Sportági szakszövetségek. 1996. évi LXIV törvény a sportági szakszövetségekről. 3. Tendenciák. Aktuális sportstratégiák	
IV. A magyar sport aktuális helyzete 1. Infrastruktúra: Létesítmények száma és állapota az Európai Unió átlagához viszonyítva. 2. Anyagi háttér: – A sportra szánt állami támogatás. – A sportra jutó pénzek elosztása. – Szponzorációból befolyó pénzek. 3. Szakemberképzés: – Testnevelő tanár képzés. – Sportoktató és edző képzés. A „Bolognai” oktatási rendszer.	
V. Utánpótlás-nevelés 1. Az utánpótlás-nevelés szervezeti felépítése: – Iskolarendszer. – Diáksport. – Sportegyesületi szakosztályok. – Korosztályos versenyrendszerek. – Korosztályos válogatottak. 2. Diáksport: – Diáksport bizottságok. – Diáksport tanácsok. Magyar Diáksport Szövetség	Edzéselmélet
VI. Sportszervezés • Alapelvek: – Célkitűzés, tervezés, lebonyolítás sorrendisége. – Elemzés fontossága. – Felelősség kérdése.	

• Események szervezése: – Szempontok. – Szervezés szakaszai. – Költségvetés. • Versenyrendezés: – Előkészítés. – Lebonyolítás. Utómunkálatok. Sportesemények dokumentumai: - Versenynaptár. - Szervezési terv. - Forgatókönyv. - Versenykiírás. - Jegyzőkönyv. - Gazdasági elszámolások. - Egyéb dokumentumok.	Technika, életvitel és gyakorlat
Kulcsfogalmak	Sport, sporttörvény, sportegyesület, sportági szakszövetség, diáksport, sportszervezés, versenyrendezés, sportesemények dokumentumai.

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől
SPORTPSZICHOLÓGIA
12. évfolyam

TEMATIKUS EGYSÉG	Óraszám
Bevezetés a pszichológiába – sportpszichológia	1
A megismerés	2
A tevékenység	2
Környezet	2
Társas jelenségek a sportban	3
Az edzés és versenyzés pszichológiában	6
Összesen:	16

Tematikai egység / Fejlesztési cél	Sportpszichológia	Órakeret: 18 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Olyan alapismeretek elsajátítása, amelyek alkalmassá teszik sportolót tehetsége minél teljesebb kibontakoztatására. Eligazodás a legfontosabb pszichológiai, sportpszichológiai alapfogalmak rendszerében. A sportteljesítményeket befolyásoló legfontosabb pszichológiai tényezők, törvényszerűségek megismertetése. Annak tudatosítása, hogy a sportban a fizikai képességek mellett a	

	mentális képességeknek is meghatározó szerepük van. Segítségnyújtás ahhoz, hogy a sportteljesítmény optimális fokozása a személyiség harmonikus fejlődése, fejlesztése mellett legyen elérhető. Felkészítés az ismeretek hatékony alkalmazására a sportolói gyakorlatban. Konfliktuskezelés fejlesztése. Technikák elsajátíttatása a rajtláz és a rajtapátia kezelésére. Saját lelki erősségek és gyengeségek felismerése és módszerek alkalmazása a változtatásra. Nyitottság kialakítása további pszichológiai ismeretek megszerzésére.
Ismeretek / fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
I. Bevezetés A pszichológiába –sportpszichológiába – A pszichológiai ismeretek szerepe és jelentősége a sportoktatók tevékenységében. – A pszichológia feladata, tárgya, főbb nézőpontjai, módszerei. A sportpszichológia tárgya, főbb módszerei. Tapasztalatok, megfigyelések összegyűjtése.	
II. A megismerés A megismerés folyamatának pszichikus funkciói, szerepük a sporttevékenységben: – Érzékelés, észlelés és a sport. Emlékezet, képzelet, gondolkodás, és szerepük a sportban. – Tanulás és alapformái, mozgástanulás. Intelligencia, kreativitás, sport-eredményesség.	Edzéselmélet; biológia- egészségtan; testnevelés-elmélet
III. A tevékenység Sporttevékenység pszichikus energiái: – Figyelem, koncentráció. – Érzelmek, érzelmi intelligencia. – Motiváció, teljesítmény-motiváció. – Fenti funkciók jelentősége a sporttevékenységben. Koncentrációs gyakorlatok. Figyelemvizsgálat. Igényszintjáték	
IV. Környezet Személyiség – tevékenység, valamint kölcsönhatásuk a sportban: - A személyiség fogalma. Személyiségelméletek. A személyiség mérése. A sportolói és az edzői személyiség. A sporttevékenység személyiségfejlesztő hatásai. - A környezet és a személyiség kölcsönhatása.	Testnevelés és sport; edzéselmélet

- Belső környezet, pszichológiai egyensúly, - Testi-lelki-szellemi harmónia. - A környezet alakítása, a környezethez való alkalmazkodás. Sportolói személyiségteszt kitöltése.		
V. Társas jelenségek a sportban – Társas serkentés és gátlás, együttműködés és versengés. – Csoportdinamika, csapatépítés, légkör, kohézió. – Az edző, mint vezető. – A nézők, szurkolók szerepe. – Hazai pálya előnye vagy hátránya. – Agresszió a sportban. Társas serkentés és gátlás (kísérlet). Csapat Értékelő Eljárás (sportcsoportok vizsgálata).		Edzéselmélet
VI. Az edzés és versenyzés pszichológiája - Sportági sajátosságok, sportági profilok, a teljesítmény fizikai és mentális követelményei. - Stressz, szorongás - Kiegészítés, túledzés, sportártalmak, sérülések, a rehabilitáció pszichés segítése. - Addiktív viselkedés (drog, dopping) és prevenció. - Optimális versenyállapot. Versenyszorongás, önbizalom, önszabályozó technikák. Versenyszorongás-skála. Sportolói megküzdés-kérdőív kitöltése.		Sportegészségtan, edzéselmélet
Kulcsfogalmak	Stressz, szorongás, kiegészítés, agresszió, érzelem, motiváció, sportpszichológia, drog, dopping, prevenció, rehabilitáció, mentális tréning.	

HELYI TANTERV 2020/2021. tanévtől
SPORTETIKA
12. évfolyam

Tematikus egységek	Óraszám
Etika és sport kapcsolata – alapfogalmak	3
Sportkapcsolatok, egyéni sportválasztás	3
Az együttműködések erkölcsi alapjai	3
Amatőr és profi sport	3
Versenysport – fair play	2

A technikai haladás etikai kérdései	2
Összesen:	16

Tematikai egység / fejlesztési cél	Sportetika	Órakeret: 16 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Erkölcsei érvelésmódok ismeretszintű értelmezése. Európai kultúra történelmi és társadalomismereti értelmezése. Irodalmi példákban való tájékozottság. A felelősségvállalás, illetve az ezzel kapcsolatos mulasztások és a törvénytisztelet kontra lelkiismeret összeütközése irodalmi példákon keresztül. Sportkulturális értékek és egyesületi normák értelmezése. Az erkölcsi gondolkodás alapjainak értelmezése és alkalmazása, a szabad akarat gyakorlása a civil és a sportéletben. Nemzetiségi konfliktusok, vallásüldözés a magyar történelemben. A kisebbség történetével, helyzetével kapcsolatos alapismeretek. Hátrányos élethelyzetek, a szegénység alapvető társadalmi összetevőinek ismerete.	
Ismeretek / fejlesztési feladatok		Kapcsolódási pontok
I. Etika a sportban Az etika mint tudomány, - a sportetika mint szakirány értelmezése. - Értékek és értékrendek. Sportértékek. Értéktrendek. Etikai fogalomrendszer és a sportetika: ethosz, éthosz, morál, társadalmi normák, sporterkölcs, sportszellem. 1. A sportember mint társas élőlény - A sportember antropológiája. – - A múlt-jelen-jövő sportembere: döntéseiért felelős erkölcsi létező. - A jólét és a jó élet fogalmának megkülönböztetése és negatív tendenciái. Felelősség – értékszemlélet, értékítélet, mentalitás. 2. A sportolói identitás és a jellem fejlődése - A sportember identitástudatát befolyásoló tényezők: sportszocializáció, sportkultúra, sportinnováció. Sportjáték, szabadidősport, versenysport. Önállóság és példakövetés. Lelkiismeret/téves lelkiismeret okozta értékvesztések; erény és jellem. 3. Sportági- és sportközösségi etika normák - Sportágak történetisége és nemzeti jellege, sportági szokások-, hagyományok-, egyetemes normák. - Sportági közösségek jellemformáló ereje: egyéni sport, ember- / állat közti társas sport, csapatsport, technikai sport stb.		Filozófia, történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, etika

Ismeret, megértés, értelmezés.	
II. Sportkapcsolatok, egyéni sportágválasztás, életkori sajátosságok Különbféle sportágak erkölcsi kihívásai és az egyénre szabott választás felelőssége. A versenyzői tudatosságra nevelés előzménye: az identitásnak megfelelő sportágválasztás. - Sportélet, - Sportkarrier - Érdekazonosságok, érdekellentétek. - Sportolói közösség korosztályonkénti értékei és érdemei. Sporttárs, példakép, ellenfél, ellenség. 1. Az utánpótlás-nevelés erkölcsi alapjai Sportolói identitástudat kialakulása, felelősség, érték és minőség. Biológiai, lelki és szellemi változások együtthatása a sportolói erkölcs fejlődésére. Szakember és tanítvány kapcsolata, a közös munka értéktartó üzenete. 2. Az utánpótlás-nevelés szintjei Az ifjúsági amatőr és profi sportélet erkölcsi kihívásai: - azonosságok és eltérések. Elitképzés az akadémiákon: - pozitív hatások, erkölcsi buktatók. 3. Egészség a sportban Az egészséges sportélet szabályai. Az egészséges életmód megőrzésének alapfeltételei a sportpályafutás eredményessége érdekében. Az erkölcsi normák tisztelete és betartása az egészségmegőrzés érdekében: sportspecifikus táplálkozás, tisztaság, rendezett életvitel, megfelelő sporteszköz és -felszerelés használat. Az edzőmunka és a pihenés, kikapcsolódás arányainak tartása. 4. Korlátozott “egész”-ség és a parasport - születésből eredő mozgáskorlátozottsággal, - betegségben vagy balesetben szerzett maradandó testi károsodás feldolgozása és a sportélet értéke, - parasportolók és az ép sportolók viszonya. 5. Esélyegyenlőség A fair play kölcsönhatásai, példaértéke. A versenysportban megnyilvánuló sporttársi, baráti viszony. A nemzeti identitástudat jelentősége. Olimpiai Charta üzenete. Az ép és a mozgásukban korlátozott sportolók egymást segítő, sportbarátságon nyugvó céltudatos készülése, versenyzése.	

III. Az együttműködések erkölcsi alapjai A <i>sportember</i> célorientált sportolói élethez való alkalmazkodása, példaképek tisztelete. • A kitűzött és teljesített sportcélok megbecsülése. • Kihívások elfogadása, eredményesség alázattal kezelése, kudarc méltóságteljes viselése. • Sportolói erények megtartása, magánérdek és közjó reális értelmezése. • Edzők-, egyesületi vezetők-, sportszakemberek, szövetségi kapitány szerepe és jelentősége az állandó fejlődés, a kölcsönös elégedettség és eredményesség tükrében. • A sporttársadalmi közeg hatásai a sportolóra. • A sportteljesítmény egysége, a szakmai közeg becsülete. A kölcsönös tisztelet felelőssége. A bírói döntések erkölcsi üzenete. A becsületes és korrekt sportolói magatartás és a bíraskodás. Minőség és érték: bíró nélkül nincs sportverseny. Szülők, hozzátartozók és a sportolói háttér. Anyagi lehetőségek, értéktévesztések. Sportolói teljesítmény minősége és minősítése: pozitív és negatív előítéletek kölcsönhatásai. A szponzorok szerepe a sportéletben. • egyesületi élet. • A játékosmegfigyelők és menedzserek szerepe a sportéletben. • A menedzseri etika és az anyagi érdek. • A képzettségek, a nyelvtudás, a külföldi kapcsolatok és a menedzseri befolyás felelőssége. • A média szerepe és jelentősége a sportéletben.	
IV. Amatőr és profi sportolói szerződések 1. A sportszerződések feladata. - Az időtartam és megkötöttség szabályozása. - A sportolói szabadság és önállóság a tettek és választások idején: az aláírás ára. - Az amatőr és profi sportolói szerződés egyezései és különbségei. - Az egyesület kontra sportoló érdekei, az eltérő érdek feszültségeinek oldása, elmergesedése.	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, földrajz, mozgóképkultúra és médiaismeret, társadalmi, állampolgári ismeretek, etika

- Az aláírt szerződés felbontásának lehetőségei, következményei. - Szerződések idegen országba, ígérek betartatásának előzményei, utóhatásai. Az anyagi források ereje. 2. Az egyesületi élet erkölcsi útmutatásai Az egyesületi élet szokásjoga, írásba foglalt erkölcsi útmutató: etikai kódex értéke. Az etikai kódex tartalma, feladata és gyakorlati alkalmazása. A tradíciók ereje és hatása az etikai kódexre. Klubszimbólumok jelenősége a sportoló életében. A mottó értelme és értéke. A klubélet és a sportolói lojalitás. A klub iránti tisztelet megnyilvánulási formái. A hűtlenség. - Idegen ország sdportolói a sportegyesületekben, sportszövetségekben. - Az idegen országban sportolás felelőssége, negativitásai. - A fokozott teljesítménykényszer erkölcsi hatásai: a beilleszkedési zavarok hátrányai, a nyelvtudás előnye és hiányának nehézségei, az újdonságérzet, a honvág el fogadása, elutasítása.	
V. A sportági közösségek és a sporttársadalmi együttélés normái Általános érvényű sportszabályok a hazai sportolói társadalom minden tagja számára. Egyes sportágak kivételezett helyzete, a kiemelt megbecsültség lehetőségei és hátrányai. - A látványsportok előnye, megkülönböztetettségei. - A sportetikai szabályok alakulása kisebb-nagyobb egyesületek, szakágak között. - Az etikai szabályok ellen való véték kezelése, kizárások, fegyelmezési szintek. 1. Nemzetközi szint és a világversenyek rangja Sportember erkölcsi felkészültsége és az országos-, európai-, világversenyek. Nemzeti öntudat, állampolgári becsület. Egyesület képviselése, nemzeti színek tisztelete, verseny rangjának elismerése. A nemzeti jelképek és a magyar Himnusz szövegének ismerete. A nemzeti válogatottság kiérdemelése és jelentősége. Nemzeti identitástudat becsülete, tisztességes felkészülés. Büszkeség és kiválasztottság érzet nemzetközi versenyeken. Erkölcsi tisztaság és a mentális felkészültség előnye. A győzelem öröme vagy a vereség bánatának kezelése, hitelesség és	Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, földrajz, mozgóképkultúra és médiaismeret, társadalmi, állampolgári ismeretek, etika

erkölcsi tartás. Fair play jelentősége. Az etnokulturális sportcsoportok, nemzeti és vallási kisebbségek közti konfliktusok, sportközösségi erkölcsi problémái. A kirekesztő, elnyomó nemzetstratégiák erkölcsi megítélése. <i>Hazaszeretet, társadalmi önazonosság (identitás) rögzülései és torzulásai, lojalitás.</i> 2. A nemzetközi versenyek előzményei Kiválasztás és megfelelés. Fizikai-, lelki-, szellemileg felkészülés minősége és erkölcsi ereje a nemzetközi vagy világversenyekre. Az edzőtáborok megváltozott körülményeinek erkölcsisége. A megfelelő időzítés és a jellem megerősítése, a fokozott mértékű sportági igénybevétel.	
VI. A tudomány és a technikai haladás etikai kérdései Az emberi cselekvés megváltozott természete. Technikai vívmányok a sportban és az etika. A tudósok felelőssége. A sportélet és a világháló; hitelesség, félrevezetés; önérték és intimitás; titkok és lehetőségek. A szerzői jog védelme. • Kísértések a sportéletben A közösség és a korrupció. Megengedett és jogtalan előnyszerzés. Sportolói önérték és a közérdek. A korrupció jelensége és veszélyei, a hatalommal való visszaélés a sportéletben. • Szexualitás és a sportolói erkölcs. • A sportolói világgép, világnézet • Jövőkép	
Kulcsfogalmak	Teljesítménynyújtó szer, táplálékkiegészítő, dopping, kísértés, közjó, korrupció, bunda, korrupciómegelőzés; világgép, világnézet, élet, halál, egészség; szeretet, bajtársiasság, szerelem, szabadság, homoszexualitás, prostitúció, pedofília, pornográfia, szexuális bántalmazás; olimpiai eszme, szabadság, emberközpontúság; boldogság, boldogulás, életcél, célkitűzés.

2. sz. melléklet: Drámajáték (dráma és színház), színházkultúra emelt óraszámú képzésről

A tantárgyblokk célja: A tanulók kulturális értékek, művészetek iránti fogékonyságának fejlesztése, valamint ösztönzés ezen értékek létrehozására, megőrzésére.

Célunk reális önértékeléssel, kreatív fantáziával, elméleti és gyakorlati ismeretekkel felvértezett diákok képzése, akik - akár művészi tehetségük további kibontakoztatásával, akár a drámatagozaton tanultak más területen való alkalmazásával – nyitott, empátikus, műértő, harmonikus személyiségű felnőttekké válnak.

Kulcskompetencia a drámaoktatás terén

A drámajáték, színháztörténet, színpadi mozgás, beszédtechnika tárgyak jellegüknél fogva nagy szerepet játszanak több fejlesztési területen (pl. erkölcsi nevelés, önismeret és társas kapcsolati kultúra fejlesztése, testi és lelki egészség nevelése, felelősségvállalás másokért) meghatározott ismeretek elsajátításában, készségek kialakításában, készségek fejlesztésében. Az anyanyelvi kommunikáció, a pályaaorientáció, a tanulás tanulása, a szociális és állampolgári kompetencia, illetve az esztétikai-művészeti tevékenység és kifejezőképesség területei válnak hangsúlyossá az Újpesti Bródy Imre Gimnázium és Általános Iskola drámatagozatán.

Színháztörténet

A színház- és drámatörténet korszakainak alapművein keresztül megismertetjük tanulóinkkal a színházművészet fejlődését, állomásait, újításait, napjaink színházkultúrájának sajátosságait.

Cél:

A színháztörténet tantárgy célja komplex látás és gondolkodásmód kialakítása színházról, drámáról. A színházi előadások, drámák olvasásának alapos elmélyítése, sokféle nézőpontú megfigyelése, körüljárása.

Követelmények: a tanulók ismerjék az alapvető drámai és színházi kategóriákat, kifejezéseket, s ezeket kreatív módon alkalmazzák műelemzésekben. Legyenek tisztában a drámai és színházi folyamatokkal, előzményekkel és következményekkel. Minden évben legalább két drámát olvassanak el, elemezzenek tüzetesen, nem csupán irodalmi, hanem színházi szempontok alapján is, rendezői, dramaturgiai, színészi szemszögből is.

9. évfolyam

Évi óraszám: 74 (hetente 2 óra)

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK

Az ókori görög színház és dráma kialakulása és jellemzői

- Aiszkhülosz, Szophoklész, Euripidész egy-egy tragédiája
- Arisztophanész egy komédiája
- Seneca egy műve
- Plautus egy komédiája

A Távol – Kelet színháza

- indiai táncdráma, a kathakabi színház
- kínai színház, a pekingi opera
- japán színház, a nó és a kabuki

Az európai középkor színháza

- vallásos színjátékok, keresztény liturgikus játékok, passió, mirákulum, misztérium és moralitás (különböző magyar, angol, német passiójátékok és az Akárki, a Jedermann)

Az olasz reneszánsz

- a commedia dell' arte sajátosságai, jellegzetes típusai
- Goldoni: A fogadósno

10. évfolyam

Évi óraszám: 74 (hetente 2 óra)

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK

Az angol reneszánsz

- az Erzsébet-kori angol színház és dráma jellemzői (Kyd, Marlowe, Webster)
- Shakespeare néhány drámája.

A spanyol barokk

- színház, dráma, a korszak jellemzői
- Lope de Vega: A hős falu

- Calderon: Az élet álom

A francia klasszicizmus

- a klasszicista dráma jellemzői
- Corneille: Cid
- Racine: Paedra
- Molière néhány drámája

A magyar dráma és színjátszás kezdetei

- dramatikus népszokások
- hitvitázó drámák
- iskoladrámák
- Bornemisza Péter drámája Szophoklész nyomán

A német klasszika

- Sturm und Drang színháza
- Goethe és Schiller színháza, drámái
- Schiller egy drámája

11. évfolyam

Évi óraszám: 74 (hetente 2 óra)

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK

A romantika

- a drámairodalom és színháza
- Victor Hugo: A királyasszony lovagja
- Kleist: Homburg hercege

A XIX. sz. második felének és a századvég színháza

- a meiningeni színház
- Antoine és Otto Brahm
- Woyzek, Büchner drámája

- Ibsen néhány drámája
- Strindberg egy drámája

Az orosz dráma és színház

- Puskin: Borisz Godunov
- Osztrovszkij: Erdő
- Sztanyiszlavszkij működése
- Csehov drámái

A magyar színház a századfordulón

- Hevesi Sándor működése, a Thália Stúdió
- Molnár Ferenc: Liliom
- Füst Milán: Boldogtalanok

12. évfolyam

Évi óraszám: 74 (hetente 2 óra)

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK

Az útkeresés drámája és színháza

- Jarry: Übű király
- Artaud színházi víziói
- Brecht és az epikus színház (Koldusopera)
- Pirandello: Hat szerep keres egy szerzőt
- Garcia Lorca szürreális és lírai drámája (Várnász)

Az amerikai dráma

- O' Neill: Amerikai Elektra
- A. Miller: Az ügynök halála
- T. Williams: A vágy villamosa
- Albee: Nem félünk a farkastól

Az egzisztencialista és az abszurd dráma

- Sartre, Camus és Beckett, Ionesco, Mrozek drámái

A kortárs világszínház és dráma

- Brook, Grotowsky, Robert Wilson színháza
- Dürrenmatt, Peter Weiss, Pinter drámái

Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom

- Sütő András: Egy lócsiszár virágvasárnapja
- Spiró György: Csirkefej
- Nádas Péter: Takarítás
- Háy János: Gézagyerek
- Tasnádi István: Közellenség

Dráma és színház

Dráma

Cél:

Az értelem, az érzelem, a fizikum, és a jellem harmonikus és differenciált fejlesztése. Az információk helyes, személyes megértése, problémamegoldó készség fejlesztése, tolerancia, empátia, önállóság és a csoportkohézió kialakítása. Színészi készségek erősítése, a fantázia szabad használatának és kiterjesztésének fejlesztése, színházszeretővé, -értővé nevelés. Továbbá az élményen keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzetének erősítése. A tantárgy szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és -ápolást.

Színház--Színpadi mozgás:

Cél

Bevezetés a színpadi mozgástechnikában, a mozgáskoordináció fejlesztése. Ön- és testismeret elsajátítása. A koncentráció fejlesztése és gyakorlása. Csoportban működő kreatív munka kialakítása. A tánc nyelvében való jártasság. Táncműfajok megismerése és alkalmazhatósága a színpadon.

9-10. évfolyam

Évi óraszám: 111 (hetente, létszámtól függően csoportbontásban 3-3 óra)

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK	CÉLOK
Csoportos játék és megjelenítés	Koncentrációs és lazítógyakorlatok (szöveges és szövegmentes légzőgyakorlatok, relaxációs játékok, koncentrációs gyakorlatok az érzékelésfejlesztés, a figyelemtartás és -megosztás, a memóriakapacitás fejlesztésére). Ön- és társismereti gyakorlatok (pl.: ismerkedő és megismerő játékok, interakciós gyakorlatok). Páros, kiscsoportos és csoportos egyensúly- és bizalomgyakorlatok. Fejlesztő és szinten tartó verbális és nem verbális kommunikációs gyakorlatok.	A tanulók önkifejezési készségének fejlesztése, megnyilatkozásaik bátorítása, együttműködésük erősítése. A kommunikáció különböző típusainak ismerete és a szituációhoz illő használata.
Rögtönzés és együttműködés	Improvizáció a tanár által megadott téma vagy fogalom, a tanulók által közösen kidolgozott cselekményváz (jelenetváz) alapján. Némajátékos és szöveges improvizációk (pl. mozdulatra, hangeffektusokra, tárgyakkal), hétköznapi élethelyzetek felidézése mozgással és beszéddel, szituációs játékok (pl. befejezetlen történetre, fotóra, filmre, képzőművészeti alkotások reprodukcióival, a szereplők jellegzetes vonásainak megadásával). Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, illetve alkotó	Az aktív, tudatos és tevékeny részvétel csoportos tevékenységekben. Növekvő intenzitású és mélységű részvétel szerepjátékokban, csoportos improvizációkban. A megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazása. A dramatikus tevékenységek elemző megbeszélése, önálló véleményalkotás.

	jellegű alkalmazásával. Hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése; látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése kiscsoportos improvizációkban. Spontán és előkészített mozgásos improvizáció adott zene, téma vagy fogalom alapján.	
A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Dramatikus formanyelvi elemek összefűzése, egymásra építése a kívánt tartalom kifejezése érdekében. A színpadi hatáselemek, egyes színházi stílusok, színházi műfajok jellemző jegyeinek azonosítása és alkalmazása saját játékokban. A feszültségteremtés eszközeinek felismerése és alkalmazása dramatikus tevékenységek során. Alkotó jellegű részvétel a közösség és a szaktanár közös igénye szerint a nyilvánosság (elsősorban saját közönség) számára készített egyéni vagy közös produkcióban (megismerkedés a felkészülés lépéseivel, a próbafolyamattal, produkció lebonyolításával).	Különféle színházi korszakok, stílusok és műfajok felismerése és jellegzetességeik megfogalmazása. A színház és dráma jellemző műfaji jegyeinek azonosítása. Alapszintű dramaturgiai fogalomkészlet használata.
Történetek feldolgozása	Jeles alakokhoz, eseményekhez, korszakokhoz tartozó élethelyzetek feldolgozása dramatikus tevékenységekkel. Irodalmi művek részleteinek vagy egészének feldolgozása drámás	Érdeklődés felkeltése a kultúrtörténet, történelem iránt. Dramatikus eszközök tudatos alkalmazása események, művészeti alkotások

	eszköztár/dramatikus tevékenységek alkalmazásával. Különböző művészeti ágakhoz tartozó műalkotások irodalmi és/vagy filmes és/vagy dramatikus és/vagy mozgásos adaptációja. Mindennapi történetek, érzések, élmények feldolgozása drámajátékos tevékenységformákkal.	feldolgozásában, megjelenítésében.
Megismerő- és befogadóképesség	Különböző színházi irányzatokat képviselő előadások (hivatásos vagy amatőr színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diákszínjátszó csoportok előadásainak) megtekintése. Előadások elemzése az élmények befogadását elősegítő dramatikus tevékenységformákkal. A színészi, rendezői, dramaturgiai és egyéb tervezői munka alapszintű elemzése. Színház- és drámaelméleti ismeretek megalapozása a látott előadásokhoz kapcsolódóan (pl. a drámai műnem jellegzetességei, dramaturgiai alapfogalmak, a színházművészet összművészeti sajátosságai). Egyszerűbb tánc- és mozgásszínházi műfajok felismerése.	Színházi előadások elemzése színházi fogalmak alkalmazásával. Előadások drámás eszközökkel történő feldolgozása.

Az egyéni és csoportos mozgások tudatosítása, elhelyezése a térben.	Súlypont mozgatása, testtartás, állás, ülés, fekvés. Járás, futás, ugrás, gurulás. Dinamikai gyakorlatok. Ritmus gyakorlatok, játékok. Tér tudatos használatának megtanulása Beszéd – mozgás kapcsolata. Pantomimgyakorlatok. Mozgásszínházi helyzetgyakorlatok.	Érzelmek kifejezése mozgással. A csoportos alkotás megismertetése
---	---	--

11-12. évfolyam

Évi óraszám: 111 (hetente, létszámtól függően csoportbontásban 3-3 óra)

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK	CÉLOK
Csoportos játék és megjelenítés	Koncentrációs és lazítógyakorlatok. A figyelemmegosztás fejlesztésére irányuló gyakorlatok. A figyelemtartás idejének növelésére irányuló gyakorlatok. Összetett memóriagyakorlatok. Ön- és társismeret fejlesztése, a megismerő, felismerő képesség fejlesztése. Összetett kommunikációs és beszédfejlesztő gyakorlatok. Kapacitásnövelő légzőgyakorlatok. A tánc- és mozgásszínházi technikák alapjai. Hangulatok kifejezése mozgással. Stílus, jellem ábrázolása mozgással. Fizikai koncentrációt, testtudatot fejlesztő gyakorlatok. Csoportos együttműködést igénylő mozgásgyakorlatok. Gyakorlatok, rögtönzések mozgásstílusok megismerésére, ábrázolására.	A figyelemtartás idejének növelése, figyelemmegosztás fejlesztésére. Ön- és társismeret érzékenyítése. Stílusok jellemzőinek megismerése, beszédstílusok alkalmazása. Mozdásstílusok felismerése, ábrázolása. Az ismert dramatikus tevékenységek körének bővítése, a tanulók egyéni fejlődésének elősegítése.
Rögtönzés és együttműködés	Improvizáció a megismert kifejezési formák összefűzésével, illetve alkotó jellegű alkalmazásával.	Különböző konkrét és metaforikus kifejezésformák alkalmazása improvizációkban. Játékstílusok alkalmazása saját játékok során.

	Különféle konkrét és metaforikus kifejezőeszközök tudatos alkalmazása dramatikus tevékenységek során. Hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése, látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése egész csoportos és kiscsoportos improvizációkban. Improvizáció a megismert színházi stílusok elemeinek alkalmazásával. Szituációs gyakorlatok a realista, a jelzésszerű és a túlzó játéktípus eszközeinek alkalmazásával. Mozgássor tervezése, mozgásos improvizáció; mozgásos etűdök készítése a mozdulatok ritmusának, tempójának, intenzitásának változtatásával.	Történetek megjelenítése mozgásokkal, mozgásos improvizációval.
A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Színházi műfajok és stílusok tanulmányozása: a történeti műfajok és napjaink színházi műfajai; az egyes színházi stílusok jellemző jegyeinek, kifejezőeszközeinek felismerése a látott előadásokban. Ezek alkalmazása saját részvétellel zajló színjátékokban és/vagy drámaprojektokban. Ismerkedés napjaink világszínházi törekvéseivel (pl. posztmodern, historizáció stb. a szaktanár döntése szerint). Ismerkedés a különböző színházi irányzatokat képviselő előadások sajátosságaival.	Színházi műfajok és stílusok jellemzőinek ismerete. Különböző színházi stílusok jellemző jegyeinek alkalmazása saját improvizációs játékokban. Színházi tér, a térhasználat lehetőségeinek megismerése.

	A színpadi tér, a tér használatának lehetőségei, ismerkedés a színpadi térformákkal és használatuk következményeivel. A különböző befogadói szerepek megismerése.	
Történetek feldolgozása	Improvizációk különféle színházi stílusok elemeinek alkalmazásával. Jelenetek, performance tervezése, kivitelezése a különböző színházi, bábszínházi, tánc- és mozgásszínházi formák alkalmazásával. Történetek megjelenítése a megismert színházi eszközökkel. Mozgásos improvizációk zene, szituáció, téma, szöveg vagy vizuális elemek felhasználásával (pl. a mozdulat tempója, ritmusa, intenzitása; belső történet).	Színházi stílusok alkalmazása improvizációkban. Történetek megjelenítése különféle színházi formanyelveken.
Megismerő- és befogadóképesség	Ismerkedés napjaink világszínházi törekvéseivel. Színház- és drámatörténeti, színház- és drámaelméleti ismeretek. A mű-nemek keveredése, újragondolása a kortárszínházi előadásokban (pl. lírai, epikai elemek, poszt dramatikusan jegyzet). Összművészeti sajátosságok; a művészeti ágak viszonya, hierarchiája a látott előadásban. Különböző kortárszínházi irányzatokat képviselő előadások (hivatásos vagy amatőr színházi társulat előadása, annak hiányában gyermek- vagy diákszínházi)	Tájékozottság kialakítása egyes kortárszínházi irányzatok területén. A színház összművészeti jellegének megismerése. A társzművészetek szerepe a kortárs színházi előadásokban. Egyes tánc- és mozgásszínházi formák ismerete.

	csoportok előadásainak) megtekintése. Előadások elemzése. Tánc- és mozgásszínházi előadások megtekintése, feldolgozása.	
Mozgásos improvizáció	Az improvizáció a következő témákat bontja ki: - forma, tér, dinamika, idő komplex alkalmazása, - a színpadi pszicho-fiziológiai állapot, - téma és variáció	Improvizációs és kreatív készségek kibontása a mozgáson keresztül.

Beszédtechnika

Cél:

A dráma tagozatos tanulók legyenek képesek mindennapi és színpadi beszédüket, kifejezőkészségüket az elsajátított technikák segítségével tudatosan irányítani, a kommunikációs célok érdekében mozgósítani. Akarjanak tisztán artikulálni, hatékonyan kommunikálni.

Legyenek tisztában a magyar nyelvhelyesség szabályaival, beszédünk képzési és tartalmi sajátosságaival.

9. évfolyam

Évi óraszám: 37 (hetente, csoportbontásban 1-1 óra)

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK

- Légzés: fiziológiás és beszédlégzés összehasonlítása
- Helyes légzéstechnika kialakítása
- Koncentrációs légzőgyakorlatok, rezonancia-gyakorlatok
- Lágy hangindítás kialakítása

- Hanggyakorlatok, a beszédhangok képzési sajátosságai
- Hangszín, hangmagasság, hangterjedelem
- Hangerő-gyakorlatok
- Hangsúly-gyakorlatok
- Beszéddritmus, -tempó, szünetek.
- Szöveges gyakorlatok
- Hangsúlyok, szünetek jelölése írásban, példamondatok jelölése
- Összetett beszédgyakorlatok (hangsúly, hangerő, tempó)

10. évfolyam:

Évi óraszám: 37 (hetente, csoportbontásban 1-1 óra)

TÉMAKÖRÖK

TARTALMAK, TEVÉKENYSÉGEK

- Légzés: fiziológiás és beszédlégzés
- Helyes légzéstechnika fejlesztése, a hasi légzés gyakorlása
- Szövegmentes légzőgyakorlatok
- Szöveges légzőgyakorlatok
- Koncentrációs légzőgyakorlatok
- Lágy hangindítás fejlesztése
- Rezonancia-gyakorlatok
- Hanggyakorlatok – magánhangzók helyes képzése
- Hanggyakorlatok a mássalhangzók képzési sajátosságai
- Nyelvtörők
- Hangszín
- Hangmagasság
- Hangterjedelem
- Hangerő-gyakorlatok
- Hangsúly-gyakorlatok
- Beszéddritmus, -tempó, szünetek
- A beszéd tagolása

- Hangsúlyok, szünetek jelölése írásban, példamondatok jelölése
- Összetett beszédgyakorlatok (hangsúly, hangerő, tempó)
- Halandza versek beszédtechnikai feldolgozása
- Egymás beszédének és kisgyermek hangfelvételeinek elemzése
- Versmondás, prózai művek megszólaltatása
- A beszéd kifejezőereje

3. sz. melléklet: A média emelt óraszámú képzés fejlesztési területei, kerettantervek, tematika

Az Oktatási Hivatal által közzétett – a mozgóképkultúra és médiaismeret – kerettanterv szerint: “A mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy tevékenységei jelentős szerepet játszanak a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott valamennyi kompetencia fejlesztésében.

A tantárgy fejleszti a tanulás kompetenciáit, mert a tanulási tevékenységei a digitális eszközökkel való egyéni és közösségi tanulási módokat keresztül megélt élményként jelennek meg. Az internet világának, a digitális eszközöknek, a mozgókép formanyelvének valamint ezek működési mechanizmusainak ismerete más tantárgyak tanulását is nagyban támogatja.

A tantárgy alapvető a kommunikációs kompetenciák fejlesztésében. A nekünk szóló vagy a minket elérő üzenetek nagy részét audiovizuális médiaüzenetek formájában foglazzuk vagy osztjuk meg, ahogy mondandónk egyre nagyobb részét is ilyen formában tesszük közzé. A kommunikáció folyamatában a tanulók nyitottan, érzékenyen és kritikusan viszonyulnak mások véleményéhez, illetve konstruktív párbeszéd folytatására törekednek. Az egyes projektek megvalósításakor a generációk közti párbeszéd is megvalósul, hiszen sokszor a tágabb társas környezet, a család, a felnőtt segítők világa is bevonódik a munkafolyamatokba.

A tantárgy fejleszti a digitális kompetenciákat, mivel a mozgóképi és mediális kommunikáció ma már döntően a digitális környezetben valósul meg. A mozgókép és médiaismeret a digitális eszközhasználati képességeket a társadalmi nyilvánosságban való részvétel, a digitális állampolgárság szempontjából kontextualizálja. A tantárgy fejleszti a logikai, gondolkodási kompetenciákat, ami a problémák azonosításában, a kérdések megfogalmazásában, az összefüggések keresésében és értékelésében, a logikus ok-okozati érvelés alkalmazásában, az egyes folyamatok következményeinek a kiszámításában nyilvánulhat meg.

A tantárgy fejleszti a kollaboratív munkavégzési illetve személyes és társas kapcsolati kompetenciákat a kommunikációs gyakorlatok megoldásában, a csoportos együttműködésben.

A közös cél érdekében zajló munka erősíti az érdekérvényesítés és az alkalmazkodás dinamikus egyensúlyában zajló konfliktusmegoldások folyamatát.

A tantárgy sajátosságai miatt nagyban fejleszti a kreativitás, kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit, hiszen a tárgy tanulása során a tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek magukban foglalják gondolatok, tapasztalatok és érzések befogadását és kifejezését a művészetek és más kulturális kifejezőmódok széles körében.

A tantárgy személyiségfejlesztésben betöltött szerepe, a digitális és a kommunikációs kompetenciák fejlesztése hozzájárul a munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák fejlesztéséhez is.

A tantárgy tartalmi szoros kapcsolatban állnak a magyar nyelv és irodalom, a történelem, az etika, a vizuális kultúra, a dráma és színház, valamint a digitális kultúra tantárgyak tartalmaival. A tanulóknak ezen tantárgyak tanulása során szerzett ismereteit, tudását a mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy frissítheti, új összefüggésekbe tudja helyezni. A tanuló előzetes – nem csak az iskolában szerzett – tudását a tantárgy keretei között szükséges rendszerezni, beépíteni a tantárgy tanítási-tanulási folyamatába. Fontos, hogy a tanuló a mozgóképkultúra és médiaismereti órákon világosan lássa, hogy a tantárgy tartalmi az ő médiafogyasztásának fejlesztését, igényességét célozzák és a tudatos médiafogyasztóvá válását segítik elő. A filmpedagógiára (a filmmel való oktatás) módszerével pedig a tanulók az egyes tudományterületek világához is kaphatnak élmény alapú fejlesztést.

A Nemzeti alaptanterv hét célt fogalmaz meg a tantárgy tanulási céljaiként. Mivel a középiskolások a média és az internet világát gyakorlatilag második otthonukként kezelik, ott jelentős mennyiségű időt töltenek el, elsősorban a médiaismereti rész a hangsúlyos. A mai diákok nevelése szempontjából elengedhetetlenül fontos, hogy kialakítsuk a médiatudatosság képességét. A tanulóknak tisztában kell lenniük a média társadalmi és véleményformáló szerepével, biztos, belsővé tett értékrend alapján kell tudniuk választani annak szövegei, termékei közül, az internet világában magabiztosan és felelősen kell tájékozódniuk, továbbá fel kell hívni a figyelmüket arra is, hogy a digitális világban önreprezentációjuk, saját megjelenésük is a megfelelő értékek mentén, az eszközök értő alkalmazásával történjen, úgy, hogy közben önmagukat, személyiségi jogaikat, identitásukat is biztonságban tudják.

Az audiovizuális médiaszövegek azonban természetesen nem érthetők a mozgókép formanyelvének (természetének, kifejezőeszközeinek) ismerete nélkül. A Nemzeti alaptanterv célként határozza meg – elsősorban a magyar – értékhordozó audiovizuális művek tanulmányozását is.

A Nemzeti alaptanterv a tanulási célokban megfogalmazottakat jelentős részben alkotói eszközökkel kívánja elérni. A mozgóképi és médiaanyagok megfelelő befogadói attitűdjének kialakításához elsősorban a hasonló anyagok aktív előállítását adja meg eszközként, azaz a mozgókép-kultúra és médiaismeret tantárgy keretei között számos esetben a tanulók rendelkezésére álló eszközök (pl. okostelefonok) gyakorlati használata módszertani szempontból kifejezetten ajánlott. A Nemzeti alaptanterv a gyakorlati tevékenységek hangsúlyozásával arra ad lehetőséget, hogy a mozgóképi és mediális kommunikáció hatásmechanizmusát a diákok az audiovizuális vagy írott médiaanyagok előállításával ismerjék meg. Így ez a tantárgy a befogadói és az alkotói személyiség fejlesztését is szolgálja, valamint lehetővé teszi, hogy a diákok ne csak passzív befogadói, hanem aktív résztvevői is lehessenek a mediális kommunikációnak. “

“A kreatív gazdaság a világ leggyorsabban fejlődő ága, hisz a mindennapos kihívásokkal szemben mindig új megoldásokra van szükség. A vizuális kultúra tantárgy az alkotó feladataiban olyan megoldásra váró problémákat tud meghatározni, melyek kreatív megoldásokat kívánnak, melyek produktum formában is bemutatásra kerülnek. A kreatív feladatmegoldás megköveteli az adott helyzet rugalmas kezelését, az innovatív ötletek, új megoldások megtalálását, a megoldás érdekében a helyzetek értékelését, majd a hatékony döntés céljából a kitartó mérlegelést és döntést.

A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. Az érzelmek kifejezéséhez, felismeréséhez és szabályozásához kapcsolódó készségek gyakorlása ugyanakkor szerepet játszik a társas viselkedésben is. A vizuális kultúra tantárgy – és ezen belül a kreatív problémamegoldás fejlesztésének – lehetősége, hogy csoportos együttműködésben valósuljon meg, azaz a feladatmegoldások sokféle nézőpont és sokféle tudás megjelenítésével, mindenki közreműködésével és megelégedésével jöjjön létre. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.”

A Nat alapelvei alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlatközpontúsága a vizuális megismerés, a közvetlen tapasztalatszerzés, az elemző-szintetizáló gondolkodás egységében értelmezendő, és a tanulók ténylegesen megvalósuló alkotó munkáját szolgálja. “A vizuális

fejlesztés legfontosabb célja az alkotótevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képzéskészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világ vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.”https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat

A 2020/2021. tanévtől tantárgyi struktúrák:

Mozgóképkultúra és médiaismeret tantárgy

Témakör neve	Tervezett óraszám 9. és 10. évfolyamon	Tervezett óraszám 11. és 12. évfolyamon
1. A média fogalma és kifejezőeszközei: műfajok, eszközök, írott és elektronikus sajtó; a hír fogalma, típusai; a hírárték.	6	3/6
2. A tömegkommunikáció fogalma, eszközei: nyilvánosság, hálózati kommunikáció, nonprofit és kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média szerepe; a tömegtájékoztatás eszközei, felelőssége; az online kommunikáció lehetőségei és veszélyei.	6	3/6
3. Tudatos médiahasználat az egyén és a társadalom szempontjából: szellemi önvédelem, a kereskedelmi célú médiatartalmak kezelése – tudatos fogyasztói magatartás kialakítása; az AI elvi és gyakorlati használata, az információbiztonság, a közszféra és a magánszféra a médiában.	6	2/4
4. A média társadalmi szerepe, használata: médiaetika, médiaszabályozás, információáramlás irányítása, a véleményformálás lehetőségei, feladatai.	6	2/4
5. A mozgóképi közlésmód kifejezőeszközei; szövegépítkezés a hagyományos és az új médiában, képi eszközök a digitalizáció előtt és most; az audiovizuális elemek esztétikai szerepe a művészi alkotásoknál és céljai a kereskedelmi célú tartalomszolgáltatásban.	12/16	8/12
6. Kultúra és tömegkultúra: hatása az egyénre és a társadalomra, az AI használata hatás és erkölcsiség szempontjából, ezen jelenség vizsgálata médiajelenségeként, esztétikai minőség és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása; jelenségek a médiában és a	12	8/14

filmművészetben – sztárok, szerepek, sztereotípiák, életformák; a virtuális valóság.		
7. A magyar film: alkotók és alkotások; a magyar filmművészet jelentősége és értékei a nemzeti kultúrában; a magyar film korszakai, sajátosságai; jeles magyar rendezők és színészek.	18/14	8/16
Összes óraszám:	68/68	34/62

Video tantárgy

Témakör neve:	Tervezett óraszám 9. évfolyamon	Tervezett óraszám 10. évfolyamon	Tervezett óraszám 11. évfolyamon	Tervezett óraszám 12. évfolyamon
3. A média fogalma és kifejezőeszközei: műfajok, eszközök, a hír fogalma, típusai; a hírtérték, kötött műfajú, de szabad témájú project, televíziós hír, dokumentumfilm készítése.	18	6	4	4
4. A tömegkommunikáció fogalma, eszközei: nyilvánosság, hálózati kommunikáció, nonprofit és kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média szerepe; a tömegtájékoztatás eszközei, felelőssége; riport gyakorlata.	4	8	4	4
8. Tudatos médiahasználat az egyén és a társadalom szempontjából: szellemi önvédelem, a kereskedelmi célú médiatartalmak kezelése – tudatos fogyasztói magatartás kialakítása; az információbiztonság, a közszféra és a magánszféra a médiában, adatvédelem, lineáris és nemlineáris médiára vonatkoztatható jogi ismeretek. Gyakorlat: digitális utómunka.	2	14	10	12
9. A média társadalmi szerepe, használata: médiaetika, médiaszabályozás, információáramlás irányítása, a véleményformálás lehetőségei, feladatai. Jogi alapismeretek: alapvető emberi jogok, személyiségi jogok, képmás és hangfelvétel védelme. Dokumentáció készítés: filmterv, forgatókönyv, munkanapló, engedélyek és forgatási diszpók, szervezés, kommunikáció.	2	14	10	12
10. A mozgóképi közlésmód kifejezőeszközei; szövegépítkezés a	6	10	12	20

hagyományos és az új médiában, képi eszközök a digitalizáció előtt és most; az audiovizuális elemek esztétikai szerepe a művészi alkotásoknál és céljai a kereskedelmi célú tartalomszolgáltatásban. Fény és látás: a szem felépítése, a látás működése, a fény jellemzői. Fényelés: megvilágítás szabványai és fénytechnika jellemzői, gyakorlati alkalmazásuk, hangtan: a fül felépítése, a hallás működése, a hang jellemzői, magas és mély hangok, hangrendszerek, hang utómunka, forgatókönyvírás és dialóggészítés, videóformátumok: SD, HD, UHD videók jellemzői, szabványai. Technikai képbeállítások: fény, fehéregyensúly, élesség.				
11. Kultúra és tömegkultúra: hatása az egyénre és a társadalomra; esztétikai minőség és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása; jelenségek a médiában és a filmművészetben filmadaptáció: kreatív feladat, filmetűd készítés saját ötletek alapján. Stop motion: stoptrükkös és stop motion animáció készítése. Remake.	1	6	12	8
12. A magyar film: alkotók és alkotások; a magyar filmművészet jelentősége és értékei a nemzeti kultúrában; Filmadaptáció: kreatív feladat, saját adaptáció, remake.	1	10	18	4
Összesen:	34	68	68	62

Vizuális kultúra tantárgy

Témakör neve	Tervezett óraszám 9. és 10. évfolyamon	Tervezett óraszám 11. és 12. évfolyamon
Korszak, stílus, műfaj	6/6	3/3
Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet	5/5	10/8
A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás	8/8	4/4
Digitális képalkotás, közösségi média – Digitális tartalom-előállítás, személyesség	6/6	3/3
Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás	5/5	6/5

Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya	4/4	8/8
Összes óraszám:	34/34	34/31

Fotó tantárgy

Témakör neve	Tervezett óraszám 9. évfolyamon	Tervezett óraszám 10. évfolyamon	Tervezett óraszám 11. évfolyamon	Tervezett óraszám 12. évfolyamon
Fototipológia: korszak, stílus, műfaj	4	4	4	4
Kortárs média és művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet	2	2	2	4
A vizuális kommunikáció hatásmechanizmusa – információfeldolgozás, befogadás	2	4	4	4
A vizuális kommunikáció hatásmechanizmusa – információfeldolgozás, kifejezés	4	6	4	2
Digitális képkészítés – kreatív fotós gyakorlatok, képi kifejezőeszközök, digitális technológiák	8	12	10	2
Typofotográfia – Design – szöveg és kép. Képelemzés, alkotás és befogadás	4	6	6	6
Gyűjtés – tervezés – kivitelezés – projektmunkák, tematikus portfólió	6	28	32	36
Időszakos kiállításlátogatások – kortárs médiaművészet - Múzeumpedagógia	4	6	6	4
Összes óraszám:	34	68	68	62

4. sz. melléklet: Érettségi témakörök (középszint)

A hatályos érettségi vizsga követelményeit tantárgyak szerint és a vizsgák részletes leírását az Oktatási Hivatal honlapján lehet megtekinteni:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/erettsegi/kozismereti_vizsgatargyak_2024tol

Angol nyelv érettségi témakörök

ANGOL NYELVI ÉRETTSÉGI (KÖZÉPSZINT)

Az Európa Tanács skálája (KER) szerinti B1-es (küszöb)szint

ÍRÁSBELI VIZSGA

Az írásbeli vizsga négy részből áll:	Idő(perc)	Pont
I. Olvasott szöveg értése	60	33
II. Nyelvhelyesség	30	18
III. Hallott szöveg értése	30	33
IV. Íráskészség	60	33

Összesen:	180	117

A második rész után 15 perc szünet

I. Olvasott szöveg értése:

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e a mindennapi életben előforduló, különböző fajtájú autentikus szövegeket önállóan elolvasni, és az olvasási céloknak megfelelő mélységben megérteni.

A szövegek száma: 3-4 autentikus vagy kismértékben szerkesztett szöveg.

Szövegtípusok: - informatív szövegek

- újságcikkek (elektronikus és nyomtatott)
- levelek/e-mailek (elektronikus és nyomtatott)
- ismeretterjesztő vagy egyszerű, elbeszélő (modern szépirodalmi) szövegek

Feladattípusok: - egymáshoz rendelés

- mondat kiegészítés
- párosítás
- feleletválasztás
- igaz/hamis/nincs a szövegben
- hiányos szöveg
- összekevert bekezdések, szöveg részeinek sorrendbe rakása
- rövid választ igénylő nyitott kérdések

A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 1000-1200 szó.

II. Nyelvhelyesség:

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó rendelkezik-e azokkal a lexikai, grammatikai, szemantikai ismeretekkel, amelyek képessé teszik önálló kommunikációra.

A szövegek száma: 3-4 autentikus vagy kismértékben szerkesztett szöveg.

Szövegtípusok: - informatív szövegek

- újságcikkek
- levelek/e-mailek
- rövid történetek

Feladattípusok: - feleletválasztás

- szövegkiegészítés szókészletből vagy önállóan
- szóképzés
- szórendi feladatok
- mondat átalakítás

A feladatokhoz felhasznált szövegek együttes terjedelme 500-600 szó.

III. Hallott szöveg értése:

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e megérteni az adott nyelvterületen általánosan elfogadott nyelvhasználatról nem vagy csak kissé eltérő anyanyelvi beszédet.

A szövegek száma és hossza: 3 autentikus vagy autentikus hangzású stúdiófelvétel; a felvételeket kétszer lehet meghallgatni.

Szövegtípusok: - bejelentések és utasítások

- beszélgetések, interjúk
- műsorrészletek
- beszámolók
- rövid történetek, adomák

Feladattípusok - nyitott kérdésekre adott rövid válaszok

- hiányos mondatok kiegészítése
- párosítás
- feleletválasztás
- igaz/hamis/nincs a szövegben
- nyomtatványok, űrlapok kitöltése

A vizsgázó minden szöveget kétszer hallgat meg, a második meghallgatásnál megszakításokkal.

IV. Íráskészség:

A vizsga célja annak mérése, hogy a vizsgázó képes-e magát az adott szinten idegen nyelven írásban kifejezni.

A feladat: rövid 80-100 szavas hétköznapi szöveg: rövid személyes közlés, üdvözlőlap, bejelentés, meghívó, üzenet vagy válasz

B feladat: hosszabb véleménykifejtő szöveg – 100-120 szó, baráti vagy egyszerű hivatalos levél

SZÓBELI VIZSGA

Idő: max. 15 perc

Pont

Első feladat:

Társalgás egy témában

- a témában való jártasság	4
- szókincs	3
- nyelvtan	3

Második feladat:

Szituációs feladat, „szerepjáték” a vizsgázó és a vizsgáztató között

- a kommunikációs cél elérése	4
- szókincs	3
- nyelvtan	3

Harmadik feladat:

Önálló témakifejtés képi stimuláció alapján

- összefüggő témakifejtés	4
- szókincs	3
- nyelvtan	3

Kiejtés, hanglejtés 3

Összesen 33

A szóbeli vizsga feladatai tíz nagy témakörre épülnek, amelyekből a vizsga során hármat érinteni kell. Mivel a vizsga egyik legfontosabb eleme az interakció, a kommunikációs cél elérése, ezért konkrét kérdések, szituációk, képek nem adhatóak ki, de a felkészülés során hasonló helyzetek gyakorolhatóak.

A SZÓBELI VIZSGA TÉMAKÖREI

1. SZEMÉLYES VONATKOZÁSOK, CSALÁD

PERSONAL PARTICULARS, FAMILY

- A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai
PERSONALITY, AUTOBIOGRAPHY, IMPORTANT STAGES OF LIFE
- Családi élet, családi kapcsolatok
FAMILY LIFE, FAMILY RELATIONSHIPS
- A családi élet mindennapjai, otthoni teendők
EVERYDAY LIFE IN THE FAMILY, HOUSEHOLD CHORES
- Személyes tervek
PLANS FOR THE FUTURE

2. EMBER ÉS TÁRSADALOM

MAN AND SOCIETY

- A másik ember külső és belső jellemzése
LOOKS AND PERSONALITY
- Baráti kör
FRIENDS
- A tizenévesek világa, kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel
LIFE OF TEENAGERS, THEIR RELATIONSHIP WITH PEERS AND ADULTS
- Női és férfi szerepek
MALE AND FEMALE ROLES
- Ünnepek, családi események
HOLIDAYS AND FAMILY OCCASIONS
- Öltözködés, divat
CLOTHING AND FASHION
- Vásárlás, szolgáltatások
SHOPPING AND SERVICES

3. KÖRNYEZETÜNK

ENVIRONMENT

- Az otthon, a lakóhely és környéke (lakószobák, lakás, ház bemutatása)
THE AREA WHERE YOU LIVE (ROOMS, FLAT, HOUSE)
- A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek
SIGHTS, SERVICES, FACILITIES FOR ENTERTAINMENT
- A városi és a vidéki élet összehasonlítása
CITY LIFE AND COUNTRY LIFE
- Növények és állatok a környezetünkben
THE FLORA AND THE FAUNA AROUND US
- Környezetvédelem
ENVIRONMENTAL PROTECTION
- Időjárás
WEATHER

4. AZ ISKOLA

SCHOOL

- Saját iskolánk bemutatása
OUR SCHOOL, SPECIAL FEATURES
- Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka
SUBJECTS, TIMETABLES, INTERESTS AND STUDIES
- A nyelvtudás, nyelvtanulás szerepe, fontossága
LANGUAGE LEARNING, THE IMPORTANCE OF SPEAKING A FOREIGN LANGUAGE
- Az iskolai élet egyéb eseményei, iskolai hagyományok
EXTRA-CURRICULAR ACTIVITIES, SCHOOL TRADITIONS

5. A MUNKA VILÁGA

WORK

- Diákmunka, nyári munkavállalás
STUDENTS AT WORK, SUMMER JOBS
- Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás
CHOOSING A CAREER, STUDY OR WORK

6. ÉLETMÓD

LIFESTYLE

- Napirend, időbeosztás
DAILY ROUTINE, TIME MANAGEMENT
- Az egészséges életmód, a helyes táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás
HEALTHY WAY OF LIFE, HEALTHY DIET, KEEPING FIT, BODY CARE
- Étkezési szokások
EATING HABITS
- Ételek, kedvenc fogások
FOOD AND FAVOURITE DISHES
- Házon kívüli étkezés, éttermek
EATING OUT, RESTAURANTS
- Gyakori betegségek, sérülések, balesetek
COMMON ILLNESSES, INJURIES AND ACCIDENTS
- Gyógykezelés (házi orvos, kórház, gyógyszerár)
CURES, AT THE DOCTOR'S. HOSPITAL, CHEMIST'S

7. SZABADIDŐ, SZÓRAKOZÁS

FREE TIME, ENTERTAINMENT

- Szabadidős elfoglaltságok, hobbik
FREE TIME ACTIVITIES, HOBBIES
- Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.
THEATRE, CINEMA, CONCERTS, EXHIBITIONS
- Sportágak, kedvenc sport, iskolai sportolás
SPORTS, FAVOURITE SPORT, SPORT IN THE SCHOOL
- Olvasás, rádió, TV, videó/DVD, számítógép, internet
READING, RADIO, TV, VIDEO/DVD, COMPUTER, INTERNET
- Kulturális események
CULTURAL EVENTS

8. UTAZÁS, TURIZMUS

TRAVELLING AND TOURISM

- Közlekedési eszközök, közösségi közlekedés
MEANS OF TRANSPORT, PUBLIC TRANSPORT

- Nyaralás itthon és külföldön
HOLIDAYS IN HUNGARY AND ABROAD
- Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése és megszervezése
PREPARATIONS FOR A JOURNEY, PLANNING AND ORGANISING A JOURNEY
- Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai
ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF INDIVIDUAL AND PACKAGE TOURS

9. TUDOMÁNY ÉS TECHNIKA

SCIENCE AND TECHNOLOGY

- Népszerű tudományok, ismeretterjesztés
POPULAR SCIENCES, DISSEMINATION OF KNOWLEDGE
- Tudományos vívmányok, a technikai eszközök szerepe a mindennapi életben
SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS, THE ROLE OF TECHNICAL DEVICES IN EVERYDAY LIFE.

10. GAZDASÁG

ECONOMY

- Családi gazdálkodás
FAMILY BUDGET
- A pénz szerepe a mindennapokban (Vásárlás, szolgáltatások)
THE ROLE OF MONEY IN EVERYDAY LIFE (Shopping, services)

Biológia érettségi témakörök

1. Bevezetés a biológiába

1.1. A biológia tudománya

1.1.1. Vizsgálati szempontok és jellemzők

1.1.2. Vizsgáló módszerek

1.2. Fizikai, kémiai alapismeretek

2. Egyed alatti szerveződési szint

2.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek

2.1.1. Elemek, ionok

2.1.2. Szervetlen molekulák

2.1.3. Lipidek

2.1.4. Szénhidrátok

2.1.5. Fehérjék

2.1.6. Nukleinsavak, nukleotidok

2.2. Az anyagcsere folyamatai

2.2.1. Felépítés és lebontás kapcsolata: anyagcsere, lebontó folyamat, felépítő folyamat, fototróf, kemotróf, autotróf, heterotróf

2.2.2. Felépítő folyamatok: fotoszintézis, fényszakasz, sötét szakasz

2.2.3. Lebontó folyamatok : biológiai oxidáció, erjedés, aerob, anaerob, meszes víz

2.3. Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)

2.3.1. Eukarióta sejtalkotók

2.3.2. Elhatárolás és összeköttetés : membrán, aktív és passzív transzport, endocitózis, exocitózis

2.3.3. Mozgás

2.3.4. Anyagcsere

2.3.5. Osztódás : sejtciklus, sejtosztódás, mitózis, meiózis, testi sejt, ivarsejt, kromoszóma, sokféleség

2.3.6. A sejtműködések szabályozása és a sejtek közötti kommunik.: irányítás, vezérlés, szabályozás, szinapszis, receptor

3. Az egyed szerveződési szintje

3.1. Nem sejtes rendszerek

3.1.1. Vírusok

3.2. Sejtes rendszerek

3.2.1. Prokarióták (Baktériumok)

3.2.2. Eukarióták Egysejtű szerveződés

3.3 Többsejtű eukarióták

3.3.1. A gombák, növények, állatok elkülönülése.

Nem szövetes szerveződés : sejtársulás, sejtfonal, teleptest,
telepes szerveződés, álszövet

3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak

3.4.1. A növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából

3.4.2. A növények szövetei, szervei

3.4.3. Az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából

3.4.4. Az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése

4. Az emberi szervezet

4.1. Homeosztázis, rendszerszemlélet

4.1.1. Homeosztázis

4.1.2. Általános egészségügyi vonatkozások : szűrővizsgálatok,
önvizsgálatok, házi- és szakorvosi ellátás, fekvőbeteg ellátás,
sugárterhelés, egészség, cukorbetegség, hószabályozás.
Újraélesztés, mentőhívás.

4.2. Kültakaró

4.2.1. Bőr

4.2.2. A bőr gondozása, védelme

4.3. A mozgás

4.3.1. Anatómiai alapok, vázrendszer

4.3.2. Izomrendszer

4.3.3. Szabályozás : izomtónus, szomatikus idegrendszer

4.3.4. A mozgás és mozgási rendszer egészségtana

4.4. A táplálkozás

4.4.1. Táplálkozás : glikémiás index, BMI is

4.4.2. Emésztés

4.4.3. Felszívódás

4.4.4. Szabályozás

4.4.5. Táplálkozás egészségtana : hipotalamusz, éhség és jóllakottság
és szomjúság központ, peptidhormonok, éhséghormon (ghrelin),
jóllakotlathormon (leptin), vércukorszint, ozmotikus konc.

4.5. A légzés

4.5.1. Légcsere és vitálkapacitás

4.5.2. Gázcsere

- 4.5.3. Hangképzés
- 4.5.4. Szabályozás : belégzés és kilégzés ingere
- 4.5.5. A légzés és a légzőrendszer egészségtana
- 4.6. Az anyagszállítás
 - 4.6.1. A testfolyadékok
 - 4.6.2. A szöveti keringés
 - 4.6.3. A szív és az erek
 - 4.6.4. Szabályozás
 - 4.6.5. A keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás
- 4.7. A kiválasztás
 - 4.7.1. A vizeletkiválasztó rendszer működése
 - 4.7.2. Szabályozás : a vizelet összetétele és mennyisége
 - 4.7.3. A kiválasztó szervrendszer egészségtana
- 4.8. A szabályozás : idegrendszer, hormonrendszer
 - 4.8.1. Idegrendszer és érzékszervek
 - 4.8.1.1. Idegrendszer
 - 4.8.1.2. Sejtszintű folyamatok : idegsejt és típusai, nyugalmi és akciós potenciál, inger, ingerület, receptorok
 - 4.8.1.3. Szinapszis : serkentő és gátló, drogok, függőség
 - 4.8.1.4. Az idegrendszer általános jellemzése : központi és környéki, ideg, dúc, pálya, mag, reflexek típusai
 - 4.8.1.5. A gerincvelő
 - 4.8.1.6. Az agy
 - 4.8.1.7. Testérző rendszerek : fájdalom-, hő-, kemo- és mechanoreceptorok
 - 4.8.1.8. Érzékelés
 - 4.8.1.9. Látás
 - 4.8.1.10. Hallás és egyensúlyérzés
 - 4.8.1.11. Kémiai érzékelés
 - 4.8.1.12. Testmozgató rendszerek : motiváció, piramispálya, mozgáskoordináció, szomatotópia
 - 4.8.1.13. Vegetatív érző és mozgató rendszerek : hipotalamusz, agytörzs, gerincvelő, szimpatikus hatás, paraszimpatikus hatás
 - 4.8.2. Az emberi magatartás biológiai- pszichológiai alapjai
 - 4.8.2.1. Kognitív folyamatok
 - 4.8.2.2. A magatartás elemei

- 4.8.2.2.1. Öröklött elemek
 - 4.8.2.2.2. Tanult elemek
 - 4.8.2.3. Emlékezés
 - 4.8.2.4. Pszichés fejlődés
- 4.8.3. Az idegrendszer egészségtana
 - 4.8.3.1. Drogok
- 4.8.4. A hormonrendszer
 - 4.8.4.1. Hormonális működések
 - 4.8.4.2. Belső elválasztású mirigyek
 - 4.8.4.3. A hormonrendszer egészségtana
- 4.8.5. Az immunrendszer
 - 4.8.5.1. Immunitás
 - 4.8.5.2. Vércsoportok : AB0 és Rh vércsoportrendszerek
 - 4.8.5.3. Az immunrendszer egészségtana : láz, allergia, fertőzés, járvány, közösségi védelem (nyájimmunitás), szervátültetés
- 4.9. Szaporodás és egyedfejlődés
 - 4.9.1. Szaporítószervek
 - 4.9.2. Egyedfejlődés
 - 4.9.2.1. A szaporodás, fejlődés egészségtana
- 5. Egyed feletti szerveződési szintek**
 - 5.1. Populáció
 - 5.1.2. Környezeti kölcsönhatások
 - 5.1.3. Kölcsönhatások
 - 5.1.3.1. Viselkedésbeli kölcsönhatások
 - 5.2. Életközösségek (élőhelytípusok)
 - 5.2.1. Ökológiai kölcsönhatások
 - 5.2.2. Az életközösségek jellemzői
 - 5.2.3. Hazai életközösségek : gyomnövények, ökológiai mutatók, őshonos és tájidegen faj, maradványfaj, bennszülött faj, cseres-tölgyes, gyertyános-tölgyes, bükkös
 - 5.3. Bioszféra
 - 5.3.1. Globális folyamatok
 - 5.4. Ökoszisztéma
 - 5.4.1. Anyagforgalom
 - 5.4.3. Biológiai sokféleség
 - 5.5. Környezet- és természetvédelem

- 5.5.1. Alapfogalmak : természetvédelem, hazánk nemzeti parkjai
- 5.5.2. Levegő
- 5.5.3. Víz
- 5.5.4. Energia, sugárzás
- 5.5.5. Talaj
- 5.5.6. Hulladék
- 5.6. Fenntarthatóság
 - 5.6.1. Fenntarthatóság fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, ökológiai gazdálkodás
- 6. Öröklődés, változékonyság, evolúció
 - 6.1. Molekuláris genetika
 - 6.1.1. Alapfogalmak, információáramlás : DNS megkettőződés, átirás, lefordítás/leolvasás, gén, allél, genetikai kód, kromoszóma, homológ kromoszóma, rekombináció
 - 6.1.2. Mutáció : típusai, mutagének, jó- és rosszindulatú daganat, áttét
 - 6.1.3. A génműködés
 - 6.2. Mendeli genetika
 - 6.2.1. Minőségi jellegek
 - 6.2.2. Mennyiségi jellegek
 - 6.3. Evolúció
 - 6.3.1. Evolúciós folyamatok
 - 6.3.2. Fajképződés és az evolúció bizonyítékai
 - 6.3.3. Biotechnológia
 - 6.3.4. Bioetika
 - 6.4. A bioszféra evolúciója
 - 6.4.1. Prebiológiai evolúció és az ember evolúciója

Digitális kultúra érettségi témakörök

1. Szövegszerkesztés

- 1.1. A szövegszerkesztő használata
- 1.2. Szövegjavítási funkciók
- 1.3. Szövegszerkesztési alapok
- 1.4. Táblázatok és objektumok a szövegben

2. Számítógépes grafika és képszerkesztés

- 2.1. Grafika
- 2.2. A rastergrafika
- 2.3. A vektorgrafika
- 2.4. Képek feldolgozása

3. Bemutatókészítés

- 3.1. Bemutatókészítés

4. Táblázatkezelés

- 4.1. A táblázatkezelő használata
- 4.2. A táblázat szerkezete
- 4.3. Adatok a táblázatokban
- 4.4. Táblázatformázás
- 4.5. Diagramok és egyéb objektumok

5. Adatbázis-kezelés

- 5.1. Az adatbázis-kezelés alapfogalmai
- 5.2. Az adatbázis szerkezete és kialakítása
- 5.3. Adatbázis-kezelési műveletek

6. Publikálás a világhálón (Csak emelt szinten!)

- 6.1. Webhely felépítése
- 6.2. Webdokumentum tartalma
- 6.3. Webdokumentum formázása

7. Algoritmizálás, adatmodellezés

7.1. Adatszerkezetek, adat be- és kivetel

7.2. Algoritmusleíró eszközök

7.3. Elemi algoritmusok

7.4. Rekurzió

8. A programozás eszközei

8.1. Programozási nyelv

8.2. Programfejlesztés és környezet

Dráma érettségi témakörök

Dráma szóbeli érettségi témakörök (2023/24)

1. Az ókori színház és dráma
2. Az angol reneszánsz színház és dráma
3. A francia klasszicista dráma
4. A XIX-XX. századi magyar színház és dráma
5. A modern polgári dráma és színház kialakulása
6. Csehov és Sztanyiszlavszkij (Sirály)
7. Csehov és a drámaiatlan dráma
8. Brecht színháza és drámái
9. A XX. század meghatározó színházi irányzatai, jelentős drámaírói
10. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom
11. A drámai műnem sajátosságai
12. A dráma szerkezeti felépítése
13. Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak
14. A színházművészet mint összművészet sajátosságai
15. Színházi szakmák
16. Zenés, tánc- és mozgásszínház
17. Színházi előadások elemzése, gyakorlati drámaelemzés
18. Színházi műfajok
19. Bábjáték
20. Színpadi beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés, színjátékos gyakorlat

Ének-zene érettségi témakörök

ÉNEK-ZENE

RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

A) KOMPETENCIÁK

A részletes vizsgakövetelmények az érettségi vizsgán számonkérhető tananyag tartalmi vonatkozásait, továbbá az adott ismeretek elsajátításának szintjét határozzák meg közép- és emelt szinten. A részletes követelmények teljes köre számonkérhető mind az írásbeli, mind a szóbeli vizsgán.

A vizsgázó középszintű ének-zene érettségi vizsgán nyújtott teljesítménye jelzi, hogy

1. a vizsgázó milyen mértékben felel meg a vizsgakövetelmény általános zenei műveltséggel kapcsolatos elvárásainak,
2. milyen szinten rendelkezik olyan jártasságokkal, készségekkel, képességekkel és ismeretekkel a zenei befogadás, reprodukálás és kreativitás terén, amelyek alkalmassá teszik őt a mindennapi életben a zeneművészet iránti fogékonyság és kötődés kifejezésére, valamint az aktív egyéni és közösségi zenélésre.

Az emelt szintű érettségi vizsgakövetelményei feltételezik a vizsgázó ének-zene tárgy iránti nagyobb érdeklődését, vonzódását és annak szándékát is, hogy a vizsgázó valamely zenei követelményeket támasztó felsőoktatási intézménybe kíván felvételt nyerni. Az emelt szintű ének-zene érettségi vizsga azon zenei képességek és ismeretek meglétét is ellenőrzi, amelyek szükségesek a zenei folyamatok, zeneművek részletesebb és alaposabb értelmezéséhez. Az emelt szintű tudásnál előtérbe kerül az elért zenei képességekben, az elvárható zenei ismeretekben kimutatható, alaposabb összefüggéseket is feltáró tájékozottság vizsgálata. Az emelt szint a középszinthez képest új ismereteket is tartalmaz.

A két vizsgaszint viszonyára jellemző, hogy az emelt szint teljesítéséhez a teljes középszintű követelményanyag ismerete szükséges, ezért az emelt szintű követelmények csak a középszintet meghaladó tudásanyagot tartalmazzák.

A részletes vizsgakövetelmények támaszkodnak a kerettantervi követelményekre. A részletes követelményrendszer magába foglalja reprodukálás, a befogadás és az alkotó tevékenység köreit, melyek mérése különböző vizsgaformák (írásbeli és szóbeli) keretei között történik.

B) TÉMAKÖRÖK

Az emelt szintű vizsga tartalmi követelményeibe beletartoznak a középszintű vizsga tartalmi követelményei.

1. Reprodukálás

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.1. Éneklés	A műjegyzék mint ajánlás alapján összeállított dalanyag ismerete kötelező. Általános követelmény: ☐ helyes hangzóformálás, ☐ pontos szövegejtés, ☐ intonációs biztonság, ☐ stílusnak megfelelő, kifejező előadás.	A műjegyzék összes dalának ismerete kötelező (szemelvények a műjegyzékben).
1.1.1. Népzene	A tételekben szereplő népdalok előadása szöveggel, emlékezetből. Ezen belül: eltérő stílusú magyar népdalok, egy nemzetiségi vagy egy másik nép dala, mely eredeti nyelven is előadható. A népdalokat több versszak esetén legalább kettő versszakkal kell előadni.	
1.1.2. Műzene	A dalok szöveges előadása műfordításban vagy eredeti nyelven történhet. A dalokat több versszak esetén legalább kettő versszakkal kell előadni.	
Középkor	Gregorián dallam éneklése latin szöveggel, emlékezetből. Trubadúr- vagy trouvère-dallam előadása szöveggel, emlékezetből.	Szillabikus és melizmatikus gregorián éneklése latin szöveggel, emlékezetből.
Reneszánsz	Históriás ének szöveges megszólaltatása emlékezetből. Ungaresca-dallam éneklése szolmizálva vagy abszolút névvel emlékezetből.	
Barokk	Virágének előadása szöveggel, emlékezetből. Koráldallam éneklése magyar vagy eredeti szöveggel, emlékezetből. Barokk hangszeres zeneművészet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel.	Társas éneklés a követelményekben (műjegyzék) meghatározottak szerint.

Bécsi klasszika	J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven egy-egy dalának éneklése emlékezetből, (tanári) hangszerkísérettel. J. Haydn, W. A. Mozart vagy L. van Beethoven egy hangszeres zeneművében található jellegzetes, periódus terjedelmű témájának emlékezetből történő hangszeres bemutatása vagy szolmizálva, esetleg abszolút névvel történő éneklése.	Társas éneklés a követelményekben (műjegyzék) meghatározottak szerint.
Romantika	Egy romantikus dal éneklése emlékezetből, (tanári) zongorakísérettel. Műzenei részlet hangszeres bemutatása vagy emlékezetből történő éneklése, szolmizálva vagy abszolút névvel.	Társas éneklés a követelményekben (műjegyzék) meghatározottak szerint.
A 19-20. század fordulója	M. Ravel egy művének, vagy műrészletének éneklése szolmizálva vagy hangnévvel, emlékezetből.	C. Debussy egy művének vagy műrészletének éneklése szolmizálva vagy hangnévvel, emlékezetből.
20. századi és kortárs zene	Kodály Zoltán és Bartók Béla egy-egy művéből részlet éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. 20. századi vagy kortárs mű vagy műrészlet hangszeres bemutatása, vagy emlékezetből történő éneklése, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel.	Társas éneklés a követelményekben (műjegyzék) meghatározottak szerint.
1.1.3. Zeneelmélet	Hangsorok (-ton és chord hangsorok, dúr és moll, valamint modális skálák) éneklése szolmizálva. Hangközök, dúr és moll hármashangzat éneklése.	Hangsorok (-ton és -chord hangsorok, dúr és három féle moll, valamint modális skálák) éneklése szolmizálva vagy hangnévvel (4#- 4b-ig),
		Hangközök éneklése (decima hangterjedelmen belül tiszta, kis és nagy) szolmizálva vagy hangnévvel (4#- 4b-ig). Egészhangú skála megszólaltatása tetszés szerint választott hangnévvel. Alaphelyzetű hármashangzatok (dúr, moll, szűkített, bővített) éneklése azonos hangmagasságról indítva,

		szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig). Domináns szeptimakkord éneklése alaphelyzetben oldással szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig).
1.1.4. Lapról olvasás	Lapról olvasás: középnehéz, maximum terjedelmű, moduláció nélküli dallam szolmizálva vagy hangnévvel (2#-2b-ig). 12 ütem éneklése	Lapról olvasás: középnehéz, moduláló vagy moduláció nélküli barokk, klasszikus, romantikus vagy 20. századi dallam lapról éneklése szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig).
1.2. Műelemzés		
1.2.1. Népzene	Az énekelt régi és új stílusú magyar népdalok elemzése a következő szempontok alapján: - dallamvonal, - sorszerkezet, - hangkészlet, hangsor megállapítása, - szótagszám, - előadásmód, - besorolás az alapvető stílusrétegekbe. Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör szerinti besorolás. A tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok ismerete.	Az énekelt régi és új stílusú magyar népdalok elemzése a következő szempontok alapján: - dallamvonal, - sorszerkezet, - kadencia, - hangkészlet, hangsor megállapítása, - ambitus, - szótagszám, - esetleges ritmikai sajátosságok, - előadásmód, - besorolás az alapvető stílusrétegekbe. Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör, valamint dialektus szerinti besorolás.
1.2.2. Műzene	Általános követelmény: az énekelt anyaghoz kötődő általános zenetörténeti ismeretek, történelmi ismeretek, a társzművészetekkel való kapcsolatok (irodalom, képzőművészet, építészet) vázlatos kifejtése.	Általános követelmény: az énekelt anyaghoz kötődő általános zenetörténeti ismeretek, történelmi ismeretek, a társzművészetekkel való kapcsolatok (irodalom, képzőművészet, építészet, tánc, színház) vázlatos kifejtése.

Középkor	Az énekelt dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások).	
Reneszánsz	Az énekelt dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások).	
Barokk	Az énekelt vagy hangszeren bemutatott dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam, szöveges mű esetén annak sajátosságai).	Az énekelt vagy hangszeren bemutatott mű elemzése kottakép alapján (szerkesztésmód, ritmikai, dallami, harmóniai, hangnemi jellegzetességek, műfaji sajátosságok).
Bécsi klasszika	Az énekelt vagy hangszeren bemutatott dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata, formai elemzés).	Az énekelt vagy hangszeren bemutatott dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján: ritmikai, dallami jellemzők, hangnem megállapítása, hangnemi jellegzetességek, harmóniai elemzés, funkciós rend, zárlati formula felismerése, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata, formai elemzés.
Romantika	Egy énekelt, műzenei részlet vagy dal elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata formai elemzés).	Az énekelt három-négy jellegzetes romantikus dallam elemzése, a stílus jellegzetes vonásainak bemutatása kottakép alapján (a ritmus, a dallam, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata formai elemzés. harmóniai, hangnemi jellegzetességek, műfaji elemzés.
20. századi és kortárs zene	Az énekelt mű elemzése kottakép alapján (szerkesztésmód, ritmikai, dallami, hangnemi, formai jellegzetességek, műfaji sajátosságok, szöveges mű esetén a szöveg és a zene kapcsolata).	Az énekelt mű elemzése kottakép alapján (szerkesztésmód, hangszerelés, ritmikai, dallami, formai, harmóniai, hangnemi jellegzetességek, műfaji sajátosságok, szöveges mű

		esetén a szöveg és a zene kapcsolata).
--	--	--

2. Befogadás

TÉMAKÖR	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.1. Zenetörténet	A szakkifejezések között előforduló - zenei műszavak, - fogalmak, - előadási jelek, - hangszerek, - egyéb fogalmak ismerete Az érettségi követelményekben név szerint említett zeneszerzők munkásságának vázlatos ismerete.	
2.1.1. Népzene	A magyar népdalok stílusrétegei, a régi és az új stílus jellemzőinek ismerete:	A magyar népdalok stílusrétegei, a régi és az új stílus jellemzőinek ismerete:
	- dallamvonal, - sorszerkezet, - hangkészlet, hangsor megállapítása, szótagszám, - előadásmód, - besorolás az alapvető stílusrétegekbe. A tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok ismerete. Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör szerinti besorolás. A népzene gyűjtés és rendszerezés vázlatos áttekintése. A rendszerezés szempontjai.	- dallamvonal - sorszerkezet - kadencia, - hangkészlet, hangsor megállapítása, - ambitus, - szótagszám, - esetleges ritmikai sajátosságok, - előadásmód, - besorolás az alapvető stílusrétegekbe. Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör, a tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok

		ismerete, valamint dialektus szerinti besorolás. Vikár Béla, Kodály Zoltán, Bartók Béla népdalgyűjtő munkájának bemutatása: gyűjtőhelyek, gyűjtési, lejegyzési módszerek ismerete.
2.1.2. Műzene	A zenetörténeti korszakok általános jellemzése, a társzművészeti kapcsolódások bemutatása. A korszakok történelmi, társadalmi hátterének átfogó ismerete.	
Középkor	A gregorián ének általános jellemzése. A zenei írásbeliség kialakulása, a kottairás fejlődése (Arezzói Guido munkássága). A zsoltár, a himnusz, a mise fogalmának meghatározása. Az énekes világi zene általános jellemzése (trubadúr-, trouvère-dallamok).	Az énekes világi zene általános jellemzése (trubadúr- vagy trouvère- és Minnesang-dallamok). A többszólamúság kialakulása, az orgánium.
Reneszánsz	A vokális műfajok ismerete, a műfaji jellemzők meghatározása (mise, motetta, madrigál). A magyarországi reneszánsz zene általános bemutatása. A homofon és polifon szerkesztésmód, az imitáció kottakép alapján történő felismerése és értelmezése.	O. Lassus és G. P. da Palestrina munkásságának vázlatos ismertetése. A homofon és polifon szerkesztésmód, az imitáció és a cantus firmus szerkesztésmód kottakép alapján történő felismerése és értelmezése.
Barokk	J. S. Bach, G. F. Händel munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása. A recitativo, a da capo-s ária ismerete. A passió, az oratórium, a kantáta, a barokk opera meghatározása. A korál barokk zenében betöltött szerepének ismertetése. A korál műfaja,	A. Vivaldi, H. Purcell és Esterházy Pál munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.

	a korál feldolgozás fogalma és előfordulása az oratorikus műfajokban. Barokk formák (rondó, variáció, passacaglia) és műfajok (concerto, concerto grosso, szonáta, szvit, prelúdium), sajátosságainak felsorolása. A fuga értelmezése. A barokk zenekar összetétele és jellemző hangszerei.	
Bécsi klasszika	J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása. A klasszikus periódus, a két-, illetve háromtagú formák meghatározása. Jellemző műfajok (szonáta, szimfónia, vonósnégyes, klasszikus versenymű, klasszikus opera, klasszikus dal) általános bemutatása. A klasszikus szimfonikus zenekar összetételének ismertetése.	A klasszikus periódus, a két-, illetve háromtagú formák, a szonátaforma, a triós forma, a variációs forma és a rondóforma ismerete. A magyar verbunkos zene jellemzése, kiemelkedő mestereinek megnevezése, kapcsolata a magyar népzenevel.
Romantika	A romantikus dal és jellegzetes vonásainak ismerete. A dalciklus fogalma. A hangszeres karakterdarabok ismerete. A programzene meghatározása. A szimfonikus költemény műfaji meghatározása. Liszt Ferenc munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveinek felsorolása. A nemzeti romantika jellemzése. Erkel Ferenc munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveinek felsorolása.	A legjelentősebb romantikus operaszerzők (G. Verdi, R. Wagner, G. Puccini) munkásságának átfogó ismerete, műfajteremtő jelentőségük kifejtése. A nemzeti romantika jellemzése: A. Dvořák, B. Smetana és M. P. Muszorgszkij ide tartozó műveinek ismerete.

A 19-20. század fordulója	A zenei impresszionizmus bemutatása (melodika, hangsorok, atonalitás, hangszerelés), zenei törekvések a századfordulón.	C. Debussy és M. Ravel munkásságának vázlatos ismertetése, művészetük jellegzetességeinek bemutatása.
20. századi és kortárs zene	Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságának bemutatása (életút, főbb művek). A 20. század főbb zenei irányzatainak megnevezése, lényegük ismerete (neoklasszicizmus, folklorizmus, expresszionizmus). Komponálási technika (dodekafónia) megnevezése, lényegének ismerete. Az amerikai zene fejlődésének, a dzsessznek és hatásának leíró jellegű, általános bemutatása.	Bartók Béla és Kodály Zoltán művei jellemző formai, dallami, ritmikai sajátosságainak ismerete. Komponálási technikák (dodekafónia, szeriális zene, repetitív zene, bruitizmus, aleatória, elektronikus és elektroakusztikus zene, minimalizmus) megnevezése, lényegük ismerete. A 20. század második felének magyar zeneszerzői. Egy, a vizsgázó által választott kortárs zeneszerző művészetének bemutatása.
2.2. Zenefelismerés		
2.2.1. Műzene	Műjegyzékben szereplő művek felismerése hanganyag lejátszására alkalmas eszközről. Valamennyi, a műjegyzékben szereplő művet általában az alábbiak szerint kell azonosítani: □ korszak és évszázad, □ zeneszerző, □ mű címe, részlet (tétel) címe,	A zenefelismerés az ismert műrészleteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszert kell felismernie, vagy a hallott művet a megfelelő zenetörténeti stíluskorszakban kell elhelyeznie, a műfajt, formát kell meghatároznia.

	□ műfaj, □ forma. A zenefelismerés az ismert műrészleteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszer felismernie, megneveznie.	
2.2.2. Népzene	Népi hangszerek: furulya, duda, citera, tekerő, cimbalom, tárogató, népi zenekar hangszereinek felismerése, megnevezése.	
2.2.3. Műzene	A szimfonikus zenekarban előforduló hangszerek felismerése, megnevezése.	
2.3. Zeneelmélet	A tanult anyagban leggyakrabban előforduló zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek (lásd. szakkifejezések), hangszerek ismerete.	
	Dallamok olvasása és írása violinkulcsban (2#-2b). A módosítójelek használata az ötvonalas rendszerben (kereszt, bé, feloldójel). Törzshangok és egyszerűen módosított hangok lejegyzése az ötvonalas rendszerben. Oktávig terjedő valamennyi kis, nagy, tiszta hangköz,	Dallamok, hangközök, hármashangzatok és hangsorok olvasása és írása violin- és basszuskulcsban. Decimáig terjedő valamennyi (egyszeres és módosítással kottázható) hangköz, alaphelyzetű hármashangzatok és fordításaik (dúr, moll, szűkített, bővített) ismerete, lejegyzése szolmizációs nevekkkel és az ötvonalas rendszerben (4#-4b-ig).

	alaphelyzetű hármashangzat (dúr, moll) ismerete és lejegyzése szolmizációs nevekkel és az ötvonalas	
	rendszerben (2#-2b-ig). A -ton, a -chord, és a hétfokú (modális, dúr, háromféle moll) hangsorok ismerete, felismerésük és lejegyzésük betűkotta segítségével. A ritmusértékek, ritmusképletek, a 2/4, 4/4, 3/4, 3/8, 5/8, 6/8, 12/8-os metrum ismerete.	A -ton, a -chord, és a hétfokú (modális, dúr, háromféle moll) hangsorok és az egészhangú skála ismerete, felismerésük és lejegyzésük az ötvonalas rendszerben (4#-4b-ig). Domináns szeptimakkord felismerése, azonosítása a 4#-4b-ig terjedő hangnemekben. Írás és olvasás valamennyi ütemmutatóban.
2.4. Dallamírás		
	Egy egyszólamú, hangnemben maradó, periódus terjedelmű dallam átírása betűkottából a vonalszerbe violinkulcsban (2#-2b- ig), vagy fordítva, vonal- rendszerből betűkottára.	Nyolc-tíz ütem terjedelmű, hangnemben maradó, egyszólamú dallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban (4 #-4b-ig).

3. Zenei alkotótevékenység

	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
3.1.Dallamalkotás	Dallamalkotás betűkottával, vagy vonalszerben violinkulcs szerint 2# - 2b előjegyzési körben.	Dallamalkotás violin- és basszuskulcsban 4# - 4b előjegyzési körben.
	Népdalok sorainak kiegészítése megadott sorszerkezet alapján. Variációs elv alkalmazása adott népdalsorra pl. AA _v BA, ABB _v A	Népdalszerű dallamok alkotása megadott dallam és sorszerkezet alapján.

	Perióduselv alkalmazása, adott előtagra utótag alkotása.	4+4 ütemes periódus alkotása adott előtagra, adott formára.
	Szekvencia szerkesztése. A szimmetria, aszimmetria, párhuzam, tükrözés, rákmenet, azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlődés, visszatérés elvének alkalmazása.	Adott dallamnak ritmus, karakter, hangnemi (dúr, moll), dallami variációjának megalkotása. Egyszerű ritmus- dallam- és harmóniakíséret (osztinató, dudabasszus, orgonapont, T-D
	Ritmikai és dallami augmentálás - diminuálás.	ingamozgás, kürtmenet) alkotása. Kvart- és kvintkánon szerkesztése.

MŰJEGYZÉK

Emelt szinten a követelményekben szereplő teljes dalanyag és a teljes zenefelismerési anyag ismerete kötelező. A **vastagon szedett** címek csak az **emelt szint** követelményeihez tartoznak.

Népdalok

A bolhási kertek alatt

Azt gondoltam, eső esik

A csitári hegyek alatt

A jó lovas katonának

Akkor szép az erdő

Annyi nékem az irigyem

A Vidrócki híres nyája

Bújdosik az árva madár

Béres legény

De sok eső, de sok sár

Duna parton van egy malom

Eddig vendég

Elindultam szép hazámból Erdő, erdő, de magas a teteje Erdő mellett estvéledtem

Elmegyek, elmegyek

Ez a pohár bujdosik

Én az éjjel nem aludtam

Én is voltam, mikor voltam

Érik a szőlő

Gerencséri utca Hej, Dunáról fúj a szél

Hej, igazítsad

Hej, révész, révész

Hej, rozmaring, rozmaring Irigyeim sokan vannak

Kőmíves Kelemen balladája

Körösfői kertek alatt

Megkötöm lovamat (Bartók gyűjtése szerint)

Megrakják a tüzet

Nem úgy van most, mint volt régen

Nézd meg lányom

Paradicsom mezejibe

Röpülj, páva röpdülj

Sok Zsuzsánna napokat

Sok számos esztendőket (a Sok Zsuzsanna napokat változata)

Szent János áldása

Szerelem, szerelem

Szeress egyet, s legyen szép

Szivárvány havasán

Szól a kakas már

Üdvözlégy kegyes, Szent László király

Vígan, vígan

Víg volt nekem az esztendő

Egy, a vizsgázó által szabadon választott magyar népdal, melynek kottáját a szóbeli vizsgán átadja.

Egy, a vizsgázó által szabadon választott nemzetiségi népdal vagy másik nép dala, mely eredeti nyelven is előadható. Ennek kottáját a vizsgázó a szóbeli vizsgán átadja a bizottságnak.

Műdalok, műzenei szemelvények

A több versszakos műdalok esetén két versszak előadása elegendő.

A vizsgázó az általa – a követelményekben meghatározott szempontok alapján – szabadon választott műdalok, illetve műzenei szemelvények kottáját a szóbeli vizsgán átadja.

A hangszerkíséretes művek transzponálhatók, hangfekvése a vizsgázó hangterjedelméhez igazodjon.

Középszint	Emelt szint
Szeikilosz sírverse (Devecseri Gábor versével)	– Két választott gregorián dallam (szillabikus és melizmatikus)
Splendor paternae gloriae	Ut queant laxis

Középszint	Emelt szint
Moniot d'Arras: Nyári ének	
Tinódi Lantos Sebestyén: Summáját írom	J. of Fornsete: Nyárkánón
Bocsásd meg Úristen (Balassi Bálint)	
Egy Ungaresca dallam megszólaltatása	John Dowland: Come again

	William Byrd: Tavasz-kánon (társas énekhez)
J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek - koráldallam	J. S. Bach: Parasztkantáta – duett (Üdv rád és házad népre (társas énekhez)
A. Vivaldi: A négy évszak. Tavasz –(RV 269)- I. tétel témája	
	Eszterházy Pál: Harmonia Caelestis — részletek, egy mű szabad választása a társas énekhez (ajánlott Dormi Jesu Dulcissime)
	G. F. Händel: Csordul a könnyem (Lascia ch'io pianga)
J. Haydn: Szerenád	J. Haydn: Erdő mélyén – kánon (társas énekhez)
J. Haydn: G-dúr, („Üstdob”) szimfónia (No. 94) - II. tétel témája	
Ej, haj, gyöngyvirág	
W. A. Mozart: Egy kis éji zene I. tétel főtéma főtéma-szakasz (18 ütem)	W. A. Mozart: Don Giovanni: Zerlina és Don Giovanni duett részlete (Ó jöjj az óra nem vár” (Andiam mio bene...) társas énekhez
W. A. Mozart: Jöjj drága május	
L. van Beethoven: A tarisnyás fiú dala (Mormotás fiú dala).	L. van Beethoven: D- dúr hegedűverseny Op. 61. – I. tétel témája
L. van Beethoven: IX. d-moll szimfónia (Op. 125.) - IV. tétel – Örömóda	L. van Beethoven: IX. d-moll szimfónia (Op. 125.) - IV. tétel – Örömóda (eredeti nyelven)
F. Schubert: A hársfa	
Liszt Ferenc: Szerelmi álmok témája	
Erkel Ferenc: Hunyadi László – Meghalt a cselszövő	
Középszint	Emelt szint
	G. Verdi: Don Carlos -Szabadság kettős (társas énekléshez)
	G. Verdi: Requiem – Lacrymosa — dallam
	A. Dvořák: e-moll („Újvilág”) szimfónia (Op. 95) –.) II. tétel főtéma
M. Ravel: Bolero – a téma első része (17 ütem)	
Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus – Zsoltárdallam	

	Kodály Zoltán: Bicinium – egy mű választása a társas énekhez
	Kodály Zoltán-Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz
Bartók Béla: Magyar képek I. tétel – Este a székelyeknél (két téma)	Bartók Béla: Ne menj el! (társas énekléshez)
Karai József: Estéli nótázás (Ha folyóvíz volnék)	
Old Black Joe - spirituale	O happy day

A ZENEFELISMERÉS HANGZÓANYAGA

Középszint	Emelt szint
Népi hangszerek felismerése, megnevezése: furulya, duda, citera, tekerő, cimbalom, tárogató, népi zenekar. A szimfonikus zenekarban előforduló hangszerek felismerése, megnevezése.	
Missa de Angelis- Kyrie	G. de Machaut: Mise (Messe de Nostre Dame) - Agnus Dei
G.P. da Palestrina: Sicut cervus	
Orlando di Lasso: Zsoldos szerenád	
	Bakfark Bálint: Lantfantázia IV.
G.F. Handel: Messiás (Halleluja-kórus)	G.F. Handel: Vízizene D-dúr szvit I. tétel HWV 349
	A. Vivaldi: Négy évszak Tél II. tétel
J. S. Bach: h-moll szvit - Menüett	J. S. Bach: d-moll toccata és fűga
J. S. Bach: Máté-passió 54. 55.	
J. Haydn: Évszakok- Szüreti kórus	
J. Haydn: IV. tétel G-dúr „Üstdob” szimfónia II. tétel	
Középszint	Emelt szint
Eszterházy Pál: Harmonia caelestis – Veni creator spiritus	
W.A. Mozart: Don Giovanni -részlet	W. A. Mozart: Requiem – Requiem és Kyrie, Dies irae,
L. van Beethoven: IX. szimfónia IV. tétel	L. van Beethoven: V. c-moll „Sors” szimfónia I. tétel
	L. van Beethoven: F-dúr románc
F. Chopin: c-moll „Forradalmi” etűd (Op. 10. No. 12)	
F. Schubert-J., W. Goethe: Margit a rokkánál	R. Schumann: Két gránátos
Liszt Ferenc: Szerelmi álmok	Liszt Ferenc: Les Preludes
Erkel Ferenc: Bánk bán – Hazám, Hazám	

G. Verdi: Don Carlos – szabadság kettős	G. Verdi: Requiem – Dies irae
R. Wagner: Nürnbergi mesterdalnokok I. jelenet	G. Verdi: Rigoletto – részletek
G. Bizet: Carmen – Habanera	
A Dvorak: IX. Új világ szimfónia IV. tétel	B. Smetana: Moldva
	M. Muszorgszkij-M. Ravel: Egy kiállítás képei (részletek)
C. Debussy: A tenger I. vázlat	I. Sztravinszkij: Tűzmadár
M. Ravel: Bolero	
Bartók Béla: Concerto –II. tétel	
Bartók Béla: Cantata Profana	Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára
Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus	
Kodály Zoltán: Galántai táncok	
Kodály Zoltán: Ének Szent István királyhoz	Kodály Zoltán- Arany János: Csalfa sugár
Kodály Zoltán-Weöres Sándor: Öregek	
G. Gershwin: Egy amerikai Párizsban	Kurtág György: Aus der Ferne
C. Orff: Carmina Burana – O, Fortuna, Semper crescis	
Ligeti György: Hungarian rock	L. Bernstein: West Side Story (America)
Szokolai Sándor: Ima rontás ellen	Kocsár Miklós- Nagy László: Csodafiú - szarvas

SZAKKIFEJEZÉSEK

Az alábbi szakkifejezések és fogalmak a részletes vizsgakövetelmények anyagát képezik. Használatukról a vizsgázó mind az írásbeli feladatsorok megoldásakor, mind a szóbeli vizsgarészek teljesítésekor számot ad.

A **vastagon szedett** kifejezések **az emelt szint** követelményeihez tartoznak.

Alfabetikus rendben

a cappella

a tempo

accelerando

adagio

alaphang

aleatória

alla breve

allegro

alt

alteráció

ambitus

andante

arany metszés

ária
atonalitás
attacca
augmentálás
autentikus zárlat
ballada
bariton
basso continuo
basszus
bicinium
bitonalitás
bolgár ritmus
bővített kvart
bruitizmus
cantus firmus
coda
concerto
concerto grosso
crescendo
da capo
dalciklus
dalforma
daljáték
decrescendo
diminuálás
dinamika
dodekafónia
dolce
domináns
dór
duett
dudabasszus
duó
dúr
dzsessz
egészhangú skála
egyneműkar
elektronikus zene
ellenpont (kontrapunkt)
előjegyzés
eol
epizód
expoziáció
expresszionizmus

férfikar
folklorizmus
forte
fríg
fúga
giusto
gregorián
gyermekkar
hangköz
hangnem
hangnemváltás
hangnevek
hangsor
hangszercsoportok
hangszeres karakterdarab
hangzat
hármashangzat
hexachord
homofon
imitáció
impresszionizmus
improvizáció
induló
instrumentális
intermezzo
ion kadencia (népzene)
kadencia (műzene)
kamarazene
kánon
kantáta
kidolgozás
korál
Köchel-jegyzék
kromatika
kürtmenet
kvartett
kvintett
largo
legato
lento
líd
Lied
lokriszi
madrigál

maggiore

marcato

mazurka

melizma

melizmatikus

menüett

metrum

mezzoforte

mezzopiano

mezzoszoprán

Minnesang**minimalizmus****minore**

mise

mixolíd

mixtúra

moderato

moduláció

moll

motetta

neoklasszicizmus

neuma

négyeshangzat

nőikar

nyitány

opera

opus

oratórium

orgonapont**organum**

osztinató

parlando

partitúra

passacaglia

passió

pentachord

pentatónia

periódus

piano

plagális zárlat

polifon

preludium

presto

rákfordítás

ráktükör
recitativo
refrén
repetitív zene
repríz
ritenuto
rondó
rondóforma
rubato
scherzo
sequentia
sostenuto
spirituálé
staccato
számozott basszus
szcenikus kantáta
szeptimakkord
szekvencia
szeriális zene
szextett
szillabikus
szimfónia
szimfonikus költemény
szonáta
szonátaforma
szoprán
szubdomináns
szűkített kvint
szvit
tenor
tercett
tetraton
tonalitás
tonika
tranquillo
trió
triós forma
tritonus
trubadúr
trouvère
tutti
tükörfordítás
ungaresca
unisono

variáció
variációs forma
 vegyeskar
 verbunkos
 versenymű
 vezetőhang
 vivace
 vokális
 vonósnégyes
zárlat

C) VIZSGALEÍRÁS

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint	
Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	15 perc	180 perc	20 perc
100 pont	50 pont	100 pont	50 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	Egy, a vizsgázó által szabadon választott nemzeti népdal vagy más népdal kottája. Szabadon választott műdalok, illetve műzenei szemelvények kottája.	NINCS	Egy, a vizsgázó által szabadon választott magyar népdal és nemzeti népdal vagy más népdal kottája. Társas éneklésnél a kamarapartner biztosítása (lehet tanár is). Szabadon választott műdalok, illetve műzenei szemelvények kottája.
A vizsgaszervező intézmény biztosítja	Hanganyag lejátszására alkalmas eszköz.	Jól hangolt zongora.	Hanganyag lejátszására alkalmas eszköz.	Jól hangolt zongora.

Közzé kell tenni: NINCS

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga részei

Írásbeli vizsga		Szóbeli vizsga		
120 perc		15 perc		
20 perc	100 perc			
Feladatsor		Tételkifejtés		
I. feladatlap: Zenefelismerés	II. feladatlap: Zenetörténeti szövegalkotás. Általános zenei alapismeretek, dallamátírás. Zenei alkotótevékenység	A) altétel: Éneklés, műelemzés (népdal)	B) altétel: Éneklés, műelemzés (műdal)	C) altétel: Lapról olvasás
24 pont	76 pont	15 pont	25 pont	10 pont
100 pont		50 pont		

Írásbeli vizsga Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgát az I. feladatlap (20 perc) megoldásával kell kezdeni. A vizsgadolgozatokat a 20. perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap kiosztására és megoldására. A vizsgázó a II. részen belül a rendelkezésére álló időt (100 perc) tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is megváltoztathatja.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: a feladatsor hanganyagának (ld. Zenefelismerés) lejátszásához szükséges egy hanganyag lejátszására alkalmas eszköz, amelyet a vizsgát lebonyolító intézmény biztosít. A feladatsor hangzó anyagát a vizsgát szervező intézmény központilag megkapja.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői *Zenefelismerés*

A zenefelismerési feladatban hanghordozón rögzített, a műjegyzékben található zenei szemelvényeket kell felismerni, megnevezni a vizsgakövetelményekben meghatározottak szerint.

A bejátszások időtartama 1-2 perc. Egy-egy bejátszásra és a hozzá tartozó megoldás leírására legfeljebb 3 perc áll rendelkezésre.

Valamennyi zenei idézet egyszer szólal meg. A hangzó anyag, és a feladatlap tartalmazza a szükséges utasításokat, valamint a feladat megoldására biztosított időt is meghatározza.

Zenetörténeti szövegalkotás

A feladat egy szöveg önálló kidolgozása, megfogalmazása adott szempontok alapján, amelynek címét a vizsgázó a megadott három téma közül választhatja. A feladat megoldásának terjedelme legalább 2, legfeljebb 4-5 oldal.

A dolgozat témája lehet például:

- népszokások, jeles napok, népzenei stílusok jellemzése;
- zenetörténeti korok, stílusok, műfajok, jellegzetes vonásainak leírása, összehasonlítása;
- egy, a részletes követelményben megadott zeneszerző munkásságának vázlatos bemutatása;
- két vagy több szerző életművének összehasonlítása; egy mű vagy műfaj elhelyezése a szerző életművében, egy műfaj kialakulása, változása;
- egy zenetörténeti kor és a kapcsolódó társzművészetek összefüggéseinek feltárása, a történelmi, társadalmi háttér bemutatása;
- saját koncertélmény leírása.

Általános zenei alapismeretek

Összetett feladatokból álló zenetörténeti és zeneelméleti kérdések.

A feladattípusok lehetnek:

- fogalmi meghatározások a vizsgakövetelmény szakkifejezései alapján;
- népzenei stílusok, műzenei stílusirányzatok azonosítása;
- rövid válaszokat igénylő feladatok, kiegészítések, előre megadott elemek csoportosítása;
- zeneelméleti ismeretek alkalmazása;
- kottarészletekhez, szövegekhez tartozó komplex feladatok.

Dallamátírás

A vizsga során egy egyszólamú, hangnemben maradó, periódus terjedelmű dallamot kell átírni a tanult hangnemekben (2#-2b) betűkottából a vonalrendszerbe, violinkulcsban, vagy vonalrendszerből betűkottára.

Zenei alkotótevékenység

Dallamalkotás betűkottával, vagy vonalrendszerben violinkulcs szerint 2#-2b előjegyzési körben a vizsgakövetelmények meghatározása alapján.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli vizsgadolgozatokat a szaktanár javítja és értékeli. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik. Az írásbeli vizsgarészben **100 pont** szerezhető.

Szóbeli vizsga Általános szabályok

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz egy jól hangolt zongora, mely a műdalénekléshez esetlegesen előírt kíséret megszólaltatásához szükséges. A szóbeli feleletkor a felkészülési idő alatt készített jegyzet használata lehetséges.

A szóbeli tételsor tartalmi jellemzői

A tételsor jellemzői

A tétel három altételből áll (A), B), C)). A vizsgázónak mindhárom altételből kell húznia egyet. Az altételsoroknak legalább 20-20 tételt kell tartalmazniuk, melyeknek legalább 20%-át évente cserélni kell. Az altételsornak a követelményrendszer minden témakörét (stílus körét) érintenie kell.

A) *altétel:* egy népdal éneklése szöveggel (legfeljebb két versszakkal), emlékezetből, valamint az énekelt népdal elemzése emlékezetből, a követelményekben meghatározott szempontok szerint. Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek kifejtése: téma- és ünnepkör, népszokások, jeles napok szerinti besorolás.

B) *altétel:* egy műdal éneklése a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szintek alapján, továbbá az énekelt anyaghoz kötődő általános zenetörténeti, történelmi ismeretek, a társművészetekkel való kapcsolatok (irodalom, képzőművészet, építészet) vázlatos kifejtése. Az altételben szereplő műdalokat úgy kell kiválasztani, hogy azok a részletes követelményrendszerben szereplő valamennyi stílus körét érintsék. Az altételeknek a megfelelő formában kell tartalmazniuk a szükséges mellékleteket (a B) altételben szereplő műdalok és azok hangszerkísérete megfelelő hangfekvésben).

Vizsgacsoportonként szükséges: egy jól hangolt zongora, valamint a műdalok előadásához egy hangszerkísérő tanár.

A vizsgázó biztosítja az általa szabadon választott nemzeti népdal vagy másik nép dalának kottáját, amelyen a gyűjtési adatok szerepelnek, továbbá a szabadon választott műdalok, illetve műzenei szemelvények kottáit.

C) *altétel:* egy középnehéz, maximum 12 ütem terjedelmű, moduláció nélküli dallam lapról olvasása szolmizálva vagy hangnévvel, 2#-2b-ig terjedő hangnemekben.

A szóbeli vizsga feltételezi a vizsgakövetelményekben megjelölt teljes zenetörténeti és zeneelméleti tudás birtoklását is.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsgarészben **50 pont** szerezhető. Az értékelés a következő szempontok alapján történik:

A) altétel: Népdal éneklése és elemzése 15 pont

Feladat: Egy népdal éneklése emlékezetből, szöveggel, legfeljebb két versszakkal

Az énekelt népdal elemzése emlékezetből, besorolása téma-, ünnepkör, népszokás, jeles nap szerint.

B) altétel: Egy műdal éneklése és a kapcsolódó ismeretek kifejtése

25 pont Feladat: Műdal éneklése

a vizsgakövetelmények meghatározása szerint Az énekelt műdalhoz kapcsolódó ismeretek kifejtése.

C) altétel: Lapról olvasás 10 pont

Feladat: Egy középnehéz, maximum 12 ütem terjedelmű, moduláció nélküli dallam lapról olvasása szolmizálva vagy hangnévvel, 2 # - 2b-ig terjedő hangnemekben.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

A vizsga részei

Írásbeli vizsga		Szó bel vizsga	
180 perc		20 perc	
60 perc	120 perc		
Feladatsor		Tételkifejtés	
I. feladatlap: Dallamdiktálás, zenefelismerés	II. feladatlap: Zeneelmélet, zenetörténeti szövegalkotás. Zenei alkotótevékenység	A) altétel: Éneklés, műelemzés, zeneelmélet	B) altétel: lapról olvasás
55 pont	45 pont	40 pont	10 pont
100 pont		50 pont	

Írásbeli vizsga Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A vizsgát az I. feladatlap (60 perc) megoldásával kell kezdeni. A feladatlapokat a 60. perc leteltével a felügyelő tanár összegyűjti. Ezután kerülhet sor a II. feladatlap (120 perc) kiosztására és megoldására. A vizsgázó a II. részben a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között, és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja. A II. feladatlapot 120. perc elteltével a felügyelő tanár összegyűjti.

Vizsgacsoportonként szükséges segédeszköz: a feladatsor hanganyagának (I. Dallamdiktálás és Zenefelismerés) lejátszására alkalmas eszköz, amelyet a vizsgát lebonyolító intézmény biztosít. A feladatsor hangzó anyagát a vizsgát szervező intézmény központilag megkapja. A feladatsorok hangzó anyagát a vizsgán a vizsgázók közösen hallgatják meg.

Az írásbeli feladatlap tartalmi jellemzői

Dallamdiktálás

A feladat egy egyszólamú, hangfelvételtől zongorán lejátszott zenei részlet lejegyzése.

Kiválasztásuk a követelményekben meghatározottak szerint történik. Az egyszólamú dallamokat violinkulcsban, kell leírni a megadott előjegyzéssel. Adott a kezdőhang, a kulcs és a metrum.

A dallamot mindig teljes terjedelemben hallják a vizsgázók: az egyszólamú dallamot 5-8 alkalommal. A dallamdiktálásokat szünetek tagolják.

Zenefelismerés

A zenefelismerési feladatlapban a hanganyag lejátszására alkalmas eszközzel megszólaló, a Műjegyzékben található zenei szemelvényeket kell felismerni és megnevezni a vizsgakövetelményekben meghatározottak szerint. A zenefelismerés az ismert műrészleteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszert kell felismernie vagy a hallott művet a megfelelő zenetörténeti stíluskorszakban kell elhelyeznie.

A műveket egyenként 1-2 perces időtartamban, egyszer hallja a vizsgázó.

A hangzó anyag és a feladatlap tartalmazza a szükséges utasításokat, és a feladat megoldására biztosított időt is meghatározza.

Zeneelmélet

Ebben a feladatlapban a vizsgázónak összetett feladatokból álló feladatsorokat kell megoldania. A feladatok a vizsgázó tudását mérik a ritmikai ismeretek, a hangsorok, a hangközök, a hármashangzatok, valamint a funkciós rend és a zárlatok, a harmóniatani, a formatani ismeretek, a zenei szakkifejezések, továbbá a stílus, műfajelméleti ismeretek területein. A feladatok lehetnek:

- ☐ ritmusértékekkel, ritmusképletekkel, metrummal kapcsolatos feladatok;
- ☐ hangsorok elméleti ismerete és kottázása;
- ☐ hangközök, hármashangzatok elméleti ismerete és kottázása;
- ☐ formatani fogalmak, zenei szakkifejezések és műfajelméleti ismeretek meghatározása;
- ☐ kottarészletekhez, szövegekhez tartozó komplex zenei feladatok.

Zenetörténeti szövegalkotás

A vizsgázó feladata egy szöveg önálló kidolgozása, megfogalmazása adott szempontok alapján, amelynek címét a vizsgázó a megadott három téma közül választhatja. A feladat megoldásának terjedelme legalább 3, legfeljebb 5-6 oldal.

A dolgozat témája lehet:

- ☐ népszokások, jeles napok, népzenei stílusok jellemzése;
- ☐ zenetörténeti korok, stílusok, műfajok jellegzetes vonásainak leírása, összehasonlítása;
- ☐ egy zeneszerző munkásságának vázlatos bemutatása, esetleg egy mű vagy műfaj elhelyezése a szerző életművén belül;
- ☐ két vagy több szerző munkásságának összehasonlítása;
- ☐ egy zenetörténeti kor és a kapcsolódó társzművészetek összefüggéseinek feltárása; ☐ egy adott műfaj kialakulásának vázlatos áttekintése;
- ☐ saját koncertélmény leírása.

Zenei alkotótevékenység

A feladat az alábbi elemekből tevődik össze.

- ☐ Dallamalkotás – periodus 4+4 ütem (kérdés-válasz) második felének improvizatív módon történő megalkotása.
- ☐ Népdalsor megalkotása – kvintválasz éneklése, variációs sor improvizatív módon történő megalkotása.
- ☐ A hiányos kottakép alapján történik a feladat megoldása. (pl. A B A)

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az emelt szintű írásbeli vizsgarészben **100 pont** szerezhető.

Szóbeli vizsga

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik.

A szóbeli vizsga tartalmi és formai jellemzői

A szóbeli vizsga anyagát a Műjegyzékben található népdalok és műzenei szemelvények adják. A vizsga során a vizsgázó a közép- és emelt szint anyagából egyaránt kérdezhető.

A szóbeli feleletkor a felkészülési idő alatt készített jegyzet használata lehetséges.

Vizsgacsoportonként szükséges: egy jól hangolt zongora, valamint a műdalok előadásához egy zongorakísérő tanár. A vizsgázó biztosítja az általa szabadon választott magyar népdal és a nemzetiségi népdal vagy a másik nép dala kottáját, amelyeken a gyűjtési adatok szerepelnek, a szabadon választott műdalok, illetve műzenei szemelvények kottáját, valamint társas énekléshez kamarapartnerét.

A tételsor jellemzői

A vizsgázónak a kétféle tételtípusból, A) és B) altételekből kell húznia egy-egy tételt. Az A) altétel összetett, mivel öt feladatot tartalmaz. A B) altétel maga a 6. feladat.

Minden altételsornak legalább 20 tételt kell tartalmaznia. Az altételsoroknak a követelményrendszer minden témakörét, stílus körét tartalmazniuk kell. A műdalt és a szemelvényt a tételsor összeállításakor különböző stíluskorszakokból kell választani. A szükséges mellékleteket megfelelő formában a tételeknek tartalmazniuk kell (pl. a műdalok partitúrája, zongorakíséreték közép hangfekvésben).

A tétel jellemzői

Az A) altétel öt feladatot tartalmaz:

1. feladat:

Egy népdal éneklése és elemzése emlékezetből, a részletes vizsgakövetelményekben megjelölt szempontok szerint. Általános követelmény az énekelt anyaghoz kapcsolódó népzenei ismeretek kifejtése: téma- és ünnepkör, népszokások, jeles napok, valamint dialektus szerinti besorolás.

2. feladat:

Egy műdal éneklése emlékezetből, szöveggel, zongorakísérettel vagy társas éneklés, melyben a vizsgázó saját szólamát emlékezetből énekli. A dal elemzése kotta alapján: az énekelt anyaghoz kötődő általános zenetörténeti ismeretek, történelmi ismeretek, a társzművészetekkel való kapcsolatok (irodalom, képzőművészet, építészet, tánc, színház) vázlatos kifejtése.

3. feladat: Műzenei szemelvény éneklése (vagy hangszeres bemutatása) emlékezetből, szöveggel, abszolút névvel vagy szolmizálva.

4. feladat:

Hangsorok éneklése szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig) (-ton és -chord hangsorok, dúr és három féle moll, valamint modális skálák), egészhangú skála éneklése hangnévvel felfelé és lefelé.

5. feladat:

- a) Hangközéneklés (decima hangterjedelmen belül tiszta, kis és nagy) szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig).
- b) Alaphelyzetű hármashangzat éneklése adott hangmagasságról indítva, szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig).
- c) Domináns szeptimakkord éneklése oldással, szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig).

A B) *altétel* egy feladatot tartalmaz:

6. feladat:

Egy műzenei részlet lapról éneklése a követelményrendszerben meghatározottak szerint. (Középnéhez, moduláló vagy moduláció nélküli barokk, klasszikus, romantikus vagy 20. századi dallam lapról éneklése szolmizálva vagy hangnévvel 4#-4b-ig).

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján történik. Az emelt szintű szóbeli vizsgarészben 50 pont szerezhető a következő megosztásban.

A) <i>altétel</i>	1. feladat: Népdal	Egy népdal éneklése emlékezetből, szöveggel, két versszakkal. Az énekelt népdal elemzése emlékezetből.	12 (6+6) pont
	2. feladat: Műdal	Egy műdal éneklése emlékezetből, szöveggel (szóló ének, illetve kamaraének). Az énekelt műdal elemzése kottából.	12 (6+6) pont

	3. feladat: Műzene i szemelvény	Egy műzenei szemelvény éneklése (vagy hangszeres bemutatása) emlékezetből, szöveggel, abszolút névvel vagy szolmizálva.	4 pont
	4. feladat: Hangsorok	Három hangsor éneklése szolmizálva és hangnévvel, egészhangú skála esetében hangnévvel felfelé és lefelé.	6 (2+2+2) pont
	5. feladat: Hangköz és hangzatok	Hangköz éneklése szolmizálva és hangnévvel. Hármashangzat éneklése szolmizálva és hangnévvel. Domináns szeptimakkord éneklése oldással, szolmizálva és hangnévvel.	6 (2+2+2) pont
<i>B)</i> <i>altétel</i>	6. feladat: Lapról olvasás		10 pont

Fenntarthatóság érettségi témakörök

1. A gazdasági fejlettség és a fenntarthatóság összefüggései
2. Globális környezeti problémák és azok természeti és társadalmi következményei
3. Szegény gazdagok és gazdag szegények – a fogyasztói társadalom ellentmondásai
4. A települések fejlődésének fenntarthatósági vonatkozásai
5. Összefogás a fenntartható jövő érdekében

Fizika érettségi témakörök

1. Mozgás és egyensúly

- 1.1. Egyszerű mozgások
- 1.2. Összetett mozgások
- 1.3. Ismétlődő mozgások
- 1.4. Newton törvényei
- 1.5. Gépek

2. Energia, munka, hő

- 2.1. Munka, energia
- 2.2. A melegítés és hűtés következményei

3. Víz, levegő, környezet

- 3.1. Víz, levegő
- 3.2. Környezet

4. Elektromosság

- 4.1. Szikrák, villámok
- 4.2. Elektromosság a környezetünkben
- 4.3. Generátorok és motorok

5. Hullámok, kommunikáció, fény

- 5.1. A hullámok szerepe a kommunikációban
- 5.2. Képek és látás

6. Atomfizika, magfizika

- 6.1. Az atomok és a fény
- 6.2. Az atommag szerkezete

7. A világegyetem megismerése

- 7.1. A gravitációs mező
- 7.2. Csillagászat

8. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

- 8.1. A fizikatörténet jelentősebb személyei
- 8.2. Felfedezések, találmányok, elméletek
- 8.3 A jelen kihívásai

Földrajz érettségi témakörök

1. Térképi ismeretek

- 1.1. A térkép
- 1.2. Tájékozódás a térképen és a térképpel
- 1.3. Távérzékelés és térinformatika

2. Kozmikus környezetünk

- 2.1. A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem
- 2.2. A Nap és kísérői
- 2.3. A Föld és mozgásai (Tengely körüli forgás, Nap körüli keringés)
- 2.4. Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében

3. A geoszférák földrajza

- 3.1. A kőzetburok** (Földtörténet, a Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői, a kőzetlemezek és-mozgásaik következményei, a hegységképződés, a kőzetburok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek, a Föld nagyszerkezeti egységei - Ösföldek, röghegységek, gyűrthegységek, síkságok-, a földfelszín formálódása, a talaj.)
- 3.2. A levegőburok** (A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete, a levegő felmelegedése, a levegő mozgása, a felhő és csapadékképződés, az időjárás és az éghajlat, a szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége, a légszennyezés következményei.)
- 3.3. A vízburok földrajza** (A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonsága és mozgásai, a felszíni vizek és felszínalakító hatásuk - tavak, folyóvizek- a felszín alatti vizek, a víz és a jég felszínformáló munkája.)
- 3.4. A geoszférák kölcsönhatásai**

4. A földrajzi övezetesség

- 4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
- 4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség
- 4.3. Az egyes övezetek egyedi jellemzői (A forró, a mérsékelt és a hideg övezet övei, éghajlatai és területei.)
- 4.4. A függőleges földrajzi övezetesség

5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején

- 5.1. A népesség földrajzi jellemzői (Demográfiai folyamatok, a népesség területi eloszlása.)
- 5.2. Településtípusok, urbanizáció

6. A világgazdaság jellemző folyamatai

- 6.1. A nemzetgazdaságok és a világgazdaság
- 6.2. Integrációs folyamatok
- 6.3. A globalizáció
- 6.4. A monetáris világ

7. Magyarország – helyünk a Kárpát-medencében és Európában

- 7.1. A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai
- 7.2. Magyarország természeti adottságai
- 7.3. Magyarország társadalmi jellemzői
- 7.4. A hazai gazdasági fejlődés jellemzői
- 7.5. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi gazdasági képe
- 7.6. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői
- 7.7. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme
- 7.8. Magyarország környezeti állapota
- 7.9. Az országhatárokon átívelő kapcsolatok

8. Európa földrajza. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában

- 8.1. Európa általános természetföldrajzi képe
- 8.2. Európa általános társadalom-földrajzi képe
- 8.3. Az Európai Unió
- 8.4. A területi fejlettség különbségei Európában (Az Európai Unió magterületei, Ausztria, Svájc, Olaszország, Spanyolország., Görögország, Kelet- Közép- és Délkelet Európa rendszerváltó országai.)
- 8.5. Kelet-Európa (Oroszország, Ukrajna)

9. Az Európán kívüli kontinensek, tájak, országok társadalmi-gazdasági jellemzői

- 9.1. A kontinensek általános természet- és társadalomföldrajzi képe
- 9.2. Ázsia földrajza (Általános földrajzi jellemzők, Kína, Japán, India, Délkelet-Ázsia iparosodó és iparosodott országai, Délnyugat-Ázsia)
- 9.3. Ausztrália és Óceánia földrajza
- 9.4. A sarkvidék földrajza
- 9.5. Afrika földrajza
- 9.6. Amerika földrajza (Általános földrajza, Amerika Egyesült Államok, Kanada, Latin-Amerika, Mexikó, Brazília, „Banánköztársaságok”, adóparadicsomok)

10. Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei

- 10.1. A globálissá váló környezetszennyezés és következményei
- 10.2. A demográfiai és urbanizációs válság
- 10.3. Élelmezési válság
- 10.4. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei
- 10.5. A környezet- és természetvédelem feladatai

Irodalom érettségi témakörök

Szóbeli érettségi tételek 2023/24. tanévtől

Irodalom

1. témakör: Életművek a magyar irodalomból. Kötelező szerzők

1. Ady Endre
2. Arany János
3. Babits Mihály
4. Herczeg Ferenc
5. Jókai Mór
6. József Attila
7. Kosztolányi Dezső
8. Mikszáth Kálmán
9. Petőfi Sándor
10. Vörösmarty Mihály

2. témakör: Szerzők, művek, korszakok a régi magyar irodalomból a 18. század végéig

11. Csokonai Vitéz Mihály

3. témakör: Portrék, metszetek, látásmódok a 19-20. század magyar irodalmából

12. Móricz Zsigmond
13. Radnóti Miklós

4. témakör: Metszetek a 20. századi délvidéki, erdélyi, felvidéki és kárpátaljai irodalomból

14. Kányádi Sándor

5. témakör: Művek a kortárs magyar irodalomból

15. Tóth Krisztina

6. témakör: Művek a világirodalomból

16. Az orosz realizmus
17. Franz Kafka

7. témakör: Színház és dráma

18. Madách Imre
19. Az angol reneszánsz dráma

8. témakör: Regionális irodalom

20. Berda József

Kémia érettségi témakörök

1. Általános kémia

- 1.1 Atomszerkezet
- 1.2 Kémiai kötések
- 1.3 Molekulák, összetett ionok
- 1.4 Anyagi halmazok
 - 1.4.1 Egykomponensű anyagi rendszerek
 - 1.4.1.1 Kristályrácsok: ionrácsos, atomrácsos, fémrácsos és molekularácsos kristályok
 - 1.4.2 Többkomponensű rendszerek
 - 1.4.2.1 Csoportosítás: homogén, heterogén és kolloid rendszer
 - 1.4.2.2 Diszperz rendszerek
 - 1.4.2.3 Kolloid rendszerek
 - 1.4.2.4 Homogén rendszerek: oldatok
- 1.5 Kémiai átalakulások. kémiai reakció, képlet, kémiai egyenlet
 - 1.5.1 Termokémia
 - 1.5.1.1 A folyamatok energiaviszonyai
 - 1.5.1.2 Reakcióhő
 - 1.5.2 Reakciókinetika
 - 1.5.2.1 Reakciósebesség
 - 1.5.2.2 Katalízis
 - 1.5.3 Egyensúly
 - 1.5.3.1 Megfordítható reakciók
 - 1.5.3.2 Egyensúly
 - 1.5.4 A kémiai reakciók típusai
 - 1.5.4.1 Sav-bázis reakciók: vizes oldatok kémhatása, sav-bázis indikátorok, közömbösítés, sók hidrolízise
 - 1.5.4.2 Elektron- átmenettel járó reakciók
 - 1.5.4.3 Egyéb, vizes oldatban végbemenő kémiai reakciók
 - 1.5.4.4 Egyéb reakciók: csapadékfejlődés, gázfejlődés
 - 1.5.5 Elektrokémia
 - 1.5.5.1 Galvánelem
 - 1.5.5.2 Elektrolízis
 - 1.5.5.3 Az elektrolízis mennyiségi viszonyai

2. Szervetlen kémia

- 2.1 Hidrogén
- 2.2 Nemesgázok
- 2.3 Halogénelemek és vegyületeik
 - 2.3.1 Halogénelemek
 - 2.3.2 Halogénvegyületek Csoportosítás
 - 2.3.2.1 Hidrogén-halogenidek (HF, HCl, HBr, HI)
 - 2.3.2.2 Kősó (NaCl)
 - 2.3.2.3 Ezüst-halogenidek (AgCl, AgBr, AgI)

- 2.3.2.4 Hypo (NaOCl-oldat)
- 2.4 Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
 - 2.4.1 Oxigén Anyagszerkezet
 - 2.4.2 Oxigénvegyületek
 - 2.4.2.1 Dihidrogén-peroxid (H_2O_2)
 - 2.4.2.2 Oxidok: víz (H_2O), természetes vizek, vízkeménység, fontosabb fémoxidok
 - 2.4.2.3 Hidroxidok: fontosabb fémhidroxidok
 - 2.4.3 Kén
 - 2.4.4 A kén vegyületei
 - 2.4.4.1 Dihidrogén- szulfid, kén-hidrogén (H_2S)
 - 2.4.4.2 Kén-dioxid (SO_2)
 - 2.4.4.3 Kén-trioxid (SO_3)
 - 2.4.4.4 Kénssav (H_2SO_3) és sói
 - 2.4.4.5 Kénsav (H_2SO_4), a kénsav sói: fontosabb szulfátok
- 2.5 A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
 - 2.5.1 Nitrogén
 - 2.5.2 Nitrogénvegyületek
 - 2.5.2.1 Ammónia (NH_3)
 - 2.5.2.2 Nitrogén-oxidok: Nitrogén-monoxid (NO), Nitrogén-dioxid (NO_2)
 - 2.5.2.3 Salétromos-sav (HNO_2) sói
 - 2.5.2.4 Salétromsav (HNO_3) és sói a nitrátok
 - 2.5.3 Foszfor
 - 2.5.4 Foszforvegyületek
 - 2.5.4.1 Difoszfor-pentaoxid (P_2O_5)
 - 2.5.4.2 Foszforsav (H_3PO_4) és sói a foszfátok
- 2.6 A széncsoport elemei és vegyületeik
 - 2.6.1 Szén
 - 2.6.2 A szén vegyületei
 - 2.6.2.1 Szén-monoxid (CO)
 - 2.6.2.2 Szén-dioxid (CO_2)
 - 2.6.2.3 Szénsav (H_2CO_3) és vegyületei
 - 2.6.3 Szilícium
 - 2.6.4 Szilícium-vegyületek
 - 2.6.4.1 Szilícium-dioxid (SiO_2), az üveg
 - 2.6.4.2 Szilikonok
- 2.7 Fémek: tulajdonságai, ötvözetek, előfordulás, előállítás, felhasználás, korrózió
 - 2.7.1 Az s-mező fémek
 - 2.7.2 A p-mező fémek
 - 2.7.2.1 Alumínium
 - 2.7.2.2 Ón és ólom
 - 2.7.3 A d-mező fémek
 - 2.7.3.1 Vascsoport (Fe, Co, Ni)
 - 2.7.3.2 Rézcssoport (Cu, Ag, Au)
 - 2.7.3.3 Cink

2.7.3.4 Higany

2.7.3.6 Egyéb átmenetifém-vegyületek Kálium-permanganát (hipermangán, KMnO_4)

3. Szerves kémia

3.1 A szerves vegyületek általános jellemzői: szerves anyag, szerves molekulák szerkezete, izoméria és típusai, homológ sor, funkciós csoport, csoportosítás, reakciótípusok, nevezéktan, előfordulás, előállítás, felhasználás

3.2 Szénhidrogének

3.2.1 Alkánok, cikloalkánok (Paraffinok, cikloparaffinok)

3.2.2 Alkének (olefinek)

3.2.3 Több kettős kötést tartalmazó szénhidrogének

3.2.3.1 Diének

3.2.3.2 Természetes poliének: kaucsuk, gumi, vulkanizálás

3.2.4 Alkinok

3.2.4.1 Etin (acetilén)

3.2.5 Aromás szénhidrogének

3.2.5.1 Benzol

3.2.5.2 Toluol, sztirol

3.2.5.3 Naftalin

3.3 Halogéntartalmú szerves vegyületek: kloroform, szén-tetraklorid, freon-12, műanyag: teflon, PVC

3.4 Oxigéntartalmú szerves vegyületek: egyszerű funkciós csoportok: hidroxil-, éter-, oxocsoport (karbonilcsoport), összetett funkciós csoportok: karboxil-, észtercsoport. Vegyületcsoportok: alkohol, éter, aldehid, keton, észter és karbonsav.

3.4.1 Hidroxivegyületek

3.4.1.1 Alkoholok: metanol, etanol, glikol, glicerín

3.4.1.2 Fenolok

3.4.2 Éterek

3.4.3 Oxovegyületek: aldehidek, ketonok

3.4.4 Karbonsavak: hangyasav, ecetsav, palmitinsav, sztearinsav, olajsav

3.4.4.1 Egyéb funkciós csoportot tartalmazó karbonsavak

3.4.4.2 A karbonsavak sói

3.4.5 Észterek

3.4.5.1 Karbonsav-észterek

3.4.5.2 Szervetlen-sav-észterek

3.5 Nitrogéntartalmú szerves vegyületek

3.5.1 Aminok

3.5.2 Aminosavak

3.5.3 Savamidok

3.5.4 Nitrogéntartalmú heterociklusos vegyületek

3.5.4.1 Piridin

3.5.4.2 Pirimidin

- 3.5.4.3 Pirrol
- 3.5.4.4 Imidazol
- 3.5.4.5 Purin
- 3.5.5 Gyógyszerek, drogok, hatóanyagok
- 3.6 Szénhidrátok
 - 3.6.1 Monoszacharidok
 - 3.6.1.1 Glicerín-aldehid
 - 3.6.1.2 1,3-dihidrox-aceton
 - 3.6.1.3 Ribóz és 2-dezoxi-ribóz
 - 3.6.1.3 Glükóz (szőlőcukor)
 - 3.6.1.4 Fruktóz (gyümölcscukor)
 - 3.6.2 Diszacharidok
 - 3.6.2.1 Maltóz
 - 3.6.2.2 Cellobióz
 - 3.6.2.3 Szacharóz (répacukor, nádcukor)
 - 3.6.3 Poliszacharidok
 - 3.6.3.1 Cellulóz
 - 3.6.3.2 Keményítő
- 3.7 Fehérjék: α -aminosavak, peptidkötés, primer struktúra (aminosav-szekvencia), szekunder struktúra, β -redő (fibroin), α -hélix (keratin); terciér struktúra, fibrilláris és globuláris fehérjék, reverzibilis és irreverzibilis koaguláció, jelentőség
- 3.8 Nukleinsavak: DNS, RNS
- 3.9 Műanyagok
 - 3.9.1 Természetes alapú műanyagok
 - 3.9.2 Szintetikus előállított műanyagok
 - 3.9.2.1 Polimerizációs műanyagok
 - 3.9.2.2 Polikondenzációs műanyagok
 - 3.9.2.3 Környezet-védelmi szempontok
- 3.10 Energiagazdálkodás: kőszén, kőolaj, földgáz, nem megújuló és megújuló energiaforrások

4. Kémiai számítások

- 4.1 Az anyagmennyiség: relatív atomtömeg, jele; relatív molekulatömeg, jele; anyagmennyiség, jele, mértékegysége; moláris tömeg, jele, mértékegysége; Avogadro-állandó, jele, értéke; sűrűség, jele, mértékegysége
- 4.2 Gázok: Avogadro törvénye, gázok moláris térfogata, moláris gáztérfogat, jele, mértékegysége és értéke standard légköri nyomáson és 25 °C-on, gázok sűrűsége, gázok relatív sűrűsége
- 4.3 Oldatok, elegyek, keverékek: tömegszázalék, térfogatszázalék, anyagmennyiség-százalék (mólszázalék), anyagmennyiség-koncentráció, jelük és mértékegységük, az oldhatóság megadása tömegszázalékban és 100 g oldószerre vonatkoztatva
- 4.4 Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban Összegképlet, sztöchiometria: a kémiai egyenlet, termelési százalék, szennyezettség
- 4.5 Termokémia: reakcióhő és a képződéshő fogalma, jele, mértékegysége, Hess tétele

4.6 Kémiai egyensúly

4.7 Kémhatás: pH, vízionszorzat

4.8 Elektrokémia: elektrolízis, standardpotenciál, elektromotoros erő, galvánelem

Magyar nyelv érettségi témakörök

Magyar nyelv

1. témakör: Kommunikáció

1. A kommunikációs folyamat tényezői, célja, funkciói beszédhelyzetek elemzésével
2. Az emberi kommunikáció nem nyelvi jelei és kifejezőeszközei
3. A tömegkommunikáció jellemzői, funkciói, megjelenési formái

2. témakör: A magyar nyelv története

4. A nyelvtörténet forrásai: kézírásos és nyomtatott nyelvemlékek
5. A nyelvújítás lényege és jelentősége

3. témakör: Ember és nyelvhasználat

6. A jel, jelek, jelrendszerek a nyelvi és nem nyelvi közlésben
7. Anyanyelvünk rétegződése. A köznyelvi változatok, a csoportnyelvek és a rétegnyelvek

4. témakör: A nyelvi rendszer

8. A hangkapcsolódási szabályosságok típusai
9. A morféimák, szóelemek szerepe és helyes használata a szóalak felépítésében
10. A magyar nyelv szófaji rendszere
11. Az egyszerű és összetett mondatok felismerése, az egyszerű mondatok elemzése

5. témakör: A szöveg

12. Szövegtípusok jellemzői megjelenés, műfajok és nyelvhasználati szinterek szerint
13. A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok

6. témakör: A retorika alapjai

14. A beszéd felépítése, a beszéd megismerésének menete
15. Az állásinterjú
16. A kulturált véleménynyilvánítás és a vita szabályai

7. témakör: Stílus és jelentés

17. Hangalak és jelentés
18. Szóképek
19. A társalgási stílus ismérvei, minősége

8. témakör: Digitális kommunikáció

20. Az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra és a nyelvi érintkezésre

Matematika érettségi témakörök

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok

- 1.1 Halmazok
- 1.2 Matematikai logika
- 1.3 Kombinatorika
- 1.4 Gráfok

2. Számelmélet, algebra

- 2.1 Alapműveletek
- 2.2 A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek
- 2.3 Racionális és irracionális számok
- 2.4 Valós számok
- 2.5 Hatvány, gyök, logaritmus
- 2.6 Betűkifejezések
- 2.7 Arányosság
- 2.8 Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek
- 2.9 Középértékek, egyenlőtlenségek

3. Függvények, az analízis elemei

- 3.1 A függvény
- 3.2 Egyváltozós valós függvények
- 3.3 Sorozatok

4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria

- 4.1 Elemi geometria
- 4.2 Geometriai transzformációk
- 4.3 Síkbeli és térbeli alakzatok
- 4.4 Vektorok síkban és térben
- 4.5 Trigonometria
- 4.6 Koordinátageometria
- 4.7 Kerület, terület
- 4.8 Felszín, térfogat

5. Valószínűség-számítás, statisztika

- 5.1 Leíró statisztika
- 5.2 A valószínűség-számítás elemei

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET

RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

Az érettségi követelményei két szinten kerülnek meghatározásra:

- középszinten a vizsgázónak a mozgókép-nyelvi kultúrájára, a filmműveltségére és a média társadalmi szerepét illető tájékozottságára vonatkozó követelményeknek kell megfelelnie, e szerint történik teljesítményének minősítése és értékelése. A vizsgázó teljesítménye mutatja, hogy milyen minőségű és mélységű tudással rendelkezik ezen a téren, továbbá azt is, hogy ismereteit milyen módon tudja önálló produktumok létrehozásával (projektmunka), valamint írásban megjeleníteni;
- emelt szinten részben a mű- és stílustörténeti ismeretanyag, a fogalmi tájékozottság, részben a mű- és műsorelemzési képesség, valamint a médiajelenségekre vonatkozó – társadalmi-gazdasági ismeretekre támaszkodó – mérlegelő képesség tekintetében várható el mélyebb és alaposabb ismeretanyag. A középszintű vizsgához képest a vizsgatartalmak árnyaltabb-személyesebb alkalmazása és magasabb színvonalú kifejtése elvárt.

A) KOMPETENCIÁK

A vizsga során a vizsgázó mutassa be, hogy az alapszintű médiaismeretek birtokában van, illetve a mozgókép kultúrtörténetének és stílustörténetének, részben a mozgókép formanyelvének ismeretében, illetve adott film, filmrészlet, televíziós műsor-műsorrészlet, digitális szöveg vagy internetes forrás felhasználásával legyen képes az alább felsoroltak szerint felkészültségét, megfelelő szintű kompetenciáját bizonyítani:

- mutassa be, hogy a stílus és a megjelenítés formája hogyan utal a szerzőre, a tapasztalati valóság és a virtuális valóság kapcsolatára, a gyártási, illetve a társadalmi és kulturális körülményekre;
- jellemezze valamely tömegfilmi műfajt a témaválasztásban, a motívumhasználatban és az elbeszélésmódban megfigyelhető hasonlóságok alapján, egy-egy arra alkalmas film segítségével;
- ismertesse egy-egy jelentős alkotó életművét a szerző legfontosabb művei alapján;
- tervezzen meg és valósítson meg néhány beállításból álló értelmes mozgóképi szövegrészletet vagy egyéb médiaszöveget;
- rendelkezzen a tömegkommunikációs eszközök tudatos használatának képességével,

- bizonyítsa tájékozottságát a sajtóműfajok, az audiovizuális műsortípusok, az internetes szöveg- és kommunikációs formák, a globális monitorkultúra világában;
- jellemezze azokat az érintkezési módokat, ahogyan a médiainstítúzmények kapcsolatba kerülnek a politikával, a társadalmi és kulturális eseményekkel, a mindennapi élettel;
- ismerje a médiainstítúzmények működésének gazdasági alapjait, valamint a gyártók és a közönség közötti kapcsolatrendszerét;
- legyen képes önálló ítéletet alkotni néhány ismert médiakritikai elmélet által megfogalmazott problematikáról és azok helytállóságáról;
- bizonyítsa, hogy rendelkezik az önálló gondolkodás, problémalátás képességével, lényegkiemelő és rendszerező képességgel;
- mutassa be kreativitását, mozgóképi kultúrájának egyéni sajátosságait, értékválasztásait.

A vizsga során a vizsgázó teljesítménye különösen az alábbi kompetenciaterületek szempontjából vizsgálható:

- kommunikációs kompetenciák;
- digitális kompetenciák;
- a kreativitás, az önkifejezés és a kulturális tudatosság kompetenciái.

B) TÉMAKÖRÖK

Az emelt szintű vizsga tartalmi követelményeibe beletartoznak a középszintű vizsga tartalmi követelményei.

1. A mozgóképi közlésmód és kifejező eszközök

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
1.1 A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői, a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete	A mozgókép előtti mozgásábrázolási, történetalkotási törekvések azonosítása (a barlangrajztól a képregényig). A technikai kép létrehozására szolgáló eszközök (<i>fényképezőgép, videokamera, okostelefon</i>) kezelői szintű használata. A technikai képalkotás technikatörténete, meghatározó találmányainak ismerete.	Különféle képtípusok (<i>pl. természeti, képzőművészeti és technikai képek</i>) azonosítása (a barlangrajztól a képregényen át a különféle technikai képfajtákig). Képalkotás és képrögzítés, mozgásábrázolás és történetmesélés motivációinak felismerése.

1.2 A technikai kép jellemzői	Rögzítés és ábrázolás mozzanatainak elkülönítése és kapcsolatuk értelmezése a mozgóképi szövegek elemzésében.	A mozgókép utalásos természetének bemutatása, valamint értelmezése alkalmas példákkal.
-------------------------------	---	--

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	A mozgókép kettős természetének (reprodukció és ábrázolás) következményei a művészi és köznapi mozgóképi szövegformálásban.	
1.3 A látvány mozgóképi megszervezése	A beállítás és a képkivágás foglmainak pontos használata; a plánfajták felismerése és alkalmazásuk értelmezése mozgóképi szövegek elemzésében. A kamera térbeli elhelyezésével és optikai beállításával kapcsolatos jelzések, illetve a kameramozgások és a beállítás elemeinek elrendezésével kapcsolatos jellegzetességek felismerése és magyarázata klasszikus szerzői és műfaji mozgóképi szövegek értelmezésében. A megvilágítás szerepének felismerése, leírása és magyarázata klasszikus szerzői és műfaji mozgóképi szövegek értelmezésében.	A látvány mozgóképi megszervezése alapeszközeinek felismerése és magyarázata a mozgóképi szövegek értelmezésében.
1.4 Szerepjáték	A szereplőválasztás változatainak (<i>pl. civil vagy hivatásos</i>) és a szereplő külső megjelenésének, mint metakommunikációs jelzésnek a leírása és elemzése adott mozgóképi szöveg értelmezésében. A viselkedés szóbeli, vokális és metakommunikációs	A szereplők dinamikusán változó státusz helyzetének értékelése, elemzése adott mozgóképi szövegek értelmezésében.

	eszközeinek felismerése és értelmezése.	
1.5 Montázs	A montázs-jelenség felismerése, montázs és gondolkodás, illetve montázs és ábrázolás kapcsolatának (pl. a tér-idő felbontása és újraszervezése) ismerete és alkalmazása a montázsviszonyok leírásában és értelmezésében. A mozgóképi hanghatások fajtáinak elkülönítése, kombinációik és képekkel történő összekapcsolásuk alapvető megoldásainak (szinkronitás-aszinkronitás, időérzet, hangulatteremtés) leírása és magyarázata a	A lineáris/narratív, az asszociatív/expresszív, a szeriális és a belső montázs illetve a hosszú beállítás felismerése és a montázshatás értelmezése adott montázmegoldások elemzésében.

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	szövegelemzés során. A kép és hang montázsviszonyának értelmezése.	
1.6 Mozgóképi elbeszélés	A történetnek mint változássorozatnak az elemzése; a történet időrendi és okozati láncolatának összeállítása, leírása adott mozgóképi szöveg értelmezésében. A történet legfőbb alkotóelemeinek (expozíció, konfliktuslezáras, fordulat és epizód) felismerése, elkülönítése adott mozgóképi szövegek értelmezésében.	A narráció tudatosságának (pl. önreflexív jellegének) felismerése.

	A történet, a cselekmény és az elbeszélés fogalmainak helyes használata és alkalmazása a mozgóképi szövegek értelmezésében.	
1.7 A mozgóképi alkotások rendszerezése	A mozgóképi alkotások rendszerezése néhány fontosabb szempont szerint (pl. médiumok, a valósághoz való viszony, az alkotói szándék és nézői elvárás, a szöveg keletkezése és stílusa) és ezen kategóriák alkalmazása adott mozgóképi szövegek elemzésében és értelmezésében.	A mozgóképi alkotások rendszerezése néhány további fontos szempont szerint (pl. elbeszélő és nem elbeszélő jelleg; animáció; a kifejező eszközök kísérleti használata). Továbbá ezen kategóriák alkalmazása adott mozgóképi szövegek elemzésében és értelmezésében.
1.8 A valóság ábrázolásához való viszony	A képi ábrázolás és a mágikus gondolkodás kultúrtörténeti kapcsolatának ismerete. A valóságos és a valószerű fogalmának ismerete. A fikciós és dokumentarista ábrázolásmód megjelenési formáinak felismerése és értelmezése. A technikai képrögzítés kultúrtörténeti szerepének értelmezése. A digitális kép használata előnyeinek és kockázatainak értelmezése.	A televízió valóságfelfogásának értelmezése a médium megjelenésétől a valóságshow és az infotainment műsorokig.
1.9 Cselekményelemzés	A fordulatok és az epizódok különválasztása, a cselekmény tér-idő folyamatának és okozati rendjének összeállítása adott mozgóképi szövegek	A műfaji konvenciók és a formanyelv cselekményre gyakorolt hatásának felismerése; a cselekményen belüli és azon kívüli elemek elkülönítése.
TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint

	értelmezésében. Alapvető műfaji jellegzetességek (helyszín és idő, szereplők, fő téma, jellegzetes fordulatok, atmoszféra) felismerése adott mozgóképi szövegek elemzésében és értelmezésében.	A filmsorozatok – különösen a televíziós és streamingszolgáltatók oldalán látható – sorozatok szerepe felértékelődésének értelmezése, kifejtése a cselekményszervezés szempontjából.
1.10 A mozgóképi szövegek jelentése	Jelentéstulajdonítás a legfontosabb filmnyelvi kódok (látványszervezés, szerepjáték, montázs, elbeszélés) értelmezésével adott mozgóképi szövegek esetében.	Az audiovizuális kifejezésmód esztétikai szerepe különbözőségeinek felismerése és értelmezése a mozgókép eltérő (privát, szerzői, műfaji és kereskedelmi célú) alkalmazásaiban.
1.11 Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése	Szövegalkotási ismeretek és képességek bizonyítása (több beállításból álló, értelmes mozgóképi szekvencia, fotósorozat vagy más médium eszközeit használó rövid terjedelmű komplett szöveg, alkotás) megtervezése és kivitelezése a projektmunka során)	

2. Mozgóképi kultúra és tömegkultúra

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
2.1 A filmkultúra kettőssége	A tömeg- és a magas/artisztikus kultúra fogalmának elhatárolása. A műfaji és a szerzői filmalkotások megkülönböztetése és összehasonlítása. Az archetípus fogalmának ismerete, archetípusok felismerése <i>(pl. archetipikus konfliktusok, karakterek)</i> és azok konkrét formáinak értelmezése adott mozgóképi alkotás értelmezésében. A szerzői	A kultúráhasadás jelenségének, okainak és következményeinek bemutatása és értékelése.

	filmek sajátosságainak (a nemzeti magaskultúrába ágyazottság, a mozgóképes formanyelv egyéni, a szerzőre jellemző, kézjegyszerű használata, elitista alkotás- és	
--	--	--

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	befogadásmód, hétköznapiság dominancia, stílusközpontúság, szoros kapcsolat a társzművészetekkel) ismerete.	
2.2 Műfaji jellemzők	A tömegfilmek sajátosságainak (sztárkultusz, iparszerűség és gazdasági meghatározottság, nézőszám-maximalizálásra törekvés, szórakoztatásközpontúság, akció-és látványközpontúság, műfaji jegyek, fogyasztói minták kiváltása és követése, multiplex-terjesztés) felismerése és bemutatása adott közönségfilmek segítségével. A legjellemzőbb műfajok (melodráma, vígjáték, burleszk, western, kalandfilm, horror és sci-fi) felismerése, alapvonásainak ismerete.	Egy szabadon választott tömegfilmes alkotói életmű (pl. Chaplin, Ford, Hitchcock, Spielberg) bemutatása. A legjellemzőbb műfajok közül három szabadon választott műfaj alapvonásainak ismertetése egy-egy – a műfajtól függően lehetőleg magyar - hozzárendelhető film vázlatos elemzésével.
2.3 Intertextualitás, sorozatelv	A sorozatelv fogalma, hatása a szövegek megszerkesztésére és befogadására. A sorozatszerű szerkesztés célja és hatása a befogadóra (pl. szappanoperák, hírek, reklámkampányok esetén).	Aktuális médiapéldákkal annak a jelenségnek a bemutatása, hogy a médiaszövegek rendszeresen utalnak más médiaszövegekre, s a befogadó olykor csak a megelőző vagy következő szövegek, közlemények alapján értheti meg az adott textust (pl. hírek).

2.4 A sztár	A sztár szerepének felismerése és értelmezése a filmen és a médiában néhány film és médiasztár (celeb, influenszer) jellemzésével.	A sztárfogalom kialakulása és módosulása.
2.5 A befogadást befolyásoló tényezők a tömegkultúrában	Az egyirányú kommunikáció dominanciájának majd csökkenésének, az interaktivitás módjainak, szerepének ismerete a tömegkommunikációban. A befogadásra a szövegen túl hatást gyakorló tényezők: kulturális kompetencia (a befogadó tudása, tapasztalata és ízlése); a közönség kulturális és társadalmi környezete (gazdasági, szociális, etnikai helyzet, életkor), a befogadás környezete (<i>pl. újságolvasás, rádiózás, tévénézés, szörfözés a</i>	Az esztétikai minőséget befolyásoló eszközhasználat (tradicionális, konvencionális, originális) jellemzése adott mozgóképes példák alapján a későmodern, információs társadalom fogyasztói jelenségeiről, a mozgóképes kereskedelmi célú tartalomszolgáltatásban. Nemlineáris szövegek szerkezeti felépítésének elemzése. Alkalmas példákkal a hálózati

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	világhálón), illetve ezek hatása az egyes médiaszövegek, szövegtípusok elfogadására vagy elutasítására. A médiaipar globalizálódásának jelei és következményei (<i>pl. a nemzeti identitás veszélyeztetése és átalakulása</i>) a médiaszövegek kódolásában és terjesztésében. A közönség eltérő szerepeinek értelmezése: a befogadó mint fogyasztó, a közönség mint állampolgár, a közönség mint nő vagy férfi. Korlátozott és nagy hatások elméleteik, a legfontosabb médiahatás-elméletek (<i>pl. direkt, korlátozott, használati-érték, kultivációs modellek</i>) ismerete.	kommunikáció életmódra, életminőségre vonatkozó hatásainak bemutatása, a <i>személyiség</i> felbontása és megsokszorozása kapcsán az online médiahasználat veszélyeinek (<i>pl. függőség, elmagányosodás, egészségkárosodás</i>) értelmezése.

2.6 Reklám	A reklám mint alkalmazott művészeti forma értelmezése adott médiaszöveg esetében. A reklámok címzettjének/célcsoportjának meghatározása. A reklámozásban alkalmazott néhány gyakori befolyásolási technika felismerése és értékelése.	A reklám szerepe a média-intézményrendszer fenntartásában és befolyásolásában játszott szerepének értékelése.
2.7 Show-műsorok	Valóságshow-műsorok (reality) jellemzése mint a jóízű, a humánus, az önrendelkezés kifejezése másfelől annak az elemi igénynek a megvalósulása, amelyben az egyszerű ember az elit helyett magát láthatja viszont a nyilvánosságban.	A show-műsorok forrásainak és rokon műfajainak ismerete (<i>pl. varieté, cirkusz</i>); a leggyakoribb showműsorváltozatok ismerete és jellemzése. A show külsőségeinek, a közönség és a show műsorvezetője (showman) szerepének jellemzése. A valóság és show viszonyának megfigyelése és értelmezése alkalmas példán.
2.8 Televíziós filmsorozatok	A szériaelv megjelenési formáinak felismerése és jellemzése. A teleregény és a televíziós minisorozatok szerkezeti sajátosságainak ismerete és bemutatása	A televíziós sorozatok evolúciójának jellemzése az ezredfordulón konkrét példák alapján – a szappanoperákat meghatározó tematika-és forma átalakulásának bemutatásával, elemzésével (hossz,
TÉMÁK	VIZSGA SZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	alkalmas példán.	műfajok, gyártók, platformok)
2.9 Számítógépes játék		Választott számítógépes játék elemző bemutatása (pl. prezentáció keretében) cselekményvezetés, szereplők rendszere és a felkínált identitások, megformáltság (képi világ, hangeffektusok), az interaktivitás lehetőségei szerint.

3. A magyar filmtörténet és a filmművészet

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint

3.1 Korstílusok	A filmes stílusirányzatok fogalmának ismerete; A stiláris hasonlóságok bemutatása egy némafilmes korszakot jellemző és egy, a hangosfilm megjelenését követő szabadon választott stílusirányzat alapján.	A szerzőiség és a filmes stílusirányzat kapcsolatának értelmezése egy szabadon választott stílusirányzat és alkotó szerzői jegyeinek bemutatásával. A (német) expresszionizmus, a francia és a szovjet orosz avantgárd, az (olasz) neorealizmus, a francia és a csehszlovák új hullám jellemzőinek azonosítása a korszakot meghatározó alkotók és művek alapján. A film stílustörténeti korszakaihoz nehezen besorolható ún. „nagy mesterek” (pl. <i>Antonioni, Bergman, Bunuel, Cassavetes, Fellini, Godard, Kuroszava, Passolini, Tarkovszkij, Welles, Jancsó, Tarr</i>) közül egy magyar és a nemzetközi filmművészeti kánonból egy alkotó életművének alaposabb bemutatása a legfontosabb művek és a szerzőt jellemző témák, stiláris eszközök alapján.
3.2 A filmtörténet kezdetei, az ősfilm		A Lumière-fivérek és Melies munkásságának ismerete.
3.3 A némafilmművészet		Griffith filmművészeti jelentőségének értékelése. A német expresszionizmus jellemzése, egy

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
		meghatározó művének ismerete. A szovjet-orosz montázsiskola jellemzése, két meghatározó művének ismerete A francia filmes avantgárd jellemzése, két meghatározó művének ismerete.
3.4 A hangosfilmművészet kialakulása, A magyar film a második világháború előtt	A korai magyar hangosfilm meghatározó műfajainak (vígjáték és melodráma) jellemzése, néhány alapvető/kiemelt mű ismerete. A neorealizmus magyar előképe, Szóts István egyik	Az (olasz) neorealizmus jellemzése, két meghatározó művének ismerete.

	jellemző filmje bemutatása alapján.	
3.5 A modern film	A neorealizmus, a modern film és a filmparabola fogalmának ismerete, alkalmazása a korszak néhány meghatározó filmjére - a modern szerzői film és az európai filmes újhullámok hatásának megjelenése a magyar filmművészetben néhány meghatározó mű ismerete alapján.	A fontosabb nemzeti új hullámok (pl. francia, csehszlovák, angol, német) jellemzése, néhány meghatározó mű ismerete. Új-Hollywood jellemzése, néhány meghatározó mű ismerete.
3.6 Az új magyar film a második világháborútól a rendszerváltásig	A magyar film néhány jelentős alkotója közül két rendező (pl. Fábri Zoltán, Makk Károly, Jancsó Miklós, Szabó István, Huszárik Zoltán, Sára Sándor, Bódy Gábor, Jeles András, Tarr Béla) munkásságának vázlatos bemutatása (az életmű helye és jelentősége a magyar film történetében).	A magyar filmszínészet két meghatározó alakjának (pl. Töröcsik Mari, Latinovits Zoltán, Őze Lajos, Andorai Péter, Cserhalmi György, Eperjes Károly) munkásságának bemutatása két jelentősebb filmszerepük alapján Az ún. budapesti iskola jellemzése, két fontosabb alkotás ismerete. A magyar animációs film néhány meghatározó alkotója közül két rendező (pl. Rófusz Ferenc, Jankovics Marcell) egy-egy művének részletes bemutatása.
3.7 A kortárs magyar film	Három – szabadon választott – a rendszerváltozás után készült, jelentősebb magyar film részletező ismertetése (pl. Enyedi Ildikó, Tarr Béla, Pálffy)	Az ezredforduló utáni magyar film néhány fontosabb alkotója (Enyedi Ildikó, Pálffy György, Mundruczó Kornél, Fliegauf Bence, Hajdu)
TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
	György, Mundruczó Kornél, Fliegauf Bence, Hajdu Szabolcs, Kocsis Ágnes, Nemes Jeles László munkái közül).	Szabolcs, Kocsis Ágnes, Nemes Jeles László, Török Ferenc, M. Tóth Géza) szerzői karakterének vázlatos bemutatása. A magyar operatőri iskola két meghatározó alakjának (pl. Tóth János, Ragályi Elemér, Koltai Lajos, Kende János, Máthé Tibor, Sára Sándor)

		munkásságának bemutatása két mű alapján.
3.8 A film helye a nemzeti kultúrában	Ismeri a magyar film és a magyar filmalkotók nemzetközi sikereit, elismertségét.	Átlátja és értelmezi a film szerepét és helyét a nemzeti kultúrában.

4. Médiaismeret – alapfogalmak; a média társadalmi szerepe, használata; intézmények és szabályozás

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
4.1 A média fogalma és társadalmi szerepe	A média fogalmának ismeretére alapozva a média fontosabb társadalmi funkcióinak (tájékoztatás; informálás; szórakoztatás; a nyilvános viták terepének biztosítása, közösségek szerveződésének és működésének biztosítása) áttekintése, jellemzése.	
4.2 Mediatizált információforrások használata	Az egyes médiumokban használatos szövegtípusok <i>(pl. hírek, riportok és tanulmányok, rádióműsorok, filmek, televíziós műsorok, Web-lapok, közösségi médiafelületek, digitális archívumok)</i> mint információs források tudatos, szelektív és célirányos használata <i>(pl. a projektmunkában)</i> .	
4.3 A társadalmi nyilvánosság	A közszféra-magánszféra, a nyilvánosság, a médiakonvergencia és a diskurzus fogalmának ismerete; a modern társadalmi nyilvánosság kialakulását elősegítő fontosabb kommunikációs	A társadalmi nyilvánosság módosulásának jellemzése a közösségi média szerepével összefüggésben.

	fordulatok szerepének kifejtése (<i>elsősorban az írásbeliség megjelenése, technikai sokszorosítás, a</i>	
	<i>technikai képrögzítés-képközzvetítés, a távközlés, digitalizáció).</i> Annak ismerete, hogy milyen alapvető tényezőktől függ valamely kor és társadalom nyilvánossága. A média napirend kijelölő szerepének a bizonyítása aktuális médiapéldákkal. A média legfontosabb társadalmi szerepeinek (<i>pl. tájékoztatás, „örkutyá”szerep, közösségteremtő-szerep, a morális értékrend formálása)</i> ismerete.	
4.4 A valóság sztereotip és torzított megjelenítése a médiában	A reprezentáció fogalmának ismerete, a tapasztalati és a médiavalóság eltéréseinek felismerése és bemutatása a nemi szerepek, a kisebbségek és az etnikumok, az eszmék és politikai formációk médiareprezentációjának jellegzetes példáin keresztül, jellemző sztereotípiák bemutatása bizonyos társadalmi csoportok reprezentációjában. Fontosabb érvek és ellenérvek ismerete és alkalmazása, amelyek a média tömegbefolyásolási, közönségmanipulációs hatását kívánják bizonyítani vagy cáfolni. A manipuláció és a médiaipari selejt megkülönböztetése egymástól.	A morális pánik fogalmának ismerete. Fontosabb érvek és ellenérvek ismerete és alkalmazása, amelyek a média agresszivizáló hatását kívánják bizonyítani vagy cáfolni. A reprezentáció és az önreprezentáció fogalmának elkülönítése a közösségi médiában A közösségimédia platformokat jellemző algoritmikus tartalomszolgáltatás jelensége és problémái értelmezése a nyilvánosság korlátozásában. A véleménybuborék-és a visszhangkamra jelenségek értelmezése konkrét példákon keresztül.

	A médiaoptimizmus és -pesszimizmus fogalmának, alapvető érvkészletének ismerete. A közösségimédia platformokat jellemző algoritmikus tartalomszolgáltatás jelensége és problémái ismerete a nyilvánosság korlátozásában.	
4.5 A média és az életmód	A médiumok – elsősorban a rádió, a televízió és az online sajtó – műsorrendjének, honlapstruktúráinak, az intézmény vagy csatorna-image kialakításának a befogadók életmódjára, műsorválasztási preferenciáira gyakorolt hatásainak bemutatása.	A fontos tömegkommunikációs modellek (transzmissziós, rituális, propaganda-reklám, befogadási modell) működésének szemléltetése önállóan gyűjtött médiapéldák alapján (pl. rövid szóbeli vagy írásbeli beszámoló, esettanulmány formájában).
4.6 A médiaszöveg mint termék	A tömegkommunikációs folyamatra ható főbb gazdasági tényezők bemutatása, az iparszerű és piacelvű működés <i>(pl. a maximális fogyasztásra készítés elve, a közönség mint vevő és mint áru, a műsoridő mint tulajdon)</i> értelmezése. A médiafogyasztás, a nézettség és a közönségarány fogalmának ismerete	A médiafogyasztás, a nézettség és a közönségarány fogalmának értelmezése Néhány jellemző adat <i>(pl. a hazai film-és televíziós ipar nagyságrendje, a közpénzek és a „reklámtorta” mértéke)</i> ismerete és értelmezése.
4.7 Intertextualitás, sorozatelv	A sorozatelv fogalmának ismerete, hatása a szövegek megszerkesztésére és befogadására. A sorozatszerű szerkesztés célja és hatása a befogadóra <i>(pl.</i>	Aktuális médiapéldákkal annak a jelenségnek a bemutatása, hogy a médiaszövegek rendszeresen utalnak más médiaszövegekre, s a befogadó olykor csak a megelőző vagy következő szövegek, közlemények alapján értheti meg az adott textust <i>(pl. hírek)</i> .

	<i>szappanoperák, hírek, reklámkampányok esetén).</i>	
--	---	--

5. Tudatos médiahasználat

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
5.1 Új médiatechnológiák	A mediatisztált közlésmód új jelenségeinek (pl. interaktivitás, multitasking, hálózati kommunikáció, virtuális valóság, médiakonvergencia) jellemzése, a befogadási folyamatra gyakorolt hatásuk bemutatása és értékelése.	
5.2 Online média használata	Az internethasználat biztonságának problémái (pl. személyes adatok védelme, cyberbullying, hamis vagy megbízhatatlan oldalak, hiteles információk kiszűrése, ismerkedés veszélyei, túlhasználat, képernyőidő, digitális lábnyom, függőségek, FOMO, generációs szakadékok) ismerete. Az internetes és mobilkommunikáció fontosabb sajátosságainak (pl. interaktivitás, a kommunikáció térbeli és időbeli szabadsága, figyelemmegosztás, multitasking, virtuális kapcsolatok, konstruált	A mindennapi kommunikáció digitális technológián alapuló formáinak (chat, SMS, e-mail, fórum) és nyelvi sajátosságai (pl. szókincs, szavak alakváltozatai, mondatszerkesztés, az érzelemkifejezés eszközei) értelmező ismerete.
	személyiségek, anonimitás és annak korlátai, érzésvétel, e-demokrácia, amatőr és professzionális tartalomgyártás, médiahasználat más emberek	

	jelenlétében és annak normái) tudatosítása.	
5.3 A befogadást befolyásoló tényezők	A lineáris és nemlineáris olvasás fogalmának ismerete.	Nemlineáris szövegek szerkezeti felépítésének elemzése. Alkalmas példákkal a hálózati kommunikáció életmódra, életminőségre vonatkozó hatásainak bemutatása, a <i>személyiség</i> felbontása és megsokszorozása kapcsán az online médiahasználat veszélyeinek (pl. függőség, elmagányosodás, egészségkárosodás) értelmezése.

6. Médiaintézmények és médiaszabályozás

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
6.1 Hírműsorok	A hír, a hírtérték, az infotainment és a vélemény fogalmainak ismerete és elkülönítésük adott médiaszövegben. A hírműsorszerkesztés elemi formáinak és normáinak ismerete és érvényesülésük mérlegelő megítélése. A hírmédia médiaszövegeinek mint történetkezdemények közrebocsátott értelmezési javaslatainak az elemzése; a fontosabb újságírói modellek (elkötelezett, pártos, objektív-semleges, bulvár) ismerete.	A hírműsorok show-szerű átalakulásának értékelése. A televíziós dokumentarizmus átalakulásának értékelése. A fake-news és a post-truth-jelenségek értelmezése, mint a hírmédia tájékoztató társadalmi funkciójának megkérdőjelezése
6.2 A médiaipar intézményei	A médiaszervezetek felépítése és hierarchiája a tulajdonosoktól az újságírókig és közreműködő szolgáltatókig az információ megformálásában. A kapuőr-jelenség értelmezése. A közszolgálati és kereskedelmi médiaintézmények jellemzése néhány példa alapján.	A független és alternatív médiaintézmények, szakosított csatornák és tematikus-specializálódott médiavállalkozások jellemzése alkalmas – elsősorban az online médiát jellemző - példák alapján.

6.3 A médiaipar ellenőrzése	A médiaipar jogi és etikai szabályozásának alapelvei <i>(pl. önellenőrzés, a válaszadás lehetősége, a magánélet tiszteletben tartása, a közszereplőkkel kapcsolatos szabályok, a hátrányos megkülönböztetés tilalma)</i>. A törvények és szabályok betartását ellenőrző hazai intézmények megnevezése, beavatkozásuk <i>(pl. a reklámidő túllépéséért, a fiataalkorúakat károsan érintő műsorokkal - elsősorban az indokolatlan erőszak-megjelenítéssel - kapcsolatos döntések)</i> jellemző példáinak ismertetése az adott időszakból. A médiatörvény és a monopóliumellenes törvények legfontosabb szabályozó eszközeinek <i>(pl. a tőkekoncentráció limitálása, kvóták, hírszolgáltatás előírása)</i> ismerete. Az újságíró szabadsága és ennek korlátai; a szerzői jog; az információhoz való jog; a rágalmazással kapcsolatos, a kiskorúak védelmét és a politikai befolyásolástól való védelmet szolgáló főbb szabályozások ismerete.	A rasszizmus és a gyűlöletbeszéd tilalmának és a szólásszabadság elvének konfliktusa ismerete, értelmezése a médiaszabályozás szempontjából.
-----------------------------	--	--

C) VIZSGALEÍRÁS

A vizsga részei

Középszint		Emelt szint		
Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Projekt	180 perc	Projekt	180 perc	20 perc
50 pont	50 pont	60 pont	60 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint		
	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS	NINCS
A vizsgaszervező intézmény biztosítja	NINCS	videoanyag lejátszására alkalmas eszköz és televízió vagy kivetítő	NINCS	videoanyag lejátszására alkalmas eszköz és televízió vagy kivetítő	NINCS

Közzé kell tenni

	Középszint		Emelt szint		
	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	projektfeladatok	NINCS	projektfeladatok	NINCS	tételsor
Határidő	május-júniusi vizsgaidőszakra: előző év október 15. (november 1.); október-novemberi vizsgaidőszakra: adott év április 15. (május 1.)	NINCS	május-júniusi vizsgaidőszakra: előző év október 15. október-novemberi vizsgaidőszakra: adott év április 15.	NINCS	május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal
Felelős	A vizsgaanyagok elkészítéséért felelős intézmény				

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga részei

Gyakorlati vizsga		Írásbeli vizsga		
Projekt		180 perc		
		Feladatsor		
A) feladat: Médiaszöveg és munkanapló	B) feladat: Esszé elkészítése	Fogalom- és tárgyismeret	Mozgóképi szövegértés	Média szövegelemzés, illetve miniesszé

elkészítése				
25 pon		10 pont	25 pont	15 pont
50 pont		50 pont		

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A feladatsor minden esetben tartalmaz egy vagy két rögzített, néhány (5-15) perc hosszúságú filmrészletet vagy televíziós műsorrészletet, illetve online médiaszöveget. Az írásbeli vizsga során először a feladatlaphoz tartozó film- vagy műsorrészletet kell a vizsgázóknak megtekinteniük, majd a feladatlapok szétosztását követően a vizsgázók három percet kapnak a filmrészlettel kapcsolatos kérdések tanulmányozására. Ezt követően a vizsgázók másodszor is megnézik a részletet, majd megkezdik a munkát. Abban az esetben, ha a médiaesszéhez is tartozik megnézendő (1-4) perces anyag, azt az írásbeli vizsga 100. percétől kell kétszer egymást követően levetíteni. A részlet megtekintésére még egy alkalommal (a beadást megelőző utolsó fél óra kezdetén) harmadszor is lehetőséget kell biztosítani a vizsgázóknak, amennyiben azt bárki közülük igényli.

Vizsgacsoportonként szükséges eszköz a videoanyag lejátszására alkalmas eszköz és televízió, monitor vagy kivetítő, ezeket a vizsgaszervező intézmény biztosítja. A vizsgázók a feladatlapokon levő információkon kívül semmilyen segédeszközt nem használhatnak.

Az írásbeli

feladatlap

tartalmi és

formai

jellemzői

Az írásbeli vizsga

feladatlapja

három részből

áll:

- ☐ tartalmaz néhány, elsősorban az ismereteket és a tudást mérő feladatot;
- ☐ a mozgóképi szövegértés képességének mérésére tartalmaz egy előzetesen nem látott, a vizsga során megtekintett mozgóképi szöveggel (filmrészlettel, televíziós műsorrészlettel) kapcsolatos kérdéssort, illetve a látott részlethez kapcsolódó részletesebben kifejtendő, elemző jellegű kérdést;
- ☐ tartalmazza valamely tömegkommunikációval kapcsolatos probléma felvetését vagy/és egy rövid médiaszöveg-részletet, mellyel kapcsolatban értelmezést, illetve

rövid esszéisztikus kifejtést vár el a vizsgázótól. Az írásbeli vizsgarészhez kapcsolódóan anyagot nem kell közzétenni.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az írásbeli vizsga értékelését központi javítási-értékelési útmutató alapján a szaktanár végzi. A feladatsorban megjelenő rövid, kifejtést-érvelést igénylő feladatok értékelése során minősíteni kell:

- a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során alkalmazott ismeretek mértékét, azok érvényességét;
- a szöveg áttekinthetőségét (logikus szerkezetét) és érveléstechnikáját, annak stiláris színvonalát; □ az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét.

A feladatsor első részét képező ismereteket és tudást mérő feladatokra legfeljebb 10, a mozgóképi szövegértés mérésére vonatkozó feladatokra hibátlan megoldás esetén legfeljebb 25, míg a médiaismerettel kapcsolatos esszé jellegű feladatra további 15 pont szerezhető. A vizsgadolgozat maximális összpontszáma így 50 vizsgapont lehet.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsga két különböző projektfeladat megoldásából áll, amelyeket önálló munka keretében kell kidolgozni. A központilag meghatározott hat vizsgafeladatot a szaktanár további két projektfeladattal egészítheti ki.

Az elkészült projektmunkát a vizsgabizottságot működtető intézményben kell legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig beadni, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A gyakorlati projektmunka tartalmi és formai jellemzői

A központilag közzétett feladatok közül három minden esetben valamely médiaszöveg és a hozzá tartozó munkanapló elkészítésére vonatkozik (A) feladat), míg a további három feladat esszé típusú (B) feladat). A vizsgázó a projektfeladatok közül egy A) és egy B) típusú feladatot köteles választani oly módon, hogy a választott feladatok legalább egyike a központilag közzétett feladatok valamelyike. A vizsgázó gyakorlati vizsgamunkájának tartalmaznia kell:

- egy médiaszöveget (A) feladat), amely lehet pl. rövid videofilm vagy műsorelőzetes, riportázs, reklám, portré, hanganyag, fotósorozat, animációs munka, plakát, képregény, story-board, számítógépes honlap, vagy, amely egyéb kreatív formában valósulhat meg; □ egy esszét, minitanulmányt (B) feladat), amely önálló irodalmazás, kutatás, elemzés alapján készül.

Az A) feladathoz kötelezően mellékelni kell egy legfeljebb 750 szóból álló munkanaplót, vagyis értelmező kommentárt. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült főbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre, továbbá a szöveget a vizsgázó önértékelő megjegyzéseivel kell zárni.

A B) feladat megoldásaként egy legfeljebb 1000-1500 szóból álló szöveget kell elkészíteni. Ha ebben a vizsgázó kritikai, elméleti szöveget interpretál vagy idéz, akkor a tudományos közleményeknél megszokott hivatkozásokat és irodalomjegyzéket is csatolni kell (ezek a megjelölt terjedelmen kívül esnek).

A tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozó központi vizsgafeladatokat minden év október 15-éig, az őszi vizsgaidőszakra vonatkozókat április 15-éig kell közzétenni. A szaktanárok által kiadott feladatokat a tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozóan legkésőbb november 1-jéig, az őszi vizsgaidőszakra vonatkozóan május 1-jéig kell az adott intézményben a vizsgázók számára közzétenni.

A gyakorlati projektmunka értékelése

Amennyiben a vizsgázó két azonos típusú feladat megoldását adja be, akkor, a közzé tett feladatok sorrendje szerinti első megoldott feladatát kell értékelni, a másik automatikusan 0 ponttal értékelendő.

A projektmunka értékelése során – a munka jellegét figyelembe véve – a szaktanár feladatonként az alábbi szempontok szerint minősíti a megoldásokat:

A gyakorlati (kreatív) feladatnál értékelni kell

- ☐ az elképzelés megtervezettségét, a megvalósítás előkészítettségét és a munka szervezettségét;
- ☐ a munka dokumentáltságának minőségét és az elkészített anyaggal kapcsolatos (ön)reflexió színvonalát;
- ☐ a kivitelezés technikai és esztétikai minőségét, ötletességét, személyességét;
- ☐ a prezentáció formai színvonalát.

Az esszé típusú feladatnál értékelni kell

- ☐ a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során felhasznált háttéranyagok és ismeretek érvényességét,
- ☐ a szöveg áttekinthetőségét (logikus struktúráját) és érveléstechnikáját, stiláris színvonalát, ☐ az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét,
- ☐ a prezentáció formai színvonalát.

A központi javítási-értékelési útmutató alapján a fentiekben írt szempontokat érvényesítve feladatonként összesen 25-25 pont adható. A gyakorlati vizsgafeladatokra a vizsgázó így legfeljebb 50 vizsgapontot szerezhethet.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

A vizsga részei

Gyakorlati vizsga	Írásbeli vizsga	Szóbeli vizsga
	180 perc	20 perc

P r o j e k t			Feladatsor			Tételkifejtés	
A) feladat: Médiaszöveg és munkanapló elkészítése	B) feladat: Esszé elkészítés e	C) feladat: Szöveges feladat elkészítése	Fogalom- és tárgyismeret	Mozgóképi szövegértés	Média miniesszé	Mozgóképi altételsor	Média altételsor
20 pont	20 pont	20 pont	15 pont	30 pont	15 pont	15 pont	15 pont
60 pont			60 pont			30 pont	

Írásbeli vizsga

Általános szabályok

Az írásbeli vizsgán a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk.

A feladatsor minden esetben tartalmaz egy vagy két rögzített, néhány (5-15) perc hosszúságú filmrészletet vagy televíziós műsorrészletet illetve online médiaszöveget. Az írásbeli vizsga során először a feladatlaphoz tartozó film- vagy műsorrészletet kell a vizsgázóknak megtekinteniük, majd a feladatlapok szétosztását követően a vizsgázók három percet kapnak a filmrészlettel kapcsolatos kérdések tanulmányozására. Ezt követően a vizsgázók másodszor is megnézik a részletet, majd megkezdik a munkát. Abban az esetben, ha a médiaesszéhez is tartozik megnézendő (1-4) perces anyag, azt az írásbeli vizsga 100. percétől kell kétszer egymást követően levetíteni. A részlet megtekintésére még egy alkalommal (a beadást megelőző utolsó fél óra kezdetén) harmadszor is lehetőséget kell biztosítani a vizsgázóknak, amennyiben azt bárki közülük igényli.

Vizsgacsoportonként szükséges eszköz a videoanyag lejátszására alkalmas eszköz és televízió, monitor vagy kivetítő, ezeket a vizsgaszervező intézmény biztosítja.

A vizsgázók a feladatlapokon levő információkon kívül semmilyen segédeszközt nem használhatnak.

Az írásbeli feladatlap tartalmi és formai jellemzői Az írásbeli vizsga feladatlapja három részből áll:

- ☐ tartalmaz néhány, elsősorban az ismereteket és a tudást mérő feladatot;
- ☐ a mozgóképi szövegértés képességének mérésére tartalmaz egy előzetesen nem látott (ismeretlen) mozgóképi szöveggel (filmrészlettel, televíziós műsorrészlettel) kapcsolatos kérdéssort, illetve egy, a látott részlethez kapcsolódó részletesebben kifejtendő, elemző jellegű kérdést;
- ☐ tartalmazza valamely tömegkommunikációval kapcsolatos probléma felvetését, mellyel kapcsolatban rövid esszéisztikus kifejtést vár el a vizsgázótól.

Az írásbeli vizsgarészhez kapcsolódóan anyagot nem kell közzétenni.

Az írásbeli feladatlap értékelése

Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A feladatsorban megjelenő rövid, kifejtést-érvelést igénylő feladatok értékelése során minősíteni kell:

- ☐ a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során alkalmazott ismeretek mértékét, azok érvényességét;
- ☐ a szöveg áttekinthetőségét (logikus szerkezetét) és érveléstechnikáját, annak stiláris színvonalát; ☐ az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét.

A feladatlap első részét képező, ismereteket és tudást mérő feladatokra legfeljebb 15, a mozgóképi szövegértés mérésére vonatkozó feladatokra hibátlan megoldás esetén legfeljebb 30, míg a médiaismerettel kapcsolatos esszé jellegű feladatra további 15 pont szerezhető. A feladatlap maximális összpontszáma így 60 vizsgapont lehet.

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsga három különböző projektfeladat megoldásából áll, amelyeket önálló munka keretében kell kidolgozni. A közzétett hat középszintű vizsgafeladathoz további három emelt szintű projektfeladat társul.

Az elkészült projektmunkát legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig kell beadni, és azt a továbbiakban írásbeli vizsgadolgozatként kell kezelni.

A gyakorlati projektmunka tartalmi és formai jellemzői

A központilag közzétett (a középszintű gyakorlati vizsgáéval azonos) feladatok közül három minden esetben valamely médiaszöveg és a hozzá tartozó munkanapló elkészítésére vonatkozik (A) feladat), további három feladat esszé típusú (B) feladat), míg a csak az emelt szintű vizsgára közzétett három feladat (C) feladat) típusa bármelyik lehet.

A vizsgázó a projektfeladatok közül egy A), egy B) és egy C) feladatot köteles választani.

A vizsgázó gyakorlati vizsgamunkájának tartalmaznia kell:

- ☐ egy médiaszöveget (A) feladat), amely lehet pl. rövid videofilm, film/előzetes, riportázs, reklám, portré, hanganyag, fotósorozat, animációs munka, plakát, képregény, story-board, számítógépes honlap stb. vagy, amely egyéb kreatív formában valósulhat meg;
- ☐ egy esszét, minitanulmányt (B) feladat), amely önálló irodalmazás, kutatás, elemzés alapján kerül elkészítésre; ☐ egy további médiaszöveget vagy esszét (C) feladat).

A médiaszöveg és munkanapló elkészítése típusú feladathoz kötelezően mellékelni kell egy legfeljebb 750 szóból álló munkanaplót, vagyis értelmező kommentárt. Ebben röviden ki kell térni a feladatválasztással kapcsolatos vizsgázói motivációkra, a munka tervezése és kivitelezése során felmerült főbb döntési helyzetekre, a feladatmegoldással kapcsolatos személyes élményekre, továbbá a szöveget a vizsgázó önértékelő megjegyzéseivel kell zárni.

Az esszé elkészítése típusú feladatok megoldásaként egy legfeljebb 1000-1500 szóból álló szöveget kell elkészíteni. Ha ebben a vizsgázó kritikai, elméleti szöveget interpretál vagy idéz,

akkor a tudományos közleményeknél megszokott hivatkozásokat és irodalomjegyzéket is csatolni kell (ezek a megjelölt terjedelmen kívül esnek).

A tavaszi vizsgaidőszakra vonatkozó központi vizsgafeladatokat minden év október 15-éig, az őszi vizsgaidőszakra vonatkozókat április 15-éig kell közzétenni.

A gyakorlati projektmunka értékelése

Amennyiben a vizsgázó három olyan feladat megoldását adja be értékelésre, melyek egyike sem C) típusú feladat, úgy az összes feladatot 0 ponttal kell értékelni.

Amennyiben a vizsgázó két vagy három azonos típusú feladat megoldását adja be, akkor feladattípusonként a közzétett feladatok sorrendje szerinti első megoldott feladatát kell értékelni, a többi feladat – az adott feladattípuson belül – automatikusan 0 ponttal értékelendő. Az értékelés központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

A gyakorlati (kreatív) feladatnál értékelni kell

- ☐ az elképzelés megtervezettségét, a megvalósítás előkészítettségét és a munka szervezettségét;
- ☐ a munka dokumentáltságának minőségét és az elkészített anyaggal kapcsolatos (ön)reflexió színvonalát;
- ☐ a kivitelezés technikai és esztétikai minőségét, ötletességét, személyességét; ☐ a prezentáció formai színvonalát.

Az esszé típusú feladatnál értékelni kell

- ☐ a probléma értelmezésének minőségét, a feladat megoldása során felhasznált háttéranyagok és ismeretek érvényességét;
- ☐ a szöveg áttekinthetőségét (logikus struktúráját) és érveléstechnikáját, stiláris színvonalát; ☐ az önálló megfigyelések, felvetések előfordulását és minőségét;
- ☐ a prezentáció formai színvonalát.

A központi értékelési útmutató alapján a fentiekben írt tartalmi szempontokat érvényesítve feladatonként legfeljebb 18, a prezentáció formai színvonalára pedig további 2, összesen 20 pont adható. A gyakorlati vizsgafeladatokra a vizsgázó így legfeljebb 60 vizsgapontot szerezhet.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik, amelyet közzé kell tenni a május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal.

A szóbeli vizsgán a vizsgázónak két altételt kell húznia és kifejtenie.

Feleléskor a kifejtés sorrendjét a vizsgázó választja meg.

Ha az altétel önálló álláspont megfogalmazását igényli, akkor a vizsgázónak az ezzel kapcsolatban felmerülő kérdésekre is válaszolnia kell.

A szóbeli tételsor tartalmi és formai jellemzői

A két altételsor közül az egyik a mozgóképkultúra, a másik a média világához kapcsolódó ismereteket, értelmezési képességeket ellenőrző altételeket tartalmaz. A mozgókép és a média tételek egymástól elkülönülő tételsorokat alkotnak. Az altételsorok legalább 8-8 altételt tartalmaznak.

A szóbeli vizsgarész értékelése

Az értékelés központi értékelési útmutató alapján, a következő szempontok szerint történik:

- ☐ a vizsgázó által kifejtettek mennyiben merítik ki tartalmilag az altétel címében megjelölt témát;
- ☐ logikusan fölépített-e a vizsgázó előadása, megfelel-e az ilyen típusú szóbeli közléstől elvárható követelményeknek;
- ☐ mennyiben önálló a vizsgázó szóbeli teljesítménye (pl. szüksége volt-e segítő kérdésre), mennyire rendszerezett és mély a tudása (pl. hogyan reagált a tantárgyi bizottság által esetlegesen felvetett kérdésekre).

A szóbeli vizsgán a vizsgázó teljesítményét a két altételre adott legfeljebb 15-15 ponttal kell értékelni, tehát összesen 30 pont szerezhető.

Német, orosz nyelvi és francia nyelv érettségi témakörök

Német, orosz és francia nyelv

Az idegen nyelvi érettségi vizsga célja a kommunikatív nyelvtudás mérése, azaz annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e kommunikációs céljait megvalósítani. A vizsga mindkét szinten írásbeli és szóbeli részből áll, és a négy nyelvi alapkészséget méri: olvasott szöveg értése, hallott szöveg értése, beszédképesség és írásképesség. A vizsga középszintje a B1, az emelt szint pedig a B2 szintnek felel meg.

Az írásbeli vizsga részei:

1. Olvasott szöveg értése
2. Nyelvhelyesség
3. Hallott szöveg értése
4. Írásképesség

TÉMAKÖRÖK

	Középszint (B1)	Emelt szint (B2)
1. Személyes vonatkozások, család	A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai (fordulópontjai)	A család szerepe az egyén és a társadalom életében
	Családi élet, családi kapcsolatok	Családi munkamegosztás, szerepek a családban, generációk együttélése
	A családi élet mindennapjai, otthoni teendők	
	Személyes tervek	
2. Ember és társadalom	A másik ember külső és belső jellemzése	
	Baráti kör	Az emberi kapcsolatok minősége, fontossága (barátság, szerelem, házasság)
	A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel	Lázadás vagy alkalmazkodás; a tizenévesek útkeresése
	Női és férfi szerepek	Előítéletek, társadalmi problémák és azok kezelése
	Ünnepek, családi ünnepek	Az ünnepek fontossága az egyén és a társadalom életében
	Öltözködés, divat	Az öltözködés mint a társadalmi hovatartozás kifejezése
	Vásárlás, szolgáltatások (posta)	A fogyasztói társadalom, reklámok
	Hasonlóságok és különbségek az emberek között	Társadalmi viselkedésformák
3. Környezetünk	- Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása)	A lakóhely és környéke fejlődésének problémái

	A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek	
	A városi és a vidéki élet összehasonlítása	A természet és az ember harmóniája
	Növények és állatok a környezetünkben	
	Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?	A környezetvédelem lehetőségei és problémái
	Időjárás	
4. Az iskola	Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat)	- Iskolatípusok és iskolarendszer Magyarországon és más országokban
	Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka	
	A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága	Hasonló események és hagyományok külföldi iskolákban
	Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok	
5. A munka világa	Diákmunka, nyári munkavállalás	A munkavállalás körülményei, lehetőségei itthon és más országokban, divatszakmák
	Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás	
6. Életmód	Napirend, időbeosztás	A kulturált étkezés feltételei, fontossága
	Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás)	A szenvedélybetegségek
	Étkezési szokások a családban	Az étkezési szokások hazánkban és más országokban
	Ételek, kedvenc ételek	Ételspecialitások hazánkban és más országokban
	Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben	
	Gyakori betegségek, sérülések, baleset	
	Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak)	
7. Szabadidő, művelődés, szórakozás	Szabadidős elfoglaltságok, hobbik	A szabadidő jelentősége az ember életében
	Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.	A művészet szerepe a mindennapokban
	Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport	Szabadidősport, élsport, veszélyes sportok
	Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet	A könyvek, a média és az internet szerepe, hatásai
	Kulturális események	

8. Utazás, turizmus	A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés	A motorizáció hatása a környezetre és a társadalomra
	Nyaralás itthon, illetve külföldön	
	Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése	Az idegenforgalom jelentősége
	Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai	
9. Tudomány és technika	Népszerű tudományok, ismeretterjesztés	A tudományos és technikai fejlődés
	A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben	pozitív és negatív hatása a társadalomra, az emberiségre
10. Gazdaság	Családi gazdálkodás	Üzleti világ, fogyasztás, reklámok
	A pénz szerepe a mindennapokban	Pénzkezelés a célnyelvi országokban
	Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank)	

Testnevelés érettségi témakörök

A szóbeli vizsga alapját a tanulók által az iskolai tanulmányok alatt elsajátított elméleti ismeretek és a gyakorlati feladatok elméleti megalapozása adja. Az érettségire jelentkezőknek figyelemmel kell kísérni a napi, és a kiemelkedő sporteseményeket is. A tételek egy része megkívánja a néhány egyéb tantárgy ismeretanyagának az integrálását. Elsősorban a biológia, a fizika, a történelem tantárgyak egyes részeit kell a tanulóknak a testnevelés szempontjából feldolgozni, alkalmazni.

Témakörök:

1. Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai, magyar sportsikerek

- Az ókori és az újkori olimpiai játékok kialakulása, története, kiemelkedő események,
- olimpiai zászló, szimbólum, jelszó, embléma, olimpiai láng,
- magyarok az olimpiai versenyeken, magyar olimpiai bajnokok,
- magyar sikersportágak,
- paralimpiai játékok,
- NOB és a MOB szerepe az olimpiai eszme ápolásában.

2. Testi képességek (erő, gyorsaság, állóképesség, ügyesség) szerepe a teljesítményben

- a testi képességek jellemzése,
- fizikai teherbíró képesség,
- edzettségi állapot mérésének lehetősége,
- az egyes képességek és a sportágak kapcsolata,
- egyszerű képesség fejlesztő módszerek.

3. A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, és a személyiség fejlesztésében

- a testnevelés és a sport személyiségfejlesztő hatása,
- az egészséges életmód meghatározó tényezői,
- szenvedélybetegségek veszélyei, 2
- az egyéni és a csapatsportok hatása a személyiségfejlődésre,
- az “egészséges” közösség visszatartó ereje,
- életre szóló sportolás lehetőségei.

4. Az általános és középiskolás korú tanulók testi fejlődésének jellemzése

- a legfontosabb testméretek (magasság, testsúly, testarányok) alakulása a fejlődés során,
- a mozgásos cselekvések változása az életkor függvényében,
- a serdülőkor testi és mozgásos cselekvés fejlődésének specialitásai.

5. Gimnasztikai ismeretek

- a gimnasztikagyakorlatok felosztása hatásuk szerint – erősítő, nyújtó, lazító, testtartásjavító gyakorlatok,
- prevenció fogalma, jelentősége a helyes testtartás megőrzésébe
- a gimnasztikagyakorlatok felhasználása a testedzésben,

6. Torna

- a torna versenyszámai - férfi és női szerek,
- az egyes tornaszereken végrehajtható mozgások jellemzése,
- a torna versenysport előnyei és veszélyei,
- a torna sportághoz szükséges testi képességek,
- a tanult torna elemek - elemkapcsolatok megnevezése, segítségnyújtás az oktatás során,
- balesetmegelőző eljárások a torna tanításánál.

7. Ritmikus gimnasztika

- a ritmikus gimnasztika és az aerobik sportág bemutatása,
- az esztétikum szerepének megítélése,
- a tér-idő-dinamika egységének megítélése,
- a versenygyakorlatok speciális mozgásformái. 3

8. Küzdősportok, önvédelem

- a küzdősportok tanulásának szerepe az iskolai testnevelésben,
- előkészítő küzdőjátékok - páros és csoportos testnevelési játékok,
- grundbirkózás és szabályai.

9. Testnevelés és sportjátékok

- egy választott sportág bemutatása,
- előkészítő testnevelési játékok,
- két sportág összehasonlítása - szabályok, pályaméretek, játékos szám, pontszerzés, időtartam, csere, időkérés, technika, taktika stb. mentén,
- magyarok a sportjátékokban, sikeres labdajátékok.

10. Úszás

- az úszás jelentősége az ember életében,
- az úszás higiénéje,
- úszásnemek és jellemzőik,
- egy úszásnem technikai végrehajtásának leírása,
- az úszás alapvető versenyszabályai,
- a szabadvízi és uszodai úszás különbségei,
- fizikai törvényszerűségek érvényesülése az úszásban,
- a vízből mentés végrehajtása,
- kiemelkedő magyarok az úszósportban.

11. Atlétika

- az atlétikai mozgásformák csoportosítása,
- az atlétika, mint előkészítő sportág,
- fizikai törvényszerűségek érvényesülése az atlétika versenyszámaiban,
- az atlétika mozgásanyagának kapcsolata más sportágakkal,
- képesség fejlesztés az atlétika mozgásanyagával,
- magyarok az atlétikában.

12. Választott - természetben űzhető sportágak bemutatása

- egy választott természetben űzhető sportág bemutatása - sí, kerékpár, természetjárás, evezés, kajakozás, görkorcsolya, gördeszka stb.,
- a sportág szerepe a tömegsportban,
- fontosabb szabályainak ismertetése,
- baleset megelőzés,
- felszerelések, és azok karbantartása,
- táborozási lehetőségek, alapvető táborozási ismeretek.
- a választott sportág népszerűsége, elterjedése a világban,
- legfontosabb technikai elemei,
- fizikai törvényszerűségek érvényesülése a választott sportágban,
- hazai ismertség, eredmények.

13. Legalább 2 labdajáték ismerete

- játéktér mérete, vonalak

- játékidő, játékosok száma
- alapvető játékszabályok ismerete
- technikai, taktikai elemek

Történelem érettségi témakörök

1. Az ókor és kultúrája

- 1.1.Poliszok az ókori Hellaszban
- 1.2.Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában
- 1.3.Az európai kultúra alapjai

2. A középkor

- 2.1.Nyugat-Európa a kora középkorban
- 2.2.A középkori egyház
- 2.3.Az érett középkor Nyugat- és Közép-Európában
- 2.4.Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom
- 2.5.A középkor kultúrája

3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora

- 3.1.A magyar nép története az államalapításig
- 3.2.Az államalapítás és az Árpád-házi uralkodók kora
- 3.3.Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora
- 3.4.A Hunyadiak

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492-1789)

- 4.1.A földrajzi felfedezések és következményei
- 4.2.Reformáció és katolikus megújulás
- 4.3.Alkotmányosság és abszolutizmus a 17-18. században
- 4.4.A felvilágosodás kora
- 4.5.Nagyhatalmi konfliktusok a 17-18. században

5. Magyarország a kora újkorban

- 5.1.Az ország 3 részre szakadása és az országrészek berendezkedése
- 5.2.Az Erdélyi Fejedelemség virágkora
- 5.3.A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc
- 5.4.Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban
- 5.5.Reformáció és ellenreformáció Magyarországon

6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789-1914)

- 6.1.A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk
- 6.2.A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában
- 6.3.Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért
- 6.4.Az ipari forradalom hullámai és hatásai

7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790-1914)

7.1.A reformkor

7.2.Forradalom és szabadságharc

7.3.A kiegyezés és a dualizmus

7.4.Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában

8. A világháborúk kora

8.1.Az első világháború és következményei

8.2.Gazdaság, társadalom és életmód

8.3.A fasizmus és a nemzetiszocializmus

8.4.A kommunista diktatúra

8.5.A 2. világháború

9. Magyarország a világháborúk korában (1914-1945)

9.1.Az 1. világháború és következményei Magyarországon

9.2.A Horthy-korszak

9.3.Művelődési viszonyok és társadalom

9.4.Magyarország a 2. világháborúban

10. A jelenkor (1945-től napjainkig)

10.1. A kétpólusú világ kialakulása

10.2. A „harmadik világ”

10.3. A kétpólusú világrend megszűnése

10.4. Az európai integráció

10.5. A globális világ sajátosságai

11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig

11.1. A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak

11.2. Az 1956-os forradalom és szabadságharc

11.3. A Kádár-korszak

11.4. A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés

11.5. Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság

12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek

12.1. Társadalmi tagozódás és felelősségvállalás

12.2. Az aktív és felelős állampolgárság alapjai

12.3. Alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, folyamatok. A munkaviszonyhoz kapcsolódó ismeretek

VIZUÁLIS KULTÚRA

RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNY

A részletes vizsgakövetelmények az érettségi vizsgán számon kérhető tananyag tartalmi vonatkozásait, továbbá az adott ismeretek elsajátításának szintjét határozzák meg közép- és emelt szinten.

A vizuális kultúra középszintű érettségi vizsgakövetelményeinek teljesítése azt tanúsítja, hogy a vizsgázó az általános műveltséghez szükséges vizuális ismeretek birtokában van, megfelelő jártasságokkal, készségekkel, képességekkel rendelkezik mind a vizuális alkotás, mind a befogadás területén, ami alkalmassá teszi a mindennapi életben szükséges ismeretek felhasználására és azok képesség szintű alkalmazására.

A vizuális kultúra emelt szintű érettségi vizsgakövetelményei – a tárgy iránt nagyobb érdeklődést feltételezve – a vizsgázónak középszintet meghaladó, komplexebb szakirányú ismereteit, jártasságait, készségeit, képességeit írja le a vizuális alkotás és befogadás területén. Az emelt szintű tudás az ismeretek mélysége – azaz összefüggések értelmezése, önálló alkalmazás, problémamegoldás – az alkotó képességek és alkotó gondolkodás magas szintű felhasználásának tekintetében arányosan növekszik a középszinthez képest.

A részletes vizsgakövetelmények támaszkodnak a kerettantervi követelményekre, ennek megfelelően az érettségi vizsgakövetelmények nem haladhatják meg a vizuális kultúra tantárgy 10 évfolyamra szóló kerettantervi követelményeit. A vizsgakövetelmények és a kerettantervi követelmények szerkezete különbözik, mert míg az előbbi, az adott tanulási szakasz lezárására, a vizsga módjához alkalmazkodva összegző jelleggel fogalmazza meg az adott tantárgy elvárt követelményeit, addig az utóbbi dokumentum a tanulásszervezést, a fejlesztési folyamat tervezését segíti.

A vizuális kultúra tantárgy Nat szerinti szabályozása nem tesz különbséget az alkotó és befogadó jellegű tevékenységek között, a tantárgy alapelvének, az „alkotva befogadás” elvének érvényre juttatása érdekében. Az érettségi vizsga részletes követelményrendszere mindkét vizsgaszinten két fő részre tagolódik: az alkotás és a befogadás tevékenységben megnyilvánuló követelmények leírására, ezzel segítve a működő gyakorlat továbbélését, és pontos paramétereket fogalmaz meg az elvárások és az értékelés tekintetében.

Az érettségi vizsga mindkét szintjén szerepet kap a vizuális jelenségek szóbeli megfogalmazása, amely korszerű szemlélet alapján az adott vizuális probléma bemutatásához adekvát szókincs ismeretére támaszkodik, de a szakkifejezések fogalmi definiálását nem követeli meg.

A) KOMPETENCIÁK

- A vizuális jelenségek megfigyelése, széles körű elemző vizsgálata, esztétikai és kommunikációs szempontok szerinti megítélése.
- A vizuális nyelv elemeinek ismerete és megfelelő használata az alkotó tevékenység során, valamint ezen ismeretek segítségével vizuális alkotások elemzése.

- A különböző köznapi és művészi vizuális közlésformák gyakorlati alkalmazása, továbbá sajátos és közös vonásainak bemutatása, sokrétű értelmezése, mérlegelő szemléletű megítélése.
- A köznapi vizuális kommunikáció során értelmezhető vizuális közlések létrehozása a közlés céljának megfelelő formában és alkalmas technikával, hagyományos, mozgóképi és/vagy digitális eszközhasználattal.
- Vizuális információk tudatos befogadása pontos vizuális megfigyelés és megfelelő értelmezés alapján.
- Tárgyak, vizuálisan érzékelhető jelenségek ábrázolása, valamint elképzelt dolgok, más tantárgy tananyagtartalmaként megismert, természet- vagy társadalomtudományban jelen lévő, vagy más művészeti ág tevékenységrendszerében használt fogalmak kifejezése különböző vizuális eszközökkel.
- Személyes érzések kifejezése változatosan használt vizuális eszközökkel.
- Tárgyak, a köznapi vizuális környezet elemző vizsgálata, különböző szempontok szerinti megítélése és a tapasztalatok felhasználása tervezésben, alkotásban.
- A környezettudatos gondolkodás elveinek megjelenítése a környezetkultúra témakör jellemző alkotó-tervező tevékenységeiben.
- A képzetekben gazdag képi látásmód alkalmazása és ennek árnyalt vizuális kifejezése.
- Időben és térben eltérő kultúrák és művészeti korszakok művészi értékeire vonatkozó ismereteinek bemutatása, értelmezése, elemzése és felhasználása saját célú alkotás létrehozásában.
- Vizuális megjelenések kultúraközvetítő szerepének megértése és bemutatása az egyetemes, európai és magyar művészet példáival, és a tanulságok felhasználása alkotásban.
- A magyar vizuális kultúra jelentősebb alkotásainak, alkotóinak ismerete és az ismeretek felhasználása alkotó munkában.
- A magyar népművészet, díszítőművészet, tárgykultúra, építészet jellemző példáinak ismerete és felhasználása változatos célú alkotó munkában.
- Az adott feladatnak megfelelő képalkotó technikák ismerete és használata alkotó munkában.
- A vizuális megjelenések leírása, elemzése és értelmezése során a reflexiók szemléletes és szakszerű megfogalmazása, szöveges és képi megjelenítéssel is.
- A vizuális kultúra tantárgy gyakorlati feladataiban megismert fogalmak, szakkifejezések helyes használata.
- Vizuálisan feldolgozható problémahelyzetek önálló felismerése, kreatív megoldása, alkotói folyamat önreflektív bemutatásával, analóg és/vagy digitális prezentációs technikák használatával.
- Különböző mediális produktum elemzése, összehasonlítása a vizuális jelrendszer, kommunikációs szándék és hatáskeltés szempontjából, és a tanulságok felhasználása saját célú digitális képalkotásban.
- Technikai képnél és digitális környezetben a manipuláció és a befolyásolás vizuális eszközeinek felismerése, értelmezése, bemutatása.

B) TÉMAKÖRÖK

Az emelt szintű vizsga tartalmi követelményeibe beletartoznak a középszintű vizsga tartalmi követelményei.

1) ALKOTÁS

1.1. Vizuális eszközök

TÉMÁK		VIZSGASZINTEK	
		Középszint	Emelt szint
Vizuális nyelv			
A vizuális nyelv alapelemei	Vonal	A pont, vonal, sík- és térforma, felület adott technikának és adott célnak megfelelő használata. Az ábrázolás jellegéhez illeszkedő, különböző vastagságú, tónusú, karakterű, a választott eszköznek megfelelő vonal következetes használata szabadkézi rajzban.	A vizuális nyelvi elemek adott technikának és adott célnak megfelelő tudatos használata.
	Sík- és térforma	Modell alapján készített leképező jellegű munkában sík- és térforma pontos visszaadása.	Modell vagy elképzelés alapján sík- és térforma adott célnak (pl. formaredukció, nézőpontváltás) megfelelő leképezése.
	Tónus, szín	Modell alapján készített leképező jellegű munkában (rajz, festés, vegyes technika) több, eltérő ábrázolási funkcióban használt tónusfokozat, szín, színárnyalat következetes alkalmazása.	Modell alapján vagy emlékezetből készített leképező jellegű munkában (rajz, festés, vegyes technika) színek, színárnyalatok, tónusfokozatok változatos és következetes alkalmazása.
	Tér	A célnak legmegfelelőbb térábrázolási módok kiválasztása. A célnak legmegfelelőbb térábrázolási módok kiválasztása és alkalmazása.	A legmegfelelőbb térábrázolási módok egyéni, kombinált alkalmazása.
A vizuális nyelvi elemek viszonyai	Kompozíció (konstrukció)	Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő kompozíció létrehozása.	A kompozíciós eszközök tudatos alkalmazása a vizuális közlés, kifejezés és alkotás során.
	Kontraszt, harmónia	Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő kiemelés használata	Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő

			kiemelés tudatos használata kifejező
--	--	--	--------------------------------------

		személyes kifejező jellegű, vagy dekoratív tervező szándékú alkotásban.	alkotások létrehozása során. Színharmóniák, színkontrasztok tudatos alkalmazása változatos célú alkotó munka során.
	Vizuális nyelv és kontextus	A vizuális nyelv eszközeinek használata különböző kontextusban a kifejező jellegű munkákban.	A vizuális nyelv hatáselemeinek jelentésmódosító átalakítása (pl. a képi környezet megváltoztatásával).

Technikák

Rajzolás		Adott technika adekvát használata. Szabadkézi rajz készítése választott eszközzel. Egyszerű műszaki jellegű rajz készítése szabadkézzel, vagy szerkesztve ceruzával és szerkesztőeszközökkel vagy digitális eszközhasználatlalt.	Az adott célnak legmegfelelőbb anyagok és technikák kiválasztása. Szabadkézi rajz készítése egy további technikával (pl. szénnel, krétával, pasztellel). Összetettebb műszaki jellegű rajz szerkesztése ceruzával, illetve a szükséges szerkesztőeszközökkel, vagy digitális eszközhasználatlalt.
- Festés - Kollázs - Nyomtatás		Az iskolai alkotó munka során megismert képalakítási technikák (festés, montázs, kollázs, nyomtatás stb.) alkalmazása.	Tudatosan, önállóan választott festészeti anyag- és eszközhasználat alkalmazása eltérő célú alkotó munkában. Kifejezési szándéknak megfelelő anyaghasználat texturális, fakturális hatás elérésére. Sokszorosító grafikai technikák felismerése és választott eljárás tudatos alkalmazása alkotó munkában.
Makettezés modellezés		Modell- vagy makettkészítés, választott anyaghasználatlalt.	Modell- vagy makettkészítés a kifejezési, ábrázolási szándéknak leginkább megfelelő anyaghasználat kiválasztásával.
Plasztika		Plasztikus, kifejező célú alkotás létrehozása választott anyaghasználatlalt.	Plasztikus, kifejező célú alkotás létrehozása adekvát,

			önállóan választott anyaghasználatával.
Digitális képalkotás		Technikai kép, mozgókép készítése digitális	Technikai kép, mozgókép készítése digitális
		eszközhasználatával.	eszközhasználatával, képszerkesztő programok tudatos és begyakorolt használatával.

1.2. Tevékenységszintek

TÉMÁK		VIZSGASZINTEK	
		Középszint	Emelt szint
Ábrázolás, látványértelmezés			
Formaértelmezés	Arány	Ábrázoló jellegű rajz készítése során természeti és mesterséges formák karakterét meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító arányok helyes megfigyelése és visszaadása.	Ábrázoló jellegű rajz készítése során természeti és mesterséges formák karakterét meghatározó arányok pontos, részletekre kiterjedő megfigyelése és visszaadása. Ábrázoló jellegű rajzokban a részletek egymáshoz és az egészhez viszonyított arányainak helyes megítélése és visszaadása.
	Forma, alak, karakter	Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány formáját meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító jegyek megfigyelése és helyes visszaadása (befoglalóforma, körvonal).	Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány formáját meghatározó jegyek pontos megfigyelése és helyes leképezése. A formát meghatározó karakterjegyek pontos megragadása emlékezetből.
	Szerkezet, felépítés, működés	Egyszerű tárgyak formakapcsolatait bemutató rajz készítése (pl. szabásrajz, szerkezeti vázlat).	Egyszerű szerkezeti összefüggéseket pontosan értelmező szabadkézi rajz készítése a látvány segítségével és emlékezetből (pl. szerkezeti rajz, metszetrajz, folyamatábra).
	Anyag	A látvány mint modell elemeinek anyagszerűségben jelentkező különbségeinek szemléletes kifejezése választott eszközzel.	Látvány textúrájának, faktúrájának megjelenítése különböző eszközökkel.

Térértelmezés	Téri helyzetek	Téri helyzetek egyszerű, értelmező jellegű	Téri helyzetek egyszerű, értelmező jellegű
---------------	----------------	--	--

		ábrázolása (pl. alaprajz). Tárgyak, objektumok egymáshoz viszonyított téri helyzetének pontos megjelenítése látvány alapján két vagy három dimenzióban.	ábrázolása szabadkézi rajzban és szerkesztéssel (pl. alaprajz, magyarázó-közlő rajz), szöveges instrukciók alapján is.
	Nézőpont	Látvány alapján tárgyak, objektumok ábrázolása során a nézőpont következetes megtartása. Adott cél érdekében a látványértelmezés szempontjából optimális nézőpont kiválasztása.	Tárgyak, objektumok ábrázolása során a nézőpont következetes megtartása emlékezetből is.
	Termélység	Beállítás alapján a fény-árnyék hatások segítségével a termélység érzékeltetése (pl. szabadkézi rajzban, festéssel).	A termélység megjelenítése különböző eszközökkel emlékezetből.
	Térábrázolási konvenciók	Ábrázoló jellegű szabadkézi rajzban választott térábrázolási rendszer következetes alkalmazása. Egyszerű beállításról a kétirányponthoz perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazása szabadkézi rajzban. Beállításról vagy a látvány axonometrikus képéből az adott tárgy vetületi rajzának elkészítése (Monge-rendszerben) szabadkézi rajzban.	Geometriai térformák perspektivikus és axonometrikus rajzának megszerkesztése. Geometriai térformákból álló összetettebb beállítás vetületi rajza alapján az elképzelt látvány szabadkézi rajzának elkészítése (térrekonstrukció). Adott cél érdekében a megfelelő térábrázolási rendszer kiválasztása és tudatos alkalmazása.
Színértelmezés	Szín- és fényviszonyok	Látvány alapján szín- és fényviszonyok helyes visszaadása (pl. szabadkézi rajzban, festéssel).	Látvány vagy elképzelés alapján tárgyak testességének, plasztikus formáinak árnyalt érzékeltetése fény-árnyék hatások segítségével.

Mozgásértelmezés		Egyszerű mozgás fázisainak értelmező jellegű ábrázolása (pl. fázisrajz) szabadkézi	Mozgás, változás értelmező jellegű ábrázolása választott, adekvát eszközzel.
------------------	--	--	--

		rajzban, fotó vagy digitális képalkotó technika alkalmazásával.	
--	--	---	--

Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás

Térviszonyok, kompozíció		Design és kifejező jellegű képi kompozíció létrehozása látvány vagy elképzelés alapján.	Téri helyzetek szubjektív megjelenítése kifejező jellegű alkotásokban. Képi igényű kompozíció létrehozása látvány, egy adott téma vagy önálló elképzelés alapján.
Színhatás		Színek kommunikációs és színdinamikai hatásának alkalmazása egyszerű tervező jellegű feladatban.	A színek expresszív hatásának felhasználása kifejező jellegű munkákban. Adott cél (pl. adott hangulati hatás) elérésének érdekében adott színviszonylatok átalakítása.
Érzelmek		Érzelmek, lelkiállapotok értelmezhető vizuális kifejezése szabadon választott vizuális formában.	Érzelmek, lelkiállapotok, elvont gondolatok értelmezhető vizuális kifejezése síkbeli, térbeli alkotásokban, a kifejezési szándéknak megfelelő megjelenítésben. Elképzelt vagy gyűjtött képi elemekből (pl. montázstechnikával) olyan képi kompozíció összeállítása, amely egy elvont gondolatot, hangulatot vagy lelkiállapotot fejez ki.
Folyamat, mozgás, idő		Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorokban (pl. képregény, fotósorozat, animáció).	Rövid mozgóképi közlés, kifejezés megtervezése (pl. képes forgatókönyv) és kivitelezése film, választott digitális mediális megjelenés, animáció technikájával.

Kép és szöveg		Adott kép(ek) és szövegrészek egymáshoz viszonyított, a kommunikációs célnak megfelelő elrendezése adott képmezőben (pl. címloldal, borító), hagyományos technikával vagy számítógéppel.	Önállóan alkotott kép és szöveg együttes alkalmazása adott hatás elérésének az érdekében (pl. amelyben a kép és a szöveg egymás hatását erősíti vagy jelentését módosítja - pl. illusztráció, képregény).
		Adott tartalomnak leginkább megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.	
Vizuális információ		Egyszerű, vizuális kommunikáció szándékú felület tervezése adott közlési céllal. Vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használata (pl. magyarázóközlő rajzokon). Nem vizuális természetű konkrét információk (pl. számszerű adatok: hőmérséklet-ingadozás, népességváltozás) értelmezhető, képi megjelenítése (pl. grafikonon, diagrammal). Színkódok következetes alkalmazása a magyarázóközlő ábrázolásban.	Szabadon választott, nem vizuális természetű információk értelmezhető képi jellé (pl. embléma, piktogram) tömörítése. Tájékoztató, közhasznú információ feldolgozása, szemléletessé tétele választott hagyományos, vagy digitális eszközhasználattal.
Tárgyak és környezet		Adott funkcióra csomagolás tervezése. Külső és belső terek különböző funkcióra történő berendezésének, átalakításának megtervezése, a tervek értelmezhető megjelenítése (pl. rajzban, montázzsal).	Adott funkcióra egyszerű tárgy, csomagolás tervezése. A tervezéshez szükséges felmérés, kutatás elvégzése. Egyszerű tárgy elkészítése szabadon választott anyagból. A tervezési, megvalósulási folyamat dokumentálása. Adott tárgy, objektum, építészeti tér (pl. felületének, formájának) áttervezése, átalakítása (pl. más jelentés vagy más funkció betöltésére), és a tervek

			értelmezhető megjelenítése (pl. rajzban, festéssel, montázzsal).
--	--	--	--

2) BEFOGADÁS

2.1. Vizuális eszközök

TÉMÁK	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Megjelenítés sajátosságai		
Vizuális nyelvi elemek	A vizuális ábrázolás, közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben, kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.	A képi, zenei, irodalmi alkotásokban egyaránt előforduló adekvát kifejezőeszközök (szerkezet, motívumok, jelkép, ritmus) felismerése és párhuzamok elemzése. A művészettörténet korszakaira jellemző, leggyakoribb kompozíciós formák és ezek kifejező hatásának ismerete.
Térábrázolási módok	A legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete. A térmélység-megjelenítés különböző módjainak ismerete.	A legjellegzetesebb térábrázolási módok lényegének ismerete és összehasonlítása az elemzés során. Az elvont és kevert térábrázolási módok (pl. szürrealizmus, kubizmus) felismerése a képi kifejezésben.

Vizuális minőségek	Vizuális minőségek (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra) differenciált megkülönböztetése szöveges közlésekben is (pl. leírás, elemzés, összehasonlítás).	Vizuális minőségek (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra) differenciált megkülönböztetése szöveges közlésekben a vizuális kultúra gyakorlatban elsajátított szaknyelvének, fogalomrendszerének használatával.
Látványértelmezés	A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők (pl. nézőpont, arányok, képelemek egymáshoz való viszonya) lényegének, jelentésének ismerete és alkalmazása az elemzés során.	A látványértelmezés során, a kifejezési szándékot tudatosan erősítő további tényezők (pl. véletlen, túlzás, szokatlan, provokatív) felismerése és magyarázata az elemzés során.
Kontraszt, harmónia	A szíkontrasztok lényegének felismerése, és ismerete	A kontrasztok kiemelő, kifejező szerepének elemző vizsgálata konkrét példákon keresztül.
Kontextus	A vizuális ábrázolási, közlési, kifejezési eszközök jelentését meghatározó összefüggések - kontextus - felismerése és használata értelmezés, elemzés során.	Vizuális produktumok keletkezésének mélyebb összefüggéseinek felismerése és magyarázata az elemzés során (pl. társadalmi kontextus).
Technikák		
	A vizuális ábrázolás, közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése.	A vizuális közlés, kifejezés alábbi technikáinak leíró jellegű ismerete: grafika (magas-, mély- és síknyomás); festészeti technikák (táblakép és falfestmény; mozaik, üvegablak); szobrászat (kő, agyag, fa; fémöntési technikák). A vegyes technika lényegének ismerete. Az iparművészeti technikák felsorolásszerű ismerete és legalább egy technika részletes, leíró jellegű ismerete.

2.2. Tevékenységterületek

TÉMA	VIZSGASZINTEK	
	Középszint	Emelt szint
Vizuális kommunikáció		
Folyamat, mozgás, idő	Az álló- és mozgókép időben zajló folyamatokat érzékeltető vizuális eszközeinek felismerése és magyarázata az elemzés során.	Időt, mozgást, változást rögzítő vizuális (álló- és mozgóképi) megjelenítési módok ismerete és összehasonlítása.
Kép és szöveg	Kép és szöveg kölcsönhatásának elemző vizsgálata direkt közlések esetében.	Kép és szöveg kölcsönhatásának elemző vizsgálata változatos mediális megjelenésekben
Vizuális információ	A köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő szöveges értelmezése. A köznapi közlésekben (pl. műszaki rajz,	A köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő szöveges értelmezése. A köznapi közlésekben (pl. műszaki rajz, folyamatábra)

	folyamatábra) leggyakrabban előforduló vizuális információk értelmezése.	leggyakrabban előforduló vizuális információk értelmezése. Különböző mediális megjelenések összehasonlítása a vizuális információ kódolási jellegzetességeinek szempontjából.
Tömegkommunikáció	A tömegkommunikáció legfontosabb (auditív, vizuális, audiovizuális) eszközeinek, leggyakoribb formáinak ismerete és megkülönböztetése. A tömegkommunikáció vizuális információinak megfelelő értelmezése megadott szempontok alapján (pl. figyelemvezetés, kiemelés).	A tömegkommunikáció jelentőségének, működési hatásrendszerének ismerete és értelmezése adott társadalmi viszonyrendszer tükrében.
Médiakategóriák	A legfontosabb médiakategóriák (nyomtatott és elektronikus médiumok, újmédia, digitális média) kommunikatív és esztétikai hatásának ismerete.	A legfontosabb médiakategóriák (nyomtatott és elektronikus médiumok, újmédia, digitális média) kommunikatív és esztétikai hatásának ismerete, és összehasonlítása választott példák alapján.

Fotó, mozgóképek	Fotóelemzés megadott szempontok szerint. A fotó legfontosabb műtípusainak (emlékfotó, szociofotó, sajtófotó, művészfotó) ismerete és elemző értelmezése. A mozgóképi közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (montázs, kameramozgás, képkivágás, nézőpont, világítás, hang- és képkapcsolat) ismerete. A mozgóképi közlés ábrázoló és reprodukáló tulajdonságainak ismerete és értelmezése. Álló- és mozgóképi reklámanyag képi hatásának elemzése.	A fotó képzőművészeti felhasználásának ismerete. A film műtípusainak ismerete (ismeretterjesztő, dokumentum-, játékfilm, kísérleti film, reklám). A mozgóképi közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (montázstípusok, kameramozgás, képkivágás, nézőpont, világítás, hang- és képkapcsolat) ismerete. A mozgóképi közlés ábrázoló és reprodukáló tulajdonságainak ismerete és értelmezése. Álló- és mozgóképi reklámanyag képi hatásának elemzése a befolyásolás és más társadalmi célok szempontjából.
------------------	---	--

Tárgy- és környezetkultúra

Forma- és funkcióelemzés	A tárgyról leolvasható információk ismerete és használata az elemzés során. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és formaelemzése.	Tárgyak, objektumok elemzése során adekvát vizsgálati szempontok árnyalt alkalmazása.
--------------------------	--	--

	Tárgyak, épületek stílusjegyek alapján történő besorolása, csoportosítása.	
Tervezési folyamat	A tervező-, alkotófolyamat lépéseinek (kutatás, motívumgyűjtés, vázlatkészítés, modellezés, kipróbálás, tervdokumentáció készítés) ismertetése egy konkrét példán keresztül.	A tárgytervezés szempontjainak ismerete (funkció, ergonómia, anyag, technika/technológia) és értelmezése.
-Kézműves és ipari tárgykultúra - Népművészet	A tárgyi néprajz és a népművészet fogalmának ismerete. Egy választott néprajzi tájegység életmódjának, tárgykultúrájának ismertetése és elemzése.	A kézműves és ipari tárgykultúra főbb műfajainak, technikáinak ismertetése. A magyar népművészet legfontosabb sajátosságainak ismerete az elemzés és összehasonlítás során.

Kifejezés és képzőművészet

Művészeti ágak	Művészeti ágak (képzőművészet, építészet és alkalmazott művészetek) legfontosabb jellemzőinek ismerete és értelmezése.	Művészeti ágak (képzőművészet, építészet és alkalmazott művészetek) legfontosabb jellemzőinek ismerete és értelmezése a szaknyelv adekvát használatával.
Műfajok	A képzőművészet kétdimenziós (festészet, fotó, grafika), háromdimenziós műfajainak (szobrászat, installáció, land art) és időbeli kifejezéssel is bíró műfajainak (mobil szobor, happening, multimédia) ismerete és értelmezése.	A képzőművészet kétdimenziós (festészet, fotó, grafika), háromdimenziós műfajainak (szobrászat, installáció, land art) és időbeli kifejezéssel is bíró műfajainak (mobil szobor, happening, , multimédia) ismerete és értelmezése személyes és társadalmi üzenetek kiemelésével.
Művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok	A művészet nagy stíluskorszakainak, irányzatainak (őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, impresszionizmus, posztimpresszionizmus, historizmus, szecesszió, szimbolizmus, fauvizmus, expresszionizmus, futurizmus, kubizmus, dadaizmus, szürrealizmus, absztrakt irányzatok, pop art, konceptuális művészet, transz-avantgard/posztmodern, valamint az Európán kívüli kultúrák közül India, Kína, Japán művészete és a prekolumbián kultúrák) legfontosabb jellemzői; e jellemzők ismerete és használata az elemzés során.	A művészet nagy stíluskorszakainak, irányzatainak (őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, impresszionizmus, posztimpresszionizmus, historizmus, szecesszió, szimbolizmus, fauvizmus, expresszionizmus, futurizmus, kubizmus, dadaizmus, szürrealizmus, absztrakt irányzatok, pop art, konceptuális művészet, transzavantgard/posztmodern, valamint az Európán kívüli kultúrák közül India, Kína, Japán művészete és a prekolumbián kultúrák) jellemzői, összefüggései; e jellemzők, összefüggések ismerete és összehasonlító, elemző tanulmányozása. A modernizmus és a posztmodern lényegének ismerete művészeti korszakokban.
Stílusjegyek	Adott művészettörténeti korszakra jellemző stílusjegyek alapján ismeretlen mű meghatározása, besorolása.	Ismert alkotók személyes stílusjegyeinek felismerése leírása adott példák alapján.
Alkotások és alkotók	Adott műalkotások besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján. A legjelentősebb alkotók ismerete, alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása (ld. a műtárgylistát).	A legjelentősebb alkotók ismerete, alkotásaik felismerése, stílusmeghatározása és kormeghatározása évszázados pontossággal (ld. a műtárgylistát).

Műelemző módszerek	Műelemző módszerek ismerete és alkalmazása (pl. stílustörténeti, forma-funkció, forma-tartalom, összehasonlító és ikonográfiai elemzés).	Egy-egy szabadon választott hazai és külföldi kortárs alkotó munkáinak elemző vizsgálata.
A mű tárgyi és kulturális környezete	A műalkotások létrehozásában szerepet játszó tényezők és összefüggések ismertetése és értelmezése (pl. kulturális környezet, megrendelői igény, alkotói beállítottság, technikai feltételek).	A kontextus jelentőségének megértése és a művészi értékek viszonylagosságának felismerése. Művész és közönsége kapcsolatának bemutatása a fő művészeti korszakokban, illetve egy választott alkotó életművében

3) MŰTÁRGYLISTA

A 352 tételből álló jegyzék az emelt szintű érettségi vizsga központi képanyagát tartalmazza. A befogadói ismeretek mérése során minden más, a listában nem szereplő alkotó, műtárgy, tárgy ismerete, konkrét felismerése nem követelmény. Bármely más műtárgy, tárgy is szerepelhet azonban a vizsgafeladatokban, abban az esetben, ha nem konkrét ismeret mérését szolgálja (pl. formaelemzés).

Emelt szintű követelmény az alábbi listában szereplő, alkotók ismerete, az adott művek felismerése és az adott műlistában szereplő művek kormeghatározása évszázados pontossággal. Abban az esetben, ha a listában szereplő tétel nem konkrét műtárgy (pl. egy Zsolnay porcelán), az adott tárgy meghatározó jegyei alapján a megfelelő kultúrában vagy korban történő elhelyezése a követelmény. A XX. század második felének művészete, az Európán kívüli művészet és a magyar népművészet elvárt képi ismeretanyaga tételesen hiányzik a Műtárgylistából, mert ezeket önálló tételként kell szerepeltetni a szóbeli vizsga tételsorában. Így a vizsgázó önálló felkészülése során kell, hogy megismerje a vonatkozó ismeretanyagot. (pl. saját, vagy választott magyar tájegység tárgyi- és díszítőművészetének ismerete, egy szabadon választott XX-XXI. századi kortárs alkotó munkásságának ismerete a társadalmi reflexió tükrében, egy választott Európán kívüli kultúra jellemző vizuális jelenségének bemutatása stb.)

ŐSKOR

1. Stonehenge, bronzkor, Kr.e. 3000 körül (Salisbury-fennsík, Nagy-Britannia).
2. Őskori lakóházak (pl. Çatal-Hüyük, Jerichó, Harappa, Mohendzso-Daro), Kr. e. 6000 k.
3. Willendorfi Vénusz, felső paleolitikum, Kr. e. 30 000 k (Bécs, Naturhistorisches Museum)
4. Lausseli Vénusz (kő dombormű), felső paleolitikum, Kr. e. 30 000 k. (Franciaország)
5. Szegvár-Tűzkövesi „Sarlós isten”, újkőkor - Tiszai kultúra, (Szentés, Koszta József Múzeum)
6. Székita aranyszarvas Zöldhalompusztáról, vaskor, Kr. e. 400 k. (Budapest, Magyar Nemzeti Múzeum) (=MNM)

7. Őskori barlangfestmények (lascaux-i, altamirai), felső paleolitikum, Kr. e. 15 000 k.

ÓKORI EGYIPTOM

8. Gizai piramisegyüttes - kül. Kheopsz fáraó piramisa, óbirodalom, Kr. e. 2600-2500 k.
9. Ámon-Ré-templom, középbírodalom, Kr. e. XVI-XII. sz. Karnak
10. II. Ramszesz sziklatemploma, újbirodalom, Kr. e. 1300 k. Abu-Szimbel
11. Írnok (festett mészkő), óbirodalom, Kr. e. III. ée. (Párizs, Louvre)
12. Falusi bíró, óbirodalom, Kr. e. III. ée. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)
13. Nofretete fejszobra, Kr. e. 1360 k. (Berlin, Staatliche Museen - Charlottenburg)
14. Anubisz szobra, Tutenchamon sírjából, Kr. e. 1340 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)
15. Echnaton fáraó családjával (kő dombormű), Aton kultusz, Kr. e. 1360 k. (Berlin, Staatliche Museen)
16. Medumi ludak (falfestmény), óbirodalom, Kr. e. 2550 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)
17. Halastó, thébai sír (falfestmény), Kr. e. 1400 k. (London, British Museum)
18. „Fáraó vadászaton”, thébai (falfestmény), Kr. e. XIV. sz. (London, British Museum)
19. Tutenchamon arany halotti maszkja, Kr. e. 1340 k. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)
20. Bútorok Tutenchamon sírletéből (pl. Tutenchamon fáraó trónusa), Kr. e. XIV. sz. (Kairó, Egyiptomi Múzeum)

ÓKORI MEZOPOTÁMIA

21. Zikkurat, Kr. e. 2000 e. Ur
22. Lamassu (kapuőrző démon), Kr. e. VIII. sz. (Berlin, Staatliche Museen)
23. Babiloni Istaar kapu, Kr. e. 570 k. (Berlin, Staatliche Museen)
24. Alabástrom női fej Urukból, Kr. e. 2800 k. (Bagdad, Irak Múzeum)
25. Bikafejes hárfa Urból, Kr. e. 2500 k. (Bagdad, Irak Múzeum)
26. Gudea, Lagas uralkodója italáldozatot mutat be, Kr. e. 2120. (Párizs, Louvre)
27. Sumér ékirásos tábla (vagy pecsételőhenger), Kr. e. 2000 k. (London, British Museum)

ÓKORI GÖRÖGORSZÁG

28. Knósszoszi palota, Kr. e. XVI. sz. Kréta
29. Mükénéi fellegvár (kül.: Oroszlános kapu), Kr. e. XIV-XIII. sz.
30. Parthenon - Pheidiasz, Kr. e. V. sz. Athén
31. Egy görög színház (pl. delphoi vagy epidauroszi színház)
32. Athéni akropolisz, Kr. e. 447-434. - kül. Niké-templom, Erechteion
33. Zeusz oltár, Kr. e. 180. (Berlin, Pergamon Múzeum)
34. Kurosz-szobor Athénból, Kr. e. 600 k. (New York, Metropolitan Museum)
35. Mürón: Diszkoszvető, Kr. e. 450 k. (Róma, Museo Vaticano)
36. Polükleitosz: Lándzsavívő, Kr. e. 450-440 k. (Nápoly, Museo Nazionale)
37. Praxitelész: Knidoszi Aphrodité, Kr. e. 350-340. (Róma, Museo Vaticano)
38. Delphoi kocsihajtó, Kr. e. 470 k. (Delphi Múzeum)
39. Szamothrakéi Niké, Kr. e. 200 k. (Párizs, Louvre)
40. (Rodoszi Athanadórosz, Agészandrosz és Polüdórosz): Laokoón, Kr. e. II. sz. (Róma, Museo Vaticano)

41. Egy feketealakos vázákép (pl. Dionüszosz és bacchánsnők ábrázolással, Párizs, Bibliothèque Nationale)
42. Egy vörösalakos vázákép (pl. Orvietói kehelykratér Héraklész és társai, Párizs, Louvre)
43. Pergamoni Héphaisztéon padlómozaikja, Kr. e. 150 k. (Berlin, Staatliche Museen)

ETRUSZK, RÓMAI

44. Etruszk sírszarkofág házaspár portréjával, Kr. e. 625. (Róma, Museo Nazionale, Villa Giulia)
45. Colosseum, 70-90. Róma
46. Pantheon, 118-128 k. Róma
47. Vettiusok háza, I. sz. Pompei
48. „Vesta-templom”, I. sz. Róma
49. Római vízvezeték (pl. Segovia, Nimes)
50. Forum Romanum rekonstrukció
51. Traianus oszlopa, 110 k. Róma
52. Constantinus diadalíve, 312-315 k. Róma
53. Marcus Aurelius bronz lovasszobra, 170 k. (Róma, Museo Capitolino)
54. Egy római portrészobor (pl. Caligula, Brutus, Vespasianus, Constantinus)
55. A Misztérium villa falfestmény (egy részlete), Kr. e. I. sz. 2/3.

KORAKERESZTÉNY

56. Santa Sabina, 422-432. Róma
57. San Apollinare in Classe és mozaikjai, VI. sz. Ravenna
58. Palotakápolna, 805. Aachen
59. Jó pásztor, mozaik, V. sz. Ravenna, Galla Placidia
60. Durrow-i Kódex, 7. sz. vagy a Kells-i kódex, VIII. sz. (Dublin, Trinity College)

NÉPVÁNDORLÁS KORA

61. Galgóci tarsolylemez, X. sz. (MNM)
62. Nagyszentmiklósi kincs, 800 k. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
63. Sankt galleni kolostor tervrajza 830 k. (Sankt Gallen, könyvtár)
64. Germán sasfibula, VI. sz. (Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum)
65. Avar síjívég (pl. klárafalvi - Szeged, Móra Ferenc Múzeum)
66. Honfoglaló magyarok öltözete, rekonstrukció (MNM)

BIZÁNC

67. Hagia Sophia, VI. sz. Konstantinápoly
68. San Vitale, 532-547. és mozaikjai, 574 k. Ravenna
69. Szófia Székesegyház, XI. sz. Kijev
70. Nikopeia Istenanya, X. sz. (Velence, San Marco)
71. Trónoló Istenanya, 1280 k. (Washington, National Gallery of Art)
72. (Andrej) Rubljov: Szentháromság, 1430 k. (Moszkva, Tretyakovszkaja Galerija)
73. Szaurotéma, X. sz. (Limburg, Székesegyházi Kincstár)

ROMANIKA

- 74. Maria Laach, bencés templom, XI-XIII. sz. (Koblenz mellett)
- 75. Pisai dóm, XI-XIII. sz.
- 76. Pontigny-i ciszterci templom, 1140-1170.
- 77. Szt. Mihály-templom, 1033. Hildesheim
- 78. Bencés apátsági templom, XIII. sz. Ják
- 79. Ciszterci templom, XIII. sz. eleje, Bélapátfalva
- 80. Csempeszkopácsi plébániatemplom, XIII. sz. 2/2
- 81. Szent István szarkofágja, XI. sz. (Székesfehérvár, István Király Múzeum)
- 82. Háromkirályok dombormű, XII. sz. a pisai dóm bronzkapujáról
- 83. Maestas Domini, 1123 k. San Clemente apszisából (Barcelona, Katalán Múzeum)
- 84. Koronázási palást, XI. sz. (MNM)
- 85. Bayeux-i kárpit, 1080 k. (Bayeux, Bibliothèque Municipale)
- 86. Magyar Szent Korona, XI-XIII. sz. (Parlament, Budapest)
- 87. Királyfej Kalocsáról, XIII. sz. (Budapest, Magyar Nemzeti Galéria = MNG)
- 88. Winchesteri biblia (H-iniciálé), 1150-1160. (Winchester, Cathedral Library)

GÓTIKA

- 89. Párizsi Notre Dame, 1163-1250.
- 90. Amiens-i székesegyház, 1236-(1389)
- 91. Chartres-i székesegyház, 1194-1220.
- 92. Ca d'Oro palota, XV. sz. Velence
- 93. Cambridge-i King's College Chapel, 1446-1515.
- 94. Szent Vítus székesegyház, XIV. sz. Prága 95. Nyírbátori (ma) református templom, XV. sz. vége
- 96. Veleméri templom, XIV. sz.
- 97. Vajdahunyad vár, XV. sz. Vajdahunyad
- 98. Utolsó ítélet, XV. sz. 1/2. Kassa, Szent Erzsébet-templom északi kapuzata
- 99. Uta és Ekkehard szobra, 1250. Naumburg, dóm
- 100. Veit Stoss: Mária oltár, 1477-1483 k. Krakko, Mária-templom
- 101. Kolozsvári Márton és György: Szent György, bronz, 1373. (Prága, Národní Galérii) 102. Mária halála a Chartres-i katedrálisról (üvegablak), XIII. sz.
- 103. Cimabue: Trónoló Madonna, XIII. sz. vége (Firenze, Uffizi)
- 104. Giotto: Szent Ferenc élete, freskósorozat, XIII. sz. vége (Assisi, San Francesco)
- 105. Simone Martini, Lippo Memmi: Angyali Üdvözlés, 1323. (Firenze, Uffizi)
- 106. Kolozsvári Tamás: Kálvária, 1427. (Esztergom, Keresztény Múzeum) 107. M. S. Mester: Mária és Erzsébet találkozása a Selmezbányai oltárról, 1508. (MNG)
- 108. Lőcsei Pál: Lőcsei Szent Jakab-templom főoltára, 1508-1517.
- 109. Wilton diptichon, 1400 k. (London, National Gallery)
- 110. Avignoni Pietà, XV. sz. (Párizs, Louvre)
- 111. Limbourg fivérek: Május, Berry herceg óraskönyvéből, 1410 k. (Chantilly, Musée Condée)
- 112. Magyar Anjou Legendárium, XIV. sz. 1/2 (Róma, Museo Vaticano; New York, Morgan Library; Szentpétervár, Ermitázs)

113. Képes Krónika, 1360 k. (Budapest, Országos Széchényi Könyvtár = OSZK)
114. Szent László fejereklyetartó, 1425 e. (Győr, Székesegyház)
115. Suki-kehely, XV. sz. közepe (Esztergom, Főszékesegyházi Kincstár)
116. Az egyszerű legendája, gobelinsorozat, (Párizs, Musée Cluny)
117. Szent László legenda, 1420-as é. (Kakaslopnice)

RENEZÁNSZ

118. Santa Maria del Fiore, 1296-1436. Firenze
119. (Filippo) Brunelleschi: Ospedale degli Innocenti, 1421 k. Firenze
120. (Benedetto) da Maiano - Cronaca: Palazzo Strozzi, 1498-1508. Firenze
121. (Donato) Bramante: Tempietto 1502-1505 k. Róma (San Pietro in Montorio kolostor)
122. (Andrea) Palladio: Villa Rotonda, 1550 u. Vicenza mellett
123. (Antonio da Sangallo) - Michelangelo: Palazzo Farnese, 1514-1550. Róma
124. Loire menti reneszánsz kastély: Chenonceaux, 1515 k.
125. Vaszilij Blazsennij székesegyház, XVI. sz. Moszkva
126. Budai vár és királyi palota, XIV-XVI. sz. és XVIII. sz., XIX-XX. sz. 127. Visegrádi királyi palota, XIV-XV. sz. 128. Bakócz-kápolna, 1506-1507. Esztergom
129. Sárospataki vár, XVI-XVII. sz.
130. (Lorenzo) Ghiberti: A firenzei Battistero bronzkapuja (Porta del Paradiso), 1430-as é. 131. Donatello: Gattamelata lovasszobra, bronz, 1447-1453 k. (Padova)
132. (Andrea del) Verocchio: Colleoni zsoldosvezér lovasszobra, 1480-as é. (Velence)
133. Michelangelo (Buonarrotti): Pieta, márvány, 1498. (Róma, San Pietro)
134. Michelangelo (Buonarrotti): Dávid, 1504. (Firenze, Accademia)
135. Michelangelo (Buonarrotti): Lorenzo Medici síremléke, 1525. (Firenze, San Lorenzo-templom sekrestyéje)
136. Donatello: Dávid, 1430-1435. (Firenze, Museo Nazionale)
137. Visegrádi Madonna, 1480 k. (Visegrád, Mátyás Király Múzeum)
138. Massaccio: Szentháromság, freskó, 1427 k. (Firenze, Santa Maria Novella)
139. Fra Angelico: Krisztus levétele a keresztről, 1437-1440. (Firenze, Museo San Marco)
140. Piero della Francesca: Krisztus ostromozása, 1470 k. (Urbino, Palazzo Ducale)
141. (Sandro) Botticelli: Vénusz születése, 1485 k. (Firenze, Uffizi)
142. (Carlo) Crivelli: Angyal üdvözlés, 1486. (London, National Gallery)
143. (Andrea) Mantegna: Pietà, 1506. (Milánó, Brera)
144. Leonardo (da Vinci): Utolsó vacsora, 1495-1497. (Milánó, Santa Maria delle Grazie kolostor refektórium)
145. Leonardo (da Vinci): Szent Anna harmadmagával, 1498. (London, National Gallery)
146. Leonardo (da Vinci): Mona Lisa, 1503-1505. (Párizs, Louvre)
147. Raffaello (Santi): Esterházy Madonna, 1507-1508. (Budapest, Szépművészeti Múzeum = SZM)
148. Raffaello (Santi): Athéni iskola, freskó, 1509-1510. (Vatikán, Stanza della Segnatura)
149. Michelangelo (Buonarrotti): Utolsó ítélet, freskó, 1537-1541. Vatikán, (Capella Sistina)
150. Giorgione: A Vihar, 1506 k. (Velence, Accademia) 151. Tiziano (Vecellio): Urbinoi Vénusz, 1538. (Firenze, Uffizi)

152. (Benvenuto) Cellini: Sótartó, 1543. (Bécs, Hofmuseum)
153. Nyírbátori stallum, 1511. (MNM)
154. (Jan) Van Eyck: Arnolfini házaspár, 1433. (London, National Gallery)
155. (Rogier) van der Weyden: Angyali üdvölet (Párizs, Louvre)
156. (Hugo) van der Goes: Portinari oltár, 1475 k. (Firenze, Uffizi)
157. (Hieronymus) Bosch: Szénásszekér, 1480-1485. (Madrid, Prado)
158. (Albrecht) Dürer: Önarckép, 1498. (Madrid, Prado)
159. (Albrecht) Dürer: Melankólia, rézmetszet, 1514. (Berlin, Staatliche Museen)
160. (Mathias) Grünewald: Keresztrefeszítés az isenheimi oltárról, 1515. (Colmar, Múzeum)
161. ifj. (Hans) Holbein: (Jean de Dinteville és Georges de Selve) francia követek képmása, 1533. (London, National Gallery)
162. Id. (Pieter) Bruegel: Téli vadászat, 1565. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
163. Id. (Pieter) Bruegel: Parasztlakodalom, 1567. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
164. El Greco: Krisztus az olajfák hegyén, 1579 u. (SZM)
165. (Angelo) Bronzino: Toledói Eleonóra, XVI. sz. vége (Firenze, Uffizi)

BAROKK

166. Giacomo della Porta: Il Gesù homlokzata, XVI. sz. vége Róma
167. (Lorenzo) Bernini: Szent Péter tér, 1656-tól Róma
168. (Francesco) Borromini: San Carlo alle Quattro Fontane, 1667. Róma
169. (Jules Hardouin)-Mansart: A Versailles-i palota, 1678 u.
170. Drezdai Zwinger, 1711-1722.
171. Győri karmelita templom, 1721-1729.
172. Esterházy-kastély, XVIII. sz. Fertőd
173. Santa Maria-templom, XVIII. sz. Mexikó
174. Fellner Jakab: Líceum 1764. Eger
175. (Lorenzo) Bernini: Szent Teréz extázisa, márvány, 1647-1652. (Róma, S. Maria della Vittoria)
176. (Georg Raphael) Donner: Szent Márton és a koldus, 1735. (Pozsony, Szt. Márton plébániatemplom főoltára)
177. (Pieter Pauwel) Rubens: Amazonok harca, 1618. (München, Alte Pinakothek)
178. Rembrandt (Harmensz van Rijn): A lövészegylet kivonulása (Éjjeli őrjárat), 1642. (Amsterdam, Rijksmuseum)
179. Rembrandt (Harmensz van Rijn): A három kereszt (rézkarc), 1662.
180. Rembrandt (Harmensz van Rijn): Önarckép, 1665. (Köln, Wallraf Richartz-Museum)
181. (Diego) Velazquez: Breda átadása, 1635-1636. (Madrid, Prado)
182. (Diego) Velazquez: Udvarhölgyek, 1656-1657. (Madrid, Prado)
183. Vermeer van Delft: Festő és modellje, 1665-1670. (Bécs, Kunsthistorisches Museum)
184. (Michelangelo da) Caravaggio: Szent Pál megtérése, 1660 k. (Róma, S. Maria del Popolo)
185. (Georges de) La Tour: A születés, XVII. sz. 1/2. (Rennes, Musée de Beaux Arts)
186. (Andrea) Pozzo: Szent Ignác megdicsőülése, 1691-1694. Róma, San Ignazio mennyezetfreskója
187. Mátyóki Ádám: II. Rákóczi Ferenc, 1712. (MNG)
188. (Giovanni Battista) Tiepolo: Freskó a würzburgi érseki palotából, 1753.
189. (Franz Anton) Maulbertsch: A pásztorok imádása, 1758. (Sümeg, r. k. plébániatemplom)

190. (Franz) Sigrist: A négy fakultás, 1781. Eger, Líceum
191. Chippendale bútorok 1740-1780. (pl. könyvszekrény vagy szék fonadékos háttámlával)

KLASSZICIZMUS

192. British Museum, 1823-1844. London
193. Péchy Mihály: Nagytemplom, 1805-1821. Debrecen
194. Pollack Mihály: Nemzeti Múzeum, 1837-1847. Budapest
195. Hild József: Főszékesegyház, 1839-1856. Esztergom
196. (Antonio) Canova: Mária Krisztina főhercegnő síremléke, 1789-1805. (Bécs, Augustinerkirche)
197. Ferenczy István: A szépmesterségek kezdetei (Pásztorlányka), 1820-1822. (MNG)
198. (Jacques-Louis) David: A Horatiusok esküje, 1784. (Párizs, Louvre)
199. (Jean Auguste-Dominique) Ingres: A nagy odaliszk, 1814. (Párizs, Louvre)
200. Id. Markó Károly: Visegrád, 1828. (MNG)
201. Egy Wedgwood kerámia a XIX. sz. elejéről (pl. váza, 1805. London, Victoria & Albert Museum)
202. Copf stílusú bútorok (pl. kétajtós szekrény 1790 k. vagy felnyitható öltözőasztal XVIII. sz. vége, Budapest, Iparművészeti Múzeum)

ROMANTIKA, REALIZMUS

203. Parlament, 1840-1865. London
204. Kristálpalota 1851. - Londoni világkiállítás fotója
205. Operaház, 1860-1875. Párizs
206. (Alexander) Eiffel: Eiffel-torony, 1889. Párizs
207. Feszli Frigyes: Vigadó, 1859-1865. Budapest
208. Ybl Miklós: Operaház, 1875-1884. Budapest
209. Steindl Imre: Országház, 1885-1894. Budapest
210. A budavári Nagyboldogasszony plébániatemplom (Mátyás-templom), XIII-XV. sz. - 1874-1896. Schulek Frigyes - restaurálás
211. (Francois) Rude: Marseillaise, 1836. Párizs
212. Izsó Miklós: Táncoló paraszt, terrakotta, 1870. (MNG)
213. (Francisco) Goya: 1808. május 3. 1814. (Madrid, Prado)
214. (Caspar David) Friedrich: Vándor a ködtenger felett, 1818 k. (Hamburg, Kunsthalle)
215. (Théodore) Gérciault: A Medúza tutaja, 1818-1819. (Párizs, Louvre)
216. (William) Blake: A teremtő, 1826. (Manchester, Whitworth Gallery)
217. (Eugene) Delacroix: A szabadság vezeti a népet, 1831. (Párizs, Louvre)
218. (William) Turner: Gőzhajó a hóvihárban, 1842. (London, Tate Gallery)
219. (Pavel Andrejevics) Fedotov: Leánykérőben, 1848. (Moszkva, Tretyakovszkaja Galerija)
220. (Gustave) Courbet: Ornans-i temetés, 1849-1850 (Paris, Musée d'Orsay)
221. (Jean-François) Millet: Kalászszedők, 1857. (Párizs, Louvre)
222. (Ilja) Repin: Hajóvontatók a Volgán, 1873. (Szentpétervár, Russzkij Muzej)
223. Borsos József: Nemzetőr, 1848. (MNG)
224. Madarász Viktor: Hunyadi László siratása, 1859. (MNG)
225. Székely Bertalan: Egri nők, 1867. (MNG)

226. Munkácsy Mihály: Tépéscsinálók, 1871. (MNG)
227. Szinyei Merse Pál: Majális, 1873. (MNG)
228. Barabás Miklós: Bittó Istvánné, 1874. (MNG)
229. Paál László: Út a fontenebleau-i erdőben, 1876. (MNG)
230. Zichy Mihály: Illusztráció a „Hídavatás”-hoz, 1877 u. (MNG)
231. Benczúr Gyula: Buda visszafoglalása, 1896. (MNG)
232. Lotz Károly: A zene apoteózisa, 1883-1884. (Budapest, Operaház mennyezetképe)

IMPRESSZIONIZMUS, POSZTIMPRESSZIONIZMUS

233. (Edouard) Manet: Reggeli a szabadban, 1863. (Párizs, Louvre)
234. (Edouard) Manet: Claude Monet csónakműtermében fest (A bárka), 1874. (München, Neue Pinakothek)
235. (Claude) Monet: A felkelő nap impressziója, 1872. (Párizs, Louvre)
236. (Edgar) Degas: Balettiskola, 1874. (Párizs, Louvre)
237. (Auguste) Renoir: A Moulin de la Galette, 1876. (New York, J. H. Whitney Gyűjtemény)
238. (Georges) Seurat: Vasárnap délután, 1884-1886.
239. (Paul) Cézanne: Mont-Sainte-Victoire, 1885-1887. (London, Courtauld Institute)
240. (Paul) Cézanne: Csendélet korsóval és gyümölcsökkel, 1887-1895. (Oslo, National galerie)
241. (Vincent) van Gogh: Önarckép, 1890. (Párizs, Jeu de Paume)
242. (Vincent) van Gogh: Út ciprusokkal (Országút éjjel), 1890. (Otterlo, Kröller-Müller Gyűjtemény)
243. (Paul) Gauguin: Mi újság? (Tahiti nők) 1892. (Drezda, Gemäldegalerie Neue Meister)

EKLEKTIKA, SZECCESSZIÓ, SZIMBOLIZMUS

244. (William) Morris-(Philip) Webb: Vörös ház, 1859. London
245. (Antonio) Gaudi: Sagrada Familia, 1884-től Barcelona
246. (Victor) Horta: Tassel-ház, 1892-1893. Brüsszel
247. (Charles Rennie) Mackintosh: Glasgow-i Művészeti Iskola, 1898 k.
248. (Joseph-Maria) Olbrich: A bécsi szecesszió épülete, 1898-1899. Bécs
249. Lechner Ödön: Postatakarékpénztár, 1899-1902. Budapest
250. Schickedanz Albert: Szépművészeti Múzeum, 1899-1906. Budapest
251. Kós Károly-Zrumecky Dezső: Madárház, 1908-1909. Budapesti Állatkert
252. Medgyaszay István: rákosmulyadi r. k. templom, 1910.
253. (Auguste) Rodin: A csók, 1894. Párizs, Rodin Múzeum
254. Fadrusz János: Mátyás király emlékmű, 1895-1902. Kolozsvár
255. Mednyánszky László: Csavargófej, 1908-1910. (MNG)
256. (Edward) Burne-Jones: A rémfaj, 1887. (Stuttgart, Staatsgalerie)
257. (Henri de) Toulouse-Lautrec: Ezek a hölgyek, 1895. (SZM)
258. (Henri de) Toulouse-Lautrec: Jane Avril (litográfia), 1893. (Albi, Musée d'Albi)
259. (Gustav) Klimt: A csók, 1907-1908. (Bécs, Österreichische Galerie)
260. (Edvard) Munch: Sikoly, 1893.
261. (Amadeo) Modigliani: Leányfej (Jeanne Hébuterne arcképe szemből), 1918. (Bern, mgt.)
262. Rippl-Rónai József: Kalitkás nő, 1892. (MNG)

263. Ferenczy Károly: Madárdal, 1893. (MNG)
264. Gulácsy Lajos: A varázsló kertje, 1904. (MNG)
265. Csontváry Kosztka Tivadar: Zarándoklás a cédrusokhoz Libanonban, 1907. (MNG)
266. Csontváry Kosztka Tivadar: Taormina, (MNG)
267. Csók István: A keresztapa reggelije, 1932. (MNG)
268. Rippl-Rónai József-Róth Miksa: Az Ernst Múzeum üvegablaka, 1912. Budapest
269. Thonet bútorok, 1851-től (pl. Thonet hajlított hintaszéktípusa 1860 vagy Thonet kerek ülésű standard széke, 1859. évi típus) 270. Henry van de Velde bútorai (pl. szecessziós szék és asztal 1895-ből)
271. A pécsi Zsolnay gyár egy tárgya a századfordulóról

XX. SZÁZAD

272. (Louis) Sullivan: Carson, Pirie és Scott áruház, 1899-1904. Chichago
273. (Peter) Behrens: Hoechst festékgyár, 1920-1925. Berlin
274. (Walter) Gropius: A Bauhaus központi épülete, 1925-1926. Dessau
275. (Gerrit Thomas) Rietveld: Schroeder-ház, 1924. Utrecht
276. (Frank Lloyd) Wright: Vizesesház, 1936. Bear Run (Pennsylvania)
277. Hajós Alfréd: Margitszigeti Sportuszoda, 1930. Budapest
278. Molnár Farkas: Társasház, 1936. Budapest
279. (Alexander) Calder: Cím nélkül, Mobil, 1945 (81x73x45, Calder Foundation, New York)
280. (Maurice de) Vlaminck: A vörös fák, 1906. (Párizs, Musée National d'Art Moderne)
281. (Henri) Matisse: A vörös desszert, 1908. (Szentpétervár, Ermitázs)
282. (Pablo) Picasso: Az avignoni kisasszonyok, 1907. (New York, Museum of Modern Art)
283. (Pablo) Picasso: Guernica, 1937. (Barcelona)
284. (Georges) Braque: A portugál nő, 1911. (Basel, Kunstmuseum)
285. (Umberto) Boccioni: Az izmok dinamizmusa, bronz, 1913. (New York, Museum of Modern Art)
286. (Marcel) Duchamp: Lépcsőn lemenő akt, 1912. (Philadelphia, Museum of Modern Art)
287. (Marcel) Duchamp: Forrás, 1917. (elveszett)
288. (Franz) Marc: A kék ló, 1911. (München, Lenbachhaus)
289. (Constantin) Brancusi: Alvó Múza, 1916. (Párizs, Musée d'Art Moderne)
290. (Vaszilij) Kandinszkij: Sárga, piros, kék, 1925. (Párizs, Nina Kandinszkij Gyűjtemény)
291. (Paul) Klee: Őszi hely, akvarell, 1921. (magántulajdon)
292. (Kazimir) Malevics: Vörös négyzet, 1914. (Szentpétervár, Russzkij Muzej)
293. (Piet) Mondrian: Kompozíció: Szürke struktúra színes síkokkal, 1918. (Zürich, Max Bill Gyűjtemény) 294. (Man) Ray: Lautréaumont mondásának illusztrációja, a Minotaure folyóiratból, 1933.
295. (Marc) Chagall: Az én kis falum, 1911. (New York, Museum of Modern Art)
296. (Joan) Miro: Bohócfarsang, 1924-1925. (New York, Albright-Knox Gallery)
297. (René) Magritte: A szóhasználat I. Ez nem pipa, 1928-1929. (New York, mggy.)
298. (Méret) Oppenheim: Prémcsésze, 1936. (New York, Museum of Modern Art)
299. (Salvador) Dali: A polgárháború előérzete, 1936. (Philadelphia Museum of Art)
300. Nemes Lampérth József: Háttal álló női akt, 1916. (Budapest, MNG)
301. Kassák Lajos: Képarcitektúra, fametszet, 1922. (Pécs, Janus Pannonius Múzeum)

302. Moholy-Nagy László: Fényrekvizitum, 1922-1930. (Eindhoven, Stedelijk van Abbe Museum)
303. Szőnyi István: Zebegényi temetés, 1928. (Zebegény, Szőnyi Múzeum)
304. Bernáth Aurél: Tél, 1929. (mgt.)
305. Derkovits Gyula: Dózsa-sorozat, 1928. . (mgt.) 306. Medgyessy Ferenc: Anya, 1932. (MNG)
306. 307. Vajda Lajos: Ezüst gnóm, 1940. (MNG) 308. Egry József: Napfelkelte, 1940. (MNG)
309. Breuer Marcell: Csőszék 1926.
310. Le Corbusier: Ronchamp-i kápolna, 1955.
311. (Alvar) Aalto: Községháza, 1949-1953. Saynűtsalo
312. (Pier Luigi) Nervi: Sportcsarnok, 1956-1957. Róma
313. (Frank Lloyd) Wright: Guggenheim Múzeum, 1946-1958. New York 314. (Tange) Kenzo: Olimpiai csarnokok, 1964. Tokio
315. Renzo Piano - Richard Rogers): Pompidou központ, 1971-1977. Párizs
316. (Friedrich) Hundertwasser: Bécsi (Löwengassei) lakóház, 1980-1982. Bécs
317. Makovecz Imre: A Művelődés Háza, 1976-1982. Sárospatak
318. (Marino) Marini: Ló és lovas, fa, 1949-1950. (Zürich, Krähenbühl Gyűjtemény)
319. (Alberto) Giacometti: Az erdő (bronz), 1950. (Duisburg, Wilhelm Lehmbruck Gyűjtemény)
320. (Henry) Moore: Kétrészes fekvő alak (bronz), 1959. (művész tulajdona)
321. (Jean) Tinguely: Kerekeim, 1960-1961. (Budapest, Ludwig Múzeum-Kortárs Művészeti Múzeum = Ludwig)
322. (Baldaccini) César: Egy autó összenyomása, 1962 (fém) 323. Somogyi József: Martinász, 1953. (Dunaújváros) 324. Borsos Miklós: Madár tojással, 1968.
325. Jovánovics György: Részlet a nagy Gilles-ből, 1967-1968. (mgt.)
326. Schaár Erzsébet: Az utca, 1974. (székesfehérvári kiállítás)
327. (Jackson) Pollock: No 14. 1948. (Westport, Connecticut, mggy.)
328. (Jean) Dubuffet: Metafizikus, 1950. (Winnetka-Illinois, mggy.)
329. (Francis) Bacon: Tanulmány Velázquez után: X. Ince pápa. 1953. (New York, mgt.)
330. (Roy) Liechtenstein: Tzing, 1962. (Darmstadt, Karl Ströher gyűjtemény) 331. (Andy) Warhol: Elvis, 1964. (Toronto, Art Gallery of Ontario)
332. (Rober) Rauschenberg: Turkey, 1965. (Darmstadt, Karl Ströher gyűjtemény)
333. (Victor) Vasarely egy op-art műve
334. Kondor Béla: Szent Antal megkísértése, 1966. (rézkarc)
335. Pauer Gyula: Cipők a Duna-parton, 2005. (Budapest, Kossuth tér)

FOTÓ

336. (Edward) Muybridge: Lovas fotók (1888 k.)
337. Moholy-Nagy László: Önarckép (1922)
338. Alexander Rodcsenko: Telefonáló nő (1923)
339. (Man) Ray: Casati grófnő (1928)

340. Munkácsi Márton: Gyerekek (1928)
 341. (Edward) Weston: Káposztalevél (1931) 342. (André) Kertész: Torzulás (sorozat) (1933)
 343. (Henri) Cartier-Bresson: Vasárnap a Marne partján (1938)
 344. (Robert) Capa: Kollaboránsnő Chartres-ból (1944)
 345. (Diane) Arbus: Vasárnap Brooklynban sétáló fiatal pár (1966)
 346. (Richard) Avedon: Apám (1969 u.)
 347. Escher Károly: Szénhordás
 348. Türk Péter: Osztályátlag I-II. 1979. (MNG)
 349. (Rineke) Dijkstra: „Oostende, Belgium, August 7, 1992,” from Beach Portraits, 1992.
 350. (Bill) Viola: Hat fej („Six Heads” videó), 2000.
 351. Szabó Dezső: Expedíció VIII. 2001.
 352. Kimsooja: A tű asszony (Needle Woman, videó), 1997/2005.

C) VIZSGALEÍRÁS

A vizsga részei

Középszint			Emelt szint	
Gyakorlati I vizsga			Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
120 perc	projektmunka	portfólió	30 perc	240 perc
120 pont			30 perc	20 perc
			120 pont	30 pont

A vizsgán használható segédeszközök

	Középszint		Emelt szint	
	Gyakorlati vizsga I.	Gyakorlati vizsga II.	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
A vizsgázó biztosítja	a helyszíni alkotómunka elkészítéséhez szükséges eszközök	NINCS	az alapvető anyagok és eszközök	NINCS
A vizsgaszervező intézmény biztosítja	NINCS	vizsgaanyag bemutatására alkalmas helyszín, számítógép, kivetítő szükség szerint	NINCS	NINCS

Közzé kell tenni

	Középszint	Emelt szint
--	------------	-------------

	Gyakorlati vizsga I.	Gyakorlati vizsga II.	Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
Anyag	Az adott év két vizsgaidőszakára vonatkozó projektfeladatok és javításiértékelési útmutatóik A helyszíni alkotómunka elkészítéséhez szükséges eszközök.	NINCS	szükséges anyagok és eszközök listája	témakörök, tételsor
Határidő	előző naptári év december 1-ig	NINCS	május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal	május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal
Felelős	A vizsgaanyagok elkészítéséért felelős intézmény			

KÖZÉPSZINTŰ VIZSGA

A vizsga részei

Gyakorlati vizsga I.			Gyakorlati vizsga II.	
120 perc	projektmunka*	portfólió**	15 perc	15 perc
Helyszíni alkotómunka			A portfólió bemutatása	A projektmunka bemutatása.
20 pont	40 pont	60 pont	15 pont	15 pont
120 pont			30 pont	

* Projektmunka: A vizsgázó, egy központilag megadott témájú vizuális projektmunkát készít el és a vizsgán bemutatja.

** Portfólió: A vizsgázó a korábbi munkáiból, megadott szempontok szerint összeválogat egy gyűjteményt, és azt a megfelelő módon, bemutatásra alkalmas formában kiállítja.

Középszint

Gyakorlati vizsgarész I.

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgarész I. három összetevőből áll:

1. a vizsgán készített, a projekttémához kapcsolódó helyszíni alkotómunka,
2. projektmunka elkészítése,
3. a portfólió összeállítása.

A vizsgaanyag kezelése az írásbeli vizsgaanyagokra vonatkozó előírások szerint történik.

A gyakorlati vizsga összetevőinek jellemzői:

A vizuális **projektfeladat** egy bőséges asszociációs bázissal bíró téma önálló vizuális feldolgozása szabadon választott eszközökkel. A projektfeladat megfogalmazása, egyrészt támaszkodik az iskolai tanulmányok során az „alkotva befogadás” tantervi alapelveivel összhangban megszerzett művészettörténeti ismeretanyagra, feltételezi a problémamegoldó folyamatok ismeretét és használatukban való gyakorlottságot, másrészt többféle, tényleges alkotótevékenység eredménye jelenik meg benne.

A projektfeladatok a részletes érettségi vizsgakövetelmény témaköreire reflektálnak. A projektfeladat leírásának tartalmaznia kell:

1. egy téma több művészettörténeti korszakban, eltérő társadalmi viszonyok között született megvalósulásainak összehasonlítását, értelmezését, bemutatását elváró feladatot,
2. vizuális kommunikációs vagy média és mozgóképi feladatok adekvát kapcsolódását,
3. tárgytervezést, tárgyalkotást, környezetkultúra jellegű feladatot, amely építészettörténeti ismeretanyag birtokában oldható meg.

A **vizsga helyszínén elkészítendő alkotás** egyrészt témájában illeszkedik a projektfeladat témájához, másrészt a vizsgázó által választott szabadkézi képalkotó eljárás használata alkalmas arra, hogy a portfólióban szerepeltetett alkotások képi minőségével való összehasonlításban bizonyítsa azok sajátosságát. A helyszínen készített alkotómunka feladatmegfogalmazása nem nyilvános. A vizsgázó a gyakorlati vizsga megkezdésekor kapja meg a választott projekttémához illeszkedő feladatot, amelyet szabadon választott szabadkézi (nem digitális) technikával old meg a vizsga 120 perces időkerete alatt.

A **portfólió** a vizsgázó, korábbi munkáiból, megadott szempontok szerint összeválogatott gyűjtemény, amelyet bemutatásra alkalmas formában kiállít.

A vizsga során a vizsgaszervező intézménynek lehetőséget kell biztosítani a vizsgabizottság számára a vizsgaanyag rendezett körülmények között történő megtekintésére (pl. egy kiállítás formájában), digitális formában leadott produktum, (pl. film, animáció) esetében gondoskodni kell a megtekinthetőségről.

A projektmunka elkészítésének szabályai

A munka szabadon választott eszközökkel történik, melyekről a vizsgázó önmaga gondoskodik. A projektfeladat meghatározó vonása, hogy a téma feldolgozása önálló munkafolyamat eredménye.

A választhatóság érdekében minden évben legalább két, központilag megadott projekttémát kell közzétenni, amelyek közül a vizsgázó egyet választ. A munka mérete nem meghatározott. A produktum eléréséig vezető gondolatmenetet és a munkafolyamatot a vizsgázónak prezentáció formájában dokumentálnia is kell.

Az elkészült projektmunkát és a készítés folyamatát bemutató prezentációt legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig be kell adni a vizsgaszervező intézmény igazgatójának, a készítő nevének és a választott témának a feltüntetésével.

A portfólió összeállításának feltételei

A portfólióba a vizsgázó által készített és kiválogatott munkák kerülhetnek be.

A vizsgázót a portfólió összeállításában konzulens segíti. Az a vizsgázó, aki érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik, vagy nincs tanulói jogviszonyban, saját maga gondoskodik konzulensről, a tanulói jogviszonyban lévő és érettségi bizonyítvánnyal nem rendelkező vizsgázó konzulense automatikusan a szaktanára.

A portfóliónak 8 darab munkát kell tartalmaznia.

A munkák mérete nem korlátozott. 1mx1m-nél nagyobb, vagy nem elmozdítható alkotások (pl. kőszobor, freskó, szabadtéri installáció) esetében a róla készült fotót A/4 méretben kell bemutatni. A portfólió tartalmazza az alábbiakat:

1. két olyan munkát, amelyet sikeresnek tart a vizsgázó;
2. egy olyan munkát, amelyet kevésbé tart sikeresnek a vizsgázó;
3. egy olyan munkát, amelyet a legkedveltebb technikájával készített a vizsgázó;
4. egy olyan munkát, amely egy tárgy tervezését dokumentálja (több rajz is lehet egy lapon);
5. egy olyan munkát, amely látvány alapján készült tanulmányrajz, festmény vagy plasztika (fotója);
6. egy olyan munkát, amely képet és szöveget együttesen alkalmazó kompozíció;
7. egy olyan munkát, amely a vizsgázó által szabadon választott téma tetszőleges feldolgozása.

A munkák hátoldalán szerepeljen a vizsgázó neve és a készítés dátuma, valamint a fenti listának megfelelő azonosító szám és a konzulens aláírása! (Pl. a 3. sorszámmal ellátott munkáról a vizsgáztatók tudni fogják, hogy a vizsgázó legkedveltebb technikájával készült munkájáról van szó.)

Az összeállított portfóliót legkésőbb az írásbeli vizsgaidőszak kezdetéig be kell adni a vizsgaszervező intézmény igazgatójának.

A gyakorlati vizsga I. értékelése

A projektmunka és a helyszíni alkotómunka értékelése A projektmunkára összesen 60 pont adható: - leadott projektmunkára 40 pont, - a helyszíni alkotómunkára 20 pont.

A helyszíni alkotómunkát és a projektmunkát központi javítási-értékelési útmutató alapján kell értékelni. A projektmunka értékelésének szempontjait a javítási-értékelési útmutatóban, a projektfeladatokkal kell közzétenni.

A portfólió értékelése

A portfólióra összesen 60 pont adható.

A portfóliónak az alábbi formai követelményeknek kell megfelelnie:

- a) megfelelő számú munkát tartalmaz,
- b) a munkák a kiírásnak (a listának) megfelelően kerültek kiválogatásra,
- c) a munkák számokkal történő azonosítása szintén megtörtént.

Ha a portfólió nem felel meg a formai követelményeknek bármelyikének, 0 pontra kell értékelni.

A portfólió esetében a rajzi, illetve gyakorlati jellegű munkák értékelését kritériumokra bontott szempontsor alapján végzi az értékelő. A portfólió értékelése az alábbi szempontok szerint

zajlik. Öt (négy plusz egy) különböző szempont alapján kell megvizsgálni a vizsgamunkákat, azaz kizárólag a gyakorlati teljesítményt. Szempontok:

- I. Problémamegoldó képesség
- II. Vizuális kommunikációs képesség
- III. Kreativitás, tartalmi komplexitás (az alkotás tartalmi árnyaltsága)
- IV. Közlés, kifejezés, alkotás technikája
- V. Összkép

A fenti szempontokhoz tartozó kritériumrendszer világosan értelmezhető jellemzőkkel írja le az adott szempont szerint teljesülő minőséget, melyekhez pontskála tartozik.

A vizsgázó által az alábbi pontskála alapján elért összpontszámot 2-vel megszorozva megkapjuk az összeállított portfólió pontszámát.

Értékelési szempont		Pontszám
I. Problémamegoldó képesség		legfeljebb 6 pont
1.	A saját élmények, tapasztalatok hasznosítása egyértelmű a munkáiban, és ezeket az élményeket nagyon jól, szuggesztíven beépíti az alkotómunkájába.	3 pont
	Megállapítható saját élmények, tapasztalatok hasznosítása, de ezek érvényesítése nem meghatározó és meggyőző az alkotó munka beépítésébe.	2 pont
	Előfordul saját élmények, tapasztalatok hasznosítása, azonban nem adekvát azok beépülése az alkotó munkába.	1 pont
	Nyilvánvalóan nem támaszkodott saját élményeire, tapasztalataira.	0 pont
2.	A feladat megoldásához érzékelhetően tanulmányozta mások hasonló problémákra adott megoldásait, és ezeket a tapasztalatokat nagyon jól használta fel saját munkáiban.	3 pont
	A feladat megoldásához érzékelhetően tanulmányozta mások hasonló problémákra adott megoldásait, de ezeket a	2 pont

	tapasztalatokat nem megfelelően adaptálja saját munkája során.	
	A munkájában alig kimutatható az érdeklődés mások megoldásai iránt, illetve azokat rosszul adaptálja saját munkája során.	1 pont
	Semmilyen érdeklődést nem mutatott mások megoldásai iránt.	0 pont
II. Vizuális kommunikációs képesség		legfeljebb 9 pont
1.	Vizuális közléseit pontosan, érthetően, nagyon világosan képes dokumentálni.	3 pont
	Vizuális közlései alapvetően világosak, de helyenként nehezen értelmezhetők vagy félreérthetők.	2 pont
	Vizuális közlései alapvetően nehezen értelmezhetők vagy félreérthetők.	1 pont

	A dokumentáció vizuális közlése teljesen zavaros vagy szegényes.	0 pont
2.	A vizuális kifejezés eszközeit (vonal, szín, forma, kompozíció stb.) a célnak megfelelően, kitűnően alkalmazza.	3 pont
	A vizuális kifejezés eszközeit alapvetően megfelelően alkalmazza.	2 pont
	A vizuális kifejezés eszközeit többször pontatlanul, nem a kifejezés céljának megfelelően alkalmazza.	1 pont
	A vizuális kifejezés eszközeit esetlegesen vagy helytelenül alkalmazza.	0 pont
3.	A rajzi kifejezése igen árnyalt, érdekes, esetleg egyéni elemeket is tartalmaz.	3 pont
	A rajzi kifejezés árnyalt, illetve a célnak megfelelő, de szokványos.	2 pont
	A rajzi kifejezés nem elég árnyalt, illetve gyakran a célnak nem megfelelő.	1 pont
	A rajzi kifejezése igen kezdetleges, illetve a célnak nem megfelelő.	0 pont
III. Kreativitás, tartalmi komplexitás (az alkotás tartalmi árnyaltsága)		legfeljebb 6 pont
1.	Tervei, elképzelései vagy előadásmódja igen érdekes, kreatív, innovatív.	3 pont
	Munkáinak vannak érdekes, egyéni vonásai.	2 pont

	Munkái alapvetően szokványosak, de néhol új ötletek nyomai észlelhetők.	1 pont
	Munkái teljesen szokványosak, semmi egyéni vonás nem észlelhető rajtuk.	0 pont
2.	Munkái tartalmilag komplexek, érzékelhetően igen elmélyültek.	3 pont
	Munkájában vannak értékes, egyéni tartalmi momentumok, de helyenként egysíkú.	2 pont
	Munkáira nem jellemző a tartalmi komplexitás, elmélyülés.	1 pont
	Közhelyszerű, érdektelen munkák.	0 pont
IV. Közlés, kifejezés, alkotás technikai színvonala		legfeljebb 6 pont
1.	Munkáit a célnak, szándékának megfelelő magas szintű előadásmód jellemzi.	3 pont
	Munkáit alapvetően a célnak, szándékának megfelelő előadásmód jellemzi, de helyenként bizonytalan.	2 pont
	Előadásmódját gyakran jellemzi bizonytalanság.	1 pont

	Ügyetlen, érzéketlen, kezdetleges előadásmód jellemzi.	0 pont
2.	A bemutatott technikák mindegyikét kiválóan műveli.	3 pont
	A bemutatott technikákat kisebb hibákkal, a célnak megfelelően műveli.	2 pont
	A bemutatott technikák jelentősebb részében nem rendelkezik kellő jártassággal vagy nem mutat érdeklődést a különböző technikák iránt.	1 pont
	A bemutatott technikákban nem rendelkezik kellő jártassággal.	0 pont
V. Összkép		legfeljebb 3 pont
	A mappa koherens, igen színvonalas munkákat tartalmaz.	3 pont
	A mappa alapvetően jó munkákat tartalmaz.	2 pont
	A munkák között van néhány jó.	1 pont
	A munkák többsége felkészületlenségről tanúskodik.	0 pont
	Összesen	30 pont
	Maximális pontszám	30 pont x 2=60 pont

Amennyiben a javító tanár, illetve a vizsgabizottság észreveszi, hogy az elkészült projektmunka, az összeállított portfólió más személy szellemi terméke, akkor az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 25. § (3) bekezdése és 29. §-a alapján kell eljárni.

Gyakorlati vizsgarész II.

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgarész II. két összetevőből áll:

1. a projektmunka bemutatása,
2. a portfólió bemutatása.

A projektmunka bemutatása

A vizsgázó a gyakorlati vizsga II. részeként ismerteti a projektet: a szabadon választott technikával készült produktumot és digitális prezentáció segítségével szemlélteti az alkotó-tervező folyamatot. A projekt bemutatása során szóban ismerteti és értelmezi a helyszínen készített alkotását mind a projekt témájával, az azt reprezentáló produktummal, mind a portfólióban megjelenített saját munkáival összefüggésben.

A portfólió bemutatása

A kiválogatott anyaghoz kapcsolódva a vizsgázó szóban önállóan bemutatja, értékeli, értelmezi munkáját és indokolja a válogatását, ismerteti a munkáját irányító főbb gondolatokat.

A projektmunka és a portfólió szóbeli bemutatásának értékelése

A projektmunka és a portfólió szóbeli bemutatására egyenként legfeljebb 15 pont adható. Így a gyakorlati vizsgarész II. során összesen 30 pontot szerezhetsz a vizsgázó.

A projektmunka és a portfólió értékelése külön-külön történik az alábbi értékelési útmutató segítségével. Az értékelési útmutató tartalmazza a megítélés alapját képező szempontsort. Minden egyes értékelési szempont további kritériumokra bomlik. A kritériumok a szóbeli feleletet jellemzik az adott értékelési szempont tekintetében, a megítélhető pontszámokkal együtt (ld. alább).

A szóbeli bemutatást az alábbi szempontok szerint kell értékelni:

I. Önismeret (személyes relevancia, önértékelés)

II. Érvelés

III. Szaknyelv használata

IV. Téma felismerhetősége

V. Nyelvhelyesség

Értékelési szempont	Pontszám
I. Önismeret (személyes relevancia, önértékelés)	legfeljebb 3 pont
A vizsgázó önállóan képes saját munkáját mérlegelően szemlélni, értékelése helytálló és érthető.	3 pont
A vizsgázó kis rávezetéssel képes helytálló, érthető mérlegelő észrevételeket tenni munkájára vonatkozólag.	2 pont
Csak részben vagy zavaros formában képes észrevételek megfogalmazására saját munkáit illetően, ami vagy gyenge önismeretről tanúskodik vagy nem képes annak pontos megfogalmazására.	1 pont
Nem képes saját munkáját mérlegelően szemlélni (pl. a sikeresebb és kevésbé sikeres munkákat megkülönböztetni), illetve teljesen téves önképet mutat.	0 pont
II. Érvelés	legfeljebb 3 pont
A vizsgázó pontosan és önállóan képes álláspontját megfogalmazni, ezt világosan érthetővé teszi mások számára is.	3 pont
A vizsgázó alapvetően (kis segítséggel) képes képviselni egy álláspontot, és azt hozzávetőleges pontossággal mások számára is érthetővé tudja tenni.	2 pont
Nincs határozott álláspontja, érvelése többnyire pontatlan, illetve zavaros.	1 pont
Nem képes saját gondolatainak, érveinek megfogalmazására.	0 pont
III. Szaknyelv használata	legfeljebb 3 pont
A vizsgázó pontos, megfelelő jelentéssel, megfelelő mértékben és megközelítésből használja a szakmaitudományos kifejezéseket.	3 pont
A vizsgázó többnyire pontosan, megfelelő mértékben használja a szakmaitudományos kifejezéseket, de nem mindig megfelelő szövegkörnyezetben.	2 pont

A vizsgázó törekszik a szakmai-tudományos kifejezések használatára, de gyakran hibásan, illetve nem a megfelelő szövegkörnyezetben használja.	1 pont
A vizsgázó egyáltalán nem használja vagy teljesen pontatlanul, rosszul használja a szakmai-tudományos kifejezéseket.	0 pont
IV. Téma felismerhetősége	legfeljebb 3 pont
A vizsgázó minden részletében az adott témáról beszél, és ez könnyen, világosan felismerhető.	3 pont
A vizsgázó alapvetően az adott témáról beszél, de bizonyos résztémáknál megkerüli a konkrét választ vagy lényegtelen, illetve nem oda illő részleteket érint.	2 pont
A vizsgázó csak érinti az adott témát, gyakran megkerüli a konkrét választ vagy lényegtelen, illetve oda nem illő részletekről beszél.	1 pont
A vizsgázó nem az adott témáról beszél, illetve megkerüli a konkrét választ, csak lényegtelen, illetve nem oda illő részletekről beszél.	0 pont
V. Nyelvhelyesség	legfeljebb 3 pont
A vizsgázó felelete koherens, jól felépített, nyelvtanilag helyes és érthető, felelete minden részletében szabatos, lényegre törő és hatásos.	3 pont
A vizsgázó felelete alapvetően jól felépített, de bizonyos esetekben nem teljesen érthető, logikailag nem pontosan kapcsolódó gondolatmenetet fejt ki, esetleg nyelvtanilag helytelen mondatokat használ, alapvetően lényegre törő, de nem biztos, hogy kellő hatást ér el.	2 pont
A vizsgázó felelete nem jól felépített, gyakran érthetetlen vagy nyelvtanilag helytelen, nem eléggé lényegre törő és nem éri el vele a kellő hatást.	1 pont
A vizsgázó felelete rosszul felépített, logikai összefüggések nem vagy csak elvétve lelhetők fel, számtalan érthetetlen vagy nyelvtanilag helytelen mondatot használ.	0 pont
Maximális pontszám	15 pont

A vizsgán az eredmények rögzítésére egyéni értékelőlapot kell készíteni.

EMELT SZINTŰ VIZSGA

A vizsga részei

Gyakorlati vizsga	Szóbeli vizsga
240 perc	20 perc
Művészettörténet-műelemző és rajzi feladatsor	Két feladat kifejtése
120 pont	30 pont

Gyakorlati vizsga

Általános szabályok

A gyakorlati vizsgarészben a vizsgázóknak egy központi feladatsort kell megoldaniuk. A vizsgázó a rendelkezésére álló időt tetszése szerint oszthatja meg az egyes feladatok között és megoldásuk sorrendjét is meghatározhatja.

A gyakorlati vizsga során az alapvető anyagokról és eszközökről a vizsgázó gondoskodik. Minden év december 1-éig közzé kell tenni a következő naptári év két vizsgaidőszakában szükséges anyagok és eszközök listáját.

A gyakorlati feladatsor jellemzői

A gyakorlati feladatsort összesen 6 összetett, több részfeladatból álló feladat alkotja. Ebből 3 feladat gyakorlati jellegű, az alkotói, míg további 3 feladat a befogadói ismeretek, készségek és képességek mérését szolgálja. Az összesen 6 feladatból 4 feladatot kell a vizsgázónak kiválasztania és megoldania. Így az egyéni választástól függően jön létre a különböző készségeket, képességeket mérő gyakorlati feladatsor. A vizsgázónak a választását a feladatlapon meghatározott módon jelölnie kell.

Művészettörténet-műelemző feladatok

A befogadói típusú művészettörténet-műelemző feladatok összetett, gyakran képmelléklettel illusztrált részfeladatok összessége. Az emelt szintű feladatsorban csak a feladatok kisebb részénél szerepelnek a megoldást segítő képek, reprodukciók, így fontosabb szerepet kap az elsajátított ismeretek pontos felidézése és a vizuális emlékezet, továbbá a képzelet és az ítéletalkotás. Az emelt szintű írásbeli feladatok mindegyike tartalmaz elemző vagy összehasonlító jellegű esszé feladatrészt.

A három művészettörténet-műelemző feladat a követelményekben adott különböző témákat fed le (pl. különböző művészettörténeti korokat reprezentál).

Az emelt szintű befogadói ismereteket, készségeket és képességeket mérő feladattípusok többségében feleletalkotó feladatok szerepelnek. Az esszé-feladat megoldásánál alapvető követelmény a szakszókészlet pontos, adekvát, választékos használata. Az elemzések gyakran nem csak kronologikus szempontból történő leíró jellegű megközelítést igényelnek (pl. Röviden mutassa be, jellemezze a reneszánsz festészetet!), hanem az elsajátított ismeretek összetett alkalmazását is (pl. Hasonlítsa össze a reneszánsz és a XX. század festészetében a térszemlélet legdominánsabb elemeit!).

A feladatok tartalmi arányait több szempontrendszer határozza meg.

A vizuális kultúra részterületei szerint:

Képzőművészet	50%
Tárgy- és környezetkultúra	40%
Vizuális kommunikáció	10%
Összesen:	100%

Korszakok szerint:

Őskor-XVIII. század	60%
XIX-XX. század (kivéve XX. század végétől napjainkig)	40%

Összesen:	100%
-----------	------

A befogadás folyamatának mérésére alkalmas művészettörténet-műelemző feladatok feladat típusok a feleletválasztó és a feleletalkotó feladatok csoportja.

Feleletválasztó feladat

A feleletválasztó feladat típusok (pl. alternatív válaszok, többszörös választás, válaszok illesztése-csoportosítása) esetében jellemző feladat típus a kép és szöveg vagy a kép és kép adott szempontok szerinti párba állítása, csoportosítása vagy sorrendbe állítása. Példák a párosítás szempontjaira:

- alkotó és műve,
- adott mű és korstílus/stílusirányzat,
- mű és mű (pl. azonos stílusirányzat alapján),
- műrészlet és műrészlet,
- alkotó és alkotó (pl. azonos korban),
- mű és „korszakalkotó” művészetelméleti fogalom,
- korstílus/stílusirányzat és „korszakalkotó” művészetelméleti fogalom,
- (mű)tárgy és tulajdonságai, funkciója,
- szakkifejezés és annak pontos jelentése.

Példák a csoportosítás szempontjaira:

- korszakok szerint,
- korstílusok/stílusirányzatok szerint (ezen belül pl. mű - alkotó - idő),
- földrajzi (kultúrtörténeti) elhelyezkedés szerint (pl. európai, Európán kívüli kultúrák),
- műfajok, műtípusok szerint.

Példák a sorrend felállításának szempontjaira:

- időrend (pl. évszázadok) szerint,
- korstílusok/stílusirányzatok szerint (ezen belül pl. mű - alkotó - idő).

Feleletalkotó feladat

A feleletalkotó típusú, rövid választ (pl. egy szó, egy mondat) igénylő feladatok jellemzően a részletes követelményekben meghatározott tartalmak (pl. alkotó neve, alkotás címe, stílusa, konkrét fogalmak) felismerését, megnevezését, meghatározását jelentik. A fent említett feladat típus jellemző változata, ha csak részinformáció, információ töredék áll rendelkezésre a felismeréshez (pl. képrészlet, képtöredék). A hosszabb választ igénylő, esszé típusú feladatok minden esetben megadják a megfigyelési szempontokat, legyen az akár elemző vagy összehasonlító jellegű feladat. (Pl. Elemezze az adott művet formaalkotás, kifejezés, kompozíció és funkció szerint!) Mind az elemző, mind az összehasonlító feladatok esetén a feladat tárgya kép (pl. műalkotás) vagy ábra (pl. grafikon). A feleletalkotó feladatok típusai például:

- művészeti ágak, műfajok, műtípusok felismerése, jellemzése;
- időszakok, korszakok, alkotók, művek, stílusjegyek megnevezése, jellemzése, összehasonlítása, értékelése;
- műtárgyak, tárgyak elemzése, összehasonlítása, értékelése;

- főbb művészettörténeti korszakok leírása, összehasonlítása a művészet változását befolyásoló alapvető kultúrtörténeti összefüggések szempontjából;
- művészeti fogalmak, szakkifejezések felismerése és szakszerű meghatározása, megfelelő használata;
- verbális és vizuális műelemző eszközök, módszerek használata.

Rajzi feladatok

Az emelt szintű alkotói ismereteket, készségeket és képességeket mérő rajzi feladatok szintén több részből álló, összetett feladatok, melyek egyegy téma köré csoportosulnak. Egy-egy feladatban minden esetben különböző jellegű rajzi tevékenységek (pl. szabadkézi rajz látvány után, tervezés, színvázlatkészítés) is előfordulnak.

A gyakorlati jellegű rajzi feladatok közül legalább egy feladat a tárgy- és környezetkultúrához vagy a vizuális kommunikációhoz kapcsolódó tervezés.

A rajzi feladatok típusai például:

- látvány megfigyelése alapján vázlat vagy szabadkézi rajz készítése;
- látvány vagy elképzelés alapján tárgyak testességének, plasztikus formáinak visszaadása;
- anyagi minőségek megjelenítése különböző eszközökkel;
- egyszerű tárgyak szerkezetét, felépítését, működését értelmező szabadkézi rajz készítése;
- tárgyak, organizmusok szerkezetét értelmező szabadkézi rajz elkészítése;
- színskombinációs feladat megoldása;
- adott színek pontos kikeverése;
- színvázlat készítése;
- tónusredukció készítése;
- egyszerű geometrikus testek ábrázolása különböző ábrázolási rendszerekben;
- térrekonstrukciós feladat megoldása vetületi rajz alapján;
- geometrikus test kiterítése síkba;
- téri helyzetek megjelenítése csak vonallal;
- téri helyzetek megjelenítése az adott célnak legmegfelelőbb formában;
- mozgást, folyamatot bemutató szabadkézi rajz készítése;
- történet illusztratív megjelenítése vizuális eszközökkel;
- érzelmek, lelkiállapotok megjelenítése vizuális eszközökkel;
- nem vizuális jellegű információk képi megjelenítése, képi jellé alakítása;
- adott felület díszítésének megtervezése;
- adott látványelemekből díszítés tervezése;
- tárgytervezés, tervvázlat készítése;
- egyszerű csomagolásterv készítése;
- tárgy átalakítása adott cél érdekében;
- kép és szöveg együttes használata adott cél érdekében;
- felirat készítése adott feladat betöltésére.

A gyakorlati vizsgarész értékelése

Az értékelés részletes központi javítási-értékelési útmutató alapján történik.

Az emelt szintű gyakorlati vizsgarészben összesen **120 pontot** lehet elérni. Mind a 4 választott feladatra legfeljebb **30-30 pont** adható.

A vizsgázónak a kiválasztott feladatokat megfelelő módon jelölnie kell, csak a négy megjelölt feladat értékelhető. A nem jelölt, de esetlegesen elkezdett feladatok nem értékelhetők, azok rész megoldásaival további pontszám nem gyűjthető. A vizsga végén a felügyelőtanárnak ellenőriznie kell, hogy megtörtént-e a kiválasztott feladatok megjelölése.

Amennyiben ennek ellenére is hiányos a jelölés, illetve nem dönthető el egyértelműen a választás,

- hat elkezdett feladat esetében mind az alkotói, mind a befogadói típusú – a feladatlapon megadott sorrend szerinti – utolsó egy-egy feladat nem értékelendő,
- öt elkezdett feladat esetében abból a feladattípusból, amelyből három feladat kidolgozását kezdte meg, a feladatlapon megadott sorrend szerinti harmadik feladat megoldása nem értékelendő.

A művészettörténet-műelemző feladatok értékelése

A művészettörténet-műelemző feladatok javítási-értékelési útmutatója minden egyes feladat esetében tartalmazza a helyesnek tekinthető választ és a hozzájuk tartozó pontértékeket. Azoknál a feladatoknál, ahol a válasz többféleképpen is megfogalmazható, az útmutató ismerteti az elfogadható lehetőségeket, tartalmi elemeket (kulcsfogalmakat) és azok pontozási eljárását. A pontozási eljárás alapelve, hogy a jó válasz és válaszelem meghatározott pontot érdemel.

Alkotó jellegű feladatok értékelése

A rajzi, illetve gyakorlati jellegű feladatok esetében az értékelés szintén központi javítási-értékelési útmutató segítségével történik. Minden egyes rajzi feladathoz adott értékelési szempontsor tartozik. A szempontok további értékelési kritériumokra bomlanak. A kritériumok a munka minőségét írják körül, jellemzik az adott értékelési szempont szerint a megítélhető pontszámokkal együtt.

Szóbeli vizsga

Általános szabályok

Az emelt szintű szóbeli vizsga központi tételsor alapján zajlik. A tételek különböző témakörökre épülnek. A tétel kifejtéséhez szükséges mellékleteket, színes reprodukciókat a tétel tartalmazza, vagy a vizsgázó megfelelő formában megkapja.

A szóbeli vizsgarész témaköreit és az aktuális tételsort a szabályzatnak megfelelő módon és időpontban nyilvánosságra kell hozni.

A szóbeli tételsor jellemzői

A tételsor legalább 15, különböző művészettörténeti korszakra, vizuális problémára, médiajelenségre, vizuális-művészeti jelenségre reflektáló tételt tartalmaz. A kortárs művészet, a magyar népművészet és az Európán kívüli művészet elvárt vizuális ismeretanyagát a szóbeli vizsga tételsorában kell számon kérni, mert ezek a témakörök a **művészettörténet-műelemző**

feladatokban nem jelennek meg. (pl. Mutassa be saját szűkebb környezete, vagy egy választott magyar néprajzi tájegység hagyományos tárgyi világát az építészeti jellemzők, viselet, díszítőművészet és a hagyományos életmód összefüggésében)

Minden tétel két feladatból áll. Az első feladat két alfeladatot tartalmaz, amelyek közül a vizsgázó választhat, és csak a választott alfeladatot kell kidolgoznia és bemutatnia. Az egyik alfeladat minden esetben leíró jellegű (pl. bizonyos stílusirányzat bemutatása), míg a másik mindig műelemzés (pl. összehasonlító műelemzés).

A második feladat minden esetben egy adott alkotótechnika leíró jellegű bemutatása.

A szóbeli vizsgarész értékelése

A szóbeli vizsga értékelése központi értékelési útmutató segítségével történik. Az emelt szintű szóbeli vizsgarészben 30 pont szerzhető. Az értékelési útmutató (ld. alább) tartalmazza a megítélés alapját képező szempontsort. Minden egyes értékelési szempont további kritériumokra bomlik. A kritériumok a szóbeli feleletet jellemzik az adott értékelési szempont tekintetében, a megítélhető pontszámokkal együtt.

A szóbeli feleletet az alábbi szempontok szerint kell értékelni:

- I. Elvárható tartalmi elemek (az adott téma szerint részletezve lásd az értékelési útmutatóban)
- II. Téma (tartalom) felismerhetősége
- III. Szaknyelv használata
- IV. Nyelvhelyesség
- V. Nyelvi kifejezőmód
- VI. Beszédhelyzetnek megfelelő kommunikáció

Értékelési szempont	Pontszám
I. Elvárható tartalmi elemek	összesen 15 pont
Minden tétel esetében az értékelési útmutatóban konkrét tartalmi elemek (kulcskifejezések) szerepelnek mindkét feladatra vonatkozóan.	
Az első feladat választott alfeladatának ismertetésekor a vizsgázó megjeleníti az értékelési útmutatóban részletezett elvárható tartalmi elemeket	8 pont
Az második feladat ismertetésekor a vizsgázó megjeleníti az értékelési útmutatóban részletezett elvárható tartalmi elemeket	7 pont
II. Téma (tartalom) felismerhetősége	legfeljebb 3 pont
A vizsgázó minden részletében az adott témáról beszél, és ez könnyen, világosan felismerhető.	3 pont
A vizsgázó alapvetően az adott témáról beszél, de bizonyos résztémáknál megkerüli a konkrét választ, vagy lényegtelen, illetve nem oda illő részleteket érint.	2 pont
A vizsgázó csak érinti az adott témát, gyakran megkerüli a konkrét választ, többnyire lényegtelen, illetve oda nem illő részletekről beszél.	1 pont
A vizsgázó nem az adott témáról beszél, illetve megkerüli a konkrét választ, csak lényegtelen, illetve nem oda illő részletekről beszél.	0 pont
III. Szaknyelv használata	legfeljebb 3 pont

A vizsgázó pontos, megfelelő jelentéssel, megfelelő mértékben és helyes szövegkörnyezetben használja a szakmai-tudományos kifejezéseket.	3 pont
A vizsgázó többnyire pontosan, megfelelő mértékben, de nem mindig megfelelő szövegkörnyezetben használja a szakmai-tudományos kifejezéseket.	2 pont
A vizsgázó törekszik a szakmai-tudományos kifejezések használatára, de gyakran hibásan, illetve nem a megfelelő szövegkörnyezetben használja.	1 pont
A vizsgázó egyáltalán nem vagy teljesen pontatlanul használja a szakmai-tudományos kifejezéseket.	0 pont
IV. Nyelvhelyesség	legfeljebb 3 pont
A vizsgázó nyelvtanilag helyes és érthető mondatokban fejezi ki önmagát.	3 pont
A vizsgázó felelete bizonyos esetekben nem teljesen érthető, mert nyelvtanilag helytelen, érthetetlen mondatokat használ.	2 pont
A vizsgázó felelete gyakran érthetetlen vagy félreérthető, mert nyelvtanilag helytelen mondatokat használ.	1 pont
A vizsgázó felelete teljesen érthetetlen vagy félreérthető, mert nyelvtanilag helytelen mondatokat használ.	0 pont
V. Nyelvi kifejezésmód	legfeljebb 3 pont
A vizsgázó felelete koherens, logikailag jól felépített, felelete minden részletében lényegre törő és hatásos.	3 pont
A vizsgázó felelete alapvetően jól felépített, de bizonyos esetekben logikailag nem kapcsolódó gondolatmenetet fejt ki, többnyire lényegre törő, de nem biztos, hogy kellő hatást ér el.	2 pont
A vizsgázó felelete nem jól felépített, logikailag nem kapcsolódó gondolatmenetekre alapszik, nem eléggé lényegre törő, és nem éri el vele a kellő hatást.	1 pont
A vizsgázó felelete teljesen rosszul felépített, a logikai összefüggések nem, vagy csak elvétve lelhetőek fel.	0 pont
VI. Beszédhelyzetnek megfelelő kommunikáció	legfeljebb 3 pont
A vizsgázó pontosan és önállóan képes mondanivalóját megfogalmazni, ezt világosan érthetővé teszi mások számára is, esetenként bemutatja személyes érintettségét is a témában.	3 pont
A vizsgázó kis segítséggel képes megfogalmazni a mondanivalóját, és azt hozzátétőlegesen pontossággal mások számára is képes érthetővé tenni, személyes érintettséget (véleményt) azonban nem tud megfogalmazni.	2 pont
A vizsgázó kommunikációja többnyire pontatlan, illetve zavaros, mondanivalóját nehezen tudja megfogalmazni, személyes véleménye nincs.	1 pont
A vizsgázó nem képes saját gondolatainak, érveinek megfogalmazására.	0 pont
Maximális pontszám	30 pont

5. sz. melléklet: tantárgyak helyi tanterve

Állampolgári ismeretek

Állampolgári ismeretek

Az állampolgári ismeretek tantárgy tanulása hozzájárul a tanuló egyéni és családi szocializációjának pozitív alakulásához, az aktív és felelős állampolgári magatartás megalapozásához, a szabadságértékek és a társadalmi normák belsővé válásához, nemzeti azonosságtudat és a hazaszeretet erősödéséhez, a haza iránti kötelezettségek megismeréséhez, a fenntartható fejlődés feltételeinek megértéséhez és a felnőtt szerepekre való eredményes felkészüléséhez.

A fenntarthatóság és a pénzügyi tudatosság szemléletének és gyakorlatának továbbfejlesztése nemcsak a tanuló előzetes tudására épít, hanem a társak értékes gondolatainak megértésére, a vélemények, javaslatok megbeszélésére, megvitatására, tervek közös kidolgozására is lehetőség nyílik: például a család pénzügyi tervezése, a környezettudatos életvitelt befolyásoló tényezők értelmezése, a pénzügyi döntések megfelelő előkészítése, a kockázatvállalás mérlegelése, a tudatos fogyasztóvá válás lehetőségei és a vállalkozások mikro- és makrokörnyezetének vizsgálata. A rendszerszemlélet és az értelmező gondolkodás érvényesítése, az egyéni, közösségi és társadalmi felelősségvállalás tudatosítása kiemelt fejlesztési feladat.

A tanulás folyamatában – az önálló ismeretszerzés mellett – a tanuló megtapasztalhatja a csoportos tanulási módszerek alkalmazásának hatékonyságát, a társas együttműködés személyiségfejlesztő és közösségi élményét.

A tanuló reális jövőképének alakításához, az életpálya-tervezéshez szükséges ismeretek, jártasságok és készségek elsajátítása a szocializációs folyamat részévé válik.

Az állampolgári ismeretek tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tanuló az információk gyűjtése, rendszerezése és feldolgozása közben megkülönbözteti a lényegest a lényegtelenről, és arra törekszik, hogy hiteles szövegeket használjon fel beszámoló elkészítéséhez. Önállóan vagy megadott szempontok alapján képes megkülönböztetni egymástól a megalapozott, tudományos háttérű és a hamis következtetéseket tartalmazó leírásokat, gondolatsorokat. Az érveléstechnikák alkalmazásával, mások véleményének megismerésével tovább fejlődik vitakultúrája.

A kommunikációs kompetenciák: A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben való megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A véleménynyilvánítás és a vitakultúra fejlesztése az autonóm magatartás kialakulását és a másik ember iránti tiszteletet, a más vélemények mérlegelését egyaránt segíti.

A digitális kompetenciák: A tanuló információk gyűjtéséhez és rendszerezéséhez használja a könyvtári dokumentumokat és az internetet, a beszámolók egy részéhez digitális tartalmakat

készít. Az önálló és a társas tanulás folyamatában tanári segítséggel körültekintően választja ki az ismeretforrásokat, ha szükséges, tanácsot kér vagy tanácsot ad a médiahasználatról.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló információkat, tényeket, adatokat gyűjt, válogat, önállóan vagy társaival együttműködve rendszerez. Társadalmi jelenségeket hasonlít össze, összefüggéseket állapít meg, következtetéseket, magyarázatokat fogalmaz meg. A társadalommal, a honvédelemmel és az állampolgári feladatokkal kapcsolatban képes a problémák azonosítására, releváns kérdéseket alkot, javaslatokat tesz, társaival tervezeteket készít. Nyitott annak átgondolására, hogy a tudományos-technológiai fejlődés, a környezetvédelemmel kapcsolatos problémák és a fenntarthatóság kérdésköre miképpen hat életútjára, családjára és hazájára.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A pedagógus vagy a társak orientáló észrevételeit, javaslatait és tanácsait figyelembe véve a tanuló képes korrigálni álláspontját, véleményét, valamint módosíthatja, átértékelheti, felülbíráhatja döntéseit. A társas tanulás közösségi élménye növeli önbizalmát, önbecsülését, egyúttal segíti reális énképének alakulását, és erősíti a közösségért történő felelősségvállalást.

A kooperatív tanulás révén az együttes tevékenység saját élménnyé válik. A tanuló társaival közös véleményt alakít ki, javaslatokat fogalmaz meg és tervek készíti. A tanulás folyamán sok esetben társaival együttműködve dolgoz fel szövegeket, készít beszámolókat, gyűjt információkat, továbbá bekapcsolódik egy téma vagy probléma közös megbeszélésébe, ennek során érveket-ellenérveket fogalmaz meg.

A tanulási tevékenységek jellege, a társas tanulás lehetőségei olyan szituációkat és légkört teremtenek, amelyek biztosítják a tanuló szorongásmentes önkifejezését, ezek révén támogatják véleményének, gondolatainak, érveinek szabad kifejtését, ugyanakkor tudatosítják, hogy saját szempontjai csak mások hasonló megnyilvánulásainak tiszteletben tartásával, érveinek megértésével, egyeztetésével érvényesülhetnek.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanuló lakóhelye történetét és a település kulturális, néprajzi értékeit megismerve arra törekszik, hogy gazdagítsa a helyi társadalom életét. Önállóan és társaival együttműködve újságcikket ír, weboldalt szerkeszt. Problémaérzékenység, egyúttal együttműködő, segítő szemlélet jellemzi a projektekből való tevékenységét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mindennapi élethez kapcsolódó készségfejlesztés, a hivatali ügyintézés intézményeinek és alapvető eljárásainak megismerése, a munkavállaláshoz szükséges ismeretek és készségek megszerzése, fejlesztése elősegíti a tanulónak a felnőtt szerepekre való felkészülését. A tanuló javaslatokat fogalmaz meg, tervezeteket készít; mindez hozzájárul az innováció iránti nyitottság és igény, valamint a felelősségteljes munkamorál megalapozásához.

12. évfolyam

A középiskolai képzés záró szakaszában az állampolgári ismeretek tantárgy tanulásával, az életkori sajátosságok figyelembevételével, a tanuló – építve az általános iskolában a tantárgy keretében már kialakított attitűdre, megszerzett tudásra, képességekre és készségekre –

elsajátítja az alapvető állampolgári ismereteket, valamint azokat a kompetenciákat és eljárásokat, amelyek a társadalmi részvételéhez, a haza iránti kötelességeinek teljesítéséhez és mindennapi boldogulásához szükségesek.

A 12. évfolyamon a kiemelt – mindegyik témakörben szereplő – fejlesztési feladatok a tanuló képességeinek, készségeinek és személyiségének továbbfejlesztését szolgálják: a kommunikációs kultúra részeként a véleménynyilvánítás lehetőségeinek biztosításával, az érvelési technikák gyakorlásával, a vitakultúra fejlesztésével, a digitális lehetőségek használatával, a rendszerszemlélet és a mérlegelő gondolkodás kialakításával, erősítésével.

A tanuló felismeri a család mint a társadalom alapvető intézményének jelentőségét és szerepét, megfogalmazza a párválasztás és a felelős családtervezés szempontjait, a gyermekvállalás fontosságát és demográfiai jelentőségét, valamint kiemeli a családi szocializációnak az életutat befolyásoló funkcióját.

A tanuló értelmezi a nemzeti identitás alkotóelemeit, megfogalmazza a hazafiság kifejezésének lehetőségeit, személyiségébe beépülnek a hazaszeretet és a patriotizmus emocionális összetevői. Kiemeli a világ magyarsága mint nemzeti közösség kohéziós szerepét. Tájékozódik a határon túl és a diaszpórában élő magyarság életviszonyairól: információkat gyűjt és rendszerez közösségeikről, fontosabb szervezeteikről, felismeri törekvéseiket, átérzi örömeiket és gondjaikat. Véleményt alkot a nemzetek, nemzetállamok fontosságáról, a globalizáció hatásairól.

Megismeri Magyarország fontosabb állami intézményeit, értelmezi a demokratikus jogállam felépítését és működését, az országgyűlési és a helyhatósági választások alapelveit. Tudatosul benne, hogy a haza védelme nemcsak a fegyveres erők, hanem a nemzet minden tagjának közös feladata, amely a magyar állampolgárok hazafias elkötelezettségén és kötelességtudatán kell, hogy alapuljon.

A tanuló alapvető jogi ismereteket szerez, ezek révén elsajátítja a mindennapi élethez szükséges jártasságokat is: elsajátítja a hivatali ügyintézéshez, a munkavállaláshoz, a szerződések kötéséhez kapcsolódó alapvető ismereteket, készségeket. Egyértelművé válik számára a társadalmi normák követése és az egyén felelősségvállalása közötti összefüggés, erősödik benne a normatudat.

A tanuló tudatosan készül későbbi munkavállalói szerepére, életpályájára, ezért megismeri a munka világát érintő alapvető jogi szabályozást, illetve tájékozódik a munkaerőpiac helyzetéről, a sikeres munkaerőpiaci részvétel feltételeiről. A munkavállalásra vonatkozó ismeretek megszerzése elősegíti a felnőttkori szerepekre történő felkészülését.

Támponkat kap saját pénzügyei racionális, gyakorlatorientált intézéséhez, a család költségvetésének megtervezéséhez, megismeri a körütekintő és megalapozott hitelfelvétel feltételeit. Életvitelébe beépül a fogyasztóvédelem, a környezeti, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság szemlélete és gyakorlata. Ismereteket szerez az állam gazdasági szerepvállalásának formáiról, szerepéről, a monetáris politika lényegéről és a vállalkozások működésének sajátosságairól. Mindez hozzájárul felelős állampolgári létének és a változásokhoz alkalmazkodó, a problémahelyzetekre eredményes válaszokat kereső innovatív, vállalkozói szemléletének megalapozásához.

A demokratikus attitűd megalapozását, illetve fejlődését szolgálja, hogy a tanuló bekapcsolódik a tematikus vitákba, ezáltal fejlődik az értelmező, mérlegelő gondolkodási készsége, erősödik a problémamegoldó szemlélete. A tanuló véleménynyilvánításához, érveléséhez, a vitahelyzetekben történő megszólalásaihoz a kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat és viselkedés társul. A vitakultúra fejlesztésének alapját mások álláspontjának, véleményének azonosítása, megértése és az érvekre épülő vélemény megfogalmazása képezi, ellenérvek ütköztetésére, továbbá közös gondolkodásra sarkall.

A tanulás változatos módszereinek és formáinak alkalmazása a tanulási folyamat hatékonyabbá válását eredményezi. A tantárgy elősegíti az együttműködés közösségi élményének megélését, a másik ember véleményének megértését, az empátia erősödését, és a társadalmi kérdések közös megbeszélését is. A tanuló az információk gyűjtéséhez, beszámoló elkészítéséhez használja az infokommunikációs eszközöket.

Az állampolgári ismeretek tanulása a 12. évfolyamon is kapcsolódik a *történelem* tantárgyhoz: a közös értelmező és tartalmi kulcsfogalmak révén, a személyes és közösségi döntések okainak és következményeinek vizsgálatával, az egyén és közösség viszonyának elemzésével, a morális dilemmák számbavételével. A két tantárgy tanulása szoros – több esetben komplementer – együttműködést is feltételez, például a diktatórikus és a demokratikus rendszerek sajátosságainak elkülönítése, az emberi jogok megfogalmazásának és elfogadásának, a demokráciamodellek történetiségének nyomon követése, a magyarországi rendszerváltozás eredményeként kiépülő jogállami berendezkedés és intézményrendszer vizsgálata terén. Mindkét tantárgy tanulása során erősödik a tanuló nemzeti öntudata, erősödnek az őt a hazájához fűző érzelmi szálak. Az állampolgári ismeretek tanulásakor építhetünk a *földrajz* tantárgy keretében elsajátított környezeti, gazdasági és pénzügyi ismeretekre: a 12. évfolyam fejlesztési feladatainak egy része a pénzügyi tudatosság megalapozását és a fenntarthatóság környezeti, gazdasági-társadalmi fontosságának kiemelését, valamint a környezet védelme iránti felelősségtudat kialakítását szolgálja.

A 12. évfolyamon összegző-minősítő értékelés (ötfokozatú skálán értelmezett érdemjeggyel) javasolt az ismeretek elsajátításának ellenőrzése, mérése, az ismeretek alkalmazásához kapcsolódó tudás mértékének megítélése során. A szöveges, tanulást támogató, értékelés elsősorban a társakkal végzett tevékenységekkel, a kooperációval, a beszámolók, prezentációk készítésével, portfólió összeállításával kapcsolatos. Az önértékelés, a társak értékelése és a csoportos megbeszélés biztosítja a segítő, támogató és fejlesztő jelleget.

A 12. évfolyamon az állampolgári ismeretek tantárgy alapóraszám: 28 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A család, a családi szocializáció	3
A család gazdálkodása és pénzügyei	2
Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás	5

Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem	4
A magyar állam intézményei; az állam gazdasági szerepvállalása	4
A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése	3
Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem	3
Bankrendszer, hitelfelvétel	2
Vállalkozás és vállalat	2
Összes óraszám:	28

TÉMAKÖR: A család, a családi szocializáció

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: értelmezi a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét; felismeri, hogy a családtagok milyen szerepet töltenek be a szocializáció folyamatában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

értelmezi a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit; társaival megbeszéli a párválasztás, a családtervezés fontos szakaszait, szempontjait és a gyermekvállalás demográfiai jelentőségét: tájékozódás, minták, orientáló példák, átgondolt tervezés, felelősség.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az önismeret, önértékelés és a reális énkép alakítása

A kommunikációs készség fejlesztése

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése

Az érvelés készségének fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A generációk közötti kapcsolat, a nemzedékek közötti párbeszéd erősítése

A családi szocializáció folyamata és jellemzői

A családtervezés szempontjai és szakaszai

A gyermekvállalás demográfiai, társadalmi jelentőségének tudatosítása

A házasság intézménye, a hagyományos családmódel, a családi szerepek

A család: szeretetközösség, együttműködés, kölcsönösség, tisztelet; A család társadalmi funkciói

Biológiai és társadalmi reprodukció, családi háztartás; Párkapcsolatok, házasság, családtervezés; Szerepek a családban; Családi szocializáció

FOGALMAK

család, családi szocializáció, családi életciklus, családtervezés, gyermekvállalás, házasság, demográfia;

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Vita: a család fogalma és társadalmi funkciói

Szövegalkotás: a családi szocializáció jellemzői és szakaszai

Plakátkészítés a családi szerepekről

Prezentáció készítése a gyermekvállalás fontosságáról, társadalmi és demográfiai jelentőségéről

Forráselemzés és gyűjtőmunka segítségével grafikai szervező készítése a családmódel átalakulásáról és annak következményeiről a 20-21. században

TÉMAKÖR: A család gazdálkodása és pénzügyei

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: saját pénzügyi döntéseit körültekintően, megalapozottan hozza meg.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

társaival megtervezi egy fiktív család költségvetését;

arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A kommunikációs készség fejlesztése

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A problémamegoldó szemléletmód és gondolkodás fejlesztése

A döntési képesség fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A társas együttműködés fejlesztése

A családi költségvetés felépítése

A családi gazdálkodás; pénzügyi tervezés: bevételek, kiadások

A megtakarítás szerepe és jelentősége, lehetőségei

A fenntarthatóság és a fogyasztási szokások kölcsönhatása

A családi háztartás pénzügyei; Bevételek, kiadások, megtakarítási lehetőségek; Fogyasztók a családban; A családi költségvetés, pénzügyi tervezés

FOGALMAK

családi háztartás, családi költségvetés, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság, megtakarítás, hitel, GYES, GYED;

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Szakértői mozaik: Családi háztartás, a család pénzügyei

Kérdések és feltevések megfogalmazása egy téma előzetes áttekintése alapján: a családi háztartás, a család pénzügyei

Szövegalkotás: a család környezettudatos életvitelét befolyásoló tényezők bemutatása szabadon választott műfajban

Egy fiktív család költségvetésének megtervezése

Vita: a fenntarthatóság szerepe a pénzügyi tervezésben

Önálló kutatás eredményeinek felhasználásával prezentáció készítése a megtakarítás, az előtakarékosság lehetőségeiről

TÉMAKÖR: Szabadság és felelősség, jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

felismeri az alapvető emberi jogok egyetemes és társadalmi jelentőségét;

érti a társadalmi normák és az egyéni cselekedetek, akaratok, célok egyeztetésének, összehangolásának követelményét;

felismeri és értelmezi az igazságosság, az esélyegyenlőség biztosításának jelentőségét és követelményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

bemutatja Magyarország Alaptörvényének legfontosabb részeit: Alapvetés; Az állam; Szabadság és felelősség;

értelmezi a választójog feltételeit és a választások alapelveit;

kiemeli a közteherviselés nemzetgazdasági, társadalmi és morális jelentőségét;

arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;

felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;

önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg;

tiszteletben tartja a másik ember értékvilágát, gondolatait és véleményét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A kommunikációs készség fejlesztése

Az érvelési készség és a vitakultúra fejlesztése

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

A digitális kompetencia fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A demokratikus elköteleződés kialakítása, erősítése

A társadalmi normák fontosságának megismerése

A társas együttműködés fejlesztése

Az alapvető emberi jogok, állampolgári jogok, polgári szabadságjogok

Magyarország Alaptörvényének fontosabb részei: Alapvetés, Állam, Szabadság és felelősség

Az állampolgári jogok és kötelességek

Az országgyűlési, a helyhatósági és az európai parlamenti képviselő választás; a népszavazás intézménye

A választójog és feltételei

A jövő nemzedékek jogai

Az igazságszolgáltatás rendszerének felépítése, a büntetőjog, polgári jog, közjog, magánjog fogalma

A közteherviselés; a magyarországi adórendszer alapelemei

Magyarország Alaptörvénye; Az alapvető jogok; Az állampolgári kötelességek; Választójog, választási rendszer; Közjog: büntetőjog; Magánjog: polgári jog

FOGALMAK

állam, államforma, politikai rendszer, alapjog(ok), emberi jog, alkotmány, Magyarország Alaptörvénye, polgári szabadságjog, a jövő nemzedékek jogai, norma, normakövető magatartás, állampolgári felelősség, állampolgári kötelesség, közteherviselés, adómorál, választójog, állampolgári részvétel, választási rendszer, országgyűlési választás, önkormányzati választás, európai parlamenti választás, népszavazás, politikai párt, képviselő, közjog, magánjog, jogforrás, jogforrási hierarchia, jogérvényesülés, bűncselekmény, szankció, büntetőjog, ügyész, bíró, ügyvéd, természetes személy, jogi személy, jogképesség, közokirat, magánokirat, közjegyző; polgári peres eljárás, felperes, alperes;

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Grafikai szervező segítségével a magyar jogrendszer felépítésének bemutatása

Vita: a közteherviselés szerepe az állam működésében, hogyan javítható az adómorál

Plakátkészítés az állampolgári jogokról és kötelezettségekről

Szituációs gyakorlat: az igazságszolgáltatás működésnek bemutatása egy fiktív eljáráson keresztül

Önálló kutatómunka: az országgyűlési választás rendszerének alakulása 1867 és 2014 között, vagy népszavazások Magyarországon 1990-2018 között

Tudósítás vagy riport készítése egy fiktív vagy valós országgyűlési vitanapról források, a média-megjelenések segítségével

Prezentáció vagy digitális médiatartalom készítése a jövő nemzedék jogairól

Szövegalkotás: Magyarország Alaptörvényének szerepe

TÉMAKÖR: Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

felismeri a világ magyarsága mint nemzeti közösség összetartozásának jelentőségét;

véleményt alkot a nemzetek és a globalizáció összefüggéseiről;

felismeri és értékeli a helyi, regionális és országos közgyűjtemények nemzeti kulturális örökség megőrzésében betöltött szerepét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

társaival megbeszéli a nemzeti érzület sajátosságait és a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formáit;

társaival megbeszéli a honvédelem, mint nemzeti ügy jelentőségét;

arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;

felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát;

tiszteletben tartja a másik ember értékvilágát, gondolatait és véleményét;

beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A nemzethez tartozás emocionális kötődésének kialakítása, megerősítése

A kommunikációs készség fejlesztése

Az érvelési készség és a vitakultúra fejlesztése

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

A társas együttműködés fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A digitális kompetencia fejlesztése

A nemzettudat alkotóelemeinek értelmezése

A nemzeti érzés sajátosságai, a hazafiság lehetséges megnyilvánulási formái

A lokálpatriotizmus és a hazaszeretet közötti kapcsolódás

A honvédelmi kötelezettség teljesítésének békeidőben és a különleges működési rend idején

A Magyar Honvédség szerepe, feladatai; a katonai szolgálat lehetőségei

A nemzetállamok szerepe, feladatai a globális világban és az Európai Unióban

Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszer

A határon túli magyar közösségek kihívásai, Magyarország feladatai az anyaországon kívül élő magyarság identitásának megőrzésében

A nemzettudat alkotóelemei; A nemzeti érzület: a nemzeti szimbólumok, a közös nyelv, a kollektív történeti emlékezet, a közös kultúra releváns elemei; A világ magyarsága és a nemzeti közösség; A honvédelem kérdései a 21. században; A nemzetek, nemzetállamok szerepe a globális világban és az Európai Unióban

FOGALMAK

nemzet, nemzettudat, nemzeti identitás, lokálpatriotizmus, hazaszeretet, honvédelem, honvédség, különleges működési rend, nemzetállam;

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Forrásfeldolgozás: 19. és 20. századi szemelvények a hazaszeretetről, a nemzeti identitás fontosságáról

Szövegalkotás: kapcsolat a szülőföldhöz, a lokálpatriotizmus szerepe a tanulók életében

Tanulói előadás a nemzetállamok és az Európai Unió kapcsolatrendszeréről

Vita: a globalizáció hatása a közösségekre, a nemzetekre és a környezetre

Grafikai szervező segítségével Magyarország és az Európai Unió kapcsolatrendszerének bemutatása

Lapszemle készítése egy kiválasztott nemzeti ünnep eseményeiről és sajátosságairól

Prezentáció készítése a határon túli magyar közösségekről, az őket érő kihívásokról

Szöveges vagy audiovizuális riport készítése a Magyar Honvédségről

Digitális eszközhasználattal tematikus összeállítások szerkesztése egy határon túli magyar közösségről

TÉMAKÖR: A magyar állam intézményei; az állam gazdasági szerepvállalása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

bemutatja Magyarország Alaptörvényének legfontosabb részeit: Alapvetés; Az állam; Szabadság és felelősség;

értelmezi a törvényalkotás folyamatát;

azonosítja az állam gazdasági szerepvállalásának elemeit;

arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;

beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

A társas együttműködés fejlesztése

A digitális kompetencia fejlesztése

A kommunikációs készség fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A hatalmi ágak

A magyar állam intézményrendszere

A kormány és szervei

Az Országgyűlés felépítése és működése; az országgyűlési képviselők feladatai, jogállása

A törvényalkotás folyamata

Az igazságszolgáltatás rendszere, felépítése, szereplői és szerepe a demokratikus államrendben

Az állam gazdasági feladatai

A központi költségvetés alapvető felépítése és szerepe

A nagy ellátórendszerek és az állami alapfeladatok

A magyar állam intézményrendszere; az igazságszolgáltatás rendszere, szervezetei; A gazdaság körforgása; A gazdaságpolitika; Az állam gazdasági feladatai; Az állami költségvetés

FOGALMAK

állam, intézmény, politikai rendszer, hatalmi ágak, jogforrási hierarchia, köztársasági elnök, Országgyűlés, törvényalkotás, törvény, országgyűlési határozat, képviselő, mentelmi jog, országgyűlési bizottság(ok), házszabály, parlamenti frakciók, interpelláció, Kormány, miniszterelnök, miniszter, államtitkár; miniszterelnöki, kormány- és miniszteri rendelet, Alkotmánybíróság, alkotmánybírósági határozat, Állami Számvevőszék, Kúria, Országos

Bírói Hivatal, ügyészség, legfőbb ügyész, főügyészségek, fellebbviteli főügyészségek, járási és járási szintű ügyészségek, az alapvető jogok biztosa, gazdaságpolitika, államháztartás, költségvetés, költségvetési egyensúly, adórendszer, adók, járulékok, illetékek, közteherviselés, adómorál, korruptió és integritás, hatóság, hatáskör, illetékesség;

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Vázlat vagy egyéb grafikai szervező készítése az állam felépítéséről, a hatalmi ágak legfontosabb intézményeiről

Vita: az állami szerepvállalásról a gazdasági életben

Költségvetés tervezése a főbb állami feladatokhoz, vagy egy-egy kiválasztott feladat költségeinek részletes kidolgozása, bemutatása és megvédése

Szerepjáték: a törvényalkotói munka, egy képzelte jogszabály megalkotása, érvek és ellenérvek gyűjtése

Prezentáció készítése egy kiválasztott ellátórendszer működéséről, feladatairól Szövegalkotási feladat: egy-egy minisztérium felépítésének és feladatainak bemutatása források segítségével

Mozaik, szakértői mozaik: az állam szociális funkciói, oktatási, egészségügyi feladatai vagy a rendvédelmi szervek feladatai

Képzelt riport egy országgyűlési ülésről vagy kormányülésről

Önálló kutatás alapján plakát vagy ábra készítése egy kiválasztott államigazgatási szerv vagy hivatal felépítéséről, feladatairól

TÉMAKÖR: A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére: jártasságot szerez a jog területének mindennapi életben való alkalmazásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

azonosítja a mindennapi ügyintézés alapintézményeit;

tájékozott a munkavállalás szabályozásáról;

arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A kommunikációs készség fejlesztése

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A problémamegoldó szemléletmód fejlesztése

A döntési képesség fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

A társas együttműködés fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A mindennapi ügyintézés alapintézményeinek megismerése

A hivatalai ügyintézés lehetőségei, az e-ügyintézés

A munkáltatók és a munkavállalók alapvető jogai és kötelességei

A munkaszerződés alapvető szabályai, a kollektív szerződés szerepe

Az önéletrajz és a motivációs levél felépítése, legfontosabb tartalmi és formai elemeinek megismerése

Az állásinterjúra történő felkészülés szempontjai

A szerződések néhány fő típusai: adásvételi, ajándékozási, megbízási, vállalkozási szerződés, kölcsön- és biztosítási szerződés

Az állam, a munkaadók és a munkavállalók közötti érdekegyeztetés szintjei, fórumai

Az automatizáció, digitalizáció hatása a munkaerőpiacra

Az állampolgár és az intézmények, szervezetek kapcsolatai; Munkajogi alapok, munkavállalás, munkaszerződés; Munkaerőpiaci változások, előrejelzések; Szerződések

FOGALMAK

hivatal, intézmény, szervezet, ügyfélkapu, kormányablak, körjegyzőség, járási hivatal, polgármesteri hivatal, polgármester, jegyző, települési, fővárosi és kerületi önkormányzat, képviselőtestület, munkaerőpiac, munkáltató, munkavállaló, munkavállalás, önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú, munkaszerződés, kollektív szerződés, adásvételi, ajándékozási, megbízási, vállalkozási szerződés, kölcsön-, biztosítási, tartási és életjáradéki szerződés;

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Az e-ügyintézés felületének megismerése, az egyes ügytípusok csoportosítása önálló kutatómunka keretében

Helyzetgyakorlat vagy szituációs játék a mindennapi ügyintézés egy-egy eljárásáról

Grafikai szervező segítségével az egyes ügytípusok és az azokban hatáskörrel rendelkező hivatalok csoportosítása

Szakértői mozaik: Munkaszerződés, kollektív szerződés, érdekképviselő, érdekegyeztetés

Szövegalkotás: önéletrajz, motivációs levél; Állásinterjú

Szituációs játék vagy helyzetgyakorlat egy fiktív állásinterjún való megjelenésről, szereplésről

Prezentáció készítése internetes források alapján a munkaerőpiaci előrejelzésekről

Vita: az automatizáció, a digitalizáció és a robotizáció gazdasági és társadalmi következményei, a munkaerőpiacra gyakorolt hatásai

TÉMAKÖR: Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

életvitelébe beépülnek a tudatos fogyasztás elemei, érvényesíti a fogyasztóvédelmi szempontokat;

arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse;

beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A kommunikációs készség fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

A döntési képesség fejlesztése

A társas együttműködés fejlesztése

A digitális kompetencia fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A fogyasztóvédelem fogalma és lehetséges területei

A fogyasztóvédelem gazdasági, társadalmi szerepe, feladatai

A fogyasztói érdekek, a kapcsolódó állampolgári jogok megismerése

A szavatossággal és a garanciával kapcsolatos jogok és feltételrendszer alapjainak megismerése

Az internetes vásárlás előnyei és kockázatai

A tudatos, a fenntarthatóságot szem előtt tartó, fogyasztói magatartás szemléletének kialakítása

A környezetvédelem legfontosabb helyi, országos és globális kérdéseinek megismerése, feltárása

Az épített és természeti környezetünk védelme iránti elköteleződés kialakítása, erősítése

FOGALMAK

fogyasztóvédelem, tudatos fogyasztó, a fogyasztó jogai, a fogyasztói érdekek védelme, békéltető testület, webáruház, garancia, szavatosság, jótállás, természetvédelem, épített környezet, klímavédelem, ökológiai lábnyom;

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Szövegalkotás: saját tapasztalatok és információgyűjtés alapján tájékoztató/GYIK készítése az internetes vásárlással kapcsolatos tudnivalókról

Vázlatírás vagy egyéb grafikai szervező készítése a fogyasztóvédelem szerepéről

Vita: A tudatos fogyasztó jellemzői, a különféle fogyasztói magatartásformák hatása a természeti környezetre, az emberiség ökológiai lábnyomára

Plakát készítése a szavatosság, a garancia és a jótállás alapvető szabályairól, amelyekre kell odafigyelnie a vásárlónak

Médiahasználat (könyvtár, internet, sajtó): fogyasztóvédelmi esetek gyűjtése és esetmegbeszélés keretében történő feldolgozása

Forráselemzés és forrásfeldolgozás keretében a biológiai diverzitást veszélyeztető tényezők, a legsúlyosabb környezetvédelmi kockázatok összegyűjtése és ábrázolása prezentáció formájában

TÉMAKÖR: Bankrendszer, hitelfelvétel

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

saját pénzügyi döntéseit körültekintően, megalapozottan hozza meg;

társaival megbeszéli a megalapozott, körültekintő hitelfelvétel szempontjait, illetve feltételeit; arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A döntési képesség fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

A társas együttműködés fejlesztése

A kommunikációs készség fejlesztése

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A monetáris politika fogalmának és alapvető jellemzőinek megismerése

A Magyar Nemzeti Bank működése, feladatai

A kereskedelmi bankok jellemzőinek, tevékenységének megismerése

A pénzügyi intézetek típusai

A hitelfelvétel módzatai, feltételei és kockázatai

A hitelszerződés tartalmi elemei, a körültekintő hitelfelvétel feltételei

A bank alapvető tevékenysége; Kétszintű bankrendszer: központi bank és kereskedelmi bankok; A Magyar Nemzeti Bank; A pénzügyi intézmények; Hitelfelvétel

FOGALMAK

Bank, kétszintű bankrendszer, jegybank, Magyar Nemzeti Bank, kereskedelmi bank, pénzügyi intézmények, hitel, hitelszerződés, a hitelek típusai, kamat, hitelfedezeti mutató,

jövedelemarányos törlesztő részlet, jelzáloghitel, kezesség, hitelbiztosítás, teljes hiteldíjmutató (THM), futamidő, követeléskezelés, hitelközvetítő, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság;

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Szövegalkotási feladat: a magyar bankrendszer működése, felépítése

Vita: a tudatos és megalapozott hitel felvétele / miért van szükség a hitelre?

Plakát készítése a hitel kockázatairól

Véleményvonal segítségével a hitelkockázatok közös mérlegelése

Beszélgetőkör a megalapozott, körültekintő hitelfelvétel szempontjairól és feltételeiről

Lapszemle készítése a Magyar Nemzeti Bank gazdaságélénkítő, pénzügyi szektor működését szabályozó tevékenységéről

TÉMAKÖR: Vállalkozás és vállalat

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

értelmezi a vállalkozás indítását befolyásoló tényezőket;

arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A kommunikációs készség fejlesztése

A véleményalkotás és a véleménynyilvánítás fejlesztése

A több nézőpontú, mérlegelő gondolkodás fejlesztése

A problémamegoldó szemlélet fejlesztése

A rendszerezési képesség fejlesztése, a rendszerszemlélet alakítása

Az élményalapú, tapasztalati tanulás elősegítése

A társas együttműködés fejlesztése

A digitális kompetencia fejlesztése

A vállalkozás fogalmának értelmezése

A vállalkozási formák, cégtípusok megismerése

Az egyes cégtípusok, vállalati formák szerepe a gazdaságban

Az üzleti terv fogalma, célja

A vállalkozás mikro- és makrokörnyezeti tényezői

A vállalkozás működési köre és környezete; A vállalkozások típusai; Vállalkozási terv; A vállalatok fajtái

FOGALMAK

jogi személy, vállalkozás, egyéni vállalkozó, gazdasági társaság, betéti társaság (bt.), korlátolt felelősségű társaság (kft.), részvénytársaság (rt.), zártkörű (zrt.) és nyilvános (nyrt.) részvénytársaság, startup, a vállalkozások mikro- és makrokörnyezete; vállalkozói kompetenciák, üzleti terv, pénzügyi tervezés, pénzügyi tudatosság, gazdasági-pénzügyi fenntarthatóság;

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

Vázlat vagy egyéb grafikai szervező készítése a vállalkozások fajtáiról, a vállalatok típusairól

Információgyűjtést követően egy vállalkozás üzleti tervének vizsgálata

Vita: a kis- és középvállalkozások szerepe, gazdasági, társadalmi fontossága

Szövegalkotás: vállalkozási ötletek, egy tetszőleges vállalkozás tervének bemutatása

Angol, mint első idegen nyelv helyi tanterve a 2020-as NAT kerettanterve alapján

Célok és feladatok

A korszerű idegennyelv-tanítás elsődleges célja a nyelvtanuló nyelvi cselekvőképességének fejlesztése. A tanuló legyen képes személyes és szakmai életében egyéni céljait elérni, saját gondolatait kifejezni, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven kommunikálni, ismereteket szerezni.

Az idegen nyelvek tanítása eltér a többi tantárgyétól abból a szempontból, hogy nem a tartalmi ismeretek átadásán van a hangsúly, hanem azoknak a készségeknek a kialakításán és állandó fejlesztésén, melyek segítségével a tanuló saját gondolatait és elképzeléseit idegen nyelven is ki tudja fejezni.

A diák aktív, önálló, önszabályozó nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az egész életen át tartó nyelvtanulás megalapozásának. Fejlesztéséhez szükség van a tanulási stratégiák egyre tudatosabb elsajátítására, további útmutatásra az önálló tanuláshoz, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak folyamatos megteremtésére.

Tanulási eredmények

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a 12. évfolyam végére a KER szerinti B2 nyelvi szint a kimeneti cél, ezen belül a továbbtanulni nem szándékozó tanulónak fel kell készülnie legalább a középszintű idegen nyelvi érettségi követelményeinek sikeres teljesítésére. A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló témakörtől függetlenül ismer és tudatosan alkalmaz nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, képessé válik arra, hogy nyelvtudását valós, személyes, tanulással kapcsolatos vagy szakmai céljaira alkalmazza, valamint készül az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra. Ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére.

9–10. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak a fő célja az, hogy a tanuló az előző szakaszokban megalapozott idegen nyelvi kommunikatív kompetenciáját továbbfejlessze. A nyelvi alapkészségek, valamint egyre hangsúlyosabban a társadalom és nyelvhasználat, a jel- és szabályrendszerek és az interkulturális kompetenciák együttes fejlesztése a feladat, és mindez továbbra is összhangban áll a Nat-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének igényét, az ismeretek, a tudás átadásának lehetőségét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint a digitális kompetenciák kialakítását.

A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például projektmunkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon, és ezek során használja kreativitását, problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon keresztül is.

Nyelvi elemek, struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a szakasz végéig:

- cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben
- cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben
- cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben
- modalitás, múltbeli szokások kifejezése
- feltételeesség kifejezése
- függő beszéd kifejezése jelenidőben
- függő beszéd múlt idejű igével
- szenvedő szerkezet
- mennyiségi viszonyok: egyes és többes szám; számok, sorszámok; megszámlálható főnevek; megszámlálhatatlan főnevek
- minőségi viszonyok: melléknevek fokozása
- térbeli viszonyok: prepozíciók, helyhatározók, képleírás kifejezései
- időbeli viszonyok: gyakoriság, időpontok/dátumok, időtartam, időpont
- logikai viszonyok: célhatározás kifejezése
- szövegösszetartó eszközök: mutató névmások, kötőszavak, személyes névmások, határozatlan névmások, további kötőszavak
- birtoklás kifejezése
- visszakérdezés

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- az adott témartományban megért összetettebb célnyelvi szöveget;
- az adott témartományban létrehoz összetettebb célnyelvi szöveget;
- az adott témartományban életkorának megfelelő interakciót folytat.

Témakörök:

- Personal topics: family relations, lifestyle, people and society
- Environment and nature
- School and education
- Holidays, travelling, tourism
- Public matters, entertainment
- English and language learning
- Intercultural topics
- Cross-curricular topics and activities
- Current topics
- Science and technology, Communication
- Gaining and sharing knowledge

11–12. ÉVFOLYAM

A 11. évfolyamra a tanuló már B1 nyelvtudással érkezik, és célja - nyelvtudása további fejlesztése mellett -, hogy legalább a középszintű, de felősktatási felvételi esetén az emelt

szintű érettségi követelményeit sikeresen teljesítse. Középiskolai tanulmányai végére már elegendő tudással és tapasztalattal rendelkezik ahhoz, hogy nyelvtudását hatékonyan fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és -cserére, valamint valós kommunikációra és kapcsolatépítésre.

A szakasz végére célként kitűzött, KER szerinti B2 szint az önálló nyelvhasználat magasabb fokát jelenti. A tanuló tudja és érti, hogy ezt a célt akkor tudja elérni, ha a tanórán kívüli nyelvtanulási és nyelvhasználati lehetőségeit a lehető legjobban kihasználja: olvas, filmet néz, illetve digitális csatornákon keresztül használja a nyelvet lehetőleg minden nap.

A szakasz végére szociokulturális ismeretei (például célnyelvi társadalmi szokások, testbeszéd) már lehetővé teszik azt, hogy társasági szempontból is megfelelő kommunikációt folytasson. Interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, és a magyar értékek átadására képessé válik. Megszerzett nyelvtudásával részt tud venni célnyelvű oktatási és szabadidős tevékenységekben, és ez egyre inkább igaz a választott pályájának, érdeklődésének megfelelő tartalmakra is. A nyelvtanulás során elsajátított tanulási stratégiákat és készségeket már más tantárgyak elsajátításában is alkalmazza, és nyelvtudását keresttantervi témákban is fejleszti.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott B2 nyelvi szintet, és fel tud készülni az emelt szintű nyelvi érettségi vizsga sikeres teljesítésére, amely elősegíti számára a felsőoktatásba való bejutást.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. Az egyes témakörök mellett az adott két évfolyamra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek megfogalmazásra célnyelvi példákkal. A 11-12. évfolyamokra vonatkozó listákban megjelenhetnek korábbi elemek összetettebb nyelvi példákkal és újonnan belépő funkciók és struktúrák is.

Nyelvi funkciók az angol, mint első idegen nyelvre a 11-12. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- álláspont, vélemény kifejezése (In my view ..., As I see it ..., Personally, I think ...)
- érvek felvezetése (I find it extremely important ..., When we consider..., Considering ..., We should keep it in mind that ..., I suppose we all agree that ...)
- egyetértés mások érveivel (I completely agree. I couldn't agree more. That's exactly what I think, You've persuaded me.)
- kétely, bizonytalanság kifejezése (I'm not entirely sure, Yes, maybe, but..., I see what you mean, but ... I agree to some extent, but...)
- mások érveivel való egyet nem értés (I am afraid I disagree/can't agree with you. I don't see why/how ..., Actually, ... Surely you don't think that ... I partly agree. I agree up to a point. I completely disagree. You must be joking.)
- konklúzió levonása (The point I'm trying to make is ..., All in all it shows ...)
- statisztikai adatok elemzése grafikon, diagramm segítségével (Judging from the examples ..., The diagram proves that ...)
- reklamáció, panasz kifejezése (I'd like to make a complaint about ..., I'd like to return this ..., It doesn't fit. It's not my size. It won't work properly. Can I have a refund?)
- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése (I apologise. I feel/am sorry for ...)

- érzések kifejezése (I'm satisfied. I'm frightened. I'm embarrassed.)
- szükségesség kifejezése (It is necessary/unnecessary to ...)
- dicséret, kritika kifejezése (Congratulations! I congratulate you on doing it.)
- javaslat és arra reagálás (I was wondering if you'd like to ... I recommend.... Yes, that would be excellent. That's a good idea, but...)
- információkérés (Could you please tell me when the next train leaves? You wouldn't know the time, would you?)
- egymást követő események leírása (Firstly, secondly, thirdly, later on, in the end, eventually)
- beszédszándék jelzése beszélgetés közben (Can I interrupt you for a second? May I say something?)
- segítségkérés és arra reagálás (Could you do me a favour? Could you give/lend me a hand? Sure. No problem.)

Nyelvi elemek és struktúrák az angol, mint első idegen nyelvre a 11-12. évfolyamon (a zárójelben olvasható angol nyelvű kifejezések példák):

- cselekvés, történés kifejezése jövő időben: future continuous, future perfect (I'll be cooking then. I'll have finished cooking by then.)
- jövőidejűség kifejezése a múltban: 'was/were going to', 'was/were about to', 'was/were to have' (I was going to help her. I was about to leave.)
- cselekvés, történés kifejezése múlt időben: past perfect continuous (I had been learning English for two years before I passed my exam.)
- feltételes mód kifejezése: third conditional, 'I wish', 'if only' (I would have done it if I had had the time. I wish you were here. If only he could have helped me.)
- függő beszéd: statements, questions, requests, offers, orders, reporting verbs (She threatened to leave me there. She asked me if she should leave. She asked me to take her home. She offered to take me home. She told me to take him home.)
- vonatkozó névmások / mellékmondatok: relative pronouns and clauses (She's a girl who can sing really well. I won't eat the banana which was on the floor.)
- közvetett kérdések: indirect questions (Could you tell me what the time is, please?)
- műveltetés kifejezése: causative (I have my hair cut every month.)
- igei vonzatok (gerunds and infinitives)
- szövegkohéziós elemek (in addition, furthermore, in fact, so as, since, although, even though, however...)
- inverzió: inversion (Not only did they listen to me, they also followed my orders. Never have I seen such a beautiful landscape.)
- képzők: negative prefixes (uneducated, impolite), adjective suffixes (dangerous, professional, hopeful) noun suffixes (teacher, bakery, difference)
- visszaható névmások: reflexive pronouns (myself, yourself, herself...)

Az egyes témakörök tanulása eredményeként a tanuló:

- az adott témakörben megért összetett, elvontabb, akár anyanyelvűek kommunikációjából születő célnyelvi szöveget;
- létrehoz összetett, akár elvontabb, a közvetlen vonatkozásokon túlmenő tartalmú célnyelvi szöveget;
- életkorának megfelelő, a természeteshez közelítő interakciót folytat.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve
Personal topics: family relations, lifestyle
Environment and nature
Holidays, travelling, tourism
Public matters, entertainment
English and language learning
Intercultural topics
Cross-curricular topics and activities
Current topics
Science and technology, Communication
People and society
Financial matters
Carreer and employment
Gaining and sharing knowledge
Final exam preparation

ANGOL NYELV felnőttoktatás

Angol nyelv

5-8. évfolyam

A helyi tanterv kerettantervi megfeleltethetősége:

Jelen helyi tanterv a NAT 2020-hoz illeszkedő Kerettantervek az iskolarendszerű felnőttoktatás
1–

12. évfolyamára - Kerettanterv a 5-8. évfolyam számára - Angol nyelv 5-8. évfolyam tartalmi
szabályzó alapján készült.

[https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iskolarendszeru_felnottoktatasi_5_8](https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iskolarendszeru_felnottoktatasi_5_8_evfolyam)
_evfolyam

Felnőttoktatás - Levelező tagozat

5-8. évfolyam

Magyarország az Európai Unió tagjaként az elmúlt évtizedekben nagy erőfeszítéseket tett és tesz napjainkban is annak érdekében, hogy a fiatalok és a felnőtt magyar lakosság minél nagyobb része rendelkezzen olyan idegen nyelvtudással, mely lehetővé teszi az alapvető kommunikatív szándékok megvalósítását. Az iskolarendszerű felnőttoktatás alapfokú szakaszában a hatékonyság szempontjából célszerű annak a nyelvnek a tovább tanulása, amelyet a tanuló már az általános iskolában elkezdett.

Az iskolarendszerű felnőttoktatás számára készült idegen nyelvi tanterv figyelembe veszi, hogy a fiatal felnőttek oktatásának módszerei eltérnek a nappali általános iskolás korosztályban alkalmazott módszerektől. Így fokozottan támaszkodik a tanterv a tanulók eddigi tapasztalataira, élményeire és gyakorlati ismereteire. A tanulók idegen nyelvi tanterveiben különösen fontos a *továbbépíthetőség, fejleszthetőség*. Ezért a nappali oktatásnál nagyobb mértékben és arányban javasol a tanterv olyan tevékenységi formákat, amelyek az idegennyelv-tudás továbbfejlesztését az iskolarendszerű oktatás lezárása után is lehetővé teszik és segítik. A fent felsoroltak következtében kiemelten fontos a *nyelvtanulási technikák elsajátíttatása*, a későbbi önálló illetve tanfolyami nyelvtanulás megalapozásaként. A tanulók magyar nyelvtani ismereteinek elmélyítése és a tantárgyak rendszerező szakaszainak összehangolása szükséges.

A használható nyelvtudás a felnőtt tanuló számára nemcsak azt jelenti, hogy jobb *esélyekkel* indul a *munkaerőpiacon*, hanem egyben kulcsot is ad a kezébe más népek, más *kultúrák*, s ezáltal önmaga, saját népe és saját kultúrája alaposabb megismeréséhez, jobb megértéséhez.

A korszerű idegennyelv-oktatás a nyelvhasználó valós szükségleteire épül, tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulót, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben.

A tantárgy tanításának *célja*, hogy a tanulóban kialakuljon az idegen nyelv megismerésének és használatának természetes igénye, az alapszituációkban való jártassága, az idegen nyelv más tantárgyakba való integrálásának képessége (pl. számítástechnika), és emellett a nyelvtanulás járuljon hozzá a felnőtt szocializációjának folyamatához.

A nyelvtanulás *tartalmára* vonatkozóan a NAT hangsúlyozza a tantárgyközi integráció jelentőségét. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

Az egész életen át tartó tanulás szempontjából kiemelkedő jelentősége van a *nyelvtanulási stratégiáknak*, amelyek ismerete és alkalmazása segíti a tanulókat abban, hogy nyelvtudásukat önállóan ápolják és fejlesszék, valamint újabb nyelveket sajátítsanak el.

A kerettanterv az elérendő célokat és nyelvi szinteket kétéves képzési szakaszokra bontva határozza meg.

	6. évfolyam	8. évfolyam
Első idegen nyelv	A1	A2

Az idegen nyelvi kerettanterv a KER-ben leírt készségek alapján határozza meg a nyelvtanulás *fejlesztési egységeit*, ezek a hallott és olvasott szöveg értése, a szóbeli interakció, az összefüggő beszéd és az íráskészség.

Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia fejlesztése szoros kapcsolatban áll a NAT-ban megfogalmazott *kulcskompetenciákkal*. A kommunikatív nyelvi kompetencia több ponton érintkezik az anyanyelvi kompetenciával.

A kommunikációs kompetenciák segítik a fiatal felnőttet a munkahelykeresésben. Elősegíti a munka világában való előrehaladásban.

A digitális kompetenciák fejlesztésével a folyamatos információhoz jutást, idegen nyelven, segítjük elő.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák fejlesztésével, idegen nyelvi témakörök segítségével, elősegítjük a fiatal felnőttekben az együttműködésre való képességet, a munka világában és a mindennapokban akár idegen nyelvi környezetben.

A *nyelvtanítás sikerében* fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek a tanulási folyamatba történő bekapcsolása. A nyelvtanulás ugyanakkor a témák sokfélesége miatt, valamint azért, mert minden más tantárgynál több lehetőséget nyújt a beszélgetésre, kiválóan alkalmas *a személyiség kibontakozásának* támogatására. A siker másik kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

A táblázatokban megjelenő *fejlesztési egységek* (a hallott szöveg értése, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, az olvasott szöveg értése és az íráskészség) a valóságban nem különíthetők el egymástól. A hatékony nyelvtanítás feltétele, hogy a különböző készségek fejlesztése mindig *integráltan* történjen, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak.

A táblázatok *fejlesztési célok* rovata a nyelvtanítás aktuális életkori szakaszra vonatkozó, az adott kompetenciával kapcsolatos fejlesztés céljait tartalmazza. *A fejlesztés tartalma* elnevezésű rész olyan tevékenységeket tartalmaz, amelyek segítségével az adott nyelvi fejlesztés megvalósítható.

Az 5–8. évfolyamokra vonatkozó *ajánlott témakörök* egyes elemei újra és újra megjelennek, lehetőséget adva arra, hogy a korábban megszerzett ismeretek újabb nézőpontból kerüljenek feldolgozásra, és így *bővíüljenek, mélyüljenek*.

A felnőttek az 5–8. évfolyamon heti 2 órában tanulják az idegen nyelvet. A fejlesztés várható eredménye a 6. évfolyam végén a KER szerinti A1 alsó szint, a 8. évfolyam végén az A1 felső szint. A középfokú iskolarendszerű felnőttoktatás erre a kimeneti szintre épít.

A táblázatokban megjelenő fejlesztési egységek (a hallott szöveg értése, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, az olvasott szöveg értése és az íráskészség fejlesztése mindig integráltan történik, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak. Ezért nem szerepelnek óraszámok a fejlesztési egységek mellett, és külön táblázat tartalmazza az ajánlott témaköröket az ajánlott óraszámokkal. A témakörök megismerését a kerettanterv az első két évre tervezi, évfolyamonként öt-öt téma kerülhet feldolgozásra, amelyek kiválasztását és sorrendjét az intézmények - profiljuk és igényeik szerint - helyi tanterveikben határozzák meg. A szabadon választható órakerettel (5-8. évfolyamon évfolyamonként: 7 óra) a helyi tantervek tetszőlegesen bővíthetik a témák ajánlott óraszámait. A 7-8. évfolyamon a témák visszatérnek, folyamatosan bővülnek és magasabb nyelvi szinten kerülnek feldolgozásra.

A kerettanterv évfolyamonkénti mérés-értékelést tervez, amely az 5-8. évfolyam elején egy diagnosztikus (feltáró) méréssel indul (1 óra), amely a heterogén nyelvtudású tanulók sikeres felzárkóztatásához szükséges egyéni és csoportos fejlesztési terv elkészítéséhez biztosítja a szükséges információkat. A tanév folyamán formatív (fejlesztő) értékelések sorozata biztosítja a folyamatos fejlődést, majd minden egyes tanév szummatív (minősítő) méréssel zárul (1 óra).

Felhasznált tankönyv: H. Q. Mitchell – Marileni Malkogianni: Pioneer Beginners, MM

Publications, 2016

5-6. évfolyam

Bevezetés

Az 5. évfolyam megkezdésekor a felnőtt tanulók vagy már legalább egy év nyelvtanulási tapasztalattal rendelkeznek, vagy ezen az évfolyamon kezdik meg idegen nyelv tanulmányaikat. Felnőttekről lévén szó, valószínűleg tudják, hogy az idegen nyelv ismerete elengedhetetlen a munkaerő piacon való elhelyezkedéshez, a mindennapi élethelyzetekben való eligazodáshoz. A körülöttük lévő világ, a technikai vívmányok használata spontán idegen nyelv értővé tették őket, ha korlátozott módon is.

Az 5–6. évfolyamon folytatódó nyelvtanítás legfontosabb célja az, hogy a tanulók kedvet érezzenek a nyelvtanulás iránt, és örömet leljék benne, valamint hogy felkeltse érdeklődésüket az idegen nyelvet beszélő emberek és kultúrájuk iránt, nyitottak maradjanak az új ismeretek, tapasztalatok befogadására.

A nyelvelsajátítás területén fontos cél a beszédértés és a beszédképesség fejlesztése, de fokozatosan felzárkózik melléjük az olvasott szöveg értése és az írás is. A készségek fejlesztése komplex módon történik, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben természetes módon összekapcsolódnak. Az idegen nyelv elsajátítása továbbra is minden esetben kontextusba ágyazva, konkrét beszédhelyzetek során történik, melyekben a verbális és a nem verbális elemek természetes egységet alkotnak.

A motiváció fenntartása érdekében fontos, hogy a tanulók a fejlettségi szintjüknek megfelelő, változatos, érdekes és értelmes, kihívást jelentő tevékenységek során sajátítsák el az idegen nyelvet. A témakörök az évek során nem változnak, de bővülnek és mélyülnek, azzal párhuzamosan, ahogy a tanulók érdeklődése alakul, igényeik, szükségleteik változnak. További témák is feldolgozásra kerülnek, amelyek összhangban állnak a NAT-ban szereplő más műveltségi területek, tantárgyak tartalmaival.

Az 5–6. osztályban a nyelvtanulás kiemelt célja a tanulók szókincsének bővítése. A nyelvtani szerkezeteket kontextusba ágyazva sajátítják el. A helyes nyelvhasználat elsajátításában nagy szerepe van a nyelvi input minőségének és mennyiségének, valamint a tanulói megnyilatkozások esetében a pozitív tanári visszajelzésnek. Fontos célkitűzés továbbá, hogy a tanulók idegen nyelvi kompetenciájának fejlesztése szoros összefonódásban és kölcsönhatásban történjen a fejlesztési szakaszra vonatkozó nevelési célokkal és más kulcskompetenciák fejlesztésével, elsősorban az anyanyelvi kommunikációval, a szociális kompetenciával, az esztétikai-művészeti tudatossággal és kifejezőképességgel, valamint az önálló tanulással. Fokozatosan egyre nagyobb szerepet kap a digitális kompetencia, hiszen az IKT-eszközök használata idegen nyelven is az információszerzés és információcsere korszerű és hatékony eszköze.

A fejlesztési szakasz célja, hogy a tanulók a 6. évfolyam végére elérjék a KER szerinti A1 alsó szintet.

Évfolyam: 5- 6. évfolyam levelező tagozat

Éves órakeret: 18-18 óra a levelező tagozaton

Heti órakeret: 0,5 – 0,5 óra a levelező tagozaton

A 18 óra felosztása = 1 óra bemeneti mérés, 2 óra teljesítmény mérése; 14 óra tananyag feldolgozás, 1 óra szabadon felhasználható

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének bemeneti mérése	Órakeret L: 1 óra
	A tanárnak lehetősége nyílik a tanulók előzetes tudásának mérésére, és ennek alapján a differenciálás, illetve felzárkóztatás biztosítására. Amennyiben a tanulók még nem tanulták az idegen nyelvet, a csoportot homogénnek tekintheti.	

Tematikai egység	Beszédértés
Előzetes tudás	Az iskolán kívül, az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció. A tanuló már megért bizonyos célnyelvi fordulatokat, amelyek az anyanyelvén és környezetében is használatosak.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	A célnyelvi óravezetés követése: az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó, rövid, egyszerű tanári utasítások megértése; az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy rövid mondatból álló kérdések, néhány rövid mondatból álló megnyilatkozások megértése; a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavak, fordulatok felismerése, ezekből következtetés a szövegek témájára; néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	

A kissé komplexebb formában elhangzó célnyelvi óravezetés növekvő biztonsággal történő követése (pl. osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat). Rövid, egyszerű tanári utasítások alaposabb és biztosabb megértése (manuális tevékenységek; mozgásos, játékos tevékenységek). Az életkornak megfelelő, ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid, egyszerű autentikus szövegek bemutatásának aktív követése; a szöveg lényegének kiszűrése megértést segítő, változatos feladatok segítségével. A megértés során egyre tudatosabb támaszkodás a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemekre (pl. képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) és a beszédhelyzetre. Tanári ösztönzésre a hallott szövegből kiszűrt információk egyre tudatosabb összekapcsolása a témával kapcsolatos egyéb ismeretekkel, és ezek alapján következtetések levonása a tartalomra vonatkozóan. Különböző beszélők egyre biztosabb megértése, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat hangsúlyozva, megismételve beszélnek.	
A fenti tevékenységhez használható szövegfajták/ szövegforrások	Dalok, versek, képekkel illusztrált történetek, kisfilmek, animációs filmek, a célcsoportnak szóló egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanuló társakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd, interaktív feladatok.

Tematikai egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Résztvétel interakciót igénylő tevékenységekben, egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	A beszéd szándék kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel támogatva; egyszerű kérdések feltevése ismert témákról, illetve válaszadás egyszerű nyelvi eszközökkel a hozzá intézett kérdésekre; rövid beszélgetés folytatása ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; rövid beszélgetés folytatása a társakkal a tanult témákról; rövid, egyszerű szövegek közös előadása; az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtése, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	

A mondanivaló nonverbális elemekkel (pl. testbeszéddel, hanglejtéssel, vizuális eszközökkel) támogatott kifejezése bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel. Egyszerű kérdések feltevése ismert témákhoz, osztálytermi szituációkhoz, egyéni szükségletekhez kapcsolódva. Egyszerű nyelvi eszközöket és nonverbális elemeket tartalmazó rövid párbeszéd eljátszása társakkal. Kommunikálás begyakorolt beszédfordulatokkal (pl. bemutatkozás, bemutatás, üdvözlés, köszönés, alapvető információ kérése és adása saját magáról, társairól, közvetlen környezetéről, különböző dolgok kérése és adása, tetszés, nemtetszés kifejezése). Hallott, látott jelenségekre (pl. váratlan osztálytermi történésekre, időjárással kapcsolatos megfigyelésekre) való reagálás egyszerű nyelvi eszközökkel.	
A fenti tevékenységhez használható szövegfajták/ szövegforrások	Versek, dalszövegek, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések.

Tematikai egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, az életből, a munka világából szerzett előzetes ismeretek, készségek, motiváció.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	Rövid, egyszerű szövegek elmondása, illetve párbeszéd előadása társaival közösen, tanári segítséggel. Fontos a fiatal felnőttek magabiztosságának megerősítése. Olyan feladatokat kell közösen feldolgozni, ami rövid, IKT eszközökkel közvetíthető. Fontos, hogy a korábbi tanulmányi sikertelenségek miatt keletkezett ellenállást érdeklődéssé alakítsuk át, sikerélmény útján. A tantárgy, az idegen nyelv iránt pozitív attitűd kialakítása. Leírás adása saját magáról és a környezetében előforduló tárgyakról, egyszerű nyelvi eszközökkel. Munkájának bemutatása egyszerű nyelvi eszközökkel. Ismert szöveg elmondása a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	

A mindennapi élethez kapcsolódó személyekkel való találkozásokkor használatos fordulatok begyakorlása, tevékenységekhez kapcsolódó cselekvéssor önálló előadása társak részére. Egyszerű nyelvi eszközökkel begyakorolt beszédfordulatok- megszólítás, köszönés, jókívánság, howylét felöli érdeklődés, elbúcsúzás - előadása. Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag hallgatása és együttes elmondása után közös vagy önálló ismétlés; a kiejtés, intonáció, hangsúly, ritmus játékos gyakorlása. Egyénileg vagy csoportban létrehozott alkotás, tárgy rövid bemutatása.	
A fenti tevékenységhez használható szövegfajták/ szövegforrások	Rövid történetek, témakifejtés, dalszövegek, rapszövegek, rövid szituációk bemutatása különféle filmformátumok segítségével, és tankönyvi források hasonló felhasználásával. Prezentációk és projektek csoportos készítése, bemutatása.

Tematikai egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Az iskoláztatás, munka világában szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció. Különböző szövegfajták olvasásában való jártasság a tanuló anyanyelvén és az első idegen nyelven.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló felismeri és megérti az egyszerű szövegekben – hirdetés, felirat, dalszöveg, – az ismert neveket, szavakat; az egyszerű autentikus szövegek lényegének megértése; az egyszerű, autentikus szövegekből néhány alapvető információ kiszűrése; az olvasott szövegre vonatkozó egyszerű feladatok elvégzése; a képek segítségével az olvasott szövegek értelmezése; érdeklődés kialakítása a célnyelvi kultúra irodalmi, művészeti alkotásai iránt.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	

Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése, leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása. Különböző műfajú szövegek - versek, mesék, történetek, viccek- közös olvasása. Egyszerű, informatív szövegből - brosúrából, menetrendből, utcai táblákról, feliratokról - tárgyyszerű információ szerzése. Egyszerű üzenetek, például képeslapok szövegének megértése. Nyomtatványok, űrlapok személyes adatokra vonatkozó kérdéseinek megértése. Rövid, egyszerű, írott instrukciók követése, útbaigazítás.	
A fenti tevékenységhez használható szövegfajták/ szövegforrások	Hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.

Tematikai egység	Íráskészség
Előzetes tudás	A szövegalkotáshoz szükséges anyanyelvi szabályok ismerete.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	Ismert témáról rövid, egyszerű mondatok másolása, majd diktálás utáni írása. Megadott mintát követve különböző rövid szövegek alkotása. Írásbeli válaszadás személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre. A közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatok elvégzése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Szavak és rövid szövegek másolása, illetve hallás utáni leírása. Rövid mondatok írása - napirend bemutatása, emberek, állatok, tárgyak jellemzése, képfeliratok készítése. Különböző műfajú, egyszerű, rövid szövegek írása - hagyományos vagy elektronikus képeslap, üdvözlőlap, meghívó, üzenet, SMS, e-mail. Egyszerű, autentikus kérdőívek, adatlapok, bejelentők, a személyes adatokra vonatkozó részének kitöltése. Hirdetések, faliújságok, tájékoztató táblák, ismertető készítése tanári/osztálytársi segítséggel. Kreatív írás: napló, dalszöveg, versek. Egy-két mondatos üzenet, illetve bejegyzés írása internetes közösségi oldalon, blogban vagy fórumban.	

A fenti tevékenységhez használható szövegfajták/ szövegforrások	Képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, bejegyzés, dalszöveg, leírás, felirat, utasítás.
--	---

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret L: 2 óra
	A szaktanár a tanulócsoport kompetenciáinak figyelembevételével a készségek együttes mérésének módját maga határozza meg.	

Ajánlott témakörök

Az alaptémaköröket a tanulók életkorának megfelelően ajánlott feldolgozni.

Ajánlott témakörök	Órakeret
<i>Család</i> Én és a családom. Családtagok bemutatása. Napirend.	L: 4 óra
<i>Otthon</i> Otthonom, lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak.	L: 3 óra
<i>Étkezés</i> Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim.	L: 3 óra
<i>Idő, időjárás</i> Az óraidő, a hét napjai, napszakok, évszakok és hónapok.	L: 3 óra
<i>Öltözködés</i> Évszakok és ruhadarabok, kedvenc ruháim.	L: 3 óra
<i>Sport</i> Testrészek és mozgás.	L: 3 óra
<i>Iskola, barátok</i> Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanárain.	L: 3 óra
<i>Szabadidő, szórakozás</i> Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem.	L: 3 óra

Utazás, pihenés Vakáció, nyaralás. Közlekedési eszközök.	L: 3 óra
---	-----------------

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret L: 2 óra
Javaslat:	A szabadon felhasználható órakeretről a nyelvtanár maga dönt, a tanulói igényeket és a megadott témákat szem előtt tartva.	

A teljesítmény mérése

A mérés-értékelés célja és alapelvei

A teljesítménymérés *visszajelzést ad* a tanítási-tanulási folyamat egy adott szakaszában elért eredményekről, és segít a továbblépésben, másrészt alapot szolgáltat *az egyes tanulók önmagukhoz és tanuló társaikhoz viszonyított teljesítményének értékeléséhez.*

A mérésnek tartalmilag és formailag *összhangban* kell állnia a *tanítás tartalmával és módszereivel.* (Csak azt mérhetjük, amit megtanítottunk, és csak úgy mérhetünk, ahogy tanítottunk.)

A tanulókat minden esetben tájékoztatni kell a mérés céljáról/céljairól, tartalmáról/tartalmairól és az *értékelés szempontjairól.*

A mérésnek és értékelésnek egyértelműen tükröznie kell azt a szemléletet, hogy a mérés célja az elsajátított ismeretek, készségek azonosítása.

A tanulónak lehetőséget kell kapni a *felkészülésre*, s ha indokolt, a *javításra.*

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének kimeneti mérése	
	A mérés - Három területen (beszédkészség, olvasott szöveg értése és az íráskészség) végezzük, a hangsúly a beszédkészségen és az olvasott szövegértésen legyen. - A nyelvi jelentésre és ne a nyelvi formára koncentráljunk. - Az olvasott szöveg értését mérő feladatokban a szövegek lényegét kelljen megérteni a szövegösszefüggésre támaszkodva, vagy konkrét információt kelljen kikeresni a szövegből. - A feladatok fokozatosan nehezedő itemeket tartalmazzanak a minimumszinttől az alapszint felé vezető skálán. - A szövegek a célcsoportok számára érdekesek, motiválók legyenek, olyan témakörökhöz kapcsolódjanak, melyek az elvégzett tananyagban megtalálhatók. - A feladatokhoz idegen nyelven egyszerűen megfogalmazott, közérthető utasításokat adjunk. - A feladatok mindegyike példával kezdődjön. - Lényeges a párosításon alapuló feladatoknál, hogy a szükségesnél mindig több lehetőség közül kelljen az odaillőt kiválasztani. - A feladatlap a következő feladattípusokból állhat: reklámok, dalszövegek párosítása hiányzó mondatrészsel, felirat párosítása hellyel, címek párosítása szöveggel (pl. tévéműsor, mozifilmek), interjúkérdések párosítása válaszokkal, hiányos szöveg kiegészítése megadott szavakkal. - A szóbeli mérést tanulópárokban, kiscsoportban is elvégezhetjük: a) párbeszéd: interakció az átvett témakörök alapján, b) egy téma önálló bemutatása 6- 8 egyszerű mondattal.	Órakeret 2 óra

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A1 alsó szintű nyelvtudás: A tanuló megérti a célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál. Felkészülés után elmond rövid szövegeket. Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát. Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.
--	---

7-8. évfolyam

Az alapfokú iskolarendszerű felnőttoktatás 7–8. évfolyamon idegen nyelvet tanulók az A1 alsó szintű nyelvtudással lépnek be a további nyelvtanulási folyamatba, ami a Közös európai referenciakeret (KER) szerint „alapszintű”, és ezen belül „minimumszintű” nyelvismeretet jelent. A korábbi években megtanulták, hogy személyes boldogulásuk egyik fontos feltétele a használható nyelvtudás. A tanulók megismerkedtek különféle hallott és olvasott célnyelvi szövegekkel, fejlődött a beszédképességük, és megtanulták, hogyan tudják az írást az idegen nyelv tanulásának szolgálatába állítani.

Remények szerint a nyelvtanulás során kapott pozitív visszajelzések önbizalmat adtak nekik, és néhány alapvető nyelvtanulási stratégia elsajátításával megtették az első lépéseket az önálló nyelvtanulóvá válás útján.

A 7–8. évfolyamon folytatódó nyelvtanítás legfontosabb célja a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának fejlesztése. Ez továbbra is szoros kölcsönhatásban történik az adott életkori szakaszra megfogalmazott nevelési célokkal, és más kulcskompetenciák fejlesztésével, elsősorban az anyanyelvi kommunikáció, a szociális kompetencia, valamint a hatékony, önálló tanulás területén. Felnőtt tanulókról van szó, tehát egyre nagyobb szerepet kap a tanulási folyamatban a digitális kompetencia fejlesztése.

A nyelvi készségek fejlesztése komplex módon történik, a tanulók egyre több autentikus szövegfajttával ismerkednek meg, bővül a szókincsük, egyre magabiztosabban tudják megvalósítani beszédszándékaikat. Az új nyelvtani szerkezetekkel a korábbi fejlesztési szakaszokhoz hasonlóan továbbra is kontextusba ágyazva ismerkednek meg. Javasolt ebben a fejlesztési szakaszban az önértékelés és a társértékelés módszereivel való megismerkedés, illetve ezen módszerek alkalmazása. A helyes nyelvhasználat elsajátításában változatlanul nagy szerepe van a nyelvi input minőségének és mennyiségének, valamint a tanulói megnyilatkozások esetében a pozitív tanári visszajelzésnek.

A korábbi témakörök a 7–8. évfolyamon bővülnek és mélyülnek. Ezek és az újonnan feldolgozásra kerülő témák is összhangban állnak a NAT-ban más műveltségi területeinek tartalmaival, és lehetővé teszik a tanulók számára, hogy a nyelv eszközével alaposabban, árnyaltabban megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket. A nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása szempontjából meghatározó jelentősége van a témák gondos megválasztásának, és annak, hogy a tanulók kívánságára időről-időre olyan témák is feldolgozásra kerüljenek, amelyek aktuálisan érdeklik, foglalkoztatják őket. A tanulási kedvet fokozza, ha a

tanulók változatos munkaformák, értelmes tevékenységek és érdekes, kihívást jelentő feladatok keretében fejleszthetik nyelvtudásukat.

Ebben a fejlesztési szakaszban tovább bővül azoknak a nyelvtanulási stratégiáknak a köre, amelyeket a tanulók megismernek és alkalmaznak a nyelvórákon. Ezek fokozatos elsajátítása lehetővé teszi számukra, hogy az iskolán kívül is egyre inkább hasznosítsák, fejlesszék nyelvtudásukat.

A fejlesztési szakasz célja, hogy a tanulók a 8. évfolyam végére elérjék a KER szerinti A2 szintet.

Évfolyam: 7-8. levelező tagozat

Éves órakeret: 18-18 óra a levelező tagozaton

Heti órakeret: 0.5 óra

A 18 óra felosztása = 1 óra bemeneti mérés, 2 óra teljesítmény mérés; 2 óra szabad sáv, tervezhető 13 óra

Tematikai egység	A tanulók bemeneti mérése	Órakeret L: 1 óra
	A nyelvtanár maga dönti el, hogy a komplex nyelvhasználat milyen formáját választja a tanulók teljesítményének bemeneti méréséhez.	

Tematikai egység	Beszédértés
Előzetes tudás	A1 nyelvi szinten történő célnyelvi órávezetés megértése, egyszerű, rövid, hangzó szövegekhez kapcsolódó feladatok megoldása.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	Az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó tanári utasítások megértése; az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdések és kijelentések megértése; a tanult témakörökben elhangzó szövegekben a tanult szavak, szó- és beszédfordulatok felismerése, és ezekből következtetés a szövegek témájára, tartalmára; a lényeg és néhány alapvető információ kiszűrése az ismert témakörökben elhangzó szövegekből; néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	

Az ismert nyelvi elemekre támaszkodó, célnyelvi óravezetés folyamatos követése - osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat -, és a tanári utasítások megértése. Ismert témákhoz kapcsolódó rövid kérések és kijelentések megértése. Az életkornak megfelelő és az ismert témakörökhöz kapcsolódó, rövid autentikus szövegek bemutatása, néhány konkrét információ kiszűrése, a megértést segítő feladatok segítségével; Ismert témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben a beszélők gondolatmenetének követése. A szaktanáron kívül egyéb beszélők megértése, amennyiben azok a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban, szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek.	
A fenti tevékenységhez használható szövegfajták/ szövegforrások	Képekkel illusztrált történetek, dalok, versek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, a célcsoportnak szóló egyéb hangzó anyagok; tanárral, tanuló társakkal, célnyelvi országokból érkező személyekkel folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd, interaktív feladatok.

Tematikai egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	A1 nyelvi szint, azaz egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	Kommunikáció ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal, egyszerű és közvetlen információcserét igénylő feladatokban; kérdésfeltevés kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszadás a kérdésekre, illetve rövid párbeszéd folytatása; az első lépések megtétele a célnyelv spontán módon történő használata útján; törekvés a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	

A tanuló törekszik a mondanivalója idegen nyelven történő kifejtésére, melyhez használja az egyre bővülő szókincsét, a begyakorolt beszédfordulatokat és nyelvi eszközöket. Egyszerű, tényszerű információk megszerzése és továbbadása. Vélemény, gondolat, érzés kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel. Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kérdések feltevése, kérések, felszólítások megfogalmazása, illetve az azokra történő válaszadás. Rövid párbeszédben és beszélgetésben való részvétel. A célnyelv tudatos használata a tanórai tevékenységek során. Lehetőség esetén kapcsolatfelvétel, rövid társalgásban való részvétel, spontán kommunikálás célnyelvi beszélőkkel. A kommunikáció fenntartása érdekében, nem értés esetén ismétlés, magyarázat kérése, visszakérdezés gyakorlása.	
A fenti tevékenységhez használható szövegfajták/ szövegforrások	Rövid párbeszéd, egyszerű társalgás, szerepjátékok, kérdések, felszólítások, kérések, spontán megnyilvánulások.

Tematikai egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	A1 nyelvi szintnek megfelelően, felkészülés után rövid szövegek elmondása.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló képes önmagáról és közvetlen környezetéről összefüggően beszélni, egyszerű beszédfordulatok alkalmazásával. A tanuló képes munkája bemutatására egyszerű nyelvi eszközökkel. Tud rövid, egyszerű történetek elmesélni. Meg tud fogalmazni egyszerű állításokat; összehasonlítás, magyarázat, indoklás megfogalmazására képes. Tud egyszerű nyelvtani szerkezeteket és mondatfajtákat használni. Ismeri és alkalmazza a megértést segítő legfontosabb stratégiákat. A kiejtése, intonációja és beszédtempója közelíti a célnyelvi normához.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	

Szöveg elmondása egyszerű nyelvi elemekkel és szókinccsel, ismert témákról, felkészülés után. Történet elmesélése, élménybeszámoló, egyszerű nyelvtani szerkezetekkel, mondatfajtákkal. Összefüggő szöveg alkotása minta alapján; szavak, szócsoporthoz, cselekvéssorok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal. Csoportos prezentáció jegyzetek alapján. Autentikus hangzóanyag meghallgatás utáni elismétlése, a célnyelvi normához közelítő kiejtés gyakorlása.	
A fenti tevékenységhez használható szövegfajták/ szövegforrások	Rövid történetek, élménybeszámolók, szerepek, leírások (képleírás, tanulói munka bemutatása), előadás, prezentáció, témakifejtés.

Tematikai egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	A1 nyelvi szintű egyszerű olvasott szövegek lényegének, tartalmának megértése.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló számára ismert témákban szóló rövid szövegek megértése; az alapvető információk megtalálása az egyszerű, hétköznapi szövegekben; autentikus szövegek lényegének megértése, az alapvető információk kiszűrése; az olvasott szövegekre vonatkozó feladatok elvégzése; tájékozódás a célnyelvi kultúráról.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
A tanuló nyelvi szintjének megfelelő rövid, egyszerű szövegek – leírás, történet, párbeszéd – megértése. Egyszerű szövegekben - hirdetésben, prospektusban, étlapon, menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben- lényeges információk megtalálása. Egyszerű üzenetek, levelek, elektronikus üzenetek, SMS-ek, bejegyzések megértése. Használati utasítások, instrukciók megértése, követése. Információszerzés hagyományos és elektronikus forrásokból.	

A fenti tevékenységhez használható szövegfajták/ szövegforrások	Ismeretterjesztő szövegek, dalszövegek, cikkek - a célcsoportnak szóló újságokból és honlapokról-, útleírások, hirdetések, plakátok, hagyományos és elektronikus nyomtatványok, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, egyszerű üzenetek, képeslapok, feliratok, étlap, menutrend, egyszerű biztonsági előírások, magánlevelek.
--	---

Tematikai egység	Íráskészség
Előzetes tudás	A1 nyelvi szintű ismert témáról rövid, egyszerű mondatok írása; a tanulók életkorának megfelelő témájú szövegek alkotása.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	A tanuló közvetlen környezetével kapcsolatos témáról összefüggő mondatok írása; az írás kommunikációs eszközként történő használata; gondolatok kifejtése egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatokban; egyszerű szövegek írása a tanulót érdeklő, ismert témáról.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Rövid szövegek másolása és diktálás utáni leírása. A tanuló közvetlen környezetével kapcsolatos témáról egyszerű, összefüggő mondatok írása, különböző szövegtípusok létrehozása - leírás, élménybeszámoló, párbeszéd- . Levél, üzenet, blogbejegyzés , fórumbejegyzés írása. Gondolatok összekapcsolása egyszerű kötőszavakkal - és, vagy, mert- . Írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeinek követése - megszólítás levélben, e-mailben, záró formula-. A mondanivaló közvetítése vizuális eszközökkel - szövegkiemelés, internetes, vagy SMS-ben használt emotikon, rajz, ábra, diászor-.	
A fenti tevékenységhez használható szövegfajták/ szövegforrások	Leírás, ismertető, képaláírás, élménybeszámoló, párbeszéd, üzenet, levél, email, SMS, blogbejegyzés.

Ajánlott témakörök

Az 5–6. évfolyamon megismert témakörök magasabb nyelvi szinten újra feldolgozhatók és bővíthetők, ezért az új témák mellett ezek is szerepelnek a táblázatban.

Ajánlott témakörök	Órakeret
<i>Család</i> Én és a családom. Családtagok bemutatása, családfa. Családi események, közös programok. Családi ünnepek. Nagyszüleim világa.	L:2 óra
<i>Otthon</i> Otthonom, szűkebb környezetem. Lakóhelyiségek, bútorok, berendezési tárgyak. Lakóhelyem, tágabb környezetem. Otthonok a célnyelvi országban és a nagyvilágban. Otthontalanok.	L:2 óra
<i>Étkezés</i> Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés, főzőműsorok. Étkezési szokások a célnyelvi kultúrában és a nagyvilágban.	L:2 óra
<i>Idő, időjárás</i> Az óra. Évszakok és hónapok. A hét napjai és a napszakok. Időjárás. Időjárási rekordok. Időjárási jelenségek. Természeti katasztrófák.	L:2 óra
<i>Öltözködés</i> Ruhadarabok. Kedvenc ruháim. Divat világa.	L:2 óra
<i>Sport</i> Testrészek és mozgás. Kedvenc sportom. Sportok, sportfelszerelések. Extrém sportok. Sportversenyek, olimpia.	L:2 óra
<i>Iskola, barátok</i> Iskolám, osztálytermünk. Tantárgyaim, tanárain. Osztálytársaim, barátaim. Tanórán kívüli közös programjaink. Iskolai élet más országokban.	L:2 óra
<i>Szabadidő, szórakozás</i> Szabadidős tevékenységek, kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok. Mozi, színház, zenehallgatás, kiállítások. Közös időtöltés barátokkal.	L:3 óra
<i>Természet, állatok</i> Kedvenc állataim. Kisállatok, felelős állattartás. Kontinensek, tájegységek. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága.	L:2 óra
<i>Ünnepek és szokások</i> Az én ünnepeim. Ünnepek itthon és a nagyvilágban.	L:2 óra

<i>Város, bevásárlás</i> Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Vásárlás. Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. Híres városok és nevezetességeik.		L:3 óra
<i>Utazás, pihenés</i> Vakáció, nyaralás. Táborok, osztálykirándulás. Közlekedési eszközök. Utazás belföldön és külföldön.		L:2 óra
Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret L:2 óra
Javaslat:	A szaktanár saját belátása szerint, a tanulók ismereteinek, hiányosságainak függvényében használja fel ezt az órakeretet.	

A teljesítmény mérése

A mérés-értékelés célja és alapelvei

A teljesítménymérés *visszajelzést ad* a tanítási-tanulási folyamat egy adott szakaszában elért eredményekről, és segít a továbblépésben, másrészt alapot szolgáltat *az egyes tanulók önmagukhoz és tanulótársaikhoz viszonyított teljesítményének értékeléséhez.*

A mérésnek tartalmilag és formailag *összhangban* kell állnia a *tanítás tartalmával és módszereivel.* (Csak azt mérhetjük, amit megtanítottunk, és csak úgy mérhetünk, ahogy tanítottunk.)

A tanulókat minden esetben tájékoztatni kell a mérés céljáról/céljairól, tartalmáról/tartalmairól és az *értékelés szempontjairól.*

A mérésnek és értékelésnek egyértelműen tükröznie kell azt a szemléletet, hogy a mérés célja az elsajátított ismeretek, készségek azonosítása. A tanulónak lehetőséget kell kapni a *felkészülésre*, s ha indokolt, a *javításra.*

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret L: 2 óra
-------------------------	--	------------------------------------

	A mérés • Három területen (beszédkészség, olvasott szöveg értése és az íráskészség) végezzük, a hangsúly a beszédkészségen és az olvasott szövegértésen legyen. • A nyelvi jelentésre és ne a nyelvi formára koncentráljunk. • Az olvasott szöveg értését mérő feladatokban a szövegek lényegét kelljen megérteni a szövegösszefüggésre támaszkodva, vagy konkrét információt kelljen kikeresni a szövegből. • A feladatok fokozatosan nehezedő itemeket tartalmazzanak a minimumszinttől az alapszint felé vezető skálán. • A szövegek a célcsoportok számára érdekesek, motiválók legyenek, olyan témakörökhöz kapcsolódjanak, melyek az elvégzett tananyagban megtalálhatók. • A feladatokhoz idegen nyelven egyszerűen megfogalmazott, közérthető utasításokat adjunk. • A feladatok mindegyike példával kezdődjön. • Lényeges a párosításon alapuló feladatoknál, hogy a szükségesnél mindig több lehetőség közül kelljen az odaillőt kiválasztani. • A feladatlap a következő feladattípusokból állhat: reklámok, dalszövegek párosítása hiányzó mondatrészsel, felirat párosítása hellyel, címek párosítása szöveggel (pl. tévéműsor, mozifilmek), interjúkérdések párosítása válaszokkal, hiányos szöveg kiegészítése megadott szavakkal. • A szóbeli mérést tanulópárokban, kiscsoportban is elvégezhetjük: a) párbeszéd: interakció az átvett témakörök alapján, b) egy téma önálló bemutatása 8-10 egyszerű mondattal.
--	---

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A2 szintű nyelvtudás: A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt. Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben. Egyre bővülő szókincssel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről. Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat. Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.
--	--

ANGOL NYELV felnőttoktatás

A helyi tanterv kerettantervi megfeleltethetősége:

Jelen helyi tanterv a NAT 2020-hoz illeszkedő Kerettantervek az iskolarendszerű felnőttoktatás 1–

12. évfolyamára - Kerettanterv a 9–12. évfolyam számára - Angol nyelv 9–12. évfolyam tartalmi szabályzó alapján készült.

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iskolarendszeru_felnottoktatasi/9_12_evfolyam

9-12. évfolyam

Bevezetés

Az élő idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös Európai Referenciakerettel (KER), a tanulók idegen-nyelvi kommunikatív kompetenciájának, a korábbi ismereteiknek és képességeiknek feltérképezése, megalapozása és fejlesztése. Mindez szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal; a tanuló közvetlen környezetéről szerzett ismereteivel, a gyakorlati készségekkel és a motivációval. A valós élethelyzeteken alapuló idegen nyelvi környezet, a tanulók érdeklődésének megfelelő, motiváló feladatok és autentikus szövegek teszik lehetővé, hogy a tanuló megszerezhesse az érettségit, valamint lehetősége nyíljon a későbbiekben a középfokra alapozott szakképzésre, a felsőfokú továbbtanulásra, és a munkaerőpiacon történő előnyösebb elhelyezkedésre. Ezt törekszik elősegíteni az újonnan bevezetett második idegen nyelv is.

Az iskolarendszerű középfokú felnőttoktatás résztvevői a korábbi nappali rendszerű iskolai oktatásban már tanulhatták az idegen nyelvet, tudásuk és motivációjuk nagy valószínűséggel heterogén, a nappali és a felnőttképzés között esetleg évek telhetnek el, így a tanterv nem épülhet az 5-8. osztály számára készített tantervre, hanem egy hosszabb szintre hozó szakasz beépítése szükséges. A szintre hozó szakasz hossza lerövidíthető, vagy hosszabbítható. Az a tanuló, aki még nem tanulta az idegen nyelvet, az a kezdő tanterv szerint halad.

Kiemelt célja a nyelvi oktatásnak a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák kreatív megoldási készségének kialakítása, a *cselekvés általi tevékenységközpontú tanulás* és fejlődés támogatása, mely egyrészt olyan helyzetekre készíti fel a tanulót, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben, másrészt pedig a személyes és társas kapcsolati kompetenciájukat is fejleszti. A tanulók olyan valós, a gyakorlatban is alkalmazható, alapszintű receptív, produktív és interaktív nyelvi tevékenységeken alapuló nyelvtudást kell hogy magukévá tegyenek intézményes keretek között, mely lehetővé teszi a későbbiekben egy szakma elsajátítását, és/vagy egy felsőfokú intézményben való továbbtanulást is.

A receptív és a produktív készségek a mindennapi nyelvhasználatban fontos szerepet játszanak. A tanuló elindul a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák kialakítása felé. Receptív készségei fejlesztésével képes lesz az írott vagy hallott szövegből a lényegyet felfogni, kiemelni és összefüggésében értelmezni. A produkció során megtervezi és szóban vagy írásban megalkotja a közlendőjét tartalmazó szöveget.

A tanórán kívüli idegen-nyelv tanulást támogató tevékenységek, valamint az *önálló tanulást elősegítő stratégiák* kiemelten fontosak a felnőttoktatásban, mivel a képzés specifikus jellegéből adódóan a tanórák száma a nappali munkarendű képzés óraszámainál alacsonyabbak, amíg a kimeneti követelmény, az érettségi vizsga a nappali és az esti-szabályozott képzésben résztvevők számára azonos. Az önálló tanulás

képességének kialakítása nem csak az érettségi megszerzéséhez elengedhetetlen, hanem az egész életen át tartó tanulásnak is alapfeltétele. A hatékony önálló tanulásban az alapvető nyelvtanulási stratégiákon kívül segítséget nyújt a modern digitális technika, a *digitális kompetenciák*, a direkt és indirekt nyelvtanulási lehetőségek sokasága. Az IKT eszközök használata már nem korlátozódik a nyelvórákra. Az internet segítségével a tanulók megtapasztalhatják, hogyan tudnak autentikus nyelvi környezetben önállóan is eligazodni. Így nem csak passzív módon tanulhatják a nyelvet például autentikus szövegek keresésével, értelmezésével és feldolgozásával, hanem a manapság nagy teret nyert blogok és a közösségi médiákon keresztül az egész világgal beszélhetnek az idegen nyelv segítségével. Ennek sokoldalú eredménye szinte beláthatatlan. Egyszerre fejleszti a nyelvi tudásukat, a kommunikációs, szociális és digitális kompetenciáikat és az önálló tanulást; növeli a tanulás iránti motivációjukat; elősegíti nem csak a célnyelvi országok, hanem a világ országainak, és azok kultúráinak és embereinek megismerését, erősítve ezzel saját magyarságtudatukat.

A nyelvtanítás sikerében fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek a tanulási folyamatba történő bekapcsolása. A nyelvtanulás ugyanakkor a témák sokfélesége miatt, valamint azért, mert minden más tantárgynál több lehetőséget nyújt a beszélgetésre, kiválóan alkalmas a *személyes és társas kompetenciák* fejlődéséhez és egy problémamegoldó, kreatív, nyitott és befogadó életszemlélet kialakításához. Az adott nyelvet használó embereket és kultúrájukat megismerve nyitottabbá, toleránsabbá, érdeklődőbbé és tájékozottabbá válhatnak és egyben jobban felismerhetik saját kultúrájuk értékeit; erősödik *kulturális tudatosságuk*. A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén tapasztalatot szerez a csoporttagokkal (családtagokkal, barátokkal, munkatársakkal) tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről. Így segíthetjük őket mind a szakmai mind a személyes céljaik elérésében. A siker kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének fel- és elismerése, mely projekt munkák és kooperatív tanulási módszerek segítségével erősíthető.

Mivel a *kommunikációs kompetenciák* kialakítása és fejlesztése is kiemelt helyen szerepel, ezért létfontosságú, hogy a tanuló úgy tanuljon meg megnyilvánulni az adott idegen nyelven, hogy elképzeléseit, terveit meg tudja osztani társaival, képes legyen véleményét ütköztetni, különbségek tisztázásával konszenzusra jutni és bármilyen kommunikációs helyzetben elboldogulni. A tanórákon (és az iskolán kívüli kapcsolatokban) a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége kell hogy nyíljon építő jellegű párbeszédre, az emberi kapcsolatok kommunikáción keresztül történő alakítására.

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT hangsúlyozza a *tantárgyközi integráció* jelentőségét. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre (esetünkben elsősorban számítástechnika, történelem, földrajz, irodalom) és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak. Így erősíthető meg a *tudásintegráció*, valamint a tantárgyakon átívelő komplex gondolkodás.

A kerettanterv tartalmazza a nyelvi szintek és kompetenciák fejlesztésére vonatkozó elvárásokat, amelyeket a nemzetközi gyakorlatban és az érettségi *követelményrendszerben* mérceként használt Közös Európai Referenciakeret (KER) határoz meg. A nyelvi kompetenciák komplex fejlesztéséhez az ajánlott témakörök kínálnak kontextust.

A kerettanterv az elérendő célokat és nyelvi szinteket kétéves képzési szakaszokra bontva határozza meg. A 12. évfolyam végére az első idegen nyelvnél a tanulók eljutnak a KER szerinti B1 szintre.

	Bemeneti szint	10. évfolyam	12. évfolyam
Első idegen nyelv	heterogén (0 - A2)	B1 mínusz	B1

B1 Szintű nyelvtudás a KER szerint:

1. Elboldogul a legtöbb olyan nyelvi helyzetben, amely utazás során adódik.
2. Felkészülés nélkül részt tud venni az ismert, az érdeklődési körének megfelelő, vagy a mindennapi témákról (pl. család, szabadidő, tanulás, munka, utazás, aktuális események) folyó társalgásban.
3. Egyszerű kifejezésekkel tud beszélni élményekről, eseményekről, álmairól, reményeiről és céljairól.
4. Röviden is meg tudja magyarázni, indokolni véleményét és terveit.

A1 szintű nyelvtudás a KER szerint:

1. A tanuló megérti a célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket.
2. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.
3. Felkészülés után elmond rövid szövegeket.
4. Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.
5. Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.

Az idegen-nyelvi kerettanterv fejlesztési egységei a KER-ben leírt készségeknek megfelelően a hallott és olvasott szöveg értése, a szóbeli interakció, az összefüggő beszéd valamint az íráskészség.

A táblázatokban megjelenő tematikai egységek:

A *fejlesztési egységek* (szövegértés, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, az olvasott szöveg értése és az íráskészség) fejlesztése mindig integráltan történik, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak. Ezért nem szerepelnek óraszámok a fejlesztési egységek mellett, és külön táblázat tartalmazza az ajánlott témaköröket az ajánlott óraszámokkal. A témakörök megismerését a kerettanterv az első két évre tervezi, évfolyamonként öt-öt téma kerülhet feldolgozásra, amelyek kiválasztását és sorrendjét az intézmények - profiljuk és igényeik szerint - helyi tanterveikben határozzák meg. A szabadon választható órakerettel a helyi tantervek tetszőlegesen kibővíthetik a témák ajánlott óraszámait. A 11-12. évfolyamon a témák visszatérnek, folyamatosan bővülnek és magasabb nyelvi szinten kerülnek feldolgozásra.

A kerettanterv évfolyamonkénti *mérés-értékelést* tervez, amely a 9. évfolyam elején egy diagnosztikus (feltáró) méréssel indul (2 óra), amely a heterogén nyelvtudású tanulók sikeres felzárkóztatásához szükséges egyéni és csoportos fejlesztési terv elkészítéséhez biztosítja a szükséges információkat. A tanév folyamán formatív (fejlesztő) értékelések sorozata biztosítja a folyamatos fejlődést, majd minden egyes tanév szummatív (minősítő) méréssel zárul (2 óra). A 12. évfolyam befejezése előtt a tanulók próbaérettségivel készülnek az utolsó megmérettetésre. (4 óra)

A teljesítménymérés visszajelzést ad a tanítási-tanulási folyamat egy adott szakaszában elért eredményeiről, és segít a továbblépésben, másrészt alapot szolgáltat az egyes tanulók önmagukhoz és tanulótársaikhoz viszonyított teljesítményének értékeléséhez. A mérésnek tartalmilag és formailag összhangban kell állnia a tanítás tartalmával és módszereivel. (Csak azt mérhetjük, amit megtanítottunk, és csak úgy mérhetünk, ahogy tanítottunk.) A tanulókat minden esetben tájékoztatni kell a mérés céljáról/céljairól, tartalmáról/tartalmairól és az értékelés szempontjairól. A mérésnek és értékelésnek egyértelműen tükröznie kell azt a szemléletet, hogy a mérés célja az elsajátított ismeretek, készségek

azonosítása. A tanulónak lehetőséget kell kapni a felkészülésre, s ha indokolt, a javításra is. A mérés megvalósításának alapelvei: három területen (olvasott és hallott szövegértés és az íráskészség) végezzük; a nyelvi jelentésre és ne a nyelvi formára koncentráljunk; az olvasott szöveg értését mérő feladatokban a szövegek lényegét kelljen megérteni a szövegösszefüggésre támaszkodva, vagy konkrét információt kelljen kikeresni a szövegből; a feladatok fokozatosan nehezedő itemeket tartalmazzanak a minimumszinttől az alapszint felé vezető skálán; a szövegek a célcsoportok számára érdekesek, motiválók legyenek, olyan témakörökhöz kapcsolódjanak, melyek az elvégzett tananyagban megtalálhatók; a feladatokhoz idegen nyelven egyszerűen megfogalmazott, közérthető utasításokat adjunk; a feladatlap alapvetően az érettségi vizsgák feladattípusaiból álljanak.

9-10. évfolyam

Az iskolarendszerű középfokú felnőttoktatás 9-10. évfolyama a heterogén idegen nyelvi szintek kiegyenlítésének az időszaka. Azok a tanulók, akik korábban még nem tanultak idegen nyelvet kezdő tanterv szerint haladnak az európai hatfokú skála második, A2 szintje felé. Azok, akik már rendelkeznek idegen nyelvi ismeretekkel tudásuk felelevenítésével, felzárkózással kezdik középiskolai tanulmányaikat, majd a közel azonos szint elérésével haladnak tovább az európai hatfokú skála második és harmadik szintje felé. A 10. osztály végére várhatóan a képzésben résztvevő minden egyes tanuló eléri minimum az A2 szintet. A célkitűzések sikeres megvalósításának elengedhetetlen eszköze az intenzív készségfejlesztés, a differenciálás, az egyéni szükségletek figyelembevétele és a motiváció. A tanulók motivációját növelik a változatos interakciós formák, a nyelvi órák elfogadó légköre, a pozitív visszajelzések, a konstruktív támogatás, az átlátható értékelés, a tanulókat érdeklő tantárgyi tartalmak valamint a kommunikációs, információs, és digitális technológiák használata. Tudatosítani kell a nyelvórai és az iskolán kívüli nyelvtanulás lehetőségeit, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a kitűzött nyelvi szintek eléréséhez, valamint az önálló nyelvtanulóvá váláshoz.

Óraszámok első idegen nyelven:

9. évfolyam esti tagozat: 72 óra, heti: 2 óra

Mérés-értékelés: 1-2 óra

Fejlesztési feladatok megvalósítása: 69 óra

10. évfolyam esti tagozat: 72 óra, heti: 2 óra

Mérés-értékelés: 1-2 óra

Fejlesztési feladatok megvalósítása: 69 óra

Összesen: 144 óra

Tematikai egység	Az előzetes tudás felmérése, annak kiértékelése:	Órakeret: E: 1 óra
	Mivel egy csoportban meglehetősen különböző tudású tanulók gyűlhetnek össze, fontos, hogy a tanár komolyan vegye ezt az egységet. Főleg beszélgetések és egyszerű hallott szövegek értelmezésével felmérhető a tanulók előzetes tudása. Ezen információk segítségével a tanár kialakítja a szükséges későbbi differenciált oktatási tervet amennyiben szükséges, felzárkóztatás biztosításával.	

Tematikai egység	Beszédértés
------------------	-------------

Előzetes tudás	Az iskolán kívül, az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció. A tanuló már megért bizonyos célnyelvi fordulatokat, amelyek az anyanyelvében és környezetében is használatosak.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok, követelmények	Az osztálytermi rutincselekvésekre, a közös munka megszervezésére vonatkozó tanári utasítások megértése. Egyszerű, konkrét mindennapi szükségletekre vonatkozó kifejezések megértése az ismert témakörökhöz kapcsolódó, egyszerű szövegekben. Egyszerű instrukciók, útbaigazítások követése, egyszerű, személyes kérdések megértése. Ismert témakörökhöz kapcsolódó autentikus szövegek bemutatásának aktív követése; a tanult nyelvi elemek felismerése; következtetés levonása a szövegfajtára, a témára és a lehetséges tartalomra vonatkozóan. Alapvető stratégiák alkalmazása, például rövid hallott szövegben ismeretlen elemek jelentésének kikövetkeztetése; az ismert szavak, a beszédhelyzetre, a szereplőkre vonatkozó információk, a hallott szövegeket kísérő nonverbális elemek (például képek, képsorok, tárgyak, testbeszéd, hanglejtés) felhasználása a szöveg megértéséhez. Nyelvi szintjének megfelelő hallott célnyelvi szöveget (pl hírek) kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is értelmez és összefoglalja a szövegben megjelenő összefüggéseket. Alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során. Célzottan keresi az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket tanórán kívül is.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Közlemények, párbeszéd, instrukciók, figyelmeztetések, útbaigazítások, kisfilmek, rajz- és animációs filmek, rövid részletek a médiából, egyszerű dalok, versek, találós kérdések, viccek.

Tematikai egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Az iskolán kívül, és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok, követelmények	A gondosan megfogalmazott, lassan elmondott kérdések és utasítások megértése, rövid, egyszerű útbaigazítások adása és követése.

	Részvétel egyszerű beszélgetésben szükség szerinti lassú ismétléssel, körülírással vagy módosítással. Egyszerű, az osztálytermi rutincselekvésekhez kapcsolódó kommunikáció. Beszédszándék kifejezése verbális és nonverbális eszközökkel (például bemutatkozás, bemutatás, valamint az üdvözlés és elköszönés alapvető formáinak használata, kérés, kínálás, érdeklődés mások hogyléte felől, reagálás hírekre). Betanult beszédfordulatok alkalmazása, elemi információk kérésére és nyújtására például a tanulóról, beszélgetőpartneréről, lakóhelyről, a családtagok foglalkozásáról. A számok, árak, alapvető mennyiségek, idő kezelése. A beszélgetés strukturálásának néhány egyszerű eleme, például beszélgetés kezdeményezése, figyelemfelhívás. Egyszerű nyelvtani szerkezetek és mondatfajták betanult készletének szűk körű alkalmazása; szavak, illetve szócsoporthoz összekapcsolása nagyon alapvető lineáris kötőszavakkal. Magyarázat, segítség, ismétlés kérése metakommunikációs eszközökkel. Személyes adatokra vonatkozó kérdésfeltevés, és egyszerű nyelvi eszközökkel válaszadás a hozzá intézett kérdésekre. Törekvés a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Rövid társalgás, rövid tranzakciós és informális párbeszéd, szerepjátékok, betanult jelenetek, információ hiányán illetve különbözőségén alapuló szövegek.

Tematikai egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok, követelmények	Rövid, egyszerű szövegek felolvasása és emlékezetből történő elmondása. Történet elmesélése, élménybeszámoló, előre megírt szerep eljátszása egyszerű nyelvtani szerkezetekkel, mondatfajtákkal.

	Konkrét szituációkra vonatkozó, különálló szavakból és fordulatokból álló szókincs alkalmazása, ezek összekapcsolása az alapvető lineáris kötőszavakkal. A helyes kiejtés gyakorlása autentikus hangzóanyag segítségével. Saját magához és közvetlen környezetéhez kötődő, ismert témákról egyszerű, begyakorolt fordulatokkal rövid megnyilatkozások. Munkájának egyszerű nyelvi eszközökkel történő bemutatása. A célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó alkalmazása.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Rövid történetek, témakifejtés, dalszövegek, rövid prezentációk és projektek csoportos bemutatása.

Tematikai egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció. Különböző szövegfajták olvasásában való jártasság a tanuló anyanyelvén.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok, követelmények	Egyszerű, mindennapi autentikus szövegekben (például feliratokon) az ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok, a nemzetközi és a más nyelven tanult szavak felismerése. Egyszerű információkat tartalmazó, rövid leíró szövegek fő gondolatának megértése, például hirdetésekben, plakátokon vagy katalógusokban. Egyszerű, írott, képekkel támogatott instrukciók követése. Nyomtatványok, űrlapok személyes adatokra vonatkozó kérdéseinek megértése. Egyszerű, írásos útbaigazítások, útleírások követése. Az alapvető olvasási stratégiák alkalmazása, például az ismerős nevek, szavak és alapvető fordulatok összekapcsolása, szükség esetén a szöveg különböző részeinek újraolvasása, a szövegekhez kapcsolódó képek, képaláírások, címek, a vizuális információk felhasználása a szöveg megértéséhez.

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Hirdetések, reklámok, plakátok, névjegykártyák, feliratok, versek, dalszövegek, szöveges karikatúrák, képregények, viccek, egyszerű katalógusok, nyomtatványok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, blogok, közösségi média.
--	---

Tematikai egység	Íráskészség
Előzetes tudás	Az iskolán kívül és az iskoláztatás szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, motiváció. Bizonyos írásbeli műfajok és jellegzetességeik ismerete. Az írást illetően esetleg már kialakult attitűdök.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok	Szavak és rövid, jól olvasható szövegek másolása. Lista írása. Egyszerű fordulatok és mondatok írása a legegyszerűbb nyelvi szerkezetek használatával (például hol lakik, mit csinál a tanuló vagy mások). Adatok kérése és megadása írásban (például számok, dátumok, időpont, név, nemzetiség, cím, életkor); formanyomtatványok kitöltése. Rövid, egyszerű üdvözlő szöveg, üzenet írása. Személyes információt, tényt, tetszést vagy nem tetszést kifejező rövid üzenet, komment írása (például internetes fórumon, blogban, közösségi médiában). Egyszerű levél, e-mail írása a legfontosabb formai elemek betartásával (például címezés, a kommunikáció tárgyának megjelölése, a címzett megszólítása, búcsúzás). Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (például listavers, rapszöveg, rigmus, dalszöveg, rövid jelenet) írása, illetve átírása. A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (például nyílzás, kiemelés, központosítás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép). Ismert témáról rövid, egyszerű mondatok írása.
fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Hagyományos és elektronikus nyomtatványok, űrlapok, listák, hagyományos és elektronikus képeslapok, poszterszövegek, képaláírások, üzenetek, SMS-ek, levelek, e-mailek vagy internes profilok, üzenetek, internetes bejegyzések, instrukciók, versek, dalszövegek, közösségi média.

Tematikai egység	Kimeneti mérés	Órakeret: E: 1 óra
-------------------------	-----------------------	---------------------------

	A szaktanár a csoport kompetenciáinak figyelembe vételével a készségek együttes mérésének módját maga határozza meg.	
--	--	--

Ajánlott témakörök a 9–10. évfolyamra

Témák	Órakeret
<i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok.	E: 14 óra
<i>Ember és társadalom</i> Embernek külső és belső jellemzése. Baráti kör. Társas kapcsolatok. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Felelősségvállalás másokért, rászorulóknak segítése. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat.	E: 14 óra
<i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. A városi és a vidéki élet összehasonlítása. Időjárás, éghajlat. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben és globálisan.	E: 14 óra
<i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban.	E: 14 óra
<i>A munka világa</i> Foglalkozások és a szükséges kompetenciák, rutinok, kötelességek. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú.	E: 14 óra
<i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Életünk és a stressz. Étkezési szokások a családban. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak, alternatív gyógymódok). Életmód nálunk és más országokban.	E: 14 óra

<i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban.	E: 13 óra
<i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése.	E: 13 óra
<i>Tudomány és technika</i> Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában.	E: 14 óra
<i>Gazdaság és pénzügyek</i> Családi gazdálkodás. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank). Üzleti világ, fogyasztás, reklámok.	E: 14 óra

Az alaptémakörök a felnőtt tanulók feltételezett érdeklődési köreikre és az élet alapszituációira alapoznak és a tanulók életkorának megfelelően ajánlott feldolgozni őket.

A második idegen nyelvnél is ezekre a témákra kell alapozni, de érthető módon kevesebb óraszámban és lényegesen egyszerűbb módon. A cél, hogy a tanulók érdeklődését figyelembe véve válasszunk ki olyan témákat és témaköröket, melyek segítségével a lehető legközelebb kerülhetnek az új idegen nyelvhez, és a lehető legjobban megismerkedhetnek vele.

11-12. évfolyam

Az iskolarendszerű középfokú felnőttoktatásban a 10. évfolyam végére a heterogén idegen nyelvi szintek kiegyenlítődnek, a tanulók a KER A2 szintről folytatják tanulmányaikat és haladnak a B1 szint felé.

Továbbra is kiemelt fontosságú a tanulás tanítása, változatos nyelv tanulási stratégiák alkalmazása, mivel a tanulóknak a 12. évfolyam végére olyan tanulási képességekkel kell rendelkezniük, amelyek az érettségi letétele után is egész életükben lehetővé teszik nyelvtudásuk önálló fenntartását és továbbfejlesztését további tanulmányaik vagy munkájuk során.

A nyelvi készségek fejlesztése továbbra is komplex módon történik, a tanulók egyre több autentikus szövegfajttával ismerkednek meg, bővül a szókincsük, egyre magabiztosabban tudják megvalósítani beszédszándékaikat. Az új nyelvtani szerkezetekkel a korábbi fejlesztési szakaszokhoz hasonlóan továbbra is kontextusba ágyazva ismerkednek meg. Egyre jobban javasolt az önértékelés (saját haladásának felmérése; esetleg hibái észrevétele és javítása) és a társértékelés módszereinek alkalmazása. A helyes nyelvhasználat elsajátításában változatlanul nagy szerepe van a nyelvi input minőségének és mennyiségének, valamint a tanulói megnyilatkozások esetében a pozitív tanári visszajelzésnek.

A korábbi témakörök a 11-12. évfolyamon bővülnek és mélyülnek. Ezek összhangban állnak a NAT-ban más műveltségi területeinek tartalmaival, és lehetővé teszik a tanulók számára, hogy a nyelv eszközeivel alaposabban, árnyaltabban megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket. Így a célnyelvi országok főbb jellemzőit megismerve saját kultúrájuk is jobban tudatosul bennük és megismerkednek hazánk legfőbb országismereti és történelmi eseményeivel célnyelven. A nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása szempontjából meghatározó jelentősége van a témák gondos megválasztásának, és annak, hogy a tanulók kívánságára időről-időre olyan témák is feldolgozásra kerüljenek, amelyek aktuálisan érdeklik, foglalkoztatják őket. A tanulási kedvet fokozza, ha a tanulók változatos munkaformák, értelmes tevékenységek és érdekes, kihívást jelentő feladatok keretében fejleszthetik nyelvtudásukat, ahol az infokommunikációs technológiák is kiemelt szerepet kapnak.

Mindezek segítségével a 12. évfolyam végére a tanulók el kell hogy ériék az első idegen nyelvnél, hogy kommunikációs szándékuknak megfelelően alkalmazzák a nyelvi funkciókat; hogy nyelvtudásukat az önálló tanulási stratégiáknak is köszönhetően tanórán kívül is fejleszteni tudják mind hagyományos, mind digitális alapú forrásokat, felületeket és eszközöket használva. A nyelvtanulási és nyelvhasználati eszközök elengedhetetlenek a saját nyelvtanulási céljaik megvalósításához, illetve nyelvtudásuk fenntartásához, fejlesztéséhez. Így teremthetők meg az egész életen át tartó tanulás alapjai, amik nélkül például a második idegen nyelv iskolán kívüli továbbfejlesztése is elképzelhetetlen lenne.

A 12. évfolyamon lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a tanulók megismerjék a nyelvi érettségi felépítését, követelményeit, és elsajátítsák az ezeknek megfelelő stratégiákat; megismerjék az érettségi során használt értékelési szempontokat, és alkalmazni tudják azokat önértékeléseik során; illetve gyakorlatot szerezzenek az érettségi vizsga feladatainak megoldásában is.

A fejlesztési szakasz célja, hogy a tanulók a 12. évfolyam végére elérjék a KER szerinti B1 szintet.

Óraszámok az első idegen nyelven:

11. évfolyam esti tagozat: 108 óra, heti: 3 óra

Mérés-értékelés: 4 óra

Fejlesztési feladatok megvalósítása: 104 óra

12. évfolyam esti tagozat: 90 óra, heti: 3 óra

Mérés-értékelés + próbaérettségi: 3+4 óra

Fejlesztési feladatok megvalósítása: 83 óra

Tematikai egység	Az előzetes tudás felmérése, annak kiértékelése:	Órakeret: 2 óra
	A tanár bármilyen számára szimpatikus módszert kiválaszthat a tanulók tudásának felméréséhez. Ezen információk segítségével kialakítja a szükséges későbbi differenciált oktatási tervet amennyiben szükséges, felzárkóztatás biztosításával.	

Tematikai egység	Beszédértés
Előzetes tudás	A tanuló főbb vonalaiban megérti a szövegeket, a tanárt és a köznyelvi beszédet a számára rendszeresen előforduló ismerős témákról.

A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok, követelmények	Értelmezi a szintjének megfelelő, komplexebb tanári magyarázatokat az órán. Ismerős témákról szóló köznyelvi beszéd megértése főbb vonalaiban és egyes részleteiben is. Fontos információk megértése azokban a rádió- és tévéműsorokban, filmjelenetekben, amelyek aktuális eseményekről, illetve az érdeklődési köréhez kapcsolódó témákról szólnak. Az ajánlott témakörökhöz kapcsolódó autentikus szövegben megjelenő elvontabb nyelvi elemek jelentésének kikövetkeztetése, az összefüggések értelmezése. Alkalmazza a hangzó szövegből nyert információt feladatok megoldása során. A tanult nyelvi elemek segítségével megérti a hangzó szöveg lényegét számára kevésbé ismert témákban és szituációkban is, akár anyanyelvi beszélők köznyelvi kommunikációjában is.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Rádió- és tévéműsorok, hírek, riportok, filmjelenetek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, rövid párbeszéd, interaktív feladatok.

Tematikai egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	A tanuló felkészülés nélkül megbirkózik a mindennapi élet legtöbb helyzetével. Gondolatokat cserél, véleményt mond az érdeklődési körébe tartozó témákról. Stílusában próbál alkalmazkodni a kommunikációs helyzethez.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok, követelmények	Társalgásban való részvétel ismerős témák esetén, megfelelő szókincs használata, az álláspont kifejtése és a beszélgetésben elhangzottak összefoglalása. Érzelmek kifejezése és reagálás mások érzelmeire, mint például reménykedés, csalódottság, aggodalom, öröm. Problémák felvetése, megvitatása, teendők meghatározása, választási lehetőségek összehasonlítása. Véleménynyilvánítás bármely hallott vagy olvasott szövegre vonatkozóan; a témával kapcsolatos kérdések megválaszolása.

	Utazások során felmerülő feladatok, például közlekedés, szállás intézése vagy ügyintézés. Váratlan nehézségek kezelése (pl. elveszett poggyász, lekéssett vonat, panasz, reklamáció). Részletes utasítások adása, követése és kérése (pl. hogyan kell valamit csinálni). Interjúban, konzultáción való részvétel kezdeményezése és információ megadás (pl. tünetek megadása orvosnál). Órai interakciókban, pármunkában való magabiztos részvétel. A kommunikációs eszközök széles körének alkalmazása. Az általános és a célnyelvi udvariassági szokások ismerete és alkalmazása. Általában tisztán érthető kiejtés és intonáció. Önálló boldogulás a mindennapi élet legtöbb, akár váratlan helyzetében is. A leggyakoribb kommunikációs forgatókönyvek ismerete és biztonsággal történő alkalmazása. Alkalmazkodás a kommunikációs helyzethez stílusban, regiszterhasználatban. Interkulturális tudatosságára építve felismeri a célnyelvi és saját hazájának kultúrája közötti hasonlóságokat és különbségeket, így képessé válik átadni célnyelven a magyar értékeket.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Társalgás, megbeszélés, eszmecsere, tranzakciók, utasítások, interjúk, viták, szerepjátékok.

Tematikai egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	A tanuló legalább alapszinten meg tud nyilvánulni röviden az ismert témakörökben.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési feladatok, követelmények	Folyamatos megnyilatkozás az érdeklődési körnek megfelelő- és az érettségi témákról a gondolatok lineáris összekapcsolásával. Elbeszélések vagy leírások (könyv, film, stb.), akár digitális tartalmak lényegének összefoglalása folyamatos beszédben, a gondolatok lineáris összekapcsolásával.

	Részletes élménybeszámoló az érzések és reakciók bemutatásával, akár digitális segédeszközök felhasználásával. Valóságos vagy elképzelt események részleteinek bemutatása. Álmok, remények és ambíciók, történetek elmondása. Előre megírt, lényegre törő, követhető előadás ismerős témáról. Ismerős kontextusokban a nyelvi norma követésére törekvő nyelvhasználat. A nyelvi eszközök rugalmas használata a mondanivaló kifejezésére, ezek adaptálása kevésbé begyakorolt helyzetekben. A közlés magabiztos bevezetése, kifejtése és lezárása alapvető eszközökkel. Önellenőrzés és önkorrekción; hibái és hiányai felismerése és javítása a tanult stratégiák alkalmazásával. A szóbeli érettségi vizsgára való felkészülés; előzetes felkészülés után összefüggő, önálló prezentáció tartása az érettségi témakörökben. Érthető és folyamatos beszéd, a mondanivaló tudatos nyelvtani és szókincsbeli megtervezése és szükség szerinti módosítása. Egy gondolat vagy probléma lényegének tartalmilag pontos kifejtése. Egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, összefüggően, digitális eszközök segítségével.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Leírások, képleírások, témakifejtés (például vizuális segédanyag alapján), elbeszélő szöveg, érveléssor, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, dalszövegek.

Tematikai egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	A tanuló megérti a hétköznapi nyelven írt, érdeklődési köréhez kapcsolódó, lényegre törő szövegek fő gondolatait. Tudja, hogy a szövegek olvasásakor a helyzetnek megfelelő stratégiákat kell alkalmaznia, és képes az ismeretlen elemek jelentését a szövegkörnyezet segítségével kikövetkeztetni.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési	A fontos általános vagy részinformációk megértése autentikus, hétköznapi nyelven íródott szövegekben, például levelekben, blogokban, cikkekben, a

feladatok, követelmények	közösségi médiákban és rövid, hivatalos dokumentumokban annyira, hogy írásban válaszolni, reagálni is tudjon. A feladat megoldásához szükséges információk megtalálása hosszabb, akár autentikus szövegekben is, különös tekintettel az érettségi feladattípusokra. A gondolatmenet és a következtetések felismerése világosan írt érvelésekben. A köznyelven írt szövegekben az érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése. Különböző eszközök egyszerű, világosan megfogalmazott használati utasításának megértése. Az egyszerű szövegfajták felépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során. Az ismeretlen szavak, fordulatok jelentésének kikövetkeztetése a mondat megértett részei és a szövegösszefüggés alapján. Keresi az érdeklődésének megfelelő, célnyelvi, autentikus szövegeket szórakozásra és ismeretszerzésre tanórán kívül, akár digitális felületeken is. A célnyelvi országok kultúrájának, jellemzőinek ismerete, és ezen információk alkalmazása az informális kommunikációban.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes fórumok, blogok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, viccek egyszerű irodalmi szövegek, közösségi média.

Tematikai egység	Íráskészség
Előzetes tudás	A tanuló egyszerű, rövid, összefüggő szövegeket fogalmaz ismert, hétköznapi témákról, eseményekről vagy élményekről. Írásbeli interakciót kezdeményez, fenntartja és befejezi. Jegyzetet készít olvasott vagy hallott köznyelvi szövegből, illetve saját ötleteiről. Minták alapján rövid, lényegre törő szövegeket alkot az ismert műfajok főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.
A tantárgyhoz kapcsolható fejlesztési	Egyszerű, összefüggő, lényegre törő szöveg írása számos, érdeklődési köréhez tartozó, ismerős témában, rövid, különálló elemek lineáris összekapcsolásával.

feladatok, követelmények	Gondolatok, vélemények és érzések közlése olyan elvontabb és kulturális témákkal kapcsolatban is, mint például a zene vagy a művészet. Információt közlő/kérő feljegyzések/üzenetek írása pl. barátoknak, szolgáltatóknak, tanároknak. Véleményt kifejező, változatos nyelvi eszközöket használó üzenet, komment írása, arról interakció folytatása akár digitális felületen is (pl. internetes fórumon, blogban, közösségi médiában). Formanyomtatvány, kérdőív kitöltése, online ügyintézés. Életrajz, lényegre koncentráló leírás, elbeszélés készítése. Rövid olvasott vagy hallott szöveg átfogalmazása, összefoglalása, jegyzet készítése. Saját ötletekről jegyzet készítése. Interaktív írás esetén megerősítés, vélemény kérése, az információ ellenőrzése, problémákra való rákérdezés, ill. problémák elmagyarázása. Az írás egyszerű tagolása: bevezetés, kifejtés, lezárás; bekezdések szerkesztése. Az alapvető írásbeli műfajok fő szerkezeti és stílusjegyeinek követése (pl. levélben/e-mailben megszólítás, záró formula; a formális és informális regiszterhez köthető néhány szókincsbeli és helyesírási sajátosság). Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (pl. vers, rap, rigmus, dalszöveg, rövid jelent, paródia írása, illetve átírása). Kész szövegekből számára hasznos fordulatok kiemelése és saját írásában való alkalmazása. Irányított fogalmazási feladat kötött tartalmainak a fogalmazásban való megjelenítése. Írásának tudatos ellenőrzése, javítása; félreértést okozó hibáinak korrigálása. A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (pl. nyílazás, kiemelés, központosítás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép). Hatékony írásbeli interakció folytatása. Több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegek létrehozása a műfaj főbb jellegzetességeinek és stílusjegyeinek alkalmazásával. Mondatok összekapcsolása a megfelelő kötőszavakkal; kohéziós eszközök széleskörű használata.
-------------------------------------	--

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Hagyományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszterszövegek; képaláírások. Üzenetek; SMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok és bejegyzések, blogok, közösségi médiák. Egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, rövid jellemzések. Rövid leírások; jegyzetek; riportok, cikkek, esszék, felhívások, versek, dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.
--	---

Tematikai egység	Kimeneti mérés	Órakeret:
11. évfolyam	A szaktanár a csoport kompetenciáinak figyelembe vételével a készségek együttes mérésének módját maga határozza meg.	2 óra
12. évfolyam	Próbaérettségi	4 óra

Ajánlott témakörök a 11.-12. évfolyamra

Témák	Órakeret: változó, az évfolyam és a tagozat fejlesztési óraszámának függvényében
<i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Egyén és család nálunk és a célországokban.	E: 17 óra
<i>Ember és társadalom</i> Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. Társas kapcsolatok. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Felelősségvállalás másokért, rászorulóknak segítése. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat. Hasonlóságok és különbségek az emberek és a nemzetek/kultúrák között (tolerancia, pl. fogyasztékkal élők). Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban.	E: 17 óra
<i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. A városi és a vidéki élet összehasonlítása. Növények és állatok a környezetünkben. Időjárás, éghajlat. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben és globálisan. Mit tehetünk környezetünkért és a természet megóvásáért, a fenntarthatóságért?	E: 17 óra

Kultúránk alappilléreinek és főbb történelmi eseményeinek ismerete idegen nyelven.	
<i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet és a digitális eszközök szerepe az iskolában, a tanulásban. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Iskolai hagyományok nálunk és a célországokban.	E: 17 óra
<i>A munka világa</i> Foglalkozások és a szükséges kompetenciák, rutinok, kötelességek. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú.	E: 17 óra
<i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Életünk és a stressz. Étkezési szokások a családban. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Ételrendelés telefonon és interneten. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak, alternatív gyógymódok). Életmód nálunk és más országokban. Függőségek (dohányzás, alkohol, internet, drog stb.).	E: 17 óra
<i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. A művészetek szerepe a mindennapokban. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet, okostelefonok. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. Kulturális és sportélet nálunk és más országokban.	E: 17 óra
<i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Turisztikai célpontok. Célnyelvi és más kultúrák.	E: 17 óra
<i>Tudomány és technika</i> Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában.	E: 17 óra

<i>Gazdaság és pénzügyek</i> Családi gazdálkodás. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank). Üzleti világ, fogyasztás, reklámok. Pénzkezelés a célnyelvi országokban.	E: 17 óra
---	-------------------------

Biológia

A 9. évfolyamon az OH-BIO09TB raktári számú Dr. Szerényi Gábor féle új tankönyvből tanítunk.

Általános célok

A 7–8. évfolyamokon tanult biológiai ismeretek minden tanuló számára képet adtak az élővilág kialakulásáról, fejlődéséről és szerveződéséről. Alapszinten elsajátították a biológiai vizsgálatok néhány laboratóriumi és terepen végezhető módszerét is. Tudatosabbá váltak az egészségükkel és a természeti környezet fenntarthatóságával kapcsolatos kérdésekben, fejlődtek az életviteli készségeik. A középiskolában a tanulók erre az alapra építve kezdik meg a biológia tanulását. Közöttük vannak, akik később a szaktárgyi tudás további bővítését választják, de olyanok is, akik inkább a természettudományos műveltségük gyarapítását várják ettől a tantárgytól. Ehhez a tanulói alaptudáshoz és célrendszerhez kell igazodni a biológia tantárgy témakörszerkezetének, tartalmi elemeinek és készségfejlesztési céljainak. A témakörök a mindenki által megszerezhető és a mindennapi életben alkalmazható tudás és képességek mellett előkészítik a 11–12. évfolyamokon választható biológia tanulmányokat is. A biológia tantárgy tanulási folyamatának tervezése többféleképpen történhet, figyelembe véve az évfolyamok óraszámát, a témakörök logikai kapcsolódását, a természettudományos társtantárgyak haladási ütemét, illetve a helyi sajátosságokat (pl. iskolán kívüli tanulás, tematikus napok szervezése). A párhuzamosan folyó műveltségépítés és szaktudásbővítés szükségessé teszi, hogy az alkalmazott tanulási módszerek igazodjanak a tanulók eltérő tanulási céljaihoz és képességeihez, felébresztve és fenntartva az élő természet gazdagságára és szépségére való rácsodálkozást, valamint a természet épsége iránt érzett felelősséget.

A biológia tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A biológiai megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát, míg a tudás alkalmazhatóságának tapasztalata az önirányító tanulás képességét erősíti. Tantárgyhoz kapcsolódó, napról napra frissülő információk keresése, az ezekre a forrásokra épített tanulás fejleszti az önálló tanulás képességét.

A kommunikációs kompetenciák: A természet megfigyelése és a tapasztalatok megfogalmazása fejleszti a tanuló szókincsét, anyanyelvi kifejezőkészségét. Az élő rendszerek és életjelenségek ábrák, képek, mozgóképek formájában is vizsgálhatók, ez fejleszti a képzeletet, a képek és a nyelvi kifejezőmódok közötti átalakítás képességét. A csoportos, interaktív tanulási helyzetek a vélemények felszínre hozását, a tudás közös építését és megosztását segítik.

A digitális kompetenciák: A közvetlen tapasztalatszerzés mellett a tanuló digitális forrásokból szerezhet információkat a természeti környezetéről. A könyvtári és egyéb adatbázisokban végzett célzott keresése kiegészül a tárolás, rendezés és átalakítás műveleteivel. Megfelelő tanári támogatással a tanuló maga is alkotóvá válhat, személyre szabott tananyagokat hozhat létre, eredményeit megoszthatja társaival.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A biológiai vizsgálatok során a tanuló alkalmazza az analitikus és a szintetizáló gondolkodás műveleteit, összehasonlítja a különféle állapotokat és következtet a változások, folyamatok és egyensúlyok kialakulására. Az elvégzett megfigyelések és kísérletek számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. A megismert biológiai elméletek alkalmazása többféle kontextusban, pl. a fenntarthatóság, a biotechnológia vagy az egészség összefüggésében, deduktív gondolkodás útján történhet. A biológiai jelenségek leírása gyakran csak statisztikai szemlélettel lehetséges, a sokféleségben rejlő azonosságok és különbségek összehasonlítása az analógiás gondolkodást fejleszti. Az élet egymásra épülő szerveződési szintjeinek megértése rendszerszintű, komplex gondolkodást igényel.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Az ember biológiai és társadalmi lény, a biológia tanulása hozzásegít e kettősség tudatos szemléletéhez. A tanuló felismeri az öröklött és a szerzett tulajdonságaiban rejlő lehetőségeit, a testi és szellemi képességek kibontakoztatásának személyes felelősségét. Az önismeret

fejlesztését szolgálják az interaktív tanulási formák, a fejlesztő szemléletű ön- és társértékelés. A tanuláshoz nyújtott megfelelő tanári támogatás, az egymástól tanulás növeli a közösségi összetartozás érzését, a segítség adásának és elfogadásának képességét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az élő természeti környezetből érkező érzelmi hatások befogadása, ezek kreatív alkotásokban történő kifejezése segíti a biológia nevelési céljainak elérését.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az orvostudomány és a gyógyszeripar a folyamatos innovációra épül, az erre való felkészítés a biológia tanulásának is feladata.

9–10. évfolyam

A kerettanterv bevezető témaköre a tudomány működéséről, a tudásunk eredetéről szól. A biológia tudományának fejlődése, a jelenkori alkalmazások áttekintése mellett ebben kap helyet a vizsgálati módszerek elméleti áttekintése és a természettudományos gondolkodás módszereinek megismerése. A további témakörök a tanulási céloknak megfelelően három fő tartalmi területre oszthatók. Az első témakörök a tanulók általános biológiai szemléletét hivatottak fejleszteni, fő kérdésként állítva eléjük az élet mibenlétét, amelyre több szempontú megközelítésekkel igyekeznek választ adni. A tanulók áttekintik az élet keletkezésére és fejlődésére vonatkozó elméleteket, fejlesztik a tudományos tényekre alapozott érvelés és a kritikai gondolkodás készségeit. Részletesen megismerkednek az élet alapvető egységeként működő sejt felépítésével és működésével, majd ezt összekötik a magasabb szerveződési szintekkel. Vizsgálati szempontként állítják az energia biológiai rendszerekben történő áramlását, rávilágítanak az életfolyamatok energetikai összefüggéseire. Az életközösségekben zajló energiaforgalom elemzésével mélyebben is megérthetik a növény- és állatvilág, valamint a lebontó szervezetek egymásra utaltságát. Fontos szempont a biológiai információ mibenlétének, változékonyságának és áramlásának megértése, amit a modern, rendszerszemléletű biológia szintjén is elemeznek. A második tartalmi terület célja az emberi szervezetről eddig szerzett tudás elmélyítése és az életkori sajátosságoknak megfelelő egészségműveltség építése. Ebben több olyan elem is található, amely a mindennapi élet egészséggel és betegséggel kapcsolatos kérdéseiben segíti a tanulókat. Ilyen például az egészségügyi rendszer áttekintése, valamint az elsősegélynyújtás képességének fejlesztése. A harmadik tematikai egység a környezettel és fenntarthatósággal kapcsolatos témaköröket foglalja magában. A tanulók vizsgálatokat végezhetnek a környezetükben, forrásokat kereshetnek és elemezhetnek a különféle szintű ökológiai rendszerekkel kapcsolatban. Ez a tanulási folyamat nem csak az ismeretek bővítését célozza, hasonlóan fontos a természettel kapcsolatos érzelmi nevelés és attitűdformálás is. A Kárpát-medence élő természeti értékeinek áttekintése mellett a Föld bioszférájának állapotát is vizsgálják a tanulók. Ehhez felhasználják a korábban szerzett alapismereteiket, a földtörténeti múlt adatait és jelenkori eseteket, valamint megismerik az előrejelzést adó modellek működését is.

A 9–10. évfolyamon a biológia tantárgy alapóraszám: 170 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Nat témakör	Témakör neve	Javasolt óraszám
1. A biológia kutatási céljai és módszerei	A biológia tudománya	3
2. Az élet eredete és szerveződése	Az élővilág egysége, a felépítés és működés alapelvei	10
	A sejt és a genom szerveződése és működése	12
	Sejtek és szövetek	10

	Élet és energia		8
	Az élet eredete és feltételei		4
4. Öröklődés és evolúció	A változékonyság molekuláris alapjai		12
5. A biotechnológia módszerei és alkalmazása	Egyedszintű öröklődés		12
	A biológiai evolúció		10
6. Az ember szervezete és egészsége	Az emberi szervezet felépítése és működése	I. Testkép, testalkat, mozgásképesség	6
		II. Anyagforgalom	10
		III. Érzékelés, szabályozás	12
	Az emberi nemek és a szaporodás biológiai alapjai		7
	A viselkedés biológiai alapjai, a lelki egyensúly és a testi állapot összefüggése		11
	Az egészségügyi rendszer, elsősegélynyújtás		10
3. Az életközösségek jellemzői és típusai	Az élőhelyek jellemzői, alkalmazkodás, az életközösségek biológiai sokfélesége		12
7. A bioszféra egyensúlya, fenntarthatóság	A Föld és a Kárpát-medence értékei		10
	Ember és bioszféra – fenntarthatóság		11
	Összes óraszám:		170

A kémia tantárgy haladásához igazodva a fejlesztési feladatok és ismeretek változatlan érvényesítése mellett a magasabb szerveződési szintet képviselő ismeretek korábbi évfolyamra is kerülhetnek (9. évfolyam), így a biokémia, a molekuláris biológia tanulása során előzetes ismeretként feltételezhető a szerves kémiai alaptudás. A témakörök javasolt sorrendje és óraszámai ebben a változatban:

Nat témakör	Témakör neve	Javasolt óraszám
1. A biológia kutatási céljai és módszerei	A biológia tudománya	3
2. Az élet eredete és szerveződése	Az élővilág egysége, a felépítés és működés alapelvei	6
4. Öröklődés és evolúció	Egyedszintű öröklődés	12
	Az élőlények jellemzői, viselkedés és környezet	18
7. A bioszféra egyensúlya, fenntarthatóság	A Föld és a Kárpát-medence értékei, az életközösségek biológiai sokfélesége	8
3. Az életközösségek jellemzői és típusai		
4. Öröklődés és evolúció	A biológiai evolúció	8
7. A bioszféra egyensúlya, fenntarthatóság	Ember és bioszféra – fenntarthatóság	10
2. Az élet eredete és szerveződése	Élet és energia	8
	Sejtek, szövetek, szervek	10
	A sejt és a genom szerveződése és működése	12
2. Az élet eredete és szerveződése	Az élet eredete és feltételei	4
4. Öröklődés és evolúció	A változékonyság molekuláris alapjai, sejt és genom	12
5. A biotechnológia módszerei és alkalmazása		

6. Az ember szervezete és egészsége	Az emberi szervezet felépítése és működése	I. Testkép, testalkat és mozgás	5
		II. Anyagforgalom	12
		III. Érzékelés, szabályozás	12
	Az emberi nemek és a szaporodás biológiai alapjai		10
	A lelki egyensúly és a testi állapot összefüggése		10
	Az egészségügyi rendszer, elsősegélynyújtás		10
	Összes óraszám:		170

TÉMAKÖR: A biológia tudománya

JAVASOLT ÓRASZÁM: 3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a vizsgált biológiai jelenségek magyarázatára előfeltevést fogalmaz meg, ennek bizonyítására vagy cáfolatára kísérletet tervez és kivitelez, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, megfigyeléseket és méréseket végez;
- az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;
- egyéni és másokkal együttműködve célszerűen és biztonságosan alkalmaz biológiai vizsgálati módszereket, ismeri a fénymikroszkóp működésének alapelvét, képes azt használni;
- biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a biológiai kutatások alapvető céljait, legfontosabb területeit, értékeli az élet megértésében, az élővilág megismerésében és megóvásában játszott szerepét;
- példákkal igazolja a biológiai ismereteknek a világképünk és a technológia fejlődésében betöltött szerepét, gazdasági és társadalmi jelentőségét;
- ismeri a tudományos és áltudományos közlések lényegi jellemzőit, ezek megkülönböztetésének képességét életvitelének alakításában is alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A biológiai kutatások alapvető céljainak, világképünket és mindennapi életünket alakító eredményeinek tudománytörténeti példákkal való bemutatása
- A tudományos vizsgálatok menetének ismerete, vizsgálatokban való tudatos alkalmazása és nyomon követése kísérletelemzésekben
- A biológiai vizsgálatok során alkalmazható, egyszerűbb laboratóriumi és terepmunkára alkalmas eszközök ismerete, vizsgálatok esetében a megfelelő kiválasztása és használata
- A tudományos gondolkodás műveleteiről szerzett alapszintű ismeret, a műveletek alkalmazásában való jártasság, adott probléma esetén a célravezető módszer kiválasztása és alkalmazása
- Az ismeretszerzésben és a problémamegoldásban a másokkal való együttműködés fontosságának felismerése, a közös munkában való aktív szerepvállalás
- Tényekre alapozott, koherens érvelés, véleményalkotás és mások meghallgatásának képessége
- Kísérleti megfigyelések, mérési és statisztikai adatok megfelelő rögzítése, rendezése és feldolgozása, az ebből levonható következtetések és további kutatási kérdések megfogalmazása

A modern biológia kulcsterületeinek, ezek technológiai lehetőségeinek ismerete, a kutatás és alkalmazás etikai, társadalmi-gazdasági kérdéseiben véleményalkotási és vitaképesség
A népszerűsítő és a tudományos igényű információs forrásokról való tájékozottság, az álhírek, áltudományos közlések felismerése, velük szemben tényekre alapozott kritikai érvelés.

FOGALMAK

kutatási kérdés, hipotézis, kísérlet, kísérleti változó, valószínűség, rendszerbiológia, molekuláris biológia, biotechnológia, bioetika, bioinformatika, bionika

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A tudományos gondolkodás műveleteinek tudatos alkalmazása konkrét példán és/vagy egy tudós munkásságának bemutatásán keresztül
- A hétköznapi és a tudományos megfigyelés összehasonlítása, konkrét példa bemutatása
- Strukturált, félig strukturált vagy nem strukturált (a csoport készség szintjétől függően) biológiai kísérlet kivitelezése, jegyzőkönyv készítése, a kísérleti eredmények értékelése és publikálása
- Irányított kutatási terv elkészítése, hipotézis önálló felállítása, a függő és független változók megállapítása, projekt munka elkészítése
- Biológiai kutatóintézet (valós vagy virtuális) meglátogatása, beszámoló készítése a kutatási területekről és módszerekről
- Egy-egy tudós megszemélyesítésével kerekasztal-beszélgetés egy tudományos problémáról
- Bionikai alkalmazások példáinak keresése, kiselőadás, házi dolgozat készítése (pl. strukturális bionika, szenzorbionika)
- Természettudományos ismeretterjesztő folyóiratok cikkeinek feldolgozása, kivonat, reflexió írása

TÉMAKÖR: Az élővilág egysége, a felépítés és működés alapelvei

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;
- biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi;
- értékeli és példákkal igazolja a különféle szintű biológiai szabályozás szerepét az élő rendszerek normál működési állapotának fenntartásában;
- megérti, miért és hogyan mehetnek végbe viszonylag alacsony hőmérsékleten, nagy sebességgel kémiai reakciók a sejtekben, vizsgálja az enzimműködést befolyásoló tényezőket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri a szerveződési szintek atomoktól a bioszféráig való egymásba épülését, tudja a biológiai problémákat és magyarázatokat a megfelelő szinttel összefüggésben értelmezni;
- tényekkel bizonyítja az élőlények elemi összetételének hasonlóságát, a biogén elemek, a víz, az ATP és a makromolekulák élő szervezetekben betöltött alapvető szerepét, és ezt összefüggésbe hozza kémiai felépítésükkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szerveződési szintek hierarchikus és rendszerszemléletű elvének felismerése a tanulók által ismert, felidézett társadalmi, gazdasági, technológiai vagy természeti rendszerek példái alapján
- Az energiáról meglévő tanulói tudás felszínre hozása, az energiafajták és átalakítási módok áttekintése példák alapján, a fény, a kémiai és a biológiai energia összefüggésbe hozása
- Az információról meglévő tanulói tudás felszínre hozása, a sokféleséggel és a rendezettséggel való kapcsolat felismerése mindennapi példák és természeti jelenségek értelmezése alapján
- A szervetlen és a szerves anyagok közötti kapcsolat tudománytörténeti, technológiai és biológiai szempontú értelmezése, az élet szénalapúsága
- Az optimális enzimműködés kísérletes bemutatása, az enzimműködés és az anyagcserezavarok kapcsolatának példákkal való bemutatása
- Biogén elemek kimutatása, következtetések levonása
- A víznek az élet szempontjából kitüntetett szerepe melletti érvelés
- A makromolekulák és monomerjeik felépítése és funkciója közötti kapcsolatok sokoldalú elemzése
- A szabályozottság elvének elmélyítése mindennapi életből vett technológiai példák alapján, a szabályozott állandó állapot jelentőségének felismerése

FOGALMAK

rendszer, szerveződési szint, egymásba épülés, biológiai energia és ATP, biogén elem, víz, makromolekulák, enzimek, sokféleség és információ, fehérjeszerkezet, vezérlés és szabályozás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Biogén elemek kimutatása növényi és állati eredetű szervekből (levél, csont)
- Szerves makromolekulák kimutatása (pl. biuret-próba, Fehling-reakció)
- Enzimműködés vizsgálata (pl. hidrogén-peroxid-kataláz, keményítő-nyálamiláz) különböző környezeti feltételek (változó beállítások) között
- A fehérjék szerkezetét befolyásoló tényezők vizsgálata (pl. tojásfehérje-oldattal)
- Diffúzióval és ozmózissal kapcsolatos kísérletek elvégzése és/vagy értelmezése
- Programvezérelt, automatizált technológiai rendszerek (pl. klíma, mosógép, ABS fékrendszer stb.) keresése és elemzése, összehasonlítása az élő rendszerek valamely részműködésével, a szabályozás és vezérlés közötti különbségek megbeszélése

TÉMAKÖR: A sejt és a genom szerveződése és működése

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- azonosítja és vizsgálható formában megfogalmazza a természettudományos problémákat, biológiai és más természettudományi területről kiválasztja a jelenségek magyarázatához szükséges tényeket és ismereteket;
- érti a biológia molekuláris szintű vizsgálati módszereinek elméleti alapjait és felhasználási lehetőségeit, ezek eredményeit konkrét kísérleti leírásokban értelmezi;
- ismeri a bioinformatika fogalmát, érti a felhasználási lehetőségeit és értékeli a biológiai kutatásokból származó nagy mennyiségű adat feldolgozásának jelentőségét;
- a biológiai jelenségek vizsgálata során digitális szöveget, képet, videót keres, értelmez és felhasznál, vizsgálja azok megbízhatóságát, jogszerű és etikus felhasználhatóságát;

- értékeli és példákkal igazolja a különféle szintű biológiai szabályozás szerepét az élő rendszerek normál működési állapotának fenntartásában.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ábrák, animációk alapján értelmezi és biológiai tényekkel alátámasztja, hogy a vírusok az élő és élettelen határán állnak;

a felépítés és működés összehasonlítása alapján bemutatja a sejt szerkezetének kétféle típusának közös jellemzőit és alapvető különbségeit, értékeli ezek jelentőségét;

tényekkel igazolja a baktériumok anyagcseréjének sokfélesége, gyors szaporodása és alkalmazkodóképessége közötti összefüggést;

felismeri az összetett sejt típus mikroszkóppal megfigyelhető sejtalkotóit, magyarázza a sejt anyagcsere-folyamatainak lényegét, igazolja, hogy azok a környezettel folytonos kölcsönhatásban mennek végbe;

ismeri az örökítőanyag többszintű szerveződését, képek, animációk alapján értelmezi a sejtekben zajló biológiai információ tárolásának, átírásának és kifejeződésének folyamatait;

tudja, hogy a sejtekben és a sejtek között bonyolult jelforgalmi hálózatok működnek, amelyek befolyásolják a génműködést, és felelősek lehetnek a normál és a kóros működésért is;

összehasonlítja a sejtosztódás típusait, megfogalmazza ezek biológiai szerepét, megérti, hogy a soksejtű szervezetek a megtermékenyített petesejt és utódsejtjei meghatározott számú osztódásával és differenciálódásával alakulnak ki;

ismeri az őssejt fogalmát, különféle típusait, jellemzőit, különbséget tesz őssejt és daganatsejt között;

felismeri az összefüggést a rák kialakulása és a sejtciklus zavarai között, megérti, hogy mit tesz a sejt és a szervezet a daganatok kialakulásának megelőzéséért.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A vírusok felépítése, szaporodása és a megbetegedések közötti összefüggések felismerése egy konkrét betegség (pl. influenza) kapcsán, a betegségek megelőzési és gyógyítási lehetőségeinek számbavétele, tévképzetek eloszlatása

A prokarióta és eukarióta sejt típusok összehasonlítása, a felépítés, működés és alkalmazkodás főbb összefüggéseinek bemutatása

Az eukarióta sejt típusok kialakulását magyarázó elmélet bizonyítékainak ismertetése

A főbb sejtalkotók mikroszkópos képének tanulmányozása, felépítésük egyszerű lerajzolása és működésük bemutatása, a működések összekapcsolása a szervezetszintű folyamatokkal

A génműködés alapelveinek megértése: aktív és nem aktív régiók, gének bekapcsolása, kikapcsolása, módosítása

Az őssejt és a differenciált sejt összehasonlítása génaktivitás alapján, a különbség felismerése őssejt és daganatsejt között

A sejt ciklus biológiai szerepének, szakaszainak és szabályozásának megértése, a daganat elnyomó és DNS-javító fehérjék létezése, a programozott sejthalál szerepe.

A sejt osztódás egyes típusainak értelmezése, biológiai szerepének összekapcsolása az emberi sejtek, szervek működésével (őssejt, differenciált sejt, sebgyógyulás, ivarsejtképzés)

A sejten belüli és a sejtek közötti jelforgalmi hálózatok biológiai jelentőségének felismerése egy-egy egyszerűbb példa alapján

Felismeri az összefüggést a rák kialakulása és a sejt ciklus zavarai között, megérti, hogy mit tesz a sejt és a szervezet a daganatok kialakulásának megelőzéséért

FOGALMAK

vírus, baktérium, prokarióta, eukarióta, gén, kromoszóma, fehérjeszintézis, sejtciklus, sejtosztódás, őssejt, differenciált sejt, mitózis, meiózis, jelforgalom, biológiai hálózat, daganatképződés, rák, GMO

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Prokarióta és eukarióta sejt összehasonlítása ábrák, mikrofotók és mikroszkópi metszetek alapján
- Baktériumok izolálása táptalajra a környezetből és emberi bőrről, a tenyészet inkubálása, telepek morfológiai vizsgálata
- Kromoszóma felépítésének modellezése
- A mitózis és a meiózis osztódási folyamatának ábrákon, mikrofotókon és/vagy mikroszkópi metszeteken történő összehasonlítása, értelmezése
- A sejtciklust és a biológiai információ másolását, átírását és kifejeződését bemutató animációk elemzése
- A géntechnológiai eljárások néhány bioetikai kérdésének megvitatása
- Forrásfelkutatás a számítógépes módszerek és a rákkutatás kapcsolatára
- A daganatos betegségekről szóló hiteles webes tájékoztató oldalak információinak értelmezése
- Kiselőadás védőoltásokról, vírus és baktérium okozta betegségekről, a mikroszkóp felfedezésének és alkalmazásának történetéről, egy-egy meghatározó kutató munkásságáról
- Fertőtlenítési és sterilizálási eljárások korszerű eljárásainak megismerése, Semmelweis Ignác munkásságának rövid megismerése (kiselőadás, kisfilm stb. formájában)

TÉMAKÖR: Sejtek és szövetek

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;

felismeri a szerveződési szintek atomoktól a bioszféráig való egymásba épülését, tudja a biológiai problémákat és magyarázatokat a megfelelő szinttel összefüggésben értelmezni;

egyéni és másokkal együttműködve célszerűen és biztonságosan alkalmaz biológiai vizsgálati módszereket, ismeri a fénymikroszkóp működésének alapelvét, képes azt használni;

tájékozódik a biotechnológia és a bioetika kérdéseiben, ezekről folyó vitákban tudományosan megalapozott érveket alkot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

fénymikroszkópban, ábrán vagy fotón felismeri és jellemzi a főbb állati és növényi szövettípusokat, elemzi, hogy milyen funkciók hatékony elvégzésére specializálódtak.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A többsejtű életforma alapvető jellemzőinek azonosítása, az ebben rejlő (evolúciós) előnyök felismerése, megfogalmazása

A (transzmissziós) fénymikroszkóp működési elvének ismerete, a nagyítás és a felbontóképesség értelmezése, a mikroszkóp alapbeállításának képessége, mikrofotó készítése mobiltelefonnal

Növényi metszetek, preparátumok készítése, fénymikroszkópos vizsgálata, rajzok, fotók készítése és rendszerezése

A növényi szövetek alaptípusainak megkülönböztetése, a sejttani jellemzők és a szövettípus biológiai funkciója közötti összefüggés érvekkel való bizonyítása

A zárvatermő növények szerveinek ismerete, a gyökér, a szár a levél és a virág jellegzetes szöveti felépítésének azonosítása

A különféle emberi (állati) szövetek sejttípusainak kialakulására vezető differenciálódási folyamat elvi értelmezése, egy konkrét példán (pl. vérsejtek képzése) való bemutatása

Állati vagy emberi szövetekről, szervekről készült metszetek fénymikroszkópos vizsgálata vagy fotókon való összehasonlítása és jellemzése

Az emberi szövetek alaptípusainak (hám-, kötő- és támasztó-, izom-, ideg-) jellemzése a felépítés és működés kapcsolatba hozásával, néhány fontosabb altípus elkülönítése

A gyógyászatban alkalmazott diagnosztikus szövettani vizsgálatok céljának, egy-egy módszerének ismerete, a daganatos betegségek felismerésében játszott szerepének értékelése

FOGALMAK

osztódó és állandósult (növényi) szövetek, összejt fogalma és típusai, daganatsejt, embrionális fejlődés, hám-, kötő- és támasztó-, izom-, idegszövet

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A (transzmissziós) fénymikroszkóp felépítésének és működésének megbeszélése, alkalmazásának gyakorlása
- Növényi szövetek mikroszkópos vizsgálata önálló metszetkészítéssel, rajzolás és fotózás mobiltelefonnal
- Növénytani szervpreparátumok főbb szövettípusainak tanulmányozása, jellemzése
- Állati szövetek mikroszkópos vizsgálata, rajzolás és fotózás mobiltelefonnal
- Állattani preparátumok főbb szövettípusainak tanulmányozása, jellemzése
- Daganatos elváltozásokról, diagnosztikáról, kezelésről kiselőadás, csoportmunka

TÉMAKÖR: Élet és energia

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi;

a vizsgált biológiai jelenségek magyarázatára előfeltevést fogalmaz meg, ennek bizonyítására vagy cáfolatára kísérletet tervez és kivitelez, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, megfigyeléseket és méréseket végez;

érti az ökológiai rendszerek működése (anyagkörforgás, energiaáramlás) és a biológiai sokféleség közötti kapcsolatot, konkrét életközösségek vizsgálata alapján táplálkozási piramist, hálózatot elemez;

egyéni és másokkal együttműködve célszerűen és biztonságosan alkalmaz biológiai vizsgálati módszereket, ismeri a fénymikroszkóp működésének alapelvét, képes azt használni.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri és példákkal bizonyítja az élőlények szén- és energiaforrásainak különféle lehetőségeit, az anyagcseretípusok közötti különbséget;

- vázlatrajzok, folyamatábrák és animációk alapján értelmezi a biológiai energiaátalakítás sejtszintű folyamatait, azonosítja a fotoszintézis és a sejtlégzés fő szakaszainak sejten belüli helyét és struktúráit, a fontosabb anyagokat és az energiaátalakítás jellemzőit;
- a sejtszintű anyagcsere-folyamatok alapján magyarázza a növények és állatok közötti ökológiai szintű kapcsolatot, a termelő és fogyasztó szervezetek közötti anyagforgalmat;
- a valós és virtuális tanulási közösségekben, másokkal együttműködve megtervez és kivitelez biológiai vizsgálatokat, projekteket.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A fotoszintézis biológiai szerepének érvekkel való igazolása, a folyamat alapegyenletének ismerete, fő szakaszainak elkülönítése
- Az erjesztés és a sejtlégzés megkülönböztetése, az erjesztés biológiai előfordulásának és technológiai alkalmazásának ismerete, példákkal való igazolása
- A sejtlégzés biológiai szerepének érvekkel való igazolása, a folyamat alapegyenletének ismerete, fő szakaszainak elkülönítése
- Folyamatábrák elemzése és készítése a fotoszintézis és a (sejt)légzés fő szakaszairól, a folyamatok vizualizálása és értelmezése
- Kísérletek tervezése, elvégzése a fotoszintézis és a (sejt)légzés vizsgálatára, kutatási kérdések megfogalmazása, változók beállítása, adatok rögzítése és elemzése, következtetések levonása
- Az életközösségek anyag- és energiaforgalmának megértése, a szénkörforgás diagramon való ábrázolása, a sejtszintű folyamatokkal való kapcsolatba hozása

FOGALMAK

autotróf és heterotróf, kemotróf és fototróf, biológiai energia és ATP, fotoszintézis, erjedés, sejtlégzés, aerob és anaerob folyamat, szénkörforgás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Levél keresztmetszetének vizsgálata modell vagy ábra, illetve önállóan készített metszet alapján
- Gázcsere nyílások eloszlásának, nyitódásának és záródásának mikroszkópos vizsgálata (ozmózis)
- Színtestek azonosítása mikroszkópos vizsgálatokban, aktivitásuk vizsgálata a levél színén takarásos (árnyék) módszerrel
- Levélkivonat készítése, növényi színanyagok papírkromatográfiás vizsgálata
- A fotoszintézis mértékének a fény erősségétől, színétől való függését vizsgáló kísérletek tervezése és kivitelezése
- A szén-dioxid-mennyiség fotoszintézis intenzitására gyakorolt hatásának kísérleti vizsgálata
- A fotoszintézis során keletkező oxigén kimutatása
- Csírázás, illetve emberi légzés során keletkező szén-dioxid kimutatása meszes vízzel
- Keményítő kimutatása levélben
- Élesztőgombák alkoholos erjesztésének környezeti tényezőit vizsgáló kísérletek elvégzése
- Anyagcseretípusok vizsgálata hétköznapi példákon keresztül (baktériumok szerepe az élelmiszeriparban, mezőgazdaságban stb.)

TÉMAKÖR: Az élet eredete és feltételei

JAVASOLT ÓRASZÁM: 4 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

azonosítja és vizsgálható formában megfogalmazza a természettudományos problémákat, biológiai és más természettudományi területről kiválasztja a jelenségek magyarázatához szükséges tényeket és ismereteket;

az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;

biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi;

ki tudja fejteni, hogy a sejt az élő szervezetek szerkezeti és működési egysége.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a földi élet keletkezését biológiai kísérletek és elméletek alapján magyarázza, erről megfogalmazza személyes véleményét is;

megkülönbözteti a valódi és az ősbaktérium fogalmát, tudja, hogy ezek az élővilág két külön rendszertani csoportjába tartoznak, érti és tényekkel igazolja az ősbaktériumok különleges élőhelyeken való életképességét;

biológiai és csillagászati tények alapján mérlegeli a földön kívüli élet valószínűsíthető feltételeit és lehetőségeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az élő állapot és kialakulásának magyarázása életkritériumok, a baktériumok sejtszerkezete alapján

Az ősbaktériumok különleges élőhelyeken való életképességének példákkal való igazolása

A Naprendszeren belüli és azon kívüli élet kutatási céljának, feltételezéseinek és eddigi eredményeinek ismerete

FOGALMAK

öslégkör, ősóceán, RNS-világ, prokarióta sejt, anaerob anyagcsere, cianobaktérium, UV-sugárzás és ózonpajzs, kozmikus sugárzás és földmágnesség, ősbaktérium, földön kívüli életlehetőségek

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az élet kialakulására vonatkozó néhány elmélet összevetése vita során, önálló (tudományos érvekkel alátámasztott) vélemény megfogalmazása
- A Miller-kísérletet bemutató ábrák, videók keresése, a modellrendszerként való értelmezés és az eredmények kritikai elemzése kiselőadás vagy házi dolgozat formájában
- A sejtek kialakulása az ősóceánban – videó megtekintése, közös értelmezés
- Az ősbaktériumok egy-egy jellegzetes csoportját és élőhelyeét bemutató kiselőadás készítése (pl. Yellowstone parki hőforrások baktériumai, Holt-tengeri sókedvelő baktériumok, mélytengeri kénalapú életformák)
- A földön kívüli élet kutatásáról szóló információk keresése, a célok, módszerek és eddigi eredmények összefoglalása (pl. üstökösszondák, Mars-kutatás, exobolygók felfedezése)

TÉMAKÖR: A változékonyság molekuláris alapjai

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz; példákkal igazolja a biológiai ismereteknek a világképünk és a technológia fejlődésében betöltött szerepét, gazdasági és társadalmi jelentőségét; biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi; érti a biológia molekuláris szintű vizsgálati módszereinek elméleti alapjait és felhasználási lehetőségeit, ezek eredményeit konkrét kísérleti leírásokban értelmezi; ismeri a bioinformatika fogalmát, érti a felhasználási lehetőségeit és értékeli a biológiai kutatásokból származó nagymennyiségű adat feldolgozásának jelentőségét; megérti a különféle biotechnológiai eljárások célját és módszertani alapjait, a róluk folyó vitában több szempontú, tudományos tényekre alapozott véleményt formál; megérti a bionika eredményeinek alkalmazási lehetőségeit, értékeli a bioinformatika, az információs technológiák alkalmazásának orvosi, biológiai jelentőségét; tájékozódik a biotechnológia és a bioetika kérdéseiben, ezekről folyó vitákban tudományosan megalapozott érveket alkot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az örökítőanyag bázissorrendjének vagy bázisainak megváltozásához vezető folyamatokat, konkrét esetekben azonosítja ezek következményeit; az örökítőanyag felépítéséről és működéséről alkotott tudását összefüggésbe hozza a géntechnológia, a génszerkesztés céljával és módszertani alapjaival, tényekre alapozottan, kritikai szemlélettel elemzi a genetikai módosítások vélt vagy valós előnyeit és kockázatait; felismeri a kapcsolatot az életmód és a gének kifejeződése között, érti, hogy a sejt és az egész szervezet jellemzőinek kialakításában és fenntartásában kiemelt szerepe van a környezet általi génaktivitás-változásoknak.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A DNS bázissorrendje, a fehérje aminosavsorrendje, térszerkezete és biológiai funkciója, valamint a tapasztalható jelleg közötti összefüggés példaszerű bemutatása
- A mutációk és a betegségek (anyagcsere-zavarok, daganatos betegségek) összefüggéseinek felismerése, konkrét példa elemzése
- A szerzett tulajdonságok örökölhetősége, epigenetikai hatások értelmezése: az életmóddal (táplálkozás, mozgás, dohányzás) és más környezeti hatásokkal (pl. stressz) módosítható genetikai információ (pl. miért nem mindegy, hogy valamely tulajdonság az apai vagy anyai gén által kódolt)
- A DNS-bázissorrend megállapítás jelentőségének felismerése, a DNS-chip, a genetikai ujjlenyomat módszerének bemutatása, a gyakorlati alkalmazások példáinak áttekintése és értékelése
- A géntechnológiák céljának és eljárásainak megismerése, a rekombináns DNS, a génszerkesztés, a klónozás biológiai alapjainak és gyakorlati felhasználásának (pl. igazságügyi orvostani és diagnosztikai vizsgálatok) bemutatása
- A géntechnológia orvostudományban, gyógyszeriparban, növénytermesztésben, állattenyésztésben, élelmiszeriparban való alkalmazásának példákkal történő bemutatása (humán genom projekt, génterápia, genetikailag megváltoztatott élőlények)

- A bioinformatika céljának, alkalmazási lehetőségeinek és jövőbeli jelentőségének megértése (pl. evolúciós leszármazási kapcsolatok keresése adatbázisok alapján, kapcsoltság elemzése egyes betegségek és gének összefüggésének vizsgálatához, jelátviteli hálózatok modellezése)
- A bioetika kialakulására vezető okok és a főbb alkalmazási területek áttekintése, bioetika alapelvein alapuló érvelés (pl. a genetikai kutatások előnyei és kockázatai, az állatkísérletek kérdései, transzplantáció és biorobotika, a jövőbeli hatások előrejelzése)

FOGALMAK

mutáció, mutagén, epigenetikai hatás, géntechnológia, klónozás, génszerkesztés, génmódosítás, géndiagnosztika, bioinformatika, bioetika

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Tanulóknak szóló, epigenetikával foglalkozó online oldalak animációinak, video- és ábraanyagainak áttekintése, a látottak értelmezése
- A növényi géntechnológia néhány ismert alkalmazási példájának (pl. Bt-toxin bevitel, aranyrizs, érésgátlás, stressztűrő fajták stb.) bemutatása, az előnyök és kockázatok kritikai elemzése
- A génmódosított haszonnövényekkel és -állatokkal kapcsolatos érvelés
- DNS kimutatása egyszerű vizsgálattal (pl. banánból)

TÉMAKÖR: Egyedszintű öröklődés

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;

biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi;

értékeli és példákkal igazolja a különféle szintű biológiai szabályozások szerepét az élő rendszerek normál működési állapotának fenntartásában;

megérti a bionika eredményeinek alkalmazási lehetőségeit, értékeli a bioinformatika, az információs technológiák alkalmazásának orvosi, biológiai jelentőségét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

érti az örökítőanyagban tárolt információ és a kifejeződő tulajdonságok közötti összefüggést, megkülönbözteti a genotípust és a fenotípust, a fenom-genom összefüggéseket konkrét esetek magyarázatában alkalmazza;

megérti a genetikai információ nemzedékek közötti átadásának törvényszerűségeit, ezeket konkrét esetek elemzésében alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Mendel kutatási módszerének (kísérletek, hipotézisek felállítása, statisztikai megközelítés) elemzése, az eredmények és a levont következtetések kapcsolatba hozása
- A gének, a DNS és a kromoszómák (testi és ivari) kapcsolatának megértése, a gének és a tulajdonságok kapcsolatának sokoldalú elemzése
- A mendeli öröklődés kiterjesztése: példák és magyarázatok a Mendel-szabályoktól való eltérésekre
- A környezet fenotípusra gyakorolt hatásának megértése, példákkal való igazolása
- A genom és a fenom kapcsolatának megértése (hogyan, hányféleképpen jöhet létre a fenotípus)

A fenotípus-elemzésben rejlő lehetőségek feltérképezése (miért és hogyan idéz elő elváltozásokat a genetikai és a környezeti tényezők egymásra hatása)

Az egyénre szabott gyógyítási lehetőségek céljának, jelenlegi alkalmazásainak és jövőbeli lehetőségeinek megismerése, értékelése

FOGALMAK

gén, allél, genotípus, fenotípus, Mendel-szabályok, domináns, recesszív, öröklésmenet, családfa, genom, fenom, bioinformatika, személyre szabott gyógyítás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Mendel kísérleteinek módszertani és tudományos technikai szempontokból való áttekintése, bemutató összeállítása
- Kapcsolt öröklődésekkel, génkölcsonhatásokkal kapcsolatos példa megbeszélése
- Genetikai tanácsadási szituációk, esetleírások, családfák értelmezése humán genetikai betegségek/jellegek esetében
- Tanulóknak szóló, genetikával foglalkozó online oldalak animációinak, ábraanyagának áttekintése, a leírtak, látottak értelmezése
- Humán genetikai vizsgálatokat (tesztelést) leíró és magyarázó weboldalak felkeresése, az olvasottak értelmezése
- Bioinformatikával foglalkozó weboldalak felkeresése, majd annak bemutatása, hogyan segítheti a bioinformatika a kísérletes kutatásokat
- Véletlenszerű genetikai változást (sodródást) bemutató szimulációk játékok tanulmányozása (tervezése), következtetések levonása

TÉMAKÖR: A biológiai evolúció

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;

biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi;

a biológiai jelenségek vizsgálata során digitális szöveget, képet, videót keres, értelmez és felhasznál, vizsgálja azok megbízhatóságát, jogszerű és etikus felhasználhatóságát;

ismeri a tudományos és áltudományos közlések lényegi jellemzőit, ezek megkülönböztetésének képességét életvitelének alakításában is alkalmazza;

megérti a bionika eredményeinek alkalmazási lehetőségeit, értékeli a bioinformatika, az információs technológiák alkalmazásának orvosi, biológiai jelentőségét;

példákkal igazolja a biológiai ismereteknek a világképünk és a technológia fejlődésében betöltött szerepét, gazdasági és társadalmi jelentőségét;

érti és elfogadja, hogy a mai emberek egy fajhoz tartoznak, és a kialakult nagyrasszok értékükben nem különböznek, biológiai és kulturális örökségük az emberiség közös kincse;

példákkal mutatja be az élővilág főbb csoportjainak evolúciós újításait, magyarázza, hogy ezek hogyan segítették elő az adott élőlénycsoport elterjedését.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

megérti a természetes változatosság szerveződését, az evolúciós változások eredetét és elterjedését magyarázó elemi folyamatokat, felismer és magyaráz mikro- és makroszintű evolúciós jelenségeket;

példákkal igazolja, hogy a szelekció a különböző szerveződési szinteken értelmezhető tulajdonságokon keresztül egyidejűleg hat;

morfológiai, molekuláris biológiai adatok alapján egyszerű származástani kapcsolatokat elemez, törzsfát készít;

ismeri az evolúció befolyásolásának lehetséges módjait (például mesterséges szelekció, fajtanemesítés, géntechnológia), értékeli ezek előnyeit és esetleges hátrányait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A természetes változatosság példáinak bemutatása a DNS-szinttől az egyedszintű különbségekig

A genotípus és a fenotípus kapcsolata bonyolultságának (ritkán egyszerű 1:1 leképezésű) megértése

A fajok viszonylagos genetikai állandóságának magyarázása animációk segítségével

Példák bemutatása a fajok genetikai változatosságának eredetére

Darwin evolúciós elméletét alátámasztó fontosabb érvek ismerete (pl. elterjedési területek, csökevényes szervek, homológiák)

Az evolúciós változások egyszerű modelljében a változatosság eredetének (mutáció, rekombináció) és terjedésének (szelekció, sodródás, génáramlás) felismerése példák alapján, a folyamatok adaptív, nem adaptív jellegének ismertetése

Példák bemutatása makroevolúciós (faji szint feletti) változásokra: evolúciós újdonságok, kihalások, adaptív radiáció

Annak megértése, hogy az evolúció általános rendezőelv a természettudományokban

Internetes források alapján annak bemutatása, hogy a szelekció egysége nemcsak gén lehet, hanem gének közössége (egyed), egyedek közössége (populáció), populációk csoportja (metapopuláció), életközösségek (ökoszisztéma) is

Az evolúció lehetséges mechanizmusainak (pl. mutáció – szelekció és együttműködés – szelekció) bemutatása, a vitatott kérdések elemzése esettanulmányok alapján (pl. kihalási hullámok, emergencia, hiányzó láncszemek problémája)

Egyszerű biológiai adatbázisok, bioinformatikai programok használata származástani kapcsolatok elemzéséhez, törzsfa készítéséhez

Példák bemutatása internetes források segítségével: hogyan befolyásolta az ember eddig is az evolúciót (mesterséges szelekció, fajtanemesítés, géntechnológia), ezek előnyeinek és esetleges hátrányainak értékelése

FOGALMAK

evolúció, mikroevolúció, makroevolúció, mutáció, szelekció, természetes és mesterséges szelekció, génáramlás, sodródás, adaptív evolúció, törzsfa

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Prezentáció készítése egy önállóan választott populáció természetes szelekciójáról
- A természetes szelekció modellezése, szimulációkon történő tanulmányozása
- Különböző fajok (pl. nyírfaaraszoló) fenotípusos variabilitásának összehasonlítása, adatok gyűjtése, grafikonon történő megjelenítése és elemzése
- Önállóan gyűjtött példák bemutatása a mesterséges szelekció folyamatáról (pl. egy faj házasítása, kutyafajták kialakítása stb.), összehasonlítása a természetes szelekció folyamatával

- A fajképződés különféle folyamatait (pl. földrajzi izoláció, adaptív radiáció) konkrét példák alapján elemző feladatok gyakorlása
- Poszter készítése a galápagosi pintyek csőrtípusairól, a sokféleség okainak feltárása, magyarázatok megadása
- Különböző törzsfák értelmezése vagy készítése biológiai adatbázisok és szerkesztőprogramok segítségével

TÉMAKÖR: Az emberi szervezet felépítése és működése – I. Testkép, testalkat, mozgásképesség
JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- azonosítja és vizsgálható formában megfogalmazza a természettudományos problémákat, biológiai és más természettudományi területről kiválasztja a jelenségek magyarázatához szükséges tényeket és ismereteket;
- az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;
- a vizsgált biológiai jelenségek magyarázatára előfeltevést fogalmaz meg, ennek bizonyítására vagy cáfolatára kísérletet tervez és kivitelez, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, megfigyeléseket és méréseket végez;
- a biológiai jelenségek vizsgálata során digitális szöveget, képet, videót keres, értelmez és felhasznál, vizsgálja azok megbízhatóságát, jogszerű és etikus felhasználhatóságát;
- megérti a környezeti állapot és az ember egészsége közötti összefüggéseket, azonosítja az ember egészségét veszélyeztető tényezőket, felismeri a megelőzés lehetőségeit, érvényesíti az elővigyázatosság elvét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- kiegyensúlyozott saját testképpel rendelkezik, amely figyelembe veszi az egyéni adottságokat, a nem és a korosztály fejlődési jellegzetességeit, valamint ezek sokféleségét;
- az emberi test kültakarójának, váz- és izomrendszerének elemzése alapján magyarázza az ember testképének, testalkatának és mozgásképességének biológiai alapjait;
- elemzi az ember mozgásképességének biokémiai, szövettani és biomechanikai alapjait, ezeket összefüggésbe hozza a mindennapi élet, a sport és a munka mozgásformáival, értékeli a rendszeres testmozgás szerepét egészségének megőrzésében.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az emberi szervek helymeghatározása a test anatómiai síkjai, tengelyei és irányai szerint
- Az emberszabású majmok, az előemberek, az ősemberek és a mai ember anatómiai jellemzőinek összehasonlítása, a fejlődési folyamat értelmezése
- A bőr három fő rétegének megismerése és a rétegek funkcióinak elemzése, egészségtani vonatkozások
- Az ember helyváltoztató mozgását lehetővé tevő belső váz és az erre felépülő vázizomzat együttes működésének értelmezése modellek, animációk, képek alapján
- Az emberi csontváz három fő táján (fej, törzs, végtagok) elhelyezkedő csontok, a végtagok főbb izmainak megismerése, az anatómiai és élettani kapcsolatok elemzése, egészségtani vonatkozások
- A csontok, izmok együttműködésének biomechanikai értelmezése, modellezése

FOGALMAK

emberszabású majmok, előemberek, ősemberek, mai ember, bőr, bőrszín, bőrvizsgálat, fejtáv, törzsváz, végtagváz, hajlító- és feszítőizom, záróizmok, mimikai izmok, ízület, sportsérülések

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Összehasonlító vázlatrajz készítése az emberszabású majmok, előemberek, ősemberek és a mai ember koponyájának és fogzatának felépítéséről
- Az emberré válás folyamatát bemutató filmek, animációk megtekintése és elemzése
- Az emberi bőr felépítését bemutató ábrák, makettek vizsgálata
- Ujjlenyomatok összehasonlítása (pl. az osztályban tanulók vagy családtagok esetében)
- Kiselőadás, házi dolgozat készítése a napfény okozta hatások és a bőr működésének összefüggéséről
- A bőrre kerülő krémek, tisztálkodószerek összetételének elemzése, következtetések levonása
- Az emberi csontváz makettjének vizsgálata, a testtájak fő csontjainak és a kapcsolódás módjainak azonosítása
- Különböző ízülettypusok mechanikai modellezése, makettek készítése
- Izmok eredésének, tapadásának, a hajlító- és feszítőizmok mechanikai modellezése, makettek készítése
- Néhány jellegzetes sportmozgás (pl. futás, ugrás, dobás) mozgásszervi alapjának megbeszélése, a sportsérülések elkerülési lehetőségeinek megbeszélése, ellátásuk gyakorlati bemutatása

TÉMAKÖR: Emberi szervezet felépítése és működése – II. Anyagforgalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

azonosítja és vizsgálható formában megfogalmazza a természettudományos problémákat, a biológiai és más természettudományi területről kiválasztja a jelenségek magyarázatához szükséges tényeket és ismereteket;

az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;

a vizsgált biológiai jelenségek magyarázatára előfeltevést fogalmaz meg, ennek bizonyítására vagy cáfolatára kísérletet tervez és kivitelez, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, megfigyeléseket és méréseket végez;

a biológiai jelenségek vizsgálata során digitális szöveget, képet, videót keres, értelmez és felhasznál, vizsgálja azok megbízhatóságát, jogszerű és etikus felhasználhatóságát;

egyéni és másokkal együttműködve célszerűen és biztonságosan alkalmaz biológiai vizsgálati módszereket, ismeri a fénymikroszkóp működésének alapelvét, képes azt használni;

megérti a környezeti állapot és az ember egészsége közötti összefüggéseket, azonosítja az ember egészségét veszélyeztető tényezőket, felismeri a megelőzés lehetőségeit, érvényesíti az elővigyázatosság elvét;

a szervrendszerek felépítésének és működésének elemzése alapján magyarázza az emberi szervezet anyagforgalmi, energetikai és információs működésének biológiai alapjait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a táplálkozás, a légzés, a keringés és a kiválasztás szervrendszerének elemzése alapján magyarázza az emberi szervezet anyag- és energiaforgalmi működésének biológiai alapjait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az emberi tápcsatorna szakaszainak és azok felépítésének elemzése, a fontosabb élettani funkciók vizsgálata és összehasonlítása

Az emberi táplálkozás mennyiségi és minőségi kritériumainak elemzése, az egészséges táplálkozás alapelveinek megismerése, az alkalmazás képességének fejlesztése

Az emberi légzőszervrendszer felépítésének és működésének vizsgálata

A légúti fertőzések típusainak és tüneteinek ismerete, a légszennyező anyagok egészségkárosító hatásainak elemzése

Az emberi keringési rendszer felépítése és működésének vizsgálata, a gyakoribb betegségeinek elemzése

Az emberi kiválasztó szervrendszer felépítése és szerepe a szervezet homeosztázisában, a húgyúti fertőzések tüneteinek ismerete, a művesekezelés elvének és alkalmazási módjának megismerése

FOGALMAK

bélcsatorna, légutak, légzőmozgások, légszennyezés, szív, keringési rendszer, vér, magas vérnyomás betegség, infarktusveszély, agyvérzés, kiválasztó szervrendszer

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A test belső szervei elhelyezkedésének tanulmányozása emberi torzó maketten
- Az emésztés és felszívódás helyéről és működéseiről folyamatára rajzolása
- Vércukorszint mérése, az eredmények értékelése
- A cukor-, zsír- és fehérjeemésztésre vonatkozó egyszerűbb biokémiai kísérlet elvégzése
- A keringési szervrendszer működésével összefüggő mérések (pl. vérnyomásmérés, pulzusszámmérések) elvégzése, következtetések levonása
- A légzési szervrendszer működésével összefüggő megfigyelések és egyszerűbb mérések elvégzése (pl. légzésszámváltozás, kilélegzett levegő CO₂-tartalma, vitálkapacitás-mérő készítése stb.)
- A dohányzás káros hatásainak megismertetése kiselőadások, tanulói prezentációk során, érveléssel a saját és mások egészségmegőrzése érdekében
- Emésztőenzimek működésének vizsgálata
- Az epe és mosogatószer hatásának összehasonlító vizsgálata
- Táplálkozási allergiák esetében alkalmazható étrendek készítése
- Élelmiszerek só- és cukortartalmának vizsgálata
- Az infarktus és az agyi keringési zavarok korai jeleinek összegyűjtése, összefoglaló esetleírások elemzése

TÉMAKÖR: Emberi szervezet felépítése és működése – III. Érzékelés, szabályozás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

azonosítja és vizsgálható formában megfogalmazza a természettudományos problémákat, biológiai és más természettudományi területről kiválasztja a jelenségek magyarázatához szükséges tényeket és ismereteket;

az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;

a vizsgált biológiai jelenségek magyarázatára előfeltevést fogalmaz meg, ennek bizonyítására vagy cáfolatára kísérletet tervez és kivitelez, azonosítja és beállítja a kísérleti változókat, megfigyeléseket és méréseket végez;

értékeli és példákkal igazolja a különféle szintű biológiai szabályozás szerepét az élő rendszerek normál működési állapotának fenntartásában;

a biológiai jelenségek vizsgálata során digitális szöveget, képet, videót keres, értelmez és felhasznál, vizsgálja azok megbízhatóságát, jogszerű és etikus felhasználhatóságát;

egyénileg és másokkal együttműködve célszerűen és biztonságosan alkalmaz biológiai vizsgálati módszereket, ismeri a fénymikroszkóp működésének alapelvét, képes azt használni;

megérti a környezeti állapot és az ember egészsége közötti összefüggéseket, azonosítja az ember egészségét veszélyeztető tényezőket, felismeri a megelőzés lehetőségeit, érvényesíti az elővigyázatosság elvét;

a szervrendszerek felépítésének és működésének elemzése alapján magyarázza az emberi szervezet anyagforgalmi, energetikai és információs működésének biológiai alapjait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

az ideg-, hormon- és immunrendszer elemzése alapján magyarázza az emberi szervezet információs rendszerének biológiai alapjait.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A bőr, a szem és a fül felépítése és érzékelő működésének vizsgálata, a leggyakoribb érzékszervi megbetegedések okainak és megelőzési lehetőségeinek áttekintése

Reflextípusok megkülönböztetése, elvégzett reflexvizsgálatok értelmezése

A hormonrendszer szabályozó szerepének értelmezése, az agyalapi mirigy, a mellékvese, a hasnyálmirigy és a pajzsmirigy által termelt hormonok hatásainak elemzése

Az ember központi és környéki idegrendszerének megismerése konkrét példákon keresztül (pl. mozgásszabályozás, vérnyomás-szabályozás, a vércukorszint és a vér ozmotikus koncentrációjának szabályozása)

Az emberi immunrendszer felépítésének és működésének elemzése animációk alapján, a fertőzés, a gyulladás, az allergia kialakulására vonatkozó tudományos cikkek elemzése, a betegségek kialakulásának megelőzésére, csökkentésére irányuló egyéni cselekvési lehetőségek számbavétele

FOGALMAK

mechanikai és hőérzékelés, reflex, látás, szemhibák és -betegségek; hallás, külső, középső, belső fül; egyensúlyozás, hormon, agyalapi mirigy, hasnyálmirigy, mellékvese, pajzsmirigy, központi és környéki idegrendszer, immunrendszer, immunválasz, kórokozó, antigén, antitest, védőoltás, gyulladás, allergia, bőrflóra, fertőzés, járvány

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Hideg- és melegpontok vizsgálata az emberi bőrfelszínen (páros gyakorlat)
- A bőr 1 cm²-nyi területén elhelyezkedő nyomáspontok vizsgálata (kétpontküszöb-térkép)
- A közel- és távollátás modellezése lencsékkel
- Vakfolt kimutatásának gyakorlása
- A csiga frekvenciafelfogó működésének modellezése

- Alapvető reflexműködéseink (pl. térdreflex, pupillareflex) vizsgálata
- Folyamatábra szerkesztése egy konkrét hormonális szabályozás megvalósulásáról
- Bemutató ábrák készítése (poszteren vagy számítógépes animáción) különböző szabályozási folyamatokról (pl: vérnyomás-, testhőmérséklet-, légzés-, vércukorszint-szabályozás stb.)
- Kiselőadás, poszter készítése a hormonális megbetegedésekről
- Az emberi immunrendszer felépítésének és működésének elemzése filmek, animációk és/vagy ábrák alapján
- Kiselőadások készítése történelmi és jelenkori világjárványokról, az okok és a megelőzési, védekezési módok feltárása
- Kiselőadások készítése a hazai kötelező védőoltások szerepéről és azok hiánya miatt kialakuló betegségekről

TÉMAKÖR: Az emberi nemek és a szaporodás biológiai alapjai

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi;
 biológiai jelenségek vizsgálata során digitális szöveget, képet, videót keres, értelmez és felhasznál, vizsgálja azok megbízhatóságát, jogszerű és etikus felhasználhatóságát;
 az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;
 értékeli és példákkal igazolja a különféle szintű biológiai szabályozás szerepét az élő rendszerek normál működési állapotának fenntartásában;
 tájékozódik a biotechnológia és a bioetika kérdéseiben, ezekről folyó vitákban tudományosan megalapozott érveket alkot.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri a férfi és a női nemi szervek felépítését és működését, a másodlagos nemi jellegeket és azok kialakulási folyamatát, ismereteit összekapcsolja a szaporító szervrendszer egészségtanával;
 biológiai ismereteit is figyelembe véve értékeli az emberi szexualitás párkapcsolattal és tudatos családtervezéssel összefüggő jelentőségét;
 megérti a fogamzásgátlók hatékonyságáról szóló információkat, a személyre szabott, orvosilag ellenőrzött fogamzásgátlás fontosságát;
 ismeri a fogamzás feltételeit, a terhesség jeleit, bemutatja a magzat fejlődésének szakaszait, értékeli a terhesség alatti egészséges életmód jelentőségét;
 felsorolja az emberi egyedfejlődés főbb szakaszait, magyarázza, hogyan és miért változik a szervezetünk az életkor előrehaladásával, értékeli a fejlődési szakaszok egészségvédelmi szempontjait, önmagát is elhelyezve ebben a rendszerben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az emberi nemek kromoszómák (X, Y) általi meghatározottságának ismerete

A nemi jellegek és működések hormonok általi szabályozottságának megértése, a főbb hormonok és hatásaik azonosítása

Az elsődleges és másodlagos nemi jelleg fogalmi értelmezése, biológiai szempontú leírása

- A női és a férfi szaporodási szervrendszer szerveinek (külső és belső nemi szervek) megismerése, a felépítés és a működés összekapcsolása
- A menstruációs ciklus hormonális szabályozásának értelmezése
- Az emberi szexualitás, a nemi kapcsolatok biológiai alapjainak megismerése, a szexualitás egyéni boldogsággal, párkapcsolatokkal összefüggő funkcióinak megbeszélése
- A biztonságos nemi élet fontosságának felismerése, a nemi betegségek megelőzési módjainak megismerése, a nemi higiénia gyakorlati szempontjainak áttekintése
- A családtervezésről meglévő előzetes tudás felszínre hozása, etikai szempontú megbeszélése
- Mechanikai és hormonális fogamzásgátlás mechanizmusainak értelmezése és elemzése
- A fogamzás feltételeinek, folyamatának megismerése, a terhesség kezdeti jeleinek megbeszélése, a terhességi vizsgálatok biológiai hátterének értelmezése
- A terhességi szűrővizsgálatok formáinak megismerése és összehasonlítása
- A várandósság alatti élettani, hormonális változások értelmezése és elemzése
- Az embrionális és a magzati fejlődés biológiai történéseinek elemzése, a folyamatok anatómiai és időbeli elhelyezése
- A szülés szakaszai, a folyamat során végbemenő élettani változások, működések elemzése
- A születés utáni egyedfejlődés főbb szakaszainak vázlatos áttekintése, a jellegzetes élettani és pszichikai változások azonosítása
- A gyermekek megfelelő testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését biztosító családi és társadalmi hatások megbeszélése
- A gyermekgondozás társadalmi szinten kialakult segítő szolgálatainak és egyéb formáinak áttekintése, a gyermekorvosi és a védőnői hálózat működésének megismerése
- A veleszületett rendellenességek biológiai hátterének értelmezése, a gyakoribb formák bemutatása, az ezzel kapcsolatos genetikai és magzati vizsgálati lehetőségek áttekintése

FOGALMAK

nemi kromoszómák, nemi jellegek, ivari őssejtek, here, hímvasejt, tesztoszteron, petefészek, petesejt, peteérés, méh, menstruáció, zigóta, embrió, magzatburok, magzat, fogamzás és fogamzásgátlás, családtervezés, FSH, LH, progeszteron, ösztrogén, HCG, veleszületett rendellenességek, magzati szűrővizsgálatok

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A nemi jellegeket és az egyedfejlődés során tapasztalható változásokat összehasonlító táblázat készítése
- Az elsődleges nemi szervek felépítését és működését bemutató ábrák, animációk elemzése
- Szaporító szervrendszert jellemző szövettani metszetek vizsgálata (méh, petefészek, here, ivarsejtek)
- A menstruációs ciklus hormonális periódusait bemutató ábrák, animációk keresése és értelmezése
- Mechanikai és hormonális fogamzásgátlás módszereinek összehasonlítása és elemzése
- Terhességi szűrővizsgálatok módjainak megismerése kiselőadások formájában vagy védőnői előadás során
- Bemutató készítése az embrionális és magzati fejlődés főbb szakaszairól
- Családtervezési módszerek megismerése szakember előadásában és/vagy tanulói kiselőadások formájában

- Nőgyógyász előadása a fogamzás, a fogamzásgátlás, a terhesség, a szülés folyamatairól és a magzati szűrővizsgálatok módjairól

TÉMAKÖR: A viselkedés biológiai alapjai, a lelki egyensúly és a testi állapot összefüggése

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;
a biológiai jelenségek vizsgálata során digitális szöveget, képet, videót keres, értelmez és felhasznál, vizsgálja azok megbízhatóságát, jogszerű és etikus felhasználhatóságát;
ismeri a tudományos és áltudományos közlések lényegi jellemzőit, ezek megkülönböztetésének képességét életvitelének alakításában is alkalmazza;
értékeli és példákkal igazolja a különféle szintű biológiai szabályozások szerepét az élő rendszerek normál működési állapotának fenntartásában;
ismer és alkalmaz az egészségi állapot jelzésében, a betegségek felismerésében vagy egészségügyi vészhelyzetek kezelésében segítséget nyújtó mobiltelefonos applikációkat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

a biológiai működések alapján magyarázza a stressz fogalmát, felismeri a tartós stressz egészségre gyakorolt káros hatásait, igyekszik azt elkerülni, csökkenteni;
ismeri a gondolkodási folyamatokat és az érzelmi és motivációs működéseket meghatározó tényezőket, értékeli az érzelmi és az értelmi fejlődés kapcsolatát;
ismeri a mentális egészség jellemzőit, megérti annak feltételeit, ezek alapján megtervezi az egészségmegőrző magatartásához szükséges életviteli elemeket;
megérti az idegsejtek közötti jelátviteli folyamatokat, és kapcsolatba hozza azokat a tanulás és emlékezés folyamataival, a drogok hatásmechanizmusával;
az agy felépítése és funkciója alapján magyarázza az információk feldolgozásával, a tanulással összefüggő folyamatokat, értékeli a tanulási képesség jelentőségét az egyén és a közösség szempontjából;
biológiai folyamatok alapján magyarázza a függőség kialakulását, felismeri a függőségekre vezető tényezőket, ezek kockázatait és következményeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az emberi viselkedés biológiai gyökereinek és emberi sajátosságainak elemzése az állatok viselkedésével történő összehasonlítás és az evolúciós megközelítés alapján
A stresszhatás mértékétől és időtartamától függő élettani, viselkedésbeli változások (vészreakció, szimpatikus túlsúly) felismerése és megkülönböztetése, a legális stresszoldás melletti érvelés
A gondolkodás folyamatát meghatározó tényezők bemutatása egy konkrét esetre (probléma megoldására) alkalmazva
A mentális egészséget is figyelembe vevő (saját, családtag, barát) egészségmegőrző program megtervezése, bemutatása, mobiltelefonos applikációk felhasználása
A drogok és más függőségek okozta hatások jeleinek és mechanizmusainak értelmezése
Az idegsejt ingerelhetőségének magyarázása, fő funkcióinak értelmezése (információfelvétel, -feldolgozás, -továbbítás, -átadás), kapcsolata a tanulási és emlékezési folyamatokkal

Az idegsejtek hálózatokba szerveződésének megértése, a magasabb rendű működésekben játszott szerepük értékelése

Esettanulmányok, mobiltelefonos applikációk, képek alapján annak megértése, hogy a halántéklebenynek a memória kialakításában, a homloklebenynek (neokortex) a kognitív funkciókban van kiemelkedő szerepe

A tanulás biológiai funkcióinak bemutatása, az eltérő tanulási képesség lehetséges okainak és formáinak feltérképezése, a következmények megvitatása

A függőségek összekapcsolása biológiai tényezőkkel (genetikai hajlamok, egyes agyterületek szinapszisainak megváltozása), a függőségekből eredő kockázatok, következmények felismerése esettanulmányok alapján

FOGALMAK

öröklött és tanult viselkedési elemek, agresszió, altruizmus, stressz, gondolkodás, agykéreg, szinapszis, idegsejthálózat, mentálhigiéné, motiváció, tanulás, emlékezés, érzelmek, drog, függőség

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Konrad Lorenz és Pavlov állatkísérleteinek bemutatása beszámolók vagy filmek alapján
- Az ember öröklött és tanult viselkedési elemeit bemutató példák gyűjtése, megbeszélése
- A természetben vagy állatkertben megfigyelhető faj viselkedésében látható mintázatok (idő, tér és cselekvés) számítógépes elemzése, dokumentálása
- Drogok hatásmechanizmusát bemutató animációk elemzése
- Idegsejtek, idegi hálózatok működését és a drogok hatását bemutató tudományos ismeretterjesztő előadások, filmek megtekintése, közös megbeszélés
- Esettanulmányok elemzése az eltérő tanulási képességek lehetséges okairól

TÉMAKÖR: Az egészségügyi rendszer, elsősegélynyújtás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi;

ismer és alkalmaz az egészségi állapot jelzésében, a betegségek felismerésében vagy egészségügyi vészhelyzetek kezelésében segítséget nyújtó mobiltelefonos applikációkat;

az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;

a biológiai jelenségek vizsgálata során digitális szöveget, képet, videót keres, értelmez és felhasznál, vizsgálja azok megbízhatóságát, jogszerű és etikus felhasználhatóságát;

a valós és virtuális tanulási közösségekben, másokkal együttműködve megtervez és kivitelez biológiai vizsgálatokat, projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

ismeri az orvosi diagnosztika, a szűrővizsgálatok és védőoltások célját, lényegét, értékeli ezek szerepét a betegségek megelőzésében és a gyógyulásban;

megkülönbözteti a házi- és a szakorvosi ellátás funkcióit, ismeri az orvoshoz fordulás módját, tisztában van a kórházi ellátás indokaival, jellemzőivel;

ismeri a leggyakoribb fertőző betegségek kiváltó okait, ismeri a fertőzések elkerülésének lehetőségeit és a járványok elleni védekezés módjait;

ismeri a leggyakoribb népbetegségek (pl. szívinfarktus, stroke, cukorbetegség, allergia, asztma) kockázati tényezőit, felismeri ezek kezdeti tüneteit;

korábbi elsősegélynyújtással kapcsolatos ismereteinek és készségeinek alkalmazásával képes a bekövetkezett balesetet, rosszullétet felismerni, segítséget (szükség esetén mentőt) hívni, valamint elsősegélyt nyújtani;

az emberi szervezet felépítéséről, működéséről szerzett tudását, eddigi elsősegélynyújtással kapcsolatos ismereteit és készségeit az egészséges életvitel kialakításában és az elsősegélynyújtásban alkalmazza;

szükség esetén képes a sérült vagy beteg személy ellátását a rendelkezésre álló eszközökkel (vagy eszköz nélkül) megkezdeni (sebellátás, vérzéscsillapítás, eszméletlen beteg ellátása, szabad légút biztosítása);

ismer és alkalmaz az egészségi állapot jelzésében, a betegségek felismerésében vagy egészségügyi vészhelyzetek kezelésében segítséget nyújtó mobiltelefonos applikációkat;

szükség esetén alkalmazza a felnőtt alapszintű újraélesztés műveleteit (CPR), képes félautomata defibrillátor alkalmazására.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az orvosi diagnosztika céljának, legfontosabb eljárásainak megismerése

A legfontosabb laboratóriumi vizsgálatok céljának, indokoltságának, egyes módszereinek és gyógyítással kapcsolatos jelentőségének értékelése

Egyes orvosi képző eljárások céljának, alkalmazásuk indokoltságának megértése (példákon keresztül), szükségességüknek az előnyök és kockázatok mérlegelésén alapuló elfogadása

A különféle sugárzások okozta megbetegedések okainak elemzése, kialakulásuk csökkentésének megismerése

Konkrét példák, esettanulmányok és filmek alapján a különféle típusú orvosi ellátások (házi-, szakorvosi, kórházi) céljának, egymással való összefüggésének megértése

A betegjogi képviselő lehetőségének, elérhetőségének ismerete, az igénybevétellel kapcsolatos tájékozottság megszerzése

A gyakoribb fertőző betegségek tüneteinek felismerése, az orvoshoz fordulás szükségességének felismerése, alapszintű járványügyi ismeretek megszerzése, a népességre kiterjedő védőoltások jelentőségének értékelése

Preventív szemléletű egészségműveltség kialakítása, a gyakoribb népbetegségek életmóddal összefüggő kockázati tényezőinek ismeretén alapuló életvitel kialakítása

A XXI. századi technológiákra alapozott egészségműveltség és -tudatosság, az önmegfigyelés, az otthoni mérések (testsúly, vérnyomás, vércukor) és mobiltelefonos applikációkon alapuló monitorozás lehetőségének megismerése

Az elsősegélynyújtás és életmentés elemi szabályainak gyakorlatban történő kivitelezése szimulációk során, telefonos applikációk alkalmazása

A mentőhívás lépéseinek és alapszabályainak megismerése, gyakorlása

A klinikai halál és a biológiai halál fogalmának értelmezése, annak megértése, hogy a halál nem pillanatnyi esemény, hanem folyamat, mely visszafordítható, ha az elsősegélynyújtó haladéktalanul és szakszerűen megkezdi az újraélesztést

A berendezés nélküli alapfokú újraélesztési eljárások megismerése és gyakorlati alkalmazása

A félautomata defibrillátor működési mechanizmusának megismerése és alkalmazásának gyakorlati elsajátítása

A vérzések leggyakoribb okainak és a vérzéscsillapítás módjainak megismerése, alkalmazásuk képességének megszerzése

Sebtípusok megismerése és a fertőtlenítés, sebellátás szabályainak gyakorlati elsajátítása

Csonttörések típusainak, valamint a nyílt és zárt törések ellátásának megismerése

Ficam, rándulás ellátási szabályainak megismerése

Égési sérülési fokozatok megismerése, összehasonlítása, az égési sérülések alapvető ellátási teendőinek megismerése

Áramütést szenvedett egyén ellátásakor szükséges alapvető teendők megismerése

Mérgezési tünetek megismerése és az ellátás lépéseinek gyakorlati alkalmazása

Eszméletvesztést szenvedett egyén ellátási módjának megismerése

FOGALMAK

laborvizsgálat, lelet, vérnyomás mérése, UH, röntgen, CT, MR, sugárbetegségek, betegjogok, népbetegség, fertőzés, járvány, újraélesztés, stabil oldalfekvés, defibrillátor, ájulás, sokkos állapot, vérzéstípusok, fertőtlenítés, csonttöréstípusok, ficam, égési sérülések fokozatai, mérgezések típusai

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az egészséges életmód fenntartását szolgáló mobilapplikációk megismerése, értelmezése, elemzése, alkalmazásuk kritikai megítélése
- Alapvető egészségügyi mérések (vérnyomásmérés, vércukorszintmérés) elvégzése, érvelés a rendszeres vizsgálatok és a betegségmegelőzés közötti összefüggésről
- Az Egészségügyi törvény betegjogokra vonatkozó részeit bemutató kiselőadás megtartása
- Teljes laborvizsgálati lap értelmezése szakember segítségével
- Iskolai egészségnap vagy tematikus hét szervezése, ennek keretében szakemberek előadásai a betegellátás fokozatairól, módjairól
- Az orvosi képző eljárások (röntgen, ultrahang, CT, MR) működésének és diagnosztikai jelentőségének bemutatása tanulói prezentációkban
- A szűrővizsgálatok rendszerének és szükségességének megismerése
- Elsősegélynyújtást igénylő helyzetek megbeszélése, ezekkel kapcsolatos gyakorlatok elvégzése
- Újraélesztési protokoll és félautomata defibrillátor alkalmazásának gyakorlása

TÉMAKÖR: Az élőhelyek jellemzői, alkalmazkodás, az életközösségek biológiai sokfélesége

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

azonosítja és vizsgálható formában megfogalmazza a természettudományos problémákat, biológiai és más természettudományi területről kiválasztja a jelenségek magyarázatához szükséges tényeket és ismereteket;

biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi;

az elvégzett vagy elemzett biológiai vizsgálatok során elvégzi az adatrögzítés és -rendezés műveleteit, ennek alapján tényekkel alátámasztott következtetéseket von le;

felismeri a természetes élőhelyeket veszélyeztető tényezőket, kifejti álláspontját az élőhelyvédelem szükségességéről, egyéni és társadalmi megvalósításának lehetőségeiről;

érti az ökológiai rendszerek működése (anyagkörforgás, energiaáramlás) és a biológiai sokféleség közötti kapcsolatot, konkrét életközösségek vizsgálata alapján táplálkozási piramist, hálózatot elemez;

a valós és virtuális tanulási közösségekben, másokkal együttműködve megtervez és kivitelez biológiai vizsgálatokat, projekteket;

tájékozódik a biotechnológia és a bioetika kérdéseiben, ezekről folyó vitákban tudományosan megalapozott érveket keres.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

példákkal mutatja be a fontosabb hazai szárazföldi és vizes életközösségek típusait, azok jellemzőit és előfordulásait;

másokkal együttműködve megtervezi és kivitelezi lakóhelye környezeti állapotának eseti vagy hosszabb idejű vizsgálatát, értékeli a kapott eredményeket;

megfigyelések, leírások és videók alapján azonosítja a populációk közötti kölcsönhatások típusait, az ezzel összefüggő etológiai jellemzőket, bemutatja ezek jellegét, jelentőségét;

érti az ökológiai mutatókkal, bioindikációs vizsgálatokkal megvalósuló környezeti állapotelemzések céljait, adott esetben alkalmazza azok módszereit;

ismeri a levegő-, a víz- és a talajszennyezés forrásait, a szennyező anyagok típusait és példáit, konkrét esetek alapján elemzi az életközösségekre gyakorolt hatásukat;

felismeri és példákkal igazolja az állatok viselkedésének a környezethez való alkalmazkodásban játszott szerepét;

érti a biológiai sokféleség fogalmát, értékeli a bioszféra stabilitásának megőrzésében játszott szerepét, érti az ökológiai rendszerek működése és a biológiai sokféleség közötti kapcsolatot, konkrét életközösségek vizsgálata alapján táplálkozási piramist, hálózatot elemez;

érti az ökológiai egyensúly fogalmát, értékeli a jelentőségét, példákkal igazolja az egyensúly felborulásának lehetséges következményeit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Az élettelen környezeti tényező fogalmának ismerete és összekapcsolása az élettani és ökológiai tűrőképességgel

A környezeti tűrőképesség általános értelmezése, típusok azonosítása példák alapján

Élőhelyek fény-, hőmérsékleti, vízellátási és talajminőségi viszonyainak vizsgálat

A levegő kémiai, fizikai jellemzőinek vizsgálata, az élőlényekre gyakorolt hatásuk elemzése

Az édesvízi és tengeri élőhelyek vízminőségét befolyásoló tényezők elemzése példákon keresztül

A talaj kémiai és fizikai tulajdonságainak, minőségi jellemzőinek ismerete, főbb talajtípusok összehasonlítása

A környezet eltartóképességének elemzése

A biológiai óra és a környezeti ciklusok (napi, éves) közötti összefüggés megértése, az aspektus értelmezése

Az életközösségek hosszabb távú, nem ciklikus időbeli változásának vizsgálata, a szukcesszió folyamatának értelmezése

Az élőlények bioszférában történő elterjedését befolyásoló tényezők elemzése

A testfelépítés, az élettani működés és a viselkedés környezeti alkalmazkodásban játszott szerepének vizsgálata, konkrét példák elemzése

Populációk kölcsönhatásait meghatározó viszonyok elemzése, főbb típusok azonosítása és felismerése konkrét példák alapján

A biológiai sokféleség fogalmi értelmezése

Az ökológiai stabilitás feltételeinek és jellemzőinek vizsgálata, veszélyeztető tényezők azonosítása
Esettanulmányok elemzése és készítése, helyszíni megfigyelések elvégzése, adatgyűjtés és elemzés
Az élőhelyek és védett fajok megőrzése biológiai jelentőségének értékelése, az ezt támogató egyéni és társadalmi cselekvési lehetőségek áttekintése, sikeres példák gyűjtése

FOGALMAK

tűrőképesség, biológiai óra, aszpektus, aerob és anaerob környezet, vízminőség, talajminőség, szukcesszió, kommenzalizmus, szimbiózis, antibiózis, versengés, parazitizmus, zsákmányszerzés, ökológiai stabilitás, biológiai sokféleség, védett fajok, fajmegőrző program

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az intézmény közelében lévő természeti terület abiotikus tényezőinek mérése, aspektusainak vizsgálata, az adatok rögzítése és elemzése
- Az iskola környezetében lévő környezetszennyező források feltérképezése
- Fajok tűrőképességének grafikonokon történő összehasonlítása
- Különböző vízminták fizikai, kémiai és biológiai vizsgálata (nitrát/nitrit-, foszfáttartalom, vízkeménység, pH, BISEL)
- Különböző talajminták vízmegkötő képességének, szerves- és szervesetlenanyag-tartalmának vizsgálata
- Ülepedő por mennyiségi vizsgálata növényi részeken, műtárgyakon
- A populációk közötti kölcsönhatásokat bemutató videók keresése és elemzése
- Konkrét példák és megfigyelések alapján táblázatok készítése a populációk együttélésének módjairól
- Védett fajok megismerése, esetenként azonosítása határozók és mobiltelefonos applikációk segítségével
- Kiselőadások tartása kihalt fajokról, kihalásuk okairól

TÉMAKÖR: A Föld és a Kárpát-medence értékei

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;
- a biológiai jelenségek vizsgálata során digitális szöveget, képet, videót keres, értelmez és felhasznál, vizsgálja azok megbízhatóságát, jogszerű és etikus felhasználhatóságát;
- biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi;
- érti az ökológiai rendszerek működése (anyagkörforgás, energiaáramlás) és a biológiai sokféleség közötti kapcsolatot, konkrét életközösségek vizsgálata alapján táplálkozási piramist, hálózatot elemez;
- felismeri a természetes élőhelyeket veszélyeztető tényezőket, kifejti álláspontját az élőhelyvédelem szükségességéről, egyéni és társadalmi megvalósításának lehetőségeiről;

a valós és virtuális tanulási közösségekben, másokkal együttműködve megtervez és kivitelez biológiai vizsgálatokat, projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

érvel a Föld mint élő bolygó egyedisége mellett, tényekre alapozottan és kritikusan értékeli a természeti okokból és az emberi hatásokra bekövetkező változásokat; ismeri a Kárpát-medence élővilágának sajátosságait, megőrzendő értékeit, ezeket összekapcsolja a hazai nemzeti parkok tevékenységével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A Föld Naprendszeren belüli elhelyezkedésének, kozmikus környezetének és a bolygó adottságainak a földi élet lehetőségével való összefüggése, az élet hosszú távú fennmaradásához és fejlődéséhez kapcsolódó jellemzők azonosítása

A szárazföldi élővilág egyes kiemelt jelentőségű elemeinek, konkrét életközösségeinek és védett fajainak bemutatása, értékelése (pl. Amazonas vidéke, afrikai esőerdők és szavannák, magashegységek, füves puszták stb.)

A Föld óceáni és tengeri életközösségeinek tanulmányozása, néhány kiemelt jelentőségű példa elemzése, védendő értékek bemutatása (pl. korallszirtek)

A Föld élővilágát különleges nézőpontokból bemutató természetfilmek nézése, a szerzett élmények és ismeretek megbeszélése

A Kárpát-medence földtani és éghajlati adottságainak és az itt folyó gazdálkodás kölcsönhatásainak elemzése

A Kárpát-medence és az eurázsiai, afrikai élővilág közötti kapcsolat megértése (növények elterjedése, madárvándorlások)

A Kárpát-medence jellegzetes életközösségeinek megismerése, egy-egy endemikus, illetve reliktum faj bemutatása, jelentőségük értékelése

Néhány hazai nemzeti park jellegzetes természeti adottságainak, életközösségeinek vizsgálata, jellemző növény- és állatfajainak bemutatása

Természetfotók, filmek készítése hazai környezetben, azok szemlélése és megbeszélése egyénileg és csoportosan

FOGALMAK

globális átlaghőmérséklet, ózonpajzs, üvegházhatás, mágneses védőpajzs, ártéri erdő, löszgyep, homoki gyepek, endemikus fajok, reliktum fajok, szikések, sziklagyepek, nádasok, láprét, hegyi kaszálórét, nemzeti parkok

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyes kontinensek élővilágát bemutató tematikus foglalkozások, kiállítások szervezése (pl. Afrika-nap, Dél-Amerika-nap stb.)
- A környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos poszterek készítése jeles napok alkalmával
- A Kárpát-medencében található nemzeti parkok honlapjának felkeresése, a kiemelkedő értékek bemutatása
- A természeti tájat, védendő értékeket bemutató művészeti alkotások (rajzok, festmények, fotók, tájleírások) gyűjtése és megbeszélése
- Tájakat, életközösségeket és élőlényeket bemutató művészeti alkotások készítése (rajzolás, festés, fotózás, leírások, versek írása)
- Projektmunka készítése: lakóhelyem környezetvédelmi problémái, természetvédelmi értékei

TÉMAKÖR: Ember és bioszféra – fenntarthatóság

JAVASOLT ÓRASZÁM: 11 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

az élő rendszerek vizsgálata során felismeri az analógiákat, korrelációkat, alkalmazza a statisztikus és a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, kritikusan és kreatívan mérlegeli a lehetőségeket, bizonyítékokra alapozva érvel, több szempontot is figyelembe vesz;

biológiai vonatkozású adatokat elemez, megfelelő formába rendez, ábrázol, ezek alapján előrejelzéseket, következtetéseket fogalmaz meg, a már ábrázolt adatokat értelmezi;

ismeri a bioinformatika fogalmát, érti a felhasználási lehetőségeit, és értékeli a biológiai kutatásokból származó nagy mennyiségű adat feldolgozásának jelentőségét;

felismeri a természetes élőhelyeket veszélyeztető tényezőket, kifejti álláspontját az élőhelyvédelem szükségességéről, egyéni és társadalmi megvalósításának lehetőségeiről;

tájékozódik a biotechnológia és a bioetika kérdéseiben, ezekről folyó vitákban tudományosan megalapozott érveket alkot;

valós és virtuális tanulási közösségekben, másokkal együttműködve megtervez és kivitelez biológiai vizsgálatokat, projekteket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

konkrét példák alapján vizsgálja a bioszférában végbemenő folyamatokat, elemzi ezek idő- és térbeli viszonyait, azonosítja az emberi tevékenységgel való összefüggéseket;

történeti adatok és jelenkori esettanulmányok alapján értékeli a mezőgazdaság, erdő- és vadgazdaság, valamint a halászat természetes életközösségekre gyakorolt hatását, példák alapján bemutatja az ökológiai szempontú, fenntartható gazdálkodás technológiai lehetőségeit;

példák alapján elemzi a levegő-, a víz- és a talajszennyeződés, az ipari és természeti katasztrófák okait és ezek következményeit, az emberi tevékenységnek az élőhelyek változásához vezető hatását, ennek alapján magyarázza egyes fajok veszélyeztetettségét;

érti és elfogadja, hogy a jövőbeli folyamatokat a jelen cselekvései alakítják, tudja, hogy a folyamatok tervezése, előrejelzése számítógépes modellek alapján lehetséges;

a kutatások adatai és előrejelzései alapján értelmezi a globális éghajlatváltozás élővilágra gyakorolt helyi és bioszféra szintű következményeit;

értékeli a környezet- és természetvédelem fontosságát, megérti a nemzetközi összefogások és a hazai törekvések jelentőségét, döntései során saját személyes érdekein túl a természeti értékeket és egészségmegőrzési szempontokat is mérlegeli.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A fenntarthatóság fogalmának komplex értelmezése, a természeti, technológiai és gazdasági folyamatok közötti összefüggések feltárása

Az élő rendszerekre gyakorolt, emberi tevékenységgel összefüggő hatások adatok alapján való azonosítása, a lehetséges következmények felismerése

A fenntarthatósággal összefüggő egyéni, közösségi, nemzeti és globális szintű felelősségek és cselekvési lehetőségek elemzése, megfogalmazása

A növénytermesztés és állattenyésztés, az erdő- és vadgazdálkodás, a halászat és haltenyésztés történeti és jelenkori technológiáinak a fenntarthatóság szempontjából való kritikai elemzése, alternatívák keresése

A Föld globális szintű környezeti folyamatai, pl. az éghajlatváltozás vizsgálatára szolgáló módszerek („big data”, számítógépes modellezés) megismerése, az előrejelzések megbízhatóságának értékelése

A környezet- és természetvédelem törvényi szabályozásának, a nemzetközi egyezmények jelentőségének példákkal való bizonyítása

Az ökológiai fenntarthatósággal összefüggő civil kezdeményezések és szervezetek tevékenységének megismerése, lehetőség szerinti segítése

Fenntarthatósággal kapcsolatos tematikus programokban való aktív részvétel

FOGALMAK

globális éghajlatváltozás, üvegházgázok, klímamodellek, fenntarthatóság, ökológiai gazdálkodás, biogazdálkodás, élőhely-degradáció és -védelem, invazív faj, természetvédelmi törvény, „big data”

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az üvegházhatás alapvető jelentőségének és a növekedés következményeinek megbeszélése
- A Föld éghajlatában várható változások élőlényekkel, életközösségekkel való összefüggésével kapcsolatos információk keresése, összefoglalása, az éghajlatváltozást modellező szimulációk (játékprogramok) kipróbálása
- Kiselőadás a Fenntartható Fejlődési Célokról
- Klímavédelemmel kapcsolatos önálló projekt kidolgozása, az eredmények megosztása más iskolákkal, klímavédelmi egyezmény alkotása projekt/vita keretében
- Az egészséges ivóvíz és a vizes élőhelyek biztosításával kapcsolatos projektmunka kidolgozása, az eredmények megosztása más iskolákkal
- Az interneten is bemutatkozó vagy a lakóhely környezetében található biogazdálkodás felkeresése, összefoglaló készítése az ott alkalmazott gazdálkodási módszerekről
- Ökológiai lábnyom számítása internetes applikáció segítségével, egyéni és közösségi cselekvésre vonatkozó következtetések levonása
- Hulladékhasznosítási és szennyvíztisztítási eljárások megbeszélése, ötletek megvitatása

Digitális kultúra

RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

A) KOMPETENCIÁK

Általános kompetenciák

A vizsgázótól elvárjuk, hogy az érettségi vizsgán az alábbi általános kompetenciák meglétét bizonyítsa

- ☐ alkalmazói készség;
- ☐ problémamegoldó készség;
- ☐ algoritmikus gondolkodás;
- ☐ önálló munkavégzés;
- ☐ alkotó munka;
- ☐ az informatika és a társadalom kölcsönhatásának ismerete;
- ☐ az operációs rendszer hálózati szolgáltatásaink használata;
- ☐ integrált eszközhasználat.

Tartalomorientált kompetenciák

- ☐ Szövegszerkesztés
- ☐ Számítógépes grafika és képszerkesztés
- ☐ Bemutatókészítés
- ☐ Táblázatkezelés
- ☐ Adatbázis-kezelés
- ☐ Publikálás a világhálón
- ☐ Algoritmizálás, adatmodellezés
- ☐ A programozás eszközei

Az alábbi témakörökre általánosan vonatkozó iránymutatás: Az érettségi vizsgán követelmény a komplex eszközhasználat, a feladatokban megjelenhetnek más témakörökhöz tartozó elemek. A vizsgázónak képesnek kell lennie a problémamegoldás során az eszközök integrált használatára.

1. Szövegszerkesztés

A vizsgázó

Dráma és színház 8.

Dráma és színház 8. évfolyam	
Összes óraszám:	18 óra
Szabályjátékok, népi játékok	2
Dramatikus játékok (szöveggel, hanggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal)	2
Rögtönzés, Önismeret szigetjátékkal	2
Saját történetek feldolgozása	5
Műalkotások feldolgozása	2
Dramaturgiai alapfogalmak, játékok	2
A színház kifejezőeszközei (szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc)	1
Színházi műfajok, stílusok	2

Dráma és színház 9-12.

Dráma és színház

helyi tanterv

A dráma és színház tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése. A dráma és színház kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást.

A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, ezzel együtt különböző drámai és színházi kifejezési formák megismerését, alkalmazásuk elsajátítását és értelmezését szolgálják. A dramatikus tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul az önazonosság erősítéséhez és a nemzeti, helyi vagy nemzetiségi közösségi tudat kialakításához.

A dráma és színház tevékenységformáival való személyes találkozás révén a művészeti ág nyelve a tanulók sajátjává válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye.

A tantárgy sajátosságai miatt nagyban fejleszti a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciáit, hiszen a tárgy tanulása során a tanuló olyan készségeket sajátít el, amelyek magukban foglalják gondolatok, tapasztalatok és érzések befogadását és kifejezését a művészetek és más kulturális kifejezésmódok széles körében.

Dráma és színház tantárgy esetében a különböző készségek és képességek fejlesztésén kívül nagy hangsúly helyeződik az év végén esedékes vizsgaelőadásra való felkészülésre. A tanulók ekkor adnak számot tudásukról, amelyet a közösen elkészített produkció reprezentál.

9. évfolyamon a legfontosabb cél a tanulók közötti kölcsönös bizalom kialakítása és megtartása.

10. évfolyamon ennek a kialakult légkörnek a további elmélyítése történik, míg 11-12. évfolyamon már a drámaérettségre való felkészülése kerül a középpontba.

9. évfolyam

heti 2 óra (a tanévben összesen 72)

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM
Ismerkedés, az éves munkamenet vázolása	1
Koncentrációs és lazítógyakorlatok	2
Érzékelésfejlesztő gyakorlatok	3
Figyelemtartásra épülő gyakorlatok	3
Figyelemmegosztásra épülő gyakorlatok	5
Páros, kiscsoportos és csoportos egyensúly és bizalomgyakorlatok	5
Egyéni stílus, karakter, státusz érzelm ábrázolása nyelvi- és gesztusnyelvi eszközökkel	7
Stílus, jellem ábrázolása mozgással	10
Improvizációs gyakorlatok	10
Hétköznapi helyzetek megjelenítése	10
Mindennapi történetek, érzések, élmények feldolgozása	11
Színházelméleti alapismeretek	4
Értékelés, lezárás	1

10. évfolyam

heti 2 óra (a tanévben összesen 72)

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM
Ismerkedés, az éves munkamenet vázolása	1
Koncentrációs és lazítógyakorlatok	5

Relaxációs játékok és gyakorlatok	9
Bizalomgyakorlatok	11
A figurateremtés folyamata	11
Érzelmek, hangulatok ábrázolása nyelvi és nem nyelvi eszközökkel	11
A különféle beszédmodok és a hatáskeltés eszközei	2
A mozgásszínházi technikák alapjai	1
Stílus, jellem ábrázolása mozgással és tánccal	3
Némajátékos és szöveges improvizációk	5
Hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése	6
A feszültségteremtés eszközeinek felismerése és alkalmazása	6
Értékelés, lezárás	1

11. évfolyam

heti 2 óra (egész évben 72 óra)

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM
Koncentrációs és lazítógyakorlatok	2
A figyelemmegosztás fejlesztése és a figyelemtartás idejének növelésére irányuló gyakorlatok	4
Összetett kommunikációs és beszédfejlesztő gyakorlatok	2
Fizikai koncentrációt, testtudatot fejlesztő gyakorlatok	4
Csoportos együttműködést igénylő gyakorlatok	4
Hangulatok kifejezése mozgással	1
Stílus, jellem ábrázolása mozgással	1

Látott vagy hallott történetek feszültségteli jeleneteinek felidézése egész csoportos és kiscsoportos improvizációkban	2
Szituációs gyakorlatok a realista, a jelzéses és a túlzó játéktílus eszközeinek alkalmazásával	1
Hétköznapi helyzetek megjelenítése és értelmezése	1
Improvizáció a megismert színházi stílusok elemeinek alkalmazásával	1
Mozgássor tervezése, mozgásos improvizáció	3
Különböző színházi stílusok jellemző jegyeinek alkalmazása saját improvizációs játékban	10
Ismerkedés napjaink világszínházi törekvéseivel	10
A színpadi tér, a tér használatának lehetőségei és következményei	10
Jelenetek, performance tervezése, kivitelezése különböző színházi, bábszínházi, tánc- és mozgásszínházi formák alkalmazásával	11
Mozgásos improvizációk zene, szituáció, téma, szöveg vagy vizuális elemek felhasználásával	4
Értékelés, lezárás	1

12. évfolyam

heti 3 óra (a tanévben 90 óra)

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM
Koncentrációs és lazítógyakorlatok	6

A figyelemmegosztás fejlesztése és a figyelemtartás idejének növelésére irányuló gyakorlatok	6
Összetett kommunikációs és beszédfejlesztő gyakorlatok	6
Fizikai koncentrációt, testtudatot fejlesztő gyakorlatok	6
A tánc- és mozgásszínházi technikák alapjai	6
Hangulatok kifejezése mozgással	6
Stílus, jellem ábrázolása mozgással	6
Gyakorlatok, rögtönzések mozgásstílusok megismerésére, ábrázolására	5
Különféle konkrét és metaforikus kifejezőeszközök tudatos alkalmazása dramatikus tevékenységek során	6
Mozgásos etűdök készítése a mozdulatok ritmusának, tempójának, intenzitásának változtatásával	6
Improvizáció a megismert színházi stílusok elemeinek alkalmazásával	6
Mozgássor tervezése, mozgásos improvizáció	8
Különböző színházi stílusok jellemző jegyeinek alkalmazása saját improvizációs játékban	6
Ismerkedés napjaink világszínházi törekvéseivel	4
A színpadi tér, a tér használatának lehetőségei és következményei	3
Tánc- és mozgásszínházi előadások megtekintése, feldolgozása	3
Értékelés, lezárás	1

Ének-zene 9-10.

ÉNEK-ZENE TANTÁRGY HELYI TANTERVE

A kilencedik és tizedik évfolyamokon a zenei nevelés célja a nemzeti és az európai azonosságtudat erősítése, a hagyományos és a mai kulturális értékek megismertetése, a tudás gazdagítása a zeneművészet eszközeivel. Cél továbbá, hogy a műalkotások által közvetített magatartásminták segítsék a nemzethez, közösséghez való viszony elmélyítését és járuljanak hozzá a tanulók személyiségfejlődéséhez, szocializációjához, mely egyúttal egy közösség fennmaradásának biztosítója is.

A 9 -10. évfolyamon az ének-zene tantárgy alapóraszám: 68 óra

Témakörök:

1. Zeneművek /Énekes anyag
2. Zeneművek/Zenehallgatási anyag
3. Komplex készségfejlesztés.

1. Zeneművek / Énekes anyag / 20 óra

Népdalaink világa:

Szerelem:

Azt gondoltam, eső esik; Akkor szép az erdő; Bujdosik az árva madár; De sok eső, de sok sár; Hej, rozmarin, rozmarin; Körösfői kertek alatt; Nem úgy van most, mint volt régen; Nézd meg, lányom; Szerelem, szerelem; Szeress egyet, s legyen szép; Szivárvány havasán; Én is voltam, mikor voltam; Hej, révész, révész.

Életképek:

Annyi nekem az irigyem; Eddig vendég; Éljen a barátság; Én az éjjel nem aludtam; Hej, igazítsd; Irigyeim sokan vannak; Vigan, vigan.

Ünnepek:

Sok számos esztendőket; Paradicsom mezejibe; Víg volt nekem az esztendő; Szent János áldása; Üdvözlégy, Szent László király; Sok Zsuzsanna napokat.

Műzenei szemelvények, és más népek dalai

Szeikilosz sirverse; Splendor Paternae gloriae (Atyának fénye, fénysugár); John of Fornsete: Nyárkán (Vaskó Andor ford.); Ófrancia kánon: Jertek, jertek, nosza, járjunk táncot!; Farkas Ferenc: Hajnalnóta; W. Byrd: Tavasz – kánon; Ismeretlen szerző: Kék ibolyácska; Budát, ó Hunnia, az török rabolja; Balassi Bálint: Bocsásd meg úristen – protestáns népének; J. Haydn: Erdő mélyén – kánon; W. A. Mozart: Jöjj, drága május; Franz Schubert: A hársfa; Kodály Zoltán: Mikor Dávid (Psalmus Hungaricus); Old Black Joe- spirituálé; Oh happy day; Ég a város – angol kánon.

Ismeretek:

- A zsoltár típusú dallamok jellemzői
- Ugrós és csárdás tánc típusok
- Dallam és szöveg kapcsolata a népdalstílusokban
- Zenei nyelvjárások, dialektusok jelentése a népzeneben
- A tanult dalok kulturális közegének megismerése
- Különböző korszakok – különböző előadói stílusok a műzenében

2. Zeneművek / Zenehallgatási anyag / 36 óra

Szerelem, barátság

Azt gondoltam, eső esik; Repülj madár – Sebestyén Márta, Muzsikás Együttes; Orlando di Lasso: Zsoldos szerenád; W. A. Mozart: Don Giovanni - részletek- I. felvonás 8. és 9. jelenet; Beethoven:

F-dúr románc; Liszt Ferenc: Szerelmi álmok; G. Bizet: Carmen – Habanera; G. Puccini: Tosca – Cavaradossi, levélaria; R. Wagner: Nürnbergi Mesterdalnokok I. jelenet; G. Verdi: Don Carlos – Szabadság kettős; Bartók Béla: A kékszakállú herceg vára – részletek; Ne menj el

Zeneművek és a történelem

J. S. Bach: Máté passió – részlet 54 számtól -59 -ig

F. Chopin: Forradalmi etűd

R. Schumann –H. Heine: Két gránátos

Kodály Zoltán: Hány János – Felszántom a császár udvarát; Ének Szent István királyhoz

A. Dvořák: Új világ szimfónia – részletek

D. Sosztakovics: VII. szimfónia – részletek

A. Honegger: Jeanne d’Arc a máglyán – részletek

Zeneművek és az irodalom

F. Schubert – J. W. Goethe: Margit a rokkánál

S. Prokofjev: Rómeó és Júlia – lovagok tánca

Carl Orff: Carmina Burana – In taberna

Kocsár Miklós – Nagy László: Csodafiú - szarvas

Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek

Életképek

Ugrós és csárdás dallamok – válogatás revival népzenei felvételekből

J. S. Bach: D-dúr szvit – Gavotte, Menüett

Joseph Haydn: Évszakok – Szüreti kórus

L. van Beethoven: IX. szimfónia – IV.tétel

M. Ravel: Bolero

Johann Strauss: Éljen a magyar - polka

Kodály Zoltán: Galántai táncok -részletek

Cl. Debussy: A tenger – részlet, az 1. vázlat

I. Stravinsky: Tűzmadár – részlet, a mű kezdete

G. Gershwin: Egy amerikai Párizsban -részlet

Bartók: Béla: Cantata Profana - részletek

Kodály Zoltán - Arany János: Csalfa sugár,

Farkas Ferenc: Furfangos diákok - részlet

Régi muzsika kertje

Szeikilosz sírverse

Missa de Angelis – Kyrie

Dufay: L’homme arme mise - Kyrie

G. P. Palestrina: Sicut cervus

Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" II. tétel - részlet

Szemelvények a magyar zenetörténetből

Esterházy Pál: Harmonia caelestis – részletek

Liszt Ferenc: Esz-dúr zongoraverseny – I. tétel

Erkel Ferenc: Bánk bán –Keserű bordal, Hazám, hazám

Bartók Béla: Concerto – II. tétel, Párok játéka

Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus- részletek

Szokolay Sándor: Ima, rontás ellen

Kurtág György: Játékok – részletek

Ligeti György: Hungarian rock

Ismeretek:

- A hallgatott zeneművek zenetörténeti és főbb műfaji jellemzőinek azonosítása
- A zeneszerzők helye a különböző zenetörténeti korokban
- Az adott zenemű történelmi, irodalmi és kultúrtörténeti vonatkozásainak megismerése

- A zeneművekben megfogalmazott gondolatok társítása hangszerelési, szerkesztési megoldásokkal, kompozíciós technikákkal, formai megoldásokkal

3. Komplex készségfejlesztés / 12 óra

Ismeretek:

- A korábban tanult ritmikai, dallami ismeretek frissítése, elmélyítése, alkalmazása
- A törzshangok és a módosított hangok szerepének ismerete
- A zenetörténet jellegzetes műfajainak ismerete

Fejlesztési feladatok, készségek:

- Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez
- A többszólamú éneklés fokozatos bevezetésével a többirányú figyelem, a hallás, az intonációs készség fejlődése
- Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban
- A zenei formaérzék fejlesztése

Tevékenységek:

- Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával
- Ritmikai játékok
- Zenei kérdés, válasz rögtönzése
- Kottaíráshoz alkalmas szoftverek használatának megismerése
- A Fejlesztési feladatok, Készségek elnevezésű részben megfogalmazottak alkalmazása a hangközők és egyszerű harmóniák megfigyelésének és meghallásának gyakorlására.

Fizika 9-10. gimnázium felnőttoktatási tagozat esti munkarend

Fizika 2020 NAT

Témakörök:

A Nemzeti alaptanterv fő témakörei

1. A fizikai jelenségek megfigyelése, modellalkotás, értelmezés, tudományos érvelés
2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés kinematikai és dinamikai vonatkozásai
3. A halmazállapotok és változásuk, a légnemű, folyékony és szilárd anyagok tulajdonságai
4. Az emberi test fizikájának elemei
5. Fontosabb mechanikai, hőtani és elektromos eszközeink működésének alapjai, fűtés és világítás a háztartásban
6. A hullámok szerepe a képek és hangok rögzítésében, továbbításában
7. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és -felhasználás
8. Az atom szerkezete, fénykibocsátás, radioaktivitás
9. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása, az űrkutatás eredményei

Témakör neve	Javasolt óraszám
9. évfolyam	
Egyszerű mozgások (1, 2)	5
Ismétlődő mozgások (1, 2)	6
A közlekedés és sportolás fizikája (1, 2)	5
Az energia (1, 7)	6
A melegítés és hűtés következményei (1, 3)	5
Víz és levegő a környezetünkben (1, 3)	5
Gépek (1, 4, 5)	4
Összesen	36 óra
10. évfolyam	
Szikrák, villámok (1, 5)	5
Elektromosság a környezetünkben (1, 5)	6
Generátorok és motorok (1, 5)	4
A hullámok szerepe a kommunikációban (1, 6)	5
Képek és látás (1, 4, 5, 6)	4
Az atomok és a fény (1, 5, 8)	4
Környezetünk épségének megőrzése (1, 7, 8, 9)	4
A Világegyetem megismerése (1, 9)	4
Összesen	36 óra

Összes óraszám 9. – 10. évfolyamon:	72 óra
-------------------------------------	--------

9. évfolyam (heti 1 óra – 36 óra)

I. félév:

1. Egyszerű mozgások (mozgás, sebesség, gyorsulás, erő, elmozdulás) – 5 óra

1.1. Egyenes vonalú egyenletes mozgás

Változó mozgás

A változó mozgást végző test sebessége

1.2. A gyorsulás fogalma

A szabadon eső test mozgása

2. Ismétlődő mozgások (körmozgás, centripetális erő, centripetális gyorsulás, periódusidő, frekvencia, rezgés, csillapodás, a rugó által kifejtett erő) – 6 óra

2.1. Az egyenletes körmozgás

A körmozgás és forgómozgás szög jellemzői

A bolygók mozgása (Kepler törvényei)

3. A közlekedés és sportolás fizikája (a lendület megmaradása, a dinamika alaptörvénye, súrlódási erő, közegellenállás, hidrosztatikai nyomás, felhajtó erő) – 5 óra

3.1. Newton törvényei

A tehetetlenség törvénye és az inerciarendszer

A sűrűség

3.2. Lendület, lendületmegmaradás (ütközések)

3.3. Erőhatás, erő

Az erő fogalma, jele, mértékegysége (erőtörvények)

3.4. Súrlódás, közegellenállás

II. félév:

4. Az energia (munka, energia, helyzeti, mozgási, rugalmas energia, súrlódás, belső energia) – 6 óra

4.1. Energia, munka

Energiaváltozás munkavégzés közben

4.2. A munka kiszámítása

A mozgási energia kiszámítása.

A munkatétel

Feszítési munka.

4.3. Rugalmas energia

Az emelési munka és a helyzeti (magassági) energia

A mechanikai energia fogalma és megmaradási tétele

4.4. Teljesítmény, hatásfok

5. A melegítés és hűtés következményei (hőmérséklet, fajhő, párolgáshő, olvadáshő, forráshő, időbeli egyirányúság a természetben, halmazállapot-változás, melegítés, hűtés, fűtőérték) – 5 óra

5.1. Hőtani alapjelenségek

A szilárd testek hőtágulásának törvényszerűségei

A folyadékok térfogati hőtágulása

6. Víz és levegő a környezetünkben (időjárás, éghajlat, relatív páratartalom, hővezetés, hőáramlás, hőszugárzás) – 5 óra

6.1. Folyadékok és gázok mechanikája

A szilárd testek, a folyadékok és a gázok nyomása

Felhajtóerő. Arkhimédész törvénye

Közlekedőedények. Hajszálcsovek, molekuláris erők

Gázok és folyadékok áramlása (Bernoulli törvény)

6.2. Gázok állapotváltozásai

Állapotjelzők, állapotváltozások

Gázok állapotváltozása állandó nyomáson (izobár állapotváltozás)

Gázok állapotváltozása állandó térfogaton (izochor állapotváltozás)

Gázok állapotváltozása állandó hőmérsékleten (izotermikus állapotváltozás)

6.3. Az ideális gázok állapotváltozása, állapotegyenlete

Molekuláris hőelmélet

A gázok állapotváltozásainak molekuláris értelmezése

A gázok belső energiája, a hőtan I. főtétele

A gázok állapotváltozásainak energetikai vizsgálata

A termikus folyamatok iránya, a hőtan II. főtétele

6.4. Halmazállapot-változások

A halmazállapot-változások energetikai vizsgálata

A halmazállapot-változások molekuláris értelmezése

7. Gépek (forgatónyomaték, forgatónyomatékok egyensúlya, erőkar, teljesítmény, hatásfok) –4 óra

7.1. A forgatónyomaték

Merev testek egyensúlya

Egyensúlyi helyzetek

7.2. Egyszerű gépek

Egyoldalú emelő, kétoldalú emelő, csigák, ék, lejtő

10. évfolyam (heti 1 óra – 36 óra)

I. félév:

1. Szikrák, villámok (elektromos állapot, elektromos töltés, elektromos mező, atom, elektron, Coulomb-törvény, elektromos árnyékolás, csúcs hatás, földelés) – 5 óra

1.1. Elektrosztatika

Elektrosztatikai alapismeretek

Coulomb törvénye. A töltésmegmaradás törvénye

Az elektromos mező jellemzése

Az elektromos térerősség

Az elektromos mező szemléltetése erővonalakkal

Az elektromos mező munkája. Az elektromos feszültség

Elektromos töltések, térerősség, potenciál a vezetőn

A kondenzátor: Az elektromos mező energiája

2. Elektromosság a környezetünkben (elektromos áram, áramerősség, feszültség, ellenállás, Ohm-törvénye, soros és a párhuzamos kapcsolás, biztosíték, földvezeték) – 6 óra

2.2. Az elektromos áram, vezetési jelenségek

Egyenáram. Áramköri alaptörvények

Az áramköri alapmennyiségek. Ohm törvénye.

Mitől függ a fémes vezető ellenállása?

Az elektromos munka, teljesítmény és hőhatás

Fogyasztók kapcsolása (soros és párhuzamos kapcsolás)

A fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolásának gyakorlati alkalmazásai

2.3. Az elektromos áram hatásai (vezetési jelenségek)

Elektromos áram folyadékokban. Az elemi töltés meghatározása

Elektromos áram gázokban és vákuumban

Elektromos áram félvezetőkben

Félvezető eszközök

3. Generátorok és motorok (mágneses mező, mágneses indukcióvonalak, elektromágnes, elektromágneses indukció, generátor, elektromotor, transzformátor) – 4 óra

3.1. Az elektromos áram mágneses hatása

A mágneses mező,

A mágneses indukcióvektor, indukcióvonalak, fluxus

Egyenes áramvezető és tekercs mágneses mezője

Elektromágnesek a gyakorlatban

A mágneses mező hatása mozgó töltésekre

Elektromágneses indukció

A mozgási elektromágneses indukció

Nyugalmi elektromágneses indukció

Az önindukció. A mágneses mező energiája

A váltakozó feszültségű áramkörök

A váltakozó feszültség előállítása és tulajdonságai

A transzformátor

Elektromos balesetvédelem és elsősegélynyújtás

4. A hullámok szerepe a kommunikációban (hanghullám, elektromágneses hullám, a hullám hullámhossza, terjedési sebessége, frekvenciája, lézer, holográfia) – 5 óra

4.1. Mechanikai hullámok. (Hangtan)

A hullám fogalma

Hullámok viselkedése új közeg határán

Hullámok találkozása. Interferencia

A hanghullámok és jellemzői

4.2. Elektromágneses hullámok.

Elektromágneses hullámok keletkezése és tulajdonságai

4.3. Hullámok szerepe a kommunikációban

Drót nélküli kommunikáció (a rádióhullám használata, digitális jelek, impulzusok)

Az ember átvizsgálása-diagnosztikai módszerek, röntgensugaras)

Az adattárolás (digitális technika)

II. Félév:

5. Képek és látás (fényvisszaverődés; fénytörés; teljes visszaverődés; fókuszpont; fókusz-, tárgy-, és képtávolság; valódi és látszólagos kép) – 4 óra

5.1. Optika

Fényhullámok terjedése vákuumban és anyagi közegekben

Egyszerű optikai eszközök: tükrök és lencsék

Optikai eszközök leképezési törvénye

5.2. Fényhullámok interferenciája, elhajlása

A fény, mint transzverzális hullám

Színfelbontás, színeképek

Orvosi képalkotás: röntgen, CT

6. Az atomok és a fény (fényelektromos jelenség; foton; atom; elektron; atommag) – 4 óra

6.1. Modern fizika

A modern fizika születése

A fényelektromos jelenség

A foton részecske tulajdonságai

A fotoeffektus elve

Az elektron hullámtermészete

6.2. Anyagelmélet. Az atommodellek

Klasszikus atommodellek. Standard atommodell

Az atomok vonalas színeképe. Bohr atommodellje

Az atomok hullámmodellje

7. Környezetünk épségének megőrzése (atómmag, nukleon, izotóp, nukleáris kölcsönhatás, maghasadás, magfúzió, alfa-, béta-, és gamma-sugárzás; felezési idő, aktivitás, ózonpajzs, üvegházhatás) – 4 óra

7.1. Magfizika.

Az atómmag szerkezete

Az atómmag fizikai jellemzői

Nukleáris kölcsönhatás, kötési energia

7.2. A radioaktivitás

A természetes radioaktív sugárzások

A radioaktív sugárzások biológiai hatása

A radioaktív sugárzások gyakorlati alkalmazásai

Radioaktivitás orvosi felhasználása

7.3. A maghasadás és a magfúzió

Az uránatommagok hasadása

Az erőművek biztonsága és környezeti hatásaik

A könnyű atommagok fúziója

8. A Világegyetem megismerése (általános tömegvonzás, ellipszis pálya, súlytalanság, súly, Kepler törvényei, bolygók, üstökösök, csillag, galaxis, galaxishalmaz, ősrobbanás, táguló univerzum, fekete lyuk, fényév) – 4 óra

8.1. Csillagászat

A világegyetem méretei

Csillagok születése és fejlődése

Fekete lyukak

8.2. A világegyetem szerkezete és fejlődése

A Föld csillagkörnyezete

Föld típusú bolygók

Naprendszer keletkezése

A Hold

Fizika 9-10. gimnázium nappali tagozat

Fizika 2020 NAT

Témakörök:

A Nemzeti alaptanterv fő témakörei

1. A fizikai jelenségek megfigyelése, modellalkotás, értelmezés, tudományos érvelés
2. Mozgások a környezetünkben, a közlekedés kinematikai és dinamikai vonatkozásai
3. A halmazállapotok és változásuk, a légnemű, folyékony és szilárd anyagok tulajdonságai
4. Az emberi test fizikájának elemei
5. Fontosabb mechanikai, hőtani és elektromos eszközeink működésének alapjai, fűtés és világítás a háztartásban
6. A hullámok szerepe a képek és hangok rögzítésében, továbbításában
7. Az energia megjelenési formái, megmaradása, energiatermelés és -felhasználás
8. Az atom szerkezete, fénykibocsátás, radioaktivitás
9. A Föld, a Naprendszer és a Világegyetem, a Föld jövője, megóvása, az űrkutatás eredményei

Témakör neve	Javasolt óraszám
9 évfolyam	
Egyszerű mozgások (1, 2)	12
Ismétlődő mozgások (1, 2)	12
A közlekedés és sportolás fizikája (1, 2)	12
Az energia (1, 7)	10
A melegítés és hűtés következményei (1, 3)	12
Víz és levegő a környezetünkben (1, 3)	6
Gépek (1, 4, 5)	8
Összesen	72 óra
10 évfolyam	
Szikrák, villámok (1, 5)	10
Elektromosság a környezetünkben (1, 5)	14
Generátorok és motorok (1, 5)	12
A hullámok szerepe a kommunikációban (1, 6)	14
Képek és látás (1, 4, 5, 6)	12
Az atomok és a fény (1, 5, 8)	10
Környezetünk épségének megőrzése (1, 7, 8, 9)	12
A Világegyetem megismerése (1, 9)	14
Összesen	108
Összes óraszám 9.-10. évfolyamon:	170

9 évfolyam (heti 2 óra-72 óra)

I. félév

1. Egyszerű mozgások (mozgás, sebesség, gyorsulás, erő, elmozdulás)-12 óra

1.1.Egyenes vonalú egyenletes mozgás .

Változó mozgás

A változó mozgást végző test sebessége

1.2.A gyorsulás fogalma.

A szabadon eső test mozgása

2. Ismétlődő mozgások (körmozgás, centripetális erő, centripetális gyorsulás, periódusidő, frekvencia, rezgés, csillapodás, a rugó által kifejtett erő)-12 óra

2.1.Az egyenletes körmozgás

A körmozgás és forgómozgás szög jellemzői

A bolygók mozgása (Kepler törvényei)

3. A közlekedés és sportolás fizikája (a lendület megmaradása, a dinamika alaptörvénye, súrlódási erő, közegellenállás, hidrosztatikai nyomás, felhajtó erő)-12 óra

3.1.Newton törvényei

A tehetetlenség törvénye és az inerciarendszer

A sűrűség

3.2.Lendület, lendületmegmaradás (ütközések)

3.3.Erőhatás, erő

Az erő fogalma, jele, mértékegysége (erőtörvények)

3.4.Súrlódás. Közegellenállás

II félév

4. Az energia (munka, energia, helyzeti, mozgási, rugalmas energia, súrlódás, belső energia)-10 óra

4.1.Energia, munka

Energiaváltozás munkavégzés közben

4.2.A munka kiszámítása

A mozgási energia kiszámítása.

A munkatétel

Feszítési munka.

4.3.Rugalmas energia

Az emelési munka és a helyzeti (magassági) energia

A mechanikai energia fogalma és megmaradási tétele

4.4.Teljesítmény, hatásfok

5. A melegítés és hűtés következményei (hőmérséklet, fajhő, párolgáshő, olvadáshő, forráshő, időbeli egyirányúság a természetben, halmazállapot-változás, melegítés, hűtés, fűtőérték)-12 óra

5.1.Hőtani alapjelenségek

A szilárd testek hőtágulásának törvényszerűségei

A folyadékok térfogati hőtágulása

6. Víz és levegő a környezetünkben (időjárás, éghajlat, relatív páratartalom, hővezetés, hőáramlás, hőszugárzás)-6 óra

6.1.Folyadékok és gázok mechanikája

A szilárd testek, a folyadékok és a gázok nyomása

Felhajtóerő. Arkhimédész törvénye

Közlekedőedények. Hajszálcsovek, molekuláris erők

Gázok és folyadékok áramlása (Bernoulli törvény)

6.2.Gázok állapotváltozásai

Állapotjelzők, állapotváltozások

Gázok állapotváltozása állandó nyomáson (izobár állapotváltozás)

Gázok állapotváltozása állandó térfogaton (izochor állapotváltozás)

Gázok állapotváltozása állandó hőmérsékleten (izotermikus állapotváltozás)

6.3.Az ideális gázok állapotváltozása, állapotegyenlete

Molekuláris hőelmélet

A gázok állapotváltozásainak molekuláris értelmezése

A gázok belső energiája, a hőtan I. főtétele

A gázok állapotváltozásainak energetikai vizsgálata

A termikus folyamatok iránya, a hőtan II. főtétele

6.4. Halmazállapot-változások

A halmazállapot-változások energetikai vizsgálata

A halmazállapot-változások molekuláris értelmezése

7. Gépek (forgatónyomaték, forgatónyomatékok egyensúlya, erőkar, teljesítmény, hatásfok)-8 óra

7.1.A forgatónyomaték

Merev testek egyensúlya

Egyensúlyi helyzetek

7.2.Egyszerű gépek

Egyoldalú emelő, kétoldalú emelő, csigák, ék, lejtő

10 évfolyam (heti 3 óra-108 óra)

I. félév

1.Szikrák, villámok (elektromos állapot, elektromos töltés, elektromos mező, atom, elektron, Coulomb-törvény, elektromos árnyékolás, csúcshatás, földelés)-10 óra

1.1.Elektrosztatika

Elektrosztatikai alapismeretek

Coulomb törvénye. A töltésmegmaradás törvénye

Az elektromos mező jellemzése

Az elektromos térerősség

Az elektromos mező szemléltetése erővonalakkal

Az elektromos mező munkája. Az elektromos feszültség

Elektromos töltések, térerősség, potenciál a vezetőn

A kondenzátor: Az elektromos mező energiája

+ **Kondenzátorok kapcsolása**

2.Elektromosság a környezetünkben (elektromos áram, áramerősség, feszültség, ellenállás, Ohm-törvénye, soros és a párhuzamos kapcsolás, biztosíték, földvezeték)-14 óra

2.2.Az elektromos áram, vezetési jelenségek

Egyenáram. Áramköri alaptörvények

Az áramköri alapmennyiségek. Ohm törvénye.

Mitől függ a fémes vezető ellenállása?

Az elektromos munka, teljesítmény és hőhatás

Fogyasztók kapcsolása (soros és párhuzamos kapcsolás)

A fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolásának gyakorlati alkalmazásai

+**Áramforrások modellezése. Üresjárási feszültség, belső ellenállás**

2.3.Az elektromos áram hatásai (vezetési jelenségek)

Elektromos áram folyadékokban. Az elemi töltés meghatározása

Elektromos áram gázokban és vákuumban

Elektromos áram félvezetőkben

Félvezető eszközök

3.Generátorok és motorok (mágneses mező, mágneses indukcióvonalak, elektromágnes, elektromágneses indukció, generátor, elektromotor, transzformátor)-12 óra

3.1.Az elektromos áram mágneses hatása

A mágneses mező,

A mágneses indukcióvektor, indukcióvonalak, fluxus

Egyenes áramvezető és tekercs mágneses mezője

Elektromágnesek a gyakorlatban

A mágneses mező hatása mozgó töltésekre

Elektromágneses indukció

A mozgási elektromágneses indukció

Nyugalmi elektromágneses indukció

Az önindukció. A mágneses mező energiája

A váltakozó feszültségű áramkörök

A váltakozó feszültség előállítása és tulajdonságai

+Ellenállások a váltakozó áramú áramkörben

+Teljesítmény a váltakozó áramú áramkörben

A transzformátor

Elektromos balesetvédelem és elsősegélynyújtás

4.A hullámok szerepe a kommunikációban (hanghullám, elektromágneses hullám, a hullám hullámhossza, terjedési sebessége, frekvenciája, lézer, holográfia)-14 óra

4.1. Mechanikai hullámok. (Hangtan)

A hullám fogalma

Hullámok viselkedése új közeg határán

Hullámok találkozása. Interferencia

A hanghullámok és jellemzői

4.2.Elektromágneses hullámok.

Elektromágneses hullámok keletkezése és tulajdonságai

4.3.Hullámok szerepe a kommunikációban

Drót nélküli kommunikáció (a rádióhullám használata, digitális jelek, impulzusok)

Az ember átvizsgálása-diagnosztikai módszerek, röntgensugaras)

Az adattárolás (digitális technika)

5.Képek és látás (fényvisszaverődés; fénytörés; teljes visszaverődés; fókuszpont; fókusz-, tárgy-, és képtávolság; valódi és látszólagos kép)-12 óra

5.1. Optika

Fényhullámok terjedése vákuumban és anyagi közegekben

Egyszerű optikai eszközök: tükrök és lencsék

Optikai eszközök leképezési törvénye

5.2.Fényhullámok interferenciája, elhajlása

A fény, mint transzverzális hullám

Színfelbontás, színeképek

Orvosi képalkotás: röntgen, CT

II. Félév

6.Az atomok és a fény (fényelektromos jelenség; foton; atom; elektron; atommag)-10 óra

6.1.Modern fizika

A modern fizika születése

A fényelektromos jelenség

A foton részecsketulajdonságai

A fotoeffektus elve

Az elektron hullámtermészete

6.2.Anyagelmélet. Az atommodellek

Klasszikus atommodellek. Standard atommodell

Az atomok vonalas szinképe. Bohr atommodellje

Az atomok hullámmodellje

7.Környezetünk épségének megőrzése (atommag, nukleon, izotóp, nukleáris kölcsönhatás, maghasadás, magfúzió, alfa-, béta-, és gamma-sugárzás; felezési idő, aktivitás, ózonpajzs, üvegházhatás)-12 óra

7.1.Magfizika.

Az atommag szerkezete

Az atommag fizikai jellemzői

Nukleáris kölcsönhatás, kötési energia

7.2.A radioaktivitás

A természetes radioaktív sugárzások

A radioaktív sugárzások biológiai hatása

A radioaktív sugárzások gyakorlati alkalmazásai

Radioaktivitás orvosi felhasználása

7.3.A maghasadás és a magfúzió

Az uránatommagok hasadása

Az erőművek biztonsága és környezeti hatásaik

A könnyű atommagok fúziója

8.A Világegyetem megismerése (általános tömegvonzás, ellipszis pálya, súlytalanság, súly, Kepler törvényei, bolygók, üstökösök, csillag, galaxis, galaxishalmaz, ősrobbanás, táguló univerzum, fekete lyuk, fényév)-14 óra

8.1. Csillagászat

A világegyetem méretei

Csillagok születése és fejlődése

Fekete lyukak

8.2.A világegyetem szerkezete és fejlődése

A Föld csillagkörnyezete

Föld típusú bolygók

Naprendszer keletkezése

A Hold

Földrajz

A tantárgy nevelési és fejlesztési célrendszere megvalósításának iskolai keretei:

Képzési terület: négy évfolyamos gimnáziumi képzés.

NAT Kerettanterv- 2020- 9–10. évfolyamon a földrajz tantárgy alapóraszám: 102 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Tájékozódás a kozmikus térben és az időben	6
A közetburok	11
A légkör	9
A vízburok	7
A geoszféra kölcsönhatásai és összefüggései	15
Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században	7
A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig	17
Magyarország és Kárpát-medence a 21. században	9
A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban	7
Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái	14
Összes óraszám	102

-

9. évfolyam

A Heti óraszám: heti 2 óra / évi 72 óra/

Témakör	Javasolt óraszám	Új anyag feldolgozása	Gyakorló óra	Összefoglalás/ számonkérés	Projekt	Összesen
----------------	-------------------------	------------------------------	---------------------	-----------------------------------	----------------	-----------------

1. Tájékozódás a kozmikus térben és az időben	6	7	1	2	0	10
2. A közetburok	11	12	1	2	0	15
3. A légkör	9	9	0	2	0	11
4. A vízburok	7	7	0	2	0	9
5. A geoszférák kölcsönhatásai és összefüggései	15	13	0	2	0	15
6. Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a XXI. században	7	6	0	2	0	8
7. Helyi problémák globális kihívások	14	2	0	0	2	4
Összesen		56	2	12	2	72

1. Alternatívák

1.A Közetburok fejezetben beilleszteni a Földtörténet áttekintését (2 óra)

2. A helyi problémák globális kihívások c. fejezet feldolgozása projektmódszerrel, ebben az esetben a felhasznált órakeret:

Előkészítés: 2 óra + Bemutatás 2 óra

Indoklás: A témák beilleszthetők a korábbi fejezetek anyagába.

Témakör: Tájékozódás a kozmikus térben és az időben

Javasolt óraszám: 6 óra/Tervezett óraszám: 10 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- tudatosan használja a földrajzi és a kozmikus térben való tájékozódást segítő hagyományos és digitális eszközöket, ismeri a légi- és űrfelvételek sajátosságait, alkalmazási területeit;
- térszemlélettel rendelkezik a csillagászati és a földrajzi térben.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti a Világegyetem tér- és időbeli léptékeit, elhelyezi a Földet a Világegyetemben és a Naprendszerben;
- ismeri a Föld, a Hold és a bolygók jellemzőit, mozgásait, valamint ezek következményeit, összefüggéseit;
- értelmezi a Nap és a Naprendszer jelenségeit, folyamatait, azok földi hatásait;
- egyszerű csillagászati és időszámítással kapcsolatos feladatokat, számításokat végez;
- problémaközpontú feladatokat old meg, környezeti változásokat hasonlít össze térképek és légi- vagy űrfelvételek párhuzamos használatával.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A különböző léptékű és típusú térképek és műholdfelvételek összehasonlításával, valamint a segítségükkel történő környezeti változások megfigyelésével és elemzésével az analízáló és szintetizáló, valamint a problémaközpontú gondolkodás fejlesztése
- A témakörhöz kapcsolódó online, szabad felhasználású szoftverek órai, frontális vagy csoportmunka keretek között és önálló munkában történő alkalmazásával a digitális kompetencia és a szociális készségek fejlesztése
- A földrajzi térben való tájékozódás fejlesztése a különböző léptékű és típusú térképek és műholdfelvételek alkalmazásával
- A műholdfelvételek, a GPS online alkalmazása kapcsán a digitális kompetencia fejlesztése
- A csillagászati és időszámítási feladatok elvégzésével a matematikai és logikai gondolkodás fejlesztése
- A Világegyetem és a Naprendszer jellemzőinek ismeretével és összehasonlításával a rendszerben és összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- A naptevékenység és a Föld mozgásainak részletes ismerete révén az analízáló és szintetizáló gondolkodás fejlesztése
- A csillagászzal kapcsolatos újdonságok (cikkek, hírek) önálló feldolgozása kapcsán az értékelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése
- A Föld helye a Naprendszerben, a Föld mozgásai és ennek földrajzi következményei
- A Naprendszer bolygótípusainak általános jellemzése, összehasonlítása a Föld egyedi jellemvonásainak kiemelésével
- A naptevékenység földi hatásai, a napenergia hasznosítási lehetőségei
- Mesterséges égitestek (műholdak) szerepe a mindennapi életben
- Időbeli léptékek a földrajzban: földtörténeti idő, az évi és napi időszámítás

FOGALMAK

Naprendszer, Világegyetem, Tejútrendszer, csillag, Föld-típusú bolygó (közetbolygó), Jupiter-típusú bolygó (gázbolygó), holdfázisok, nap- és holdfogyatkozás, naptevékenység, napenergia, helymeghatározás, helyi idő, zónaidő, időzóna

Javasolt tevékenységek

- A különböző típusú térképek és műholdfelvételek összehasonlítása irányított szempontok alapján grafikus rendszerező segítségével pármunkában
- Az égbolt felfedezése, a Naprendszer bolygóinak, holdjainak, illetve csillagképeinek tanulmányozása okostelefonos alkalmazások vagy online, szabad felhasználású szoftverek segítségével
- Föld körüli utazás 3D-ben műholdfelvételek segítségével, illetve 3D modellek, vizualizációk tanulmányozása
- Animációk keresése az interneten a Föld és a Hold mozgásairól
- A Nap, a Hold és a Föld mozgásainak, valamint Kepler törvényeinek testmodellezése
- Képzletbeli interjú készítése egy ismert bolygóról jött idegennel pármunkában
- A hétköznapi életben hasznosítható (pl. külföldi utazás tervezésekor felmerülő) időszámítási feladatok megoldása
- Prezentáció készítése a műholdfelvételek gyakorlati hasznosításának bemutatására

Témakör: A kőzetburok

Javasolt óraszám: 11 óra/ Tervezett óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a Föld felépítésének törvényszerűségeit;
- párhuzamot tud vonni a jelenlegi és múltbeli földrajzi folyamatok között;
- ismeri a kőzetburok folyamataihoz kapcsolódó földtani veszélyek okait, következményeit, tér- és időbeli jellemzőit, illetve elemzi az alkalmazkodási, kármegelőzési lehetőségeket;
- érti a különböző kőzettani felépítésű területek eltérő környezeti érzékenysége, terhelhetősége közti összefüggéseket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összefüggéseiben mutatja be a lemeztektonika és az azt kísérő jelenségek (földrengések, vulkanizmus, hegységképződés) kapcsolatát, térbeliségét, illetve magyarázza a kőzetlemezmozgások lokális és az adott helyen túlmutató globális hatásait;
- felismeri az alapvető ásványokat és kőzeteket, tud példákat említeni azok gazdasági és mindennapi életben való hasznosítására.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A földtani folyamatok, kockázatok és veszélyek ismeretével a problémamegoldó, analízáló és szintetizáló gondolkodás fejlesztése
- A földtani folyamatok mindennapi vonatkozásainak és alkalmazási módjainak ismeretével a földrajzi térszemlélet, a rendszerben való gondolkodás és a környezettudatos, fenntarthatóságra törekvő magatartás fejlesztése

- A lemeztektonika folyamatát bemutató ábrák, modellek és animációk elemzésével az ábraelemző képesség, a logikus gondolkodás fejlesztése
- A földrengések folyamatát (okai, következményei, kármegelőzési lehetőségek) bemutató forrásszövegek feldolgozásával a szövegértési és -elemző képesség, valamint a mérlegelő gondolkodás és véleményalkotás fejlesztése
- A Föld felépítésének törvényszerűségei
- Lemeztektonika és az azt kísérő folyamatok (földrengések, vulkanizmus, hegységképződés), összefüggéseik
- A földtani folyamatok mindennapi vonatkozásai és alkalmazkodási stratégiák (geotermikus energia hasznosítása, földtani kockázatok és veszélyek)
- Alapvető ásványok és kőzetek felismerése, egyszerű vizsgálata és gazdasági hasznosításaik, a bányászott nyersanyagok 21. századi hasznosítási trendjei

Fogalmak

geoszféra, geotermikus energia, kőzetlemez, lemeztektonika, hegységképződés, földrengés, vulkanizmus, magma, láva, vulkáni utóműködés, földkéreg, földköpeny, földmag, kőzetburok, mélytengeri árok, óceánközépi hátság, gyűrődés, vetődés, hegységrendszer, cunami, ásvány, magmás, üledékes, átalakult kőzet, ásványi nyersanyag, érc, homok, lösz, mészkő, bazalt, gránit, homokkő, kvarc, kalcit, kősó, lignit, kőszén, kőolaj, földgáz, bauxit

Topográfiai ismeretek

Afrikai-lemez, Antarktiszi-lemez, Ausztrál–Indiai-lemez, Csendes-óceáni-lemez, Dél-amerikai-lemez, Észak-amerikai-lemez, Eurázsiai-lemez, Fülöp-lemez (Filippínó-lemez), Nasca-lemez (Nazca-lemez); Japán-árok, Mariana-árok; Eurázsiai-hegységrendszer, Kaledóniai-hegységrendszer, Pacifikus-hegységrendszer, Variszkuszi-hegységrendszer;

Etna, Mount St. Helens, Popocatépetl, Vezúv

Javasolt tevékenységek

- Képzletbeli tudósítás írása pl. a Föld belsejéből, egy kőzetlemez pereméről
- Empátiagyakorlat: Mit érezhetnek és mit tehetnek az emberek földrengéskor, vulkánkitöréskor, cunami esetén?
- A kontinentális és az óceáni kéreg összehasonlító táblázatának készítése
- Gondolattérkép készítése a lemezmozgások következményeiről
- Szövegalámondás készítése virtuális sétához, pl. a Yellowstone parkban, Izlandon vagy az Afrikai törésvonal és árokrendszer mentén
- Projektfeladat: ásvány- és kőzetgyűjtemény (virtuális is lehet) készítése, feliratozás készítése az egyes kőzetekhez
- A vulkáni utóműködés hazai előfordulásainak összegyűjtése az internet segítségével, majd csoportosítása a tanult szempontok alapján
- Hírfigyelés: hazai és nemzetközi hírek keresése és elemzése aktuális földtani folyamatok, kockázatok és veszélyek témakörében

- Magyarázó és folyamatábrák, modellek, egyszerű animációk készítése, illetve elemzése a lemeztektonikával kapcsolatban
- Vagyát, tévképzet! A témához kapcsolódó tudományos-fantasztikus filmrészletek megtekintése és a tudományos szempontból hibás ábrázolások megkeresése

Témakör: A légkör

Javasolt óraszám: 9 óra/ Tervezett óraszám: 11 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a légkör szerkezetét, fizikai és kémiai jellemzőit, magyarázza az ezekben bekövetkező változások mindennapi életre gyakorolt hatását;
- megnevezi a légkör legfőbb szennyező forrásait és a szennyeződés következményeit, érti a lokálisan ható légszennyező folyamatok globális következményeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- összefüggéseiben mutatja be a légköri folyamatokat és jelenségeket, illetve összekapcsolja ezeket az időjárás alakulásával;
- időjárási térképeket és előrejelzéseket értelmez, egyszerű prognózisokat készít;
- felismeri a szélsőséges időjárási helyzeteket, és tud a helyzetnek megfelelően cselekedni;
- a légkör globális változásaival foglalkozó forrásokat elemez, érveken alapuló véleményt fogalmaz meg a témával összefüggésben;
- magyarázza az éghajlatváltozás okait, valamint helyi, regionális, globális következményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Az időjárás és az éghajlat közti különbségek és jellemzőik ismeretével a logikai és a rendszerben való gondolkodás fejlesztése
- Az időjárás témaköréhez kapcsolódó műholdfelvételek online alkalmazása kapcsán a digitális kompetencia fejlesztése
- A légkör témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzésének, adott szempontok szerinti megfigyelésének és értelmezésének fejlesztése
- Az éghajlatváltozás globális és lokális okainak, következményeinek, mérséklési és alkalmazási stratégiáinak ismeretével a rendszerben való gondolkodás, az egyéni és közösségi felelősségvállalás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint a felelős döntéshozatal fejlesztése
- Az éghajlatváltozással (okai, következményei, mérséklési stratégiák) kapcsolatos, hagyományos és online forrásszövegek elemzése és szóbeli értékelése kapcsán a szövegértési, kommunikációs és digitális kompetencia fejlesztése
- A légkör szerkezete, fizikai és kémiai jellemzői

- A levegő felmelegedése és az azt befolyásoló tényezők
- Légköri folyamatok és jelenségek (felhő- és csapadékképződés, légköri képződmények: ciklon, anticiklon, trópusi ciklonok, időjárási frontok)
- A légköri folyamatok mint megújuló energiaforrások
- Időjárási szélsőségek felismerése (pl.: tornádó, jégeső, aszály)
- Időjárási jelenségek értelmezése (pl.: időjárás-jelentések)
- Földi légkörzés, monszunszelek
- A légkör globális változásai és problémái (ózonréteg elvékonyodása, savas esők, éghajlatváltozás, szmog): okok és következmények
- Az éghajlatváltozás következményei Magyarországon, mérséklési és alkalmazkodási stratégiák

Fogalmak

troposzféra, sztratoszféra, üvegházhatás, üvegházgázok, izoterma, izobár, szél, ózonréteg, melegfront, hidegfront, ciklon, anticiklon, felhő- és csapadékképződés, csapadékfajták, időjárás-előrejelzés, globális felmelegedés, passzátszél, nyugati(as) szél, sarki szél, tájfun, monszunszél, savas eső, tornádó, hurrikán, aszály, napenergia, szélenergia

Javasolt tevékenységek

- Szimulációs gyakorlat: időjárás-jelentés és prognózis készítése műholdfelvételek, online adatok felhasználásával
- Légköri jelenségek tanórai vizsgálata okostelefonos alkalmazás használatával, valós adatokból dolgozó vizualizáció tanulmányozásával
- Egyszerű légköri kísérletek elvégzése, a tapasztalatok rögzítése
- Projektfeladat: időjárás-megfigyelés – saját meteorológiai mérések rögzítése, az adatok ábrázolása és értelmezése, az adatokon alapuló számolási feladatok elvégzése
- Az éghajlatváltozással, időjárási veszélyhelyzetekkel kapcsolatos hagyományos és online forrásszövegek elemzése, szóbeli értékelése, reflektálás, saját vélemény megfogalmazása
- Ötletbörze – „klímamentő” ötletek gyűjtése és rendszerezése fűrtábrán
- Ötletbörze: környezettudatos energiahasználat, a légkör megújuló energiaforrásainak hasznosítása a mindennapi életben
- Helyzetgyakorlat: helyes viselkedés szélsőséges időjárási helyzetekben
- Projektfeladat: helyi környezetvédelmi akciók tervezése
- A klímaváltozás lokális okainak felkutatása a lakóhelyen
- Hírfigyelés és beszámoló készítése a légkör globális és lokális változásaival és aktuális problémáival kapcsolatban
- Tanórai vita: Már érezzük? – Az éghajlatváltozás következményei Magyarországon címmel

Témakör: A vízburok

Javasolt óraszám: 7 óra /Tervezett óraszám: 9 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a felszíni és felszín alatti vizek főbb típusait, azok jellemzőit, a mennyiségi és minőségi viszonyait befolyásoló tényezőket, a víztípusok közötti összefüggéseket;
- igazolja a felszíni és felszín alatti vizek egyre fontosabbá váló erőforrásszerepét és gazdasági vonatkozásait, bizonyítja a víz társadalmi folyamatokat befolyásoló természetét, védelmének szükségességét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a vízburokkal kapcsolatos környezeti veszélyek okait, és reálisan számol a várható következményekkel;
- tudatában van a személyes szerepvállalások értékének a globális vízgazdálkodás és éghajlatváltozás rendszerében.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A vízburok témakörével kapcsolatos ismeretek mindennapi életben történő alkalmazásának erősítése, ezáltal az analizáló és szintetizáló gondolkodás, a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás, valamint az egyéni és közösségi felelősség fejlesztése
- A vízburok témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzésével, adott szempontok szerinti megfigyelésével és értelmezésével a levegőburok és a vízburok összefüggéseinek igazolása, ezáltal a rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
- A vízburok témakörével kapcsolatos hagyományos és online hírek, cikkek elemzése kapcsán a mérlegelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése
- A Föld vízkészlete, a felszíni és felszín alatti vizek főbb típusai és azok jellemzői
- A víz mint erőforrás: a gazdasági és társadalmi folyamatokat befolyásoló szerepe (ivóvízkészlet, vízenergia, ipartelepítő tényező, mezőgazdaság, migráció)
- A vízburokkal kapcsolatos környezeti veszélyek (belvíz, árvíz), a vízkészlet mennyiségi és minőségi védelme

Fogalmak

tenger, óceán, felszín alatti víz, talajvíz, vízfogó és víztartó réteg, artézi víz, hévíz, ásványvíz, belvíz, tó, fertő, mocsár, láp, hullámozás, tengerjárás, tengeráramlás, deltatorlat, tölcstorkolat, vízgyűjtő, vízválasztó, vízhozam, vízállás, vízjárás, árvíz, holtág, öntözővíz, ivóvíz, ipari víz, szennyvíz, vízgazdálkodás, vízenergia

Topográfiai ismeretek

Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán, Jeges-tenger

Adriai-tenger, Balti-tenger, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, Japán-tenger, Karib (Antilla)-tenger, Kaszpi-tenger, La Manche, Mexikói-öböl, Perzsa (Arab)-öböl, Vörös-tenger

Aral-tó, Bajkál-tó, Balaton, Boden-tó, Csád-tó, Fertő, Garda-tó, Genfi-tó, Gyilkos-tó, Hévízi-tó, Holt-tenger, Ladoga-tó, Nagy-tavak, Szelidi-tó, Szent Anna-tó, Tanganyika-tó, Tisza-tó, Velencei-tó, Viktória-tó

Boszporusz, Duna–Majna–Rajna vízi út, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szezi-csatorna

Amazonas, Colorado, Duna, Elba, Jangce, Kongó, Mississippi, Ob, Pó, Rajna, Sárga-folyó, Temze, Volga

Észak-atlanti áramlás, Golf-áramlás, Labrador-áramlás, Humboldt-áramlás

Javasolt tevékenységek

- Projektfeladat: vízfogyasztási szokások felmérése, egyéni és közösségi vízlábnyom kiszámítása – víztakarékossági javaslatok megfogalmazása
- A vízburok témakörével kapcsolatos hagyományos és online média híreinek értelmezése, reflektálás, saját vélemény megfogalmazása
- A felszíni és felszín alatti vizek főbb típusainak és azok jellemzőinek összefoglalása gondolattérkép elkészítésével
- Projektfeladat: A víz világnapja alkalmából iskolai rendezvény programjának összeállítása, a program lebonyolítása
- Ötletbörze – Légy tudatos vízhasználó! Vízkímélő praktikák gyűjtése
- A vízburok témakörével kapcsolatos egyszerű kísérletek elvégzése, az eredmények értelmezése
- Vízminta (ivóvíz, öntözővíz, csapadékvíz) gyűjtése és egyszerű vizsgálata, adatgyűjtés a vonatkozó egészségügyi és környezetvédelmi határértékekről
- Látogatás a helyi vízműbe és/vagy szennyvíztisztítóba
- Műholdfelvételek segítségével a felszíni vizek és vízkészletek időbeli változásának összehasonlító vizsgálata (például: Aral-tó, gleccserek), a változás okainak feltárása

Témakör: A geoszférák kölcsönhatásai és összefüggései

Javasolt óraszám: 15 óra/ Tervezett óraszám: 15 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban mutatja be a földrajzi övezetesség rendszerének egyes elemeit, a természeti jellemzők társadalmi-gazdasági vonatkozásait;
- összefüggéseiben mutatja be a talajképződés folyamatát, tájékozott a talajok gazdasági jelentőségével kapcsolatos kérdésekben, ismeri Magyarország fontosabb talajtípusait;
- bemutatja a felszínformálás többtényezős összefüggéseit, ismeri és felismeri a különböző felszínformáló folyamatokhoz (szél, víz, jég) és közettípusokhoz kapcsolódóan kialakuló, felszíni és felszín alatti formakincset.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- érti az ember környezetátalakító szerepét, ember és környezete kapcsolatrendszerét, illetve példák alapján igazolja az egyes geoszférák folyamatainak, jelenségeinek gazdasági következményeit, összefüggéseit;
- felismeri a történelmi és a földtörténeti idő eltérő nagyságrendjét, ismeri a geoszférák fejlődésének időbeli szakaszait, meghatározó jelentőségű eseményeit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A geoszférák egymással kölcsönösen összefüggő folyamatainak komplex elemzésével a rendszerben történő gondolkodás, az analizáló, szintetizáló és logikai gondolkodás fejlesztése
- A geoszférák közötti kölcsönhatások kiemelésével a geoszférák fejlődésének időbeli szakaszaihoz kötődő, meghatározó jelentőségű földtörténeti események bemutatása
- A természeti és társadalmi tényezők kölcsönhatásának ismerete által a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
- Az egyes geoszférák folyamataihoz, jelenségeihez kapcsolódó veszélyek, veszélyhelyzetek reális értékelésének kialakítása
- Egyszerű talajtani kísérletek elvégzésével, értelmezésével és a geoszférák rendszerébe történő illesztésével a logikus és rendszerben történő gondolkodás fejlesztése
- A talajképződés az éghajlati, hidrológiai, földtani és domborzati tényezők kölcsönhatásának tükrében
- A talajok gazdasági jelentősége, talajpusztulás és talajvédelem
- A külső erők felszínformálása (víz, szél, jég)
- Az ember felszínformáló tevékenysége
- Egyes közettípusokhoz kapcsolódó felszínformáló folyamatok
- Karsztosodás, a karsztterületek környezeti és turisztikai jelentősége
- A földrajzi övezetesség: a tipikus éghajlati övek elhelyezkedése, jellemző tulajdonságai, függőleges övezetességű területek
- A természeti és társadalmi környezet jellemző kölcsönhatásai az egyes földrajzi övezetekben

Fogalmak

földtörténeti idő, kormeghatározás, jégkorszak, külső erők, belső erők, aprózódás, mállás, zonális talaj, azonális talaj, humusz, talajszennyezés, talajerózió, magas part, lapos part, turzás, lagúna, meder, hordalékszállítás, sodorvonal, szurdok, sziget, zátony, árvízvédelem, villámáradás, karsztjelenség, karsztformák, gleccser, jégtakaró, moréna, fjord, erdőhatár, hóhatár, szoláris és valódi éghajlati övezetesség, függőleges övezetesség

Javasolt tevékenységek

- Földtörténeti eseménysorok elemzése pl. logikai láncok alkotásával, „gázlókövek” módszer alkalmazásával
- Logikai kapcsolatok keresése, halmazképzés a geoszférákat jellemző szókészlet felhasználásával

- Látványos idővonal vagy földtörténeti óra készítése a geoszférák fejlődéséről grafikus elemekkel vagy online interaktív tervezővel
- A Föld több különböző pontjának éghajlatáról készült diagramok tanulmányozása, azok összehasonlítása a lakóhely éghajlati adataival, értékeivel
- Az egyes geoszférák folyamataihoz, jelenségeihez kapcsolódó veszélyek, veszélyhelyzetek összegyűjtése, a hozzájuk kapcsolódó teendők csoportosítása
- Egyszerű talajtani kísérletek elvégzése, a talajok gazdasági jelentőségének, a talajvédelem fontosságának igazolása
- Tanulói kísérletek megtervezése és kivitelezése a külső erők felszínformáló munkájának megfigyelésére
- Digitális fotóalbum készítése narrációval a karsztjelenségekről, a karszterületek környezeti és turisztikai jelentőségéről
- A földrajzi övezetesség rendszerének ábrázolása jelmagyarázat és színkód segítségével egy képzeletbeli földrészben
- A Föld különböző hegységeiben lévő magassági növényövek összehasonlítása, a hegységek éghajlatválasztó szerepének elemzése metszetábrák alapján
- Online információk alapján az éghajlati területekre jellemző életképek megalkotása csoportmunkában
- Éghajlati diagramok és éghajlatra jellemző képek párosítása
- A földrajzi övezetesség, illetve az övek összehasonlító jellemzéséhez elemzési algoritmus kialakítása
- Képzeletbeli levélírás pl. az amazonasi esőerdők védelmében az illetékeseknek
- Az elsivatagosodás problémaalapú megbeszélése

Témakör: Átalakuló települések, eltérő demográfiai problémák a 21. században

Javasolt óraszám: 7 óra /Tervezett óraszám: 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- bemutatja a népességszám-változás időbeli és területi különbségeit, ismerteti okait és következményeit, összefüggését a fiatalodó és az öregedő társadalmak jellemző folyamataival és problémáival;
- különböző szempontok alapján csoportosítja és jellemzi az egyes településtípusokat, bemutatja szerepük és szerkezetük változásait;
- érti és követi a lakóhelye környékén zajló település- és területfejlesztési, valamint demográfiai folyamatokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- különböző népességi, társadalmi és kulturális jellemzők alapján bemutat egy kontinenst, országot, országcsoporthoz.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Aktuális demográfiai adatok elemzésével és összehasonlításával a matematikai és logikai, valamint az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- Aktuális hírekre, információkra történő reflektálással a felelős véleményalkotás és a vitakultúra fejlesztése
- A demográfiai szakaszok (átmenetek) jellemzői, a népességszám és a korösszetétel társadalmi-gazdasági következményeinek elemzésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- A 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatainak – pl. elvándorlás, városba áramlás, migráció – térbeli vonatkozásai, ezek okainak és összefüggéseinek feltárása
- A világ nyelvi, vallási és kulturális sokszínűsége – a kulturális identitás és a kulturális globalizáció földrajzi összefüggései
- A településtípusok szerepének, jellemzőinek átalakulása – tanya (farm), falu, város kapcsolatrendszerének bemutatása
- A 21. századi nagyvárosi élet ellentmondásai
- A Föld népességszámának növekedéséből, a területi különbségekből adódó globális problémák bemutatása, a kedvezőtlen következmények mérséklési lehetőségeinek feltárása
- A nagyvárosok növekedésének környezeti következményei, a környezetkárosítás mérséklésének lehetőségei, a problémák feltárásával a felelős környezeti szemlélet erősítése
- Nyitottság az egyes térségek demográfiai eredetű problémáinak megismerése iránt, felelős és tényeken alapuló véleményalkotás

Fogalmak

a népesedési átmenet szakaszai, természetes szaporodás, népességrobbanás, népsűrűség, korfa, korszerkezet, világvallás, világnyelv, tanya, farm, falu, város, agglomeráció, világváros (globális város), urbanizáció (városodás, városiasodás), technopolisz, városszerkezet

Topográfiai ismeretek

BosWash megalopolisz, Jeruzsálem, Mekka, Vatikán

Javasolt tevékenységek

- Adatgyűjtés és az adatok ábrázolása a saját település és megye, valamint az ország demográfiai adatainak alakulásáról, a tendenciák megfogalmazása
- Korfaelemzés – a lakóhely, megye, ország korfájának elemzése pl. a KSH interaktív korfái segítségével
- Az egyes országok, régiók eltérő demográfiai trendjeinek megismerése internetes alkalmazások segítségével
- Önálló kutatómunka: A 21. század jellemző népességföldrajzi folyamatainak – elvándorlás, városba áramlás, migráció – térbeli vonatkozásai, okai és összefüggései. A kutatás eredményének bemutatása
- Projektfeladat: bemutató – pl. prezentáció, kiállítás – készítése az emberiség nyelvi, vallási és kulturális sokszínűségének bemutatására
- Szeretsz a saját településeden élni? – a lakóhely értékelése különböző nézőpontokból, a vélemények rendszerezése csoportmunkában

- A lakóhely településszerkezetének bemutatása fényképfelvételek alapján, javaslatok megfogalmazása a település fejlesztésére
- A nagyvárosi élet előnyeinek és hátrányainak rendszerező, összegző bemutatása városlakókkal készített képzeletbeli vagy valós interjúk alapján
- Különböző településfejlődési utak elemzése logikai láncok alkotásával

Témakör: Helyi problémák, globális kihívások, a fenntartható jövő dilemmái

Javasolt óraszám: 14 óra/ Tervezett óraszám: 4 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a lakóhely adottságaiból kiindulva értelmezi a fenntartható fejlődés társadalmi, természeti, gazdasági, környezetvédelmi kihívásait; felismeri és azonosítja a földrajzi tartalmú természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti problémákat, megnevezi kialakulásuk okait, és javaslatokat fogalmaz meg megoldásukra;
- rendszerezi a geoszférákat ért környezetkárosító hatásokat, bemutatja a folyamatok kölcsönhatásait;
- a globális problémákhoz vezető, Földünkön egy időben jelen lévő, különböző természeti és társadalmi-gazdasági eredetű folyamatokat elemez, feltárja azok összefüggéseit, bemutatja mérséklésük lehetséges módjait és azok nehézségeit;
- megnevez a környezet védelmében, illetve humanitárius céllal tevékenykedő hazai és nemzetközi szervezeteket, példákat említ azok tevékenységére, belátja és igazolja a nemzetközi összefogás szükségességét;
- értelmezi a fenntartható gazdaság, a fenntartható gazdálkodás fogalmát, érveket fogalmaz meg a fenntarthatóságot szem előtt tartó gazdaság, illetve gazdálkodás fontossága mellett.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákkal igazolja a természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményeit, a környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatását, a lokális szennyeződés globális következményeit;
- megfogalmazza az energiahatékony, nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás lényegét, valamint példákat nevez meg a környezeti szempontok érvényesíthetőségére a termelésben és a fogyasztásban;
- megkülönbözteti a fogyasztói társadalom és a tudatos fogyasztói közösség jellemzőit;
- bemutatja az egyén társadalmi szerepvállalásának lehetőségeit, a tevékeny közreműködés példáit a környezet védelme érdekében, illetve érvényesíti saját döntéseiben a környezeti szempontokat.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A földrajzi eredetű helyi, regionális és globális természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti veszélyhelyzetek kialakulásának magyarázata és megértése alapján az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése
- A geoszférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése és a folyamatok kölcsönhatásainak bemutatása alapján a környezettudatos és fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése

- A természetkárosítás és a természeti, illetve környezeti katasztrófák társadalmi következményeinek bemutatásával a veszélyek és kockázatok reális értékelési képességének kialakítása és fejlesztése
- A környezetkárosodás életkörülményekre, életminőségre gyakorolt hatásának és a lokális szennyeződés globális következményeinek komplex értelmezése, a hatásaikra való felkészülés és védekezés képességének kialakítása és fejlesztése
- A globális problémákhoz vezető, Földünkön egy időben jelen lévő, különböző természeti és társadalmi-gazdasági eredetű folyamatok értelmezése, összefüggései, mérséklésük lehetséges módjai és azok nehézségei
- Az energiahatékony, az energia- és nyersanyag-takarékos, illetve „zöld” gazdálkodás és életvitel szemléletének megismerésével a környezettudatos állampolgári magatartás megalapozása
- A fogyasztói társadalom és a tudatos fogyasztói közösség jellemzőinek bemutatásával a tudatos fogyasztóvá válás fejlesztése
- A hagyományos és elektronikus vásárlás fogyasztóvédelmi szempontú összevetése
- A környezet védelmében, illetve humanitárius céllal tevékenykedő hazai és nemzetközi szervezetek, a nemzetközi összefogás szükségessége
- A fenntartható gazdaság, a fenntartható gazdálkodás jellemzőinek bemutatásával a fenntartható szemléletű magatartás fejlesztése
- Az egyén társadalmi szerepvállalásának lehetőségei, a tevékeny közreműködés példái a környezet védelme érdekében

Fogalmak

globális probléma, környezeti katasztrófa, természeti katasztrófa, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, túlfogyasztás, tudatos fogyasztói magatartás, fogyasztóvédelem, energiatudatosság, vízlábnyom, ENSZ, UNESCO, WHO, elsivatagosodás, ózonritkulás, savas csapadék, globális klímaváltozás, népességgrobbanás

Javasolt tevékenységek

- Képek, leírások alapján környezeti problémák felismerése, kialakulásuk magyarázata, mérséklésük lehetőségeinek megfogalmazása
- Rajz, leírás készítése Milyen lesz a lakóhelyed 20 év múlva? címmel. Az elkészült alkotás értelmező bemutatása (Miért rajzoltam/írtam ezt? – ok-okozati viszonyok, tendenciák feltárása)
- Mit tehet egy középiskolás a fenntarthatóság érdekében? – ötletbörze, a javaslatok rendszerezése, megvitatása
- Figyelemfelhívó plakátok készítése az étel-miszer-pazarlásról és étel-miszerhiányról, a tudatos fogyasztói magatartás fontosságáról
- A geoszférákat ért környezetkárosító hatások rendszerezése gondolattérképen
- Közvélemény-kutatás a tudatos fogyasztói (étel-miszer-, nyersanyag-, energiafogyasztás) magatartás fontosságáról, lehetőségeiről, az eredmények kiértékelése, a tanulói vélemények ütköztetése
- Drámajáték, helyzetgyakorlat: vádirat és védőbeszéd készítése egy választott környezeti téma tárgyalására
- A fogalmak (pl. ökológiai lábnyom, tudatos fogyasztói magatartás, fogyasztóvédelem, energiatudatosság, vízlábnyom) értelmezéséhez szöveges és vizuális magyarázatok készítése

- Az egészségmegőrzéshez szükséges szemléletmód fejlesztése kortárs előadókkal
- Ötletgyár a környezeti veszélyek elkerülésére, meglévő problémák hatásának mérséklésére (pl. óceáni szemétfolt, olajszivárgás, bányatűz, erdőirtás, rovarinvázió)
- Ötletbörze: példák az energia- és nyersanyag-takarékos gazdálkodására, életvitelre
- Saját és családi tapasztalatok alapján érvelés a hagyományos és az elektronikus vásárlás mellett, fogyasztóvédelmi szempontok figyelembevételével
- A környezetvédelemmel foglalkozó hazai és nemzetközi szervezetek névjegykártyájának elkészítése, fő tevékenységük összegyűjtése
- Virtuális séta ökogazdaságban és ökoházban, a látottak közös megbeszélése, véleményütköztetés
- Az ökológiai lábnyom kiszámítása pármunkában, internetes kalkulátorokkal
- Az édesvíz szerepének, gazdasági jelentőségének bemutatása kooperatív módszerekkel (a víz szerepe az ember életében, a víz felhasználásának időbeli és térbeli változása, vízhiány mint konfliktusforrás)

Vita a fenntartható gazdaságról

10. évfolyam

A Heti óraszám: 1 óra / évi 36 óra/

Témakör	Javasolt óraszám	Új anyag feldolgozása	Gyakorló óra	Összefoglalás/ számonkérés	Projekt	Összesen
A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig	17	13	2	2	0	17
Magyarország és Kárpát-medence a 21. században	9	7	0	2	2	11
A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban	7	5	0	0	3	8
Összesen	33	25	2	4	5	36

Témakör: A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig

Javasolt óraszám: 17 óra/ tervezett Óraszám 17 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismerteti a gazdaság szerveződését befolyásoló telepítő tényezők szerepének átalakulását, bemutatja az egyes gazdasági ágazatok jellemzőit, értelmezi a gazdasági szerkezetváltás folyamatát;
- megnevezi és értékeli a gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezőket;
- ismerteti a világpolitika és a világ gazdaság működését befolyásoló nemzetközi szervezetek, együttműködések legfontosabb jellemzőit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- értelmezi és értékeli a társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítására alkalmas mutatók adatait, a társadalmi-gazdasági fejlettség területi különbségeit a Föld különböző térségeiben;
- értékeli az eltérő adottságok, erőforrások szerepét a társadalmi-gazdasági fejlődésben;
- modellezi a piacgazdaság működését;
- megnevezi a világ gazdaság működése szempontjából tipikus térségeket, országokat;
- összehasonlítja az európai, ázsiai és amerikai erőterek gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepét, illetve azok változását a globális világban;
- összefüggéseiben mutatja be a perifériatárség társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemző vonásait, a felzárkózás lehetőségeit;
- ismerteti az Európai Unió működésének földrajzi alapjait, példák segítségével bemutatja az Európai Unión belüli társadalmi-gazdasági fejlettségbeli különbségeket, és megnevezi a felzárkózást segítő eszközöket;
- értelmezi a globalizáció fogalmát, a globális világ kialakulásának és működésének feltételeit, jellemző vonásait;
- példák alapján bemutatja a globalizáció társadalmi-gazdasági és környezeti következményeit, mindennapi életünkre gyakorolt hatását.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlításával, a fejlettség területi különbségeinek elemzésével földrajzi problémák iránti érzékenység kialakítása, az azokra történő reflektálás képességének fejlesztése
- A Föld különböző térségeiben kialakult eltérő társadalmi-gazdasági fejlettség okainak elemzése alapján az értékelő gondolkodás fejlesztése
- A gazdaság szerveződését befolyásoló telepítő tényezők változó szerepének, a gazdaság gyors térbeli átalakulásának bemutatásával a komplex gondolkodás képességének fejlesztése
- A gazdasági szektorok világ gazdaságban betöltött szerepének bemutatásával a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése
- A piacgazdaság kialakulásának és működésének bemutatásával a mindennapi életben hasznosítható gazdasági, pénzügyi és vállalkozói ismeretek és képességek kialakítása és fejlesztése
- A gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők elemzésével az összefüggésekben gondolkodás képességének fejlesztése
- A nemzetközi szintű munkamegosztást kialakító okok és következmények értelmezésével a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése

- A globális világ kialakulásának és működésének feltételei, jellemző vonásai
- A globalizáció társadalmi-gazdasági és környezeti következményeinek, mindennapi életünkre gyakorolt hatásainak rendszerezésével a véleményformálás és az értékelő gondolkodás képességének kialakítása és fejlesztése
- A világpolitika és a világgazdaság működését befolyásoló nemzetközi szervezetek, együttműködések legfontosabb jellemzői
- A centrum- és perifériatérsegek kapcsolatrendszerének bemutatásával a komplexitásban történő gondolkodás képességének fejlesztése
- Az amerikai, az európai és az ázsiai erőter gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepe a globális világban
- A világgazdaság újonnan iparosodó térségeinek bemutatása, a fejlődés tényezőinek elemzése
- Egyedi fejlődési utak a sajátos szerepkörrel rendelkező országok példáján
- A perifériatérsegek társadalmi-gazdasági fejlődésének jellemző vonásai, a felzárkózás nehézségei
- Más társadalmak kultúrájának megismerése iránti érdeklődés felkeltése, a különböző kultúrák iránti tolerancia fejlesztése

Fogalmak

GDP, GNI, gazdasági szektorok, telepítő tényező, piac, piacgazdaság, munkamegosztás, transznacionális vállalat, beruházás, innováció, működőtőke, centrum, félperiféria, periféria, újonnan iparosodott országok, BRICS országok, ipari park, robotizáció

Topográfiai ismeretek

Európa

Országok: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehország, Dánia, Egyesült Királyság (Nagy-Britannia), Észtország, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Horvátország, Írország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Németország, Norvégia, Olaszország, Oroszország, Portugália, Románia, Spanyolország, Svédország, Svájc, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna

Városok: Bécs, Berlin, Bern, Birmingham, Brüsszel, Bukarest, Dublin, Frankfurt, Genf, Hága, Helsinki, Kijev, Koppenhága, Lisszabon, Ljubljana, London, Luxembourg, Madrid, Manchester, Marseille, Milánó, Moszkva, München, Oslo, Párizs, Prága, Riga, Róma, Rotterdam, Stockholm, Strasbourg, Stuttgart, Szentpétervár, Szófia, Tallinn, Torino, Trieszt, Varsó, Velence, Vilnius, Volgográd, Zágráb, Zürich

Közép-angliai iparvidék, olasz ipari háromszög, Randstad, Ruhr-vidék

Afrika

Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria, Algéria, Tunézia

Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika

Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó, Venezuela, Panama, Chile, Kolumbia

Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC, Atlanta, Dallas, Seattle, Santiago, Bogotá

Ausztrália és Óceánia

Országok: Ausztrália, Új-Zéland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), Fülöp-szigetek, India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország

Városok: Ankara, Bagdad, Bangkok, Kalkutta, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Manila, Mekka, Osaka, Peking, Rijád, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi

Javasolt tevékenységek

- A társadalmi-gazdasági fejlettség összehasonlítása, elemzése adatsorok, tematikus térképek segítségével
- A tanulók által kiválasztott termék előállításához megfelelő telephely keresése, a szükséges telepítő tényezők listázása kooperatív munkában
- A piac működési elveit bemutató helyzetgyakorlat a termelő, a fogyasztó és a közvetítő szemszögéből
- Egy ismert transznacionális vállalat működési modelljének elkészítése
- Esettanulmány elkészítése a térségben megvalósult zöld- vagy barnamezős beruházásokról
- Az integrálódás fokozatainak ábrázolása piramisábrán
- A gazdasági integrációk és a regionális együttműködések kialakulásában szerepet játszó tényezők ábrázolása fűrtábrán
- Logikai lánc alkotása a nemzetközi szintű munkamegosztást kialakító okokról és következményekről
- Az amerikai, az európai és az ázsiai erőter gazdaságilag meghatározó jelentőségű országainak, országcsoportjainak szerepét alátámasztó adatsorok összehasonlító elemzése
- A centrum- és perifériatérsegek, a világgazdaság újonnan iparosodó térségeinek komplex bemutatása infografika segítségével, kooperatív tanulási módszer alkalmazásával
- Szemléletes ábra, térképvázlat készítése a centrum- és perifériaországok kapcsolatrendszerének bemutatására
- Különböző típusú bemutatók készítésével más társadalmak kultúrájának megismertetése, pl. zenei válogatás készítése, étlap összeállítása, ünnepek és szokások bemutatása
- A globalizáció pozitív és negatív hatásainak megvitatása és összegzése
- A társadalmi-gazdasági változás nagyvárosok térbeli szerkezetére gyakorolt hatásának bemutatása régi és új térképek, valamint képek összehasonlításával

Témakör: Magyarország és Kárpát-medence a 21. században

Javasolt óraszám: 9 óra/ tervezett Óraszám 11 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

– példák alapján jellemzi és értékeli Magyarország társadalmi-gazdasági szerepét annak szűkebb és tágabb nemzetközi környezetében, az Európai Unióban.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

– bemutatja a területi fejlettségi különbségek okait és következményeit Magyarországon, megfogalmazza a felzárkózás lehetőségeit;

– értékeli hazánk környezeti állapotát, megnevezi jelentősebb környezeti problémáit.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

– Adatok elemzésével és összehasonlításával értékeli Magyarország társadalmi-gazdasági szerepét annak szűkebb és tágabb nemzetközi környezetében, a Kárpát-medencében és az Európai Unióban

– Magyarország természeti-társadalmi értékeinek bemutatásával és rendszerezésével a nemzeti identitás erősítése

– Aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatásával és rendszerezésével a véleményformálás és az értékelő gondolkodás fejlesztése

– A régiók jellemzőinek összehasonlításával a tanulók aktív közreműködésén, munkáltatásán alapuló tudásépítés fejlesztése (Budapest és az agglomeráció, Észak- és Dél-Alföld régió, Középhegységi régiók, Nyugat- és Dél-Dunántúl régió)

Fogalmak

régió, idegenforgalmi régió, ipari park, logisztikai központ, agglomerálódó térség, területi fejlettségi különbség, eurorégió

Topográfiai ismeretek

Régiók, megyék

Főbb települések: Ajka, Baja, Balassagyarmat, Balatonfüred, Békéscsaba, Budapest, Bük, Debrecen, Dunaújváros, Eger, Esztergom, Gyöngyös, Győr, Gyula, Hajdúszoboszló, Harkány, Hegyeshalom, Hévíz, Hódmezővásárhely, Hollókő, Jászberény, Kalocsa, Kaposvár, Kazincbarcika, Kecskemét, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Makó, Miskolc, Mohács, Nagykanizsa, Nyíregyháza, Orosháza, Ózd, Paks, Pannonhalma, Pécs, Salgótarján, Sárospatak, Siófok, Sopron, Százhalombatta, Szeged, Székesfehérvár, Szekszárd, Szentendre, Szentgotthárd, Szolnok, Szombathely, Tata, Tatabánya, Tihany, Tiszaújváros, Vác, Várpalota, Veszprém, Visegrád, Visonta, Záhony, Zalaegerszeg, Zalakaros

Javasolt tevékenységek

– Projektfeladat: külföldieknek szóló országbemutató, országimázs-összeállítás forgatókönyvének megtervezése és elkészítése

– A lakóhely munkaerőterképének elkészítése, következtetések levonása, a jól alkalmazható munkaerővel szembeni elvárások összegyűjtése

– Esettanulmányok segítségével a rendszerváltozás (1989) gazdasági következményeinek megvitatása

- Interjú szülőkkel, nagyszülőkkel megadott szempontok alapján Milyen volt az élet az 1980-as években? címmel – az interjúk alapján társadalmi-gazdasági korrajz elkészítése
- Bírósági tárgyalás – helyzetgyakorlat különböző környezeti veszélyhelyzetekhez, katasztrófákhoz kapcsolódó témákban, pl.: vörösiszap-katasztrófa, vízhabzás a Rábán, ciánszennyezés a Tiszán
- Környezettudatos energiastratégia kidolgozása szakértői csoportok kialakításával
- Projektfeladat: öröm- és bánattérkép készítése a megye, a régió rendezett, fejlődő és pusztuló, leszakadó területeiről
- Nyomtatott és online cikkek, információk alapján az aktuális társadalmi és gazdasági folyamatok bemutatása, értékelése, saját vélemény megfogalmazása
- Országos, regionális és helyi fejlesztési tervek fontosabb céljainak bemutatása önálló információgyűjtés alapján
- A régiók jellemzőinek összehasonlítása, a területi fejlettségi különbségek okainak és következményeinek, illetve a felzárkózás lehetőségeinek bemutatása kooperatív módszerek alkalmazásával
- Az európai uniós tagság hatása a Kárpát-medencei országok magyarságára – adatgyűjtés és azok közös értelmezése, illetve szemléletes bemutatása
- A lakóhelyen és környékén néhány uniós támogatással készülő beruházás bemutatása többféle forrás felhasználásával

Témakör: A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban

Javasolt óraszám: 7 óra /tervezett Óraszám 8 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- magyarázza a monetáris világ működésének alapvető fogalmait, folyamatait és azok összefüggéseit, ismer nemzetközi pénzügyi szervezeteket;
- bemutatja a működőtőke- és a pénztőkeáramlás sajátos vonásait, magyarázza eltérésük okait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- pénzügyi döntéshelyzeteket, aktuális pénzügyi folyamatokat értelmez és megfogalmazza a lehetséges következményeket;
- pénzügyi lehetőségeit mérlegelve egyszerű költségvetést készít, értékeli a hitelfelvétel előnyeit és kockázatait;
- alkalmazza megszerzett ismereteit pénzügyi döntéseiben, belátja a körültekintő, felelős pénzügyi tervezés és döntéshozatal fontosságát.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Aktuális gazdasági, pénzügyi adatsorok elemzésével, értelmezésével és összehasonlításával a matematikai és logikai, valamint az összefüggésekben történő gondolkodás fejlesztése

- Aktuális pénzügyi hírekre, információkra történő reflektálással a felelős véleményalkotás és a vitakultúra fejlesztése
- A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével és értelmezésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Az aktuális pénzügyi helyzetben elérhető befektetési lehetőségek összevetése az előnyök és a lehetséges veszélyek (befektetési háromszög) bemutatásával a felelős pénzügyi gondolkodás fejlesztése érdekében
- A személyes pénzügyi döntésekkel kapcsolatos témák feldolgozása során a megalapozott véleményalkotás az aktív pénzügyi gondolkodás, illetve a vitakészség fejlesztése érdekében
- A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepének bemutatása szituációs játékok, helyzetgyakorlatok, esetelemzések segítségével, a tényeken alapuló véleményformálás képességének fejlesztése
- A működőtőke és a pénztőke mozgásának, világgazdasági szerepének összehasonlítása
- Konkrét, az életkori sajátosságnak megfelelő tevékenységekhez költségvetés készítése, a kiadások mérlegelése
- A hitelfelvétel és a fejlesztés, illetve az eladósodási kockázat összefüggéseinek bemutatása, a mindennapok példái alapján, az egyén és a nemzetgazdaságok szintjén
- A globalizáció és a globális pénzügyi krízisek kialakulásának összefüggései

Fogalmak

működőtőke, pénztőke, befektetés, vállalkozás, részvény, kötvény, fix és változó kamatozású hitel, kamat, hozam, kockázat, lekötöttség (likviditás), adósságcsapda, infláció, költségvetés, BUX-index, Dow Jones-index, THM, EBKM, IMF, Világbank, állami és EU-támogatás, támogatott hitel, önerő

Javasolt tevékenységek

- Aktuális banki adatok, tájékoztatók segítségével pénzügyi döntéshelyzetek szimulálása (pl. folyószámlanyitás, személyi kölcsön vagy lakáshitel felvétele, lakáscélú megtakarítás vállalása)
- Beszélgetés vagy helyzetgyakorlat a biztonságos pénz- és bankkártyahasználatról, tájékozódás elektronikus kiadványok segítségével
- Hírfigyelés –reflektálás, vélemény megfogalmazása és ütköztetése aktuális pénzügyi hírekkel kapcsolatban
- A gazdasági tér folyamatait alakító szereplők bemutatása mozaikmódszerrel
- Hogyan jut el egy globális termék (pl. személyautó) a fogyasztóhoz? A folyamat bemutatása szimulációs gyakorlat keretében
- Helyzetgyakorlat: egy nagyobb pénzösszeg – pl. lottónyeremény vagy családi örökség – befektetési lehetőségeinek mérlegelése
- Online betekintés a tőzsde világába, szimulációs gyakorlat a tőzsde működésének bemutatására
- Pénzügyi oktatófilmek segítségével a hétköznapiakban hasznosítható tudás szerzése, a látottak megbeszélése
- Egy diákvállalkozás indításának lehetőségei, mérlegelő elemzés készítése
- Egy képzeletbeli vállalkozás üzleti tervének elkészítése és bemutatása csoportmunkában

– A működőtőke-befektetés térbeli jellemzőinek bemutatása, a hazánkba érkező tőke területi, gazdasági és szektoronkénti megoszlásának jellemzése, következtetések levonása

A tantárggyal kapcsolatos pedagógiai szervezési megjegyzések:

A folyamatosság és a tervszerűség érdekében a pedagógusnak az éves nevelő-oktató munkájának tervében, a tanmenetben a helyi tanterv alapján meg kell határozni az ellenőrzés és értékelés adott évben használt módszereit (követelmények, célok, funkciók, mérési formák és módszerek, értékelési szempontok, az ellenőrzés fázisai). A házirendnek megfelelően ezt ismertetnie kell az adott tanulócsoporttal – kérésre a szülőkkel –, ennek során a pedagógusnak egyértelműen és következetesen meg kell fogalmaznia a követelményrendszert, értelmeznie kell az értékelés célját és módszereit.

Osztályozással, érdemjeggyel csak a helyi tanterv követelményei alapján megtanított tananyag ismerete minősíthető!

Törekedni kell a rendszeres és folyamatos számonkérésre, a módszerek változatosságára, meg kell találni a szóbeli és írásbeli értékelés helyes arányát, figyelembe kell venni a tanuló képességeit, kompetenciáit, esetleges mentesítéseit. A kiszámíthatóság érdekében szem előtt kell tartani a ciklikusság elvét: év eleje, félév, év vége; témák, témakörök, összefoglalások.

OKTATÁSI FOLYAMAT KÖZBEN (tanév közben)

A tanulási-tanítási folyamat állandó kísérője a formatív értékelés. Célja az eredményes tanulás elősegítése, a tanulási hibák és nehézségek differenciált feltárása, mely lehetővé teszi a javítást és a pótlást. Év közben rendszeresen érdemjeggyel kell értékelni a tanulók teljesítményét, előmenetelét. Az érdemjegy az értékelés eredményeinek tudatosítását szolgálja, és adja ösztönzést a korrekcióra, fejlesztésre pedagógusnak és tanulónak egyaránt. Kiemelt figyelemmel kell követni az ET tanulók értékelését.

Az értékelés formái:

- szóbeli felelet
- írásbeli felelet, írásban, vagy online felületen
- részösszefoglalás (téma, egység) ellenőrzése írásban, vagy online felületen
- kijelölt órai feladat elvégzése, órai munka vezetése és elvégzése a füzetben, vagy online
- témazáró dolgozat, írásban, vagy online, képességet mérő feladattípusokkal kiegészítve.
- gyűjtőmunka, házi dolgozat, beszámoló, kiselőadás, önálló kutatás stb.
- házi feladat, írásban, vagy online
- topográfiai ismeretek mérése, írásban, szóban, online,
- csoportosan: projekt, illetve csoportmunka
- A tanulási folyamat nevezetes szakaszainak befejezésekor szummatív (lezáró-minősítő) értékelést alkalmazunk, ennek általános formája a témazáró dolgozat, részletes kritériumait a tantárgyi programok tartalmazzák.

AZ OKTATÁSI FOLYAMAT VÉGÉN (félévkor és a tanév végén)

Félévkor, év végén az érdemjegyek alapján, vagy érdemjegyek hiányában az osztályozó vizsgákon szerzett minősítés alapján a tantárgyból osztályzatot kapnak a tanulók. Az érdemjegyek számát tekintve irányadó a PP. Az osztályozó vizsga tartalmi és formai követelményeit a PP szabályozza.

Francia nyelv: 2. élő idegen nyelv

A FRANCIA MINT MÁSODIK IDEGEN NYELV HELYI TANTERVE A 2020-AS NAT KERETTANTERVE ALAPJÁN 9–12. évfolyam

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_9_12_ev

ÁLTALÁNOS IRÁNYELVEK AZ ÉLŐ IDEGEN NYELV TANÍTÁSÁHOZ

Az idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A kommunikatív nyelvi kompetencia szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal, vagyis a világról szerzett ismeretekkel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval, amelyek mindenfajta tevékenységhez, így a nyelvi tevékenységekhez is szükségesek.

A korszerű idegennyelv-oktatás a nyelvhasználó valós szükségleteire épül, ezért tevékenységközpontú. Olyan helyzetekre készíti fel a tanulókat, amelyek már most vagy a későbbiek során várhatóan fontos szerepet játszanak életükben. A nyelvtanulási folyamat középpontjában a cselekvő tanulók állnak, akik az idegen nyelv segítségével kommunikatív feladatokat oldanak meg. A feladatok megoldása során receptív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységeket végeznek. Mivel a valóságban a legtöbb megoldandó feladat több készség együttes alkalmazását teszi szükségessé, ezeket integráltan fejlesztjük.

A mindennapi nyelvhasználatban, így a nyelvtanulásban is fontos szerepet játszanak a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák. A recepció során a nyelvhasználó, illetve a nyelvtanuló észleli az írott vagy hallott szöveget, azonosítja mint számára lényegeset, felfogja mint nyelvi egységet és összefüggésében értelmezi. A produkció során megtervezi és szóban vagy írásban létrehozza a közlendőjét tartalmazó szöveget.

A sikeres kommunikáció érdekében a tanulóknak meg kell ismerniük és használniuk kell azokat a nyelvi eszközöket, amelyekből és amelyekkel helyesen megformált, értelmes mondanivaló alakítható ki. Tisztában kell lenniük a mondanivaló szerveződésének, szerkesztésének elveivel, hogy koherens nyelvi egységgé formálhassák közlendőjüket. Ismerniük kell azokat az eszközöket és forogatókönyveket, amelyekkel sikeresen megoldhatók a különféle kommunikációs helyzetek. Tisztában kell lenniük az egész nyelvi érintkezést átszövő szabályokkal, amelyek a nemek, korosztályok, társadalmi csoportok között különböző alkalmakkor szabályozzák az érintkezést. Ide tartoznak a nyelvi udvariassági szabályok, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használatának szabályai is.

A nyelvtanítás során törekedni kell arra, hogy a hallott vagy olvasott szöveg autentikus, a feladatvégzés szempontjából hiteles legyen. Az internet segítségével a tanulók maguk is viszonylag könnyen kerülhetnek autentikus célnyelvi környezetbe, részeseivé válhatnak az adott kultúrának, kapcsolatot teremthetnek a célnyelven beszélőkkel, ami komoly motivációs forrás lehet, és elősegítheti az autonóm tanulóvá válást. A tanulási folyamat szervezésében nagy jelentősége van a kooperatív feladatoknak és a projektmunkának, ezek szintén erősíthetik a motivációt.

Az idegen nyelvű kommunikáció során meghatározó jelentőségű a nyelvekkel, a nyelvtanulással és az idegen nyelveket beszélő emberekkel és a más kultúrákkal kapcsolatos pozitív attitűd, ami magában foglalja a kulturális sokféleség tiszteletben tartását és a nyelvek, kultúrák közötti kommunikáció iránti nyitottságot.

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a Nat hangsúlyozza a tantárgyközi integráció fontosságát. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

Az egész életen át tartó tanulás szempontjából kiemelkedő jelentősége van a nyelvtanulási stratégiáknak, amelyek ismerete és alkalmazása segíti a tanulókat abban, hogy nyelvtudásukat önállóan ápolják és fejlesszék, valamint újabb nyelveket sajátítsanak el.

A Nat bizonyos képzési szakaszokra meghatározza a minden tanuló számára kötelező minimumszinteket, emellett kiter az emelt szintű képzésben részesülő tanulókkal szemben támasztott követelményekre is. A közműveltségi elemeket a tantárgy egyedi jellemzői miatt a Nat-ban azok a nyelvi szintek és kompetenciák testesítik meg, amelyeket a nemzetközi gyakorlatban és az érettségi követelményrendszerben mérceként használt Közös európai referenciakeret (KER) határoz meg. A nyelvi kompetenciák komplex fejlesztéséhez az ajánlott témakörök kínálnak kontextust.

Az idegen nyelvi kerettanterv a KER-ben leírt készségek alapján határozza meg a nyelvtanulás fejlesztési egységeit, ezek a hallott és olvasott szöveg értése, a szóbeli interakció, az összefüggő beszéd és az íráskészség. A KER-ben meghatározott nyelvi szintek és kompetenciák azonban nem mechanikusan, hanem a tanulók életkori sajátosságainak tükrében értelmezve kerültek be a kerettantervbe.

Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia fejlesztése szoros kapcsolatban áll a Nat-ban megfogalmazott kulcskompetenciákkal. A kommunikatív nyelvi kompetencia több ponton érintkezik az anyanyelvi kompetenciával. A szövegalkotás, szövegértelmezés, szóbeli és írásbeli kommunikáció számos készségeleme átvihető az idegen nyelv tanulásába és fordítva, az idegen nyelv tanulása során elsajátított kompetenciák hasznosak az anyanyelvi kommunikáció területén. A két terület erősítheti egymást, olyannyira, hogy megfelelő módszerek alkalmazása esetén az is lehet sikeres nyelvtanuló és nyelvhasználó, akinek hiányosak az anyanyelvi ismeretei, sőt az idegen nyelv tanulása segíthet abban, hogy tudatosabbá váljon az anyanyelv használata.

Az önálló tanulás képességének kialakításában hasznos segítséget nyújt a modern technika, az interneten található autentikus szövegek, a direkt és indirekt nyelvtanulási lehetőségek sokasága. Míg korábban csak az írott és a hallott szöveg megértésének fejlesztését támogatta az internet, ma már számos lehetőség kínálkozik a produktív nyelvhasználatra is. Az ingyen elérhető autentikus hanganyagok és videók, képek, szótárak, interaktív feladatok mellett az írott és a szóbeli csevegés, a fórumozás és a blogolás is élményszerű nyelvtanulásra ad alkalmat. Az önálló tanulás képességének folyamatos fejlesztéséhez azonban szükség van a tanulásról magáról szóló beszélgetésre, a tanulási stratégiák kialakításában való segítségnyújtásra, az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére is.

A nyelvtanítás sikerében fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek bekapcsolása a tanulási folyamatba. A nyelvtanulás ugyanakkor a témák sokfélesége miatt, valamint azért, mert minden más tantárgynál több lehetőséget nyújt a beszélgetésre, kiválóan alkalmas a személyiség kibontakozásának támogatására. A siker másik kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

A táblázatokban megjelenő *fejlesztési egységek* (a hallott szöveg értése, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, az olvasott szöveg értése és az íráskészség) a valóságban nem különíthetők el egymástól. A hatékony nyelvtanítás feltétele, hogy a különböző készségek fejlesztése mindig integráltan történjen, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak. Ezért nem szerepelnek óraszámok a fejlesztési egységek mellett.

Külön táblázat tartalmazza az ajánlott témaköröket, amelyben más tantárgyakkal való kapcsolódási pontok is megtalálhatók. A tanulócsoporthoz más tantárgyakat tanító tanárokkal való

együtműködés elevenebbé, aktuálisabbá és érdekesebbé teszi a nyelvtanulást, mert lehetőséget nyújt a témák, témakörök természetes, életszerű összekapcsolására.

Az ajánlott témakörök listája kitekintést tartalmaz a célnyelvi kultúrákra, ily módon biztosítja az interkulturális kompetenciák fejlesztését. Nem szabad szem elől téveszteni azt sem, hogy az idegen nyelvek tanulásának célja egyre inkább az, hogy egy közvetítő nyelv birtokába jussunk, így az is fontos feladat, hogy tanulmányaik során a célnyelvi országok mellett más kultúrákat is megismerjenek és elfogadjanak a tanulók, és olyan kommunikációs helyzeteket is ki tudjanak próbálni, amelyekben a kommunikációs partnernek sem a célnyelv az anyanyelve.

A táblázatok *Fejlesztési célok* rovata a nyelvtanítás aktuális életkori szakaszra vonatkozó, az adott kompetenciával kapcsolatos fejlesztés céljait tartalmazza. A táblázatok *A fejlesztés tartalma* elnevezésű része olyan tevékenységeket tartalmaz, amelyek segítségével az adott nyelvi fejlesztés megvalósítható. A nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák szervesen beépültek a tartalomba.

9–10. évfolyam

Az idegen nyelvek tanításába a tantárgy jellegéből adódóan minden egyéb kulcskompetencia és a Nat-ban megfogalmazott nevelési cél beépíthető. A 10. évfolyam végére a tanulók idegen nyelvi tudása lehetővé teszi, hogy a körülöttük lévő világról idegen nyelven is szerezzenek információt, és ezzel a lehetőséggel már tudatosan éljenek. A különböző célok és tartalmak idegen nyelvi fejlesztésében segítenek eligazodni a témakörök táblázatában megadott kapcsolódási pontok. Ebben a képzési szakaszban a Nat *fejlesztési területei és nevelési céljai* a tanulók életéhez és környezetéhez kapcsolódó témák feldolgozása során valósíthatók meg. Tudatosítani kell a tanulóknak, hogy az idegen nyelv *kulcskompetencia*, amely segítséget nyújt a magánéletben és a tanulásban, a későbbi szakmai pályafutás során az eligazodásban és a boldogulásban.

A tanulók motivációját növeli, ha a nyelvoktatás lehetőséget biztosít a tanulókat érdeklő tantárgyi tartalmak célnyelvi feldolgozására és a kommunikációs és információs technológiák használatára. Tudatosítani kell a nyelvórai és az iskolán kívüli nyelvtanulás lehetőségeit, hogy ez is segítse a tanulókat az önálló nyelvtanulóvá válás útján.

Ebben a nyelvtanítási szakaszban is fontosak a korosztályi sajátosságok. A tanárnak figyelembe kell vennie, hogy a legtöbb tanuló az önkeresés időszakát éli, kritikus önmagával szemben, erősek a kortárs csoport hatásai. Ugyanakkor építhet a tanár a tanulók nyelvi kreativitására, problémamegoldó és kritikai gondolkodására is. A nyelvoktatás sikerében meghatározóak a motivációt felkeltő és fenntartó órai tevékenységek, a változatos interakciós formák, a nyelvi órák elfogadó légköre, a pozitív visszajelzések, a konstruktív támogatás és a tanulók számára is átlátható értékelés. Ugyancsak segítséget jelent számukra, ha gyakorlatot szereznek az önértékelés és a társértékelés módszereinek alkalmazásában, sikeres próbálkozásaik tudatosításában és hibáik felismerésében, azok önálló javításában.

11–12. évfolyam

Az idegen nyelv jellegéből adódóan a nyelvoktatásba tartalmát és céljait tekintve minden egyéb kulcskompetencia és a Nat-ban megfogalmazott nevelési cél beépíthető. A gimnáziumi tanulmányok végére a tanulók kellő tapasztalattal és tudással rendelkeznek ahhoz, hogy a körülöttük lévő világot tágabb kontextusban is értelmezni tudják, nyelvi ismereteiknek köszönhetően pedig, széleskörű információszerzésre és viszonyításra képesek. A gimnáziumi évekre egységesen meghatározott témakörökhöz megadott szempontok segítenek eligazodni abban, hogyan valósíthatók meg az idegen nyelvek oktatása során a Nat-ban meghatározott fejlesztési célok, és hogyan fejleszthetők a kulcskompetenciák a nyelvtanítás során. A nevelési célok közül ezen a szinten is kiemelt fontosságú a tanulás tanítása, mivel a

Fejlesztési egység	Hallott szöveg értése
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A köznyelvi beszéd megértése főbb vonalaiban rendszeresen előforduló ismerős témákról. Egy beszélgetés során a résztvevők világosan megfogalmazott érveinek megértése két beszélő esetén. A legfontosabb információk megértése képekkel támogatott hangzó anyagokban, amelyek az érdeklődési körhöz kapcsolódó témákról szólnak, ha viszonylag lassan és érthetően beszélnek.
A fejlesztés tartalma	
Az egyszerű, mindennapi társalgásban elhangzó álláspontok lényegének megértése. Az ismerős témájú, egyszerűen és világosan megfogalmazott, rövid köznyelvi stílusú beszéd vagy előadás főbb pontjainak megértése. Egyszerű műszaki információk megértése. Részletes, összetett útbaigazítás követése. Telefonbeszélgetésekben elhangzó alapvető információk megértése. Az ismerős témákról szóló rádiós és televíziós hírműsorok és egyszerű nyelvezetű hangfelvételek lényegének megértése. A hangzó szövegben az okot, magyarázatot, következményt vagy ellentétet előrejelző szavak felismerése. Szövegértési stratégiák alkalmazása, például ismerős beszédtema esetén az ismeretlen szavak kikövetkeztetése a szövegösszefüggésből, a várható vagy megjósolt információk keresése, szükség esetén összefoglalás, visszakérdezés, ismétlés, magyarázat kérése. <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i> Információk, instrukciók, üzenetek, útbaigazítás, hírek a televízióban és a rádióban, rövid interjúk, reklámok, dalok, videók.	

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Boldogulás a mindennapi élet legtöbb nyelvi helyzetében spontán módon. Gondolatok cseréje, véleménynyilvánítás, érzelmek kifejezése az érdeklődési körbe tartozó témákkal kapcsolatban. A leggyakoribb kommunikációs forgatókönyvek ismerete, egyre kevesebb zökkenővel történő alkalmazásuk. Alkalmazkodás a kommunikációs helyzethez stílusban, regiszterhasználatban.
A fejlesztés tartalma	
Társalgásban való részvétel ismerős témák esetén – időnként szavak, fordulatok ismétlését vagy magyarázatát kérve. Érzelmek egyszerű kifejezése és reagálás mások érzelmeire (pl. tetszés, nemtetszés, meglepetés, boldogság, szomorúság, érdeklődés és közömbösség). Mindennapi problémák felvetése, megvitatása, választási lehetőségek összevetése (pl. mit csináljanak, hova menjenek, melyiket válasszam). Érdeklődési körhöz kapcsolódó beszélgetésben való részvétel, információcsere, véleménycsere. Történetek követése, véleménynyilvánítás és érdeklődés további részletekről. Úti előkészületek és utazás során felmerülő feladatok megoldása (pl. közlekedési információk beszerzése, szállásfoglalás, programegyeztetés, reakciók kifejezése). Szolgáltatásokkal kapcsolatos helyzetek kezelése kevésbé begyakorolt helyzetekben is (pl. boltban, postán, bankban). Egyszerű utasítások adása, követése és kérése, udvarias kérés.	

Egyszerű, tényszerű információ megszerzése és továbbadása.
 Felkészülésen alapuló interjú, az információk ellenőrzése, megerősítése időnként segítség igénybevételével.
 Előre elkészített kérdőív alapján strukturált interjú készítése.
 Órai interakciókban, pármunkában való magabiztos részvétel a célnyelven.
 Ismerős témáról beszélgetés kezdeményezése, fenntartása, a szó átvétele, átadása, mások bevonása, a beszélgetés lezárása.
 A beszélgetésben elhangzottak összefoglalása, a lényeg kiemelése, a megértés ellenőrzése, a félreérthető megfogalmazás javítása, körülírás, szinonimák használata.
 A kommunikációs eszközök széles körének rugalmas alkalmazása és reagálás azokra.
 A fontosabb udvariassági szabályok, szokások ismerete és alkalmazása.
 A mindennapi témák, család, érdeklődési kör, iskola, utazás és aktuális események megbeszéléséhez elegendő szókincs rugalmas alkalmazása, körülírás.
 Az elemi szókincs viszonylag magabiztos és általában helyes alkalmazása.
 Az idegen nyelvi normának megfelelő, az anyanyelvi hatások kiküszöbölésére törekvő nyelvhasználat ismerős kontextusokban.
 A szövegszervezés eszközeinek egyre tudatosabb használata.
 A gondolatok, problémák viszonylag pontos kifejezése.
 Érthető, egyre kevesebb félreértésre okot adó kiejtés, intonáció.
 Részvétel a szóbeliség jegyeit viselő digitális kommunikációban: fórum, chat, Skype.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások
 Személyes és telefonos társalgás, megbeszélés; tranzakciós és informális párbeszéd, utasítások, interjúk, viták.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Önkifejezés begyakorolt szerkezetekkel a szintnek megfelelő témakörökben. A folyamatoshoz közelítő, érthető beszéd, a mondanivaló nyelvtani és szókincsbeli megtervezése és szükség szerinti módosítása. Egy gondolat vagy probléma lényegének kifejtése megközelítő pontossággal.
A fejlesztés tartalma	
Az érdeklődési körnek megfelelő témák lényegének folyamatoshoz közelítő kifejtése a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával. Elbeszélések vagy leírások lényegének folyamatoshoz közelítő összefoglalása a gondolatok többnyire lineáris összekapcsolásával. Egyszerű élménybeszámoló az érzések és reakciók vázlatos bemutatásával. Valóságos vagy elképzelt események részleteinek egyszerű bemutatása. Könyv vagy film cselekményének vázlatos összefoglalása. Történet elmondása. Vélemény, tervek és cselekedetek rövid és egyszerű magyarázata. Rövid, begyakorolt megnyilatkozás ismerős témáról. Részvétel előre megírt, ismerős témájú csoportos előadásban. A begyakorolt nyelvi eszközök megbízható használata, ezek átrendezése, bővítése ismerős helyzetekben a mondanivaló kifejezésére. A közlés bevezetése, kifejtése és lezárása alapvető eszközeinek használata. Önellenőrzés és önkorrekció, például a kommunikáció megszakadása esetén más stratégia alkalmazásával a mondanivaló újrakezdése. <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i>	

Leírások, képleírások, témakifejtés, elbeszélő szöveg, érveléssor, előadás, prezentáció (önállóan vagy segédanyagok, instrukciók alapján), projektek bemutatása, versek, mondókák, rapszövegek.

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Hétköznapi nyelven írt, érdeklődési körhez kapcsolódó, lényegre törő autentikus vagy kismértékben szerkesztett szövegek megértése. Az érvelés gondolatmenetének felismerése.
A fejlesztés tartalma	
Az adott helyzetben fontos általános vagy részinformációk megértése autentikus, esetleg kismértékben szerkesztett, világos tartalmú és szerkezetű, hétköznapi nyelven írott szövegekben. Az adott feladat megoldásához szükséges információk kiszűrése hosszabb szövegekből is. Az érvelés gondolatmenetének felismerése, a lényeges következtetések felismerése világosan írt érvelő szövegekben. Érzések, kérések és vágyak kifejezésének megértése a köznyelven írt szövegekben. Mindennapi témákkal összefüggő, köznyelven írt magánlevelek, e-mailek megértése. Különböző eszközök egyszerű, világosan megfogalmazott használati utasításának megértése. Az egyszerű szövegfajták szövegfelépítésének felismerése, ezen ismeret alkalmazása a szövegértés során. A mondat megértett részei és a szövegösszefüggés alapján az ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése. A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata. Az autentikus szövegek jellegéből fakadó ismeretlen fordulatok kezelése a szövegben. <i>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</i> Utasítások (pl. feliratok, használati utasítások), tájékoztató szövegek (pl. hirdetés, reklám, menetrend, prospektus, műsorfüzet), játékszabályok, hagyományos és elektronikus levelek, újságcikkek (pl. hír, beszámoló, riport), internetes fórumok hozzászólásai, ismeretterjesztő szövegek, képregények, egyszerű irodalmi szövegek, dalszövegek.	

Fejlesztési egység	Íráskészség
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Egyszerű, rövid, összefüggő szövegek fogalmazása ismert, hétköznapi témákról. Írásbeli beszámoló eseményekről, élményekről, érzésekről, benyomásokról és véleményről. Írásbeli interakció elkezdése, fenntartása és befejezése. Jegyzetet készítése olvasott és hallott köznyelvi szövegből, illetve saját ötletéről. Minták alapján több ismert műfajban is rövid, lényegre törő szövegek létrehozása a műfaj főbb jellegzetességeinek és alapvető stílusjegyeinek követésével.
A fejlesztés tartalma	
Egyszerű szöveg írása a tanuló érdeklődési köréhez tartozó, ismerős témákról, rövid, különálló elemek lineáris összekapcsolásával. Beszámoló írása élményekről, eseményekről (pl. utazás). Egyszerűbb cselekvéssor, történet leírása összefüggő szövegben. Érzések, gondolatok és reakciók rövid leírása; rövid vélemény írása indoklással.	

Egyszerű információt közlő/kérő feljegyzések/üzenetek írása (pl. barátoknak, szolgáltatóknak, tanároknak).
 Véleményt kifejező üzenet, komment írása (pl. internetes fórumon, blogban).
 Formanyomtatvány, kérdőív kitöltése; online ügyintézés.
 Életrajz írása.
 Lényegre koncentráló leírás készítése.
 Tényszerű információk összefoglalása.
 Egyszerű, világos köznyelvet használó előadás fő pontjainak lejegyzése; saját ötlethez jegyzet készítése.
 Rövid olvasott vagy hallott szöveg átfogalmazása, összefoglalása, jegyzet készítése.
 Egyszerű, tagolt írásmű létrehozása: bevezetés, kifejtés, lezárás.
 Egyszerű írásbeli műfajok alapvető szerkezeti és stílusjegyeinek követése (pl. levélben/e-mailben megszólítás, záró formula); a formális és informális regiszterhez köthető néhány szókincsbeli és helyesírási sajátosság alkalmazása.
 Kreatív, önkifejező műfajokkal való kísérletezés (pl. vers, rapszöveg, rigmus, dalszöveg, rövid jelent, paródia írása, illetve átírása).
 Írásos minták követése és aktuális tartalmakkal való megtöltése.
 Kész szövegekből hasznos fordulatok kiemelése és alkalmazása.
 A nyelvi szintnek megfelelő, felhasználóbarát online és hagyományos szótárak használata.
 Irányított fogalmazási feladat kötött tartalmainak megjelenítése a fogalmazásban.
 A mondanivaló közvetítése egyéb vizuális eszközökkel (pl. nyilazás, kiemelés, központosítás, internetes/SMS rövidítés, emotikon, rajz, ábra, térkép, kép).
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások
 Hagományos és elektronikus nyomtatvány, kérdőív; listák; hagyományos és elektronikus képeslapok; poszterszövegek; képaláírások; üzenetek; SMS-ek/MMS-ek; személyes adatokat tartalmazó bemutatkozó levelek, e-mailek vagy internes profilok. Tényszerű információt nyújtó, illetve kérő levelek és e-mail-ek; személyes információt, tényt, illetve tetszést/nemetszést kifejező üzenetek, internetes bejegyzések; egyszerű cselekvéssort tartalmazó instrukciók. Egyszerű ügyintéző levelek/e-mail-ek (pl. tudakozódás, megrendelés, foglalás, visszaigazolás); egyszerű, rövid történetek, elbeszélések, mesék; rövid jellemzések. Rövid leírások; jegyzetek, versek; rapek; rigmusok; dalszövegek, rövid jelenetek, paródiák.

ÁLTALÁNOS IRÁNYELVEK A FRANCIA MINT MÁSODIK IDEGEN NYELV TANÍTÁSÁHOZ

Célok és feladatok

A francia, mint második élő idegen nyelv oktatásának elsődleges célja a tanuló nyelvi cselekvőképességének kiterjesztése. Nyelvtudása segítse, hogy személyes és szakmai életében egyéni céljait elérhesse, saját gondolatait kifejezhesse, és mind valódi mind pedig digitális térben idegen nyelven ismereteket szerezzen, valamint kommunikáljon. A második idegen nyelv tanításánál is törekedni kell arra, hogy a tanuló megismerje és használja a kommunikációs kompetencia tágabb összefüggéseit: a nyelvi elemek, a jel- és szabályrendszerek, valamint a nyelvhasználati stílusok és regiszterek társadalmilag elfogadott változatait.

A második élő idegen nyelv esetén a nevelési-oktatási szakasz fő célkitűzése az alapfokú, felhasználóképes nyelvtudás megszerzése, amelyben az iskolai nyelvtanításon túl fontos szerepet játszanak a digitális eszközök, az internet, és a nyelvórákon kívüli nyelvtanulási lehetőségek (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.). Mindezek feltételezik és fejlesztik az aktív, önálló tanulói magatartást, melynek kialakítása és megalapozása a nyelvórák egyik fontos feladata.

A második idegen nyelv tanítása a 9-12. évfolyamon szervesen épül a korábbi évfolyamokon megkezdett anyanyelvi fejlesztésre, annak eredményeire, valamint az első élő idegen nyelv tanulása során szerzett tapasztalatokra, és a kialakult tanulási stratégiákra. Továbbra is fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra. Az önálló nyelvtanulásra való felkészülés a tanulási folyamat aktív résztvevőivé teszi.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Módszerek

A francia nyelvtanítás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben a nyelvet eszközként hatékonyan használja, a nyelvi funkciókat kommunikációs szándékának megfelelően alkalmazza és birtokában van a megfelelő szókincsnek.

Fontos a nyelvtanításban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett előzetes tudásra, képes új kapcsolódási pontok kialakítására, az idegen nyelven megszerzett ismeretekkel pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka, mind-mind történhet idegen nyelven is, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére.

Az interdiszciplináris szemlélet mellett a második idegen nyelv tanítása-tanulása szervesen épít az anyanyelvi ismeretekre és az első idegen nyelv tanulása során megszerzett stratégiák alkalmazására, valamint a nyelvek közötti hasonlóságokra és különbségekre.

A hosszútávon fenntartható nyelvi fejlődés érdekében a középiskolában kiemelten fontos, hogy a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelvtanulási tevékenységekre is építsünk, és erre a tanulót a nyelvtanulási órák egyre nagyobb mértékben fel kell készíteni. Ezek azok a feladatok, amelyek révén a tanuló nyelvtanulási céljai élővé, valódivá és elérhetővé válnak, erősítik a motivációt és annak fenntartását. A diák tudatában van annak, hogy a nyelvtanulás kulcsfontosságú szerepet tölt be a körülöttünk lévő világ megismerésében és megértésében.

A nyelvtanuló aktív, önálló, önszabályozó nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az élethosszig tartó tanulás megalapozásának is. Fejlesztéséhez a második idegen nyelv tanulása során szükség van a már az első idegen nyelv kapcsán megismert tanulási stratégiák további alkalmazására és fejlesztésére, az önálló tanulás megtapasztalásában való útmutatásra, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak folyamatos megteremtésére. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. Az oktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.

A nyelvtanítás folyamatában feltétlenül szükséges, hogy a tanuló a digitális tartalmak feldolgozásához segítséget kapjon. Az iskolai és az otthon elvégzendő feladatoknak köszönhetően a diák egyre inkább képes arra, hogy digitális eszközökön keresztül is megértse és létrehozzon szöveget, valamint interakciót folytasson és tartalmat közvetítsen idegen nyelven.

A második élő idegen nyelvi órák során, valamint az iskolán kívüli célnyelvi tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat egy újabb kultúrának, kapcsolatot teremthet a célnyelven beszélőkkel, ilyen módon a saját és más kultúrákkal szembeni tudatossága fejlődik. Az ismeretszerzésben segíthetnek a célnyelvi országokról szóló olvasmányok vagy filmek, vagy a rendszeres idegen nyelvi projekt feladatok, melyet a tanuló akár egyénileg, akár csoportosan készíthet el. Mindezek révén a nyelvtanuló a nevelési-oktatási szakasz végére képes saját nemzeti sajátosságait és értékeit a célnyelven közvetíteni.

A nyelvtanulásban a valódi kommunikációs szituációknak és a valós nyelvi cselekvéseknek az alapja az idegen nyelvű autentikus szöveg, mely a nyelvtanuló számára mind tartalmi, mind pedig nyelvi és kognitív szempontból is releváns. A jól megválasztott, megbízható tananyag nagy segítség tanárnak és tanulónak egyaránt, és a tanulási folyamat sikeressége szempontjából meghatározó lehet. A nevelési-oktatási szakasz egyik legfontosabb célja a szövegkompetencia, azaz a szövegekkel való munka tudatos fejlesztése. A nyelvtanulónak képessé kell válnia arra, hogy a szövegeket megértse, hasonlókra tudjon hozni, és azokból kinyert információkat fel tudja használni saját céljainak megvalósítására. Hangsúlyos szerepe van emellett a nyelvi eszközök funkcionalitásának, melyek nem különálló egységekként, hanem kontextusba ágyazva jelennek meg. Ennek értelmében a nyelvtanulót képessé kell tenni arra, hogy a szövegértés és a szövegalkotás során a nyelvi eszközök szövegben betöltött funkcióját tudatosan kezelje, valamint szövegösszetartó és figyelemvezető eszközöket használjon.

A motiváció fenntartása és erősítése érdekében a nyelvtanulást a pozitív, stresszmentes, jó hangulatú tanulási környezet jellemzi, amelyben a tanuló életkori sajátosságainak megfelelő, érdekes, nyelvi

és kognitív szempontból is kihívást jelentő feladatokat old meg. A változatos munkaformák, a projektmunkák, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása, valamint az irányító tanári és a társak visszajelzései, a különféle értékelési formák a második idegen nyelv esetében is segítik a tanulót abban, hogy továbbra is szívesen és örömmel vegyen részt a tanórai feladatokban. Önbizalma így erősödhet, nyitott és motivált marad nyelvtudása hosszú távú fejlesztésére. A nevelési-oktatási szakasz végére magabiztossá válik, szívesen használja nyelvtudását, és egyúttal egyre inkább tudatos nyelvhasználó is lesz, aki képes saját hibáit észre venni, valamint saját és társai haladását értékelni.

A nyelvi tartalmak és eszközök átadása az első nyelvhez hasonlóan kontextusba ágyazottan, szövegek alapján, konkrét beszédhelyzetekben, akár nonverbális és/vagy vizuális elemekkel megsegítve történik. A használható nyelvtudás és a valós kommunikáció elsajátítása érdekében továbbra is integráltan kell fejleszteni a nyelvi és nem nyelvi készségeket.

Amennyiben az idegen nyelv oktatása csoportbontásban történik a tanulókat nyelvtudásuk alapján is be lehet osztani, az intézmény kötelező nyelvi szintfelmérést tarthat.

Óraterv

évfolyam	9.	10.	11.	12.
heti óraszám	3	3	3	3
éves óraszám	108	108	108	90
a NAT-ban meghatározott minimum KER-szint		A1		A2

A francia tanterv a KER-ben leírt készségek alapján határozza meg a nyelvtanulás fejlesztési egységeit, ezek a hallott és olvasott szöveg értése, a szóbeli interakció, az összefüggő beszéd és az íráskészség. A KER-ben meghatározott nyelvi szintek és kompetenciák azonban nem mechanikusan, hanem a tanulók életkori sajátosságainak tükrében értelmezve kerültek be a kerettantervbe.

Az idegen nyelvi kommunikatív kompetencia fejlesztése szoros kapcsolatban áll a NAT-ban megfogalmazott kulcskompetenciákkal. A kommunikatív nyelvi kompetencia több ponton érintkezik az anyanyelvi kompetenciával. A szövegalkotás, szövegértelmezés, szóbeli és írásbeli kommunikáció számos készségeleme átvihető az idegen nyelv tanulásába és fordítva, az idegen nyelv tanulása során elsajátított kompetenciák hasznosak az anyanyelvi kommunikáció területén. A két terület erősítheti egymást, olyannyira, hogy megfelelő módszerek alkalmazása esetén az is lehet sikeres nyelvtanuló és nyelvhasználó, akinek hiányosak az anyanyelvi ismeretei, sőt az idegen nyelv tanulása segíthet abban, hogy tudatosabbá váljon az anyanyelv használata.

Az önálló tanulás képességének kialakításában hasznos segítséget nyújt a modern technika, az interneten található autentikus szövegek, a direkt és indirekt nyelvtanulási lehetőségek sokasága. Míg korábban csak az írott és a hallott szöveg megértésének fejlesztését támogatta az internet, ma már számos lehetőség kínálkozik a produktív nyelvhasználatra is. Az ingyen elérhető autentikus hanganyagok és videók, képek, szótárak, interaktív feladatok mellett az írott és a szóbeli csevegés, a fórumozás és a blogolás is élményszerű nyelvtanulásra ad alkalmat. Az önálló tanulás képességének folyamatos fejlesztéséhez azonban szükség van a tanulásról magáról való beszélgetésre, a tanulási stratégiák kialakításában való segítségnyújtásra, az önértékelés és a társértékelés alkalmainak megteremtésére is.

A nyelvtanítás sikerében fontos szerepet játszik a nyelvtanulók ismereteinek, érdeklődésének, igényeinek, nyelvi és nem nyelvi készségeinek a tanulási folyamatba történő bekapcsolása. A nyelvtanulás ugyanakkor a témák sokfélesége miatt, valamint azért, mert minden más tantárgynál több lehetőséget nyújt a beszélgetésre, kiválóan alkalmas a személyiség kibontakozásának

támogatására. A siker másik kulcsa a folyamatos pozitív megerősítés, a tanulók önmagukhoz mért fejlődésének elismerése.

A táblázatokban megjelenő *fejlesztési egységek* (a hallott szöveg értése, szóbeli interakció, összefüggő beszéd, az olvasott szöveg értése és az íráskészség) a valóságban nem különíthetők el egymástól. A hatékony nyelvtanítás feltétele, hogy a különböző készségek fejlesztése mindig integráltan történjen, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben előfordulnak. Ezért nem szerepelnek óraszámok a fejlesztési egységek mellett.

A táblázatok *fejlesztési célok* rovata a nyelvtanítás aktuális életkori szakaszra vonatkozó, az adott kompetenciával kapcsolatos fejlesztés céljait tartalmazza. A *fejlesztés tartalma* elnevezésű táblázatrész olyan tevékenységeket tartalmaz, amelyek segítségével az adott nyelvi fejlesztés megvalósítható. A nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák szervesen beépültek a tartalomba.

Külön táblázat tartalmazza az ajánlott témaköröket, amelyben más tantárgyakkal való kapcsolódási pontok is megtalálhatók. A tanulócsoporthoz más tantárgyat tanító tanárokkal való együttműködés eleve nebbé, aktuálisabbá és érdekesebbé teszi a nyelvtanulást, mert lehetőséget nyújt a témák, témakörök természetes, életszerű összekapcsolására.

Az ajánlott témakörök listája kitekintést tartalmaz más kultúrákra, ily módon biztosítja az interkulturális kompetenciák fejlesztését. Az is fontos feladat, hogy tanulmányaik során a tanulók a célnyelvi országok mellett más kultúrákat is megismerjenek és elfogadjanak, és olyan kommunikációs helyzeteket is ki tudjanak próbálni, amelyekben a kommunikációs partnernek sem a célnyelv az anyanyelve.

A francia tanterv a fejlesztési egységek céljaiból és tartalmából kiindulva határozza meg a *fejlesztés várható eredményét*, kapcsolódva az egyes szakaszok végére előírt KER-szinthez.

Szemponatok a tananyagok kiválasztásához

1. témái magukban foglalják az érvényben lévő idegen nyelvi kerettantervi témákat
2. témakörei és feladattípusai korosztály relevánsak
3. megfelelnek a kommunikatív nyelvoktatás elvárásainak
4. egyenletesen és fokozatosan fejlesztik az idegen nyelvi kulcskompetencia komponenseit
5. alkalmasak a többi kulcskompetencia fejlesztésére is
6. nem tartalmaznak negatív attitűdre buzdító, valamint erőszakra serkentő témákat, feladatokat

Szemponatok a tanulók értékeléséhez

Alapvető szerepe van a motivációnak, érdeklődés felkeltésének, fenntartásának, ezért mindenképpen fontos, hogy a visszajelzésnél figyelembe vegyünk a személyiség egészének fejlődését. A visszajelzés utaljon az erős és gyenge pontokra, tartalmazzon bátorítást, de több energia befektetésre utaló megjegyzést is. Előre tisztázott kritériumok szerint történjen, melyeket a tanulónak is jól kell ismernie. Értékelés, ellenőrzés valamilyen formában minden órán történjen (szóbeli vagy írásbeli). A számonkérés legyen változatos. A szóbeli értékelés legyen folyamatos, de ne kapjon a diák mindig érdemjegyet.

Az értékelésnek pozitívnak kell lennie: azt kell értékelni, amire képesek a diákok, nem a hiányosságokat. Törekedjünk a négy alapkészség fokozatos fejlesztésére, szem előtt tartva, hogy a hibátlan megoldás nem lehet kizárólagos elvárás. Fontos, hogy mindegyik alapkészségeket értékeljük, lehetőleg külön-külön és arányosan. Tehát mindegyik alapkészség értékelése hasonló súllyal szerepeljen az év végi értékelés során.

Kíváncsi, hogy az értékelés a fejlesztés tartalmának megfelelő nyelvi tevékenységek során történjen. Ez biztosítja, hogy az értékelés valóban a képzési célokra irányul, és annak

megvalósulásáról ad információt. Ezért az értékelés módját és kritériumait csakúgy, mint az órai tevékenységeket „A fejlesztés tartalma” rovatban leírtaknak megfelelően célszerű alakítani.

Az ellenőrzés, számonkérés módjai legyenek ugyanolyan változatosak, mint a tanórai tevékenységek. Ahol csak lehet, megfelelő szituációkban, kommunikációs helyzetekben kell számot adni a tanulónak a tanultak elsajátításáról. Kreatív írásbeli munkák értékelése pl. történhet úgy is, hogy a tanulók egymás munkáját elolvassák és véleményezik. Ez nem zárja ki, hogy a tanár beszédje, és egyenként értékelje a munkákat.

Az értékelés- ellenőrzés történhet szóban és írásban. A szóbeli ellenőrzés legyen folyamatos, a követelményeknek és a tevékenységeknek megfelelő, de ne adjunk minden értékeléskor érdemjegyet. A nagydolgozatok javasolt témái lehetnek: kérdések megválaszolása az adott témakörhöz kapcsolódóan, nyelvtani és kommunikatív kiegészítések, rövid leírások, jellemzések, szövegértés ellenőrzése hallott vagy olvasott szöveg alapján, képleírás, fogalmazás a tanult témakörök alapján (esetleg szótár segítségével).

Az értékelés- ellenőrzés valamilyen formájára minden órán sort kell kerítenünk. Fontos, hogy a számonkérés, tudásellenőrzés bármely formáját előzze meg tájékoztatás arról, hogy milyen anyagrész számonkérése következik.

Az értékelés mindig előre tisztázott kritériumrendszer alapján történjen, hogy a szubjektív elemeket ki lehessen küszöbölni. Az eredmény kommentálása, akár százalékosan, akár érdemjeggyel történik, nem párosulhat megbélyegzéssel.

Az egyes tanegységek végén javasolt az ismételtes, számonkérés, hiszen ebben az életkorban nagyon fontos a kisebb egységek alapos elmélyítése, rendszeres tanuláshoz szoktatás.

Tanulási eredmények

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a 12. évfolyam végére a KER szerinti A2 nyelvi szint a kimeneti elvárás.

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló ismer és egyre tudatosabban használ nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, valamint ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére. Készül továbbá az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra. Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hagyományos és digitális nyelvtanulási forrásokat használ, célnyelvi (könnyített) olvasmányokat olvas, továbbá kiaknázza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket szórakozásra, kommunikációra, közvetítésre, ismeretszerzésre és tudásmegosztásra.

A szakasz végére - témakörtől függetlenül - a második idegen nyelvből a tanuló:

- részt vesz a változatos szóbeli interakciókban és kognitív kihívást igénylő nyelvi tevékenységekben;
- változatos, kognitív kihívást jelentő írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó hangszövegekben megjelenő információkat;
- kiemeli, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő írott szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;

- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.

Az egyes élő idegen nyelvi kerettantervek felépítése, szerkezete

A második élő idegen nyelv kerettantervben az általános bevezetőt az adott kétéves nevelési-oktatási szakaszban a tantárgy tanítására jellemző specifikumok összefoglalása követi. Ezután az egyes témaköröknél megtalálhatóak a részletes tanulási eredmények, a fejlesztési feladatok, illetve a javasolt tevékenységek. A kerettanterv, ugyanis, minden egyes témakörhöz javasol tevékenységi formákat, melyek segíthetik a témakörhöz tartozó szókincs, illetve nyelvi struktúrák bevésoedését. A motiváció állandó ébrentartása érdekében mindig érdemes az ilyen jellegű feladatokat a tanulók szemszögéből nézve négy szempont szerint megvizsgálni: fontosnak érzik-e (pl. fejleszti-e a kommunikációjukat), szeretik-e az ilyen típusú feladatot (pl. csoportfeladat, egyéni projekt), érdekesnek találják-e (pl. ad-e, igényel-e új információt), illetve szórakoztatónak találják-e (pl. játékok, versenyek). Az itt javasolt tevékenységi formák csak gondolatébresztő példák, és ellentétben a szókincs és a nyelvi struktúrák, funkciók meghatározásával nem kötelező érvényűek.

A témakörök tekintetében a középiskolás korosztály érdeklődési köre az irányadó. Ennek megfelelően a 9-10. évfolyamon a tanulási eredmények 10 témakör köré csoportosítva fogalmazódnak meg, melyek közül nagyobb hangsúlyt kapnak a személyes és környezeti témák, a célnyelvi vonatkozások, valamint az információszerzés és a tudásmegosztás.

A témakörök a két tanulási szakaszban nagyrészt megegyeznek, ám a hozzájuk rendelt tanulási eredmények, fejlesztési feladatok és javasolt tevékenységek bővülnek. Különbséget a tudomány és technika témakör jelent, mely 9-10. évfolyamon még a tantárgyközi témakör részeként jelenik meg, de a 11-12. évfolyamon már önállóvá válik. Valamennyi téma a valós nyelvhasználathoz kapcsolódik, és a hozzájuk tartozó óraszámok leginkább a súlyozásukra való javaslatok. A témata tartományokhoz megadott célnyelvi példák gyűjtőfogalmak, melyek a felsőbb évfolyamokon bővebb, gazdagabb szókincset jelölnek. A 9-10. évfolyamra, valamint a 11-12. évfolyamra vonatkozó specifikus bevezetők utolsó részében kerülnek felsorolásra azok a nyelvi funkciók, nyelvi struktúrák és elemek, amelyek az adott nevelési-oktatási szakaszra vonatkoznak és amelyeket a nyelvtanulóknak témakörtől vagy a választott nyelvkönyvtől függetlenül el kell sajátítania.

Ajánlott témakörök a 9–12. évfolyamra	
Témák	Kapcsolódási pontok
<i>Személyes vonatkozások, család</i> A tanuló személye, életrajza, életének fontos állomásai. Személyes tervek. Családi élet, családi kapcsolatok. A családi élet mindennapjai, otthoni teendők. Egyén és család nálunk és a célországokban.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> család és háztartás. <i>Etika:</i> generációk kapcsolata, családi élet.
<i>Ember és társadalom</i> Emberek külső és belső jellemzése. Baráti kör. A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel. Női és férfi szerepek, ismerkedés, házasság. Felelősségvállalás másokért, rászorulóknak segítése. Ünnepek, családi ünnepek. Öltözködés, divat.	<i>Etika:</i> társas kapcsolatok, előítélet, tolerancia, bizalom, együttérzés; fogyasztékkal élők, szegények és gazdagok.

Hasonlóságok és különbségek az emberek között, tolerancia, pl. fogyatékkal élők. Konfliktusok és kezelésük. Társadalmi szokások nálunk és a célországokban.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a jövedelem szerepe a családban, kiadás, bevétel, megtakarítás, hitel, rezszi, zsebpénz. <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> tudatos vásárlás. <i>Földrajz; biológia-egészségtan:</i> biotermékek.
<i>Környezetünk</i> Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása). A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek. A városi és a vidéki élet összehasonlítása. Növények és állatok a környezetünkben. Időjárás, éghajlat. Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben és globálisan – Mit tehetünk környezetünkért és a természet megóvásáért, a fenntarthatóságért?	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> fenntarthatóság, környezettudatosság otthon és a lakókörnyezetben, víz és energia-takarékosság, újrahasznosítás. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> lakóhely és környék hagyományai. <i>Biológia-egészségtan:</i> élőhely, életközösség, védett természeti érték, változatos élővilág. <i>Földrajz:</i> településtípusok; globális problémák, életminőségek különbségei; a Föld mozgása, az időjárás tényezői, a Föld szépsége, egyedisége.

<i>Az iskola</i> Saját iskolájának bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat). Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka nálunk és más országokban. Az ismeretszerzés különböző módjai. A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága. Az internet szerepe az iskolában, a tanulásban. Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei. Iskolai hagyományok nálunk és a célországokban.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a tudás fogalmának átalakulása, a tanulás technikái, élethosszig tartó tanulás. <i>Informatika:</i> digitális tudásbázisok, könyvtári információs rendszerek.
<i>A munka világa</i> Diákmunka, nyári munkavállalás. Foglalkozások és a szükséges kompetenciák, rutinok, kötelességek. Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás. Önéletrajz, állásinterjú.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> pályaorientáció és munka.
<i>Életmód</i> Napirend, időbeosztás. Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás). Életünk és a stressz. Étkezési szokások a családban. Ételek, kedvenc ételek, sütés-főzés. Étkezés iskolai menzán, éttermekben, gyorséttermekben. Ételrendelés telefonon és interneten. Gyakori betegségek, sérülések, baleset. Gyógykezelés (házi orvos, szakorvos, kórházak, alternatív gyógy módok). Életmód nálunk és más országokban. Függőségek (dohányzás, alkohol, internet, drog stb.).	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> testi és lelki egészség, balesetek megelőzése, egészséges ételek. <i>Biológia-egészségtan:</i> testrészek, egészséges életmód, a betegségek ismérvei, fogyatékkal élők, betegségmegelőzés, elsősegély. <i>Testnevelés és sport:</i> a rendszeres testedzés szerepe.
<i>Szabadidő, művelődés, szórakozás</i> Szabadidős elfoglaltságok, hobbik. Színház, mozi, koncert, kiállítás stb. A művészetek szerepe a mindennapokban. Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport. Olvasás, rádió, tévé, videó, számítógép, internet. Az infokommunikáció szerepe a mindennapokban. Kulturális és sportélet nálunk és más országokban.	<i>Földrajz:</i> más népek kultúrái. <i>Magyar nyelv és irodalom:</i> különböző kultúrák mítoszai, mondái; a reklám és a popzene új szóbeli költészete. <i>Informatika:</i> e-könyvek, médiatudatosság.

	<i>Testnevelés és sport:</i> táncok, népi játékok, a sport és olimpia története, példaképek szerepe, sportágak jellemzői. <i>Ének-zene:</i> népzene, klasszikus zene, popzene. <i>Dráma és tánc:</i> a szituáció alapelemei, beszédre készítés, befogadás, értelmezés. <i>Vizuális kultúra:</i> művészi alkotások leírása, értelmezése.
<i>Utazás, turizmus</i> A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés, a kerékpáros közlekedés. Nyaralás itthon, illetve külföldön. Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése. Az egyéni és a társas utazás előnyei és hátrányai. Turisztikai célpontok. Célnyelvi és más kultúrák.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> közlekedési ismeretek, közlekedésbiztonság, fenntarthatóság, környezettudatosság a közlekedésben. <i>Földrajz:</i> a kulturális élet földrajzi alapjai, nyelvek és vallások, egyes meghatározó jellegű országok turisztikai jellemzői.
<i>Tudomány és technika</i> Népszerű tudományok, ismeretterjesztés. A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben. Az internet szerepe a magánéletben, a tanulásban és a munkában.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; fizika:</i> tudománytörténeti jelentőségű felfedezések, találmányok. <i>Informatika:</i> számítógépen keresztül való kapcsolattartás, információ keresése,

	az informatikai eszközöket alkalmazó média, az elterjedt infokommunikációs eszközök előnyei és kockázatai, a netikett alapjai, előszóval kísért bemutatók és felhasználható eszközeik.
<i>Gazdaság és pénzügyek</i> Családi gazdálkodás. A pénz szerepe a mindennapokban. Vásárlás, szolgáltatások (pl. posta, bank). Üzleti világ, fogyasztás, reklámok. Pénzkezelés a célnyelvi országokban.	<i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> család és háztartás, tudatos vásárlás, pénzügyi ismeretek. <i>Matematika:</i> alapműveletek, grafikonok értelmezése. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a jövedelem szerepe a családban, kiadás, bevétel, megtakarítás, hitel rezszi, zsebpénz.

A fejlesztés várt eredményei a ciklus végén	A2 A tanuló képes főbb vonalaiban megérteni a köznyelvi beszédet, ha az számára rendszeresen előforduló, ismerős témákról folyik. A mindennapi élet legtöbb helyzetében boldogul, gondolatokat cserél, véleményt mond, érzelmeit kifejezi és stílusában a kommunikációs helyzethez alkalmazkodik. A tanuló képes begyakorolt szerkezetekkel érthetően, folyamatoshoz közelítően beszélni. Az átadott információ lényegét megközelítő tartalmi pontossággal fejti ki.
---	--

9–12. évfolyam

A francia nyelv tantárgy kerettantervei az Élő idegen nyelv kerettanterveinek részeként íródtak, és az ott meghatározott céloknak, feladatoknak, módszereknek és kimeneti követelményeknek megvalósítását részletezik a különböző nevelési és oktatási szakaszokra vonatkozóan.

9–10. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak az a fő célja, hogy a tanuló megismerkedjen a francia nyelv alapvető szerkezeivel, alapszókincsével, és előző nyelvtanulási tapasztalatai segítségével a második idegen nyelvből is fejleszthesse kommunikatív és interkulturális kompetenciáját. A nyelvi alapkészségek kialakítása mellett a középiskolában egyre hangsúlyosabbá válnak a társadalom és a nyelvhasználat, valamint a jel- és szabályrendszerek kapcsolatai, melyek fejlesztése összhangban áll a Nat-ban megfogalmazott egyéb kulcskompetenciákkal és nevelési célokkal. Ebben a szakaszban is fontos, hogy a nyelvtanulás az idegen nyelvi tartalmakon keresztül ébressze fel a tanulóban a világ megismerésének igényét, az ismeretek, a tudás átadásának lehetőségét, a kreatív, felelősségteljes gondolkodást, az önkifejezési vágyat, a nemzeti és az interkulturális tudatosságot, valamint a digitális kompetenciák kialakítását.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Egyre jobban érti, hogy a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás és a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa a használható nyelvtudás. Ezért a nyelvóráknak segíteniük kell a tanulót abban, hogy a másodikként tanult idegen nyelvet is egyre inkább személyes érdeklődéséhez kapcsolódó, valós kommunikációs helyzetekben használhassa.

Az egyre összetettebbé váló tartalmak megértésének, elsajátításának és használatának érdekében a diák sokféle, érdekes, kihívást jelentő feladatot old meg a nyelvórákon. A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például projekt munkákban, kiselőadásokban, vitafórumokon és ezek során használja kreativitását, problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon keresztül is. Különösen fontos az irányító tanár támogató visszajelzése, és az a többféle értékelési forma, melyek által segítséget és mintát kap önmaga és társai értékeléséhez, megtanulja saját és mások hibáit felismerni és azokat kijavítani. Így válik a tanuló egyre inkább önállóvá a nyelvtanulás és a nyelvhasználat terén is. Az egyéni érdeklődés és igények figyelembevétele meghatározó, ezért a nyelvórákba be kell emelni olyan idegen nyelvi tartalmakat, lehetőségeket és eszközöket, amelyekkel a tanuló a nyelvórákon kívül is szívesen foglalkozik.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanuló különböző szövegtípusokkal, olvasmányokkal ismerkedik meg. A gondosan kiválasztott, lehetőség szerint autentikus szövegek feldolgozása során fejlődik szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerinti A1+ szintet.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. Az egyes témakörökön kívül a kerettantervben megtalálhatók a kétéves szakaszban elsajátítandó nyelvi funkciók, valamint nyelvi elemek és struktúrák. A listákban olyan elemek kerülnek megjelenítésre, melyek figyelembe veszik a középiskolások életkori sajátosságait, valamint azokat az élethelyzeteket, melyekben a tanult idegen nyelvet vélhetően használni fogják.

Nyelvi funkciók a francia mint második idegen nyelvre a 9-10. évfolyamon

- köszönési formák (üdvözlés és elköszönés) értelmezése és kifejezése
- személyre vonatkozó információkérés, információadás információkérés/adás
- dolgok, személyek megnevezése, rövid/egyszerű jellemzése
- köszönet kifejezése
- köszönetre történő reakció megfogalmazása
- megszólítás kifejezése és arra reagálás
- telefon felvétele, telefonon való bemutatkozás
- bemutatkozás megfogalmazása
- hógylét iránti érdeklődés
- hógylét iránti érdeklődésre történő reakció kifejezése

- bocsánatkérés értelmezése és annak kifejezése
- bocsánatkérésre történő reakció megfogalmazása
- jókívánságok kifejezése, reakció megfogalmazása
- megszólítás és elköszönés kifejezése írott, személyes szövegben, pl. baráti levélben
- véleménykérés és arra reagálás
- tetszés, illetve nem tetszés kifejezése
- igenlő vagy nemleges válasz kifejezése
- tudás, illetve nem tudás kifejezése
- akarat, kívánság kifejezése
- kínálás és arra reagálás
- alapvető érzések kifejezése
- dicséret, kritika kifejezése
- öröm, sajnálkozás, bánat kifejezése
- elégedettség/elégedetlenség kifejezése
- csodálkozás kifejezése
- kérés és arra reagálás
- javaslat és arra reagálás
- meghívás és arra reagálás
- nem értés megfogalmazása
- nem értés, magyarázatkérés, magyarázat értésének ellenőrzése
- betűzés kérése, betűzés
- visszakérdezés kifejezése nem értés esetén
- felkérés hangosabb, lassúbb beszédre
- valaki igazának az elismerése és el nem ismerése
- egymást követő események leírása
- utasítások értelmezése és azokra történő reakció kifejezése

Nyelvi elemek, struktúrák a francia mint második idegen nyelvre a 9-10. évfolyamon (a zárójelben olvasható francia nyelvű kifejezések példák):

- Egyszerű kérdés feltevése
- A főnév neme és többes száma, rendhagyó többes számok
- A határozott, a határozatlan, a mutató és a birtokos névelők.
- A tagadás
- Fonetikai szabályok
- A személyes névmás és a tárgyi névmás
- Igeragozás jelen időben: -er végű igék (*avoir, être, faire, connaître, prendre, attendre, voir, écrire, lire, savoir, aller, venir, dire, ouvrir, sortir, protéger, pouvoir, vouloir, devoir, finir, choisir, dormir, boire*)
- A melléknevek helye, egyeztetése, többes száma
- A foglalkozások hímneme, nőneme
- A többes szám jele
- A névmás helye
- Helyhatározót kifejező prepozíciók, az *à* és *de* prepozíciók alakjai

- A birtokviszony
- Az *il y a* és az *il faut* szerkezetek
- *Est-ce que*
- A közeljövő (futur proche)
- A felszólító mód
- Igeragozás (*préférer, essayer, aider, mettre, suivre, sentir, envoyer, vivre, acheter, croire, vendre, nettoyer, recevoir, plaire, offrir*)
- Melléknév fokozása (középfok, felsőfok), hasonlító szerkezetek
- *Si...*
- Országok nevei, prepozíciók az országnevek előtt
- A visszaható igék
- Az anyagnévelő (*l'article partitif*)
- *ne...rien, ne...jamais,*
- Az *y* és az *en* névmás
- A névmások sorrendje, a névmások helye felszólító módban
- *Le passé composé*
- *L'imparfait*
- A *passé composé* – *imparfait* használata, a *participe passé* egyeztetése
- *Il y a / dans* prepozíciók
- Időt kifejező segédigei szerkezetek
- Az egyszerű vonatkozó névmások
- A függő beszéd
- Kérdés feltevése
- Igeidő egyeztetés – egyidejűség

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- adott tématarományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- adott tématarományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben interakciót folytatva.

A 9–10. évfolyamon a francia mint második idegen nyelv tantárgy alapóraszám: 108 óra/ tanév, összesen 216 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakörök	Ajánlott óraszám
Személyes vonatkozások, családi kapcsolatok és életmód	40
Környezetünk	26
Ember és társadalom	30
Az iskola	30
A francia nyelv és a nyelvtanulás	30

Kultúrák közötti témakörök	20
Szabadidő, művelődés, szórakozás	20
Utazás, turizmus	20
Összesített óraszám	216 óra

TÉMAKÖR: Személyes vonatkozások, családi kapcsolatok, életmód

JAVASOLT ÓRASZÁM: 40 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- üzeneteket ír;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök, családi kapcsolatok, barátok
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a közvetlen környezet, a lakás
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a lakás részei, berendezése, háztartási gépek
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a szabadidő eltöltése, utazás, közlekedés
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbik, ételek, étkezések
- A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: 2-3 főbb ünnephez (pl. Karácsony) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete
- Személyes környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
- Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg (PPT):
 - családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
 - a lakóhely és környezetének bemutatása
 - a legjobb barát, barátnő bemutatása
- projektmunka csoportban:
 - otthon
 - az iskolában
 - a lakóhelyünkön
- ismerkedés a francia ünnepekkel film segítségével
- szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'+ családtagjaim napirendje, szabadidő
- kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:
 - 'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.)
- internetes kutatás
 - Egy híres ember és életmódja
- Szerepjátékok:
 - Interjú egy híres emberrel az életéről és családjáról
 - Ismerkedés az új osztálytársakkal – kérdések és feleletek

TÉMAKÖR: **Környezetünk**

JAVASOLT ÓRASZÁM: **26 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;
értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
üzeneteket ír;
ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: állatok, növények

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti csapások

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: környezetvédelem, állatvédelem, állattartás otthon

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természeti jelenségek, időjárás

Közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg, (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)

- magyarországi állatkertek és lakóik
- az árvizek pusztításai Magyarországon és a világban
- lakóhelyem, környezetem
- internetes kutatás – szófelhő
 - milyen állatok élnek Franciaországban/ Kanadában/ Svájcban/ Belgiumban...?
 - hol van a legtöbb földrengés és működő vulkán a világban?
- az időjárás különbségei Franciaországban és Magyarországon
- játék
 - állat barkochba
 - kvíz/keresztrejtvény

TÉMAKÖR: Ember és társadalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a társadalom szereplői, turisták

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális intézmények, éttermek, nemzeti és nemzetközi kiemelt kulturális látnivalók, élet vidéken és városban

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: belépőjegyek, formanyomtatványok, brosúrák

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: útbaigazítás, információkérés

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven

A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- szerepjátékok – csapatversenyben: Melyik a legjobb jelenet?
 - gyors étteremben
 - utazási irodában
 - utcán: útbaigazítás kérése és adása
 - helyi látványosságok bemutatása
- prospektus, reklám készítése - (étterem, mozi, színház, látványosság)
- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek
- internetes kutatómunka
 - a célnyelvi országok és hazánk számokban - rövid bemutatók
 - kvíz játék a célnyelvi országokról és hazánkról
- Vitafórum:
 - városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?

- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése:
 - a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban, (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.), és miért?

TÉMAKÖR: Az iskola

JAVASOLT ÓRASZÁM: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban; képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel; értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak/fordulatok ismételését vagy betűzését kéri;
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a tevékenység céljainak megfelelően alkalmazza;
- részt vesz egyszerű szövegértést igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- részt vesz egyszerű szövegalkotást igénylő nyelvórai tevékenységekben.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az iskolában dolgozó szakemberek, osztálytársak
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: iskola
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a tanuláshoz használt tárgyak, eszközök
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: iskolai tevékenységek, tanórán kívüli iskolai programok, iskolai ünnepek és hagyományok, nyelvtanulás
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: tanulás, iskolán kívüli idegennyelv használat
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a tudás, a tanulás céljai
- Résztétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka: - egyéni vagy csoportos
 - o iskolai szokások, napirend, órarend
 - o iskolai szabályok
 - o iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban
 - o tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása
- kérdőív készítése:
 - o kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés
- kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- csoportos feladat:
 - o szókétyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kétyáját felhasználni?
 - o mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?

TÉMAKÖR: **A francia nyelv és a nyelvtanulás**

JAVASOLT ÓRASZÁM: **30 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;

értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;

követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;

alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;

digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;

nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;

nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a nyelvi készségek, az idegen nyelv tanulása

Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli /helyesírási különbségek felismerése

A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata

Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is

Alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák használata.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák

Nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel

közös popzenehallgatás, a szöveg egyszerű feldolgozása feladatlapplal

filmnézés a célnyelven

- o a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése
- o a film egy-két jelenetének dramatizálása, eljátszása
- o keresztretjtvény készítése a film kulcsszavaival

betűzésverseny

- o Ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?

- egyszerű nyelvezetű szöveg órai feldolgozása (illusztráció, előadás)
- játékos diktálási feladatok
- egy (alapszintű) könnyített olvasmány elolvasása, egyéni feldolgozása és bemutatása az osztálynak

TÉMAKÖR: Kultúrák közötti témakörök

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;
- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal
- Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete
- Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

Projectmunka – egyéni vagy csoportos

- Franciaország és Magyarország összehasonlítása hagyományos és digitális kutatómunka majd órai kiselőadások formájában, az alábbi témakörök mentén:
 - o a francia és magyar iskolák jellemzői, napirend
 - o tipikus francia ház, lakás – miért más itthon?
 - o mindennapi szokások Franciaországban és Magyarországon – van-e különbség?
 - o családon belüli szerepek és feladatmegosztás a két kultúrában
 - o ünnepek a családban, ünnepi ételek
 - o viselkedésművelődési különbségek a két kultúrában (pl. üdvözlés)
 - o állattartási szokások, kedvenc állatok
 - o francia és magyar nyaralási szokások
 - o francia időjárás – magyar időjárás
 - o Franciaország/Magyarország tájegységei, országrészei
 - o francia/magyar étkezési szokások, tipikus ételek
 - o híres helyek a két országban
- Csoportos játék:
 - o Ki tud többet Franciaországról/ Belgiumról... – jellemző adatok, alapvető tudnivalók
- rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése a célnyelvi országokról
- jellegzetes frankofón ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában
 - o pl. Karácsony

TÉMAKÖR: Szabadidő, művelődés, szórakozás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő francia nyelvű, akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára

Célnyelvi társasjátékok készítése és használata

Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékokban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projektmunkák és bemutatók
 - saját szórakozási szokások
 - kedvenc kulturális élmények
- felmérés készítése és kiértékelése
 - szórakozási szokások az osztályon belül – melyik a legkedveltebb
- egyéni internetes kutatások franciául különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)
- dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése
- olvasási verseny az osztályon belül
- egy választott könnyített olvasmány feldolgozása
- francia tinédzser naplórési minták megismerése, kipróbálása
- e-mailezés franciául
- közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása
- csoportchat:

közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

TÉMAKÖR: Utazás, turizmus

JAVASOLT ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan/kooperatív munkaformában.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: turisták, idegenvezető

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: szállások, úticélok, látnivalók

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: emlékművek, kiállítások, útidokumentumok

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyaralás kül- és belföldön

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: felkészülés az utazásra, városnézés

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: egyéni- és csoportos utazások

Az utazás és turizmus témakörhöz tartozó egyszerű információk átadása

Interakció az utazás és turizmus témakörében.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg, (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)
 - franciaországi látnivalók, nevezetességek
 - Magyarország híres látnivalói
 - Lakóhelyem nevezetességei
 - „Az álomutazásom”
- Projektmunka csoportosan
 - egy osztálykirándulás megtervezése
 - fontos célnyelvi országbeli turisztikai események, fesztiválok
- Internetes kutatómunka
 - útvonalterv Franciaországba, milyen országokon, városokon kell átutazni?
 - különleges közlekedési eszközök a nagyvilágban – képekkel
 - különleges szállodák/szállások
- Szerepjátékok
 - idegenvezető – izgága, kérdésekkel teli csoport
 - szállodai recepciós - igényes vagy 'akadékoskodó' vendég

11–12. évfolyam

A 11. évfolyamra a második idegen nyelvből már A1+ szintű nyelvtudással érkeznek a tanulók, és célja az, hogy nyelvtudását további fejlessze. Középiskolai tanulmányai végére rendelkezik annyi tudással és tapasztalattal, hogy nyelvtudását fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és -cserére, valamint valós kommunikációra és kapcsolatépítésre.

Ebben a szakaszban új témakörként jelenik meg a tudomány és technika, a kommunikáció; a többi témakörnél a különbséget a tanulási eredmények bővülése, árnyaltabbá válása jelenti.

Változatlanul fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak második idegen nyelvből is képessé kell válnia arra, hogy nyelvtudását a későbbiekben önállóan is fenntartsa és továbbfejlessze, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében valós használatra adaptálni tudja.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott A2 szintet.

A kerettantervek a kötelező tartalmat témakörökön keresztül közelítik meg. Az egyes témakörök mellett az évfolyamra kötelező nyelvi funkciók és nyelvi elemek, struktúrák kerültek megfogalmazásra. A listákban kizárólag az újonnan belépő elemek jelennek meg, melyek a 9-10. évfolyamokon meghatározottakra épülnek, azokat fejlesztik tovább.

Nyelvi funkciók a francia mint második idegen nyelvre a 11-12. évfolyamon:

remény kifejezése
véleménykérés és arra reagálás
tetszés, illetve nem tetszés kifejezése
egyetértés kifejezése
egyet nem értés kifejezése
dolgok rövid/egyszerű jellemzése
lehetőség kifejezése
bizonyosság, bizonytalanság kifejezése
javaslat és arra reagálás
meghívás és arra reagálás
bánat / bosszúság kifejezése
akarat, képesség kifejezése
szükségesség kifejezése

Nyelvi elemek és struktúrák a francia mint második idegen nyelvre a 11-12. évfolyamon (a zárójelben olvasható francia nyelvű kifejezések példák):

- Plus-que-parfait
- Igeidő egyeztetés – előidejűség
- A hely-, és időhatározók változása múlt idejű főmondat esetén
- A tagadópartik (ne...rien, ne...personne, ne...jamais, ne...plus, ne...nulle part, ne...que)
- A kiemelő szerkezet
- Futur simple
- „Si”-vel bevezetett feltételes szerkezetek (si+présent – futur; si+imparfait – conditionnel présent; si+plus-que-parfait – conditionnel passé; structures mixtes)
- Futur dans le passé
- Igeidő egyeztetés – utóidejűség, összefoglalás
- Conditionnel présent
- Conditionnel passé
- « Tout » melléknévi és névmási szerepben
- Entre / Parmi prepozíciók használata
- « Lequel » kérdő névmás
- Birtokos névmás (le mien...)

- Mutató névmás (*celui...*)
- Passzív szerkezet
- Főnévi igeneves szerkezetek
- A jelen- és múlt idejű kötőmód képzése és használata (*subjonctif présent, passé*)
- Határozói igenév (*gérondif*)
- « *Tout* » határozói szerepben
- Összetett vonatkozó névmások
- Folyamatos melléknévi igenév (*participe présent*)
- Befejezett melléknévi igenév (*participe passé composé*)
- Műveltető szerkezet
- « *ne... ni... ni* » szerkezet
- « *aucun, aucune* »

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

adott témakörben megért egyszerű célnyelvi szöveget;
 adott témakörben létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
 adott témakörben nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 11–12. évfolyamon az angol nyelv tantárgy alapóraszámja összesen 198 óra. Az óraszámok tanévre való lebontása heti 3 tanórával számolva: 11. évfolyamon 108 tanóra, 12. évfolyamon 90 tanóra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Személyes vonatkozások, családi kapcsolatok és életmód	25
Környezetünk	25
Az iskola és a tanulás	25
Utazás, turizmus	12
Ember és társadalom	10
A francia nyelv és a nyelvtanulás	15
Kultúrák közötti témakörök	20
Kapcsolódás más tárgyakhoz (Interdiszciplináris témák)	15
Az aktuális események	16
Tudomány és technika, A kommunikáció eszközei	10
Szórakozás	10
Tudásbővítés és tudásmegosztás	15
Összesített óraszám:	198

TÉMAKÖR: Személyes vonatkozások, családi kapcsolatok és életmód
JAVASOLT ÓRASZÁM: 25 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;
- üzeneteket ír;
- egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: ismerősök, családi kapcsolatok, barátok
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: közvetlen környezetünk, az otthon
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a lakás részei, berendezés, háztartási eszközök, gépek
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: nyaralási szokások
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: hobbik
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az egészség és a személyes kapcsolatok
- Személyes témákhoz tartozó információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval (a folyamatos, összefüggő beszéd gyakorlására)
 - Közeli és távoli rokonok, kedvenc rokonaim

- érdekes családi történetek a múltból
- internetes kutató munka és csoportos projekt
 - családok a francia nyelvű országokban, különbségek, hasonlóságok
 - különböző családtípusok
 - szerepek a családon belül
- Vitafórum
 - pl. tinédzserek helyzete a családban
- Szerepjáték:
 - pl. az orvosnál
- prezentáció készítése:
 - Családi ünnepek a francia és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek
- Közvélemény kutatás:
 - hobbik, érdeklődési körök

TÉMAKÖR: **Környezetünk**

JAVASOLT ÓRASZÁM: **25 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;

értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;

kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;

az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;

véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;

a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;

megoszt alapvető személyes információkat környezetéről egyszerű nyelvi elemekkel;

ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: állatok, növények

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a természet

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti csapások

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: növény- és állatvédelem, kisállattartás

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: természeti jelenségek, fenntarthatóság

Környezethez tartozó információk átadása

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Internetes kutatás:

- veszélyeztetett állatok
- kihaló növényfajok
- nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon
- a tengerek szennyezése -műanyag-szigetek a tengerben
- Kiselőadás készítése:
 - veszélyben a földünk
 - a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai
 - a nemzeti parkok és állatkertek feladatai
 - Mennyire egészséges lakóhelyem környezete?
- Vitaforum:
 - hasznosak-e az állatkertek?
 - jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?
- Egy francia nyelvű természetfilm megtekintése

TÉMAKÖR: Az iskola és a tanulás
JAVASOLT ÓRASZÁM: 25 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravetítést és utasításokat, kérdéseket;
 aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;

egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;
 felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az adott témakörhöz tartozó témákban;
 képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
 változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
 egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;

a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;

értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;

alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvi tevékenységek és a feladatmegoldás során;

felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;

megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;

összetett írott instrukciókat értelmez;

véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;

néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;

egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;

összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és, de, vagy);

nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
 alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvtanulási tevékenységek és feladatmegoldás során;
 részt vesz szövegértést igénylő nyelvtanulási tevékenységekben;
 részt vesz szövegalkotást igénylő nyelvtanulási tevékenységekben;
 a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az iskolában dolgozó szakemberek

A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: oktatási intézmények

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a tanuláshoz használt tárgyak és eszközök

A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: iskolai tevékenységek, tanórán kívüli programok, iskolai hagyományok, az idegen nyelv használatának lehetőségei

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: iskolai ünnepek és hagyományok

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: iskolai tantárgyak, pályaválasztás, a tanulás céljai, foglalkozások, a munka világa

Résztvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben

Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére

Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Egyéni kutatás és képes beszámoló:
 - régi és új iskolák összehasonlítása - történetük, híres tanáraik
 - a magyarországi és a francia középiskola összehasonlítása
- Csoportmunka / projekt:
 - egy osztályprogram megtervezése
 - 'Az ideális iskola' jellemzői
- Internetes kutatómunka: - képes beszámolók
 - érdekes iskolák a világ különböző részeiben
- Vitafórum:
 - Jó dolog-e a bentlakásos iskola?
 - Milyen a jó tanár?
- Íráskészség fejlesztése:
 - beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére
 - panaszkodó email írásai francia barátomnak a sok házi feladatáról

TÉMAKÖR: Utazás, turizmus

JAVASOLT ÓRASZÁM: **12 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az egyszerű, az adott tématarományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: turisták, idegenvezető
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: szállásfajták, úticélok, látnivalók
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: emlékművek, kiállítások, útiokmányok, közlekedési eszközök, utazáskor használt tárgyak, formanyomtatványok, brossúrák
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kül- és belföldi nyaralás
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az utazás megtervezése, városnézés
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: egyéni- és társas utazások, kulturális különbségek
- Az utazás és turizmus tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása
- Interakció az utazás és turizmus tématarományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban:
 - híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országokban
 - híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon
 - Lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
 - 'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
 - hogyan készülünk fel egy külföldi utazásra
- Internetes kutatás
 - Érdekes, szokatlan szállások
 - Különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban
- Játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!
- Felmérés készítése az osztályban:
 - Ki melyik országot szeretné megismerni? Melyik a legnépszerűbb célpont?
 - Ki hol szeretne nyaralni? (Balaton? hegyvidék? stb.)
- Szituációs játék
 - szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés

- 'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a turistacsoport'
- Panaszlevél vagy/és kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről

TÉMAKÖR: Ember és társadalom

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, előszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;
- értelmezi az életkorának megfelelő, előszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;
- információt cserél, információt kér, információt ad.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a társadalom szereplői, turisták
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális intézmények, éttermek, nemzeti és nemzetközi kiemelt kulturális látnivalók, élet vidéken és városban
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: belépőjegyek, formanyomtatványok, brosúrák, vásárlás, pénzváltás
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturális események
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: útbaigazítás, információkérés
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven
- A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Projektmunka, egyéni bemutatók
 - Mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?
 - Mi szórakoztat minket?
- Vitakészség fejlesztése
 - vidéki-városi élet előnyei és hátrányai
 - 'mozik' – kellene még?
 - Klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?
- Íráskészség fejlesztése:
 - brosúrák, adalapok kitöltése
 - film/könyv - ajánló broszúra készítése
- egy francia nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő - film megtekintése, megbeszélése

- egy rövid francia novella órai feldolgozása

TÉMAKÖR: A francia nyelv és a nyelvtanulás

JAVASOLT ÓRASZÁM: **15 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;
- tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ismeretlen szavak valószínű jelentését szövegösszefüggések alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
- hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: a nyelvi készségek, a nyelvtanulás
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása
- Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére
- nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán
- internetes kutatás és beszámoló
 - új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról
 - a magyar és a francia nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról
 - a dialektusokról
 - kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai
- Olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése
- 'Osztálykönyvtár'
 - évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása
 - könnyített olvasmány tartalmának rövid előadása
- Íráskészség fejlesztése
 - cikkek egy havonta megjelenő francia nyelvű osztály 'hirlaphoz'
 - francia nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal

TÉMAKÖR: **Kultúrák közötti témakörök**

JAVASOLT ÓRASZÁM: **20 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket;
- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;
- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Célnyelvi és hazai kulturális szokások, jellemzők ismerete

Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete

Főbb hazai országismereti jellemzők ismerete célnyelven

Legfontosabb hazai látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven, a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Projektmunka:
 - o a hagyományok ápolása Magyarországon és Franciaországban
 - o a falvak szerepe a manapság a két országban
 - o A francia és a magyar népviseletek bemutatása
 - o Mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?
- Internetes kutatómunka
 - o a franciaországban népszerű sportok
 - o A francia film története, magyar vonatkozásai
- Prezentáció
 - o karácsony ünneplése a világ országaiban
 - o a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye és hatása más országokra
- Játék:
 - o Leírás készítése/receptek – magyar vagy francia specialitás?
 - o kviz különböző országok étkezési szokásairól
- „kritika” írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba
- Vitafórum
 - o mi okozhat meglepetést a célnyelvi országban
 - o

TÉMAKÖR: **Kapcsolódás más tárgyakhoz (Interdiszciplináris témák)**

JAVASOLT ÓRASZÁM: **15 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyéni vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;
ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból

Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Projekt munka (egyéni)
 - szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához
 - egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése
- (Papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- Vitafórum
 - melyik tantárgy 'hasznos' a felnőtt életben?
 - kell-e a mindennapos testnevelés?
 - fontos-e a zene és a tánc?
 - kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?
 - fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?
- Játék
 - szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?
 - történelmi események modellezése szerepjátékkal

TÉMAKÖR: Aktuális események

JAVASOLT ÓRASZÁM: **16 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;

megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven

Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Online videók megtekintése

- hírműsorok
- aktuális eseményekről szóló tudósítások
- riportok
- Szerepjáték
 - 'néma' videókhoz szövegkészítés és eljátszás
 - TV interjúkészítés egy híres emberrel (pl. sportolóval)
- Internetes kutatómunka
 - egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról
 - szókincsfejlesztés a média világához
- Nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv
 - a szalagcímek nyelvezete
 - az újságcikkek stílusa szerkezete
 - különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

TÉMAKÖR: A tudomány és a technika világa, A kommunikációs eszközök

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;

egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;

az adott témartományban értelmez nyelvi szintjének megfelelő hallott és írott célnyelvi szövegeket kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is;

az adott témartományban szóban és írásban létrehoz szövegeket különböző szövegtípusokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: egyszerű, a hétköznapi ember által használt eszközök, mobiltelefon, számítógép, az internet, a mesterséges intelligencia

A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: az internet és a mesterséges intelligencia használata a munkában, a tanulásban és a hétköznapi életben

A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: internet, közösségi média, mesterséges intelligencia

Egyszerű információ átadása a tudomány és technika témartományban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektmunka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...
 - a közlekedést
 - a házimunkát
 - az oktatást?
 - a kommunikációt?
- Internetes kutatómunka és prezentáció
 - a világ legfontosabb találmányai
 - a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben

- a tudományos élet „fáklyavivői” a történelem folyamán
- Vitafórum
 - az internet jövője
 - Mire jó a virtuális valóság
 - Mire jó a mesterséges intelligencia
 - a közösségi oldalak előnyei és hátrányai
 - Haladás-e minden változás?

TÉMAKÖR: Szórakozás

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- értelmez egyszerű szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt;
- rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;
- üzeneteket ír;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja;
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és élményalapú játékos nyelvtanulásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő angol nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és élményalapú játékos nyelvtanulás céljára.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Internetes kutatómunka
 - külföldi kulturális események megismerése, bemutatása
 - hazai fesztiválok bemutatása, értékelése
 - érdekes kiállítások, múzeumok
- Egy francia nyelvű játékfilm közös megtekintése megbeszélése
- Kedvenc filmem bemutatása franciául
- Kedvenc számom bemutatása, meghallgatása
 - a szöveg leírása és értelmezése
- Egy tudásszintnek megfelelő könnyített olvasmány elolvasása

TÉMAKÖR: Tudásbővítés és tudásmegosztás
JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

egyéniileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan, vagy kooperatív munkaformákban;
hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;
néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja;
találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;
felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;
felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel francia nyelven

A tanult témákhoz kapcsolódó releváns francia nyelvű információ megszerzése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

Projektmunka (egyéni vagy csoportos)

- prezentáció/hangfelvétel/videófelvétel készítése különböző témákban, és ezek bemutatása az osztálynak
- Kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban
- Francia nyelvű filmek, programok ismertetése az angolos faliújságon írásban
- Projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók francia nyelvű írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

Irodalom 5-8.

Irodalom 5. évf.	
TÖRZSANYAG	18 óra
I. Család, otthon, nemzet	
Arany János: Családi kör	1 óra
Petőfi Sándor: Füstbement terv	1 óra
Fehérlófia	1 óra
Arany János: Rege a csodaszarvasról	1 óra
Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz	
Bibliai történetek A világ teremtése Noé, Jézus születése, A betlehemi királyok	5 óra
II. Petőfi Sándor: János vitéz	7 óra
III. Szülőföld, táj	
Petőfi Sándor: Szülőföldemen	1 óra
Petőfi Sándor: Az alföld	
Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)	
Nagy László: Balatonparton	
Weöres Sándor: Tájékp	
IV. Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk	
V. Választható magyar ifjúsági vagy meseregény	
Szabó Magda: Tündér Lala	1 óra
Irodalom 6. évf.	
TÖRZSANYAG	18 óra
Hősök az irodalomban	
VI.1. Hagyomány és irodalom	
Arany János: Mátyás anyja	2 óra
Arany János: A walesi bárdok	
Hősök-mondák:	
<i>Lehel kürtje</i> <i>Mátyás- mondák</i>	2 óra
VII. Arany János: Toldi	8 óra
VIII. Szeretet, hazaszeretet, szerelem	
Bibliai történetek Mária és József története Jézus tanítása a gyermekekről (karácsonyi ünnepkör)	2 óra
Kölcsey Ferenc: Himnusz	2 óra
Vörösmarty Mihály: Szózat	
IX. Gárdonyi Géza: Egri csillagok	2 óra

Irodalom 7. évf.	
TÖRZSANYAG	18 óra
I. Korok és portrék	
A) Középkor	
István király intelmei Imre herceghez (részletek)	1 óra

B) Reneszánsz, humanizmus, reformáció	
Mesék Mátyás királyról: Hogyan került holló Mátyás király címerébe?	1 óra
Janus Pannonius: Pannonia dicsérete	1 óra
Balassi Bálint: Egy katonaének	1 óra
Balassi Bálint: Hogy Juliára találja, így köszöne neki	1 óra
Irodalom és színház vagy film kapcsolata A reneszánsz dráma Shakespeare: Romeo és Júlia	2 óra
C) Irodalmunk a 17–18. században	
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek: I./1–21.versszak)	2 óra
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)	
D–E) Klasszicizmus és romantika	
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	9 óra
Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz	
Kölcsey Ferenc: Huszt	
Kölcsey Ferenc: Emléklapra	
Kölcsey Ferenc: Himnusz	
Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	
Vörösmarty Mihály: Szózat	
Vörösmarty Mihály: Ábránd	
Petőfi Sándor: A XIX. század költői	
Petőfi Sándor: Nemzeti dal	
Petőfi Sándor: Szeptember végén	
Arany János: A fülemile	
Mikszáth Kálmán: A néhai bárány	
Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője	
Irodalom 8. évf.	
TÖRZSANYAG	18 óra
I. Kárpát-medencei irodalmunk a 20. század első felében	
A) Líra a 20. század első felének magyar irodalmában	
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...	10 óra
Ady Endre: Őrizem a szemed	
Babits Mihály: Ádáz kutyám	
Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom	
Juhász Gyula: Milyen volt...	
Dsida Jenő: Hálaadás	
József Attila: Rejtelmek	
József Attila: Kertész leszek	
József Attila: Születésnapomra	
Reményik Sándor: Templom és iskola	
Áprily Lajos: Március	
Radnóti Miklós: Nem tudhatom	

B) Epika a 20. század első felének magyar irodalmában	
Kós Károly: Az országépítő (részlet)	8 óra
Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály	
Móricz Zsigmond: Hét krajcár	
Herczeg Ferenc: Pro libertate (részlet)	
Tamási Áron: Ábel a rengetegben (részlet)	
Nyirő József: Uz Bence (részlet)	

Irodalom 9-12.

Irodalom
helyi tanterv
Újpesti Bródy Imre Gimnázium és
Általános Iskola
4 évfolyamos képzés

9. évfolyam
heti óraszám: 2
36 hét 72 óra

Helyi tantervünk a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv alapján készült.

Az évi 72 óra 80%-a 58 óra. Ezt a törzsanyag átadására használjuk fel, a fennmaradó órakeretet az ismétlésekre, összefoglalásokra, számonkérésekre szánjuk. A tanterv és a heti óraszám esti tagozaton is érvényes.

Irodalom	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK
I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom (4 óra)	
Ismétlés (1 óra)	Rendszerezés, ismétlés, az év követelménye
A) Az irodalom és hatása (1 óra)	
Karinthy Frigyes: A cirkusz	Örkény István: Ballada a költészet hatalmáról II. János Pál pápa levele a művészeknek (részletek)
B) Szerzők, művek párbeszéde (1 óra)	
Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal	
C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei (1 óra)	

Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes- történetek (részletek)	Irodalom és film Agatha Christie: Tíz kicsi néger
D) Műnemi-műfaji rendszer (1 óra)	
FOGALMAK művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ	
II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia (8 óra)	
A) Az ősi magyar hitvilág (3 óra)	
oppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek)	Diószegi Vilmos: Az ősi magyarok hitvilága (Világfa) Anonymus: Gesta Hungarorum (ford.: Pais Dezső) (részletek) Jankovics Marcell: Az égig érő fa (részlet)
Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet)	
B) A görög mitológia (4 óra)	
A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótauros)	További görög mítoszok: Hésziodosz: Istenek születése (részletek) Hésziodosz: Munkák és napok (részletek) A görög mitológia motívumainak, alakjainak megjelenése későbbi korok irodalmában
C) Egyéb teremtmésmítosz (1 óra)	
Babiloni teremtmésmítosz (részlet)	
FOGALMAK szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus	
III. A görög irodalom (11 óra)	
A) Az epika születése (4 óra)	
Homérosz: Íliász vagy Odüsszeia (részletek)	
B) A görög líra, az időmértékes verselés (3 óra)	
Alkaiosz: Az állam hajója	Szemelvények az antik görög lírából
Alkaiosz: Bordal	
Szapphó: Aphroditéhez	
Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka	
Anakreón: Töredék a halálról	
Anakreón: Gyűlölöm	
C) A görög dráma (4 óra)	
Színház- és drámatörténet: Szophoklész: Antigoné	Szophoklész: Oidipusz király Arisztophanész: Lüsizisztraté

FOGALMAK	
eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármas egység, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis	
IV. A római irodalom (4 óra)	
A) A polgárháborúk kora (1 óra)	
Catullus: Gyűlölk és szeretek	Catullus: Éljük, Lesbia
B) Augustus kora (3 óra)	
Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor)	Vergilius: IV. ecloga Horatius: Leuconoénak Horatius: Licinius Murenához
Vergilius: IX. ecloga	
Horatius: Thaliarchushoz	
Ovidius: Átváltozások	
Pygmalion	
FOGALMAK	
imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (1 óra)	
v. A Biblia mint kulturális kód (12 óra)	
A) Az Ószövetség (részletek) (5óra)	
a) Történeti könyvek	
Mózes első könyvéből részletek:	Szemelvények az Ószövetségből Az Ószövetség motívumainak megjelenése későbbi korok irodalmi alkotásaiban
• Teremtéstörténet	
• József	
Mózes második könyvéből részletek:	
• Kivonulás Egyiptomból (részletek), a Tízparancsolat	
b) Tanító könyvek	Az Ószövetség és a film Ridley Scott: Exodus vagy Roger Young: Mózes (vagy más Ószövetség-feldolgozás)
• Zsoltárok könyve (23., 42.)	
	Az Ószövetség és a képzőművészet (pl.: Michelangelo Buonarotti, Pieter Bruegel, William Blake, Modigliani képei)
B) Újszövetség (részletek) (7óra)	
a) Az „örömhír”	
Máté evangéliumából részletek:	Szemelvények az Újszövetségből Az Újszövetség motívumainak megjelenése későbbi korok irodalmi alkotásaiban Karinthy: Barabbás
• Jézus Krisztus születése, megkeresztelése	
• Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata	
• Passió-történet	Az Újszövetség és a film

Jézus feltámadása	Franco Zeffirelli: A Názáreti Jézus vagy Catharine Hardwicke: A születés (vagy más Újszövetség-feldolgozás)
Lukács evangéliumából (részletek):	
Az irgalmas szamaritánus	Az Újszövetség és a képzőművészet (pl.: M.S. mester, Michelangelo Buonarroti, Tintoretto, Albrecht Dürer, Caravaggio, Munkácsy Mihály)
A tékozló fiú	
Pál apostol Szeretethimnusza	
FOGALMAK Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (1 óra)	
VI. A középkor irodalma (11 óra)	
A) Egyházi irodalom (3 óra)	
a) Epika:	Umberto Eco: A rózsza neve Szent Erzsébet legendája (részlet) Szent Margit legendája (részlet) Szent Gellért püspök legendája (részlet) Tommaso da Celano: Ének az utolsó ítéletről
Szent Ágoston: Vallomások (részlet)	
Halotti beszéd és könyörgés	
b) Líra	
Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról	
Ómagyar Mária-siralom	
B) Lovagi és udvari irodalom (2 óra)	
a) Epika	
Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet)	Kálti Márk: Képes krónika (részlet)
	Irodalom és film Terry Jones és Terry Gilliam: Gyalog galopp
b) Líra	
Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán	Walter von der Vogelweide: Ó, jaj, hogy eltűnt minden
C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek) (3 óra)	Irodalom és képzőművészet Dante: Pokol Gustave Doré illusztrációi, Auguste Rodin munkái
D) A középkor világi irodalma (3 óra)	
vágánsköltészet Carmina Burana (részlet)	Irodalom és zene Carl Orff: Carmina Burana
François Villon: A nagy testamentum (részletek)	Irodalom és színház Szakácsi Sándor – Öze Áron: A cella

FOGALMAK középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvművelés, szövegalkotás, gesta, krónika, intellektus, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltészet, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (1 óra)	
VII. A reneszánsz irodalma – humanista irodalom (4 óra)	
A humanista irodalom (4 óra)	
a) Líra	Petrarca: Daloskönyv (részletek) Janus Pannonius: Galeotto Marziohoz Janus Pannonius: Búcsú Váradtól
Petrarca: Pó, földi kérgem	Janus Pannonius: Mars istenhez békességért Janus Pannonius: A saját lelkéhez
Portré: Janus Pannonius	
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete	
Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról	
Év végi összefoglalás, ismétlés (1 óra)	
b) Epika	
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella	Boccaccio: Dekameron (részletek)
FOGALMAK reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers	
Év végi összefoglalás, ismétlés, rendszerezés (2 óra)	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Homérosz: Odüsszeia (részletek)
Szophoklész: Antigóné
Biblia (részletek az Ószövetségből és az Újszövetségből).
Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)
François Villon: A nagy testamentum (részletek)
Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)

MEMORITEREK

Homérosz: Odüsszeia (részlet)
Anakreón: Gyűlölöm azt...
Catullus: Gyűlölök és szeretek

Halotti beszéd és könyörgés (részlet)
Ómagyar Mária-siralom (részlet)
Janus Pannonius: Pannónia dicsérete
Balassi Bálint: Egy katonaének (részlet)
Balassi Bálint: Adj már csendességet... (részlet)

Irodalom
helyi tanterv
Újpesti Bródy Imre Gimnázium és
Általános Iskola
4 évfolyamos képzés

10. évfolyam
heti óraszám: 3
36 hét 108 óra (nappali tagozaton)
36 hét 72 óra (esti tagozaton)

Helyi tantervünk a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv alapján készült.

Az évi 108 óra 80%-a 86 óra. Az alábbiakban megadott órakeret lehetőséget ad arra, hogy egyes témaköröket az előírtnál nagyobb óraszámban tárgyaljunk. Így az ismétlésekkel, összefoglalásokkal, számonkérésekkel együtt 97 órát tesz ki, a fennmaradó 11 órát a szaktanár saját belátása szerint használhatja fel. A tanterv esti tagozaton is érvényes.

Irodalom	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK
I. A reneszánsz irodalma – a bibliafordításoktól Shakespeare-ig (12 óra)	
<i>A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése (2 óra)</i>	Irodalom és film Eric Till: Luther (részlet)
a) Bibliafordítások Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet)	Reményik Sándor: A fordító Sylvester János: Újtestamentum fordítása (ajánló vers)
b) Zsoltárfordítások Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár	
c) Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek)	Irodalom és film Richly Zsolt: Heltai Gáspár mesél (rajzfilmek) (részlet)
FOGALMAK bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula, dallamvers, szövegvers, mese, példázat, históriás ének, széphistória, lovagregény-paródia	
A reformáció világi irodalma (2 óra)	
a) Históriás énekek	Szemelvények a magyar reformáció irodalmából

Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet)	
b) Széphistóriák Gyergyai (Gergei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek)	
	A regény születése Miguel Cervantes Saavedra: Don Quijote (részletek)
Líra a reformáció korában (4 óra)	
a) Portré: Balassi Bálint	
Balassi Bálint: Egy katonaének	További Balassi-versek További Shakespeare-szonettek
Balassi Bálint: Borivóknak való	
Balassi Bálint: Adj már csendességet...	
Balassi Bálint: Hogy Júliára talál	
b) William Shakespeare: LXXV. szonett	

FOGALMAK Balassi-strófa, Balassa-kódex, hárompilléres versszerkezet, katonaének, szonett	
E) Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában (4 óra)	
<i>William Shakespeare:</i> Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi	Irodalom és film Franco Zeffirelli: Romeo és Júlia (vagy más feldolgozás)
	Irodalom és film Franco Zeffirelli: Hamlet (vagy más feldolgozás)
FOGALMAK blank verse, commedia dell'arte, hármasszínpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (1 óra)	
II. A barokk és a rokokó irodalma (7 óra)	
A) Epika (5 óra)	
a) Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet)	
b) Portré: Zrínyi Miklós és a barokk eposz	
Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek)	
c) Levél	
Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.)	Mikes Kelemen: Törökországi levelek (részletek)
d) Tudományos élet	
Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet)	Apáczai Csere János: Az iskolák feletti szükséges voltáról (részlet)
B) A kuruc kor lírája: művek, műfajok (2 óra)	
Rákóczi-nóta	
Őszi harmat után	
FOGALMAK barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat	

III. A felvilágosodás irodalma (28 óra)	
Ismétlés, az év követelményei 2 óra	
A) Az európai felvilágosodás (9 óra)	
a) Epika (5 óra)	
Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek)	Montesquieu: Perzsa levelek (részlet) Jean-Jacques

Voltaire: Candide (részletek)	Rousseau: Értekezés az emberi egyenlőtlenség eredetéről és alapjairól (részlet) Jean-Jacques Rousseau: Emil (részlet) Johann Wolfgang von Goethe: Az ifjú Werther szenvedései (részlet) Georg Wilhelm Friedrich Herder: Eszmék az emberiség történetének filozófiájáról és más írások (részlet)
b) Színház- és drámatörténet (3 óra)	
A francia klasszicista dráma	
Irodalom és színház Molière: A fősvény vagy Tartuffe	Irodalom és színház Jean Racine: Phaedra (részlet) Pierre Corneille: Cid (részlet) Nicolas Boileau-Despréaux: Ars poetica (részlet)
Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek)	Irodalom és színház A német későklasszicista, koraromantikus dráma Friedrich Schiller: Tell Vilmos vagy más Schiller-dráma
c) Líra (1 óra)	
Robert Burns: John Anderson	William Blake: A tigris
Robert Burns: Falusi randevú	William Blake: A bárány
	Johann Wolfgang von Goethe: A vándor éji dala Johann Wolfgang von Goethe: A Tündérkirály
FOGALMAK felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, satíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (2 óra)	
B) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus (8 óra)	
a) Epika (2 óra)	
Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya vagyis a dámák diadalma a farságon (részletek)	Bessenyei György: Egy tudós társaság iránt való jámbor szándék (részlet) Kármán József: Fanni hagyományai (részletek) Kármán József: A nemzet csinosodása (részlet) Kazinczy Ferenc: Fogságom naplója (részletek)
b) Líra (6 óra)	
Kazinczy Ferenc: Tövises és virágok (részletek)	Csokonai Vitéz Mihály: Szegény Zsuzsi a táborozáskor Csokonai Vitéz Mihály: Az én poézisom természete
Portré: Csokonai Vitéz Mihály	Csokonai Vitéz Mihály: A feredés
	Csokonai Vitéz Mihály: Az anákronon versek Csokonai Vitéz Mihály: Jövendölés az első iskoláról a Somogyban
Csokonai Vitéz Mihály: Az estve	
Csokonai Vitéz Mihály: A boldogság	Csokonai Vitéz Mihály: A tihanyi Ekhóhoz

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem	Csokonai Vitéz Mihály: A vidám természetű poéta
Csokonai Vitéz Mihály: Szerlemdal a csikóbőrös kulacshoz	
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez	
Csokonai Vitéz Mihály: A Magánossághoz	
FOGALMAK vatesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stíluszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal	
C) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban (11 óra)	
a) Líra (8 óra)	
Portré: Berzsenyi Dániel	
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem	Kisfaludy Sándor: Himfy szerelmei (részlet)
Berzsenyi Dániel: Levéltöredék barátnémhoz	Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (II.) Berzsenyi Dániel: Horác
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél	Berzsenyi Dániel: Vitkovics Mihályhoz Berzsenyi Dániel: Búcsúzás Kemenes-aljától Berzsenyi Dániel: Napóleonhoz
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.)	Dániel: Napóleonhoz
Kisfaludy Károly: Mohács (részlet)	Kisfaludy Károly: Szülőföldem szép határa!
Portré: Kölcsey Ferenc	Kölcsey Ferenc: Bortal
Kölcsey Ferenc: Himnusz	Kölcsey Ferenc: Csolnakon
Kölcsey Ferenc: Vanitatum vanitas	
Kölcsey Ferenc: Zrínyi dala	
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke	
b) Epika (1 óra)	
Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek)	Kölcsey Ferenc: Mohács (részlet)
Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (2 óra)	
c) Színház és dráma (2 óra)	
Katona József: Bánk bán	Irodalom és zene Erkel Ferenc: Bánk bán
	Irodalom és tévéjáték Kisfaludy Károly: A kérők Bohák György: A kérők
FOGALMAK nemzeti himnusz, értekezés, intelem, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet	
Projektmunka vagy színházlátogatás (2 óra)	
IV. A romantika irodalma (9 óra)	
a) Az angolszász romantika (3 óra)	
George Byron egy szabadon választott művéből részlet	
Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet)	Irodalom és film Richard Thorpe: Ivanhoe

	Irodalom és film/tévéjáték Jane Austen: Büszkeség és balítélet Joe Wright/Simon Langton: Büszkeség és balítélet vagy: más Jane Austen-regény adaptációja
Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság	Edgar Allan Poe: A kút és az inga Edgar Allan Poe: A fekete macska Edgar Allan Poe: A holló
b) A francia romantika (2 óra)	
Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet)	Irodalom és film/zene Jeanne Delannoy: A párizsi Notre-Dame vagy Gary Trousdale- Kirk Wise: A Notre Dame-i toronyőr vagy a regény más feldolgozása
	Irodalom és film/zene Jean-Paul Chanois: Nyomorultak vagy Bille August: Nyomorultak vagy a regény más feldolgozása
c) A német romantika (1 óra)	
Heinrich Heine: Loreley	Heinrich Heine: A dal szárnyára veszek Heinrich Heine: Memento
d) Az orosz romantika (2 óra)	
Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek)	Alexandr Szergejevics Puskin: A pikk dáma
e) A lengyel romantika (1 óra)	
Adam Mickiewicz: A lengyel anyához	Adam Mickiewicz: Ősök (részlet)
FOGALMAK korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (2 óra)	
V. A magyar romantika irodalma (26 óra)	
A) Életművek a magyar romantika irodalmából	
a) Vörösmarty Mihály (8 óra)	
	Epika
	Zalán futása (Első ének, részlet)
– Líra	Magyarország címere
Szózat	Virág és pillangó
Gondolatok a könyvtárban	Liszt Ferenchez
A merengőhöz	Az élő szobor
Az emberek	Ábránd
Előszó	Fóti dal
A vén cigány	
– Drámai költemény	
Csongor és Tünde	
FOGALMAK rapszódia, drámai költemény	
b) Petőfi Sándor (10 óra)	
– Líra	

A négyökrös szekér	Hortobágyi kocsmárosné
A bánat? egy nagy ocean	Isten csodája
A természet vadvirága	A virágnak megtiltani nem lehet Szeget szeggel
Fa leszek, ha...	Csokonai
Reszket a bokor, mert...	Megy a juhász számaron
Minek nevezzetek?	Szeptember végén
	Beszél a fákkal a bús őszi szél
Egy gondolat bánt engemet	Várady Antalhoz
	Európa csendes, újra csendes
A puszta, télen vagy Kis-Kunság	Pacsirtaszót hallok megint
A XIX. század költői	Szabadság, szerelem
Fekete-piros dal	
– Epika	
A helység kalapácsa (részlet)	Úti levelek (részletek)
Az apostol (részlet)	
FOGALMAK népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (2 óra)	
c) Jókai Mór (7 óra)	
– Elbeszélések	
A tengerszem tündére	A megölt ország
A huszti beteglátogatók	A debreceni kastély A magyar Faust Két menyegző
– Regények	
Az arany ember	Irodalom és film Várkonyi Zoltán: Egy magyar nábob vagy Várkonyi Zoltán: Kárpáthy Zoltán vagy Várkonyi Zoltán: Fekete gyémántok
FOGALMAK irányregény, utópia, szigetutópia	
B) Tudományos élet a romantika korában (1 óra)	
Erdélyi János: A magyar népdalok (részlet)	Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalomtörténet a legrégibb időktől a jelenkorig rövid előadásban (részlet)
Bajza József: Dramaturgiai és logikai leckék (részlet)	Toldy Ferenc: A magyar nemzeti irodalomtörténet (részlet)
FOGALMAK nemzeti szemlélet, korszerű népiesség	
Év végi ismétlés, összefoglalás, rendszerezés (4 óra)	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Molière: A fősvény vagy Tartuffe

Katona József: Bánk bán
Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde
Petőfi Sándor: A helység kalapácsa (részlet)
Jókai Mór: A huszti beteglátogatók (novella)
Jókai Mór: Az arany ember

MEMORITEREK

Csokonai Vitéz Mihály: Tartózkodó kérelem (az általános iskolai memoriter felújítása)
Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez
Berzsenyi Dániel: A közelítő tél (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: A magyarokhoz (I.) (1. versszak)
Berzsenyi Dániel: Osztályrészem (1. versszak)
Kölcsey Ferenc: Himnusz (az általános iskolai memoriter felújítása)
Kölcsey Ferenc: Zrínyi második éneke (részlet)
Vörösmarty Mihály: Szózat (az általános iskolai memoriter felújítása)
Vörösmarty Mihály: Gondolatok a könyvtárban (részlet)
Vörösmarty Mihály: Előszó (részlet)
Petőfi Sándor: A bánat? egy nagy oceán...
Petőfi Sándor: Fa leszek, ha...
Petőfi Sándor: A XIX. század költői (részlet)

Irodalom
helyi tanterv
Újpesti Bródy Imre Gimnázium és
Általános Iskola
4 évfolyamos képzés

11. évfolyam

heti óraszám: 3

36 hét 108 óra (nappali tagozaton)

36 hét 72 óra (esti tagozaton)

Helyi tantervünk a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv alapján készült.

Az évi 108 óra 80%-a 86 óra. Az alábbiakban megadott órakeret lehetőséget ad arra, hogy egyes témaköröket az előírtnál nagyobb óraszámban tárgyaljunk. Így az ismétlésekkel, összefoglalásokkal, számonkérésekkel együtt 95 órát tesz ki, a fennmaradó 13 órát a szaktanár saját belátása szerint használhatja fel. A tanterv esti tagozaton is érvényes.

IRODALOM	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK
I. A klasszikus modernség irodalma 38 óra	
Ismétlés (2 óra)	Rendszerezés, ismétlés, az év követelménye
A) A nyugat-európai irodalom (5 óra)	
	Charles Dickens: Twist Olivér

a) Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)	Irodalom és film Gustave Flaubert: Bovaryné vagy Tim Fywell: Bovaryné (vagy más feldolgozás)
	Guy de Maupassant: Gömböc és más történetek
b) Színház- és drámatörténet: Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaothton)	
B) Az orosz irodalom (5 óra)	
a) Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg	Nyikolaj Vasziljevics Gogol: Az orr
b) Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek)	
c) Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála	Irodalom és film Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Anna Karenina vagy Joe Wright: Anna Karenina (vagy a regény más feldolgozása)
FOGALMAK klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojanizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma	
C) A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai (3 óra)	
a) Charles Baudelaire	
A Romlás virágai – Előszó	Egy dög
Az albatrosz	Kapcsolatok
b) Paul Verlaine	
Őszi chanson	Holdfény
Költészettan	
c) Arthur Rimbaud	
A magánhangzók szonettje	Kenyérlesők A részeg hajó (részlet)
FOGALMAK szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (2 óra)	
D) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában (25 óra)	
1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	
a) Arany János (10 óra)	
• Epika	Toldi szerelme (részletek)
Toldi estéje	Buda halála (részletek) A nagyidai cigányok (részletek)
• Balladák	A walesi bárdok
Ágnes asszony	Tetemre hívás Híd- avatás
V. László	Tengeri-hántás
Vörös Rébék	

• Líra	
Fiamnak	Visszatekintés
Letésem a lantot	Széchenyi emlékezete
Kertben	Az örök zsidó
Epilógus	Őszikék Tamburás
Kozmopolita költészet	öreg úr Sejtelem
Mindvégig	A tölgyek alatt
FOGALMAK ballada, pillérversszak, önirónia, eszményítő realizmus	
b) Mikszáth Kálmán (6 óra)	Tímár Zsófi özvegysége
Az a fekete folt	Hova lett Gál Magda
Bede Anna tartozása	Szegény Gélyi János lovai
A bágyi csoda	
Beszterce ostroma	Irodalom és tévéjáték
	Zsurzs Éva: A fekete város (részlet)
FOGALMAK különc, donquijoteizmus	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (2 óra)	
2. Színház- és drámatörténet (5 óra)	
Madách Imre: Az ember tragédiája	Mózes
FOGALMAK emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter	
3. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából (4 óra)	
a) Tompa Mihály	
A gólyához	Népdal
A madár, fiaihoz	
b) Gárdonyi Géza	
Az én falum (részletek)	Az Isten rabjai (részlet)
A láthatatlan ember (részlet)	
c) Vajda János	
Húsz év múlva	A virasztók
	Az üstökös
	Reviczky Gyula
	Magamról
	Schopenhauer olvasása közben
FOGALMAK nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal	
II. A magyar irodalom a XX. században(44 óra)	
A) Életművek a XX. század magyar irodalmából	
a) Herczeg Ferenc (5 óra)	
Az élet kapuja	A hét sváb (részlet)

Fekete szüret a Badacsonyon	
Színház- és drámatörténet: Bizánc	Irodalom és színház Kék róka (részlet)
FOGALMAK Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű	
b) Ady Endre (9 óra)	A Tisza-parton
Góg és Magóg fia vagyok én...	Lédával a bálban
Héja-nász az avaron	Vér és arany
Harc a Nagyúrral	Sem utódja, sem boldog őse... Az
Új vizeken járok	eltévedt lovas
Az ős Kaján	Elbocsátó szép üzenet Sípja
A Sion-hegy alatt	régi babonának
Az Úr érkezése	Köszönöm, köszönöm, köszönöm Ember az
Kocsi-út az éjszakában	embertelenségben
Emlékezés egy nyár-éjszakára	A Hortobágy poétája
Őrizem a szemed	Párisban járt az Ősz
FOGALMAK szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés	
Összefoglalás, ismételtes, számonkérés (2 óra)	
c) Babits Mihály (8 óra)	
In Horatium	A Danaidák Húsvét
A lírikus epilógja	előtt
Esti kérdés	Örök kék ég a felhők mögött (részlet)
Jobb és bal	Ádáz kutyám
Mint különös hírmondó...	A gazda bekeríti házát Csak
Ősz és tavasz közt	posta voltál Balázsolás
Jónás könyve; Jónás imája	A gólyakalifa (részlet)
	Cigány a siralomházban
FOGALMAK filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, ironia	
d) Kosztolányi Dezső (8 óra)	
A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett..., Azon az éjjel, Anyuska régi képe)	Számadás Vörös hervadás Októberi táj Marcus Aurelius Esti Kornél éneke
Boldog, szomorú dal	
Őszi reggeli	
Halotti beszéd	
Hajnali részegség	
Édes Anna	Irodalom és film Kosztolányi Dezső: Pacsirta Ranódy László: Pacsirta
Esti Kornél; Tizennyolcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól	Esti Kornél kalandjai...; Az utolsó felolvasás A fürdés A kulcs

FOGALMAK homo aestheticus, verseiklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (2 óra)	
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából	
a) Móricz Zsigmond (5 óra)	
Tragédia	Judith és Eszter
Úri muri	Barbárok Tündérbkert (részlet)
b) Wass Albert (4 óra)	
Adjátok vissza a hegyeimet!	Irodalom és film Koltay Gábor: Adjátok vissza a hegyeimet!
Üzenet haza	A funtineli boszorkány (részlet)
FOGALMAK naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom	
A) Metszetek a XX. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói	
a) Juhász Gyula (1 óra)	
Tiszai csönd	Halotti beszéd
Anna örök	Utolsó vacsora
	Szerelem
b) Tóth Árpád (2 óra)	
Esti sugárkoszorú	Kisvendéglőben
Lélektől lélekig	Elégia egy reketyebokorhoz Jó éjszakát
Isten oltó-kése	Álarcosan
c) Karinthy Frigyes (2 óra)	
Így írtok ti (részletek)	Tanár úr, kérem (részletek) Utazás a koponyám körül (részlet)
Találkozás egy fiatalemberrel	Előszó
	Szerb Antal
	Budapesti kalauz marslakók számára Utas és holdvilág (részlet)
FOGALMAK A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia	
Év végi ismétlés (3 óra)	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek)
Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babaothton) vagy Anton Pavlovics Csehov: A sirály vagy Ványa bácsi
Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála
Samuel B. Beckett: Godot-ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus
Arany János: Toldi estéje
Madách Imre: Az ember tragédiája
Mikszáth Kálmán: Beszterce ostroma

Herczeg Ferenc: Az élet kapuja
Babits Mihály: Jónás könyve, Jónás imája
Móricz Zsigmond: Úri muri, Tragédia
Wass Albert: Adjátok vissza a hegyeimet!

MEMORITEREK

Arany János: Toldi estéje (I. 1., VI. 28. versszak)
Arany János: egy szabadon választott ballada a nagykőrösi korszakból
Arany János: Epilógus (részlet)
Ady Endre: Góg és Magóg fia vagyok én...
Ady Endre: Kocsi-út az éjszakában
Babits Mihály: A lírikus epilógja (részlet)
Babits Mihály: Jónás imája
Kosztolányi Dezső: Hajnali részegség (részlet)

Irodalom helyi
tanterv
Újpesti Bródy Imre Gimnázium és
Általános Iskola
4 évfolyamos képzés

12. évfolyam

heti óraszám: 4 (nappali tagozat)
32 hét 128 óra (nappali tagozat)
heti óraszám: 3,5 (esti tagozat)
32 hét 112 óra (esti tagozat)

Helyi tantervünk a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv alapján készült.

Az évi 128 óra 80%-a 102 óra. Az alábbiakban megadott órakeret lehetőséget ad arra, hogy egyes témaköröket az előírtnál nagyobb óraszámban tárgyaljunk. Így az ismétlésekkel, összefoglalásokkal, számonkérésekkel együtt 84 órát tesz ki, a fennmaradó 18 órát a szaktanár saját belátása szerint használhatja fel. A tanterv esti tagozaton is érvényes.

IRODALOM	
TÖRZSANYAG (óraszám 80%-a)	AJÁNLOTT ALKOTÓK, MŰVEK
Ismétlés, érettségi követelmények (2 óra)	

I. A modernizmus irodalma (17 óra)	
A) Avantgárd mozgalmak (3 óra)	
a) Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút	Expresszionizmus, szürrealizmus, egyéb avantgárd irányzatok; Filippo Tommaso Marinetti: Óda egy versenyautomobilhoz
b) Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)	

B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai (3 óra)	
a) Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)	Thomas Stearns Eliot: Macskák (részlet)
	Gottfried Benn: Kék óra
	Federico García Lorca: Alvajáró románc, Kis bécsi valcer
C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai (4 óra)	
a) Franz Kafka: Az átváltozás	Franz Kafka: A per (részletek)
b) Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló	Irodalom és tévésorozat: Mihail Afanaszjevics Bulgakov - Vladimir Bortko: A Mester és Margarita (Vagy másik regényfeldolgozás) Bulgakov: A Mester és Margarita
D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései (4 óra)	
Irodalom és színház Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurácsi mama	Irodalom és film Arthur Miller: Az ügynök halála Volker Schlöndorff: Az ügynök halála (vagy más feldolgozás)
Samuel Barclay Beckett: Godot- ra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus	
E) A posztmodern világirodalom (3 óra)	
a) Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek)	Irodalom és film Jiří Menzel: Sörgyári capriccio
b) Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)	Jorge Luis Borges: Bábeli könyvtár Julio Cortázar: Összefüggő parkok
FOGALMAK dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern	
Szövegértés gyakorlás (1 óra)	
II. A magyar irodalom a XX. században II. (42 óra)	
A) Életmű a XX. század magyar irodalmából II.	
József Attila (9 óra)	
Nem én kiáltok	Szegényember balladája
Reménytelenül	Medáliák (részlet) Istenem
Holt vidék	Tiszta szívvel
Óda	Áldalak búval, vigalommal Tedd a kezed
Flóra	Téli éjszaka
Kései sirató	Eszmélet
A Dunánál	Levegőt!
Tudod, hogy nincs bocsánat	Kész a leltár
Nem emel föl	Gyermekké tettél

(Karóval jöttél...)	Születésnapomra Nagyon fáj (Talán eltűnök hirtelen...) (Íme, hát megeltem hazámat...)
FOGALMAK tárgyas tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, léteértelmező vers, önmegszólító vers , dialogizáló versbeszéd	
Szövegalkotás gyakorlás, dolgozat (2 óra)	
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából	
a) Örkény István (2 óra)	
Egyperces novellák (részletek)	
b) Szabó Magda (2 óra)	
Az ajtó	Irodalom és film Szabó István: Az ajtó
a) Kányádi Sándor (3 óra)	
Fekete- piros	Dél keresztje alatt Csángó passió Hiúság
Halottak napja Bécsben	
Sörény és koponya (részlet)	
Valaki jár a fák hegyén	Kuplé a vörös villamosról
FOGALMAK: groteszk, abszurd, egyperces, családrégény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziség	
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából	
a) Metszetek: egyéni utakon	
Krúdy Gyula (2 óra)	
Szindbád – A hídon – Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út	Irodalom és film Huszárik Zoltán: Szindbád
Szabó Dezső (2 óra)	
Feltámadás Makucskán	Az elsodort falu (részletek)
Weöres Sándor (2 óra)	
Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)	Psyché (részletek)
b) Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói	
Szabó Lőrinc (2 óra)	
Semmiért Egészen	Kalibán Dsuang Dszi álma Különbéke Tücsökgzene (részletek)
Mozart hallgatása közben	
Radnóti Miklós (4 óra)	
Járkálj csak, halálraítélt!	Első ecloga Tétova óda Nem bírta hát... Levél a hitveshez Töredék A la recherche
Hetedik ecloga	
Erőltetett menet	
Razglednicák	

	Márai Sándor:
	Szindbád hazamegy (részlet)
	Halotti beszéd
	Ottlik Géza
	Iskola a határon (részlet)
	Buda (részlet)
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (1 óra)	
c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból (6 óra)	
Dsida Jenő	
Nagycsütörtök	Psalmus Hungaricus (részletek)
Arany és kék szavakkal	
Reményik Sándor	
Halotti beszéd a hulló leveleknek	Ahogy lehet
Eredj, ha tudsz (részlet)	
Áprily Lajos	
Tavasza házsongárdi temetőben	Holló-ének Kolozsvári éjjel
Március	
	Kós Károly
	Varjú-nemzetség (részlet)
	Nyíró József
	Madéfalvi veszedelem (részlet)
	Gion Nándor
	A kárókatona még nem jöttek vissza
	Kovács Vilmos
	Holnap is élünk
d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából (2 óra)	
Nagy László	Gyöngyszoknya (részlet) Himnusz Minden időben Csodafiú szarvas Tűz
Ki viszi át a Szerelmet	
Adjon az Isten	
e) Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói (2 óra)	
Pilinszky János	
Halak a hálóban	Harbach 1944 Agonia christiana Nagyvárosi ikonok
Apokrif	
Négysoros	
	Nemes Nagy Ágnes
	A fák Kiáltva Ekhnáton éjszakája
	Mándy Iván

	Irodalom és film Mándy Iván: Régi idők focija Sándor Pál: Régi idők focija
f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból (1 óra)	
Illyés Gyula Puszták népe (részlet)	Sinka István
	Fekete bojtár vallomásai (részlet)
	Csoóri Sándor
	Tudósítás a toronyból (részlet) Anyám fekete rózsza Anyám szavai
	Metszetek a magyar posztmodern irodalomból
	Tandori Dezső
	Horror Töredék Hamletnek Táj két figurával Egy talált tárgy megtisztítása
	Hajnóczy Péter
	A fűtő (részletek) M (részletek) A halál kilovagolt Perzsiából (részletek)
	Esterházy Péter
	Termelési kiessregény (részlet) Harmonia caelestis (részlet)
FOGALMAK életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom	
A) Színház- és drámatörténet	
a) Örkény István: Tóték (2 óra)	Irodalom és film Fábri Zoltán: Isten hozta, őrnagy úr!
	Németh László: A két Bolyai (részlet)
b) Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet) (1 óra)	Szabó Magda: A macskák szerdája
	Sütő András: Advent a Hargitán
	Csurka István: Házmestersirató
	Gyurkovics Tibor: Nagyvizit
FOGALMAK: totalitárius, történelmi dráma	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (1 óra)	
III. A XX. századi történelem az irodalomban (8 óra)	
a) Trianon (2 óra)	
• Juhász Gyula: Trianon	• Babits Mihály: A repülő falu
• Vértő Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső)	• Schöpfung Aladár: Pozsonyi diákok (részlet)

Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok (részlet)	Krúdy Gyula: Az utolsó garabonciás
b) Világháborúk (1 óra)	
Gyóni Géza: Csak egy éjszakára...	Magyar katonák dala Alexis levele Alexandrához Polcz Alaine: Asszony a fronton
c) Holokauszt (2 óra)	
Szép Ernő: Emberszag (részlet)	Irodalom és film Török Ferenc: 1945
Tadeusz Borowski: Kővilág	Irodalom és film Roberto Benigni: Az élet szép
	Irodalom és film Kertész Imre: Sorstalanság Koltai Lajos: Sorstalanság
d) Kommunista diktatúra (1 óra)	
Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek)	Irodalom és film Bacsó Péter: A tanú Bereményi Géza: Eldorádó Faludy György: Kihallgatás
	Alekszandr Iszajevics Szolzsenyicin: Gulág szigetcsoporthoz (részlet) Irodalom és film Michael Radford: 1984
e) 1956 (2 óra)	
Nagy Gáspár Örkény: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából	Irodalom és film Gothár Péter: Megáll az idő Irodalom és film Szilágyi Andor: Mansfeld Albert Camus: A magyarok vére (részlet)
Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd	
Összefoglalás, ismétlés, számonkérés (1 óra)	
IV. Metszetek a kortárs magyar irodalomból (5 óra)	
A szaktanár által <u>szabadon választott</u> írók, művek	
Összefoglalás, ismétlés, felkészülés az érettségre (4 óra)	

KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Örkény István: Tóték
Szabó Magda: Az ajtó

MEMORITEREK

József Attila: Reménytelenül (Lassan, tűnődve) (részlet)
József Attila Óda (részlet)
Kányádi Sándor: Valaki jár a fák hegyén
Reményik Sándor: Halotti vers a hulló leveleknek (részlet)
Radnóti Miklós: Hetedik ecloga (részlet)

Áprily Lajos: Március (részlet)
Nagy László: Ki viszi át a Szerelmet

Kémia

Kémia 2020 NAT

Témakörök

Témakör neve	Javasolt óraszám
9. évfolyam	
Az anyagok szerkezete és tulajdonságai	14
Kémiai átalakulások	20+2
10.Évfolyam	
A szén egyszerű szerves vegyületei	25+2
Az életműködések kémiai alapjai	9
Elemek és szervesetlen vegyületeik	17+2
Kémia az ipari termelésben és a mindennapokban	12
Környezeti kémia és környezetvédelem	5
Összes óraszám:	102/108

9. évfolyam

1.Az anyagok szerkezete és tulajdonságai-14 óra

izotópok, vegyértékelektronok, anyagmennyiség, Avogadro-szám, relatív atomtömeg, moláris tömeg, elektronegativitás, elsőrendű kémiai kötés, kötéspolaritás, szerkezeti képlet, másodrendű kémiai kötés, kristályrács, ion, anyagmennyiség-koncentráció, Avogadro-törvény, moláris térfogat, amorf állapot

1.1.Az atom szerkezete. A radioaktivitás.

1.2.A periódusos rendszer. Az anyagmennyiség (1 mól, Avogadro-állandó).

1.3.Molekulák és a kovalens kötés. A molekulák alakja, polaritása.

1.4.Az ionok. Az ionkötés, ionvegyületek.

1.5.A kristályrács és a rács típusok

1.6.A fémek szerkezete és tulajdonságai

1.7.Oldatok, oldódás, tömegszázalék, térfogatszázalék

2.Kémiai átalakulások-20 óra+2 óra

reakcióhő, Hess-tétel, dinamikus egyensúly, a legkisebb kényszer elve, Brønsted-féle sav-bázis elmélet, amfoter vegyület, oxidáció, redukció, redoxireakció, galvánelem, elektród, akkumulátor, elektrolízis

- 2.1.A kémiai reakciók típusai, feltétele és sebessége
- 2.2.A kémiai reakciók energiaváltozásai.
- 2.3.Reakcióhő. Égéshő. Hess-tétel.
- 2.4. A kémiai egyensúly befolyásolása.
- 2.5.Savak és bázisok. A kémhatás és a pH.
- 2.6.Redoxi reakciók
- 2.7.Az elektrokémia alapjai. Galvánelemek. Elektrolízis.

10 évfolyam

1.A szén egyszerű szerves vegyületei – 25 +2 óra

Fogalmak: funkciós csoport, homológ sor, telített és telítetlen szénhidrogének, szerves reakciótípusok, izoméria, konstitúció, aromás vegyületek, heteroatom, alkoholok, aldehidek, ketonok, éterek, karbonsavak, észterek, aminok, amidok

- 1.1.A szerves vegyületek összetétele. A szerves vegyületek szerkezeti képlete, vonalképlete. Az izoméria.
- 1.2. Telített szénhidrogének
- 1.3.A földgáz és a kőolaj
- 1.4. A telítetlen szénhidrogének. Az etén (etilén), az etin (acetilén). Több kettőskötést tartalmazó szénhidrogének
- 1.5.Aromás szénhidrogének
- 1.6. Hidroxivegyületek: Alkoholok és fenolok.
- 1.7.Aldehidek és ketonok, éterek
- 1.8.Karbonsavak
- 1.9. Észterek: gyümölcsészterek, nagy szénatomszámú észterek, zsírok és olajok. Mosószerek.
- 1.10.Halogén tartalmú szerves vegyületek
- 1.11.Aminok
- 1.12.Nitrogén tartalmú aromás vegyületek
- 1.13.Amidok

2.Az életműködések kémiai alapjai - 9 óra

Fogalmak: szénhidrátok, kondenzáció, hidrolízis, aminosav, polipeptid, fehérjék szerkezete

- 2.1.Szénhidrátok: szőlőcukor, gyümölcscukor, répacukor, keményítő, cellulóz

2.4.Aminosavak és peptidek

2.5. DNS. A fehérjeszintézis.

3.Elementek és szervetlen vegyületeik - 17 óra+ 2 óra

Fogalmak: durranógáz, szökőkút-kísérlet, jódtinktúra, allotróp módosulatok, szintézis, természetes és mesterséges szén, könnyűfémek, nehézfémek, a fémek redukáló sora, korrózióvédelem

3.1.A hidrogén és vegyületei

3.2.A nitrogén és vegyületei

3.3.Az oxigén és vegyületei

3.4.A szén és oxidjai

3.5.A kén és vegyületei

3.6.A halogénelemek

3.7.Fémek és ötvözetek

4. Kémia az ipari termelésben és a mindennapokban 12 óra

Fogalmak: mész, érc, fosszilis energiahordozók, természetes és mesterséges alapú műanyag, vízkeménység, felületaktív anyag, toxikus anyag, tudomány, áltudomány

4.1.Gyógyszerek. Élelmiszer-adalékok.

4.2.Az élő szervezetre káros anyagok.

4.3.Polikondenzációs műanyagok

4.4.A víz körforgása és vizeink összetétele. Vízkeménység, vízlágyítás.

5. Környezeti kémia és környezetvédelem -5 óra

Fogalmak: zöld kémia

5.1.A légkör, a víz és a talajszennyezés.

5.2.Hulladékkezelés és újrahasznosítás.

Magyar nyelv 5-8.

Magyar nyelvtan		
5. évf. TÖRZSANYAG	18 óra	
A jelek világa	1 óra	
A kommunikáció fogalma, tényezői		
A kommunikáció nem nyelvi jelei		
A kommunikációs kapcsolat		
A beszélgetés		
Helyesírás, nyelvhelyesség – játékosan		
Hang és betű, az ábécé	4 óra	
Betűrend, elválasztás		
Helyesírásunk alapelvei: a kiejtés elve		
Helyesírásunk alapelvei: a szóelemzés elve		
Helyesírásunk alapelvei: a hagyomány elve		
Helyesírásunk alapelvei: az egyszerűsítés elve		
Szólások	2 óra	
Szóláshasonlatok		
Közmondások		
Szállóigék		
Köznyelvi metaforák		
Hangképzés, fonéma	9 óra	
A magánhangzók csoportosítása		
Magánhangzótörvények: Hangrend Illeszkedés		
Mássalhangzótörvények: Részleges hasonulás Írásban jelöletlen és jelölt teljes hasonulás Összeolvadás Rövidülés Kiesés		
A szavak szerkezete: Egyszerű és összetett szavak Szótő és toldalékok A képző, a jel, a rag		
Egyjelentésű szavak		3 óra
Többjelentésű szavak		
Azonos alakú szavak		
Rokon értelmű szavak		
Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak		
Hangutánzó, hangulatfestő szavak		

6. évf. TÖRZYANYAG Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	18 óra
Felelet, szóbeli beszámoló, vázlat	6 óra
A leírás	
Az elbeszélés	
A párbeszéd	
A levél (hagyományos, elektronikus)	
A plakát, a meghívó	
A jellemzés	
Szófajok: a mondatokban és a szövegben. A szófajokhoz kapcsolódó helyesírási, nyelvhelyességi, szövegalkotási, szövegértési tudnivalók	
Szóelemek, szófajok	12 óra
Az ige fogalma	
Az igeidők	
Az igemódok	
Az ige ragozása	
A leggyakoribb igeképzők	
Az igék helyesírása	
A határozószó	
A főnév	
Személynevek és helyesírásuk	
A földrajzi nevek és helyesírásuk	
Az állatnevek, égitestek, márkanevek és helyesírásuk	
Az intézménynevek, címek, díjak és helyesírásuk	
A melléknév	
A melléknevek helyesírása	
A számnév	
A számnév helyesírása	
A névmások	
A személyes és birtokos névmás	
A kölcsönös és visszaható névmás	
A mutató és kérdő névmás	
A vonatkozó, határozatlan és általános névmás	
Az ige- A főnévi igenév A melléknévi igenév A határozói igenév	
Viszonyszók, mondatszók	

Magyar nyelv 7. évfolyam	
TÖRZSANYAG	18 óra
I. Kommunikáció, a digitális írásbeliség fejlesztése	
Kommunikáció szóban és írásban	

Alkalmi beszéd, ünnepi beszéd, köszöntő	6 óra
Hozzászólás, felszólalás, kiselőadás	
Vita és érvelés	
A tömegkommunikáció szerepe, feladatai, tájékoztató és véleményközlő műfajai	
Reklám, hirdetés, apróhirdetés	
II. Mondat a szövegben – egyszerű mondat részei, az alá- és mellérendelő szószerkezetek, a szóösszetételek	
A mondat a szövegben, a mondatok csoportosítása	12 óra
Az állítmány	
Az alany	
A tárgy	
Határozók	
Hely-, idő-, állapot- és módhatározó	
Eszköz-, társ-, részes-, ok-, cél-és állandó határozó	
A jelzők	
Minőség-, mennyiség-, birtokos és értelmező jelző	
A mellé- és alárendelő szószerkezet	
Az egyszerű mondat szerkezete	
Az egyszerű mondat helyesírása	
Szóképzés	
Alárendelő szóösszetételek	
Mellérendelő szóösszetételek	
Magyar nyelv 8. évf.	18 óra
TÖRZYANYAG	
I.A magyar nyelv társadalmi és földrajzi változatai, ritkább szóalkotási módok – játékos feladatokkal	
A köznyelv és csoportnyelvek	3 óra
Nyelvjárások	
Ritkább szóalkotási módok	
Mozaikszók, ikerszók és szórövidülések	
II.Szövegértés és szövegalkotás a gyakorlatban	
A szöveg megszerkesztettsége, szerkezeti egységei	4 óra
Szövegtípusok és műfaji, retorikai, stilisztikai jellemzői	
Az érv és a cáfolat	
III. Összetett mondat a szövegben	
A mellérendelő összetett mondat	9 óra
Az alárendelő összetett mondatok	
A sajátos jelentés tartalmú mellékmondat	
Az összetett mondat helyesírása	
Az idézés	
IV. Nyelvtörténet, a nyelvrokonság kérdései - játékosan	
A szókészlet rétegei	1 óra

A magyar nyelv eredete	1 óra
------------------------	-------

Magyar nyelv 9-12.

Magyar nyelvtan
helyi tanterv

Újpesti Bródy Imre Gimnázium és
Általános Iskola
4 évfolyamos képzés
9. évfolyam
heti óraszám: 1
36 hét 36 óra

Helyi tantervünk a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv alapján készült. A tanterv esti tagozaton is érvényes.

Témakör és óraszám	Tartalom
Szövegértés / szövegalkotás (1 óra)	Könyv- és könyvtárhasználat Az anyaggyűjtés forrásai A jegyzetelés technikája
Helyesírásunk alapelvei (4 óra)	Kiejtés szerinti írásmód Szóelemzés szerinti írásmód Hagyomány szerinti írásmód Egyszerűsítő írásmód Különírás és az egybeírás A kezdőbetű; Idegen szavak helyesírása Írásjelek Elválasztás Rövidítések és a mozaikszók helyesírása Nyomtatott és digitális helyesírási segédletek használatának gyakorlása Számonkérés

Kommunikáció (11 óra)	A nyelvhasználati és a kommunikációs készség fejlesztése A kommunikáció jellemzőinek tudatosítása, hatékony alkalmazásának fejlesztése A nyelv zenei kifejezőeszközeinek alkalmazása A hallás utáni és a szóbeli szövegértési készség fejlesztése Szerep- és drámajátékok gyakoroltatása Aktív részvétel különböző kommunikációs helyzetekben Az önálló véleményalkotás, az önreflexió fejlesztése A kommunikáció tényezői A kommunikációs célok és funkciók
	A kommunikáció jelei A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai A kommunikációs kapcsolat illemszabályai Számonkérés
A nyelvi szintek (18 óra)	A nyelv szerkezeti egységeinek és azok funkcióinak tudatosítása A nyelvi elemzőkészség fejlesztése Kreatív nyelvi fejlesztés A nyelvi szintek, a nyelv alkotóelemei A szavak és osztályozásuk A szavak jelentésbeli és pragmatikai szerepe a kommunikációban A szószerkezetek A mondatrészek A mondatok csoportosítása Szórend és jelentés Nyelvi játékok, kreatív feladatok digitális programok használatával is Számonkérés
A szöveg (13 óra)	A szövegről való tudás és gyakorlati alkalmazásának fejlesztése A szövegszervező erők megismertetése és alkalmazása a gyakorlatban A szöveg fogalma, jellemzői A szöveg főbb megjelenési formái, típusai, műfajai, korának és összetettségének jellemzői A szöveg szerkezete: a szöveg és a mondat viszonya, szövegegységek Számonkérés

Szövegértés, szövegalkotás (11 óra)	A szövegelemző képességek fejlesztése A szóbeli és az írásbeli szövegértés és szövegalkotás fejlesztése A szövegolvasási típusok és szövegértési stratégiák Szövegátalakító gyakorlatok (tömörítés, bővítés); Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás A magánélet színtereinek szövegtípusai: levél, köszöntő stb. A szöveg és a kép összefüggése Mindennapjaink szövegei: önéletrajz, honlap Számonkérés
Év végi ismétlés (2 óra)	

A tematikus csoportok, illetve azokon belül a tartalmi elemek szabadon felcserélhetőek.

Magyar nyelvtan
helyi tanterv

Újpesti Bródy Imre Gimnázium és
Általános Iskola
4 évfolyamos képzés
10. évfolyam
heti óraszám: 1
36 hét 36 óra

Helyi tantervünk a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv alapján készült. A tanterv esti tagozaton is érvényes.

Témakör és óraszám	Tartalom
---------------------------	-----------------

A szöveg (13 óra)	A szövegértelem összetevői: pragmatikai, jelentésbeli és nyelvtani szintje Szövegköziség, az internetes szövegek jellemzői Szövegek összefüggése, értelemhálózata; intertextualitás Szövegtípusok: digitális és hagyományos, folyamatos és nem folyamatos Összefüggő szóbeli szöveg: felelet, kiselőadás, hozzászólás, felszólalás Az internetes szövegek Adatbázis-használati gyakorlat Az esszé (esszéírási gyakorlat) A hivatalos élet színtereinek szövegtípusai: levél, kérvény, önéletrajz, motivációs levél, beadvány, nyilatkozat, meghatalmazás, egyszerű szerződés Számonkérés
Jelentéstan (9 óra)	A hangalak és jelentés viszonyának felismertetése Értelmezési gyakorlatok különböző beszédhelyzetekben A mondat- és szövegjelentést meghatározó tényezők felismertetése, tudatosítása A magyar szórend megváltozása és az üzenet jelentésváltozása közötti összefüggés tudatosítása A mindennapi kommunikáció gyakori metaforikus kifejezéseinek és használati körének megfigyelése, értelmezése Szótárhasználat fejlesztése A jel és a nyelvi jel fogalma, összetevői

	A jel és a jelentés összefüggése, jelentéselemek A hangalak és a jelentés viszonya, jelentésmező Motivált és motiválatlan jelentés A metaforikus kifejezések szerkezete, jellemző típusai, használatuk A mondat- és szövegjelentés Szórend és jelentés Számonkérés
Stilisztikai alapismeretek (12 óra)	A stílus szerepének tudatosítása A stiláris különbségek felfedeztetése Az alakzatok és a szóképek hatásának, szerepének vizsgálata szövegelemzéskor A stílus, a stilisztika, a stílustípusok A stílusérték A stílushatás Stílusgyakorlatok Számonkérés
Év végi ismétlés (2 óra)	

A tematikus csoportok, illetve azokon belül a tartalmi elemek szabadon felcserélhetőek.

Magyar nyelvtan helyi tanterv

Újpesti Bródy Imre Gimnázium és
Általános Iskola
4 évfolyamos képzés
11. évfolyam
heti óraszám: 1
36 hét 36 óra

Helyi tantervünk a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv alapján készült. A tanterv esti tagozaton is érvényes.

Témakör és óraszám	Tartalom
Kommunikáció (3 óra)	Kommunikáció és viselkedés Internet, reklámok, verbális és nem verbális elemek Számonkérés (csoportmunka)

Általános nyelvi ismeretek – a nyelv és a gondolkodás, nyelvtípusok (7 óra)	A nyelv mint jelrendszernek, az emberi nyelv egyediségének megértése; a nyelv mint változó rendszer; a nyelv szerepe a világról formált tudásunkban A kommunikáció kódok vizsgálata, a korlátozott és a kidolgozott kód; gesztusnyelvek, jelnyelvek A nyelv és gondolkodás viszonya nyelvfilozófiai lehetőségeinek megismerése A nyelv és a megismerés viszonyának tanulmányozása: az emberiség információs forradalmi; a nyelv és a kultúra viszonya Nyelvcsaládok, nyelvtípusok tanulmányozása Számonkérés
Szótárhasználat (2 óra)	A fontosabb egynyelvű papír alapú és digitális szótárfajták megismerése, tanulmányozása: értelmező szótár, történeti-etimológiai szótár, szinonimaszótár, helyesírási szótár, szlengszótár, nyelvművelő kéziszlótár, Magyar Történeti Szövegtár, írói szótárak, tájszótár Számonkérés
Nyelvtörténet- a nyelv változása, nyelvrokonság, nyelvemlékek (6 óra)	A szinkrón és diakrón nyelvszemlélet fejlesztése A magyar nyelv rokonságának megismerése Az összehasonlító nyelvszemlélet fejlesztése: nyelvünk helye a világban Az interdiszciplináris tudatosság fejlesztése a nyelvtörténeti, irodalom- és művelődéstörténeti párhuzamosságok és összefüggések felfedeztetésével Változás és állandóság nyelvi egyensúlyának megértése

	Nyelvrokonság és nyelvcsaládok vizsgálata A nyelvrokonság bizonyítékainak tudományos módszereinek tisztázása A magyar nyelv eredetének, az erről szóló tudományos hipotéziseknek megismerése A szókincs jelentésváltozásának főbb típusai, tendenciái A nyelvtörténeti kutatások forrásainak vizsgálata: kézírásos és nyomtatott nyelvemlékek A magyar nyelv történetének főbb korszakai, és néhány fontos nyelvemlékünk (<i>A tihanyi apátság alapítólevele, Halotti beszéd, Ómagyar Mária-siralom</i>) A nyelvújításnak, illetve hatásának tanulmányozása Számonkérés
A nyelv rétegződése, nyelvjárások, nyelvi tervezés, nyelvi norma, nyelvünk helyzete a határon túl (9 óra)	A nyelvi sokszínűség, nyelvi tolerancia tudatosítása A nyelvjárások nyelvhasználati sajátosságainak megismertetése A nyelvi tervezés elveinek és feladatainak megismertetése A nyelv társadalmi tagozódásának vizsgálata Számonkérés
Szövegalkotás (5 óra)	A tájékoztató, érvelő, meggyőző, vitázó közlésformák Kreatív gyakorlatok (mondat- és szövegszerkesztés) Stiláris különbségek gyakorlása szövegeken Az összehasonlító szövegtípus Az érvelő esszé szerkezete Az érvelő esszé gyakorlása Számonkérés
Év végi ismételés, rendszerezés (4 óra)	

A tematikus csoportok, illetve azokon belül a tartalmi elemek szabadon felcserélhetők.

Magyar nyelvtan helyi tanterv

Újpesti Bródy Imre Gimnázium és
Általános Iskola
4 évfolyamos képzés
12. évfolyam
heti óraszám: 1
32 hét 32 óra

Helyi tantervünk a 2020-as NAT-hoz illeszkedő Kerettanterv alapján készült. A tanterv esti

tagozaton is érvényes.

Témakör és óraszám	Tartalom
Retorika- a beszéd fajták, a beszéd felépítése, az érvelés (12 óra)	A retorika alapfogalmainak megismertetése, azok alkalmazása a tanulók életével, mindennapjaival összefüggő nyilvános megszólalásokban A hatásos érvelés technikájának, a legfőbb érvelési hibáknak a megismertetése Önálló beszéd megírásához, annak hatásos előadásához szükséges nyelvi, gondolkodási képességek fejlesztése A szónok tulajdonságai, feladatai A szónoki beszéd felépítése, a beszéd megszerkesztésének menete az anyaggyűjtéstől a megszólalásig Az érv, érvelés, cáfolat megértése Az érvelési hibák felfedeztetése A hatásos előadásmód eszközeinek tanítása, gyakoroltatása Érvelési gyakorlatok: kulturált vita, véleménynyilvánítás gyakorlása Számonkérés
Pragmatika- a megnyilatkozás fogalma, társalgási forduló, beszédaktus, együttműködési elv (8 óra)	A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése A nyelv működésének, a nyelvhasználat megfigyelése különböző kontextusokban, eltérő célok elérésére nyelvi eszközökkel A kulturált nyelvi magatartás fejlesztése Számonkérés
Felkészülés az érettségire - rendszerező ismétlés (12 óra)	A rendszerező képesség fejlesztése Az önálló tanulás fejlesztése: az érettségi témaköreinek és a követelményeknek megfelelő tételvázlatok összeállítása A tanult nyelvészeti, kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási ismeretek rendszerezése

A tematikus csoportok, illetve azokon belül a tartalmi elemek szabadon felcserélhetők.

Matematika 5-8. évfolyam, általános iskola felnőttoktatási tagozat levelező munkarend

Témakörök:

Témakör neve	Javasolt óraszám
5. osztály	
Halmazok	1
Matematikai logika, kombinatorika	1
Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek	2
Alapműveletek természetes számokkal	3
Egész számok; alapműveletek egész számokkal	2
Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	1
Alapműveletek közönséges törtekkel	2
Alapműveletek tizedes törtekkel	2
Egyszerű szöveges feladatok	1
Mérés és mértékegységek	1
Síkbeli alakzatok	1
Térgeometria	1
Összesen	18 óra
6. osztály	
Közönséges törtek, tizedes törtek, racionális számok	1
Alapműveletek közönséges törtekkel	2
Alapműveletek tizedes törtekkel	1
Arányosság, százalékszámítás	3
Egyszerű szöveges feladatok	1
A függvény fogalmának előkészítése	2
Sorozatok	1
Síkbeli alakzatok	1
Transzformációk, szerkesztések	1
Térgeometria	2
Leíró statisztika	1
Valószínűség-számítás	2
Összesen	18 óra
Összes óraszám:	36 óra

5. évfolyam (heti 0,5 óra – 18 óra)

1. Halmazok (1 óra):

- Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint
- Halmazábra készítése
- Számhalmazok szemléltetése számegyenesen

- Részhalmazok felismerése ábráról
- Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével.

Fogalmak: **halmaz, elem, halmazábra, részhalmaz, közös rész (metszet), egyesítés (unió), számegyenes**

2. Matematikai logika, kombinatorika 1 óra):

- Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása
- Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása
- Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással
- Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal
- Az összes eset előállítása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás

Fogalmak: „igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőségek, összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz

3. Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek (2 óra):

- Számok helyi értékes írásmódjának megértése különböző alapú számrendszerekben csoportosítást, leltározást, helyiérték-táblázatba rögzítést tartalmazó feladatokon keresztül
- Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében
- Római számok írása, olvasása a következő jelekkel: I, V, X, L, C, D, M
- Osztók, többszörösök meghatározása; két szám közös osztóinak meghatározása; közös többszörösök meghatározása
- 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása
- A természetes számok csoportosítása osztóik száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint

Fogalmak: **helyi érték, alaki érték, valódi érték, osztó, közös osztó, többszörös, közös többszörös**

4. Alapműveletek természetes számokkal (3 óra):

- Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; analógiák alkalmazása
- Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban
- Írásbeli osztás algoritmus a kétjegyű természetes számmal
- Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása

- A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése
- Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, szétagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
- Zárójeleket tartalmazó műveletsorok átalakítása, kiszámolása a természetes számok körében
- Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés

Fogalmak: **összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, felcserélhetőség, csoportosíthatóság, szétagolhatóság, osztandó, osztó, hányados, maradék, zárójel, kerekítés, becslés, ellenőrzés**

5. Egész számok, alpműveletek egész számokkal (2 óra):

- Negatív számok a gyakorlatban: adósság, tengerszint alatti mélység, fagypont alatti hőmérséklet
- Egész számok ismerete, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték fogalmának ismerete és alkalmazása
- Alpműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során
- Alpműveletek elvégzése az egész számok körében
- Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, szétagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése
- Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés

Fogalmak: **ellentett, negatív szám, előjel, egész szám, abszolút érték, kerekítés, becslés, ellenőrzés**

6. Közöséges törtek, tizedes törtek, racionális számok (1 óra):

- Tötrészek ábrázolása, tötrészeknek megfelelő törtszámok meghatározása
- Törtek összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés
- Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése
- Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén
- Számok ábrázolása számegyenesen

Fogalmak: **közöséges tört, számláló, nevező, tötrvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes**

7. Alpműveletek közöséges törtekkel (2 óra):

- Reciprok fogalmának ismerete és alkalmazása
- Közöséges törtek összeadása, kivonása, szorzása természetes számmal, osztása pozitív egész számmal
- Az alpműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, szétagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
- A műveleti sorrend; zárójelek helyes alkalmazása

Fogalmak: **közös nevező, reciprok**

8. Alapműveletek tizedes törtekkel (2 óra):

- Tizedes törtek összeadása, kivonása és szorzása írásban
- Tizedes törtek írásbeli osztása legfeljebb két tizedes jegyet tartalmazó számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése
- Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, szétagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése
- Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés

Fogalmak: **kerekítés**

9. Egyszerű szöveges feladatok (1 óra):

- Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással
- Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással
- A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással
- A megoldás ellenőrzése
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak: **becslés, ellenőrzés**

10. Mérés és mértékegységek (1 óra):

- Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés
- Terület, térfogat és űrtartalom mérése gyakorlati helyzetekben alkalmi és szabványegységekkel a természetes és az épített környezetben
- Téglalap, négyzet és háromszög kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben
- Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása
- Sokszögek területének meghatározása átdarabolással
- Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a természetes és az épített környezetben
- Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása

Fogalmak: **szög és mértékegységei (fok, szögperc), szögfajták, kerület, terület, űrtartalom és mértékegységei, felszín, térfogat és mértékegységei**

11. Síkbeli alakzatok (1 óra):

- Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése

- Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása
- Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése
- Háromszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség
- Háromszögek csoportosítása szögeik és oldalaik szerint
- Téglalap és négyzet tulajdonságainak ismerete, alkalmazása

Fogalmak: **síkidom, sokszög, belső szög, külső szög; hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű, egyenlő szárú és szabályos háromszög; téglalap, négyzet**

12. Térgeometria (1 óra):

- Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése
- Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló
- Testek közül gömb kiválasztása
- Építmények készítése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján
- Testekről, építményekről nézeti rajzok, alaprajzok, hálók készítése

Fogalmak: **test, kocka, téglatest, lap, él, csúcs, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet**

6. évfolyam (heti 0,5 óra – 18 óra)

1. Közöséges törtek, tizedes törtek, racionális számok (1 óra):

- Pozitív és negatív törtek értelmezése és helye a számegyenesen
- Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek és törtszámok kapcsolata, átírása

2. Alapműveletek közöséges törtekkel (2 óra):

- Reciprok fogalmának ismerete és alkalmazása
- Közöséges törtek összeadása, kivonása, szorzása és osztása
- A műveleti sorrend; zárójelek helyes alkalmazása
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő művelet sor felírása
- Kapott eredmény ellenőrzése

Fogalmak: **közös nevező, reciprok**

3. Alapműveletek tizedes törtekkel (1 óra):

- Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása és osztása írásban
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén

- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése
- Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés

Fogalmak: kerekítés

4. Arányosság, százalékszámítás (3 óra):

- Egyenes és fordított arányosság felismerése hétköznapi helyzetekben
- Az egyenesen arányos mennyiségek felismert tulajdonságainak alkalmazása konkrét gyakorlati feladatok megoldásában
- Az egyenes arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése
- Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységeinek ismerete
- Az ismert szabványmértékegységek átváltása helyi értékes gondolkodás alapján
- Törtreszkiszámítási feladatok az egyenesen arányos mennyiségek kapcsolatainak alkalmazásával
- Századrész és százalék elnevezések párhuzamos használata gyakorlati helyzetekben

Fogalmak: arány, egyenes arányosság, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységei

5. Egyszerű szöveges feladatok (1 óra):

- Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása egyenlettel
- Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása egyenlettel
- A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása egyenlettel
- A megoldás ellenőrzése
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak: becslés, ellenőrzés

6. A függvény fogalmának előkészítése (2 óra):

- A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések szabályának megadása
- A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése
- Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktáblán és a koordináta-rendszerben
- Egyenes arányosság grafikonjának felismerése

Fogalmak: megfeleltetés, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, pont koordinátái, grafikon

7. Sorozatok (1 óra):

- Sorozatok felismerése és létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból

- Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban
- Sorozatok adott szabály szerinti folytatása
- Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása

Fogalmak: **sorozat, számsorozat, szabály**

8. Síkbeli alakzatok (1 óra):

- Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása
- Sokszögek tulajdonságainak ismerete, alkalmazása

Fogalmak: síkidom, sokszög, belső szög, külső szög

9. Transzformációk, szerkesztések (1 óra):

- Egybevágó alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben
- Tengelyes tükrözés ismerete és alkalmazása
- Tengelyesen szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben
- Alakzatok tengelyes tükröképének megszerkesztése
- Alapszerkesztések: szakaszfelező merőleges, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése; szögfelezés, szögmásolás
- Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése

Fogalmak: **szimmetriatengely, tengelyes szimmetria, merőlegesség, párhuzamosság, szakaszfelező merőleges, szögfelező félegyenes**

10. Térgeometria (2 óra):

- Alakzatok a térben
- Testek felszíne
- Felszínszámítással kapcsolatos gyakorlati feladatok
- Átdarabolással megadható testek térfogata

Fogalmak: test, kocka, téglatest, gömb, lap, él, csúcs, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet, felszín, térfogat

11. Leíró statisztika (1 óra):

- A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel kisméretű minta esetén
- A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram) kisméretű mintán
- Azonos adathalmazon alapuló kördiagram és oszlopdiagram összehasonlítása becslés alapján kisméretű minta esetén
- Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint

- Átlag fogalmának ismerete, alkalmazása

Fogalmak: **adat, diagram, átlag**

12. Valószínűség-számítás (2 óra):

- Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek
- Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése
- A „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” események felismerése

Fogalmak: **valószínűségi kísérlet, „biztos” esemény; „lehetséges, de nem biztos ” esemény; „lehetetlen” esemény**

Matematika 7. és 8. évfolyam, általános iskola levelező tagozat

Témakörök:

Témakör neve	Javasolt óraszám
7. osztály	
Matematikai logika, kombinatorika, gráfok	2
Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök	3
Arányosság, százalékszámítás	3
Szöveges feladatok előkészítése	2
Szöveges feladatok	2
Síkbeli alakzatok	2
Transzformációk, szerkesztések	2
Leíró statisztika	2
Összesen	18 óra
8. osztály	
Halmazok, számhalmazok	2
Szöveges feladatok	3
A függvény fogalmának előkészítése	3
Síkbeli alakzatok	2
Térgeometria	5
Valószínűség-számítás	3
Összesen	18 óra
Összes óraszám:	36 óra

7. évfolyam (heti 0,5 óra – 18 óra)

1. Matematikai logika, kombinatorika, gráfok (2 óra):

- Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása
- A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata
- Egyszerű stratégiai és logikai játékok

- Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is
- Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül
- Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás
- Gráfok alkalmazása konkrét szituációk szemléltetésére

Fogalmak: „minden”, „van olyan”, gráf, gráf csúcsa, gráf éle

2. Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök (3 óra):

- Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül
- Összetett számok prímtényezős felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben
- Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása
- Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényezős felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása
- Négyzetszámok négyzetgyökének kiszámolása

Fogalmak: **prímszám, összetett szám, prímtényezős felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám, négyzetszámok négyzetgyöke**

3. Arányosság, százalékszámítás (3 óra):

- Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben
- Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása
- Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom
- Banki ajánlatok (ügyfélcsomagok, számlavezetési, megbízási és tranzakciós díjak) összehasonlításával kapcsolatos feladatok megoldása
- Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása
- A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése
- Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása

Fogalmak: **fordított arányosság, százalék, terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységei**

4. Szöveges feladatok előkészítése (2 óra):

- Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére
- Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása
- Helyettesítési érték számolása
- Egytagú kifejezések számmal való szorzása
- Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása

- Két tagból közös számtényező kiemelése
- Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatással
- Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvvel

Fogalmak: **változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egynemű kifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv**

5. Szöveges feladatok (2 óra):

- Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása)
- Matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel
- Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel
- Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak: **Ellenőrzés**

6. Síkbeli alakzatok (2 óra):

- Háromszögek külső szögeinek összege
- Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma
- A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra

Fogalmak: **négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz**

7. Transzformációk, szerkesztések (2 óra):

- Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása
- Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben
- Alakzatok középpontos tükörképének megszerkesztése
- Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése
- Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diszkusszió
- Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben
- Dinamikus geometriai szoftver használata

Fogalmak: **szimmetria-középpont, középpontos szimmetria, kicsinyítés, nagyítás**

8. Leíró statisztika (2 óra):

- Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése
- Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon
- Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak
- Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint
- Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása
- Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása

- Rendezhető adatsor középső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása
- Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása

Fogalmak: **oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram**

8. évfolyam (heti 0,5 óra – 18 óra)

1. Halmazok, számhalmazok (2 óra):

- Halmazokba rendezés több szempont szerint
- Halmazábra készítése
- Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegegyenesen
- Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben
- Véges halmaz kiegészítő halmazának (komplementerének), véges halmazok metszetének és uniójának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben
- Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése
- Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek ismerete
- Példa végtelen nem szakaszos tizedes törtre

Fogalmak: **kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört**

2. Szöveges feladatok (3 óra):

- Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása)
- Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel
- Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel
- Pénzügyi tudatosság területét érintő feladatok megoldása
- Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak: **Ellenőrzés**

3. A függvény fogalmának előkészítése (3 óra):

- Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása
- Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspont
- Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása
- Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása
- Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben

- Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása

Fogalmak: **megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon**

4. Síkbeli alakzatok (2 óra):

- Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások
- Pitagorasz-tétel ismerete és alkalmazása
- Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete

Fogalmak: **körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikk**

II. félév:

5. Térgeometria (5 óra):

- Környezetünk tárgyaiban a hasáb, a gúla és a gömb alakú testek felfedezése
- Hasáb és gúla tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló
- Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján
- Testek hálójának készítése
- A gömb tanult testektől eltérő tulajdonságai
- A gömb mint a Föld modellje: hosszúsági körök, szélességi körök tulajdonságai, síkmetszetek
- Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással

Fogalmak: **hasáb, gúla, gömb, alaplapp, alapél, oldallapp, oldalél, testmagasság**

6. Valószínűség-számítás (3 óra):

- Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is
- Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése
- Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál
- A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során

Fogalmak: **esély, gyakoriság, relatív gyakoriság**

Matematika 9-12. évfolyam, gimnázium felnőttoktatási tagozat esti munkarend

Matematika 9. és 10. gimnázium esti tagozat

Témakörök:

Témakör neve	Javasolt óraszám
9. osztály	
Kombinatorika, gráfok	5
Halmazok	8
Számhalmazok, műveletek	4
Hatvány, gyök	8
Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során	8
Arányosság, százalékszámítás	10
A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	10
Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	18
Leíró statisztika	10
Geometriai alapismeretek	6
Háromszögek	4
Négyszögek, sokszögek	4
A kör és részei	3
Transzformációk, szerkesztések	10
Összesen	108 óra
10. osztály	
Egyenletrendszerek	5
Hatvány, gyök	8
A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	27
Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	22
Matematikai logika	8
Transzformációk, szerkesztések	14
Háromszögek	5
Négyszögek, sokszögek	4

A kör és részei	6
Leró statisztika	9
Összesen	108
Összes óraszám:	216

9. évfolyam (heti 3 óra – 108 óra):

1. Kombinatorika, gráfok (5 óra):

- egyszerűbb sorbarendezési és kiválasztási feladatok
- konkrét szituációk szemléltetése és egyszerű feladatokat megoldása gráfok segítségével; gráfelméleti alapfogalmak (pont él fokszám, teljes gráf), fokszám és élek száma közötti összefüggés

1. Halmazok (8 óra):

- halmazok fogalma, megadása, ábrázolása Venn-diagramon
- halmazok számossága, véges és végtelen halmazok
- műveletek halmazokkal: unió-, metszet-, különbség-, és részhalmazképzés
- a logikai szita elvének alkalmazása

2. Számhalmazok (4 óra):

- a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig
- műveletek és tulajdonságaik a természetes és az egész számok körében
- műveletek racionális számokkal
- a valós számok halmaza (intervallum, abszolútérték)

3. Hatványozás (8 óra):

- a pozitív egész, a 0 és a negatív egész kitevőjű hatványok fogalma és azonosságai
- számolás hatványokkal, a hatványozás azonosságainak alkalmazása
- számok normál alakja, számolás normál alakú számokkal
- a négyzetgyök fogalma

4. Betűs kifejezések alkalmazása (8 óra):

- nevezetes szorzatok: Az $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $(a + b)(a - b)$ azonosságok alkalmazása
- szorzattá alakítás különböző módszerekkel
- algebrai egész- és törtkifejezések értelmezése, algebrai törtek egyszerűbb alakra hozása, műveletek algebrai törtekkel

5. Arányosság, százalékszámítás (10 óra):

- egyenes arányosság fogalma és használata szöveges feladatok megoldása során
- fordított arányosság fogalma és használata szöveges feladatok megoldása során
- százalékszámítás
- kamatoskamat-számítás

6. Leíró statisztika (10 óra):

- alapfogalmak, gyakorisági táblázat
- statisztikai adatok szemléltetése (kör- oszlop-, sáv- vonal- diagram, grafikonok)

7. Függvények (10 óra):

- függvények fogalma, megadása, ábrázolás koordináta- rendszerben
- az elsőfokú függvény, lineáris függvény
- a másodfokú függvény
- az abszolútérték függvény
- a négyzetgyökfüggvény
- az $f(x) = \frac{a}{x}$ függvény
- függvénytranszformációk ($f(x) + c$; $f(x + c)$; $-f(x)$; $c \cdot f(x)$; $|f(x)|$)
- függvények jellemzése (értelmezési tartomány; értékkészlet; szélsőértékek és szélsőérték helyek; zérushely; monotonitás)

8. Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek és egyenletrendszerek (18 óra):

- az egyenlet fogalma, grafikus megoldása, megoldásuk szorzattá alakítással
- a mérlegelv és alkalmazása, elsőfokú egyenletek
- szöveges feladatok megoldása egyenlettel
- egyenlőtlenségek, megoldásuk grafikusan és a mérlegelv segítségével

9. Geometriai alapismeretek (6 óra):

- geometriai alapfogalmak (tételek, távolság)
- szögek mérése, nevezetes szögek és szögpárok

10. Háromszögek (4 óra):

- a háromszögek tulajdonságai
- a Pitagorasz- tétel
- a Thalesz- tétel

11. Négyszögek, sokszögek (4 óra):

- speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, rombusz, deltoid, téglalap, négyzet) főbb tulajdonságai
- sokszögek tulajdonságai, szabályos sokszögek

12. A kör és részei (3 óra):

- sugár, átmérő, húr, szelő, érintő, körívek, koncentrikus körök

13. Transzformációk és szerkesztések (10 óra):

- a sík egybevágósági transzformációi: a tengelyes tükrözés, a középpontos tükrözés, az eltolás és a pont körüli elforgatás fogalma és tulajdonságai
- egybevágó alakzatok, a háromszögek egybevágóságának alapesetei
- szimmetrikus alakzatok
- szerkesztési feladatok

10. évfolyam (heti 3 óra – 108 óra):

1. Egyenletrendszerek (5 óra):

- lineáris egyenletrendszerek grafikus megoldása
- lineáris egyenletrendszerek algebrai megoldásának különböző módszerei
- egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok

2. Hatvány, gyök (8 óra):

- a négyzetgyök fogalma, azonosságai
- műveletek négyzetgyökös kifejezésekkel

3. A függvényfogalma, függvénytulajdonságok (27 óra):

- négyzetgyökös függvények értelmezése, ábrázolása, transzformációi, jellemzése (értelmezési tartomány, értékkészlet, zérushely, függvény menete, szélsőértékek vizsgálata)
- másodfokú függvények értelmezése, ábrázolása teljes négyzetté alakítással transzformációi, jellemzése (értelmezési tartomány, értékkészlet, zérushely, függvény menete, szélsőértékek vizsgálata)

4. Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek (22 óra):

- másodfokú egyenletek, megoldásuk szorzattá alakítással, megoldó képlettel
- hiányos másodfokú egyenletek
- a diszkrimináns fogalma, vizsgálata
- a másodfokú egyenlet gyöktényezős alakja
- másodfokú egyenletre visszavezethető egyenletek (négyzetgyökös egyenletek, magasabb fokú egyenletek.)
- másodfokú egyenlőtlenségek grafikus és algebrai megoldása
- másodfokú és másodfokúra vezethető magasabb fokú egyenletrendszerek
- másodfokú egyenlettel megoldható szöveges feladatok

5. Matematikai logika (8 óra):

- állítás és logikai értéke
- logikai műveletek („nem”, „és”, „vagy”, „ha... akkor”, „akkor és csak akkor”)
- összetett állítások tagadása, megfordítása
- a „minden” és a „van olyan” helyes használata
- nyitott mondatok igazsághalmaza, szemléltetés módjai

6. Transzformációk és szerkesztések (14 óra):

- a középpontos hasonlósági transzformáció fogalma és tulajdonságai, szerkesztési feladatok
- a hasonlósági transzformáció fogalma és tulajdonságai
- hasonló alakzatok, háromszögek hasonlóságának alapesetei
- a hasonlóság alkalmazása számítási feladatokban

7. Háromszögek (5 óra):

- a háromszög nevezetes vonalai és körei
- területének kiszámítása, speciális háromszögek
- alapvető összefüggések ismerete és alkalmazása háromszögek oldalai, szögei, oldalai és szögei között

8. Négyszögek, sokszögek (4 óra):

- speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, rombusz, deltoid, téglalap, négyzet) területének kiszámítása
- sokszögek területe

9. Kör és részei (6 óra):

- körhöz kapcsolódó fogalmak (körvonal, körív, körcikk, körszelet, húr, szelő, érintő)
- kerületi és középponti szögek fogalma és a köztük lévő összefüggések

10. Leíró statisztika (9 óra):

- alapfogalmak, gyakorisági táblázat
- statisztikai adatok szemléltetése (kör- oszlop-, sáv- vonal- diagram, grafikonok)

- középértékek (átlag, módusz, medián)
- szóródási jellemzők (terjedelem)

Matematika 11. és 12. évfolyam, esti tagozat

Témakörök:

Témakör neve	Javasolt óraszám
11. osztály	
Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus	28
Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése	14
Vektorok	6
Trigonometria	28
Kombinatorika, gráfok	14
Koordinátageometria	16
Leíró statisztika	20
Valószínűségszámítás	18
Összesen	144 óra
12. osztály	
Sorozatok	33
Térgeometria	29
Rendszerező összefoglalás	43
Összesen	105 óra
Összes óraszám a két évfolyamon:	249

11. évfolyam (heti 4 óra – 144 óra):

1. Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus (28 óra):

- az n -edik gyök fogalma
- hatványozás általánosítása: törtkitevőjű hatványok fogalma, azonosságai
- műveletek tört kitevőjű hatványokkal
- az exponenciális függvény fogalma, ábrázolása koordináta-rendszerben
- az exponenciális függvény jellemzése, transzformációi
- a logaritmus fogalma, azonosságai, áttérés 10-es alapú logaritmusra
- műveletek logaritmikus kifejezésekkel
- exponenciális egyenletek
- exponenciális folyamatok vizsgálata a természetben és a társadalomban

- exponenciális egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai (pénzügyi, biológiai, fizikai, demográfiai, ökológiai) problémák megoldása

2. Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése (14 óra):

- maradékos osztás, osztó fogalma, az oszthatóság tulajdonságai
- oszthatósági szabályok és alkalmazásuk
- prímszámok, összetett számok, relatív prímek
- legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös fogalma és meghatározása
- számrendszerek
- a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig
- végtelen nem szakaszos tizedes törtek ismerete
- példák irracionális számokra
- számhalmazok műveleti zártsága.

3. Vektorok (6 óra):

- vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor fogalmak ismerete, alkalmazása
- vektorok hossza
- vektorműveletek (vektorok összege, különbsége, skalárral való szorzata)
- vektorok hajlásszöge
- vektorok a koordináta síkon: pont és vektor megadása koordinátákkal, két pont távolságának, vektor abszolút értékének meghatározása koordináták alapján, felezőpont
- vektorműveletek (vektorok összege, különbsége, skalárral való szorzata), vektorok hossza, hajlásszöge, vektorok 90° -os elforgatottjának kiszámítása koordinátákkal

4. Trigonometria (28 óra):

- hegyesszögek szögfüggvényei és alkalmazásuk geometriai példákban
- háromszög területének kiszámítása két oldal és a közbezárt szög ismeretében
- négyyszögek és szabályos sokszögek területének kiszámítása
- összefüggések a szögfüggvények között
- tompaszögek szögfüggvényei
- nevezetes szögek szögfüggvényértékei
- trigonometrikus azonosságok
- a szinusztétel ismerete, bizonyítása és alkalmazása geometriai feladatokban
- a koszinusztétel és alkalmazása geometriai feladatokban

5. Koordinátageometria (14 óra):

- egyenesek: az egyenes helyzetét jellemző adatok és a közöttük lévő összefüggések, az egyenes egyenletei, két egyenes kölcsönös helyzete, metszéspontja
- körök: kör egyenlete

6. Kombinatorika, gráfok (16 óra):

- kombinatorikai alapmodellek (permutációk, variációk, kombinációk) fogalma és alkalmazása, faktoriális és binomiális együtthatók használata
- sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása matematikai problémákban
- a binomiális együttható fogalmának ismerete, értékének kiszámítása
- visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel
- gráf csúcsainak fokszámösszege és éleinek száma közötti összefüggés ismerete és alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában

7. Leíró statisztika (20 óra):

- a reprezentatív minta fogalmának szemléletes ismerete
- hétköznapi, társadalmi problémákhoz kapcsolódó statisztikai adatok tervszerű gyűjtése, rendszerezése, elemzése, jellemzése kvartilisekkel, középértékekkel és szóródási mutatókkal
- minimum, maximum, kiugró adat, kvartilisek, terjedelem, szórás ismerete
- sodrófa (box-plot) diagram készítése, alkalmazása
- a kapott adatok értelmezése, értékelése, statisztikai következtetések
- nagy adathalmazok kezelése táblázatkezelő programmal
- grafikus és szöveges statisztikai manipulációk felismerése

8. Valószínűségszámítás (18 óra):

- a valószínűség klasszikus (kombinatorikus) modellje és a Laplace-képlet ismerete, alkalmazása
- egyszerű valószínűség-számítási problémák
- esemény, eseménytér, elemi események, események összege és szorzata, esemény komplementere, kizáró események, független események fogalma és alkalmazásuk konkrét példákban
- a véletlen esemény fogalma, a véletlen kísérlet fogalma, gyakoriság, relatív gyakoriság
- mintavétel visszatevés nélkül és visszatevéssel
- a várható érték fogalma és meghatározása konkrét feladatokban, játékokban
- pénzügyi fogalmakkal kapcsolatos valószínűségi ismeretek (például biztosítás, befektetések kockázata, árfolyamkockázat)
- a geometriai valószínűség fogalma és alkalmazása

12. évfolyam (heti 3,5 óra – 105 óra):

1. Sorozatok (33 óra):

- sorozatok fogalma, megadása, szemléltetése
- számtani sorozatok (n -edik tag, összegképlet)
- mértani sorozatok (n -edik tag, összegképlet)
- vegyes feladatok sorozatokkal
- kamatoskamat- számítás, gazdasági folyamatokat leíró matematikai ismeretek, gyűjtőjáradék, törlesztőrészlet
- megtakarítási, befektetési és hitelfelvételi lehetőségekkel és azok kockázati tényezőivel kapcsolatos feladatok megoldása.

2. Térgeometria (29 óra):

- térgeometriai alapfogalmak (kocka, téglatest, hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp, egyenes test, forgástest, n -oldalú szabályos gúla, tetraéder, alaplap, oldallap, alapél, oldalél, alkotó, palást, testmagasság, test hálójá)
- kocka, téglatest, hasáb, henger felszíne, térfogata
- gúla, kúp felszíne, térfogata
- csonkagúla, csonkakúp felszíne, térfogata
- gömb felszíne, térfogata
- egymásba írt testek

Rendszerező összefoglalás (44 óra):

- a négy év tananyaga

Matematika 9-12. évfolyam, gimnázium nappali tagozat

Matematika 9. és 10. gimnázium nappali tagozat

Témakörök:

Témakör neve	Javasolt óraszám	
	D, M, osztályok- nál	Á, B, UTE osztály- nál
9. osztály		
Kombinatorika, gráfok	5	7
Halmazok	8	11
Számhalmazok, műveletek	4	5
Hatvány, gyök	8	11
Betűs kifejezések alkalmazása egyenletmegoldás, függvényábrázolás során	8	10
Arányosság, százalékszámítás	10	13
A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	10	15
Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	18	24
Leíró statisztika	10	13
Geometriai alapismeretek	6	9
Háromszögek	4	5
Négyszögek, sokszögek	4	5
A kör és részei	3	4
Transzformációk, szerkesztések	10	12
Összesen	108 óra	144 óra
10. osztály		
Egyenletrendszerek	5	7
Hatvány, gyök	8	12
A függvény fogalma, függvénytulajdonságok	27	31
Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek	22	30
Matematikai logika	8	10

Transzformációk, szerkesztések	14	20
Háromszögek	5	9
Négyszögek, sokszögek	4	6
A kör és részei	6	7
Leró statisztika	9	12
Összesen	108	144
Összes óraszám:	216	288

9. évfolyam (heti 3 óra – 108 óra):

1. Kombinatorika, gráfok (5 (vagy 7) óra):

- egyszerűbb sorbarendezési és kiválasztási feladatok
- konkrét szituációk szemléltetése és egyszerű feladatokat megoldása gráfok segítségével; gráfelméleti alapfogalmak (pont él fokszám, teljes gráf), fokszám és élek száma közötti összefüggés

2. Halmazok (8 (vagy 11) óra):

- halmazok fogalma, megadása, ábrázolása Venn-diagramon
- halmazok számossága, véges és végtelen halmazok
- műveletek halmazokkal: unió-, metszet-, különbség-, és részhalmazképzés
- a logikai szita elvének alkalmazása

3. Számhalmazok (4 (vagy 5) óra):

- a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig
- műveletek és tulajdonságaik a természetes és az egész számok körében
- műveletek racionális számokkal
- a valós számok halmaza (intervallum, abszolútérték)

4. Hatványozás (8 (vagy 11) óra):

- a pozitív egész, a 0 és a negatív egész kitevőjű hatványok fogalma és azonosságai
- számolás hatványokkal, a hatványozás azonosságainak alkalmazása
- számok normál alakja, számolás normál alakú számokkal
- a négyzetgyök fogalma

5. Betűs kifejezések alkalmazása (8 (vagy 10) óra):

- nevezetes szorzatok: Az $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $(a + b)(a - b)$ azonosságok alkalmazása
- szorzattá alakítás különböző módszerekkel
- algebrai egész- és törtkifejezések értelmezése, algebrai törtek egyszerűbb alakra hozása, műveletek algebrai törtekkel

6. Arányosság, százalékszámítás (10 (vagy 13) óra):

- egyenes arányosság fogalma és használata szöveges feladatok megoldása során
- fordított arányosság fogalma és használata szöveges feladatok megoldása során

- százalékszámítás
- kamatoskamat-számítás

7. Leíró statisztika (10 (vagy 13) óra):

- alapfogalmak, gyakorisági táblázat
- statisztikai adatok szemléltetése (kör- oszlop-, sáv- vonal- diagram, grafikonok)

8. Függvények (10 (vagy 15) óra):

- függvények fogalma, megadása, ábrázolás koordináta- rendszerben
- az elsőfokú függvény, lineáris függvény
- a másodfokú függvény
- az abszolútérték függvény
- a négyzetgyökfüggvény
- az $f(x) = \frac{a}{x}$ függvény
- függvénytranszformációk ($f(x) + c$; $f(x + c)$; $-f(x)$; $c \cdot f(x)$; $|f(x)|$)
- függvények jellemzése (értelmezési tartomány; értékkészlet; szélsőértékek és szélsőérték helyek; zérushely; monotonitás)

9. Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek és egyenletrendszerek (18 (vagy 24) óra):

- az egyenlet fogalma, grafikus megoldása, megoldásuk szorzattá alakítással
- a mérlegelv és alkalmazása, elsőfokú egyenletek
- szöveges feladatok megoldása egyenlettel
- egyenlőtlenségek, megoldásuk grafikusan és a mérlegelv segítségével

10. Geometriai alapismeretek (6 (vagy 9) óra):

- geometriai alapfogalmak (tételek, távolság)
- szögek mérése, nevezetes szögek és szögpárok

11. Háromszögek (4 (vagy 5) óra):

- a háromszögek tulajdonságai
- a Pitagorasz- tétel
- a Thalesz- tétel

12. Négyszögek, sokszögek (4 (vagy 5) óra):

- speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, rombusz, deltoid, téglalap, négyzet) főbb tulajdonságai
- sokszögek tulajdonságai, szabályos sokszögek

13. A kör és részei (3 (vagy 4) óra):

- sugár, átmérő, húr, szelő, érintő, körcikk, koncentrikus körök

14. Transzformációk és szerkesztések (10 (vagy 12) óra):

- a sík egybevágósági transzformációi: a tengelyes tükrözés, a középpontos tükrözés, az eltolás és a pont körüli elforgatás fogalma és tulajdonságai
- egybevágó alakzatok, a háromszögek egybevágóságának alapesetei
- szimmetrikus alakzatok
- szerkesztési feladatok

10. évfolyam (heti 3 (vagy 4) óra – 108 (vagy 144) óra):

1. **Egyenletrendszerek (5 (vagy 7) óra):**
 - lineáris egyenletrendszerek grafikus megoldása
 - lineáris egyenletrendszerek algebrai megoldásának különböző módszerei
 - egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok
2. **Hatvány, gyök (8 (vagy 12) óra):**
 - a négyzetgyök fogalma, azonosságai
 - műveletek négyzetgyökös kifejezésekkel
3. **A függvényfogalma, függvénytulajdonságok (27 (vagy 31) óra):**
 - négyzetgyökös függvények értelmezése, ábrázolása, transzformációi, jellemzése (értelmezési tartomány, értékkészlet, zérushely, függvény menete, szélsőértékek vizsgálata)
 - másodfokú függvények értelmezése, ábrázolása teljes négyzetté alakítással transzformációi, jellemzése (értelmezési tartomány, értékkészlet, zérushely, függvény menete, szélsőértékek vizsgálata)
4. **Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek (22 (vagy 30) óra):**
 - másodfokú egyenletek, megoldásuk szorzattá alakítással, megoldó képlettel
 - hiányos másodfokú egyenletek
 - a diszkrimináns fogalma, vizsgálata
 - a másodfokú egyenlet gyöktényezős alakja
 - másodfokú egyenletre visszavezethető egyenletek (négyzetgyökös egyenletek, magasabb fokú egyenletek.)
 - másodfokú egyenlőtlenségek grafikus és algebrai megoldása
 - másodfokú és másodfokúra vezethető magasabb fokú egyenletrendszerek
 - másodfokú egyenlettel megoldható szöveges feladatok
5. **Matematikai logika (8 (vagy 10) óra):**
 - állítás és logikai értéke
 - logikai műveletek („nem”, „és”, „vagy”, „ha..., akkor”, „akkor és csak akkor”)
 - összetett állítások tagadása, megfordítása
 - a „minden” és a „van olyan” helyes használata
 - nyitott mondatok igazsághalmaza, szemléltetés módjai
6. **Transzformációk és szerkesztések (14 (vagy 20) óra):**
 - a középpontos hasonlósági transzformáció fogalma és tulajdonságai, szerkesztési feladatok
 - a hasonlósági transzformáció fogalma és tulajdonságai
 - hasonló alakzatok, háromszögek hasonlóságának alapesetei
 - a hasonlóság alkalmazása számítási feladatokban
7. **Háromszögek (5 (vagy 9) óra):**
 - a háromszög nevezetes vonalai és körei
 - területének kiszámítása, speciális háromszögek
 - alapvető összefüggések ismerete és alkalmazása háromszögek oldalai, szögei, oldalai és szögei között
8. **Négyszögek, sokszögek (4 (vagy 6) óra):**
 - speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, rombusz, deltoid, téglalap, négyzet) területének kiszámítása
 - sokszögek területe

9. Kör és részei (6 (vagy 7) óra):

- körhöz kapcsolódó fogalmak (körvonal, körív, körcikk, körszelet, húr, szelő, érintő)
- kerületi és középponti szögek fogalma és a köztük lévő összefüggések

10. Leíró statisztika(9 (vagy 12) óra):

- alapfogalmak, gyakorisági táblázat
- statisztikai adatok szemléltetése (kör- oszlop-, sáv- vonal- diagram, grafikonok)
- középértékek (átlag, módusz, medián)
- szóródási jellemzők (terjedelem)

Matematika 11. és 12. évfolyam, nappali tagozat

Témakörök:

Témakör neve	Javasolt óraszám
11. osztály	
Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus	28
Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése	14
Vektorok	6
Trigonometria	28
Kombinatorika, gráfok	14
Koordináta geometria	16
Leíró statisztika	20
Valószínűség számítás	18
Összesen	144 óra
12. osztály	
Sorozatok	37
Térgeometria	33
Rendszerező összefoglalás	50
Összesen	120 óra
Összes óraszám a két évfolyamon:	264

11. évfolyam (heti 4 óra – 144 óra):

1. Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus (28 óra):

- az n-edik gyök fogalma
- hatványozás általánosítása: törtkitevőjű hatványok fogalma, azonosságai

- műveletek tört kitevőjű hatványokkal
- az exponenciális függvény fogalma, ábrázolása koordináta-rendszerben
- az exponenciális függvény jellemzése, transzformációi
- a logaritmus fogalma, azonosságai, áttérés 10-es alapú logaritmusra
- műveletek logaritmikus kifejezésekkel
- exponenciális egyenletek
- exponenciális folyamatok vizsgálata a természetben és a társadalomban
- exponenciális egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai (pénzügyi, biológiai, fizikai, demográfiai, ökológiai) problémák megoldása

2. Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése (14 óra):

- maradékos osztás, osztó fogalma, az oszthatóság tulajdonságai
- oszthatósági szabályok és alkalmazásuk
- prímszámok, összetett számok, relatív prímek
- legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös fogalma és meghatározása
- számrendszerek
- a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig
- végtelen nem szakaszos tizedes törtek ismerete
- példák irracionális számokra
- számhalmazok műveleti zártsága.

3. Vektorok (6 óra):

- vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor fogalmak ismerete, alkalmazása
- vektorok hossza
- vektorműveletek (vektorok összege, különbsége, skalárral való szorzata)
- vektorok hajlásszöge
- vektorok a koordináta síkon: pont és vektor megadása koordinátákkal, két pont távolságának, vektor abszolút értékének meghatározása koordináták alapján, felezőpont
- vektorműveletek (vektorok összege, különbsége, skalárral való szorzata), vektorok hossza, hajlásszöge, vektorok 90° -os elforgatottjának kiszámítása koordinátákkal

4. Trigonometria (28 óra):

- hegyesszögek szögfüggvényei és alkalmazásuk geometriai példákban
- háromszög területének kiszámítása két oldal és a közbezárt szög ismeretében
- négyszögek és szabályos sokszögek területének kiszámítása
- összefüggések a szögfüggvények között
- tompaszögek szögfüggvényei
- nevezetes szögek szögfüggvényértékei
- trigonometrikus azonosságok
- a szinusztétel ismerete, bizonyítása és alkalmazása geometriai feladatokban
- a koszinusztétel és alkalmazása geometriai feladatokban

5. Koordinátageometria (16 óra):

- egyenesek: az egyenes helyzetét jellemző adatok és a közöttük lévő összefüggések, az egyenes egyenletei, két egyenes kölcsönös helyzete, metszéspontja
- körök: kör egyenlete

6. Kombinatorika, gráfok (14 óra):

- kombinatorikai alapmodellek (permutációk, variációk, kombinációk) fogalma és alkalmazása, faktoriális és binomiális együtthatók használata
- sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása matematikai problémákban
- a binomiális együttható fogalmának ismerete, értékének kiszámítása
- visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel
- gráf csúcsainak fokszámösszege és éleinek száma közötti összefüggés ismerete és alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában

7. Leíró statisztika (20 óra):

- a reprezentatív minta fogalmának szemléletes ismerete
- hétköznapi, társadalmi problémákhoz kapcsolódó statisztikai adatok tervszerű gyűjtése, rendszerezése, elemzése, jellemzése kvartilisekkel, középértékekkel és szóródási mutatókkal
- minimum, maximum, kiugró adat, kvartilisek, terjedelem, szórás ismerete
- sodrófa (box-plot) diagram készítése, alkalmazása
- a kapott adatok értelmezése, értékelése, statisztikai következtetések
- nagy adathalmazok kezelése táblázatkezelő programmal
- grafikus és szöveges statisztikai manipulációk felismerése

8. Valószínűség-számítás (18 óra):

- a valószínűség klasszikus (kombinatorikus) modellje és a Laplace-képlet ismerete, alkalmazása
- egyszerű valószínűség-számítási problémák
- esemény, eseménytér, elemi események, események összege és szorzata, esemény komplementere, kizáró események, független események fogalma és alkalmazásuk konkrét példákban
- a véletlen esemény fogalma, a véletlen kísérlet fogalma, gyakoriság, relatív gyakoriság
- mintavétel visszatevés nélkül és visszatevéssel
- a várható érték fogalma és meghatározása konkrét feladatokban, játékokban
- pénzügyi fogalmakkal kapcsolatos valószínűségi ismeretek (például biztosítás, befektetések kockázata, árfolyamkockázat)
- a geometriai valószínűség fogalma és alkalmazása

12. évfolyam (heti 4 óra – 120 óra):

1. Sorozatok (37 óra):

- sorozatok fogalma, megadása, szemléltetése
- számtani sorozatok (n -edik tag, összegképlet)
- mértani sorozatok (n -edik tag, összegképlet)
- vegyes feladatok sorozatokkal
- kamatoskamat- számítás, gazdasági folyamatokat leíró matematikai ismeretek, gyűjtőjáradék, törlesztőrészlet
- megtakarítási, befektetési és hitelfelvételi lehetőségekkel és azok kockázati tényezőivel kapcsolatos feladatok megoldása.

2. Térgeometria (33 óra):

- térgeometriai alapfogalmak (kocka, téglatest, hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp, egyenes test, forgástest, n -oldalú szabályos gúla, tetraéder, alaplap, oldallap, alapél, oldalél, alkotó, palást, testmagasság, test hálójá

- kocka, téglatest, hasáb, henger felszíne, térfogata
- gúla, kúp felszíne, térfogata
- csonkagúla, csonkakúp felszíne, térfogata
- gömb felszíne, térfogata
- egymásba írt testek

3. Rendszerező összefoglalás (50 óra):

- a négy év tananyaga

Mozgóképkultúra és médiaismeret

MOZGÓKÉPKULTÚRA ÉS MÉDIAISMERET TANTÁRGY HELYI TANTERVE

a 12. évfolyam Á, B, D, UTE és E osztályok számára

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 28 óra

A mozgóképkultúra- és médiaismeret tantárgy kiemelt célja, hogy a mediatizált társadalomban a tanulók elsajátítsanak olyan ismereteket, melyekkel könnyebben tudnak a média világában eligazodni médiumtól és hatástól függetlenül. További cél, hogy különböző feladatokkal és tananyagokkal fejlődjön a tanulók kritikai médiaértése és tudatossága, kreatív médiaszöveg alkotási és esztétikai kompetenciája, digitális kompetenciája, valamint növekedjen a tanulók társadalmi és kulturális tájékozottsága.

Témakörök, tananyag	Javasolt óraszám
1. A média fogalma és kifejezőeszközei: műfajok, eszközök, írott és elektronikus sajtó; a hír fogalma, típusai; a hírérték.;	4
2. A tömegkommunikáció fogalma, eszközei: nyilvánosság, hálózati kommunikáció, nonprofit és kereskedelmi, a közszolgálati és a közösségi média szerepe; a tömegtájékoztatás eszközei, felelőssége; az online kommunikáció lehetőségei és veszélyei.	5
3. Tudatos médiahasználat az egyén és a társadalom szempontjából: szellemi önvédelem, a kereskedelmi célú médiatartalmak kezelése – tudatos fogyasztói magatartás kialakítása; az információbiztonság, a közszféra és a magánszféra a médiában	4
4. A média társadalmi szerepe, használata: médiaetika, médiaszabályozás, információáramlás irányítása, a véleményformálás lehetőségei, feladatai.	3
5. A mozgóképi közlésmód kifejezőeszközei; szövegépítkezés a hagyományos és az új médiában, képi eszközök a digitalizáció előtt és most; az audiovizuális elemek esztétikai szerepe a művészi alkotásoknál és céljai a kereskedelmi célú tartalomszolgáltatásban.	5
6. Kultúra és tömegkultúra: hatása az egyénre és a társadalomra; esztétikai minőség és a fogyasztói társadalom kölcsönhatása; jelenségek a médiában és a filmművészetben – sztárok, szerepek, sztereotípiák, életformák; a virtuális valóság.	3

7. A magyar film: alkotók és alkotások; a magyar filmművészet jelentősége és értékei a nemzeti kultúrában; a magyar film korszakai, sajátosságai; jeles magyar rendezők és színészek.	4
Összes óraszám	28

1. A média fogalma és kifejezőeszközei:

- **Fogalmak:** médium, média, tömegmédia, nyomtatott és elektronikus média, reprodukció és ábrázolás, dokumentum, fikció, tömegkommunikáció, nyilvánosság, közvélemény, közérdekűség, hír, hírfolyam

2. A tömegkommunikáció fogalma:

- **Fogalmak:** tömegkommunikáció, társadalmi nyilvánosság, közönségek, fogyasztók, közvélemény, nonprofit, kereskedelmi, közszolgálati és közösségi média, nézettség, közönségarány, műsorrend, online kommunikáció

3. Tudatos médiahasználat:

- **Fogalmak:** internet, közvetítő közeg, bullying, gyűlöletbeszéd, kommunikáció, információ és dezinformáció, képernyőidő, digitális lábnyom

4. A média társadalmi szerepe:

- **Fogalmak:** médiatörvény, filmtörvény, algoritmus szabályozás, médiaetika, közösségi médiahasználatot vezérlő algoritmusok, FOMO jelenség blogger, vlogger, YouTuber, influencer, kommentelés, véleménybuborék, visszhangkamara

5. A mozgóképi közlésmód:

- **Fogalmak:** montázs, filmelbeszélés, képkivágás, kameraállás, digitális kép, kompozíciók, kameramozgások

6. Kultúra és tömegkultúra:

- **Fogalmak:** kultúra, civilizáció, művészet, magas-vagy elitkultúra, populáris vagy tömegkultúra, archetípus, kultúraközvetítés, szerzői és műfaji, giccs, sztár, celeb; influenszer

7. A magyar film:

- **Fogalmak:** fikció és dokumentum, neorealizmus, modern film, Budapesti iskola, szerzői film, kísérleti film, közönségfilm, animációs film
- **Javasolt felhasználható filmek A magyar film témakörhöz:**
 - o Hyppolit a lakáj (Székely István 1931)
 - o Meseautó (Gaál Béla, 1934)

- Halálos tavasz (Kalmár László, 1939)
- Emberek a havason (Szóts István, 1942)
- Valahol Európában (Radványi Géza, 1947)
- Körhinta (Fábri Zoltán, 1955)
- Hannibál tanár úr (Fábri Zoltán, 1956)
- A tizedes meg a többiek (Keleti Márton, 1965)
- Csillagosok, katonák (Jancsó Miklós, 1967)
- Tízezer nap (Kósa Ferenc, 1967)
- Magasiskola (Gaál István, 1970)
- Szerelem (Makk Károly, 1970)
- N.N a halál angyala (Herskó János, 1970)
- Fotográfia (Zolnay Pál, 1972)
- Régi idők focija (Sándor Pál, 1973)
- Sisyphus (Jankovics Marcell, 1974)
- Jutalomutazás (Dárdai István, 1974)
- Az ötödik pecsét (Fábri Zoltán, 1976)
- 80 huszár (Sára Sándor, 1978)
- A kis Valentino (Jeles András, 1979)
- Családi tűzfészek (Tarr Béla, 1979)
- Megáll az idő (Gothár Péter, 1980)
- Pergőtűz (Sára Sándor, 1982)
- Szirmok, virágok, koszorúk (Lugossy László, 1984)
- Eldorádó (Bereményi Géza, 1988)
- Az én XX. Századom (Enyedi Ildikó, 1989)
- Álombrigád (Jeles András, 1989)
- Woyzeck (Szász János, 1994)
- Hagyjállógva Vaszka (Gothár Péter, 1996)
- Hukkle (Pálfi György, 2002)
- Fehér tenyér (Hajdú Szabolcs, 2006)
- Testről és lélekről (Enyedi Ildikó, 2017)

Mozgóképkultúra- és médiaismeret tantárgy helyi tanterve a média (M) osztályokban 9-12. évfolymon

A fentebb említett általános célokon felül a média osztályokban a képzés emelt óraszámban zajlik. A mozgóképkultúra- és médiaismeret tantárgy mellett a média osztályba járó tanulók

tanulnak fotó és videó gyakorlatot is tanórai keretek között. Így a tantárgyi együttműködés szoros az alábbi tantárgyak között:

- Mozgóképkultúra- és médiaismeret
- Fotó
- Videó
- Vizuális kultúra
- Digitális kultúra

A tantárgyhoz tartozó kompetenciákon felül további cél a kooperatív munkaformákban való együttműködés-, művészi, fiktív és dokumentarista önkifejezőmódok elsajátítása, a média világában magas szintű tájékozottság elérése, digitális kompetenciában pedig magasabb szintű fotó és mozgóképi képek szerkesztésének ismerete és alkalmazása.

A képzés magas szintje miatt sokan választják a mozgóképkultúra- és médiaismeret tantárgyat érettségi tárgynak, így jellemzően van belső vizsga és felkészülés az érettségire.

9. évfolyam témakörei és fogalmai:

Heti óraszám 2; éves óraszám 68

1. A média alapfogalmai, nyomtatott:

- A nyomtatott sajtó felépítése és szerkezete
- Sajtóelemzés
- A tájékoztató műfajcsalád és a hír
- A vélemény nyilvánító műfajcsalád: glossza, kommentár, olvasói levél, jegyzet, kritika
- Az átmeneti műfajcsalád: tudósítás, riport, interjú
- Az online sajtó jellemzői és működése
- Újságírói etika

Fogalmak: *média, médium, címlap, újságok csoportosítása: hely, idő, tartalom szerint, kiadó, lapszám, impresszum, vezércikk, stratégiai és hagyományos kutatási módszer, sajtóorgánum, hír, hírérték, 5W+1H, lead, body, zárómondat, közérdek, közvélemény, szerkesztő, riporter, riportalany, forrásgyűjtő, riporter, helyszíni riport, vezércikk, belső cikk, kommentár, jegyzet, tárcsa, glossza, kritika, olvasói levéltudósító, médiajog, személyiségi jogok, etika, etikett, jogi szabályozás, szólásszabadság*

2. Digitális sajtó

- Online újságírás
- A blog

- Újságírói műfajok változásai online felületen
- Social media sajátosságai
- Az AI lehetőségei

Fogalmak: *online sajtó, hírportál, bloghasznált, facebook, Instagram, Tiktok, egyéb közösségi oldalak, médiaerőszak, online zaklatás*

3. Mozgóképi formanyelvezet, elemzés

- A mozgóképek kettős természete
- Technikatörténet
- Reprodukció és ábrázolás
- Plánozás
- Kameramozgás, kompozíció
- Kameraállások
- Vágás (montázs)
- A hang természete
- Világítás és színek

Fogalmak: *ábrázolás, reprodukció, Lumière fivérek, Edison; kinematográf, propagandafilm, Gutenberg; soros könyvnyomtatás, civilizáció, társadalom, keretprobléma, plán – képsík, kamera, kameramozgás, kompozíció, Nagy totál, kis totál, amerikai plán, tág szekond, szűk szekond, premier plán, feszített premier plán, superközeli, svenk, kocsizás, daruzás, handycam, statikus, zoom, szimmetrikus, aszimmetrikus, átlós kompozíció, talpára állított háromszög, csúcsára állított háromszög, alsó-, felső-, és középső (szemmagasság) kameraállások, fénybeállítás, színekombináció, zöreje, filmzene, hanghatások, decibel, dűr, moll, párhuzamos montázs, asszociációs montázs, montázs, lineáris montázs, belső vágás, hosszú beállítás, flashback, flashforward, váltakozó montázs, belső vágás*

4. Mozgóképi dramaturgia

- Történet, cselekmény elbeszélés
- Jelenet, beállítás
- Expozíció, kibontakozás, zárás

Fogalmak: *történet, cselekmény, elbeszélés, jelenet, beállítás, expozíció, filmes lezárási módok, diegetikus, non-diegetikus, katarzis, fordulat, epizódikus, archetípus*

10. évfolyam témakörei és fogalmai:

Heti óraszám 2; éves óraszám 68

1. A filmek világa

- Mozgóképi művek rendszerezése

- Filmműfajok és műfaji jellemzői
- Montázstörténet
- Film és színház

Fogalmak: *film noir, zsáner film, filmipar, horror, thriller, akció, vígjáték, sci-fi, burleszk, fantasy, musical, western, melodráma, Eisenstein, Dziga Vertov; filmszemelmélet, szerzői film, művészfilm, tömegfilm, zsáner film műfaji film, kísérleti film, díszlet, 3D-2D, színpad és környezet*

2. Médiavalóság és szabályozás

- Kommunikáció általános modelljei és formái
- Az írásbeliség kialakulása
- A polgári és modern nyilvánosság
- Nézettségmérés
- Nézettségmérés
- Folytatásos történetek
- Televíziós műsortípusok
- Globális és lokális média

Fogalmak: *Shannon-Weaver modell, információ, adat, kódolás, dekódolás, verbális kommunikáció, non-verbális kommunikáció, digitális forradalom, adathordozó, Gutenberg, rovasírás, civilizáció, hieroglifák, polgári nyilvánosság, közvélemény, modern média, tömegkommunikáció, nézettségmérés, bevétel, profitsorozat, klisé, sorozatfüggőség, televízió, információs műsorok, szórakoztató műsorok, kulturális műsorok, globális, lokális, tömegkommunikáció, társadalom, társadalmi kommunikáció, hatáselmélet, kommentelés, véleménybuborék, visszhangkammera*

3. Tömegkommunikáció és a média szabályozása, hatásai

- Médiaerőszak
- Intertextualitás
- Az AI hatása a tömegkommunikációra
- Sztár és ikon
- Sztereotípiák

Fogalmak: *sztereotípiák, általánosítás, intertextualitás, jogsértés, szabálysértés, NMHH, sztár, celeb, influenszer*

11. évfolyam témakörei és fogalmai:

Heti óraszám 1; éves óraszám 34

1. A média valósága, szabályozás és hatásai

- Médiajog
- Hatás, közönség befogadás
- A reklám
- A média pszichológiai működése
- A tömegkommunikáció és a televíziós műsortípusok jellemzői

Fogalmak: *lövedékelmélet, kétlépcsős modell, szelektív észlelés modell, kultivációs modell, napirend elmélet, framing elmélet, használat- kielégülés modell, buborék elmélet, részvételi kultúra elmélet, sztár, ikon, társadalmi viszony, multi- és interperszonális kommunikáció, személyiségi jogok, újságírói jogok, közszolgálati adók, kereskedelmi adók, műsorkvóta, profit, reklámkampány, projekt, főműsoridő, reklámpsziológia, propaganda, tömegkommunikáció, társadalmi nyilvánosság, közönségek, fogyasztók, közvélemény, nonprofit, kereskedelmi, közszolgálati és közösségi média, nézettség, közönségarány, műsorrend, online kommunikáció internet, közvetítő közeg, bullying, gyűlöletbeszéd, kommunikáció, információ és dezinformáció, képernyőidő, digitális lábnyom*

2. Filmtörténeti korsítlus kezdete

- A némafilmek
- Német expresszionizmus
- Szovjet avantgárd
- Francia avantgárd

Fogalmak: *Lumière fivérek, kinematográf, némafilm, attrakció, szerzői alkotások, mozikávészó, Magyar Millenium, Robert Wiene, Murnau, expresszionizmus, avantgárd, plasztikusság, kép+narráció, fény-árnyék játék; Robert Wiene: Dr. Caligari, Eisenstein, Vertov, filmszemelmélet, intellektuális montázs, propaganda filmek; Szergej Eisenstein: Patyomkin páncélos, Salvador Dali és Louis Bunuel: Andalúziai kutya*

3. Felkészülés az év végi komplex médiavizsgára

- Javasolt minimum felkészülési óraszám az előző három év tananyagából 6 óra
 - o A korstílus nem része a vizsgaanyagnak

12. évfolyam témakörei és fogalmai:

Heti óraszám 2; éves óraszám 56

1. Filmtörténeti korstílusok – némafilmes korszak, a magyar film kezdetei

- A magyar komédia
- Magyar melodráma

- **Burleszk**

Fogalmak és filmek, személyek: *Hippolit a lakáj, Meseautó, komédia, magyar történeti helyzetkomikum, A táncz, Fényes szelek, burleszk, helyzetkomikum, geg, Charlie Chaplin, A diktátor (1940) Scennet, Buster Keaton, slapstich*

2. A II. világháborútól a 60-as évekbeli újhullámokig

- Film noir
- Orson Welles
- Olasz neorealizmus
- Magyar realizmus
- 50-es évek magyar sematizmusa
- Ingmar Bergman

Fogalmak és filmek, személyek: *Film noir, John Huston: Máltai sólyom, femme fatale, Világok harca, a színház hatása a filmek történetére, kulisszák mögött, Az aranypolgár, neorealizmus, Fellini, Antonioni, De Sica: Biciklitolvajok, Valahol Európában Körhinta c. film történeti háttere és sematikus filmvilágképének kialakulása, Fábri Zoltán munkássága, A hetedik pecsét, Európa mozivilágának akkori kikristályosodása*

3. A nemzeti és újhullámos filmek

- Olasz újhullám
- Francia újhullám
- Csehszlovák újhullám
- Szovjet újhullám
- Magyar újhullám
- Új-Hollywood

Fogalmak és filmek, személyek: *Monicelli és Bertolucci munkássága; Antonioni: Az éjszaka, Godard és Bazin munkássága; Godard: Kifulladásig, Milos Forman és Stefan Uher munkássága; Milos Forman: Tűz van babám, ugróvágás, kísérleti formanyelvezet, deheroizálás, társadalomkritika, politikai szembenállás, 3T, Tarkovszkij és Csuhraj munkássága; Tarkovszkij: Iván gyermekkor, Szabó István, Jancsó Miklós és Gaál István munkássága, Sodrásban, A hollywoodi fenegyerekek új mozivilága: Scorsese, Spielberg, Coppola, Lucas és da Palma; Spielberg; A cápa, Tarantino: Ponyvaregény*

4. A posztmodern filmek, Európán kívül és napjaink filmjei

- Posztmodern filmek, filmműfajok kialakulása

- Kurosawa
- Kortárs magyar alkotások
- Felkészülés az emelt és középszintű érettségire

Fogalmak és filmek, személyek: *Kurosawa: A hét szamuráj, Reisz Gábor: Rossz versek, Nemes Jele László: Saul fia, Tarr Béla: A Sétántangó, Antall Nimród: Kontroll, Herendi Gábor: A magyar vándor és Az üvegtigris hatása a mai magyar közönségre, Spielberg, Ridley Scott és Tarantino hatása a mozi világra: Tarantino: Ponyvaregény*

Német nyelv: 2. élő idegen nyelv

Célok és feladatok

Az idegen nyelvek oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A második élő idegen nyelv esetén a nevelési-oktatási szakasz fő célkitűzése az alapfokú, felhasználóképes nyelvtudás megszerzése, amelyben az iskolai nyelvtanításon túl fontos szerepet játszanak a digitális eszközök, az internet, és a nyelvórákon kívüli nyelvtanulási lehetőségek (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.).

A második idegen nyelv tanítása a 9-12. évfolyamon szervesen épül a korábbi évfolyamokon megkezdett anyanyelvi fejlesztésre, annak eredményeire, valamint az első élő idegen nyelv tanulása során szerzett tapasztalatokra, és a kialakult tanulási stratégiákra. Továbbra is fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság.

Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvél való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerezési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórákon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción

alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Módszerek

Az idegennyelv-tanítás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben a nyelvet eszközként hatékonyan használja, a nyelvi funkciókat kommunikációs szándékának megfelelően alkalmazza és birtokában van a megfelelő szókincsnek.

Fontos a nyelvtanításban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett előzetes tudásra, képes új kapcsolódási pontok kialakítására, az idegen nyelven megszerzett ismeretekkel pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását.

Az interdiszciplináris szemlélet mellett a második idegen nyelv tanítása-tanulása szervesen épít az anyanyelvi ismeretekre és az első idegen nyelv tanulása során megszerzett stratégiák alkalmazására, valamint a nyelvek közötti hasonlóságokra és különbségekre.

A hosszútávon fenntartható nyelvi fejlődés érdekében kiemelten fontosak, hogy a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelvtanulási tevékenységek. Ezek azok a feladatok, amelyek révén a tanuló nyelvtanulási céljai élővé, valódivá és elérhetővé válnak, erősítik a motivációt és annak fenntartását. A diák tudatában van annak, hogy a nyelvtanulás kulcsfontosságú szerepet tölt be a körülöttünk lévő világ megismerésében és megértésében.

A nyelvtanuló aktív, önálló, önszabályozó nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az élethosszig tartó tanulás megalapozásának is. Fejlesztéséhez a második idegen nyelv tanulása során szükség van a már az első idegen nyelv kapcsán megismert tanulási stratégiák további alkalmazására és fejlesztésére, az önálló tanulás meg tapasztalásában való útmutatásra, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak folyamatos megteremtésére. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projekt munka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. Az oktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.

Az iskolai és az otthon elvégzendő feladatoknak köszönhetően a diák egyre inkább képessé válik arra, hogy digitális eszközökön keresztül is megértse és létrehozza szöveget, valamint interakciót folytasson és tartalmat közvetítsen idegen nyelven.

A második élő idegen nyelvi órák során, valamint az iskolán kívüli célnyelvi tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat egy újabb kultúrának, kapcsolatot teremthet a célnyelven beszélőkkel, ilyen módon a saját és más kultúrákkal szembeni tudatossága fejlődik.

A nevelési-oktatási szakasz egyik legfontosabb célja a szövegkompetencia, azaz a szövegekkel való munka tudatos fejlesztése. A nyelvtanulóknak képessé kell válniuk arra, hogy a szövegeket megértsék, hasonlókat létre tudjanak hozni, és azokból kinyert információkat fel tudják használni saját céljainak megvalósítására.

A tanulókat képessé kell tenni arra, hogy a szövegértés és a szövegalkotás során a nyelvi eszközök szövegben betöltött funkcióját tudatosan kezeljék, valamint szövegösszetartó és figyelemvezető eszközöket használjanak.

A nyelvi tartalmak és eszközök átadása az első nyelvhez hasonlóan kontextusba ágyazottan, szövegek alapján, konkrét beszédhelyzetekben, akár nonverbális és/vagy vizuális elemekkel megsegítve történik.

Tanulási eredmények

A második idegen nyelvből 12. évfolyam végére a KER szerinti A2 nyelvi szint a kimeneti elvárás.

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló ismer és egyre tudatosabban használ nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, valamint ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére. Készül továbbá az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra. Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hagyományos és digitális nyelvtanulási forrásokat használ, célnyelvi (könnyített) olvasmányokat olvas, továbbá kiaknázza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket szórakozásra, kommunikációra, közvetítésre, ismeretszerzésre és tudásmegosztásra.

A szakasz végére - témakörtől függetlenül - a második idegen nyelvből a tanuló:

- részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- változatos, kognitív kihívást jelentő írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó hangzószövegekben megjelenő információkat;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő írott szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.

A helyi tanterv kerettantervi megfeleltethetősége

Jelen helyi tanterv a NAT 2020-hoz illeszkedő „Élő idegen nyelv. A második idegen nyelv tantárgy kerettanterve 9-12. évfolyam” tartalmi szabályzó alapján készült.

Élő idegen nyelv: Német

Óraterv: 9-12. évfolyam

Tantárgy	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Német nyelv (2. idegen nyelv)	3 óra	3 óra	3 óra	3 óra

9–10. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak az a fő célja, hogy a tanuló megismerkedjen a német nyelv alapvető szerkezetével, alapszókincsével, és előző nyelvtanulási tapasztalatai segítségével a második idegen nyelvből is fejleszthesse kommunikatív és interkulturális kompetenciáját.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Egyre jobban érti, hogy a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás és a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa a használható nyelvtudás.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanuló különböző szövegtípusokkal, olvasmányokkal ismerkedik meg. A gondosan kiválasztott, lehetőség szerint autentikus szövegek feldolgozása során fejlődik szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége.

A szakasz végére a tanuló eléri a **KER szerinti A1+ szintet**.

A 9–10. évfolyamon a német mint második idegen nyelv tantárgy alapóraszám: 204 óra.

Nyelvi elemek, struktúrák a német mint második idegen nyelvre a 9-10. évfolyamon

- cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: 'sein' létige, tőhangváltós igék, elváló igekötős igék

- birtoklás: haben, birtokos névmás
- felszólító mód: Imperativ
- mennyiségi viszonyok: tőszámnevek és sorszámok, határozott és határozatlan mennyiség
- térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás, elöljárószók (hier, dort, links, rechts, oben, unten, in)
- időbeli viszonyok: gyakoriság - Wie oft? (manchmal, oft, immer, nie, einmal, zweimal, jeden Tag), időpontok - Wann? (am Montag, am Wochenende, im Sommer, im Winter, diese Woche, nächste Woche)
- szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak (und, sondern, oder, denn, aber), névmások (das, ich)
- kérdőmondatok, kérdőszavak (wer? was? wo? wohin? wie?)
- modalitás: möchten, mögen és können igék E/1-ben és E/2-ben

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve

Óraszám

<i>Themen und Situationen im persönlichen Bereich:</i>	40
<i>Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil</i>	
<i>Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt</i>	20
<i>Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums</i>	30
<i>Reisen und Urlaub, Tourismus</i>	10
<i>Öffentliches Leben</i>	10
<i>Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen</i>	30
<i>Interkulturelle und landeskundliche Themen</i>	20
<i>Fächerübergreifende Themen und Situationen</i>	15
<i>Aktuelle Themen</i>	9
<i>Unterhaltung</i>	10
<i>Wissenserwerb, Wissensvermittlung</i>	10
Összes óraszám:	204

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- adott témartományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- adott témartományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben interakciót folytatva.

TÉMAKÖR: Themen und Situationen im persönlichen Bereich:

Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil

ÓRASZÁM: 40 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott témartományban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- üzeneteket ír;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Freunde
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare Umgebung, Zuhause
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Kleider
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste, Familienfeiern
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbys, Mahlzeiten, Kleidungsstücke
- A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: 2-3 főbb ünnephez (pl. Weihnachten, Ostern, Geburtstag) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete
- Személyes környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
- Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg (PPT)
 - családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
 - a lakóhely és környezetének bemutatása
 - legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások, közös programok bemutatása)
- szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés
- ismerkedés a német ünnepekkel, szokásokkal film segítségével (pl: Mein erster Weg nach Deutschland)
- projektmunka csoportban
 - plakát készítése: mit teszünk környezetünk védelme érdekében otthon, az iskolában, lakóhelyünkön?
 - csoportos internetes kutatómunka: 'Családok a nagyvilágban' képek gyűjtése, azok bemutatása, összehasonlítása az órán
 - 'Ezek vagyunk mi' (kedvenc együtteseink, kedvenc tantárgyaink, kedvenc filmjeink, színészeink, olvasmányaink, játékaink stb.)
- szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'; családtagjaim napirendje, szabadidő
- kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:
 - 'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.)
- internetes kutatás: Mein Vorbild (Sportler, Popstar, Schauspieler)
- szerepjátékok
 - interjú egy híres emberrel/kedvenc hősséddel/színészeddel/énekeseddel az életéről és családjáról
 - ismerkedés az új osztálytársakkal – kérdések és feleletek

TÉMAKÖR: Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt

ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- üzeneteket ír;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Wetter
- Közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

TEVÉKENYSÉGEK:

- projekt munka egyénileg (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)
 - magyarországi állatkertek és lakóik
 - az árvizek pusztításai Magyarországon és a világban
 - lakóhelyem, környezetem
- internetes kutatás – szörfelű
- milyen állatok élnek Németországban?
- hol van a legtöbb földrengés és működő vulkán a világban?
- az időjárás különbségei Németországban és Magyarországon
- projekt munka: kiskedvenc bemutatása kép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
- Tier-Barkochba
- kvíz, keresztretjtvény készítése

TÉMAKÖR: Themen und Situationen im Bereich des Klassenraums

ÓRASZÁM: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott adott tématarományhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószóvegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok ismételését vagy betűzését kéri;
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a tevékenység céljainak megfelelően alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in der Schule, Mitschüler
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schule
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mittel des Lernens in und außerhalb der Schule
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulunterricht, Nachmittagsprogramme, Feste in der Schule, Schultraditionen, Ereignisse, Programme und Möglichkeiten des Sprachenlernens/der Sprachverwendung außerhalb der Schule
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lernen, Verwendung von Fremdsprachen außerhalb der Schule, Gemeinschaftsprogramme, Traditionspflege
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulfächer, Wissen, Ziele mit dem Sprachenlernen, Sprachkönnen und Sprachkenntnisse
- Résztvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka: egyéni vagy csoportos

- iskolai szokások, napirend, órarend
- iskolai szabályok
- iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban
- tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása
- kedvenc tanárom bemutatása
- kérdőív készítése
 - kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés
- kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- csoportos feladat
 - szókártyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kártyáját felhasználni?
 - mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?

TÉMAKÖR: Reisen und Urlaub, Tourismus

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmet életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Reiseziele, Sehenswürdigkeiten
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Denkmäler, Reisedokumente, Verkehrsmittel
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland
- Az utazás és turizmus témakörhöz tartozó egyszerű információk átadása
- Interakció az utazás és turizmus témakörhöz

TEVÉKENYSÉGEK:

- projekt munka egyénileg (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)
 - Németország látnivalói, nevezetességei
 - Magyarország híres látnivalói
 - Lakóhelyem nevezetességei
 - 'Álomutazásom'
- projekt munka csoportosan
 - egy osztálykirándulás megtervezése

- fontos turisztikai hazai és német események (pl. fesztiválok, sportesemények, kiállítások)
- internetes kutatómunka
 - útvonalterv Németországba, milyen országokon, városokon kell átutazni?
- szerepjátékok
 - idegenvezető – izgága, kérdésekkel teli csoport
 - szállodai recepciós - igényes vagy akadékoskodó vendég

TÉMAKÖR: Öffentliches Leben

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen und im Dienstleistungssektor
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle und öffentliche Institutionen, Dienstleistungen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte und Sehenswürdigkeiten im In- und Ausland, Leben in der Stadt und auf dem Lande
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Eintrittskarten, Unterlagen, Prospekte
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Ereignisse, Unterhaltungsmöglichkeiten
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Wegbeschreibung, Auskunft geben
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Freizeitaktivitäten, Hobbys, Kunst und kulturelle Veranstaltungen
- A közéleti témakörhöz tartozó egyszerű információk értelmezése

TEVÉKENYSÉGEK:

- szerepjátékok
 - gyorsétteremben
 - utazási irodában
 - utcán: útbaigazítás kérése és adása
 - 'Budapest, Berlin és egyéb híres városok' – helyi látványosságok bemutatása idegenvezetőként
- prospektus, reklám készítése (étterem, mozi, színház, látványosság)
- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek
- internetes kutatómunka: a célnyelvi országok és hazánk számokban - rövid bemutatók
- kvízzjáték a célnyelvi országokról és hazánkról
- vitafórum: városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?

- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése: a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.) és miért?

TÉMAKÖR: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen

ÓRASZÁM: **30 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;
- követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprachen
- Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli, helyesírási különbségek felismerése
- A német nyelv betű és jelkészletének alkalmazása
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is
- Alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák használata

TEVÉKENYSÉGEK:

- tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák
- nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel
- közös popzenehallgatás, a szöveg egyszerű feldolgozása feladatlappal
- filmnézés a célnyelven
 - a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése
 - a film egy-két jelenetének dramatizálása, eljátszása
 - keresztrejtvény készítése a film kulcsszavaival
- betűzésverseny
 - ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?
- egyszerű nyelvezetű szöveg órai feldolgozása (illusztráció, előadás)
- játékos diktálási feladatok
 - Laufdiktat
 - 'Suttogó postás' játék

- egy (alapszintű) könnyített olvasmány elolvasása, egyéni feldolgozása és bemutatása az osztálynak

TÉMAKÖR: Interkulturelle und landeskundliche Themen

ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;
- megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal
- Célnyelvi országok főbb országismereti jellemzőinek ismerete
- Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven
- A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása

TEVÉKENYSÉGEK:

- Németország megismerése hagyományos és digitális kutatómunka, majd órai kiselőadások formájában az alábbi témakörök mentén:
 - a német iskolák jellemzői, napirend
 - tipikus német ház, lakás
 - mindennapi szokások
 - családon belüli szerepek és feladatmegosztás
 - ünnepek a családban
 - viselkedésbeli különbségek (pl. üdvözlés)
 - állattartási szokások, kedvenc állatok
 - német nyaralási szokások
 - német időjárás
 - Németország tájegységei, országrészei
 - német étkezési szokások, tipikus ételek
 - híres helyek a közvetlen lakókörnyezetben
- projektmunka csoportban (plakát készítése): hazánk és Németország összehasonlítása –hasonlóságok, különbségek bemutatása (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem stb.)
- rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése Németországról
- jellegzetes német ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában (pl: Martinstag)

TÉMAKÖR: Fächerübergreifende Themen und Situationen

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból

TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projektmunka - témák, személyiségek bemutatása
 - hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?
 - egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet
 - egy híres tudós élete
 - Magyarország történelmének egy érdekes alakja
 - célnyelven rövid történet, egyéni élmény leírása
- internetes kutatómunka
 - szavak, kifejezések keresése a különböző tantárgyakhoz
- kontúrtérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása
- csoportos projekt
 - társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)

TÉMAKÖR: **Aktuelle Themen**

ÓRASZÁM: **9 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven a megismert témák alapján

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka
 - aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel
 - képaláírások megfogalmazása
 - időjárás-jelentés készítése
- egy izgalmas sportesemény megtekintése a német nyelvű híradóban (pl. úszó VB)
 - szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban
 - lenémított film tanulói kommentárral

- szerepjáték
 - interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel
- csoportos interjú: aktuális téma feldolgozásához, vélemények kifejezése irányított kérdések segítségével

TÉMAKÖR: Unterhaltung

ÓRASZÁM: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- Célnyelvi társasjátékok készítése és használata
- Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékok Feste und Feiertage témakörben

TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projektmunkák és bemutatók
 - saját szórakozási szokások
 - kedvenc kulturális élmények
- felmérés készítése és kiértékelése: szórakozási szokások az osztályon belül – melyik a legkedveltebb?
- egyéni internetes kutatások németül különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)
- dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése
- olvasási verseny az osztályon belül
- egy választott könnyített olvasmány feldolgozása
- német tinédzser naplóírási minták megismerése, kipróbálása
- e-mailezés németül
- közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása
- csoportchat: közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

TÉMAKÖR: Wissenserwerb, Wissensvermittlung

ÓRASZÁM: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel német nyelven
- A tanult témákhoz kapcsolódó német nyelvű, egyszerű információ megszerzése

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka, kiselőadás, internetes kutatómunka saját, választott témából
- poszter készítése
- prezentáció

11–12. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak az a fő célja, hogy a tanuló a már megszerzett A1+ szintű nyelvtudását tovább fejlessze. A tanuló középiskolai tanulmányai végére már rendelkezik bizonyos szintű tudással és tapasztalattal ahhoz, hogy nyelvtudását fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerezésre és –cserére, valamint valós kommunikációra, kapcsolatépítésre.

Változatlanul fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak második idegen nyelvből is képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott A2 szintet.

Nyelvi funkciók a német mint második idegen nyelvre a 11-12. évfolyamon:

- információkérés, információadás
- véleménykérés és arra reagálás
 - egyetértés kifejezése
 - egyet nem értés kifejezése
 - akarat kifejezése
 - képesség kifejezése
 - lehetőség kifejezése
 - remény kifejezése
 - bizonyosság, bizonytalanság kifejezése
 - kérés és arra történő reakció kifejezése
 - kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése
 - meghívás és arra történő reakció kifejezése
 - visszakérdezés kifejezése nem értés esetén

- öröm kifejezése
- bánat / bosszúság kifejezése
- események leírása

Nyelvi elemek és struktúrák a német mint második idegen nyelvre a 11-12. évfolyamon :

- cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben: es gibt, sich-Verben
 - cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben: Präteritum és Perfekt (
 - cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben: Futur I.
 - birtoklás: gehören
 - felszólító mód: Imperativ
- minőségi viszonyok: Wie? Was für ein? Welcher?
 - hasonlítás
 - melléknévragozás
 - térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás
 - elöljárószók részes és tárgyessé
- időbeli viszonyok: gyakoriság - Wie oft? (selten, täglich, wöchentlich, monatlich, jährlich), időpontok - Wann? (von ... bis, gerade) Um wie viel Uhr? (um 8 Uhr, gegen 8 Uhr)
- modalitás: mögen, können, wollen, müssen, sollen, dürfen igék
- esetviszonyok: Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv
- szövegkohéziós eszközök: egyszerű és páros kötőszavak (nicht ... sondern, und, sondern, oder, denn, aber, weil, deshalb, so) és névmások (das, ich, mich, mir, dich, dir, man)
- szöveggrammatikai eszközök: névmások, névelők, névmási határozók mint előre és vissza utaló elemek a szövegben (das, dieser, der/die/das, daran, damit)

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- adott témartományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- adott témartományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- adott témartományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 11–12. évfolyamon a német mint idegen nyelv tantárgy alapóraszám: 186 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Themen und Situationen im persönlichen Bereich:	25
Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil	
Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt	20
Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung	20
Reisen und Urlaub, Tourismus	10
Öffentliches Leben	10

Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen	15
Interkulturelle und landeskundliche Themen	20
Fächerübergreifende Themen und Situationen	15
Aktuelle Themen	16
Wissenschaft und Technik, Kommunikation	10
Unterhaltung	10
Wissenserwerb, Wissensvermittlung	15
Összes óraszám:	186

**TÉMAKÖR: Themen und Situationen im persönlichen Bereich:
Verwandtschaftsbeziehungen, Lebensstil**

ÓRASZÁM: 25 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;
- üzeneteket ír;
- egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;

- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bekannte, Familienmitglieder, Freunde, Verwandte
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: unmittelbare und weitere Umgebung, mein Wohnort
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Teile des Hauses/der Wohnung, Einrichtung, Gebrauchsgegenstände, Kleider und Accessoires
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste, Schul- und Familienfeiern
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbys, Freizeitaktivitäten, gesunde Ernährung, zum Arzt gehen, Hausarbeiten
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: größerer Familienkreis, soziale Beziehungen, Kleider und Mode, häufige Krankheiten, positive und negative Charakterzüge
- Személyes témákhoz tartozó információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

TEVÉKENYSÉGEK:

- projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval (a folyamatos összefüggő beszéd gyakorlására)
 - közeli és távoli rokonok, kedvenc rokonaim
 - érdekes családi történetek a múltból
 - családi ünnepek
 - szomszédi kapcsolatok
- szóbeli mini-prezentációk: a mai és a régmúlt mindennapjainak összehasonlítása
- projektmunka csoportban: város tervezése helyszínek megnevezésével
- internetes kutatómunka és csoportos projekt
 - családok a német nyelvű országokban, különbségek, hasonlóságok
 - a modern kor családtípusai
 - szerepek a családon belül
- vitafórum: pl. tinédzserek helyzete a családban
- szerepjáték: pl. az orvosnál
- prezentáció készítése: családi ünnepek a német és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek
- közvélemény kutatás: hobbik, érdeklődési körök

TÉMAKÖR: **Themen und Situationen im Bereich der Umgebung und Umwelt**

ÓRASZÁM: **20 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- megoszt alapvető személyes információkat környezetéről egyszerű nyelvi elemekkel;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Tiere, Pflanzen
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Natur, Zuhause, Städte, auf dem Lande
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturkatastrophen
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Umweltschutz, Tierschutz, Haustiere halten, Bodenschätze schützen
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Naturphänomene, Wetter und Klima, Jahreszeiten
- Környezethez tartozó információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

TEVÉKENYSÉGEK

- internetes kutatás
 - veszélyeztetett állatok
 - kihaló növényfajok
 - nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon
 - a tengerek szennyezése - műanyagszigetek a tengerben
- kiselőadás készítése
 - veszélyben a Földünk
 - a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai
 - a nemzeti parkok és állatkertek feladatai
 - mennyire egészséges lakóhelyem környezete?
- vitafórum
 - hasznosak-e az állatkertek?
 - jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?
- egy német nyelvű természetfilm megtekintése

- projektmunka: kiskedvenc bemutatása kép segítségével (képességek, szokások bemutatása)

TÉMAKÖR: Themen und Situationen im Bereich der Schule und Ausbildung

ÓRASZÁM: **20 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;
- egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;
- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in der Schule
- A témakörre felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;
- megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és, de, vagy);
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;

- részt vesz szövegértést igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- részt vesz szövegalkotást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.
- jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Bildungsinstitutionen, Teile des Schulgebäudes
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Mittel des Lernens in und außerhalb der Schule
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulunterricht, Nachmittagsprogramme, Feste in der Schule, Schultraditionen, Ereignisse, Programme und Möglichkeiten des Sprachenlernens/der Sprachverwendung außerhalb der Schule
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Lernen, Verwendung von Fremdsprachen außerhalb der Schule, Gemeinschaftsprogramme, Traditionspflege
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Schulfächer, Wissen, Ziele mit dem Sprachenlernen, verschiedene Wege des Lernens, Sprachkönnen und Sprachkenntnisse
- Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

TEVÉKENYSÉGEK:

- **egyéni kutatás és képes beszámoló**
 - régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres tanáraik
 - a magyarországi és a németországi iskolarendszer összehasonlítása
- **csoportmunka / projekt:**
 - egy osztályprogram megtervezése
 - 'Az ideális iskola' jellemzői
- **internetes kutatómunka: képes beszámolók - érdekes iskolák a világ különböző részeiben**
- **vitafórum**
 - hasznos-e az iskolai egyenruha?
 - jó dolog-e a bentlakásos iskola?
 - milyen a jó tanár?
- **íráskészség fejlesztése**
 - beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére
 - panaszkodó e-mail írása egy németországi barátomnak a sok házfeladatáról

TÉMAKÖR: Reisen und Urlaub, Tourismus

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az egyszerű, az adott tématarományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Touristen und Reiseleiter
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Unterkunftsmöglichkeiten, Reiseziele, Sehenswürdigkeiten, Touristenattraktionen
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Denkmäler, Ausstellungen, Reisedokumente, Verkehrsmittel, Gegenstände beim Reisen, Unterlagen, Prospekte
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Feste und Feiertage in Ungarn und im Ausland
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Vorbereitung und Planung einer Reise, Stadtrundfahrt
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Einzelreise und Gruppenreise, kulturelle Unterschiede
- Az utazás és turizmus tématarományhoz tartozó egyszerű információk átadása
- Interakció az utazás és turizmus tématarományban

TEVÉKENYSÉGEK.

- **projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban**
 - híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országokban
 - híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon
 - lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
 - 'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
 - hogyan készüljünk fel egy külföldi utazásra: utazási előkészületekről lista készítése
- **internetes kutatás**
 - érdekes, szokatlan szállások
 - különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban
- **játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!**
- **felmérés készítése az osztályban**
 - ki melyik országot szeretné megismerni, melyik a legnépszerűbb célpont?
 - ki hol szeretne nyaralni? (tengerpart?, Balaton?, hegyvidék? stb.)
- **szituációs játék**
 - szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés

- **'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a turistacsoport'**
- **panaszlevél és/vagy kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről**

TÉMAKÖR: Öffentliches Leben

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;
- értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;
- információt cserél, információt kér, információt ad.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Angestellte in sozialen Institutionen und im Dienstleistungssektor
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle und öffentliche Institutionen, Dienstleistungen, Restaurants, Hotels, berühmte Orte und Sehenswürdigkeiten im In- und Ausland, Leben in der Stadt und auf dem Land
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Eintrittskarten, Unterlagen, Prospekte
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: kulturelle Ereignisse, Unterhaltungsmöglichkeiten
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Verwaltung, Dienstleistungen, Wegbeschreibung, Auskunft geben, Vorstellung von Sehenswürdigkeiten
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Hobbys, Freizeit, Kultur, Sport, Lesen, Filme, Unterhaltung
- A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása

TEVÉKENYSÉGEK:

- **projektmunka, egyéni bemutatók**
 - **mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?**
 - **mi szórakoztat minket?**
- **vitakészség fejlesztése**
 - **vidéki-városi élet előnyei és hátrányai**
 - **'mozik' – kellenek még?**
 - **klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?**
- **írás-készség fejlesztése**

- **brossúrák, adatlapok kitöltése**
- **film/könyv - ajánló brossúra készítése**
- **egy német nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő – film megtekintése, megbeszélése**
- **egy német nyelvű novella órai feldolgozása**

TÉMAKÖR: Bezüge zur Zielsprache und zum Sprachenlernen

ÓRASZÁM: **15 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;
- tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ismeretlen szavak valószínű jelentését szövegösszefüggések alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
- hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Sprachkönnen und Sprachkenntnisse, Sprachlernstrategien, Sprache
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása
- Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása

TEVÉKENYSÉGEK

- **gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére**
- **nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán**
- **internetes kutatás és beszámoló**
 - **új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról**
 - **a magyar és a német nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról**
 - **a dialektusokról**
 - **kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai**

- **olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése**
- **'Osztálykönyvtár'**
 - **évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása**
 - **könnyített olvasmány tartalmának előadása rövid szerepjátékkal**
- **írás készség fejlesztése**
 - **cikkek egy havonta megjelenő német nyelvű osztály 'hírlaphoz' (pl: 'LUX') felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat**
 - **német nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal célnyelven**

TÉMAKÖR: Interkulturelle und landeskundliche Themen

ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- **célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket;**
- **találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;**
- **megismerkedik hazai idevágó legfőbb országismereti és történelmi eseményekkel a célnyelven;**
- **megismeri a célnyelvi országok jellemzőit és kulturális sajátosságait;**
- **a célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- **Célnyelvi és hazai kulturális szokások, jellemzők ismerete**
- **Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete**
- **Főbb hazai országismereti jellemzők ismerete célnyelven**
- **Legfontosabb hazai látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven**
- **A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása**

TEVÉKENYSÉGEK:

- **projektmunka**
 - **a hagyományok ápolása Magyarországon és Németországban**
 - **a falvak szerepe manapság a két országban**
 - **mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?**
- **internetes kutatómunka**
 - **a karácsonyfa eredete és elterjesztése**
 - **a német himnusz eredete és története**
- **prezentáció**
 - **a karácsony ünneplése a világ országaiban**
 - **a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye és hatása más országokra**
- **játék**
 - **leírás készítése/receptek – magyar vagy német specialitás?**
 - **kvíz különböző országok étkezési szokásairól**
- **„kritika” írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba**
- **vitafórum**

- milyen kulturális meglepetés érhet a célnyelvi országban?

TÉMAKÖR: Fächerübergreifende Themen und Situationen

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;
- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból
- Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven

TEVÉKENYSÉGEK

- **projektmunka (egyéni)**
 - szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához
 - egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése
- (papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről
- **vitafórum**
 - melyik tantárgy 'hasznos' a felnőtt életben?
 - kell-e a mindennapos testnevelés?
 - fontos-e a zene és a tánc?
 - kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?
 - fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?
- **játék**
 - szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?
 - történelmi események modellezése szerepjátékkal

TÉMAKÖR: Aktuelle Themen

ÓRASZÁM: 16 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;

- megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;
- megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven
- Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

TEVÉKENYSÉGEK:

- **online videók megtekintése**
 - hírműsorok
 - aktuális eseményekről szóló tudósítások
 - riportok
- **szerepjáték**
 - 'néma' videókhoz szövegkészítés és eljátszás
 - TV interjúkészítés egy híres emberrel (pl. sportolóval)
- **internetes kutatómunka**
 - egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról
 - szókincsfejlesztés a média világához
- **nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv**
 - a szalagcímek nyelvezete
 - az újságcikkek stílusa, szerkezete
 - különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

TÉMAKÖR: Wissenschaft und Technik, Kommunikation

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- az adott tématarományban értelmez nyelvi szintjének megfelelő hallott és írott célnyelvi szövegeket kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is;
- az adott tématarományban szóban és írásban létrehoz szövegeket különböző szövegtípusokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Geräte für Alltagsmenschen, Technik im Haushalt, Handy, Computer, Internet
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Nutzung der Technologie im Alltag, im Studium oder in der Arbeit

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: Internet, soziale Netzwerke
- Egyszerű információ átadása a tudomány és technika témakörében

TEVÉKENYSÉGEK:

- projekt munka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...
 - a közlekedést?
 - a házimunkát?
 - az oktatást?
 - a kommunikációt?
- internetes kutatómunka és prezentáció
 - a világ legfontosabb találmányai
 - a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben
 - a tudományos élet „fáklyavívői” a történelem folyamán
- vitafórum
 - az internet jövője
 - mire jó a virtuális valóság?
 - haladás-e minden változás?
 - közösségi oldalak előnyei és hátrányai

TÉMAKÖR: **Unterhaltung**

ÓRASZÁM: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- kiemeli, kiszűri konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- értelmez egyszerű szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt;
- rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;
- üzeneteket ír;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja;
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és élményalapú játékos nyelvtanulásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő német nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és élményalapú nyelvtanulás céljára

TEVÉKENYSÉGEK:

- **internetes kutatómunka**
 - **külföldi kulturális események megismerése, bemutatása**
 - **hazai fesztiválok bemutatása, értékelése**
 - **érdekes kiállítások, múzeumok bemutatása**
- **kedvenc filmem bemutatása németül**
- **kedvenc számom bemutatása, meghallgatása**
 - **a szöveg leírása és értelmezése**
- **egy tudásszintnek megfelelő könnyített olvasmány elolvasása**
- **egy német nyelvű játékfilm közös megtekintése, megvitatása**

TÉMAKÖR: Wissenserwerb, Wissensvermittlung

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri és igyekszik azokat kihasználni;
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;
- felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel német nyelven
- A tanult témákhoz kapcsolódó releváns német nyelvű információ megszerzése

TEVÉKENYSÉGEK:

- **projektmunka (egyéni vagy csoportos)**

- prezentáció/hangfelvétel/videofelvétel készítése különböző témákban és ezek bemutatása az osztálynak
- kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban
- német nyelvű filmek, programok ismertetése a németes faliújságon írásban
- projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók német nyelvű írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

Orosz nyelv: 2. élő idegen nyelv

Célok és feladatok

Az idegen nyelvek oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése. A második élő idegen nyelv esetén a nevelési-oktatási szakasz fő célkitűzése az alapfokú, felhasználóképes nyelvtudás megszerzése, amelyben az iskolai nyelvtanításon túl fontos szerepet játszanak a digitális eszközök, az internet, és a nyelvórakon kívüli nyelvtanulási lehetőségek (idegen nyelvű filmek, könnyített olvasmányok, e-mail levelezés, idegen nyelvű színi előadások, internetes kutatási feladatok stb.).

A második idegen nyelv tanítása a 9-12. évfolyamon szervesen épül a korábbi évfolyamokon megkezdett anyanyelvi fejlesztésre, annak eredményeire, valamint az első élő idegen nyelv tanulása során szerzett tapasztalatokra, és a kialakult tanulási stratégiákra. Továbbra is fontos szerepet játszik a nyelvtanulás iránti motiváció fenntartása és erősítése, ugyanakkor egyre inkább középpontba kerül a valós élethelyzetekben, valamint a pályaválasztás és a továbbtanulás során felhasználható nyelvtudás és a nyelvi tudatosság.

Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Az idegen nyelvek tanulása során fejlődik a tanuló memóriája, a korábban tanult elemek felidézését és rendszerezését igénylő tanulási teljesítménye. A tanuló képessé válik a nyelvtanulási stratégiák felismerésére és ezek alkalmazására, ez pedig hasznosul más tantárgyak esetében is. A tanuló megtanulja a hibákra történő visszajelzések elfogadását, a hibák kijavításának szükségességét, valamint képessé válik saját és társai fejlődésének értékelésére. A tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségek felismerésével és kihasználásával is készül az egész életen át tartó tanulásra.

A kommunikációs kompetenciák: A nyelvórai tevékenységek képessé teszik a tanulót arra, hogy az élő idegen nyelven árnyaltan fejezze ki, objektíven támassza alá, szemléltesse gondolatait, hallgassa meg társait, társaival közösen hozzon döntéseket, formáljon véleményt, információt és tudást osszon meg. Képekre, ábrákra, hanganyagokra, szövegekre idegen nyelven utal, azokra vonatkozóan véleményt fogalmaz meg és állást foglal, s ezeket felhasználva, párban vagy csoportban, további kommunikációs feladatokat old meg. Nyelvtudását személyes és online nyelvi érintkezésben kapcsolatépítésre használja fel.

A digitális kompetenciák: Az idegen nyelvek tanulása során a tanuló úgy használja a digitális eszközöket, forrásokat és mobiltelefonos applikációkat, hogy a célnyelv jellemző kifejezéseit és pragmatikáját megfelelően alkalmazza, valamint saját fejlődését és tanulását támogassa. Ezzel lehetővé válik az idegen nyelvű szövegalkotás, szövegértés és nyelvi interakciók fejlesztése digitális felületeken és eszközök használatával.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: Az idegen nyelv tanulása során a tanulónak több szempontból fejlődik a gondolkodása, mely során egyre több nyelvi elemet képes felismerni, felidézni, az egymásra épülő elemeket logikusan elrendezni és alkalmazni. A feldolgozott témák hatására mérlegelő gondolkodása és problémamegoldó készsége, a nyelvek közötti kódváltást lehetővé tevő kognitív képességei is fejlődnek. Nyelvtudása növeli az információszerzési és tudásmegosztási lehetőségeit.

A személyes és társas kompetenciák: A társas kompetenciák fejlődéséhez hozzájárulnak a nyelvórakon gyakran párban vagy csoportban végzett feladatok, valamint egyéb, kooperáción

alapuló tanulási tevékenységek is, melyek során fejlődik együttműködési készsége, kitartása, cél- és feladattudata. A nyelvtudás növeli a tanulók önbizalmát, önbecsülését, valamint fejleszti más nemzetek tagjaihoz, kultúrájához és az idegen, ismeretlen világokhoz való viszonyát.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: Az idegen nyelv tanulása során a tanuló nyitottá válik a saját országa, nemzete és más népek történelmére, kultúrája közötti eltérésekre, elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek. A korszerű nyelvtanítás szükségszerűen magában foglalja a tanuló életkorának megfelelő alkotó tevékenységeket és az alkotással kapcsolatos tartalmakat.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A kompetencia fejlesztése valós nyelvi célok és helyzetek idegen nyelven történő leképezésével valósul meg. Egy nyelvi feladat megoldása közben a tanuló együttműködik, hagyományos és digitális forrásokat használ, kommunikál, problémát vitat meg, döntéseket hoz, ezekről beszámol és mindezek felkészítik a munkavállalásra.

Módszerek

Az idegennyelv-tanítás tevékenység- és tanulóközpontú, vagyis a tanuló számára olyan életkorának, illetve érdeklődésének megfelelő szituációkat teremt, amelyekben a nyelvet eszközként hatékonyan használja, a nyelvi funkciókat kommunikációs szándékának megfelelően alkalmazza és birtokában van a megfelelő szókincsnek.

Fontos a nyelvtanításban az interdiszciplináris, azaz a tantárgyak között átívelő szemlélet, mely épít a más tantárgyak keretében szerzett előzetes tudásra, képes új kapcsolódási pontok kialakítására, az idegen nyelven megszerzett ismeretekkel pedig gazdagítja más tantárgyak tanulását.

Az interdiszciplináris szemlélet mellett a második idegen nyelv tanítása-tanulása szervesen épít az anyanyelvi ismeretekre és az első idegen nyelv tanulása során megszerzett stratégiák alkalmazására, valamint a nyelvek közötti hasonlóságokra és különbségekre.

A hosszútávon fenntartható nyelvi fejlődés érdekében kiemelten fontosak, hogy a tanórán kívüli nyelvhasználati és nyelvtanulási tevékenységek. Ezek azok a feladatok, amelyek révén a tanuló nyelvtanulási céljai élővé, valódivá és elérhetővé válnak, erősítik a motivációt és annak fenntartását. A diák tudatában van annak, hogy a nyelvtanulás kulcsfontosságú szerepet tölt be a körülöttünk lévő világ megismerésében és megértésében.

A nyelvtanuló aktív, önálló, önszabályozó nyelvtanulóvá válása elengedhetetlen feltétele az élethosszig tartó tanulás megalapozásának is. Fejlesztéséhez a második idegen nyelv tanulása során szükség van a már az első idegen nyelv kapcsán megismert tanulási stratégiák további alkalmazására és fejlesztésére, az önálló tanulás meg tapasztalásában való útmutatásra, valamint az önértékelés és a társértékelés alkalmainak folyamatos megteremtésére. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projekt munka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. Az oktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.

Az iskolai és az otthon elvégzendő feladatoknak köszönhetően a diák egyre inkább képessé válik arra, hogy digitális eszközökön keresztül is megértse és létrehozza szöveget, valamint interakciót folytasson és tartalmat közvetítsen idegen nyelven.

A második élő idegen nyelvi órák során, valamint az iskolán kívüli célnyelvi tevékenységek által a nyelvtanuló részesévé válhat egy újabb kultúrának, kapcsolatot teremthet a célnyelven beszélőkkel, ilyen módon a saját és más kultúrákkal szembeni tudatossága fejlődik.

A nevelési-oktatási szakasz egyik legfontosabb célja a szövegkompetencia, azaz a szövegekkel való munka tudatos fejlesztése. A nyelvtanulóknak képessé kell válniuk arra, hogy a szövegeket megértsék, hasonlókat létre tudjanak hozni, és azokból kinyert információkat fel tudják használni saját céljainak megvalósítására.

A tanulókat képessé kell tenni arra, hogy a szövegértés és a szövegalkotás során a nyelvi eszközök szövegben betöltött funkcióját tudatosan kezeljék, valamint szövegösszetartó és figyelemvezető eszközöket használjanak.

A nyelvi tartalmak és eszközök átadása az első nyelvhez hasonlóan kontextusba ágyazottan, szövegek alapján, konkrét beszédhelyzetekben, akár nonverbális és/vagy vizuális elemekkel megsegítve történik.

Tanulási eredmények

A második idegen nyelvből 12. évfolyam végére a KER szerinti A2 nyelvi szint a kimeneti elvárás.

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló ismer és egyre tudatosabban használ nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, valamint ezeket más tanulási területeken is alkalmazza kompetenciáinak mélyítésére. Készül továbbá az aktív nyelvtanulás eszközeivel az egész életen át tartó tanulásra. Életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hagyományos és digitális nyelvtanulási forrásokat használ, célnyelvi (könnyített) olvasmányokat olvas, továbbá kiaknázza a tanórán kívüli nyelvtanulási lehetőségeket szórakozásra, kommunikációra, közvetítésre, ismeretszerzésre és tudásmegosztásra.

A szakasz végére - témakörtől függetlenül - a második idegen nyelvből a tanuló:

- részt vesz a változatos szóbeli interakciót és kognitív kihívást igénylő nyelvórai tevékenységekben;
- változatos, kognitív kihívást jelentő írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó hangzószövegekben megjelenő információkat;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő írott szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is alkot szöveget szóban és írásban;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is folytat célnyelvi interakciót az ismert nyelvi eszközök segítségével;
- digitális eszközökön és csatornákon keresztül is megérti az ismert témához kapcsolódó írott vagy hallott szövegeket;
- nyomtatott és/vagy digitális alapú segédeszközt, szótárt használ.

A helyi tanterv kerettantervi megfeleltethetősége

Jelen helyi tanterv a NAT 2020-hoz illeszkedő „*Élő idegen nyelv. A második idegen nyelv tantárgy kerettanterve 9-12. évfolyam*” tartalmi szabályzó alapján készült.

Élő idegen nyelv: Orosz

Óraterv: 10-12. évfolyam

Tantárgy	9. évf.	10. évf.	11. évf.	12. évf.
Orosz nyelv (2. idegen nyelv)	3-óra	3 óra	3 óra	3 óra

9–10. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak az a fő célja, hogy a tanuló megismerkedjen az orosz nyelv alapvető szerkezetével, alapszókincsével, és előző nyelvtanulási tapasztalatai segítségével a második idegen nyelvből is fejleszthesse kommunikatív és interkulturális kompetenciáját.

Nyelvtudásának fejlődésével egyidőben a tanuló ebben a szakaszban is tovább halad az önálló, tudatos nyelvhasználóvá válás útján. Egyre jobban érti, hogy a felnőtt élet, elsősorban a továbbtanulás és a szakmai boldogulás egyik alapvető kulcsa a használható nyelvtudás.

Ebben a nevelési-oktatási szakaszban a tanuló különböző szövegtípusokkal, olvasmányokkal ismerkedik meg. A gondosan kiválasztott, lehetőség szerint autentikus szövegek feldolgozása során fejlődik szövegalkotási, szövegértési, valamint interakciós készsége.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerinti **A1+** szintet.

A 9–10. évfolyamon az orosz mint második idegen nyelv tantárgy alapóraszám: 204 óra.

Nyelvi elemek, struktúrák az orosz mint második idegen nyelvre a 9-10. évfolyamon

- cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben

– cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben

– cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben

– birtoklás: *У меня есть/нет*

– mennyiségi viszonyok: tőszámnevek és sorszámok, határozott és határozatlan mennyiség

– minőségi viszonyok: *Какой? Какая? Какое? Какие?*

– főnév és melléknév egyeztetése

– térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás, elöljárószók

– időbeli viszonyok: gyakoriság – *Как часто?*, időpontok – *Когда?* (*в понедельник, летом, на прошлой неделе*)

– esetviszonyok: Именительный падеж, Винительный падеж, Предложный падеж

– szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak (*и, но, так как, поэтому, потому что*),

– névmások

– kérdőmondatok, kérdőszavak (*кто? что? где? куда? как?*)

– modalitás: *хотеть, должен, мочь*

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
<i>Личность человека. Семейные отношения. Стиль жизни.</i>	40
<i>Окружающая среда</i>	20
<i>Школа</i>	30
<i>Транспорт. Отдых. Туризм</i>	10
<i>Общественная жизнь</i>	10
<i>Изучение иностранных языков</i>	30
<i>Межкультурные и страноведческие темы</i>	20
<i>Междисциплинарные темы и ситуации</i>	15
<i>Актуальные темы</i>	9
<i>Развлечение</i>	10
<i>Приобретение знаний, передача информации</i>	10
Összes óraszám:	204

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- adott témатartományban megért egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget;
- adott témатartományban létrehoz egyszerű, többnyire ismert nyelvi elemeket tartalmazó célnyelvi szöveget, tanult és begyakorolt nyelvi eszközökkel;
- felismeri és használja a legegyszerűbb mindennapi nyelvi funkciókat életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű helyzetekben interakciót folytatva.

TÉMAKÖR: *Личность человека. Семейные отношения. Стиль жизни.*

ÓRASZÁM: 40 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott témатartományban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- üzeneteket ír;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;

- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *члены семьи, друзья*
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *дом, квартира*
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *помещения, мебель, одежда*
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *семейные праздники*
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *хобби, еда и напитки, одежда и обувь*
- A témakörre jellemző alapvető fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: 2-3 főbb ünnephez (pl. *День рождения, Новый год*) kapcsolódó alapszintű kifejezés, állandósult szókapcsolat ismerete
- Személyes környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata
- Alapvető érzések begyakorolt állandósult nyelvi fordulatok segítségével történő átadása

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg (PPT)
 - családfa készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása
 - a lakóhely és környezetének bemutatása
 - legjobb barát/barátnő bemutatása rajz/fénykép alapján (külső-belső tulajdonságok, szokások, közös programok bemutatása)
- szituációs játékok: üdvözlés – bemutatkozás – elköszönés
- ismerkedés az orosz ünnepekkel, szokásokkal film segítségével
- projektmunka csoportban
 - plakát készítése: mit teszünk környezetünk védelme érdekében otthon, az iskolában, lakóhelyünkön?
 - csoportos internetes kutatómunka: 'Családok a nagyvilágban' képek gyűjtése, azok bemutatása, összehasonlítása az órán
 - 'Ezek vagyunk mi' (kedvenc együtteseink, kedvenc tantárgyaink, kedvenc filmjeink, színészeink, olvasmányaink, játékaink stb.)
- szóbeli mini-prezentációk: 'Napirendem'; családtagjaim napirendje, szabadidő
- kérdőívek megalkotása, kitöltése, illetve írásbeli/szóbeli összegzése:
 - 'Különóráink és hobbijaink' (időpont, helyszín stb.)
- internetes kutatás: *Мой любимый спортсмен/художник/актер*
- szerepjátékok
 - interjú egy híres emberrel/kedvenc hősszel/színésszel/énekeseddel az életéről és családjáról
 - ismerkedés az új osztálytársakkal – kérdések és feleletek

TÉMAKÖR: *Окружающая среда*

ÓRASZÁM: 20 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- üzeneteket ír;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *животные, растения*
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *природа*
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *природные катастрофы*
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *охрана окружающей среды, охрана животных, владение домашними животными*
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *погода*
- Közvetlen környezethez tartozó egyszerű információk átadása egyszerű nyelvi elemekkel
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)
 - magyarországi állatkertek és lakóik
 - az árvizek pusztításai Magyarországon és a világban
 - lakóhelyem, környezetem
- internetes kutatás – szörfelő
 - milyen állatok élnek Oroszországban?
 - hol van a legtöbb földrengés és működő vulkán a világban?
- az időjárás különbségei Oroszországban és Magyarországon
- projektmunka: kiskedvenc bemutatása kép segítségével (képességek, szokások bemutatása)
- Barkochba
- kvíz, keresztretjtvény készítése

TÉMAKÖR: *Школа*

ÓRASZÁM: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;

- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az ajánlott adott tématarományhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószóvegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és a feladatmegoldás során;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvórai tevékenységek és feladatmegoldás során;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok ismételését vagy betűzését kéri;
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a tevékenység céljainak megfelelően alkalmazza.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *сокласник*
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *школа*
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *школьные предметы*
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *уроки, внешкольные мероприятия, школьные праздники, изучение иностранных языков*
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *учёба, использование иностранных языков вне школы, мероприятия, традиции*
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *школьные предметы, знания, цели изучения иностранных языков*
- Részvétele tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka: egyéni vagy csoportos
 - iskolai szokások, napirend, órarend
 - iskolai szabályok
 - iskolai öltözködés Magyarországon és a célnyelvi országokban
 - tantárgyak összehasonlítása a két országban, iskolai időbeosztás összehasonlítása, tanórán kívüli tevékenységek összehasonlítása
 - kedvenc tanárom bemutatása

- kérdőív készítése
 - kedvenc tantárgyak, ki miben érzi jónak / kevésbé jónak magát – szóbeli összesítés
- kutatómunka: szótanulási stratégiák – a különböző módszerek bemutatása
- csoportos feladat
 - szókétyákból mondatalkotás – melyik csoport tudja az összes kétyáját felhasználni?
 - mi mindent csinál az ideális nyelvtanuló idegen nyelven?

TÉMAKÖR: *Транспорт. Отдых. Туризм*

ÓRASZÁM: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *туристы*
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *цель поездки, достопримечательности*
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *памятник, заграничный паспорт и другие документы, транспортные средства*
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *праздники и памятные даты в Венгрии и за рубежом*
- Az utazás és turizmus tématerományhoz tartozó egyszerű információk átadása
- Interakció az utazás és turizmus tématerományban

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka egyénileg (prezentáció készítése képekkel és annak szóbeli bemutatása)
 - Oroszország látnivalói, nevezetességei
 - Magyarország híres látnivalói
 - Lakóhelyem nevezetességei
 - 'Álmutazásom'
- projektmunka csoportosan
 - egy osztálykirándulás megtervezése
 - fontos turisztikai hazai és orosz események (pl. fesztiválok, sportesemények, kiállítások)
- internetes kutatómunka
 - útvonalterv Oroszországba, milyen országokon, városokon kell átutazni?
- szerepjátékok
 - idegenvezető – izgága, kérdésekkel teli csoport

- szállodai recepció - igényes vagy akadékoskodó vendég

TÉMAKÖR: *Общественная жизнь*

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *работники в социальных учреждениях и обслуживающий персонал*
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *культурные и общественные учреждения, сфера обслуживания, рестораны, достопримечательности, жизнь в городе и в провинции/в селе*
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *входные билеты, документы, брошюры*
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *культурные мероприятия, возможности для развлечения*
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *описание дороги, предоставление информации*
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *формы развлечения, искусство и культурные мероприятия*
- A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése

TEVÉKENYSÉGEK:

- szerepjátékok
 - gyorsétteremben
 - utazási irodában
 - utcán: útbaigazítás kérése és adása
 - 'Budapest, Moszkva, Szentpétervár és egyéb híres városok' – helyi látványosságok bemutatása idegenvezetőként
- prospektus, reklám készítése (étterem, mozi, színház, látványosság)
- ismerkedés a reklámok világával: színek, logók, üzenetek
- internetes kutatómunka: a célnyelvi ország és hazánk számokban - rövid bemutatók
- kvízzjáték a célnyelvi országról és hazánkról
- vitaforum: városi és vidéki élet, ki hogyan érvel?
- kérdőív készítése, kitöltése, kiértékelése: a legkedveltebb szabadidős tevékenységek a csoportban (tv, olvasás, internet, közösségi média, tánc, sport stb.) és miért?

TÉMAKÖR: *Изучение иностранных языков*

ÓRASZÁM: 30 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a célnyelv főbb jellemzőit;
- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;
- követi a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést és intonációt a tanult nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez társaival párban és csoportban együttműködik;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *владение иностранными языками, стратегии при изучении иностранных языков, языки*
- Az anyanyelv és a célnyelv közötti legalapvetőbb kiejtésbeli, helyesírási különbségek felismerése
- Az orosz nyelv betű és jelkészletének alkalmazása
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- Az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmak felismerése, akár a tanórán kívül is, digitális csatornákon is
- Alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák használata

TEVÉKENYSÉGEK:

- tanulásmódszertan tudatosan: szótanulási technikák
- nyelvtanulási típusok, stratégiák feltérképezése kérdőívvel
- közös popzenehallgatás, a szöveg egyszerű feldolgozása feladatlappal
- filmnézés a célnyelven
 - a film egy-két jelenetéhez hangalámondás, feliratozás készítése
 - a film egy-két jelenetének dramatizálása, eljátszása
 - keresztretjtvény készítése a film kulcsszavaival
- betűzésverseny
 - ki tudja leggyorsabban a lebetűzött szavakat helyesen leírni?
- egyszerű nyelvezetű szöveg órai feldolgozása (illusztráció, előadás)
- játékos diktálási feladatok
 - подвижный диктант
 - 'Suttogó postás' játék
- egy (alapszintű) könnyített olvasmány elolvasása, egyéni feldolgozása és bemutatása az osztálynak

TÉMAKÖR: *Межкультурные и страноведческие темы*

ÓRASZÁM: **20 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;

- megismeri a célnyelvi ország jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrához kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Főbb célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete, összehasonlítása alapvető hazai szokásainkkal
- Célnyelvi ország főbb országismereti jellemzőinek ismerete
- Hazánk főbb országismereti jellemzőinek ismerete célnyelven
- A célnyelvi kultúrához kapcsolódó alapvető tanult nyelvi elemek alkalmazása

TEVÉKENYSÉGEK:

- Oroszország megismerése hagyományos és digitális kutatómunka, majd órai kiselőadások formájában az alábbi témakörök mentén:
 - az orosz iskolák jellemzői, napirend
 - tipikus orosz ház, lakás
 - mindennapi szokások
 - családon belüli szerepek és feladatmegosztás
 - ünnepek a családban
 - viselkedésszerű különbségek (pl. üdvözlés)
 - állattartási szokások, kedvenc állatok
 - orosz nyaralási szokások
 - orosz időjárás
 - Oroszország tájegységei, országrészei
 - orosz étkezési szokások, tipikus ételek
 - híres helyek a közvetlen lakókörnyezetben
- projektmunka csoportban (plakát készítése): hazánk és Oroszország összehasonlítása – hasonlóságok, különbségek bemutatása (kultúra, étkezés, hagyományok, időjárás, ruházat, történelem stb.)
- rövid dokumentumfilmek megtekintése, elemzése Oroszországról
- jellegzetes orosz ünnepek megszervezése az osztályban/iskolában (pl: 8 марта)

TÉMAKÖR: *Междисциплинарные темы и ситуации*

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Alapvető szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból

TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projekt munka - témák, személyiségek bemutatása

- hogyan tudom alkalmazni nyelvtudásomat más tárgyak tanulásánál?
- egy szabadon választott téma, mely más tárgy tanulása közben felkeltette az érdeklődésemet
- egy híres tudós élete
- Magyarország történelmének egy érdekes alakja
- célnyelven rövid történet, egyéni élmény leírása
- internetes kutatómunka
 - szavak, kifejezések keresése a különböző tantárgyakhoz
- kontúrtérképen országok, népek megjelölése, népnevek gyakorlása
- csoportos projekt
 - társasjáték készítése és játszása - fókuszban egy-egy tantárgy (pl. földrajz, történelem, biológia, művészeti tantárgyak)

TÉMAKÖR: *Актуальные темы*

ÓRASZÁM: **9 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- találkozik a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven a megismert témák alapján

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka
 - aktuális hírek feldolgozása vizuális eszközökkel
 - képaláírások megfogalmazása
 - időjárás-jelentés készítése
- egy izgalmas sportesemény megtekintése a orosz nyelvű híradóban (pl. VB)
 - szógyűjtés az esemény témájával kapcsolatban
 - lenémított film tanulói kommentárral
- szerepjáték
 - interjú készítése egy, a hírekben aktuálisan szereplő híres emberrel
- csoportos interjú: aktuális téma feldolgozásához, vélemények kifejezése irányított kérdések segítségével

TÉMAKÖR: *Развлечение*

ÓRASZÁM: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és játékos nyelvtanulásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő orosz nyelvű akár irodalmi szövegek, filmek felhasználása szórakozás és játékos nyelvtanulás céljára
- Célnyelvi társasjátékok készítése és használata
- Részvétel játékos nyelvi tevékenységekben, drámajátékok „*Праздники и памятные даты*” témakörben

TEVÉKENYSÉGEK:

- egyéni projektmunkák és bemutatók
 - saját szórakozási szokások
 - kedvenc kulturális élmények
- felmérés készítése és kiértékelése: szórakozási szokások az osztályon belül – melyik a legkedveltebb?
- egyéni internetes kutatások oroszul különböző témákban (filmek, színészek, együttesek stb.)
- dalszövegek feldolgozása, nyelvi érdekességek felfedezése
- olvasási verseny az osztályon belül
- egy választott könnyített olvasmány feldolgozása
- orosz tinédzser naplói írási minták megismerése, kipróbálása
- e-mailezés németül
- közösen választott dal/képregény/film/könyv órai feldolgozása
- csoportchat: közös online csoport létrehozása, használata - vélemények, rövid blogok írása

TÉMAKÖR: *Приобретение знаний, передача информации*

ÓRASZÁM: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;
- találkozik az érdeklődésének megfelelő, akár autentikus szövegekkel elektronikus/digitális csatornákon, tanórán kívül is;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egyszerű, releváns információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel orosz nyelven
- A tanult témákhoz kapcsolódó orosz nyelvű, egyszerű információ megszerzése

TEVÉKENYSÉGEK:

- projekt munka, kiselőadás, internetes kutatómunka saját, választott témából
- poszter készítése
- prezentáció

11–12. évfolyam

Ennek a nevelési-oktatási szakasznak az a fő célja, hogy a tanuló a már megszerzett A1+ szintű nyelvtudását tovább fejlessze. A tanuló középiskolai tanulmányai végére már rendelkezik bizonyos szintű tudással és tapasztalattal ahhoz, hogy nyelvtudását fel tudja használni a körülötte lévő világ megismerésére, információszerzésre és –cserére, valamint valós kommunikációra, kapcsolatépítésre.

Változatlanul fontos szerepet kap az önálló nyelvtanulás fejlesztése, mert a középiskolai évek végére a tanulónak második idegen nyelvből is képessé kell válnia nyelvtudása önálló fenntartására és továbbfejlesztésére, valamint arra, hogy nyelvtudását személyes és szakmai életében való használatra adaptálni tudja.

A szakasz végére a tanuló eléri a KER szerint meghatározott **A2** szintet.

Nyelvi funkciók az orosz mint második idegen nyelvre a 11-12. évfolyamon:

- információkérés, információadás
- véleménykérés és arra reagálás
 - egyetértés kifejezése
 - egyet nem értés kifejezése
 - akarat kifejezése
 - képesség kifejezése
 - lehetőség kifejezése
 - remény kifejezése
 - bizonyosság, bizonytalanság kifejezése
 - kérés és arra történő reakció kifejezése
 - kínálás, illetve javaslat és arra történő reakció kifejezése
 - meghívás és arra történő reakció kifejezése
 - visszakérdezés kifejezése nem értés esetén
 - öröm kifejezése
 - bánat / bosszúság kifejezése
 - események leírása

Nyelvi elemek és struktúrák az orosz mint második idegen nyelvre a 11-12. évfolyamon:

- cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben
 - cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben
 - cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben

- birtoklás: *У меня есть/нет*
- felszólító mód: *Повелительное наклонение*
- feltételes mód: *Условное наклонение*
- *minőségi viszonyok*: *Какой? Какая? Какое? Какие? Как?*
 - hasonlítás
 - melléknév és főnév egyeztetése
 - térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás
 - elöljárószavak
- időbeli viszonyok: gyakoriság – *Как часто? (редко, ежедневно, еженедельно, ежемесячно, ежегодно)*, időpontok - *Когда? (с ... до) Сколько времени?/Который час? (8 часов, в часов 8)*
- modalitás: *любить, уметь, хотеть, должен, мочь, нужно, надо* ígék
- esetviszonyok: *Именительный падеж, Винительный падеж, Предложный падеж, Дательный падеж, Родительный падеж, Творительный падеж*
- szövegkohéziós eszközök: kötőszavak (*но и, или, потому что, поэтому, чтобы, так как*) és névmások
- szöveggrammatikai eszközök: névmások

Az egyes témakörök tanulási eredményeként a tanuló:

- adott tématarományban megért egyszerű célnyelvi szöveget;
- adott tématarományban létrehoz egyszerű célnyelvi szöveget;
- adott tématarományban nyelvi szintjének és életkorának megfelelő interakciót folytat a tanult nyelvi elemek felhasználásával.

A 11–12. évfolyamon az orosz mint idegen nyelv tantárgy alapóraszám: 186 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

<i>Témakör neve</i>	<i>Óraszám</i>
<i>Личность человека. Семейные отношения. Стиль жизни.</i>	25
<i>Окружающая среда</i>	20
<i>Школа и выбор профессии</i>	20
<i>Транспорт. Отдых. Туризм</i>	10
<i>Общественная жизнь</i>	10
<i>Изучение иностранных языков</i>	15
<i>Межкультурные и страноведческие темы</i>	20
<i>Междисциплинарные темы и ситуации</i>	15
<i>Актуальные темы</i>	16
<i>Наука и техника, коммуникация</i>	10
<i>Развлечение</i>	10
<i>Приобретение знаний, передача информации</i>	15
Összes óraszám:	186

ТÉМАКÖР: *Личность человека. Семейные отношения. Стиль жизни.*

ÓRASZÁM: 25 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- elmesél rövid, személyes történetet egyszerű nyelvi eszközökkel, önállóan, a cselekményt lineárisan összefűzve;
- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- váratlan, előre nem kiszámítható eseményekre, jelenségekre és történésekre is reagál egyszerű célnyelvi eszközökkel, személyes vagy online interakciókban;
- üzeneteket ír;
- egyszerűen megfogalmazza személyes véleményét, másoktól véleményük kifejtését kéri, és arra reagál, elismeri vagy cáfolja mások állítását, kifejezi egyetértését vagy egyet nem értését;
- kifejez tetszést, nem tetszést, akaratot, kívánságot, tudást és nem tudást, szándékot;
- kifejez kérést, javaslatot, meghívást, kínálást és ezekre reagálást;
- kifejez alapvető érzéseket, például örömet, sajnálkozást, bánatot, elégedettséget, elégedetlenséget;
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- megoszt alapvető személyes információkat magáról egyszerű nyelvi elemekkel;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *знакомые, члены семьи, друзья, родственники*
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *моё место жительства*
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *помещения в доме, обстановка мебели, предметы домашнего обихода, одежда и аксессуары*
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *праздники, школьные и семейные праздники*
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *развлечения, здоровая пища, у врача, уход за домом*

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *семейные связи, социальные отношения, одежда и мода, частые заболевания, позитивные и негативные черты характера*
- Személyes témákhoz tartozó információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

TEVÉKENYSÉGEK:

- projekt (egyéni): családfa készítése, képekkel, szóbeli prezentációval (a folyamatos összefüggő beszéd gyakorlására)
 - közeli és távoli rokonok, kedvenc rokonaim
 - érdekes családi történetek a múltból
 - családi ünnepek
 - szomszédi kapcsolatok
- szóbeli mini-prezentációk: a mai és a régmúlt mindennapjainak összehasonlítása
- projektmunka csoportban: város tervezése helyszínek megnevezésével
- internetes kutatómunka és csoportos projekt
 - családok Oroszországban, különbségek, hasonlóságok
 - a modern kor családtípusai
 - szerepek a családon belül
- vitafórum: pl. tinédzserek helyzete a családban
- szerepjáték: pl. az orvosnál
- prezentáció készítése: családi ünnepek a orosz és magyar családoknál – hasonlóságok és különbségek
- közvélemény kutatás: hobbik, érdeklődési körök

TÉMAKÖR: ***Окружающая среда***

ÓRASZÁM: **20 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rövid, egyszerű, összefüggő szövegeket ír a tanult nyelvi szerkezetek felhasználásával az ismert szövegtípusokban, az adott tématarományban;
- értelmez életkorának megfelelő nyelvi helyzeteket hallott szöveg alapján;
- kommunikációt kezdeményez egyszerű hétköznapi témában, a beszélgetést követi, egyszerű, nyelvi eszközökkel fenntartja és lezárja;
- az életkorának megfelelő mindennapi helyzetekben a tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdéseket tesz fel, és válaszol a hozzá intézett kérdésekre;
- véleményét, gondolatait, érzéseit egyre magabiztosabban fejezi ki a tanult nyelvi eszközökkel;
- a tanult nyelvi elemeket többnyire megfelelően használja, beszédszándékainak megfelelően, egyszerű spontán helyzetekben;
- megoszt alapvető személyes információkat környezetéről egyszerű nyelvi elemekkel;
- ismerős és gyakori alapvető helyzetekben, akár telefonon vagy digitális csatornákon is, többnyire helyesen és érthetően fejezi ki magát az ismert nyelvi eszközök segítségével.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *животные, растения*
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *природа, дом, города, в селе/в деревне*
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *природные катастрофы*
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *охрана окружающей среды, охрана животных, владение домашними животными, охрана природных ископаемых*
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *погода, климат, времена года*
- Környezethez tartozó információk átadása
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata

TEVÉKENYSÉGEK

- internetes kutatás
 - veszélyeztetett állatok
 - kihalt növényfajok
 - nemzeti parkok a célnyelvi országokban és Magyarországon
 - a tengerek szennyezése - műanyagszigetek a tengerben
- kiselőadás készítése
 - veszélyben a Földünk
 - a klímaváltozás jelenlegi és lehetséges hatásai
 - a nemzeti parkok és állatkertek feladatai
 - mennyire egészséges lakóhelyem környezete?
- vitafórum
 - hasznosak-e az állatkertek?
 - jó-e kutyát tartani lakótelepi lakásban?
- egy orosz nyelvű természetfilm megtekintése
- projektmunka: kiskedvenc bemutatása kép segítségével (képességek, szokások bemutatása)

TÉMAKÖR: ***Школа и выбор профессии***

ÓRASZÁM: **20 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a szintjének megfelelő, nonverbális vagy vizuális eszközökkel támogatott célnyelvi óravezetést és utasításokat, kérdéseket;
- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;
- egyre magabiztosabban kapcsolódik be történetek kreatív alakításába, átfogalmazásába;

- felkészülést követően röviden, összefüggően beszél az adott tématarományhoz tartozó témákban;
- képet jellemez röviden, ismert nyelvi fordulatok segítségével, segítő tanári kérdések alapján;
- változatos, kognitív kihívást jelentő szóbeli és írásbeli feladatokat old meg önállóan vagy kooperatív munkaformában, a tanult nyelvi eszközökkel, szükség szerint tanári segítséggel;
- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projekt munkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- a főbb szövegtípusok jellegzetességeit követi;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő, egyszerű hangzószövegben a tanult nyelvi elemeket;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő hangzó szöveget a változatos nyelvtanulási tevékenységek és a feladatmegoldás során;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *работники школы*
- A témakörre felismeri a főbb, életkorának megfelelő hangzó szövegtípusokat;
- megkülönbözteti a főbb, életkorának megfelelő írott szövegtípusokat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- véleményét írásban, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazza, és arról írásban interakciót folytat;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- egyszerű mondatokat összekapcsolva mond el egymást követő eseményekből álló történetet, vagy leírást ad valamilyen témáról;
- összekapcsolja az ismert nyelvi elemeket egyszerű kötőszavakkal (például: és, de, vagy);
- nem értés esetén a meg nem értett kulcsszavak vagy fordulatok magyarázatát kéri vagy visszakérdez;
- alkalmazza az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő írott, nyomtatott vagy digitális alapú szöveget a változatos nyelvtanulási tevékenységek és feladatmegoldás során;
- részt vesz szövegértést igénylő nyelvtanulási tevékenységekben;
- részt vesz szövegalkotást igénylő nyelvtanulási tevékenységekben;
- a tanórán bekapcsolódik az interakciót igénylő nyelvi tevékenységekbe, abban társaival közösen vesz részt, a begyakorolt nyelvi elemeket tanári segítséggel a feladat céljainak megfelelően alkalmazza.
- jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *учебные заведения, помещения в школе*
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *школьные предметы в школе и вне школы*
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *уроки, внешкольные мероприятия, школьные праздники, школьные традиции,*

мероприятия, программы и возможности изучения и использования иностранных языков

- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *учёба, использование иностранных языков вне школы, мероприятия, традиции*
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *школьные предметы, знания, цели изучения иностранных языков, разные пути приобретения знаний, владение иностранными языками*
- Részvétel tanórai nyelvi fejlesztő tevékenységekben
- Tanult elemek felhasználása a nyelvi célok elérésére
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő írott és hangzó szöveg felhasználása a nyelvi fejlesztő tevékenységek során

TEVÉKENYSÉGEK:

- **egyéni kutatás és képes beszámoló**
 - régi és új iskolám összehasonlítása - történetük, híres tanáraik
 - a magyarországi és az oroszországi iskolarendszer összehasonlítása
- **csoportmunka / projekt:**
 - egy osztályprogram megtervezése
 - 'Az ideális iskola' jellemzői
- **internetes kutatómunka: képes beszámolók - érdekes iskolák a világ különböző részeiben**
- **vitafórum**
 - hasznos-e az iskolai egyenruha?
 - jó dolog-e a bentlakásos iskola?
 - milyen a jó tanár?
- **íráskészség fejlesztése**
 - beszámoló írása egy iskolai eseményről az iskolai újság részére
 - panaszkodó e-mail írása egy oroszországi barátomnak a sok házi feladatról

TÉMAKÖR: *Транспорт. Отдых. Туризм*

ÓRASZÁM: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- megérti és értelmezi az egyszerű, az adott tématarományhoz kapcsolódó összefüggő szövegeket, és értelmezi a szövegben megjelenő összefüggéseket;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projektmunkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *туристы и туризм*

- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *виды ночлегов, цели поездки, достопримечательности*
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *памятник, выставки, заграничный паспорт и другие документы, транспортные средства, брошюры*
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *праздники и памятные даты в Венгрии и за рубежом*
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *подготовка и планирование поездки, экскурсии по городу*
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *частная поездка, групповая поездка, культурные различия*
- Az utazás és turizmus témaköréhez tartozó egyszerű információk átadása
- Interakció az utazás és turizmus témakörében

TEVÉKENYSÉGEK.

- **projektmunka egyénileg, párban vagy csoportban**
 - híres helyek, épületek bemutatása a célnyelvi országban
 - híres helyek, épületek bemutatása Magyarországon
 - lakóhelyünk turisztikai nevezetességeinek bemutatása célnyelven
 - 'Álomnyaralásom' részletes megtervezése
 - hogyan készüljünk fel egy külföldi utazásra: utazási előkészületekről lista készítése
- **internetes kutatás**
 - érdekes, szokatlan szállások
 - különleges utazási lehetőségek, járművek a nagyvilágban
- **játék: Találd ki, melyik nevezetességről beszélek!**
- **felmérés készítése az osztályban**
 - ki melyik országot szeretné megismerni, melyik a legnépszerűbb célpont?
 - ki hol szeretne nyaralni? (tengerpart?, Balaton?, hegyvidék? stb.)
- **szituációs játék**
 - szállásfoglalás/bejelentkezés/ügyintézés
 - 'Én vagyok az idegenvezető – az osztály a turistacsoport'
- **panaszlevél és/vagy kritika írása: egy hotelről, szórakozóhelyről**

TÉMAKÖR: *Общественная жизнь*

ÓRASZÁM: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó rövid szöveg tartalmát;
- értelmezi az életkorának megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetét;

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- megérti a nem kizárólag ismert nyelvi elemeket tartalmazó rövid írott szöveg tartalmát;
- információt cserél, információt kér, információt ad.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *работники в социальных учреждениях и обслуживающий персонал*
- A témakörre jellemző helyszínekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *культурные и общественные учреждения, сфера обслуживания, рестораны, отели, достопримечательности, жизнь в городе и в провинции/в селе*
- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *входные билеты, документы, брошюры*
- A témakörre jellemző eseményekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *культурные мероприятия, возможности для развлечения*
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *самоуправление, сфера услуги, описание дороги, предоставление информации, представление достопримечательностей*
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *хобби, досуг, культура, спорт, чтение, фильмы, развлечения*
- A közéleti tématarományhoz tartozó egyszerű információk értelmezése és átadása

TEVÉKENYSÉGEK:

- **projektmunka, egyéni bemutatók**
 - mi szórakoztatta nagyszüleinket/szüleinket?
 - mi szórakoztat minket?
- **vitakészség fejlesztése**
 - vidéki-városi élet előnyei és hátrányai
 - 'mozik' – kellenek még?
 - klasszikus zene = a régmúlt pop zenéje?
- **íráskészség fejlesztése**
 - **brossúrák, adatlapok kitöltése**
 - **film/könyv - ajánló brossúra készítése**
- **egy orosz nyelvű – korosztályi érdeklődésnek megfelelő – film megtekintése, megbeszélése**
- **egy orosz nyelvű novella órai feldolgozása**

TÉMAKÖR: *Изучение иностранных языков*

ÓRASZÁM: **15 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- idegen nyelvi kommunikációjában használja a célnyelv főbb jellemzőit;

- értelmezi és használja az idegen nyelvű írott, olvasott és hallott tartalmakat a tanórán kívül is;
- tudatosan használ alapszintű nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat;
- követi a célnyelvi normához illeszkedő beszédtempót a begyakorolt nyelvi elemekben;
- alkalmazza a tanult nyelvi funkciókat társalgás megkezdéséhez, fenntartásához és befejezéséhez;
- tanult nyelvi eszközökkel és nonverbális elemek segítségével tisztázza mondanivalójának lényegét;
- digitális eszközöket és felületeket is használ nyelvtudása fejlesztésére;
- következetesen alkalmazza a célnyelvi betű- és jelkészletet;
- ismeretlen szavak valószínű jelentését szövegösszefüggések alapján kikövetkezteti az életkorának és érdeklődésének megfelelő, konkrét, rövid szövegekben;
- egy összetettebb nyelvi feladat, projekt végéig tartó célokat tűz ki magának;
- nyelvtanulási céljainak eléréséhez megtalálja és használja a megfelelő eszközöket;
- nyelvi haladását többnyire fel tudja mérni;
- hibáit többnyire észreveszi és javítja;
- társai haladásának értékelésében segítően részt vesz.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *знание иностранных языков, стратегии при изучении иностранных языков, языки*
- A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata
- A célnyelvi betű- és jelkészlet következetes alkalmazása
- Tanult nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos alkalmazása

TEVÉKENYSÉGEK

- **gyakorló feladatok készítése (akár online is) az osztálytársak részére**
- **nyelvtani, szókincsfejlesztő játékok készítése és játszása az órán**
- **internetes kutatás és beszámoló**
 - új szavak jelentéséről, eredetéről, szinonimáiról
 - a magyar és a orosz nyelv eredetéről, a különböző nyelvcsaládokról
 - a dialektusokról
 - kedvenc pop dalom érdekes szófordulatai
- **olvasásértés fejlesztése: ismeretlen szavak jelentésének kikövetkeztetése**
- **'Osztálykönyvtár'**
 - évente egy-két könnyített olvasmány elolvasása, egyéni értékelése, ajánlása
 - könnyített olvasmány tartalmának előadása rövid szerepjáttékkal
- **írás készség fejlesztése**
 - cikkek egy havonta megjelenő német nyelvű osztály 'hírlaphoz' (pl: 'LUX') felhasználva az aktuális témákhoz végzett kutatómunkákat
 - orosz nyelvű hirdetőtábla az osztályban az aktuális hírekkel/felhívásokkal célnyelven

TÉMAKÖR: *Межкультурные и страноведческие темы*

ÓRASZÁM: **20 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- célnyelvi kommunikációjába beépíti a tanult interkulturális ismereteket;
- találkozik célnyelvi országismereti tartalmakkal;
- megismerkedik hazai idevágó legfőbb országismereti és történelmi eseményekkel a célnyelven;
- megismeri a célnyelvi ország jellemzőit és kulturális sajátosságait;
- a célnyelvi kultúrához kapcsolódó tanult nyelvi elemeket használja.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Célnyelvi és hazai kulturális szokások, jellemzők ismerete
- Célnyelvi ország országismereti jellemzőinek ismerete
- Főbb hazai országismereti jellemzők ismerete célnyelven
- Legfontosabb hazai látnivalók, országismereti jellemzők bemutatása célnyelven
- A célnyelvi kultúrához kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása

TEVÉKENYSÉGEK:

- **projektmunka**
 - a hagyományok ápolása Magyarországon és Oroszországban
 - a falvak szerepe manapság a két országban
 - mik a legfőbb sportágak a két országban és miért?
- **internetes kutatómunka**
 - a karácsonyfa eredete és elterjesztése
 - a orosz himnusz eredete és története
- **prezentáció**
 - a karácsony ünneplése a világ országaiban
 - a magyar történelem egy kiemelkedő eseménye és hatása más országokra
- **játék**
 - leírás készítése/receptek – magyar vagy német specialitás?
 - kvíz különböző országok étkezési szokásairól
- **„kritika” írása egy étteremről, kulturális programról az iskolai/osztály újságba**
- **vitafórum**
 - milyen kulturális meglepetés érhet a célnyelvi országban?

TÉMAKÖR: *Междисциплинарные темы и ситуации*

ÓRASZÁM: **15 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;

- aktívan részt vesz az életkorának és érdeklődésének megfelelő gyermek-, és ifjúsági irodalmi alkotások közös előadásában;
- ismer szavakat, szókapcsolatokat a célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő, más tudásterületen megcélzott tartalmakból.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tanult szavak, szókapcsolatok használata célnyelven a témakörre jellemző, életkorának és érdeklődésének megfelelő tartalmakból
- Más tantárgyakból szerzett ismeretek és előzetes tudás felhasználása célnyelven

TEVÉKENYSÉGEK

- **projektmunka (egyéni)**
 - **szókincsgyűjtés a kedvenc tantárgyam bemutatásához**
 - **egy magyar tudós/író/költő/történelmi hős életének ismertetése**
- **(papíralapú vagy online) poszter vagy kiselőadás készítése bármely más tudásterület témaköreiről**
- **vitafórum**
 - **melyik tantárgy 'hasznos' a felnőtt életben?**
 - **kell-e a mindennapos testnevelés?**
 - **fontos-e a zene és a tánc?**
 - **kell-e könyvet olvasnia a 21. század fiataljának?**
 - **fontos-e az irodalmi művek lefordítása, filmek szinkronizálása?**
- **játék**
 - **szavak gyűjtése és elhelyezése a különböző tantárgyak oszlopai alá – kié a leghosszabb lista?**
 - **történelmi események modellezése szerepjátékkal**

TÉMAKÖR: *Актуальные темы*

ÓRASZÁM: **16 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a célnyelvet életkorának és nyelvi szintjének megfelelő aktuális témákban és a hozzájuk tartozó szituációkban;
- megért és használ szavakat, szókapcsolatokat a célnyelvi, az életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírekkel, eseményekkel kapcsolatban;
- megérti és tájékozódásra használja a célnyelvi, életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi legfőbb hírek, események lényegét.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírekre és eseményekre vonatkozó alapvető szókincs megértése és használata célnyelven
- Életkorának és érdeklődésének megfelelő hazai és nemzetközi aktuális hírek és események értelmezése és tájékozódásra való alkalmazása célnyelven

TEVÉKENYSÉGEK:

- **online videók megtekintése**

- hírműsorok
- aktuális eseményekről szóló tudósítások
- riportok
- szerepjáték
 - 'néma' videókhoz szövegkészítés és eljátszás
 - TV interjúkészítés egy híres emberrel (pl. sportolóval)
- internetes kutatómunka
 - egy aktuális esemény előzményeiről, részletesebb információkról
 - szókincsfejlesztés a média világához
- nyelvi/stilisztikai tudatosítás = az újságnyelv
 - a szalagcímek nyelve
 - az újságcikkek stílusa, szerkezete
 - különbség egy hír írott és szóbeli megjelenésében

TÉMAKÖR: *Наука и техника, коммуникация*

ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekt munkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában;
- egyénileg vagy kooperáció során létrehozott projekt munkával kapcsolatos kiselőadást tart önállóan, akár IKT-eszközök segítségével, felkészülést követően;
- az adott témakörben értelmez nyelvi szintjének megfelelő hallott és írott célnyelvi szövegeket kevésbé ismert témákban és szövegtípusokban is;
- az adott témakörben szóban és írásban létrehoz szövegeket különböző szövegtípusokban.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A témakörre jellemző tárgyakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *гаджеты, бытовая техника, смартфоны, компьютер, интернет*
- A témakörre jellemző tevékenységekre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *использование новых технологий в повседневной жизни, в образовании или в работе*
- A témakörre jellemző fogalmakra vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: *интернет, социальные сети*
- Egyszerű információ átadása a tudomány és technika témakörében

TEVÉKENYSÉGEK:

- projekt munka (csoportban): Milyen technikai újítások fogják segíteni a jövőben...
 - a közlekedést?
 - a házimunkát?
 - az oktatást?
 - a kommunikációt?
- internetes kutatómunka és prezentáció

- a világ legfontosabb találmányai
 - a kommunikáció fejlődése az utóbbi 20 évben
 - a tudományos élet „fáklyavívői” a történelem folyamán
- vitafórum
- az internet jövője
 - mire jó a virtuális valóság?
 - haladás-e minden változás?
 - közösségi oldalak előnyei és hátrányai

TÉMAKÖR: *Развлечение*

ÓRASZÁM: **10 óra**

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- kiemel, kiszűr konkrét információkat a nyelvi szintjének megfelelő, élőszóban vagy digitális felületen elhangzó szövegből, és azokat összekapcsolja más iskolai vagy iskolán kívül szerzett ismereteivel;
- értelmez egyszerű szórakoztató és ismeretterjesztő kisfilmeket;
- értelmezi az életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szituációkhoz kapcsolódó, írott szövegekben megjelenő információkat;
- összetett írott instrukciókat értelmez;
- érdeklődése erősödik a célnyelvi irodalmi alkotások iránt;
- rövid szövegek írását igénylő kreatív munkát hoz létre önállóan;
- üzeneteket ír;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- a tanórán kívüli játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri, és azokat használja;
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet szórakozásra és élményalapú játékos nyelvtanulásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő célnyelvi szórakoztató tartalmak megismerése (irodalom, film, társasjáték)
- Életkornak és nyelvi szintnek megfelelő orosz nyelvű szövegek felhasználása szórakozás és élményalapú nyelvtanulás céljára

TEVÉKENYSÉGEK:

- **internetes kutatómunka**
 - **külföldi kulturális események megismerése, bemutatása**
 - **hazai fesztiválok bemutatása, értékelése**
 - **érdekes kiállítások, múzeumok bemutatása**
- **kedvenc filmem bemutatása oroszul**
- **kedvenc számom bemutatása, meghallgatása**

- a szöveg leírása és értelmezése
- egy tudásszintnek megfelelő könnyített olvasmány elolvasása
- egy orosz nyelvű játékfilm közös megtekintése, megvitatása

TÉMAKÖR: *Приобретение знаний, передача информации*

ÓRASZÁM: 15 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK (KÖVETELMÉNYEK)

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- egyénileg vagy társaival együttműködve, szóban, részben szóban vagy írásban projektmunkát, kiselőadást készít, s ezeket IKT-eszközök segítségével is meg tudja valósítani;
- papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformákban;
- hallgat az érdeklődésének megfelelő autentikus szövegeket elektronikus, digitális csatornákon, tanórán kívül is, szórakozásra vagy ismeretszerzésre;
- a nyomtatott vagy digitális alapú írott szöveget felhasználja szórakozásra és ismeretszerzésre;
- rövid, egyszerű, ismert nyelvi eszközökből álló kiselőadást tart változatos feladatok kapcsán, hagyományos vagy digitális alapú vizuális eszközök támogatásával;
- néhány szóból vagy mondatból álló jegyzetet készít írott szöveg alapján;
- a tanórán kívüli, akár játékos nyelvtanulási lehetőségeket felismeri és igyekszik azokat kihasználni;
- találkozik életkorának és nyelvi szintjének megfelelő célnyelvi ismeretterjesztő tartalmakkal;
- felhasználja a célnyelvet ismeretszerzésre;
- felhasználja a célnyelvet tudásmegosztásra.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Információ megosztása az ismert nyelvi eszközökkel orosz nyelven
- A tanult témákhoz kapcsolódó releváns német nyelvű információ megszerzése

TEVÉKENYSÉGEK:

- projektmunka (egyéni vagy csoportos)
 - prezentáció/hangfelvétel/videofelvétel készítése különböző témákban és ezek bemutatása az osztálynak
 - kedvenc témák feldolgozása posztereken – majd ezek kiállítása az osztályban
 - orosz nyelvű filmek, programok ismertetése az orosz faliújságon írásban
 - projektmunka osztályszinten: magazin készítése a tanulók orosz nyelvű írásaiból (történetek, versek, kutatási eredmények, beszámolók stb.)

Színháztörténet

helyi tanterv

A színháztörténet tantárgy célja komplex látás- és gondolkodásmód kialakítása színházról, valamint a dráma műnemének sajátosságairól.

Valamennyi évfolyamon elérendő cél, hogy az tanulók a tanév végére ismerjék az adott korszakhoz kapcsolódó alapvető drámai és színházi kategóriákat, kifejezéseket, fogalmakat, szerzői életműveket, illetve a korszak reprezentáns műveit.

Minden évfolyamon kiemelt cél, hogy a tanév során megszerzett adaptív ismereteket a tanulók későbbi tanulmányaik során kreatív módon alkalmazzák műelemzésekben mind színháztörténet, mind pedig irodalom órákon.

9. évfolyam

heti 1 óra (a tanévben összesen 36)

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM	KAPCSOLÓDÓ FOGALMAK, MŰVEK
Az ős- és törzsközösségek színjátszása	2	sámán, életfa, jelmez, kellék, tér,
A japán színház	5	nō, kabuki, samiszen, site, vaki, virágos út, tükrös szoba, <i>Acumori, Kandzsincsó</i>
Az ókori görög színház és színjátszás	8	dithürambosz, kar, tragédia, komédia, orkhesztra, theatron, szkéné, proskénium, parodosz, tragikus triász, hármas egység, maszk, Aiszkülosz: <i>Oreszteia</i> , Euripidész: <i>Hippolütosz</i> , Arisztophanész: <i>Madarak</i>
Az ókori római színház és színjátszás	3	komédia, Plautus: <i>A hetvenkedő katona</i>
A középkori színház és színjátszás	4	moralitás, misztérium, mirákulum, <i>Akárki</i> , farce, <i>Pathelin Péter prókátor</i> , commedia dell'arte
A színjátszás Magyarországon – középkor és reneszánsz	2	hitvita, iskoladráma, Balassi: <i>Szép magyar komédia</i> , Bornemisza: <i>Magyar Elektra</i>

Az angol reneszánsz színház és színjátszás	9	előszínpad, hátsósínpad, felsőszínpad, blank verse, clown-jelenet, szövegkulissza, Globe Színház, Shakespeare: <i>Hamlet, Macbeth</i> , Marlowe
A francia klasszicista színház és színjátszás	3	hármasszínűség, alexandrin, Molière: <i>A fősvény</i>

10. évfolyam

heti 1 óra (a tanévben összesen 36)

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM	KAPCSOLÓDÓ FOGALMAK, MŰVEK
Ismétlés	4	az előző tanév fogalmainak, életműveinek felidézése
A francia klasszicista színház és színjátszás	8	Corneille: <i>Cid</i> , Racine: <i>Phaedra</i>
Drámatípusok	2	dramaturgiai alapfogalmak, konfliktusos dráma, középpontos dráma, kétszintes dráma
A weimari klasszika	8	Sturm und Drang, szentimentalizmus, drámai költemény, Schiller: <i>Ármány és szerelem</i> , Goethe: <i>Faust</i>
A magyar színjátszás kezdetei	6	Csokonai: <i>Az özvegy Karnyóné</i> , a romantika színháza Magyarországon, Kisfaludy: <i>Kérők</i>
A német romantika színháza	4	romantika, zsenikultusz, Kleist: <i>Homburg hercege</i>
A német realista színház	4	realizmus, töredék, Büchner: <i>Woyzeck</i>

11. évfolyam

heti 1 óra (egész évben 36 óra)

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM	KAPCSOLÓDÓ FOGALMAK, MŰVEK
Ismétlés	2	az előző tanév fogalmainak, életműveinek felidézése
A realizmus és szimbolizmus színháza Európában	9	realizmus, szimbolizmus, Osztrovskij: <i>Vihar</i> , Wyspiński: <i>Menyegző</i>
Színházi hagyományok	3	meiningeni színház, Antoine és Brahm munkássága

A polgári színjátszás	8	polgári színjátszás, analitikus dráma, Ibsen: <i>Peer Gynt</i> , <i>Nóra</i>
A drámaiatlan dráma	8	drámaiatlan dráma, lélektani realizmus, Csehov: <i>Sirály</i> , <i>Három nővér</i> , Sztanyiszlavszkij munkássága
A magyar színjátszás hagyományai a XIX-XX. században	6	Hevesi Sándor és a Thália, a Zöld Szamár Színház, Molnár Ferenc: <i>Liliom</i>

12. évfolyam

heti 1 óra (a tanévben 30 óra)

TÉMAKÖRÖK	ÓRASZÁM	KAPCSOLÓDÓ FOGALMAK, MŰVEK
A magyar színházi hagyomány (1949–)	4	szocialista realizmus, államosítás, három T, neoavantgárd, független színház
Brecht és az epikus színház	3	epikus színház, arisztotelészi színház, V-effekt, song, <i>Koldusopera</i>
A XX. század drámairodalma	3	abszurd, Beckett: <i>Godot-ra várva</i> , Ionesco: <i>A kopasz énekesnő</i>
A XX. századi magyar dráma	2	Örkény: <i>Tóték</i>
Az előadáselemzés	2	az előadáselemzés elmélete és gyakorlata, formális tér, informális tér
A zenés színház	3	opera, operett, primadonna, szubrett, táncoskomikus, bonviván, musical
Tánc- és mozgásszínház	2	táncszínház, mozgásszínház, balett
Színházi szakmák	1	dramaturg, koreográfus, korrepetítor, rendezőasszisztens, ügyelő, színpadmester
A közelmúlt drámairodalma, kortárs drámák	6	kortárs irodalom, posztmodern, Spiró: <i>Csirkefej</i> , Nádas: <i>Takarítás</i> , Tasnádi: <i>Közellenség</i> , Háy: <i>Gézagyerék</i>
Gyakorlás az írásbeli érettségire	4	ismétlés, összefoglalás az elmúlt tanév fogalmaiból, életműveiből

Technika és tervezés

5. évfolyam felnőttoktatási tagozat Technika és tervezés – helyi tanterv Készült a 2020-as NAT alapján

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. Kiemelt jelentőségű a szaknyelv használata, a szakkifejezések helyes és szakszerű alkalmazása. Ezzel párhuzamosan – a tananyag jellegéből adódóan – a tanuló vizuális kommunikációs kompetenciái is fejlődnek. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. A tanuló elsajátítja az alapvető technikákat ahhoz, hogy az információ hitelességét és megbízhatóságát értékelni tudja. A tantárgy tanítása során kiemelt fontosságú a vizuális szemléltetés.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, valamint azok bevezetését követően a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A tanuló az anyaghasználat, az eszközök, a technológiák fejlődésének követésével, a változások hatásainak elemzésével értékeli környezete állapotát, életvitelét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez. A kreatív alkotás készségei tekintetében fejlesztési lehetőséget biztosít a különböző tárgyak és működőképes eszközök tanulói tervezése. Az emberek mindennapi életet átalakító jelentős technikai találmányok történetének és emberi életre gyakorolt hatásának megismerése hozzájárul a kulturális tudatosság fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgyi keretekben végzett tevékenységek elősegítik, hogy a tanulók számára olyan munkavállalói és vállalkozói készségek fejlesztésére nyíljon lehetőség, mint a tervezés, szervezés, irányítás, tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és kockázatvállalás, az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, felelősségvállalás. Ezek a készségek alapvető alkalmazkodási lehetőséget biztosítanak a szakmák gyorsan változó világában történő eligazodáshoz. A tevékenységek során szerzett munkatapasztalat hozzájárul a pályaválasztási önismeret, a továbbtanulási és a

szakmaválasztási célok kirajzolódásához, valamint az élethosszig tartó tanulás mint szükségszerűség és érték felismerésének megalapozásához.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak tanulása során elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás. Megadott szempontok szerint környezetét jellemzi. Felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések közötti ok-okozati összefüggéseket. Tevékenységének következményeit mérlegeli.

Érti a jóllét fogalmát. Ismeri az ok-okozati összefüggéseket döntései egészségére gyakorolt hatásáról. Ismeri a döntés-előkészítés, döntés folyamatának elemeit. Hibás döntését felismeri. Döntésén segítséggel változtat.

Közvetlen – megtapasztalható – környezetére vonatkoztatva végzi az elemzést és az alkalmazást. Ismeri az egyes technológiai folyamatok végzése során felhasznált anyagok környezeti hatását. Ismeri az emberi tevékenység eredményeként kialakuló globális problémákat és a lokális felelősségre épülő tevékenységi lehetőségeket. Ismeri fogyasztási szokásainak egészségre és környezetre gyakorolt hatását.

Az 5–6. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszám: 36 óra (heti óraszám a tanévben 0,5)

Témakörök áttekinthető táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Egészséges táplálkozás és ételkészítés	4
Település – a település kialakulása, településtípusok	3
Építészet – forma és funkció, anyagok és szerkezetek, anyagismeret	3
Közterek, közösségi terek, középületek	4
Közlekedés – közlekedés egykor és ma	4
Összes óraszám:	18

6. évfolyam felnőttoktatási tagozat
Technika és tervezés – helyi tanterv
Készült a 2020-as NAT alapján

A hatodik évfolyam helyi tanterve az ötödik évfolyam helyi tantervére épül, szorosan kapcsolódik.

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. Kiemelt jelentőségű a szaknyelv használata, a szakkifejezések helyes és szakszerű alkalmazása. Ezzel párhuzamosan – a tananyag jellegéből adódóan – a tanuló vizuális kommunikációs kompetenciái is fejlődnek. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapiakba. A tanuló elsajátítja az alapvető technikákat ahhoz, hogy az információ hitelességét és megbízhatóságát értékelni tudja. A tantárgy tanítása során kiemelt fontosságú a vizuális szemléltetés.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, valamint azok bevezetését követően a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A tanuló az anyaghasználat, az eszközök, a technológiák fejlődésének követésével, a változások hatásainak elemzésével értékeli környezete állapotát, életvitelét.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez. A kreatív alkotás készségei tekintetében fejlesztési lehetőséget biztosít a különböző tárgyak és működőképes eszközök tanulói tervezése. Az emberek mindennapi életet átalakító jelentős technikai találmányok történetének és emberi életre gyakorolt hatásának megismerése hozzájárul a kulturális tudatosság fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgyi keretekben végzett tevékenységek elősegítik, hogy a tanulók számára olyan munkavállalói és vállalkozói készségek fejlesztésére nyíljon lehetőség, mint a tervezés, szervezés, irányítás, tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és kockázatvállalás, az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, felelősségvállalás. Ezek a készségek alapvető alkalmazkodási lehetőséget biztosítanak a szakmák gyorsan változó világában történő eligazodáshoz. A tevékenységek során szerzett munkatapasztalat hozzájárul a pályaválasztási önismeret, a továbbtanulási és a szakmaválasztási célok kirajzolódásához, valamint az élethosszig tartó tanulás mint szükségszerűség és érték felismerésének megalapozásához.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak tanulása során elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

Megadott szempontok szerint környezetét jellemzi. Felismeri a környezeti tapasztalások, megfigyelések közötti ok-okozati összefüggéseket. Tevékenységének következményeit mérlegeli.

Érti a jóllét fogalmát. Ismeri az ok-okozati összefüggéseket döntései egészségére gyakorolt hatásáról. Ismeri a döntés-előkészítés, döntés folyamatának elemeit. Hibás döntését felismeri. Döntésén segítséggel változtat.

Közvetlen – megtapasztalható – környezetére vonatkoztatva végzi az elemzést és az alkalmazást. Ismeri az egyes technológiai folyamatok végzése során felhasznált anyagok környezeti hatását. Ismeri az emberi tevékenység eredményeként kialakuló globális problémákat és a lokális felelősségre épülő tevékenységi lehetőségeket. Ismeri fogyasztási szokásainak egészségre és környezetre gyakorolt hatását.

Az 5–6. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszám: 36 óra (heti óraszám a tanévben 0,5)

Témakörök áttekinthető táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Lakás, lakókörnyezet – a lakás jellemzői, lakástípusok, funkciók, helyiségek	3
KRESZ	5
Lakás karbantartása – a legfontosabb állagmegóvási, karbantartási munkák	4
Hasznos dokumentumok elkészítése	6
Összes óraszám:	18

Technika és tervezés – helyi tanterv

Készült a 2020-as NAT alapján

A technika és tervezés tantárgy első alkalommal került az iskolarendszerű felnőttoktatás tantárgyi rendszerébe. A tantárgy tanítása a 4. évfolyamon kezdődött. A tantárgy célrendszere az 5–7. évfolyamon sem változik. Az egyes tartalmi elemek kiválasztásánál célszerű mérlegelni a felnőtt tanulók előzetes élet- és munkatapasztalatait.

A technika és tervezés tantárgy a problémamegoldó gondolkodást, a saját tapasztalás útján történő ismeretszerzést helyezi a középpontba, melynek eszköze a tanórákon megvalósuló kreatív tervező és alkotó munka, a hagyományos kézműves és a legmodernebb digitális technológiák felhasználásával. A tantervben kiemelt szerepet kap a tanulni tudás, az alkalmazás, a problémamegoldáson alapuló alkotás. Ezt szolgálják a kínált tevékenységek, a nevelés, a kompetenciafejlesztés és a műveltségterület leírt rendszere, az egyes elemek arányos megjelenítése.

A technika és tervezés tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy tanulása során a tanuló elképzeléseit, terveit megoszthatja társaival, véleményét ütközteti, a különbségek tisztázásával konszenzusra jut. A tanórákon a csoportban végzett feladatmegoldás során a tanulónak együttműködési készségeit fejlesztve lehetősége nyílik építő jellegű párbeszédre. Kiemelt jelentőségű a szaknyelv használata, a szakkifejezések helyes és szakszerű alkalmazása. Ezzel párhuzamosan – a tananyag jellegéből adódóan – a tanuló vizuális kommunikációs kompetenciái is fejlődnek. Megtanul rajz, ábra, műszaki leírás

alapján építeni, tárgyakat kivitelezni, terveit rajzban bemutatni, szóban fogalmazni, előadni. A tantárgy technikatörténeti ismeretei hozzájárulnak a régi korok – esetleg tájegységenként eltérő – elnevezéseinek megismeréséhez és elsajátításához, amin keresztül bemutatható a gyakorlati tevékenységhez kapcsolódó nyelvhasználat gazdagsága, árnyaltsága és a tájnyelvi értékek.

A digitális kompetenciák: A tantárgy olyan értékrendet közvetít, melynek szerves része a környezet folyamatos észlelése, az információhoz jutás, az információk értékelése, beépülése a hétköznapi életbe. A tanuló elsajátítja az alapvető technikákat ahhoz, hogy az információ hitelességét és megbízhatóságát értékelni tudja. A technika és tervezés a különböző tevékenységek, munkafolyamatok, technológiák algoritmizálásával támogatja a digitális tervezői kompetenciákat, hozzájárul a rendszerszintű gondolkodáshoz. A tantárgy tanítása során kiemelt fontosságú a vizuális szemléltetés, és speciális lehetőségeket nyújt a különféle digitális tervezőprogramok felhasználása számára.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A technika és tervezés a természettudományos tantárgyak – környezetismeret, természettudomány 5–6. évfolyam – előkészítésében, valamint azok bevezetését követően a tanult ismeretek szintetizálásában és gyakorlati alkalmazásában tölt be fontos szerepet. A célok eléréséhez széles körű, differenciált tevékenységrendszert alkalmaz, mellyel megalapozza a tanulók természettudományos és műszaki műveltségét, segíti a mindennapi életben felmerülő problémák megoldását. A tanuló az anyaghasználat, az eszközök, a technológiák fejlődésének követésével, a változások hatásainak elemzésével értékeli környezete állapotát, életvitelét.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy változatos tevékenységeken keresztül ad lehetőséget a praktikus feladatmegoldó képesség fejlesztésére, valamint a kedvelt, sikerélményt nyújtó tevékenységi területek azonosítására, ezzel segítve a tanuló pályaválasztási döntését is. A tanuló a másokkal közösen végzett csoportos gyakorlati alkotótevékenységek révén szerez tapasztalatot a csoporttagokkal tervezett együttműködés kialakításának lehetőségeiről és a csoporton belüli vezetői, illetve végrehajtói szerepekről.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tanulóban az iskolai tevékenysége során erősödik a cselekvő tudatosság, amely hozzájárul a munkára vonatkozó igényességhez, az életvitel aktív alakításához, fejlesztéséhez. A kreatív alkotás készségei tekintetében fejlesztési lehetőséget biztosít a különböző tárgyak és működőképes eszközök tanulói tervezése. Az emberek mindennapi életét átalakító jelentős technikai találmányok történetének és emberi életre gyakorolt hatásának megismerése hozzájárul a kulturális tudatosság fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgyi keretekben végzett tevékenységek elősegítik, hogy a tanulók számára olyan munkavállalói és vállalkozói készségek fejlesztésére nyíljon lehetőség, mint a tervezés, szervezés, irányítás, tapasztalatok értékelése, kockázatfelmérés és kockázatvállalás, az egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés, felelősségvállalás. Ezek a készségek alapvető alkalmazkodási lehetőséget biztosítanak a szakmák gyorsan változó világában történő eligazodáshoz. A tevékenységek során szerzett munkatapasztalat hozzájárul a pályaválasztási önismeret, a továbbtanulási és a szakmaválasztási célok kirajzolódásához, valamint az élethosszig tartó tanulás mint szükségszerűség és érték felismerésének megalapozásához.

Cél a tanulók életében felmerülő komplex gyakorlati problémák megoldási készségének kialakítása, a cselekvés általi tanulás és fejlődés támogatása. A tanulók a tanulási folyamat során használható (működő, megehető, felvehető stb.) produktumokat hoznak létre valódi anyagokból, ezekhez az adott életkorban biztonságosan használható szerszámokat, eszközöket alkalmazva.

A tantárgy sajátossága, hogy a tanórai tevékenység gyakorlatközpontú; kiemelkedő jellemzője, hogy a tanulási folyamatban központi szerepet kap az ismereteken túlmutató tudásalkalmazás, ezért az értékelés elsősorban az alkotó folyamatra, a munkavégzési szokásokra, az elkészült produktumra irányul, és jelentős szerepet kap benne az elért sikerek, eredmények kiemelése, a pozitív megerősítés.

A tantárgy tanulása és tanítása során célszerű alkalmazni azokat a közismereti tárgyak tanulása során elsajátított ismereteket, amelyek segíthetnek a mindennapi életben felmerülő problémák megoldásában. Olyan cselekvőképesség kialakítása a cél, amelynek mozgatója a felelősségérzet és az elköteleződés, alapja pedig a megfelelő autonómia és nyitottság, megoldási komplexitás.

A tantárgy struktúrájában rugalmas, elsősorban cselekvésre épít és tanulócentrikus. A megszerzhető tudás alkalmazható, s ezzel lehetővé teszi a mindennapi életben használható és hasznos készségek kialakítását és a munka világában való alkalmazását.

A technika és tervezés tantárgy tanterve több témát és modult kínál, melyekből az iskola kiválaszthatja és a helyi tantervébe illesztheti a sajátosságaihoz illő, a felnőtt tanulók érdeklődésének leginkább megfelelő tantervi tartalmakat tartalmazó modul tantárgyat.

A 7. évfolyamon a technika és tervezés tantárgy alapóraszám: 18 óra (heti óraszám a tanévben 0,5)

Témakörök áttekinthető táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A települések működése – települések közművei, energiaellátás	3
A lakások működése – háztartások közművei, energiaellátás	3
Környezettudatos építkezés	3
Ökolábnyom, megújuló energiák	4
Közlekedés: utak, hidak, közlekedéstervezés, a közlekedés jövője	3
Pályaorientáció	2
Összes óraszám:	18

Természettudomány

Természettudomány 11. évfolyam, nappali tagozat

Témakörök:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A természet megismerése	6
Az ember környezetformáló tevékenysége	9
Nyersanyagok, energiaforrások	12
Változó éghajlat	10
Az élővilág sokszínűsége	9
Környezet és egészség	10
Kozmikus környezetünk	6
Jövőképek	10
Összes óraszám:	68+4

11. évfolyam (heti 2 óra – 72 óra)

I. félév:

1. A természet megismerése (6 óra):

- Az ember önmagáról és a természeti környezetről szerzett tudásának eredete, a tudomány, a művészet és a vallás megismerésben játszott szerepének értékelése
- A tudomány és a hit kérdései néhány tudós írásaiban
- A természeti környezetbe való beilleszkedéshez szükséges tudás történeti kezdetei, az őskori kultúrák, természeti népek természettel kapcsolatos hitvilága, tapasztalati tudása
- A természetfilozófia, a természettudományos gondolkodás előképeinek megjelenése az ókorban (görög, arab, kínai gondolkodók, világmagyarázatok)
- A természet megfigyelése, a kísérletezés megjelenése, a középkor néhány jelentős tudósának és történeti mérőföldkövének (pl. Galilei, Kepler, Kopernikusz, alkimisták stb.) megismerése, értékelése
- Természettudományos diszciplínák kialakulására vezető okok feltárása, a fizika, a kémia, a biológia és a természetföldrajz vizsgálati területeinek és sajátos kutatási módszereinek összehasonlítása
- A tudományos probléma általános kritériumainak megértése, a természettudományos megismerés tényekre alapozottságának értékelése
- A hipotézisalkotás és annak megfigyelések, mérési adatok, kísérletezés útján történő bizonyítása vagy cáfolata, a következtetés és elméletalkotás módszereinek példák alapján történő elemzése, egységben való értelmezése
- A tudományos igazságnak az elméletek, modellek fejlődésén, egymást váltásán alapuló értelmezése

Megismert fogalmak: természetfilozófia, természettudomány, tudománytörténet, természettudományos probléma, tudományos megfigyelés, kísérlet, modell, modellváltás

2. Az ember környezetformáló tevékenysége (9 óra):

- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatásának elemzése
- A technológiai fejlődéssel növekvő környezetátalakító képesség történeti és jelenben azonosítható példáinak elemzése
- A környezeti károk helyreállítási lehetőségeinek elemzése, a rekultiváció fogalmának megismerése hazai és nemzetközi példákon keresztül
- A letelepedéssel járó környezeti hatások, a földművelés területfoglalása, a települések környezetbe illeszkedésének elemzése
- A természetes életközösségeket felváltó, azokkal kapcsolatban álló mezőgazdasági és erdőművelési módok elterjedésének hatáselemzése, a rendszerszintű gondolkodás fejlesztése a természeti és társadalmi tényezők kapcsolatrendszerének értelmezésével
- Az emberi közösségeken belüli és azok közötti, valamint a földrajzi felfedezéseknek utat nyitó közlekedési módok és eszközök (szárazföldi, vízi és légi közlekedés) történeti áttekintése, környezeti hatásuk elemzése
- A globális népesség alakulásának, az eltartóképesség növekedésének hátterében álló okok és az ebből eredő környezeti következmények áttekintése
- A világ térségeinek eltérő természeti és társadalmi-gazdasági folyamatai és válsághelyzetei következtében kialakuló demográfiai változások magyarázata, az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- A természeti katasztrófák kialakulásának, felerősödésének, gyakoriságának társadalmi-gazdasági okai (túlnépesedés, mezőgazdaság, élelmiszer-termelés, ipar, szolgáltatások, lakosság), az összefüggések értelmezése
- A 21. századi fogyasztói társadalom kialakulása, a Föld környezeti rendszereire, állapotára gyakorolt komplex hatások azonosítása
- A mérlegelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése a gazdasági, környezetvédelmi és fenntarthatósági érdekek és érvek mentén

Megismert fogalmak: földművelési technológiák, talajművelés, öntözéses gazdálkodás, élelmiszer-termelés, hulladékok problémája, településfejlődés, úthálózat, folyami és tengerhajózás, légi közlekedés

3. Nyersanyagok, energiaforrások (12 óra):

- A rendszerszintű gondolkodás fejlesztése az igények és a Föld természeti erőforrásai adta lehetőségek mennyiségi, minőségi és térbeli kapcsolatrendszerének, változásának elemzésével
- A természetben és a gazdasági életben megfigyelhető lineáris és körfolyamatok összehasonlítása, a fenntarthatósággal kapcsolatos összefüggések elemzése
- Az energia- és nyersanyagsektornak a természeti lehetőségek és a társadalmi, politikai, gazdasági környezet között ütközőzónaként való értelmezése

- A fosszilis energiahordozók típusai (kőszén, uránérc, hagyományos és nem hagyományos szénhidrogének), példák és térbeli előfordulásuk, kitermelési lehetőségek és korlátok áttekintése, környezeti problémák elemzése
- A fosszilis és megújuló energiahordozók és a klímaváltozás kapcsolatrendszerének megértésén alapuló környezeti szemléletformálás
- A megújuló (alternatív) energiaforrások típusai, felhasználási lehetőségei, a biomassza alapú energiatermelés elemzése
- Ipari nyersanyagok: ércék és nemércék, kitermelésük és felhasználásuk környezeti problémái és azok kezelése
- A 21. századi technológiák kulcsfontosságú alapanyagai, a járműgyártás, a félvezetőipar nyersanyagszükséglete, környezeti hatása (pl. Li, ritkaföldfémek stb.)
- A másodlagos nyersanyagok használatával összefüggő szemlélet fejlesztése, az újrahasznosítás lehetőségeinek áttekintése, a körfolyamatok jelentőségének és feltételeinek felismerése

Megismert fogalmak: nyersanyag, másodlagos nyersanyag, érc, megújuló és fosszilis energiahordozó, biomassza, újrahasznosítás, körfolyamat, energiagazdálkodás, hulladékgazdálkodás, környezetvédelem

4. Változó éghajlat (10 óra):

- Az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése az éghajlatváltozás (természetes és antropogén) okainak értelmezése kapcsán
- Összefüggések értelmezése, a környezettudatos szemlélet fejlesztése az éghajlatváltozás és az üvegházhatású gázok kibocsátásának összefüggése kapcsán
- Információk keresése a múltban lezajlott klímaváltozásokról, ezek lehetséges okainak, a történelem alakulására gyakorolt hatásának elemzése
- A múltbeli és a jelenlegi éghajlatváltozás különböző földrajzi övekben mutatkozó jeleinek azonosítása
- Az időjárás és az éghajlatváltozás előrejelzési módszereinek összehasonlítása, a valószínűségi gondolkodás fejlesztése, a nemzetközi tudományos összefogás szerepének értékelése
- Az éghajlatváltozás társadalmi-gazdasági következményeinek (pl. energiafelhasználás, ételmiszer-termelés, vízhasználat, biodiverzitás, turizmus, közlekedés, migráció, gazdasági károk) magyarázata
- Az éghajlatváltozás Kárpát-medencében várható következményeinek elemzése
- Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz – az egyén és a közösségek lehetőségei, az éghajlatváltozás megállítására irányuló nemzetközi összefogás szükségességének felismerése
- A Föld globális hőszállítási rendszerei, szélrendszerek, tengeri áramlatok kialakulásának magyarázata, a Föld éghajlatának és időjárásának alakulásában játszott szerepük értékelése (pl. Golf-áramlat, magaslégköri futóáramlások, El Niño, La Niña jelenségek)
- Az éghajlatváltozás életközösségekre gyakorolt hatásának elemzése, a természetes életközösségekben lejátszódó alkalmazkodási folyamatok példáinak megbeszélése
- A térségünkben a klímaváltozás miatt terjedőben lévő fertőző betegségek főbb jellemzői (fertőzési források, átviteli módok, egyéni és közösségi védelem)

- Mérséklés vagy alkalmazkodás: tudományos, társadalmi, gazdasági és kulturális válaszok keresése, elemzése

Megismert fogalmak: poláris cellák, légkörzés, tengeráramlás, üvegházhatás (ÜHG), éghajlatváltozás, középkori meleg időszak, kis jégkorszak, klímamodell

II. félév:

5. Az élővilág sokszínűsége (9 óra):

- Az éghajlati jellemzők és a biotikumok növény- és állatvilága közötti összefüggések vizsgálata néhány tipikus szárazföldi életközösségben (pl. sarkvidék, tundra, tajga, szavanna, sivatag, esőerdő, lomberdő)
- A tengerek élővilágának jellemzése, tipikus élőhelyek, érdekes fajok, populációk közötti kapcsolatok bemutatása
- A vizek minőségére vonatkozó állapotjelzők, vizsgálati adatok elemzése, a vízminőség életközösségekre gyakorolt hatásának elemzése, következtetések megfogalmazása
- A lakóhely/iskola környezetét jellemző abiotikus tényezők és az ott előforduló élővilág megfigyelése, kapcsolatuk sokoldalú elemzése
- A városi környezet sajátos élőhelyeinek azonosítása, néhány városlakó állatfaj megfigyelése, a kertes övezetek és közparkok néhány jellegzetes növénycsoportjának, állatfajának felismerése
- A bioszféra szintű kapcsolódások néhány példájának megbeszélése (pl. fajok vándorlása, szaharai por termékenyítő hatása, tengeri madarak szerepe), az egyensúly jelentésének és jelentőségének megbeszélése
- A Gaia-elmélet főbb gondolatainak megbeszélése, jelentőségének értékelése
- A közelmúltban és a jelenben végbemenő, az emberi tevékenységgel közvetlen vagy közvetett módon kapcsolatba hozható biodiverzitás-csökkenés lehetséges okainak és várható következményeinek feltárása, a negatív hatások csökkentésének, illetve az alkalmazkodás lehetőségeinek keresése, példáinak bemutatása
- Idegenhonos fajok gyakoribbá váló megjelenésének, az invazív jellegű terjedés okainak vizsgálata
- A környezet- és természetvédelem feladatainak, tevékenységének konkrét példák alapján való elemzése
- Az aktív és a passzív környezet- és természetvédelem összehasonlítása

Megismert fogalmak: bioszféra, biodiverzitás, biotikus és abiotikus környezeti tényezők, mikroklíma, vízminőség, talajminőség, levegőminőség, alkalmazkodás, természetvédelem, környezetvédelem

6. Környezet és egészség (10 óra):

- Az egészséges környezet fenntarthatósági kritériumként való értelmezése
- A lakóhelyiségek levegőminőségét befolyásoló hatások, gyakoribb légszennyező anyagok, forrásaik és egészségügyi hatásaik megismerése
- A települési lakóövezetek levegőminőségi tényezői, a légszennyező anyagoknak való hosszú távú kitettség egészségkárosító hatásainak felismerése

- Az ivóvíz meghatározó forrásai (felszín alatti vizek, felszíni vizek), az ivóvíz minőségét veszélyeztető emberi tevékenységek
- A talaj mint a környezet fő szűrő és detoxikáló rendszere, a talaj szerepe a felszín alatti vizek (ivóvíz) védelmében
- A talajminőség szerepe a tiszta és egészséges élelmiszer-termelésben, a talajminőséget veszélyeztető antropogén folyamatok
- Az egészségmegőrzést, a betegségek megelőzését, az utódgenerációk védelmét szolgáló életvitel (epigenetikai hatás) jellemzőinek azonosítása (táplálkozás, mozgás, mentálhigiéné)
- A szív- és érrendszeri betegségek életmóddal, környezeti minőséggel összefüggő kockázati tényezőinek feltárása, a megelőzés lehetőségeinek megbeszélése
- A rákbetegségek megelőzési lehetőségeinek felismerése, a betegség kialakulásában szerepet játszó környezeti tényezők azonosítása
- A betegségekre való hajlam és a környezet és életvitel közötti összefüggés vizsgálata
- Az élelmiszer-biztonság fogalmának értelmezése, tényezőinek és felelősségeinek azonosítása, jelentőségének értékelése
- Az élelmiszerek minőségmegőrzését befolyásoló tényezők azonosítása, a tárolás és tartósítás eljárásainak megismerése
- A dohányzás káros hatásainak összegyűjtése, a dohányzási szokásokra vonatkozó hazai és nemzetközi adatok elemzése

Megismert fogalmak: betegség, egészség, életvitel, megelőzés, mentálhigiéné, rákbetegség, hajlam, örökölhetőség, életvitel

7. **Kozmikus környezetünk (6 óra):**

- A Föld helye a Naprendszer bolygói között, az „élet zónájának” értelmezése
- A Nap energiatermelése, csillagként való életútja
- A napfény különféle tartományainak földi hatásai (látható fény és fotoszintézis, UV védelem, infravörös hősugárzás)
- A Hold keletkezésére vonatkozó elmélet melletti csillagászati, kozmetani érvek áttekintése, a Hold és a földi élet közötti kapcsolatok felismerése (pl. biológiai ciklusok, árapály hatása)
- A Föld kozmikus hatások elleni védőernyői (részecskesugárzás és mágneses övezet, UV sugárzás és ózonpajzs, meteorok és légkör)
- A műholdak által a Föld állapotáról szerezhető információk típusainak azonosítása, a jelenlegi folyamatokkal és a jövő előrejelzésével összefüggő jelentőségük értékelése
- A témakörhöz kapcsolódó online, szabadfelhasználású szoftverek alkalmazása
- Optikai és rádiótávcsövek, űrtávcsövek és szerepük a csillagászati kutatásban
- A Földön kívüli életformák utáni kutatás céljainak, módszereinek, eddigi és a jövőben várható eredményeinek áttekintése, értelmezése, a „marsi élet” (pl. Mars-csatornák) körüli vita megismerése
- A Földön kívüli térben, égitesteken folytatandó gazdasági tevékenység lehetőségei (nyersanyagok bányászata, különleges anyagok előállítása stb.), az ezzel kapcsolatos nemzetközi jogi szabályozás kérdése
- Az aszteroidabecsapódások földtörténeti jelentősége (pl. víz, szervesanyag-beszállítás), egy mai becsapódási esemény valószínűsége, lehetséges következményei, az elhárítás módszerei

Megismert fogalmak: kozmikus sugárzás, bolygó, mellékbolygó (hold), meteor/meteorit, aszteroida, üstökös

8. Jövőképek (10 óra):

- A technológiai fejlődés jövőformáló hatása, a lehetőségek, korlátok és veszélyek áttekintése (közlekedési eszközök és módok, munkakörnyezet és robotizáció, infokommunikáció)
- A biológiailag nem lebomló anyagok (kőolajalapú polimer műanyagok) problémáját érintő megoldási lehetőségek áttekintése (lebomló műanyagok, génszerkesztett mikrobiális technológiák)
- A Föld globális népességének várható alakulása, a növekedés hajtóerői, korlátjai és következményei
- A számítógépes klímamodellek összetevőinek folyamatos bővülése, a szimulációk valószínűségi előrejelzései különféle társadalmi és gazdasági forgatókönyvek esetén
- Az éghajlatváltozással átalakuló Föld (pl. jégmentes Északi-sarkvidék, tartós hőség és vízhiány) várható gazdasági, társadalmi és biztonsági kérdéseinek elemzése
- A növekvő adatmennyiség feldolgozásának módszerei (big data technológiák), az ebben rejlő előnyök és veszélyek
- A globális hálózatok (közlekedés és szállítás, internet, világkereskedelem) jövőbeli szerepének elemzése

Megismert fogalmak: számítógépes modell, szimuláció, előrejelzés

Természettudomány 11. évfolyam, felnőttoktatási tagozat

Témakörök:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A természet megismerése	8
Az ember környezetformáló tevékenysége	10
Nyersanyagok, energiaforrások	10
Változó éghajlat	10
Az élővilág sokszínűsége	8
Környezet és egészség	10
Kozmikus környezetünk	6
Jövőképek	10
Összes óraszám:	72

11. évfolyam (heti 2 óra – 72 óra)

I. félév:

1. A természet megismerése (8 óra):

- Az ember önmagáról és a természeti környezetről szerzett tudásának eredete, a tudomány, a művészet és a vallás megismerésben játszott szerepének értékelése

- A tudomány és a hit kérdései néhány tudós írásaiban
- A természeti környezetbe való beilleszkedéshez szükséges tudás történeti kezdetei, az őskori kultúrák, természeti népek természettel kapcsolatos hitvilága, tapasztalati tudása
- A természetfilozófia, a természettudományos gondolkodás előképeinek megjelenése az ókorban (görög, arab, kínai gondolkodók, világmagyarázatok)
- A természet megfigyelése, a kísérletezés megjelenése, a középkor néhány jelentős tudósának és történeti mérőföldkövének (pl. Galilei, Kepler, Kopernikusz, alkimisták stb.) megismerése, értékelése
- Természettudományos diszciplínák kialakulására vezető okok feltárása, a fizika, a kémia, a biológia és a természetföldrajz vizsgálati területeinek és sajátos kutatási módszereinek összehasonlítása
- A tudományos probléma általános kritériumainak megértése, a természettudományos megismerés tényekre alapozottságának értékelése
- A hipotézisalkotás és annak megfigyelések, mérési adatok, kísérletezés útján történő bizonyítása vagy cáfolata, a következtetés és elméletalkotás módszereinek példák alapján történő elemzése, egységben való értelmezése
- A tudományos igazságnak az elméletek, modellek fejlődésén, egymást váltásán alapuló értelmezése

Megismert fogalmak: természetfilozófia, természettudomány, tudománytörténet, természettudományos probléma, tudományos megfigyelés, kísérlet, modell, modellváltás

2. Az ember környezetformáló tevékenysége (10 óra):

- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatásának elemzése
- A technológiai fejlődéssel növekvő környezetátalakító képesség történeti és jelenben azonosítható példáinak elemzése
- A környezeti károk helyreállítási lehetőségeinek elemzése, a rekultiváció fogalmának megismerése hazai és nemzetközi példákon keresztül
- A letelepedéssel járó környezeti hatások, a földművelés területfoglalása, a települések környezetbe illeszkedésének elemzése
- A természetes életközösségeket felváltó, azokkal kapcsolatban álló mezőgazdasági és erdőművelési módok elterjedésének hatáselemzése, a rendszerszintű gondolkodás fejlesztése a természeti és társadalmi tényezők kapcsolatrendszerének értelmezésével
- Az emberi közösségeken belüli és azok közötti, valamint a földrajzi felfedezéseknek utat nyitó közlekedési módok és eszközök (szárazföldi, vízi és légi közlekedés) történeti áttekintése, környezeti hatásuk elemzése
- A globális népesség alakulásának, az eltartóképesség növekedésének háttérében álló okok és az ebből eredő környezeti következmények áttekintése
- A világ térségeinek eltérő természeti és társadalmi-gazdasági folyamatai és válsághelyzetei következtében kialakuló demográfiai változások magyarázata, az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- A természeti katasztrófák kialakulásának, felerősödésének, gyakoriságának

társadalmi-gazdasági okai (túlnépesedés, mezőgazdaság, élelmiszer-termelés, ipar, szolgáltatások, lakosság), az összefüggések értelmezése

- A 21. századi fogyasztói társadalom kialakulása, a Föld környezeti rendszereire, állapotára gyakorolt komplex hatások azonosítása

- A mérlegelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése a gazdasági, környezetvédelmi és fenntarthatósági érdekek és érvek mentén

Megismert fogalmak: földművelési technológiák, talajművelés, öntözéses gazdálkodás, élelmiszer-termelés, hulladékok problémája, településfejlődés, úthálózat, folyami és tengerhajózás, légi közlekedés

3. Nyersanyagok, energiaforrások (10 óra):

- A rendszerszintű gondolkodás fejlesztése az igények és a Föld természeti erőforrásai adta lehetőségek mennyiségi, minőségi és térbeli kapcsolatrendszerének, változásának elemzésével

- A természetben és a gazdasági életben megfigyelhető lineáris és körfolyamatok összehasonlítása, a fenntarthatósággal kapcsolatos összefüggések elemzése

- Az energia- és nyersanyagszektorok a természeti lehetőségek és a társadalmi, politikai, gazdasági környezet között ütközőzónaként való értelmezése

- A fosszilis energiahordozók típusai (kőszén, uránérc, hagyományos és nem hagyományos szénhidrogének), példák és térbeli előfordulásuk, kitermelési lehetőségek és korlátok áttekintése, környezeti problémák elemzése

- A fosszilis és megújuló energiahordozók és a klímaváltozás kapcsolatrendszerének megértésén alapuló környezeti szemléletformálás

- A megújuló (alternatív) energiaforrások típusai, felhasználási lehetőségei, a biomassza alapú energiatermelés elemzése

- Ipari nyersanyagok: érc és nemérc, kitermelésük és felhasználásuk környezeti problémái és azok kezelése

- A 21. századi technológiák kulcsfontosságú alapanyagai, a járműgyártás, a félvezetőipar nyersanyagszükséglete, környezeti hatása (pl. Li, ritkaföldfémek stb.)

- A másodlagos nyersanyagok használatával összefüggő szemlélet fejlesztése, az újrahasznosítás lehetőségeinek áttekintése, a körfolyamatok jelentőségének és feltételeinek felismerése

Megismert fogalmak: nyersanyag, másodlagos nyersanyag, érc, megújuló és fosszilis energiahordozó, biomassza, újrahasznosítás, körfolyamat, energiagazdálkodás, hulladékgazdálkodás, környezetvédelem

4. Változó éghajlat (10 óra):

- Az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése az éghajlatváltozás (természetes és antropogén) okainak értelmezése kapcsán

- Összefüggések értelmezése, a környezettudatos szemlélet fejlesztése az éghajlatváltozás és az üvegházhatású gázok kibocsátásának összefüggése kapcsán

- Információk keresése a múltban lezajlott klímaváltozásokról, ezek lehetséges okainak, a történelem alakulására gyakorolt hatásának elemzése

- A múltbeli és a jelenlegi éghajlatváltozás különböző földrajzi övekben mutatkozó

jeleinek azonosítása

- Az időjárás és az éghajlatváltozás előrejelzési módszereinek összehasonlítása, a valószínűségi gondolkodás fejlesztése, a nemzetközi tudományos összefogás szerepének értékelése
- Az éghajlatváltozás társadalmi-gazdasági következményeinek (pl. energiafelhasználás, élelmiszer-termelés, vízhasználat, biodiverzitás, turizmus, közlekedés, migráció, gazdasági károk) magyarázata
- Az éghajlatváltozás Kárpát-medencében várható következményeinek elemzése
- Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz – az egyén és a közösségek lehetőségei, az éghajlatváltozás megállítására irányuló nemzetközi összefogás szükségességének felismerése
- A Föld globális hőszállítási rendszerei, szélrendszerek, tengeri áramlatok kialakulásának magyarázata, a Föld éghajlatának és időjárásának alakulásában játszott szerepük értékelése (pl. Golf-áramlat, magaslégtörő futóáramlások, El Niño, La Niña jelenségek)
- Az éghajlatváltozás életközösségekre gyakorolt hatásának elemzése, a természetes életközösségekben lejátszódó alkalmazkodási folyamatok példáinak megbeszélése
- A térségünkben a klímaváltozás miatt terjedőben lévő fertőző betegségek főbb jellemzői (fertőzési források, átviteli módok, egyéni és közösségi védelem)
- Mérséklés vagy alkalmazkodás: tudományos, társadalmi, gazdasági és kulturális válaszok keresése, elemzése

Megismert fogalmak: poláris cellák, légkörzés, tengeráramlás, üvegházhatás (ÜHG), éghajlatváltozás, középkori meleg időszak, kis jégkorszak, klímamodell

II. félév:

5. Az élővilág sokszínűsége (8 óra):

- Az éghajlati jellemzők és a biotopok növény- és állatvilága közötti összefüggések vizsgálata néhány tipikus szárazföldi életközösségben (pl. sarkvidék, tundra, tajga, szavanna, sivatag, esőerdő, lombdőlő)
- A tengerek élővilágának jellemzése, tipikus élőhelyek, érdekes fajok, populációk közötti kapcsolatok bemutatása
- A vizek minőségére vonatkozó állapotjelzők, vizsgálati adatok elemzése, a vízminőség életközösségekre gyakorolt hatásának elemzése, következtetések megfogalmazása
- A lakóhely/iskola környezetét jellemző abiotikus tényezők és az ott előforduló élővilág megfigyelése, kapcsolatuk sokoldalú elemzése
- A városi környezet sajátos élőhelyeinek azonosítása, néhány városi állatfaj megfigyelése, a kertek övezetek és közparkok néhány jellegzetes növénycsoportjának, állatfajának felismerése
- A bioszféra szintű kapcsolódások néhány példájának megbeszélése (pl. fajok vándorlása, szaharai por termékenyítő hatása, tengeri madarak szerepe), az egyensúly jelentésének és jelentőségének megbeszélése
- A Gaia-elmélet főbb gondolatainak megbeszélése, jelentőségének értékelése
- A közelmúltban és a jelenben végbemenő, az emberi tevékenységgel közvetlen vagy

közvetett módon kapcsolatba hozható biodiverzitás-csökkenés lehetséges okainak és várható következményeinek feltárása, a negatív hatások csökkentésének, illetve az alkalmazkodás lehetőségeinek keresése, példáinak bemutatása

- Idegenhonos fajok gyakoribbá váló megjelenésének, az invazív jellegű terjedés okainak vizsgálata
- A környezet- és természetvédelem feladatainak, tevékenységének konkrét példák alapján való elemzése
- Az aktív és a passzív környezet- és természetvédelem összehasonlítása

Megismert fogalmak: bioszféra, biodiverzitás, biotikus és abiotikus környezeti tényezők, mikroklíma, vízminőség, talajminőség, levegőminőség, alkalmazkodás, természetvédelem, környezetvédelem

6. Környezet és egészség (10 óra):

- Az egészséges környezet fenntarthatósági kritériumként való értelmezése
- A lakóhelyiségek levegőminőségét befolyásoló hatások, gyakoribb légszennyező anyagok, forrásaik és egészségügyi hatásaik megismerése
- A települési lakóövezetek levegőminőségi tényezői, a légszennyező anyagoknak való hosszú távú kitettség egészségkárosító hatásainak felismerése
- Az ivóvíz meghatározó forrásai (felszín alatti vizek, felszíni vizek), az ivóvíz minőségét veszélyeztető emberi tevékenységek
- A talaj mint a környezet fő szűrő és detoxikáló rendszere, a talaj szerepe a felszín alatti vizek (ivóvíz) védelmében
- A talajminőség szerepe a tiszta és egészséges élelmiszer-termelésben, a talajminőséget veszélyeztető antropogén folyamatok
- Az egészségmegőrzést, a betegségek megelőzését, az utódgenerációk védelmét szolgáló életvitel (epigenetikai hatás) jellemzőinek azonosítása (táplálkozás, mozgás, mentálhigiéné)
- A szív- és érrendszeri betegségek életmóddal, környezeti minőséggel összefüggő kockázati tényezőinek feltárása, a megelőzés lehetőségeinek megbeszélése
- A rákbetegségek megelőzési lehetőségeinek felismerése, a betegség kialakulásában szerepet játszó környezeti tényezők azonosítása
- A betegségekre való hajlam és a környezet és életvitel közötti összefüggés vizsgálata
- Az élelmiszer-biztonság fogalmának értelmezése, tényezőinek és felelőségeinek azonosítása, jelentőségének értékelése
- Az élelmiszerek minőségmegőrzését befolyásoló tényezők azonosítása, a tárolás és tartósítás eljárásainak megismerése
- A dohányzás káros hatásainak összegyűjtése, a dohányzási szokásokra vonatkozó hazai és nemzetközi adatok elemzése

Megismert fogalmak: betegség, egészség, életvitel, megelőzés, mentálhigiéné, rákbetegség, hajlam, örökölhetőség, életvitel

7. Kozmikus környezetünk (6 óra):

- A Föld helye a Naprendszer bolygói között, az „élet zónájának” értelmezése
- A Nap energiatermelése, csillagként való életútja
- A napfény különféle tartományainak földi hatásai (látható fény és fotoszintézis, UV

védelem, infravörös hőszugárzás)

- A Hold keletkezésére vonatkozó elmélet melletti csillagászati, kozettani érvek áttekintése, a Hold és a földi élet közötti kapcsolatok felismerése (pl. biológiai ciklusok, árapály hatása)
- A Föld kozmikus hatások elleni védőernyői (részecskeszugárzás és mágneses övezet, UV sugárzás és ózonpajzs, meteorok és légkör)
- A műholdak által a Föld állapotáról szerezhető információk típusainak azonosítása, a jelenlegi folyamatokkal és a jövő előrejelzésével összefüggő jelentőségük értékelése
- A témakörhöz kapcsolódó online, szabadfelhasználású szoftverek alkalmazása
- Optikai és rádiótávcsövek, űrtávcsövek és szerepük a csillagászati kutatásban
- A Földön kívüli életformák utáni kutatás céljainak, módszereinek, eddigi és a jövőben várható eredményeinek áttekintése, értelmezése, a „marsi élet” (pl. Mars-csatornák) körüli vita megismerése
- A Földön kívüli térben, égitesteken folytatandó gazdasági tevékenység lehetőségei (nyersanyagok bányászata, különleges anyagok előállítása stb.), az ezzel kapcsolatos nemzetközi jogi szabályozás kérdése
- Az aszteroidabecsapódások földtörténeti jelentősége (pl. víz, szervesanyag-beszállítás), egy mai becsapódási esemény valószínűsége, lehetséges következményei, az elhárítás módszerei

Megismert fogalmak: kozmikus sugárzás, bolygó, mellékbolygó (hold), meteor/meteorit, aszteroida, üstökös

8. Jövőképek (10 óra):

- A technológiai fejlődés jövőformáló hatása, a lehetőségek, korlátok és veszélyek áttekintése (közlekedési eszközök és módok, munkakörnyezet és robotizáció, infokommunikáció)
- A biológiailag nem lebomló anyagok (kőolajalapú polimer műanyagok) problémáját érintő megoldási lehetőségek áttekintése (lebomló műanyagok, génszerkesztett mikrobiális technológiák)
- A Föld globális népességének várható alakulása, a növekedés hajtóerői, korlátjai és következményei
- A számítógépes klímamodellek összetevőinek folyamatos bővülése, a szimulációk valószínűségi előrejelzései különféle társadalmi és gazdasági forgatókönyvek esetén
- Az éghajlatváltozással átalakuló Föld (pl. jégmentes Északi-sarkvidék, tartós hőség és vízhiány) várható gazdasági, társadalmi és biztonsági kérdéseinek elemzése
- A növekvő adatmennyiség feldolgozásának módszerei (big data technológiák), az ebben rejlő előnyök és veszélyek
- A globális hálózatok (közlekedés és szállítás, internet, világkereskedelem) jövőbeli szerepének elemzése

Megismert fogalmak: számítógépes modell, szimuláció, előrejelzés

5. Évfolyam, természettudomány, felnőttoktatás

Az élettelen környezet, a természet iránti érdeklődésre alapozva kell biztosítani a tanulók számára azon készségeknek és képességeknek a fejlesztését, amelyek alkalmassá teszik majd őket a felsőbb évfolyamokon a magasabb szintű természettudományok világában történő eligazodásra. A természettudomány tanításának legfontosabb célja tehát azoknak a képességeknek, készségeknek, szokásoknak a fejlesztése, amelyeket alsó tagozaton a környezetismeret tantárgy alapozott meg, és amelyek a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján már haladó szinten és integrált módon sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés módszereit, és ne diszciplináris természettudományos tárgyakat tanuljanak egymás mellett az összefüggések nélkülözésével. A tanulási folyamat során a későbbi diszciplináris tárgyakat megalapozó ismeretanyag megtanulása mellett az ismeretszerző módszerek elsajátítása, begyakorlása a fő cél.

Az 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy óraszám: Levelező: 36 óra összesen.

5. évfolyam: 0, 5 óra/ hét, összes óraszám: 18 óra.

6. évfolyam: 0, 5 óra/ hét, összes óraszám: 18 óra.

A témakörök áttekintő táblázata 5. évfolyamra:

Témakör neve	Javasolt óraszám (L)
Anyagok és tulajdonságaik	3
Mérések, mértékegységek, mérőeszközök	2
Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás	2
Tájékozódás az időben	1
Alapvető térképészeti ismeretek	2
Topográfiai alapismeretek	2
Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában)	2
A növények testfelépítése	2
Az állatok testfelépítése	2
Összes óraszám:	18 óra

Kiemelt feladat a kompetenciafejlesztés:

A tanulás kompetenciái: A természettudomány tanulásának belső motivációs bázisa a természet, az élő és élettelen környezeti jelenségek iránti érdeklődés, amelyet a tantárgy tudatos ismeretszerzéssé alakít át. A kezdetben több támogatással, később egyre önállóbban végzett természettudományos megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát. A természettudomány vizsgálati témáit és módszereit a tanuló össze tudja kapcsolni a mindennapi élet kontextusaival, a tudás alkalmazhatósága az önirányító tanulás képességét is erősíti.

A kommunikációs kompetenciák: A természettudomány tantárgy és általában a természettudományok azon képességeket fejlesztik, amelyek révén a tanuló megtanulja világosan, röviden és pontosan kifejezni saját gondolatait, megfigyeléseit és tapasztalatait.

A digitális kompetenciák: A tantárgy által felölelt tudományterületek számos lehetőséget kínálnak a digitális kompetenciák fejlesztésére, hiszen a technológia jól alkalmazható a megismerés, az együttműködés, az információk mérlegelő értelmezése, az értékelés és alkotás során, illetve a természettudományos gondolkodás tanításakor.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A természettudományok alapvetően gyakorlatorientált, tapasztalatokon alapuló tudományok, ahol a minőségi tulajdonságok mellett a mennyiségi viszonyok vizsgálata is elengedhetetlen. Sok esetben ez csak statisztikus gondolkodással lehetséges. Ugyancsak fontos cél az elemző gondolkodás kialakítása is. Mivel a természettudomány tantárgy alapvetően integráló jellegű, ezért szinte minden témakör fejleszti a tanuló rendszerszintű, komplex gondolkodását. Ez az olyan problémakörök tárgyalásánál a leghangsúlyosabb, amelyeknek több diszciplínát is érintő vetülete van. Ilyen például a víz vagy a levegő témaköre, vagy akár a globális éghajlatváltozás. A kísérletek, terepi megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Mivel a természettudomány alapvetően gyakorlatorientált tantárgy, a tudás elsajátításához alkalmazott módszerek között nagyon gyakran szerepel a társakkal együttműködést igénylő csoportmunka, amely során a tanuló felismeri feladatát, szerepét a csoportban, csoporttagként a társakkal együtt végez különböző tevékenységeket, illetve megfelelő készségek birtokában igény szerint csoportvezetői szerepet vállalhat.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A természeti/környezeti nevelési célok eléréséhez az ismeretszerzés mellett kiemelt fontosságú a természetből érkező érzelmi hatások befogadása, amelyek akár a jövőt tekintve egy életre meghatározhatják a tanuló természettudományokhoz történő hozzáállását, attitűdjét. Gyakran

ez az érzelmi hatás kreatív alkotásokban kerül kifejezésre, amit felerősíthetünk a természetben történő vizsgálódás, tapasztalás élményével.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A természettudományos diszciplínák közül szinte mindegyikre jellemző, hogy a nagyon komoly elméleti tudás mögött a társadalmi hasznosulást nagyban segítő, gyakorlati alkalmazásuk is van. Ezt az adottságot remekül ki lehet használni a gazdasági élet szereplőivel, gyárakkal, cégekkel történő együttműködés kialakítására, amelynek a természettudomány tantárgy keretein belül még elsősorban gyakorlati ismeretszerző, közvetlen tapasztalást segítő szerepe lehet. A jövőbeni pályaaorientáció, életpálya-tervezés és munkavállalás szempontjából az ilyen tapasztalatok kulcsfontosságú szerepet tölthetnek be.

TÉMAKÖR: Anyagok és tulajdonságaik, 3 óra

FOGALMAK

anyag, halmazállapot, halmazállapot-változás, olvadás, fagyás, párolgás, forrás, lecsapódás, oldódás, éghető, éghetetlen, talaj, humusz, talajnedvesség, légnyomás, hőmérséklet, mozgás, helyváltoztatás, helyzetváltoztatás

TÉMAKÖR: Mérések, mértékegységek, mérőeszközök, 2 óra

FOGALMAK

becslés, időjárás, éghajlat, középhőmérséklet, hőmérséklet-változás, éghajlati diagram, éghajlati térkép, hőmérséklet, csapadék

TÉMAKÖR: Megfigyelés, kísérletezés, tapasztalás, 2 óra

FOGALMAK

mágnes, energia, energiaforrás, energiahordozó, energiatakarékosság

TÉMAKÖR: Tájékozódás az időben, 1 óra

FOGALMAK

idő, napszak, évszak, a Föld forgása, a Föld keringése, tengelyferdeség

TÉMAKÖR: Alapvető térképészeti ismeretek, 2 óra

FOGALMAK fő- és mellékvilágtáj, térkép, térképi jelrendszer, méretarány, vonalas aránymérték, domborzati térkép, közigazgatási térkép, turistatérkép, autós térkép

TÉMAKÖR: Topográfiai alapismeretek, 2 óra

FOGALMAK földgömb, Egyenlítő, Ráktérítő, Baktérítő, északi sarkkör, déli sarkkör, Északi-sark, Déli-sark, tényleges földrajzi helyzet, viszonylagos földrajzi helyzet, főfolyó, mellékfolyó, torkolat

TÉMAKÖR: Gyakorlati jellegű térképészeti ismeretek (Az iskola környékének megismerése során, terepi munkában), 2 óra

FOGALMAK térképvázlat, alaprajz, iránytű, GPS

TÉMAKÖR: A növények testfelépítése, 2 óra

FOGALMAK

életfeltétel, életjelenség, lágyszárú, faszárú, zöldség, gyümölcs, kultúrnövény

TÉMAKÖR: Az állatok testfelépítése, 2 óra

FOGALMAK

gerinctelen, gerinces, egysejtű, ragadozó, mindenevő, növényevő, háziállat, vadon élő állat

6. évfolyam, természettudomány, felnőttoktatás

Az élettelen környezet, a természet iránti érdeklődésre alapozva kell biztosítani a tanulók számára azon készségeknek és képességeknek a fejlesztését, amelyek alkalmassá teszik majd őket a felsőbb évfolyamokon a magasabb szintű természettudományok világában történő eligazodásra. A természettudomány tanításának legfontosabb célja tehát azoknak a képességeknek, készségeknek, szokásoknak a fejlesztése, amelyeket alsó tagozaton a környezetismeret tantárgy alapozott meg, és amelyek a felsőbb évfolyamokon a természettudományos tárgyak tanulásához szükségesek.

Az életkorból és a fejlesztési feladatokból következően biztosítani kell, hogy a tanulók cselekvő tapasztalatszerzés útján már haladó szinten és integrált módon sajátítsák el a természettudományos ismeretszerzés módszereit, és ne diszciplináris természettudományos tárgyakat tanuljanak egymás mellett az összefüggések nélkülözésével. A tanulási folyamat során a későbbi diszciplináris tárgyakat megalapozó ismeretanyag megtanulása mellett az ismeretszerző módszerek elsajátítása, begyakorlása a fő cél.

Az 5–6. évfolyamon a természettudomány tantárgy óraszámja: Levelező: 36 óra összesen.

A témakörök áttekintő táblázata 6. évfolyamra

Témakör neve	Javasolt óraszám (L)
Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái	3
A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái	2

Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái	2
Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség	4
Az energia	2
A Föld külső és belső erői, folyamatai	3
Alapvető légköri jelenségek és folyamatok	2
Összes óraszám:	18 óra

TÉMAKÖR: Az erdők életközössége és természeti-környezeti problémái, 3 óra

FOGALMAK

erdő, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat, élőhelypusztulás, erdőgazdálkodás

TÉMAKÖR: A mezők és a szántóföldek életközössége, természeti-környezeti problémái, 2 óra

FOGALMAK

síkság, alföld, rét, legelő, mezőgazdaság, kultúrtáj, növénytermesztés, állattenyésztés, szántóföld, fűfélék, rágcsáló, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat

Vízi és vízparti életközösségek és természeti-környezeti problémái, 2 óra

FOGALMAK

hínárnövényzet, ligeterdő, kopoltyú, úszóláb, gázlóláb, lemezes csőr, költöző madár, élőhely, alkalmazkodás, életközösség, tápláléklánc, táplálékhálózat, vízgazdálkodás, vízszennyezés, folyószabályozás, ártér, mocsárlecsapolás

TÉMAKÖR: Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség, 4 óra

FOGALMAK

szerv, érzékszerv, szervrendszer, szervezet, túlsúly, alultápláltság, táplálékpiramis, egészség, betegség, járvány, egészséges életmód, szenvedélybetegség, serdülés

TÉMAKÖR: Az energia 2óra

FOGALMAK

megújuló energiaforrás, nem megújuló energiaforrás, bányá, bányászat, szénféleségek, kőolaj, földgáz, napenergia, vízenergia, szélenergia, szmog, savas eső, üvegházhatás, globális éghajlatváltozás

TÉMAKÖR: A Föld külső és belső erői, folyamatai, 3 óra

FOGALMAK

gyűrődés, vetődés, földrengés, vulkáni tevékenység, kőzet, talaj, talajpusztulás, tápanyag, komposztálás, ökológiai kertművelés, lepusztulás, vízjárás, vízhozam, munkavégző-képesség

TÉMAKÖR: Alapvető légköri jelenségek és folyamatok, 2 óra

FOGALMAK

időjárás, éghajlat, éghajlati övezet, időjárás-jelentés

Természettudomány_biológia

7–8. évfolyam, levelező tagozat

A természettudomány tantárgy alapvető szerepet játszik a tudományos és technológiai műveltség kialakításában. A tantárgynak van egy horizontális vetülete, hiszen a természettudományi tanulmányok sok esetben építenek a más tantárgyak (főleg a magyar, a matematika és a történelem) keretében megszerzett tudásra, készségekre, kompetenciákra.

A fenti megállapításokból kiindulva a természettudomány tárgy négy olyan alapdiszciplína (biológia, fizika, földrajz és kémia) köré szerveződik, amelyek a természeti törvényszerűségek, rendszerek és folyamatok megismerésével foglalkoznak. Ennek megfelelően a természettudomány tárgy célja a komplex tudásanyag integrálása az egyes természeti rendszerek közötti alapvető összefüggésekre való rávilágítás révén.

A természettudomány tanulási-tanítási folyamatában alapvető szerepe van a tanulók számára releváns problémák, felnőtt élethelyzetek megismerésének, amit a felvetett probléma integrált szemléletű tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetünk el. Az élményszerű, a tanulók gondolkodásához, problémáikhoz közel álló, gyakorlatorientált, ún. kontextusalapú tananyag-feldolgozás jóval több sikerrel kecsegtet, mint a hagyományos, eddig megszokott tananyagszervezés, amennyiben az előbbi az ismeretek rendszerezésével zárul.

A természettudomány tananyaga tehát mindenkihez szól, nem csak azokhoz, akik a későbbiekben komolyabban szeretnék természettudományokkal foglalkozni. Szervesen kell, hogy kötődjön a hétköznapi élethez, és erősen gyakorlatorientált. Feltárja a természettudományok társadalmunkban és az egyén életében betöltött szerepét. Nem tartalmaz sok ismeretet és fogalmat, viszont annál több gyakorlati jellegű tevékenységet, megfigyelést, tapasztalást épít be. Kerüli a sok új információt tartalmazó témákat. Figyel a megfelelő, már részben szakmai nyelvhasználatra és kommunikációra. A tárgy célja inkább a fogalmi megértés, és nem az információk szigorú megtanítása; valódi problémamegoldást kínál. Előnyben részesíti az életszerű természettudományos problémák csoportmunkában (projektmódszerrel, kutatásalapú tanítással) történő feldolgozását. Az ellenőrzés során döntően a megértést, a logikus gondolkodást, és nem a magolás eredményét méri.

A természettudomány tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A természettudomány tanulásának belső motivációs bázisa a természet, az élő és élettelen környezeti jelenségek iránti érdeklődés, amelyet a tantárgy tudatos ismeretszerzéssé alakít át. A kezdetben több támogatással, később egyre önállóbban végzett természettudományos megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát. A természettudomány

vizsgálati témáit és módszereit a tanuló össze tudja kapcsolni a mindennapi élet kontextusaival, a tudás alkalmazhatósága az önirányító tanulás képességét is erősíti.

A kommunikációs kompetenciák: A természettudomány tantárgy és általában a természettudományok azon képességeket fejlesztik, amelyek révén a tanuló megtanulja világosan, röviden és pontosan kifejezni saját gondolatait, megfigyeléseit és tapasztalatait. Ezeket a gondolatok megosztani családjával, kollégáival ezzel segítve őt az együttműködést igénylő munkák végzésében.

A digitális kompetenciák: A tantárgy által felölelt tudományterületek számos lehetőséget kínálnak a digitális kompetenciák fejlesztésére, hiszen a technológia jól alkalmazható a megismerés, az együttműködés, az információk kritikus értelmezése, az értékelés és alkotás során, illetve a természettudományos gondolkodás tanításakor. Az információszerezés gyors és pontos módjának megismerése nélkülözhetetlen, hogy munkájában naprakész tudással rendelkezzen.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A természettudományok alapvetően gyakorlatorientált, tapasztalatokon alapuló tudományok, ahol a minőségi tulajdonságok mellett a mennyiségi viszonyok vizsgálata is elengedhetetlen. Sok esetben ez csak statisztikus gondolkodással lehetséges. Ugyancsak fontos cél az elemző gondolkodás kialakítása is. Mivel a természettudomány tantárgy alapvetően integráló jellegű, ezért szinte minden témakör fejleszti a tanuló rendszerszintű, komplex gondolkodását. Ez az olyan problémakörök tárgyalásánál a leghangsúlyosabb, amelyeknek több diszciplínát is érintő vetülete van. Ilyen például a víz vagy a levegő témaköre, vagy akár a globális éghajlatváltozás. A kísérletek, terepi megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. Mindez segíti, hogy az iskolai és az iskolán kívüli világban a (felnőtt) tanulók a tanult ismeretek szintetizálásával és gyakorlati alkalmazásával képesek legyenek megoldani minden olyan feladatot, amely hozzájárulhat a sikeres életpálya megvalósításához.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Mivel a természettudomány alapvetően gyakorlatorientált tantárgy, a tudás elsajátításához alkalmazott módszerek között nagyon gyakran szerepel a társakkal együttműködést igénylő csoportmunka, amely során a tanuló felismeri feladatát mind az iskolai, mind pedig az iskolán kívüli/munkahelyi szerepeiben

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A természeti/környezeti nevelési célok eléréséhez kiemelt fontosságú a természetből érkező érzelmi hatások befogadása, amelyek meghatározhatják az egyén természettudományokhoz történő hozzáállását, attitűdjét. Gyakran ez az érzelmi hatás kreatív alkotásokban kerül kifejezésre, amit felerősíthetünk a természetben történő vizsgálódás, tapasztalás élményével. A természeti rendszerek megismerése segítségül szolgál, munkájára vonatkozó igényesség kialakításához, saját (és családja) életvitelének aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A természettudományos diszciplínák közül szinte mindegyikre jellemző, hogy a nagyon komoly elméleti tudás mögött a társadalmi hasznosulást nagyban segítő, gyakorlati alkalmazásuk is van. Ezt az adottságot remekül ki lehet használni a gazdasági élet szereplőivel, gyárakkal, cégekkel történő együttműködés kialakítására, amelynek a természettudomány tantárgy keretein belül még elsősorban gyakorlati ismeretszerző, közvetlen tapasztalást segítő szerepe lehet. A jövőbeni pályaválasztás, életpálya-tervezés és munkavállalás szempontjából az ilyen tapasztalatok kulcsfontosságú szerepet tölthetnek be.

A biológia tudományterület célja a tanulók mindennapi életben alkalmazható természettudományos műveltségének gyarapítása. Elsősorban a készségek, képességek és attitűdök fejlesztése áll a tevékenységek középpontjában alapvető biológiai folyamatok, szervezetek megismerésével és megértésével. A témakör felkészíti a tanulókat a társadalmi, gazdasági és mediakörnyezetben való tájékozódásra, a biológiai ismeretekre alapozott, tudatos életvezetésre és a megfelelő munkahelyi attitűd kialakítására. Ennek legfontosabb pillére az egészségműveltség elmélyítése és a fenntarthatóságot középpontba állító gondolkodás, életvezetés segítése.

A 7–8. évfolyamon a természettudomány tantárgy óraszám: L:36 óra

7.évfolyam: heti 0,5 óra összesen: 18 óra

8. évfolyamon: heti 0,5 óra , összesen: 18 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám (L)
A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei	1+1
Az élet kialakulása, formái és működése	5+5
Az életközösségek vizsgálata, fenntarthatóság	3+3
Az élővilág és az ember kapcsolata	2+2
Az emberi szervezet felépítése, működése	5+5
Életmód és egészség	2+2
Összes óraszám:	36 óra

TÉMAKÖR: A biológia tudományának céljai és vizsgálati módszerei

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 1+1 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- a vizsgált biológiai jelenségekkel kapcsolatos megfigyeléseit, következtetéseit és érveit érthetően és pontosan fogalmazza meg, ezeket szükség esetén rajzokkal, fotókkal, videókkal egészíti ki.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a biológia tudományának kutatási céljait, elismeri a tudósok munkáját és felelősségét, képet alkot a biológia fejlődéséről, érti a jelenkori kutatások jelentőségét;
- megkülönbözteti a bulvár, a népszerűsítő és a tudományos típusú közléseket, médiatermékeket, törekszik a megtévesztés, az áltudományosság leleplezésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A biológia kutatási céljainak megismerése, néhány jelentős felismerés és felfedezés történeti bemutatása, értékelése
- A biológiai ismeretek gyarapodásának a technológiai és gazdasági fejlődéssel való összefüggésének felismerése, az emberi életmódra gyakorolt hatásának értékelése
- A tényekre alaposan kapcsolatos igény megszilárdítása, az áltudományos, manipulatív közlések és a tudományos források közötti különbségtétel

FOGALMAK

élettudományok, hipotézis, kísérlet, rendszer, környezet, szerveződési szint, tudományos közlemény, áltudomány

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Kiselőadások, posztterek készítése az élettudományok és az orvoslás történetének egy-egy nevezetes személyiségéről, az ókortól napjainkig (Pl. Arisztotelész, Galenus, Linné, Darwin, Watson és Crick)
- Rövid beszámolók készítése az utóbbi évtizedekben orvosi Nobel-díjjal elismert, biológiai kutatásokkal megalapozott felfedezésekről (témák, kutatók, alkalmazások), beszélgetés a jelentőségükről
- A modern biológiai kutatások és a biotechnológia területeit és alkalmazási lehetőségeit bemutató kiselőadások, posztterek készítése, ezekkel kapcsolatos vélemények gyűjtése, megfogalmazása és megvitatása
- Áltudományos hírek gyűjtése a médiából és azok tudományos tényekre alapozott cáfolata

TÉMAKÖR: Az élet kialakulása, formái és működése

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 5+5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;
- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tényekre alapozott érveket fogalmaz meg a baktériumok jelentőségével kapcsolatban, értékeli egészségügyi, környezeti és biotechnológiai jelentőségüket;
- érti, hogy a mai emberi faj is az evolúció során alakult ki;
- alaktani jellemzők összehasonlítása alapján felismer néhány fontosabb növény- és állatcsoportot, ezekbe besorolást végez;
- A gombák, a növények és az állatok külön országba sorolása melletti érvek megfogalmazása, fontosabb rendszertani csoportjaik alaktani és szervezettani jellemzése, néhány példafaj bemutatása.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A mikroorganizmusok és a földi élet kialakulása közötti kapcsolat felismerése, a földi anyagforgalmi ciklusokban játszott szerepük értelmezése
- Az állatvilág fejlődése és az emberi evolúció közötti kapcsolat felismerése, Az élővilág sokféleségének értékelése
- A gombák, a növények és az állatok külön országba sorolása melletti érvek megfogalmazása, fontosabb rendszertani csoportjaik alaktani és szervezettani jellemzése, néhány példafaj bemutatása

FOGALMAK

sejt, baktérium, anyagszere, egysejtű, szövet, evolúció, természetes kiválasztódás, alkalmazkodás, Homo Sapiens, faj, virágtalan növények, virágos növények, férgek, ízeltlábúak, puhatestűek, és gerincesek

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A sejtek felépítését és működését bemutató animációk, videók keresése, a látottak megbeszélése, összefoglalása
- A baktériumok sokféle biológiai szerepének bemutatása konkrét példákon keresztül
- Az emberré válás folyamatát bemutató videó elemzése
- Kiselőadás a gombaszedéssel és -fogyasztással kapcsolatos tudnivalókról
- Virágtalan, valamint egy- és kétszikű növények vizsgálata, a tapasztalatok rajzos rögzítése
- Gyűrűsférgek, puhatestűek, ízeltlábúak vizsgálata, tapasztalatok rajzos rögzítése
- Kiselőadás összeállítása az állatvilág „legjeiről”

TÉMAKÖR: Életközösségek vizsgálata, fenntarthatóság

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 3+3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- leírások, fotók, ábrák, filmek alapján értelmezi és bemutatja az élőlények környezethez való alkalmazkodásának jellegzetes módjait és példáit;

- önállóan vagy másokkal együttműködve kivitelez tanulási projekteket;
- érti és elfogadja, hogy az élő természet rendelkezik olyan értékekkel, amelyeket törvényi eszközökkel is védeni kell, ismeri ennek formáit, felhívja a figyelmet az általa észlelt természetkárosításra.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alapfokon ismeri a földrészek, óceánok legjellegzetesebb növény- és állatfajait;
- fotók, videók és adatok alapján elemzi az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kapcsolatokat;
- leírások, filmek és saját megfigyelései alapján elemzi az állatok viselkedésének alaptípusait, ezek lényegi jellemzőit konkrét példák alapján bemutatja;
- esetleírások, filmek és saját megfigyelései alapján felismeri az adott életközösségek biológiai értékeit, értékeli a lakókörnyezetében található életközösségek környezeti állapotot és életminőséget javító hatását.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A kontinensek néhány jellegzetes növény- és állatfajának megismerése
- Az élettelen környezeti tényezők és az élőlények közötti kölcsönhatások azonosítása
- Az élőhely fogalmának ismerete, jellemzőinek és típusainak vizsgálatokban történő azonosítása, az élőhelyi környezethez való alkalmazkodás módjainak és példáinak elemzése
- A védett faj, az eszmei érték fogalmának értelmezése konkrét példák alapján

FOGALMAK

életközösség, élőhely, tápláléklánc, táplálékhálózat, környezeti igény, populációs kölcsönhatás, természetvédelmi terület, nemzeti park, védett faj,

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az intézmény közelében lévő természetes vagy természetközeli életközösség rendszeres megfigyelése, adatok gyűjtése, elemzése. Természetes életközösségek vizsgálata kirándulás, erdei iskola keretében, természettudományos, természetvédelmi és művészeti tevékenységek (fotózás, rajzolás, tárgykészítés) ötvözése
- Kiselőadás készítése idegenhonos inváziós növény- és állatfajokról
- A hazai nemzeti parkok életközösségeit, jellegzetes élőlényeit bemutató kiselőadások, virtuális séták összeállítása

TÉMAKÖR: Az élővilág és az ember kapcsolata

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 2+2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- természetvédelmi, bioetikai, egészségműveltségi témákban tényekre alapozottan érvel, vitákban többféle nézőpontot is figyelembe vesz.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- kritikusan és önkritikusan értékeli az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatását, életvitelében tudatosan követi a természet- és környezetvédelem szempontjait;
- példák alapján elemzi a globális környezeti problémák gazdasági és társadalmi összefüggéseit, a megelőzés, a kárcsökkentés és az alkalmazkodás stratégiáit.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A biológiai sokféleség beszűkülését előidéző okok és a lehetséges veszélyek felismerése, az ellenük megtehető intézkedések példáinak elemzése
- Az éghajlatváltozási modellek által a bioszféra jövőjére adott előrejelzések értékelése, a megelőzés, hatáscsökkentés és alkalmazkodás módjainak áttekintése

FOGALMAK

biológiai sokféleség, fajgazdagság, globális probléma, éghajlatváltozás,

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Információgyűjtés, rajzos vázlat szerkesztése az intézménynek helyet adó település, az iskolai vagy saját lakókörnyezetének jellegzetes gazdálkodási és településformáló tevékenységeiről
- A helyi szinttől a régió, a kontinensen át a globális szintig átívelő, a természetvédelemmel összefüggő esetek, példák keresése, az összefüggések feltárása

TÉMAKÖR: Az emberi szervezet

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 5+5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- alapfokon alkalmazza a rendszerszintű gondolkodás műveleteit, azonosítani tudja egy biológiai rendszer részeit, kapcsolatait és funkcióit, érti a csoportképzés jelentőségét, a tanult csoportokba besorolást végez;
- biológiai rendszerekkel, jelenségekkel kapcsolatos képi információkat szóban vagy írásban értelmez, alkalmazza a vizualizálás, az ábrákban való összefoglalás módszerét;
- kiegyensúlyozott saját testképpel rendelkezik, figyelembe véve az egyéni adottságokat, a nem és a korosztály fejlődési jellegzetességeit, valamint ezek sokféleségét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az emberi test megfigyelése alapján azonosítja a főbb testtájakat és testrészeket,
- felismeri az emberi bőr, a csontváz és a vázizomzat főbb elemeit, ezek kapcsolódási módjait,
- felismeri a gyakorolt sportok testi és lelki fejlesztő hatását és a velük járó terheléseket, baleseti veszélyeket, tanácsokat fogalmaz meg ezek elkerülésére;
- szövegek, ábrák, folyamatvázlatok, videók és szimulációk alapján azonosítja a táplálkozási, keringési, légzési, kiválasztási szervrendszerek alapvető biológiai funkcióit, az életfolyamatok lépéseit;
- ábrák, makettek alapján felismeri az ember ideg- és hormonrendszerének fontosabb szerveit, a megismert külső és belső testkép alapján felidézi azok elhelyezkedését;
- azonosítja az emberi ivarrendszer főbb szerveit, ismeri azok funkcióját.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tájékozódás az emberi testen, a testtájak és szervek elhelyezkedésének bemutatása maketten vagy ábrán és a saját testen
- Az ember életfontosságú szerveit ismeri, szervek funkcióját bemutatja
- A tápanyagok élettani szerepének megértése, az energiatartalom és összetétel adatainak értelmezése
- A védőoltások működési módjának megértése, az egyéni és a közösségi egészség megőrzésében játszott szerepük értékelése
- A megtermékenyítés feltételeinek ismerete, a fogamzásgátló módszerek működésének megértése

FOGALMAK

kültakaró, bőr, csont, izom, tápcsatorna, tápanyag, máj, hasnyálmirigy, légutak, tüdő, szív, vese, agyvelő, gerincvelő, hormon, agyalapi mirigy, pajzsmirigy, mellékvese, nemi mirigyek, immunrendszer, női és férfi ivarszervek, nemi jellegek

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az emberi test (férfi és női) anatómiáját bemutató videók, animációk, mobiltelefonos applikációk keresése, használata a testkép fejlesztésében
- A bőr rétegeinek megfigyelése állati szöveteken (pl. sertésszalonna), a bőr-, köröm- és hajápolással kapcsolatos kiselőadások tartása
- Élelmiszerek összetételi adatainak (címkéinek) gyűjtése, az adattípusok (tápanyagfajták, energiatartalom) értelmezése
- A szem és a fül felépítését és működését (látás, hallás, helyzet- és mozgásérzékelés) bemutató animációk keresése, megbeszélése
- Információk keresése a Magyarországon kötelező védőoltásokról, az egyéni és a közösségi védettség fogalmának, kapcsolatának megbeszélése
- A nemi érés folyamatáról, egyéni eltéréseiről szóló információk keresése, vélemények megvitatása

TÉMAKÖR: Egészségmegőrzés, elsősegély

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 2+2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- az egészséget személyes és közösségi értéként értelmezi, érdeklődik az egészségmegőrzéssel kapcsolatos információk iránt, mérlegeli azok tudományos hitelességét, kritikusan kezeli a gyógyszerekkel, gyógyászattal kapcsolatos reklámokat;
- ismeretekkel rendelkezik az egészségkárosító szokásokról és függőségekről;
- az egészséggel, életmóddal foglalkozó weboldalak, tematikus médiaforrások információit kritikusan elemzi, igyekszik tudományos bizonyítékokra alapozott híreket, érveket és tanácsokat elfogadni.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri Magyarország fő népbetegségeinek kockázati tényezőit;
- ismeri a kórokozó, a fertőzés és a járvány fogalmait, megkülönbözteti a vírusos és bakteriális fertőző betegségeket, felismeri az antibiotikumok helyes használatának fontosságát;
- tudja, hogy a daganatos betegségek kialakulását az életmód és a környezet is befolyásolja, és hogy gyógyításuk esélyét a korai felismerés nagymértékben növeli;
- a bekövetkezett balesetet, rosszulletet felismeri, segítséget (szükség esetén mentőt) tud hívni, valamint a tőle elvárható módon (életkori sajátosságainak megfelelően) elsősegélyt tud nyújtani.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szív- és érrendszeri betegségek kockázati tényezőinek azonosítása, megelőzési lehetőségeinek megvitatása
- Az életkor, az életmód és a táplálkozás közötti összefüggések felismerése, az egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozás alapvető elveinek ismerete, rendszeres testmozgás fontossága
- A higiénia és a fertőző betegségek megelőzése közötti összefüggés felismerése, a rendszeres és helyes tisztálkodással, valamint a lakó- és munkakörnyezet tisztántartásával kapcsolatos elvek és módszerek elsajátítása

- A daganatos betegségek környezeti és életmódbeli kockázati tényezőinek áttekintése, a megelőzés lehetőségeinek megvitatása, a személyre szabott terápia jelentőségének felismerése
- Az elsősegélynyújtás lépéseinek elvi ismerete

FOGALMAK

fertőzés, járvány, stressz, rákkeltő anyag/hatás, személyi higiénia, étel- és étrend-összetétel és -minőség, lelki egészség, függőség, szűrővizsgálat, elsősegélynyújtás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Népegészségügyi adatsorok, grafikonok értelmezése (pl. szív- és érrendszeri betegségek, rákstatisztikák, fertőző betegségek), a bemutatott helyzettel összefüggő értékelések megfogalmazása
- Különböző élelmiszerek összetételét felsoroló információs anyagok összegyűjtése, összehasonlítása
- Járványok, egyes fertőző betegségek történetéről szóló kiselőadások, házi dolgozatok készítése
- Alapvető elsősegélynyújtási ismeretek alkalmazásának gyakorlati bemutatása (pl. vérzések, gyakori rosszulletek, égési sérülések, sportbalesetek esetén)

–

Természettudomány_földrajz

7–8. évfolyam, levelező tagozat

A természettudomány tantárgy alapvető szerepet játszik a tudományos és technológiai műveltség kialakításában. A tantárgynak van egy horizontális vetülete, hiszen a természettudományi tanulmányok sok esetben építenek a más tantárgyak (főleg a magyar, a matematika és a történelem) keretében megszerzett tudásra, készségekre, kompetenciákra.

A fenti megállapításokból kiindulva a természettudomány tárgya négy olyan alapszociplína (biológia, fizika, földrajz és kémia) köré szerveződik, amelyek a természeti törvényszerűségek, rendszerek és folyamatok megismerésével foglalkoznak. Ennek megfelelően a természettudomány tárgya célja a komplex tudásanyag integrálása az egyes természeti rendszerek közötti alapvető összefüggésekre való rávilágítás révén.

A természettudomány tanulási-tanítási folyamatában alapvető szerepe van a tanulók számára releváns problémák, felnőtt élethelyzetek megismerésének, amit a felvetett probléma integrált szemléletű tárgyalásával, a tanulók aktív közreműködésével, egyszerű – akár otthon is elvégezhető – kísérletek tervezésével, végrehajtásával, megfigyelésével és elemzésével érhetünk el. Az élményszerű, a tanulók gondolkodásához, problémáikhoz közel álló, gyakorlatorientált, ún. kontextusalapú tananyag-feldolgozás jóval több sikerrel kecsegtet, mint a hagyományos, eddig megszokott tananyagszervezés, amennyiben az előbbi az ismeretek rendszerezésével zárul.

A természettudomány tananyaga tehát mindenkinek szól, nem csak azokhoz, akik a későbbiekben komolyabban szeretnék természettudományokkal foglalkozni. Szervesen kell, hogy kötődjön a hétköznapi élethez, és erősen gyakorlatorientált. Feltárja a természettudományok társadalmunkban és az egyén életében betöltött szerepét. Nem tartalmaz sok ismeretet és fogalmat, viszont annál több gyakorlati jellegű tevékenységet, megfigyelést, tapasztalást épít be. Kerüli a sok új információt tartalmazó témákat. Figyel a megfelelő, már részben szakmai nyelvhasználatra és kommunikációra. A tárgya célja inkább a fogalmi megértés, és nem az információk szigorú megtanítása; valódi problémamegoldást kínál. Előnyben részesíti az életszerű természettudományos problémák csoportmunkában (projektmódszerrel, kutatásalapú tanítással) történő feldolgozását. Az ellenőrzés során döntően a megértést, a logikus gondolkodást, és nem a magolás eredményét méri.

A természettudomány tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A természettudomány tanulásának belső motivációs bázisa a természet, az élő és élettelen környezeti jelenségek iránti érdeklődés, amelyet a tantárgy tudatos ismeretszerzéssé alakít át. A kezdetben több támogatással, később egyre önállóbban végzett természettudományos megfigyelések és kísérletek alapján a tanuló átéli a tudásszerzés aktív folyamatát. A természettudomány vizsgálati témáit és módszereit a tanuló össze tudja kapcsolni a mindennapi élet kontextusaival, a tudás alkalmazhatósága az önirányító tanulás képességét is erősíti.

A kommunikációs kompetenciák: A természettudomány tantárgy és általában a természettudományok azon képességeket fejlesztik, amelyek révén a tanuló megtanulja világosan, röviden és pontosan kifejezni saját gondolatait, megfigyeléseit és tapasztalatait. Ezeket a gondolatok megosztani családjával, kollégáival ezzel segítve őt az együttműködést igénylő munkák végzésében.

A digitális kompetenciák: A tantárgy által felölelt tudományterületek számos lehetőséget kínálnak a digitális kompetenciák fejlesztésére, hiszen a technológia jól alkalmazható a megismerés, az együttműködés, az információk kritikus értelmezése, az értékelés és alkotás során, illetve a természettudományos gondolkodás tanításakor. Az információszerzés gyors és pontos módjának megismerése nélkülözhetetlen, hogy munkájában naprakész tudással rendelkezzen.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A természettudományok alapvetően gyakorlatorientált, tapasztalatokon alapuló tudományok, ahol a minőségi tulajdonságok mellett a mennyiségi viszonyok vizsgálata is elengedhetetlen. Sok esetben ez csak statisztikus gondolkodással lehetséges. Ugyancsak fontos cél az elemző gondolkodás kialakítása is. Mivel a természettudomány tantárgy alapvetően integráló jellegű, ezért szinte minden témakör fejleszti a tanuló rendszerszintű, komplex gondolkodását. Ez az olyan problémakörök tárgyalásánál a leghangsúlyosabb, amelyeknek több diszciplínát is érintő vetülete van. Ilyen például a víz vagy a levegő témaköre, vagy akár a globális éghajlatváltozás. A kísérletek, terepi megfigyelések számos egyedi jelenséget tárnak fel, ezek tanulságainak levonásához az induktív gondolkodás képességét is fejleszteni kell. Mindez segíti, hogy az iskolai és az iskolán kívüli világban a (felnőtt) tanulók a tanult ismeretek szintetizálásával és gyakorlati alkalmazásával képesek legyenek megoldani minden olyan feladatot, amely hozzájárulhat a sikeres életpálya megvalósításához.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: Mivel a természettudomány alapvetően gyakorlatorientált tantárgy, a tudás elsajátításához alkalmazott módszerek között nagyon gyakran szerepel a társakkal együttműködést igénylő csoportmunka, amely során a tanuló felismeri feladatát mind az iskolai, mind pedig az iskolán kívüli/munkahelyi szerepeiben

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A természeti/környezeti nevelési célok eléréséhez kiemelt fontosságú a természetből érkező érzelmi hatások befogadása, amelyek meghatározhatják az egyén természettudományokhoz történő hozzáállását, attitűdjét. Gyakran ez az érzelmi hatás kreatív alkotásokban kerül kifejezésre, amit felerősíthetünk a természetben történő vizsgálódás, tapasztalás élményével. A természeti rendszerek megismerése segítségül szolgál, munkájára vonatkozó igényesség kialakításához, saját (és családja) életvitelének aktív alakításához, fejlesztéséhez.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A természettudományos diszciplínák közül szinte mindegyikre jellemző, hogy a nagyon komoly elméleti tudás mögött a társadalmi hasznosulást nagyban segítő, gyakorlati alkalmazásuk is van. Ezt az adottságot remekül ki lehet használni a gazdasági élet szereplőivel, gyárakkal, cégekkel történő együttműködés kialakítására, amelynek a természettudomány tantárgy keretein belül még elsősorban gyakorlati ismeretszerző, közvetlen tapasztalást segítő szerepe lehet. A jövőbeni pályaválasztás, életpálya-tervezés és munkavállalás szempontjából az ilyen tapasztalatok kulcsfontosságú szerepet tölthetnek be.

A földrajz az a tantárgy, amelyből a tanulók megismerhetik szűkebb és tágabb természeti, társadalmi-gazdasági környezetünk jellemzőit, a körülöttük zajló folyamatokat – melyeknek önmaguk is részesei –

és ezek összefüggéseit, kölcsönhatásait, a környezetben való tájékozódást, a benne történő eligazodást segítő alapvető eszközöket és módszereket. Mindennapjainkat, életvitelünket, szokásainkat jelentősen átalakította és folyamatosan formálja a globalizáció. Ezért is fontos feladat, hogy a tanulók megértsék, hogyan válnak globális folyamatokká, jelenségekké az egyes regionális történések, és ez a folyamat hogyan befolyásolja mindennapjainkat. A földrajzi modulban megismeri hazánk és Európa, majd a távoli kontinensek legalapvetőbb természet- és társadalomföldrajzi jellemzőit, melynek során kialakul a Földről alkotott, a valóságot visszatükröző kognitív térképe.

A 7–8. évfolyamon a természettudomány tantárgy óraszám: L:36 óra

7.évfolyam: heti 0,5 óra összesen: 18 óra

8. évfolyamon: heti 0,5 óra , összesen: 18 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám (L)
Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza	3+ 3
Magyarország földrajza	3+3
A Kárpát-medence térsége	3+3
Európa földrajza	3+3
Az Európán kívüli kontinensek földrajza	3+3
Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa	3+3
Összes óraszám:	36 óra 2 évre

TÉMAKÖR: Közvetlen lakókörnyezetünk földrajza

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 3+3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- bemutatja és értékeli lakókörnyezetének földrajzi jellemzőit, ismeri annak természeti és társadalmi erőforrásait;
- szűkebb és tágabb környezetében földrajzi eredetű problémákat azonosít, magyarázza kialakulásuk okait.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- javaslatot fogalmaz meg lakókörnyezete jövőbeli, környezeti szempontokat szem előtt tartó, fenntartható fejlesztésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A tanuló szűkebb lakókörnyezetének társadalmi és gazdasági problémáinak felismerésével és ezekre vonatkozó megoldási javaslatok elkészítésével a döntési képesség, valamint a szociális és vállalkozói kompetenciák fejlesztése
- A lakóhely jelenét, illetve annak jövőbeli fejlődését segítő és nehezítő természet- és társadalomföldrajzi folyamatok felismerése, valamint feldolgozása eredményeként a fenntartható fejlődés és környezettudatosság fejlesztése
- A lakókörnyezet környezeti problémáinak bemutatása
- Nyitottság a lakóhellyel és annak környezetével kapcsolatos információk megismerése iránt, információk gyűjtése írott és elektronikus forrásokból, azok értelmezése és rendszerezése

- A szűkebb lakókörnyezet (település és környezete) földrajzi helyzetének, természeti és kulturális értékeinek bemutatása
- A lakókörnyezet földrajzi jellemzőiből fakadó előnyeinek és hátrányainak mérlegelése, a lakókörnyezet környezettudatos és fenntartható fejlesztése

FOGALMAK

kulturális érték, természeti érték

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A Föld háromdimenziós megjelenítését lehetővé tevőprogram segítségével a közvetlen környezet virtuális felfedezése
- Helyzetgyakorlat: idegenvezetés a településen
- Projektfeladat: poszter, prezentáció vagy rövid videofilm készítése a szűkebb lakóhely természeti és kulturális értékeiről

TÉMAKÖR: Magyarország földrajza

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 3+3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rendszerezi, csoportosítja és értékeli Magyarország és a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait,
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- következtet Magyarország és a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Kárpát-medencei kitekintésben Magyarország természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai, környezeti jellemzői
- Következtetés a Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire
- Egy kistáj, középtáj vagy település komplex bemutatása
- Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői
- Magyarország idegenforgalmi adottságai
- A Magyarország területén előforduló környezeti és természeti veszélyek vizsgálata

FOGALMAK

erőforrás, falu, folyószabályozás, folyó vízjárása, hungarikum, kontinentális éghajlat, közigazgatás, medencejelleg, nemzetiség, öregedő társadalom, táj, talaj, tanya, természetes szaporodás és fogyás, területi fejlettség-különbség, tranzitforgalom, város, világörökség

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Nagytájak: Alföld, Dunántúli-dombvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Kisalföld, Alpokalja

Egyéb földrajzi helyszínek: Aggteleki-karszt, Badacsony, Bakony, Balaton-felvidék, Baradla-barlang, Baranyai-dombság, Bodrogek, Borsodi-medence, Börzsöny, Budai-hegység, Bükk, Bükk-fennsík,

Csepel-sziget, Cserhát, Cserhát, Dráva menti síkság (Dráva-mellék), Duna–Tisza köze, Dunakanyar, Gerecse, Hajdúság, Tokaj-Hegyalja, Hortobágy, Írott-kő, Jászság, Kékes, Kiskunság, Körös–Maros köze, Kőszegi-hegység, Marcal-medence, Mátra, Mecsek, Mezőföld, Mohácsi-sziget, Móri-árok, Nagykunság, Nógrádi-medence, Nyírség, Őrség, Pesti-síkság, Pilis, Belső-Somogy, Külső-Somogy, Soproni-hegység, Szigetköz, Szekszárdi-dombság, Szentendrei-sziget, Tapolcai-medence, Tihanyi-félsziget, Tiszántúl, Tolnai-dombság, Velencei-hegység, Vértes, Villányi-hegység, Visegrádi-hegység, Zalai-dombság, Tokaji (Zempléni)-hegység;

Vízrajz: Balaton, Bodrog, Dráva, Duna, Fertő, Hernád, Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Körös, Maros, Mura, Rába, Sajó, Sió, Szamos, szegedi Fehér-tó, Szelidi-tó, Tisza, Tisza-tó, Velencei-tó, Zagyva, Zala; *Magyarország nemzeti parkjai, világörökségi helyszínei, régiói, megyéi, megyeszékhelyei*

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Hazánk tájainak és régióinak megadott szempontok alapján történő feldolgozása hagyományos és digitális térképek, internetről gyűjtött adatok felhasználásával, kooperatív módszer alkalmazásával
- Prezentáció készítése egy kiválasztott tájról vagy településről
- Disputa a híradásokban megjelent hazai, természeti, környezeti és társadalmi-gazdasági jelenségekről, folyamatokról
- Nemzeti értékek, hungarikumok bemutatására iskolai kiállítás szervezése
- Hazánk területén előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulását ábrázoló képekhez, magyarázat készítése
- Interaktív termékbemutató összeállítása a magyar gazdaság nemzetközi jelentőségű termékeiből
- Turisztikai kiadványok, pl. szórólapok, tájékoztatók alapján Magyarország idegenforgalmi adottságainak feldolgozása kooperatív módszerek alkalmazásával
- Projektfeladat: beszámoló készítése a saját település (vagy egy választott kistáj, középtáj), az adott térségben a fenntarthatóságot szem előtt tartó törekvésekről

TÉMAKÖR: A Kárpát-medence térsége

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 3+3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- rendszerezi, csoportosítja a Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásait;
- példák alapján megfogalmazza tágabb környezetre kiterjedő következményeit, megnevezi és ok-okozati összefüggéseiben bemutatja a globálissá váló környezeti problémákat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- elkötelezett szűkebb és tágabb környezete természeti és társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése és megőrzése iránt;
- következtet a Kárpát-medence térségében előforduló természeti és környezeti veszélyek kialakulásának okaira, várható következményeire, térbeli jellemzőire;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A szociális kompetencia fejlesztése a Kárpát-medence népeinek, országainak együttműködésében rejlő lehetőségek és korlátok felismerésével
- A Kárpát-medence és környezete természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásainak rendszerezése, értékelése

- A Kárpát-medence térségében előforduló környezeti és természeti veszélyek kialakulásához vezető okok, összefüggések és következmények értelmezése
- A Kárpát-medence idegenforgalmi adottságainak, az idegenforgalom jelentőségének értékelése
- Medencejelleg és következményei a Kárpát-medencében
- A Kárpát-medence térségének nagytájai
- Természeti erőforrások, táji és kulturális értékek a Kárpát-medence térségében

FOGALMAK

autonómia, éghajlatváltozás, erdőgazdálkodás, gazdasági átalakulás, húzóágazat, idegenforgalom, nemzeti kisebbség, népességvándorlási folyamatok, néprajzi csoport, néprajzi táj, tájhasználat, talajpusztulás

TOPOGRÁFIAI FOGALMAK

Tájak, történelmi és néprajzi tájnevek: Bécsi-medence, Burgenland (Örvidék), Csallóköz, Délvidék, Déli-Kárpátok, Erdély, Erdélyi-középhegység, Erdélyi-medence, Északkeleti-Kárpátok, Északnyugati-Kárpátok, Felvidék, Hargita, Kárpátalja, Kárpát-medence, Keleti-Kárpátok, Magas-Tátra, Székelyföld, Vajdaság, Vereckei-hágó;

Városok: Arad, Beregszász, Csíkszereda, Eszék, Kassa, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Pozsony, Révkomárom, Szabadka, Székelyudvarhely, Temesvár, Újvidék, Ungvár

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Élménybeszámoló készítése egy Kárpát-medencében tett kirándulásról
- A térségben előforduló környezeti és természeti veszélyek bemutatása irányított esetelemzéssel
- A térség erőforrásainak rendszerezése táblázatban
- Az egyes nagytájak természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jellemzőinek felismerése

TÉMAKÖR: Európa földrajza

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 3+3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- jellemzi Európa tipikus tájait, településeit, térségeit;
- ismerteti az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőit, példákkal igazolja világgazdasági szerepét.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- reális alapokon nyugvó magyarság- és Európa-tudattal rendelkezik;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt;
- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- felismeri a régiók változó szerepét, jelentőségét;
- ismeri a környezet- és a természetvédelem alapvető feladatait és lehetőségeit a földrajzi, környezeti eredetű problémák mérséklésében, megoldásában.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egyes országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése által a szociális kompetenciák fejlesztése

- Európa térségeinek természeti-környezeti, valamint társadalmi-gazdasági jellemzőinek és folyamatainak komplex, problémacentrikus látásmóddal történő feldolgozása során a fenntartható fejlődés és környezettudatosság szemléletének fejlesztése
- A témába vágó aktualitásokra, híradásokban közölt regionális földrajzi információkra történő reflektálással a felelős önálló véleményformálás fejlesztése
- Európa főbb országainak, országcsoportjainak, meghatározó jelentőségű társadalmi-gazdasági folyamatainak megnevezése
- Az Európai Unió társadalmi-gazdasági jellemzőinek ismertetése, világ gazdasági szerepének igazolása példákkal
- Tipikus európai tájak, települések, térségek jellemzése, komplex és problémacentrikus vizsgálata
- Európa sokszínű kulturális öröksége és jövője

FOGALMAK

agglomeráció, deltatorokolat, elöregedő társadalom, Európai Unió, fjord, gazdasági szerkezetváltás, gleccser, jégkorszak, K+F (innováció), karsztvidék, „kék banán”, munkanélküliség, „napfényövezet”, tagolatlan part, tagolt part, tölcsértorokolat, vendégmunkás

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

A földrész részei: Dél-Európa, Észak-Európa, Kelet-Európa, Kelet-Közép-Európa, Közép-Európa, Nyugat-Európa;

Egyéb földrajzi helyszínek: Alpok, Appenninek, Appennini-félsziget, Azori-szigetek, Balkán-félsziget, Balkán-hegység, Brit-szigetek, Cseh-medence, Ciprus, Dalmácia, Dinári-hegység, Duna-delta, Etna, Finn-tóvidék, Francia-középhegység, Genfi-tó, Germán-alföld, Holland-mélyföld, Izland, Kárpátok, Kelet-európai-síkság, Kréta, Lengyel-alföld, Lengyel-középhegység, Londoni-medence, Mont Blanc, Morva-medence, Német-középhegység, Párizsi-medence, Pennine-hegység (Pennine), Pireneusi (Ibériai)-félsziget, Pireneusok, Skandináv-félsziget, Skandináv-hegység, Szicília, Szilézia, Urál, Vezúv;

Vízrajz: Adriai-tenger, Balti-tenger, Boden-tó, Dnyeper, Duna, Duna–Majna–Rajna vízi út, Ebro, Elba, Északi-tenger, Fekete-tenger, Földközi-tenger, La Manche, Ladoga-tó, Odera, Olt, Pó, Rajna, Rhône, Szajna, Száva, Temze, Vág, Visztula, Volga

Európa országai, jelentős gazdasági és kulturális központjai

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása pl. prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével
- Európai népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével
- Helyzetgyakorlat a külföldön történő tanuláshoz, munkavállaláshoz kapcsolódóan
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása
- Élménybeszámoló egy átélt vagy elképzelt európai utazásról, irányított szempontok alapján
- A településen és környékén európai támogatásból megvalósult fejlesztések bemutatása önálló gyűjtőmunka alapján

TÉMAKÖR: Az Európán kívüli kontinensek földrajza

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 3+3 ÓRA

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- megnevez az egyes kontinensekre, országcsoportokra, meghatározó jelentőségű országokra jellemző társadalmi-gazdasági folyamatokat, ott előállított termékeket, szolgáltatásokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- híradásokban közölt regionális földrajzi információkra reflektál;
- nyitott más országok, nemzetiségek szokásainak, kultúrájának megismerése iránt;
- a környezeti kérdésekkel, globális problémákkal kapcsolatos álláspontját logikus érvekkel támasztja alá, javaslatot fogalmaz meg a környezeti problémák mérséklésére.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A földrajzi tényezők életmódot, gazdálkodást meghatározó szerepének bemutatása
- Tipikus tájak, települések, térségek több szempont szerinti logikus bemutatása
- Az értékelő gondolkodás fejlesztése Afrika, Ázsia és Amerika társadalmi jellemzőinek példáján
- A véleményalkotás és vitakészség fejlesztése a kontinensek kulturális sokszínűségének jellemzői alapján
- Afrika társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi jellemzők és problémák (elsivatagosodás, éhínség, aszály); Afrika társadalmi és gazdasági fejlődésének problémái, élet és gazdálkodás a tipikus tájakon; afrikai példák a természeti tényezők és a gazdasági, társadalmi viszonyok közötti kapcsolatokra
- Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének természeti és társadalmi-gazdasági tényezői, jellemzői és problémái, élet az óriásvárosokban; az Amerikai Egyesült Államok gazdasági fejlődése és világgazdasági szerepe, az amerikai kultúra a mindennapokban; Latin-Amerika társadalmi és gazdasági fejlődésének jellemzői és problémái, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok
- Ázsia társadalmi és gazdasági életét meghatározó természetföldrajzi folyamatok és természeti veszélyek (árvizek, földrengések, tájfunok, tengerszint emelkedése); kulturális sokszínűség Ázsiában; Kína társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok; India társadalmi és gazdasági fejlődésének folyamatai és problémái (népesedési problémák, kétarcúság), a környezet állapotát veszélyeztető folyamatok

FOGALMAK

éhségövezet, eladósodás, élelmezési válság, elsvatagosodás, emberfajták, fenntarthatóság, gazdasági szerkezet, globalizáció, népességgrobbanás, népességtömörülés, nyomornegyed, őslakos, perifériatársaság, rezervátum, termelési módok (farmgazdaság, monokultúra, nagybirtok, nomád pásztorkodás, oázisgazdálkodás, parasztgazdaság, teraszos művelés, ültetvényes gazdálkodás, vándorló [nomád] állattenyésztés, vegyes gazdálkodás), tömegturizmus, túlhalászás, túllegeltetés, városfejlődés (városodás, városiasodás), világvallások, világgazdasági hatalom (centrumtársaság)

TOPOGRÁFIAI ISMERETEK

Afrika

Szerkezeti egységek, tájak: Afrikai-árokrendszer, Atlasz, Kelet-afrikai-magasföld, Kilimandzsáró (Kilimandzsáró-csoport), Kongó-medence, Madagaszkár, Szahara, Teleki-vulkán; Száhel (öv)

Vízrajz: Csád-tó, Guineai-öböl, Kongó, Nílus, Szezi-csatorna, Tanganyika-tó, Viktória-tó, Vörös-tenger

Országok: Dél-afrikai Köztársaság, Egyiptom, Kenya, Marokkó, Nigéria

Városok: Alexandria, Fokváros, Johannesburg, Kairó

Amerika

A földrész részei: Észak-Amerika, Közép-Amerika, Dél-Amerika

Tájak: Alaszka, Amazonas-medence, Andok, Antillák, Appalache-hegység (Appalache), Brazil-felföld, Floridai-félsziget (Florida), Grönland, Guyanai-hegyvidék, Hawaii-szigetek, Kaliforniai-félsziget, Kordillerák, Labrador-félsziget (Labrador), Mexikói-fennsík, Mississippi-alföld, Mount St. Helens, Paraná-alföld, préri, Sziklás-hegység, Szilícium-völgy

Vízrajz: Amazonas, Colorado, Karib (Antilla)-tenger, Mexikói-öböl, Mississippi, Nagy-tavak, Niagara-vízesés, Panama-csatorna, Szt. Lőrinc-folyó

Országok: Argentína, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Kanada, Mexikó

Városok: Brazíliaváros, Buenos Aires, Chicago, Houston, Los Angeles, Mexikóváros, Montréal, New Orleans, New York, Ottawa, Rio de Janeiro, San Francisco, Washington DC

Ausztrália és Óceánia

Tájak: Ausztráliai-alföld, Nagy-Artézi-medence, Nagy-korallzátony, Nagy-Vízválasztó-hegység, Új-Guinea

Országok: Ausztrália, Új-Zéland

Városok: Canberra, Melbourne, Sydney, Wellington

Ázsia

A földrész meghatározó egységei, jelentős földrajzi helyszínek: Arab-félsziget, Csomolungma (Mt. Everest), Dekkán-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Fudzsi, Fülöp-szigetek, Góbi, Himalája, Indokínai-félsziget, Japán-szigetek, Kaszpi-mélyföld, Kaukázus, Kínai-alföld, Kis-Ázsia, Koreai-félsziget, Közép-szibériai-fennsík, Krakatau, Nyugat-szibériai-alföld, Szibéria, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Turáni-alföld

Vízrajz: Aral-tó, Bajkál-tó, Boszporusz, Eufrátesz, Holt-tenger, Indus, Jangce, Japán-tenger, Jeges-tenger, Jenyiszej, Gangesz, Kaszpi-tenger, Ob, Perzsa-öböl (Perzsa (Arab)-öböl), Sárga-folyó, Tigris

Országok: Egyesült Arab Emírségek, Dél-Korea (Koreai Köztársaság), India, Indonézia, Irak, Irán, Izrael, Japán, Kazahsztán, Kína, Kuvait, Malajzia, Szaúd-Arábia

Városok: Bagdad, Hongkong, Isztambul, Jakarta, Jeruzsálem, Mekka, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Teherán, Tel Aviv-Jaffa, Tokió, Újdelhi

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Kontinensekre, országokra jellemző képek keresése az interneten, azokból montázs készítése
- Az egyes kontinensek tipikus tájainak bemutatása tanulócsoporthoz
- A kontinens országainak, országcsoportjainak bemutatása prezentációkészítés, tanulói kiselőadás segítségével
- Távoli népek, nemzetiségek jellegzetes szokásainak, kulturális sajátosságainak bemutatása helyzet-, szerep-, empátiagyakorlat vagy helyszínpítés módszerével
- Különböző tartalmú tematikus térképek megadott szempontok alapján történő összevetése, következtetések megfogalmazása
- Egy adott témához kapcsolódó adatok gyűjtése, rendszerezése, szemléletes megjelenítése és értelmezése
- Kommentek írása a híradásokban közölt regionális földrajzi információkra

- Virtuális séta, kirándulás összeállítása egy kiválasztott világörökségi helyszínen, illetve országban
- Beszélgetés, vita a híradásokban közölt aktuális információkról, önálló vélemény megfogalmazása
- A regionális társadalmi-gazdasági és környezeti problémák világméretűvé válásának igazolása példák alapján. Környezeti problémák okozta élethelyzetek bemutatása szerep-, empátia- és helyzetgyakorlattal
- Gyűjtőmunka: kulturális hatások mindennapjainkban, pl. az amerikai és a kínai kultúra hatásának példái a mindennapokban

TÉMAKÖR: Életünk és a gazdaság: a pénz és a munka világa

JAVASOLT ÓRASZÁM: L: 3+3 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- értelmezi a mindennapi életben jelen lévő pénzügyi tevékenységeket, szolgáltatásokat;
- megnevezi a vállalkozás működését befolyásoló tényezőket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- példákat sorol a globalizáció mindennapi életünket befolyásoló folyamataira;
- érveket fogalmaz meg a tudatos fogyasztói magatartás, a környezettudatos döntések fontossága mellett;
- életkori sajátosságainak megfelelő helyzetekben alkalmazza pénzügyi ismereteit (pl. egyszerű költségvetés készítése, valutaváltás, diák vállalkozás tervezése).

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A felelős döntéshozatal, a következményekért vállalt felelősség az életkori sajátosságoknak megfelelő pénzügyi döntések meghozatalában.
- A hitelfelvétel és a fejlődés, illetve az eladósodás kapcsolatának megértése; a döntést és az értelmes kockázatvállalást befolyásoló érvek megfogalmazása egy esetleges hitelfelvétellel kapcsolatban
- A fogyasztóvédelem szerepének, az egyszerű bolti vásárlással összefüggő fogyasztói jogok fontosságának felismerése mindennapi élethelyzetekben
- A mindennapi élethelyzetekből adódó pénzügyi döntéshelyzetek megismertetésével, a tanuló saját életében is alkalmazható egyszerű költségvetés készítésével a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése
- Pénzügyi költségtervek készítése, egyszerű pénzügyhöz kapcsolódó logikai és számítási feladatok megoldása során a matematikai eszköztudás alkalmazása
- A pénz és a pénzügyi szolgáltatások szerepe, valutaváltás
- Hitelfelvétel, a kockázatvállalás és a fejlődés, illetve az eladósodás összefüggései
- A fenntarthatóságot szem előtt tartó fogyasztói magatartás jellemzői
- A munka világának résztvevői és jellemzőik

FOGALMAK

családi költségvetés, eladósodás, globalizáció, hitel, munkanélküli, munkavállaló, pénz, tőzsde, valuta, valutaváltás, világtermék

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Pénzügyi döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal

- Munkaerőpiaci döntési helyzetek megoldása szerepjátékkal
- Bankok portáljáról összegyűjthető ajánlatok alapján a bankokban igénybe vehető szolgáltatások megismerése
- Beszélgetés, pénzügyi kérdezz-felelek a tanítási órára meghívott pénzügyi szakemberrel
- Helyzetgyakorlat: az energiatudatos fogyasztói döntés meghozatala a környezeti és pénzügyi szempontok együttes mérlegelésével (pl. energiatakarékos izzó, napelemes akkutöltő, háztartási gépek energiaosztálya)
- Beszélgetés az internetes vásárlás, e-bankolás jellemzőiről, előnyökről, veszélyekről

Testnevelés

9-12. évfolyam

NAT 2020

9. évfolyam heti 5 óra (évi 180 óra)

10. évfolyam heti 5 óra (évi 180 óra)

11. évfolyam heti 5 óra (évi 180 óra)

12. évfolyam heti 5 óra (évi 150 óra)

Alapelvek, célok:

Az iskolai testnevelés és sport – mozgásos tevékenység lévén – ismeretrendszerével, értékeivel, illetve funkciójával – sajátosan összetett műveltségi terület. Megkülönböztetett részét képezi a tanulók testi, motoros, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődését szolgáló teljes körű iskolai egészségfejlesztésnek, az intézményi komplex mozgásprogramnak, valamint a személyiségfejlesztésnek és a tehetséggondozásnak. A rendszeres fizikai aktivitás jelentős szerepet játszik a magyar társadalom jövője szempontjából, nevezetesen az egészséget és az életminőséget döntően befolyásoló, számos, egészségfejlesztés és – megőrzés szolgálatába állítani. A motoros képességfejlesztéssel a fittség szervi megalapozása (keringés, vázizomzat, csontozat, ízületi mozgékonyosság) is a prevenciót szolgálja. A tanulók képessé válnak saját fittségi szintjüket értékelni, saját szintjüknek, képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelő fejlesztő hatású mozgásprogramot kidolgozni, illetve azt végrehajtani. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén könnyebben elviselik a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket. A mozgásaiban művelt egyén a széleskörű mozgásképesség- és mozgáskészség-bázisát képes változó körülmények között tudatosan, tervezetten a mindennapi egészségfejlesztés és – megőrzés szolgálatába állítani. Összefoglalva a fentieket a műveltségi terület egyik stratégiai célja a tanulók élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre szocializálása. Az életkornak, érdeklődésnek és fizikai állapotnak megfelelő rendszeres fizikai aktivitás élethossziglan igényt teremt az öntevékeny testedzésre, önálló sportolásra és motoros önkifejezésre. A testnevelés és sport műveltségi terület másik stratégiai célja a motoros műveltség eszközeivel történő személyiségfejlesztés. A motoros tanulás, a motorikus cselekvésbiztonság fejlesztése folyamatában fejlődnek a tanulók személyes készségei, képességei, kompetenciái. A műveltségterületi motoros cselekvések a problémamegoldó és kritikus gondolkodás, valamint a kreativitás fejlesztéséhez is hozzájárulnak. Az önismerettel, az önkontrollal, a szabálykövető magatartással együtt a feladatorientált kapcsolatteremtés és együttműködés szintje is fejlődik. Az egyéni és közös célok eléréseért, a közösségi sikerek együttes megélése során a testnevelés és sport a küzdeni tudásra, a kudarc és a monotónia túrására is nevel. A személyiségfejlesztő hatása eredményeként a tanulók stabilan képesek követni a szabályokat, elfogadni a normákat és mintákat, a megmérettetést és az értékelést. Nélkülözhetetlen a mozgástanulás szerepe a

saját testkép megismerésében és a testtudat kialakításában. A fenti stratégiai célok megvalósulásához szükséges a játék- és sportkultúrában való jártasság, valamint az igény az egészséges és esztétikus test, a biomechanikailag helyes testtartás, az egészségközpontú tevékenységrendszer kialakítására és fenntartására. A testnevelés és sporttevékenységek révén a tanulók gyakorlatias és a mindennapokban is hasznosítható tudást szereznek a rendszeres fizikai aktivitás előnyeiről és hatásairól, ezáltal fejlődik egészségi és edzettségi állapotuk, személyiségük, megbecsülik a teljesítményekhez szükséges erőfeszítéseket. Az iskolai testnevelés és sport adja a bázisát a sporttörténeti hagyományokkal rendelkező, sikerekben gazdag nemzeti élsportnak. A harmadik stratégiai cél a tehetséggondozás, a sportban tehetségesek felkarolása - a tanuló erős és gyenge oldalát egyaránt támogatva, segítve. A magyar és egyetemes sport hagyományai és értékei, illetve élsportolóink példaértékű teljesítményének megismerése segíti a nemzeti azonosságtudat fejlesztését, az emberi teljesítmény elismerését. A hazai és világversenyek figyelemmel kísérése támogatja a morális értékeket, a fair play szellemének érvényesülését, valamint az európai és az egyetemes közösséghez való tartozást. A differenciálás és a motiváció a tanulókörzpontú fejlesztés kiemelt alapelvei. Az esélyegyenlőséget biztosító elv figyelembe veszi a gyermekek testi, lelki és szociális állapotának természetesen különbözőségeit, eltérő fejlődési lehetőségeit. A testnevelés és sport a tanulási nehézségek kezelésében – a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekek fejlesztésében – és a társadalmi integrációban betöltött szerepe, mint alapelv, szintén hangsúlyos. A testnevelés és sport műveltségterület kiemelt operatív céljai:

- A mozgáskészség fejlesztése, a fitness és edzettségi szint fejlesztése, amely szoros kapcsolatban áll a rendszeres preventív fizikai aktivitással (természetes mozgások, helyes testtartás kialakítása és fenntartása, motoros képességek fejlesztése, a terhelés összetevői és jelentősége, testtömegindex, táplálkozás és egészségmegőrző szokásrendszer).
- A motoros képességek, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése, amelyek a sportági készségek kialakítását eredményezik (technika, taktika).
- A testnevelési és sportági tevékenységhez kötődő ismeretek fejlesztése (bemelegítés, terhelés és fejlesztési összetevők, gyakorlás, mérés és értékelés; játékokkal és sportágakkal kapcsolatos szabályismeretek, sporttörténeti ismeretek).
- Részvétel a szabadidős, diák- és versenysportban, sportágválasztás, a kiválasztás és utánpótlás nevelés elősegítése révén olyan képességek és készségek kialakítása, amelyek élethosszig tartó rendszeres fizikai aktivitást eredményeznek.
- Személyiségfejlesztés, szociális és érzelmi képességek fejlesztése, erősítése (siker és kudarc, győzelem és vereség feldolgozása, szociális kapcsolatrendszer fejlesztése, alkalmazkodás, konfliktuskezelés, a csapathoz tartozás érzelmei, az együvé tartozás erősítése; testtudat), a lelki egészség erősítése és fejlesztése, a szükséges prevenciós folyamatok és tevékenységek kialakítása.
- Preventív és egészségtudatos szokások fejlesztése (mozgásszükséglet-kielégítés szokásai, egészségkárosító motoros tevékenység tudatos elkerülése, egészséges életvitel szükségleteivel kapcsolatos értékek és szokások, sporttevékenységgel kapcsolatos egészségügyi szokások).

9. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 86 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő technikai és taktikai, elméleti és gyakorlati tudás. Aktív részvétel az előkészítő játékokban, sportjátékokban. Figyelmes és hatékony munkavégzés a gyakorlásban. Csapatjátékos tulajdonságok ismerete.	

	Sportszerűség, a szabálykövető magatartás.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A választott legalább két labdajátékra vonatkozóan: Az új játékfeladatokban, játéksituációkban a technikai, taktikai és szabályismeret tudatos és felelős alkalmazása, bővítése. A sportjáték-specifikus képességek megerősítése. A játéksituációk, játékfeladatok magasabb gondolkodási, motoros szinten történő megoldása a szabálykövetés, a csoportkonszenzus és az ellenfél tisztelete szempontjából is.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Legalább két labdajáték választása kötelező. MOZGÁSMŰVELTSÉG A labdajátékokra felkészítő mozgásfeladatok <i>Speciálisan előkészítő, rávezető, képességfejlesztő feladatok és testnevelési játékok</i> A labda nélkül végzett mozgások – szlalom futások (változó irányokba), vágások, irányváltások, taposások helyben, súlypontemelkedések, ugrások páros és egy lábbal, váltott lábbal – gyakorlási hatékonyságának, játékban való eredményes használatának továbbfejlesztése. Az alapmozgások nagyszámú variációja irányban, sebességnöveléssel. A reakcióidő és a társ mozdulatára reagálás optimumának elérése. A helyezkedés, helyzetfelismerés továbbfejlesztése a labdáért való harcban, cselek labdával és labda nélkül, küzdések váll-váll érintéssel a labda megszerzéséhez. Labdás ügyességfejlesztés egy-két labdával, a labdás ügyességfejlesztés összetettebb játécai: a labda fogadása, kezelése fokozódó lendületben, magasságban, távolságban, a labda továbbítása gyorsabban, lendületesebb, változó magasságokban, futás közben, labdavezetés, haladás a labdával gyors irányváltásokkal és ritmusváltásokkal. <i>Bemelegítés labdajáték foglalkozásra – részleges tanári irányítással</i> A bemelegítési modell ismételt gyakorlása és az önálló bemelegítésre való felkészítés. A modell minimális tartalma: sportjáték-specifikus futó-ugrómozgások, labda nélküli és labdás gyakorlatok az ízületek átmozgatására, labdavezetések variációi helyben és haladással, páros, mikrocsoportos labdás gyakorlatok, bemelegítő testnevelési játékok labda nélkül és labdával, az adott labdajáték specifikus technikai és taktikai előkészítő gyakorlatai. A választott labdajátékok technikai és taktikai elemeinek gyakorlása, tökéletesítése, alkalmazása új variációkban, szituációkban.	<i>Matematika:</i> logika, valószínűségszámítás, térbeli alakzatok, tájékozódás. <i>Vizuális kultúra:</i> tárgy- és környezetkultúra, vizuális kommunikáció.
Kosárlabdázás <i>Technikai elemek</i> Fokozódó lendületben, magasságban, távolságban csökkenő hibaszázalékkal végrehajtott technikai elemek. <i>Taktikai elemek</i> Kisebb csapatrészekben azonos létszámmal egymás elleni játék teljes anyagának beépítése az 5:5 elleni játékba, félpályás és egészpályás gyakorlatokkal.	<i>Fizika:</i> mozgások, ütközések, erő, energia. <i>Biológia-egészségtan:</i> az emberi szervezet működése,

Kézilabdázás <i>Technikai elemek végrehajtása fokozódó lendülettel, erőközléssel, magasabban és távolabbra, csökkenő hibaszázalékkal</i> <i>Labda nélkül:</i> Gyorsfutások közben, a társ futómozgásának követése. Térnyerésre törekvés indulóselekkel mindkét irányba. A kapus mozgástechnikája. <i>Labdával:</i> Alaphelyzetek, alapmozgások, támadó, illetve védő játékos esetén. Labdakezelési gyakorlatok 2–3–4-es csoportokban, 1–2 kézzel. Átadások talajról és felugrásból cselezés után. Indulócsel, átadócsel, lövőcsel, cselkapcsolatok alkalmazása mindkét oldalra. Kapura lövések bevetődésből is. <i>Taktikai elemek növekvő együttműködéssel és eredményességgel</i> <i>Támadó taktika:</i> Zárás, leválás alkalmazása. Támadásbefejezések lerohanásból rendezetlen védelem elleni játékból. Szélsőbefutások. Beállós játék. A test-test elleni játék a támadásban. <i>Védekező taktika:</i> Vegyes védekezés alkalmazása a játékban. Ütközés talajon és levegőben. 4:2 elleni védekezési rendszer. A test-test elleni játék a védelemben. Labdarúgás <i>Technikai elemek fokozódó kitartással, variációban, lendületben, magasságban, távolságban, csökkenő hibaszázalékkal</i> A labdás koordináció minőségi fejlesztése. Labdakezelések mozgás közben és irányváltoztatással, átadások különböző mértani alakzatokban. Rövid és hosszú labdaátadások talajon vagy levegőben. Átadások, átvételek mélységi, szélességi játékhelyzetek kialakításával. Induló-, futó-, átadási és lövőcselek védővel szemben. Fejelések technikái levegőből, társnak vagy kapura. <i>Taktikai elemek a variációk növelésével és végrehajtási minőség emelésével</i> Posztok betöltése: kapus, védő, középpályás, támadó. Rombuszban 4 játékos feladatmegoldása mélységben, szélességben, folyamatos helycserékkel. Röplabda <i>Technikai elemek optimális erőközléssel, fokozódó magasságban, pontossággal, folyamatossággal, csökkenő hibaszázalékkal</i> A mélységlátást, labdához való igazodást elősegítő gyakorlatok, társtól dobott vagy falra feljárt labdával. Gurulások, vetődések. Célba ütések és érintő labdatovábbítások mozdulatlan majd mozgó céltárgyra vagy társhoz. A sáncolás technikája egyénileg és párban. <i>Támadás és védekezés alapvető megoldásai</i> 2–3 fős támadási technikák védelem nélkül és védelem ellen, védekező feladatok, biztosítás, változatos támadás befejezések (erő, ív, elhelyezés stb. szempontjából). Kooperativitás és versengés a labdajátékokban, a szabályok – játékszabályok begyakorlása – játékvezetési gyakorlat.	energianyerési folyamatok.
--	-----------------------------------

Az elsajátított játéktudásnak megfelelő színvonalú játékszabályok alkalmazása, betartatása növekvő tudatossággal és önállósággal az osztályszintű gyakorlások és mérkőzések során. Játéksituációk előidézése egy-egy szabály begyakorlására, a játéksituáció megállítása, elemenkénti ismételése a szabálytalanság korrekciója érdekében. Játék egyszerűsített és fokozatosan bővülő szabályokkal.	
Rövidített játékidővel gyakorlás, osztálymeccsek, villámtornák a diákolimpiáknak megfelelő versenyszerű körülmények és a helyi szabályozás szerint. Differenciált mennyiségű és minőségű játéklehetőség biztosítása. Rövid játékvezetői gyakorlás a tanárral együtt, rögzített, változtatható, egyszerűsített játékvezetésben. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Játéktípusok, szabályok, stratégiák működtetése. A tanult játékstratégiák (támadó és védő alaptaktika, emberelőnyös-emberhátrányos játéksituációk) felhasználása a taktikai magyarázatok, beszélgetések és játékszervezés során. Az animáció alkalmazása a játékok továbbfejlesztésében. Különböző életkorra, az egyénre és a helyzetre jellemző érzelmi önkontroll. A siker egyéni és csoportos átélése, a kudarc elfogadás, mint a tevékenység természete velejárója. Az alkotó, kooperatív mozgásos tevékenységek kezdeményezése, az ötletek kulturált megfogalmazása és megvalósítása. Az együttjátszás előnyeinek, jelentőségének képviselése.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák	Órakeret 54 óra
Előzetes tudás	Részlegesen önálló, balesetmentes gyakorlás. Az alapvető torna mozgáselemek önálló bemutatása. A kötél biztonságos mozgatása. A szabályok érthető megfogalmazása. A gyengébbeknek, a segítségre szorulóknak feltétel nélküli segítségadás. Sportágak versenyrendszeréről alapismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolai tornajellegű feladatok, táncos mozgásformák során a reális énkép további alakítása. A gyakorlás során segítség adása és elfogadása, mások bátorítása révén a tevékenységek állandó motivációs hátterének biztosítása. Szabadabb és differenciáltabb önálló részvétel, az alkotókészség, kreativitás fejlesztése a gimnasztika, torna, esztétikai sportok. Az esztétikus mozgás, a feszes, megtartott testmozgás további javítása. A test térbeli, időbeli és dinamikai érzékelésének, valamint a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának továbbfejlesztése.	

	Az ismeretek körének bővítése az adott versenysportágak hazai élvonaláról, ennek révén a nemzeti öntudat fejlesztése.
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Gimnasztika <i>Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok</i> Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül és zenére is. <i>Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok</i> 32-48 ütemű gimnasztikai gyakorlatok egyidejű fejlesztő hatásokkal, kiemelten a mély hát- és hasizmok, a függesztő öv, a lábboltozat izomzatának optimális és precíz működése által. Gimnasztikai gyakorlatok alkalmazása az izommunka jellege szerint (nyújtó, erősítő, ernyesztő-lazító) arányosan, minden testrész mozgásaira kiterjedően, növekvő önállósággal a gyakorlatok kiválasztásában, növekvő önállósággal a gyakorlatsorok összeállításában. A gyakorlatok variálása szempontjai szerinti változatok a mozgásütem változtatásával, a kiinduló helyzet és kartartás változtatásával, a kéziszerek – súlyzó, bordásfal, pad, medicinlabda – alkalmazásával. A dinamikus és statikus erő kifejtés megkülönböztetése. A különböző erőadagolás változatos gyakorlatai alkalmazása. <i>Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok</i> Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan, állandó gyakorlási jelleggel. Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével. Aerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. Az elrugaszkodás (dobbantás) gyorsaságának fejlesztése. Az egyensúlyozás továbbfejlesztésére a statikus helyzetek időtartamának és bonyolultságának növelése. Az esztétikus mozgások előadásmódja segítségével a testtartást biztosító kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások gyakorlása. Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az 5–8. osztályban elért egyéni szint szerinti fejlődést követő rendszeres kontrollal.	<i>Fizika:</i> egyenes vonalú mozgás, periodikus mozgás, gravitáció, tömegvonzás, hatás-ellenhatás törvénye.
Torna – iskolai sporttorna Célirányos előkészítő és rávezető gyakorlatok, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazó, átállító és mozgástanuló jelleggel. Talajon és a helyi tanterv szerint választott legalább egy szeren a korábbi követelményeken nehézségben túlmutató mozgásanyag tanulása, gyakorlása egységesen és differenciáltan. <i>Akrobatikus gyakorlatok – talajtorna,</i> <i>Tartásos gyakorlatelemek végzése:</i> tarkóállás, fejállás, kézállás, mérlegek kéztámasszal, mérlegállások, hidak. <i>Mozgásos gyakorlatelemek végzése:</i> gurulóátfordulások különböző irányokba, tarkóbillenés, fejenátfordulás, cigánykerék, átguggolások, átterpesztések, lábkörzések, dölések, felállások, egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban. Az esztétikus és harmonikus előadásmód rávezető eljárásai.	

Az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése - differenciáltan. Az egyéni optimum, az önálló bővítés lehetőségének megjelenítése az elemkapcsolatokban, gyakorlatokban. A gyakorlatbemutatás rítusa minőségi paraméterek hozzáadásával történik az ellenőrzések során. <i>Szertorna</i> A helyi tanterv által meghatározott szeren vagy szereken történik: egységesen az alapformában, differenciáltan a variációkban és az elemek mennyiségében és nehézségi fokában, egyénre szabott segítségadással társak és/vagy tanár közreműködésével, önálló tervezéssel és gyakorlással.	
<i>Gyűrűn gyakorlás</i> – kéz- és lábfüggések, függések, lefüggések, mellső függőmérleg, hajlított támasz, nyújtott támasz, alaplendület, lendületvétel, húzódás-tolódás támaszba, vállátfordulás előre, homorított leugrás, leterpesztés hátra. <i>Szertorna – szerugrás, ugrószekrényen gyakorlás</i> Gyakorlás és kontroll a tanuló előzetes tudása és testalkata figyelembevételével. Az 5–8. osztályban tanultak továbbfejlesztése, az első és második ív növelése. Felguggolások – homorított ugrások, vetődések, kanyarlatok, bukfencek, guggoló átugrások, terpeszátlugrások, lebegőtámasz. Célszerű gyakorlási és gyakorlósszervezési formációk működtetése növekvő tanulói önállósággal. A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba. <i>Versenysituációkon keresztül a szabályok – pontozási hierarchia és szemlélet – gyakorlása, az 5–8. osztályban tanultak továbbfejlesztése.</i>	<i>Fizika:</i> az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, reakcióerő, egyensúly, tömegközéppont. <i>Biológia-egészségtan:</i> egyensúlyérzékelés, izomérzékelés, elsősegély.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szaknyelvi kifejezés, elem, vezényszó, RG-motívum, táncmotívum.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétika jellegű feladatok	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A térdelő- és állórajt technikája, a fokozó- és repülőfutás összehangolt kar- és lábmunkája. A rövid- és hosszú távú futásnál irambeosztási tapasztalat. Váltás alsó botátadással. Távolugrás guggoló technikája. Kislabdahajítás beszökkenéssel. Lökőmozdulat oldal felállásból, dobások lendületvétellel is.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az atlétikai mozgásokat befolyásoló jellegzetes biomechanikai törvényszerűségek megismerése, egyre tudatosabb alkalmazása. Jártasság kialakítása az egyes szakági technikákban. Az emberi teljesítőképesség jelenlegi határainak viszonyítása a saját teljesítményhez, ennek révén az önismeret fejlesztése. Az egyéni teljesítmény túlszárnyalására ösztönzés. Az általános atlétikus képességek továbbfejlesztése, a más sportágakban történő alkalmazhatóság érdekében is.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások, rajtok <i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i> Az 5-8. osztályban végzett futóiskolai feladatok gyorsabban, erősebben és tudatosabban. Futóiskolai és futófeladatok bemutatás nélküli végrehajtása. Iramfutások. Aerob állóképesség fejlesztése, a kitartó futás távjának további növelésével, az önismeretre, a korábbi tapasztalatokra épített, a távnak megfelelő egyéni iram kialakításával. Akadályok felett 5–4–3 lépéses ritmusfutások könnyített magasságon és távolságon. Tartós és résztávós állóképesség-fejlesztő módszerek gyakorlása. <i>A sportági technika gyakorlása</i> Futások 30-60 m-en. A térdelőrajt szabályos végrehajtása a rövid és hosszú sprintszámokban. A váltófutás botátadási technikáinak a váltótávolság kialakításának (segédjelek alkalmazásával), és a váltás szabályainak gyakorlása. A gátfutás lendítő és elrugaszkodó lábmozgásának ismerete. A rövid, közép- és hosszú távok közötti futótechnika megkülönböztetése. A tartós futás technikájának kontrollja, az egyéni tartós futás sebességének kialakítása az önálló gyakorlás elősegítése érdekében. <i>Játékok és versenyek</i> Rajtversenyek, sprintversenyek. Fogójátékok. Egyéni, sor- és váltóversenyek gyors-, akadály- és váltófutással. Egyéb testnevelési játékok futófeladatokkal. Ugrások, szökdelések <i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i> az 5-8. osztályban végzett ugróiskolai feladatok továbbfejlesztése, koordináltabban, nagyobb kiterjedéssel, erővel és tudatosabban, egy lépéses sorozatugrás, illetve kétlépéses sorozat felugrás. <i>A sportági technika gyakorlása</i> Az ugrás előtti utolsó három lépés ritmusának kialakítása. Az elrugaszkodó láb és a lendítő láb, kar megfelelő mozgásának összehangolása. A lépő távolugró technika végrehajtása, aktív leérkezéssel. Az egyéni nekifutás próbái nagyobb elugró terület kijelölése mellett. Az átlépő technika végrehajtása „5-7” lépéses íven történő nekifutás. A flop-technika gyakorlása, s az egyéni nekifutó távolság kimérése és rögzítése. Az egyéni magasugró technikák megismerése, mozgástapasztalat szerzése növekvő teljesítményre törekvés nélkül. Dobások <i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i> Különböző szerekkel, változatos dobásformák végrehajtása egy és két kézzel, különböző kiinduló helyzetekből. Speciális erősítés kézisúlyzókkal, súlyzókkal, erőgépekkel. <i>A sportági technika gyakorlása</i> Célba és távolságra dobások hajító, lökö és vető mozdulattal	<i>Ének-zene:</i> ritmus-gyakorlatok. <i>Biológia-egészségtan:</i> aerob, anaerob energia-nyerés, szénhidrátok, zsírok bontása, hipoxia, VO₂ max., állóképesség, erő, gyorsaság. <i>Földrajz:</i> térképismeret. <i>Ének-zene:</i> ritmusok. <i>Informatika:</i> táblázatok, grafikonok.

Hajítás nekifutással, öt lépéses dobóritmusban. A lekészítés technikájának és az impulzus lépés, beszőkkenés szerepének ismerete. A háttal felállásból történő lökés technikájának ismerete. Szabályos lökés végrehajtása oldal vagy háttal felállásból súlygolyóval vagy medicinlabdával. Az egy- és kétkézes vetések technikái. Az ideális kirepülési szög elérése a különböző dobásoknál. szerepük a jobb eredmény elérésében. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A futóversenyek, a váltás szabályainak ismerete. A középtávok állórajtra vonatkozó szabályainak, a köríven futás szabályszerűségeinek, a repülőrajt előnyeinek ismerete. A savasodás jellegzetes hatásainak és annak teljesítőképességre gyakorolt hatásának ismerete. Az állóképesség-fejlesztő módszerek ismerete. A nekifutás jellemzőinek ismerete távol- és magasugrásnál. Az ugrószámok főbb szabályainak és a sérülések megelőzésének ismerete. Az ideális kirepülési szög szerepe a jobb eredmény elérésében. A dobások főbb versenyszabályainak és balesetvédelmi, biztonsági rendjének ismerete.	
--	--

10. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 86 óra
Előzetes tudás	Életkornak megfelelő technikai és taktikai, elméleti és gyakorlati tudás. Aktív részvétel az előkészítő játékokban, sportjátékokban. Figyelmes és hatékony munkavégzés a gyakorlásban. Csapatjátékos tulajdonságok ismerete. Sportszerűség, a szabálykövető magatartás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A választott legalább két labdajátékra vonatkozóan: Az új játékfeladatokban, játéksituációkban a technikai, taktikai és szabályismeret tudatos és felelős alkalmazása, bővítése. A sportjáték-specifikus képességek megerősítése. A játéksituációk, játékfeladatok magasabb gondolkodási, motoros szinten történő megoldása a szabálykövetés, a csoportkonszenzus és az ellenfél tisztelete szempontjából is.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Legalább két labdajáték választása kötelező. MOZGÁSMŰVELTSÉG A labdajátékokra felkészítő mozgásfeladatok <i>Speciálisan előkészítő, rávezető, képességfejlesztő feladatok és testnevelési játékok</i>	<i>Matematika:</i> logika, valószínűségszámítás, térbeli alakzatok, tájékozódás. <i>Vizuális kultúra:</i> tárgy- és környezetkultúra,

A labda nélkül végzett mozgások – szlalom futások (változó irányokba), vágások, irányváltások, taposások helyben, súlypontemelkedések, ugrások páros és egy lábbal, váltott lábbal – gyakorlási hatékonyságának, játékban való eredményes használatának továbbfejlesztése. Az alapmozgások nagyszámú variációja irányban, sebességnöveléssel. A reakcióidő és a társ mozdulatára reagálás optimumának elérése. A helyezkedés, helyzetfelismerés továbbfejlesztése a labdáért való harcban, cselek labdával és labda nélkül, küzdések váll-váll érintéssel a labda megszerzéséhez. Labdás ügyességfejlesztés egy-két labdával, a labdás ügyességfejlesztés összetettebb játéka: a labda fogadása, kezelése fokozódó lendületben, magasságban, távolságban, a labda továbbítása gyorsabban, lendületesebb, változó magasságokban, futás közben, labdavezetés, haladás a labdával gyors irányváltásokkal és ritmusváltásokkal. Az adott sportjáték technikai gyakorlása testnevelési játékokban, kidobós, fogójátékok labdával, labdaszerző és -védő játékok, cicajátékok, pontszerzők, stilizált játékok, szabadon alkalmazott technikai-taktikai elemek és szabályismeretek mellett is. A mozgástanulást segítő eszközök használata (szemüveg, célkeret stb.). Bonyolultabb - kooperatív, kreatív - testnevelési és sportjátékok (pl. játékszabályok dinamikus változtatása, esélykiegyenlítő játékok, fordított eredményszámítás). A sportjátékokra való előkészítésen túlmutató, stratégiai jellegű, az életszerepekre felkészítő és inklúzióra érzékenyítő játékok. <i>Bemelegítés labdajáték foglalkozásra – részleges tanári irányítással</i> A bemelegítési modell ismételt gyakorlása és az önálló bemelegítésre való felkészítés. A modell minimális tartalma: sportjáték-specifikus futó-ugrómozgások, labda nélküli és labdás gyakorlatok az ízületek átmozgatására, labdavezetések variációi helyben és haladással, páros, mikrocsoportos labdás gyakorlatok, bemelegítő testnevelési játékok labda nélkül és labdával, az adott labdajáték specifikus technikai és taktikai előkészítő gyakorlatai. A választott labdajátékok technikai és taktikai elemeinek gyakorlása, tökéletesítése, alkalmazása új variációkban, szituációkban.	vizuális kommunikáció.
Kosárlabdázás <i>Technikai elemek</i> Fokozódó lendületben, magasságban, távolságban csökkenő hibaszázalékkal végrehajtott technikai elemek. <i>Taktikai elemek</i> Kisebb csapatrészekben azonos létszámmal egymás elleni játék teljes anyagának beépítése az 5:5 elleni játékba, felpályás és egészpályás gyakorlatokkal. Emberfölényes helyzetek támadásban, védekezésben. Emberfogás, területvédekezés. Ötletjáték támadásban. A speciális feladatok megoldása (feldobás, alap- és oldalvonal-bedobás, büntetődobás utáni támadás és védekezés). Kézilabdázás <i>Technikai elemek</i> végrehajtása fokozódó lendülettel, erőközléssel, magasabban és távolabbra, csökkenő hibaszázalékkal	<i>Fizika:</i> mozgások, ütközések, erő, energia. <i>Biológia-egészségtan:</i> az emberi szervezet működése, energianyerési folyamatok.

<i>Labda nélkül:</i> Gyorsfutások közben, a társ futómozgásának követése. Térnyerésre törekvés indulócelekkel mindkét irányba. A kapus mozgástechnikája. <i>Labdával:</i> Alaphelyzetek, alapmozgások, támadó, illetve védő játékos esetén. Labdakezelési gyakorlatok 2–3–4-es csoportokban, 1–2 kézzel. Átadások talajról és felugrásból cselezés után. Indulócsel, átadócsel, lövőcsel, cselkapcsolatok alkalmazása mindkét oldalra. Kapura lövések bevetődésből is. <i>Taktikai elemek növekvő együttműködéssel és eredményességgel</i> <i>Támadó taktika:</i> Zárás, leválás alkalmazása. Támadásbefejezések lerohanásból rendezetlen védelem elleni játékból. Szélsőbefutások. Beállós játék. A test-test elleni játék a támadásban. <i>Védekező taktika:</i> Vegyes védekezés alkalmazása a játékban. Ütközés talajon és levegőben. 4:2 elleni védekezési rendszer. A test-test elleni játék a védelemben. Labdarúgás <i>Technikai elemek fokozódó kitartással, variációban, lendületben, magasságban, távolságban, csökkenő hibaszázalékkal</i> A labdás koordináció minőségi fejlesztése. Labdakezelések mozgás közben és irányváltoztatással, átadások különböző mértani alakzatokban. Rövid és hosszú labdaátadások talajon vagy levegőben. Átadások, átvételek mélységi, szélességi játékhelyzetek kialakításával. Induló-, futó-, átadási és lövőcselek védővel szemben. Fejelések technikái levegőből, társnak vagy kapura. <i>Taktikai elemek a variációk növelésével és végrehajtási minőség emelésével</i> Posztok betöltése: kapus, védő, középpályás, támadó. Rombuszban 4 játékos feladatmegoldása mélységben, szélességben, folyamatos helycserékkel. Röplabda <i>Technikai elemek optimális erőközléssel, fokozódó magasságban, pontossággal, folyamatossággal, csökkenő hibaszázalékkal</i> A mélységlátást, labdához való igazodást elősegítő gyakorlatok, társtól dobott vagy falra feljárt labdával. Gurulások, vetődések. Célba ütések és érintő labdatovábbítások mozdulatlan majd mozgó céltárgyra vagy társhoz. A sáncolás technikája egyénileg és párban. <i>Támadás és védekezés alapvető megoldásai</i> 2–3 fős támadási technikák védelem nélkül és védelem ellen, védekező feladatok, biztosítás, változatos támadás befejezések (erő, ív, elhelyezés stb. szempontjából). Kooperativitás és versengés a labdajátékokban, a szabályok – játékszabályok begyakorlása – játékvezetési gyakorlat. Az elsajátított játéktudásnak megfelelő színvonalú játékszabályok alkalmazása, betartatása növekvő tudatossággal és önállósággal az osztályszintű gyakorlások és mérkőzések során.	
---	--

Játéksituációk előidézése egy-egy szabály begyakorlására, a játéksituáció megállítása, elemenkénti ismételése a szabálytalanság korrekciója érdekében. Játék egyszerűsített és fokozatosan bővülő szabályokkal.	
Rövidített játékidővel gyakorlás, osztálymeccsek, villámtornák a diákolimpiáknak megfelelő versenyszerű körülmények és a helyi szabályozás szerint. Differenciált mennyiségű és minőségű játéklehetőség biztosítása. Rövid játékvezetői gyakorlás a tanárral együtt, rögzített, változtatható, egyszerűsített játékvezetésben. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Játéktípusok, szabályok, stratégiák működtetése. A tanult játékstratégiák (támadó és védő alaptaktika, emberelőnyös-emberhátrányos játéksituációk) felhasználása a taktikai magyarázatok, beszélgetések és játékszervezés során. Az animáció alkalmazása a játékok továbbfejlesztésében. Különböző életkorra, az egyénre és a helyzetre jellemző érzelmi önkontroll. A siker egyéni és csoportos átélése, a kudarc elfogadás, mint a tevékenység természete velejárója. Az alkotó, kooperatív mozgásos tevékenységek kezdeményezése, az ötletek kulturált megfogalmazása és megvalósítása. Az együttjátszás előnyeinek, jelentőségének képviselése.	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák	Órakeret 54 óra
Előzetes tudás	Részlegesen önálló, balesetmentes gyakorlás. Az alapvető torna mozgáselemek önálló bemutatása. A kötél biztonságos mozgatása. A szabályok érthető megfogalmazása. A gyengébbeknek, a segítségre szorulóknak feltétel nélküli segítségadás. Sportágak versenyrendszeréről alapismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az iskolai tornajellegű feladatok, táncos mozgásformák során a reális énkép további alakítása. A gyakorlás során segítség adása és elfogadása, mások bátorítása révén a tevékenységek állandó motivációs hátterének biztosítása. Szabadabb és differenciáltabb önálló részvétel, az alkotókészség, kreativitás fejlesztése a gimnasztika, torna, esztétikai sportok, és a helyi tantervben választott sporttáncok, történelmi és néptáncok mozgásrendszerén belül. Az esztétikus mozgás, a feszes, megtartott testmozgás további javítása. A test térbeli, időbeli és dinamikai érzékelésének, valamint a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának továbbfejlesztése. A táncmotívumok ritmikailag, plasztikailag pontosabbá, az újabb koreográfiák, művészeti előadások tudatosabbá tétele.	

	A saját kultúra újrateemtése iránti igény erősítése, a más népek kultúrája iránti tisztelet erősítése. Az ismeretek körének bővítése az adott versenysportágak hazai élvonaláról, ennek révén a nemzeti öntudat fejlesztése.
--	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Gimnasztika <i>Térbeli alakzatok – rendgyakorlatok</i> Alakzatok, mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Variációk a ritmusban, a tempóban történő változtatással, rendgyakorlatok zene nélkül és zenére is. <i>Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok</i> 32-48 ütemű gimnasztikai gyakorlatok egyidejű fejlesztő hatásokkal, kiemelten a mély hát- és hasizmok, a függesztő öv, a lábboltozat izomzatának optimális és precíz működése által. Gimnasztikai gyakorlatok alkalmazása az izommunka jellege szerint (nyújtó, erősítő, ernyesztő-lazító) arányosan, minden testrész mozgásaira kiterjedően, növekvő önállósággal a gyakorlatok kiválasztásában, növekvő önállósággal a gyakorlatsorok összeállításában. A gyakorlatok variálása szempontjai szerinti változatok a mozgásütem változtatásával, a kiinduló helyzet és kartartás változtatásával, a kéziszerkezet – súlyzó, bordásfal, pad, medicinlabda – alkalmazásával. A dinamikus és statikus erő kifejtés megkülönböztetése. A különböző erőadagolás változatos gyakorlatai alkalmazása. <i>Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok</i> Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan, állandó gyakorlási jelleggel. Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével. Aerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. Az elrugaszkodás (dobbantás) gyorsaságának fejlesztése. Az egyensúlyozás továbbfejlesztésére a statikus helyzetek időtartamának és bonyolultságának növelése. Az esztétikus mozgások előadásmódja segítségével a testtartást biztosító kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások gyakorlása. Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az 1–8. osztályban elért egyéni szint szerinti fejlődést követő rendszeres kontrollal.	<i>Fizika:</i> egyenes vonalú mozgás, periodikus mozgás, gravitáció, tömegvonzás, hatás-ellenhatás törvénye.
Torna – iskolai sporttorna Célirányos előkészítő és rávezető gyakorlatok, mozgásszabályozó, mozgásalkalmazó, átállító és mozgástanuló jelleggel. Talajon és a helyi tanterv szerint választott legalább egy szeren a korábbi követelményeken nehézségben túlmutató mozgásanyag tanulása, gyakorlása egységesen és differenciáltan. <i>Akrobatikus gyakorlatok – talajtorna,</i> <i>Tartásos gyakorlatelemek végzése:</i> tarkóállás, fejállás, kézállás, mérlegek kéztámasszal, mérlegállások, spárgák, hidak. <i>Mozgásos gyakorlatelemek végzése:</i> gurulóátfordulások különböző irányokba, tarkóbillenés, fejenátfordulás, cigánykerék, vetődések, átguggolások, átterpesztések, lábkörzések, dölések, felállások,	

egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban. Az esztétikus és harmonikus előadásmód rávezető eljárásai (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc kidolgozása). Az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése - differenciáltan. Az egyéni optimum, az önálló bővítés lehetőségének megjelenítése az elemkapcsolatokban, gyakorlatokban. A gyakorlatbemutató rítusa minőségi paraméterek hozzáadásával történik az ellenőrzések során. <i>Szertorna</i> A helyi tanterv által meghatározott szeren vagy szereken történik: egységesen az alapformában, differenciáltan a variációkban és az elemek mennyiségében és nehézségi fokában, egyénre szabott segítségadással társak és/vagy tanár közreműködésével, önálló tervezéssel és gyakorlással.	
<i>Gyűrűn gyakorlás</i> – kéz- és lábfüggések, függések, lefüggések, mellső függőmérleg, hajlított támasz, nyújtott támasz, alaplendület, lendületvétel, húzódás-tolódás támaszba, vállátfordulás előre, homorított leugrás, leterpesztés hátra. <i>Szertorna – szerugrás, ugrószekevényen gyakorlás</i> Gyakorlás és kontroll a tanuló előzetes tudása és testalkata figyelembevételével. A 9. osztályban tanultak továbbfejlesztése, az első és második ív növelése. Felguggolások – homorított ugrások, vetődések, kanyarlatok, bukfencek, guggoló átuugrások, terpeszátugrások, lebegőtámasz. Célszerű gyakorlási és gyakorlásszervezési formációk működtetése növekvő tanulói önállósággal. A segítségadás technikái, felelős külső kontrollal – a hibajavítás beépítése a mindennapi gyakorlási szokásokba. <i>Versenysituációkon keresztül a szabályok – pontozási hierarchia és szemlélet – gyakorlása, a 9. osztályban tanultak továbbfejlesztése.</i>	<i>Fizika:</i> az egyszerű gépek működési törvényszerűségei, forgatónyomaték, reakcióerő, egyensúly, tömegközéppont. <i>Biológia-egészségtan:</i> egyensúlyérzékelés, izomérzékelés, elsősegély.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szaknyelvi kifejezés, elem, vezényszó, RG-motívum, táncmotívum.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétika jellegű feladatok	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	A térdelő- és állórajt technikája, a fokozó- és repülőfutás összehangolt kar- és lábmunkája. A rövid- és hosszú távú futásnál irambeosztási tapasztalat. Váltás alsó botátadással. Távolugrás guggoló technikája. Kislabdahajítás beszökkenéssel. Lökőmozdulat oldal felállásból, dobások lendületvétellel is.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az atlétikai mozgásokat befolyásoló jellegzetes biomechanikai törvényszerűségek megismerése, egyre tudatosabb alkalmazása. Jártasság kialakítása az egyes szakági technikákban.	

	Az emberi teljesítőképesség jelenlegi határainak viszonyítása a saját teljesítményhez, ennek révén az önismeret fejlesztése. Az egyéni teljesítmény túlszárnyalására ösztönzés. Az általános atlétikus képességek továbbfejlesztése, a más sportágakban történő alkalmazhatóság érdekében is.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások, rajtok <i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i> A 9. osztályban végzett futóiskolai feladatok gyorsabban, erősebben és tudatosabban. Futóiskolai és futófeladatok bemutatás nélküli végrehajtása. Iramfutások. Aerob állóképesség fejlesztése, a kitartó futás távjának további növelésével, az önismeretre, a korábbi tapasztalatokra épített, a távnak megfelelő egyéni iram kialakításával. Akadályok felett 5–4–3 lépéses ritmusfutások könnyített magasságon és távolságon. Tartós és résztávós állóképesség-fejlesztő módszerek gyakorlása. <i>A sportági technika gyakorlása</i> Futások 30-60 m-en. A térdelőrajt szabályos végrehajtása a rövid és hosszú sprintsámokban. A váltófutás botátadási technikáinak a váltótávolság kialakításának (segédjelek alkalmazásával), és a váltás szabályainak gyakorlása. A gátfutás lendítő és elrugaszkodó lábmozgásának ismerete. A rövid, közép- és hosszú távok közötti futótechnika megkülönböztetése. A tartós futás technikájának kontrollja, az egyéni tartós futás sebességének kialakítása az önálló gyakorlás elősegítése érdekében. <i>Játékok és versenyek</i> Rajtversenyek, sprintversenyek. Fogójátékok. Egyéni, sor- és váltóversenyek gyors-, akadály- és váltófutással. Egyéb testnevelési játékok futófeladatokkal. Ugrások, szökdelések <i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i> az 9. osztályban végzett ugróiskolai feladatok továbbfejlesztése, koordináltabban, nagyobb kiterjedéssel, erővel és tudatosabban, egy lépéses sorozatelugrás, illetve kétlépéses sorozat felugrás. <i>A sportági technika gyakorlása</i> Az ugrás előtti utolsó három lépés ritmusának kialakítása. Az elrugaszkodó láb és a lendítő láb, kar megfelelő mozgásának összehangolása. A lépő távolugró technika végrehajtása, aktív leérkezéssel. Az egyéni nekifutás próbái nagyobb elugró terület kijelölése mellett. Az átlépő technika végrehajtása „5-7” lépéses íven történő nekifutás. A flop-technika gyakorlása, s az egyéni nekifutó távolság kimérése és rögzítése. Az egyéni magasugró technikák megismerése, mozgástapasztalat szerzése növekvő teljesítményre törekvés nélkül.	<i>Ének-zene:</i> ritmus-gyakorlatok. <i>Biológia-egészségtan:</i> aerob, anaerob energia-nyerés, szénhidrátok, zsírok bontása, hipoxia, VO₂ max., állóképesség, erő, gyorsaság. <i>Földrajz:</i> térképismeret. <i>Ének-zene:</i> ritmusok. <i>Informatika:</i> táblázatok, grafikonok.

Dobások <i>A képességfejlesztés gyakorlatai</i> Különböző szerekekkel, változatos dobásformák végrehajtása egy és két kézzel, különböző kiinduló helyzetekből. Speciális erősítés kézisúlyzókkal, súlyzókkal, erőgépekkel. <i>A sportági technika gyakorlása</i> Célba és távolságra dobások hajító, lökö és vető mozdulattal Hajítás nekifutással, öt lépéses dobóritmusban. A lekészítés technikájának és az impulzus lépés, beszökkenés szerepének ismerete. A háttal felállásból történő lökés technikájának ismerete. Szabályos lökés végrehajtása oldal vagy háttal felállásból súlygolyóval vagy medicinlabdával. Az egy- és kétkézes vetések technikái. Az ideális kirepülési szög elérése a különböző dobásoknál. szerepük a jobb eredmény elérésében. ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A futóversenyek, a váltás szabályainak ismerete. A középtávok állórajtra vonatkozó szabályainak, a köríven futás szabályszerűségeinek, a repülőrajt előnyeinek ismerete. A savasodás jellegzetes hatásainak és annak teljesítőképessegre gyakorolt hatásának ismerete. Az állóképesség-fejlesztő módszerek ismerete. A nekifutás jellemzőinek ismerete távol- és magasugrásnál. Az ugrószámok főbb szabályainak és a sérülések megelőzésének ismerete. Az ideális kirepülési szög szerepe a jobb eredmény elérésében. A dobások főbb versenyszabályainak és balesetvédelmi, biztonsági rendjének ismerete.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság; lépéshossz, lépésfrekvencia; irambeosztás, pihenőidő; ugróláb, lendítőláb, felugrás, elugrás; optimális sebesség, maximális sebesség; súlypont, szögsebesség, pördület, fordulat, hatás-ellenhatás, belső ritmus, dinamizmus.

11. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 70 óra
Előzetes tudás	A helyi tanterv szerint választott labdajátékokban a 9–10. osztályos technikai, taktikai és egyéb játékeladatok, lényeges versenyszabályok ismerete és alkalmazásuk. Megfelelés a játékszerepnek, sportszerű és csapatelkötelezett viselkedés. Tapasztalat a játékvezetői gyakorlatban. Empátia és tolerancia a társak elfogadásában. Önfejlesztő és társas kapcsolatépítő játékok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A választott legalább két labdajátékra vonatkozóan: A megoldások sokféleségének, sikerességének bővítése. Az önálló játékhoz szükséges technikai és taktikai tudás mennyiségi és minőségi növelése. Az egyéni fizikai adottságok és jellemvonások fejlesztése, a csapatok eredményességéhez szükséges képességek, attitűdök erősítése. A többféle labdajáték során a mozgástanulás folyamatában működő transzferhatás kihasználása. Megküzdés a feszültségekkel.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Legalább két labdajáték választása kötelező. MOZGÁSMŰVELTSÉG Általános feladatok <i>Az önszervezés gyakorlása</i> Önálló csapatalakítás, bemelegítés, gyakorlás és játékszervezés. A közvetlen tanári irányítást többnyire nélkülöző, a támadás és védekezés megszervezésére, a csapatösszeállításra és az értékelésre vonatkozó megbeszélések a gyakorlatokba építve. Szituációk, feladatok megoldása, melyek során önálló az egyéni és/vagy társas döntéshozatal - a sportszerűség, tolerancia és empátia szem előtt tartásával. A tevékenységekhez tartozó felszerelések, berendezések önálló használata, rendben tartása, megóvása. <i>Lényeges játékszabályok készség szintű alkalmazása – játékvezetési gyakorlat</i> A labdával vagy labda nélküli mozgások közben elkövethető, direkt vagy indirekt személyre irányuló szabálytalanságok elkerülését elősegítő gyakorlatok, megerősítések, megbeszélések. A kosárlabdában, kézilabdában és labdarúgásban szabályok engedte test-test elleni játék több lehetőségének modellálása, gyakorlása. Kézilabdában és labdarúgásban a mezőnyjátékosra és a kapusra vonatkozó szabályok ismerete, betartása. Röplabdában a forgásszabály, az első és második sorra vonatkozó főbb megkötéseknek való megfelelés, a háló és a labda hibás érintése szabályai és a labdára, emberre vonatkozó területelhagyás értelmezése.	<i>Fizika:</i> mozgások, ütközések, gravitáció, forgatónyomaték, pályavonal, hatás-ellenhatás.

Az labdajáték-specifikus időhatárok betartásának gyakorlatai. A szabályok a képzettségnek megfelelő önkontrollos betartása, játék az elkövetett vétség önálló jelzésének elvárásával. Játékfolyamatok „belső” játékvezetéssel, megegyezéssel. A játékvezetés gyakorlása laza tanári kontrollal, önállóan, a lényeges játékszabályok alkalmazásával, néhány játékvezetői non-verbális jel használatával is. Az eredmény jelzésében és egyszerűsített jegyzőkönyvvezetésben szerzett gyakorlat. <i>Versenyhelyzetek</i> Az labdajátékok alap- és játékkismereteinek alkalmazása, megmérettetése osztályszintű mérkőzéseken, házibajnokságokon, a tehetségesebb tanulók számára a korosztályos diákolimpiai és egyéb versenyeken. Kosárlabdázás <i>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</i> Új variációk a már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan - mindenféle cselezés, ritmusváltás, biztonságos labdabirtoklás, kidobott labda elfogása, labdavezetés különböző testhelyzetekben, támadó, védő láb- és karmozgások, összetettebb átadások, kötetlen átadási formák, lepattanó labda megszerzése, ebből indulás, átadás vagy kosárra dobás. A technikákat alkalmazó játékok párban, csoportban a variációk önálló és kreatív felhasználásával. <i>Taktikai továbbfejlesztés</i> A lényeges védekezési formák - terület védelem, emberfogásos védekezés, vegyes védekezés – gyakorlása és önálló alkalmazása. Formációk begyakorlása két vagy több ember kapcsolatára támadásban és védekezésben.). Játék minden összetételű, emberhátrányos, emberelőnyös és azonos létszámú taktikai szituációban. Önálló játék (streetball, illetve egész pályás 5:5 elleni játék).	
Kézilabdázás <i>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</i> Változatos variációk megoldása már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan. Taktika előkészítő futó- és fogójátékok, test-test elleni küzdelmek. Labdatechnikák összetett és bonyolultabb alapformái cselekvés biztosan végrehajtva Szélsők, átlövők, beállók kapura lövéseinek gyakorlása, alkalmazása rövidebb akciók befejezéseként, kapusmozgások átisméltése. <i>Taktikai továbbfejlesztés</i> Gyors indítások gyakorlása, létszámbeli előnyből, illetve hátrányból való támadások. A támadó taktika posztonként történő alkalmazása, játéksituációk ismétlése 1–2 beállóval, lerohanás rendezetlen védelem ellen. Védekezés irányítása gyorsindítás esetén. Védekezési taktika végrehajtása 6:0, 5:1, 4:2 védekezési rendszerek esetén.	<i>Matematika:</i> térgeometria – gömbtérfogat; valószínűség számítás.
Labdarúgás <i>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</i>	<i>Biológia-egészségtan:</i> érzékszervek külön-

A tanult elemek összetett variációkban alkalmazott megoldásai csökkenő hibaszázalékkal, labdakezelési cselekvés biztonsággal, eredményes befejezésekkel, pozícióváltások szélességben és mélységben zavaró ellenféllel szemben is, felívelés, beadások, letámadás, visszatámadás. Pontos cselezések, szerelések alkalmazása a játékban. Változatos kapura lövések, ívelések, rúgásfajták alkalmazás, a labda céltudatos irányításával. Fejelések különböző fajtái dobott vagy rúgott labdából. Szöglettrúgás, bedobás eredményes technikája, büntetőrúgások különböző távolságból. Gólszerzés különféle testrésszel a szabályok betartása mellett. <i>Taktikai továbbfejlesztés</i> A területvédekezésben szerzett tapasztalatok, megoldások bővítése. A szoros és követő emberfogás gyakorlása kisebb és nagyobb egységekben. Védelmi rendszerek ismerete és gyakorlása. Támadási variációk felépítése a különböző védekezési formák ellen. Csapatrészekben belüli koordinált együttműködés, és csapatrészek összjátékának megvalósítása a kötött játékfolyamatok és ötletjáték során.	külön és együttes működése.
Röplabdázás A röplabda sajátossága kettős: egyrészt a játékos nem birtokolhatja a labdát, így a döntési idő igen-igen rövid és a cselekvés pillanata elé helyeződik, másrészt a játék szabályai szerint a játékosok között nincs testi kontaktus. E két szempont alapvetően meghatározza az oktatás menetét. <i>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</i> A labdaérintés biztonságának, a labda tudatos és pontos helyezésének gyakorlása, a hibaszázalék csökkentése, az élvezhető, folyamatos játék elérése érdekében Tanult támadási technikák gyakorlása, a felső egyenes nyitás elsajátítása helyes technikával talajról, tehetségesebbek felugrásból. A feladás technikájának biztonságos alkalmazása alkar és kosárérintéssel egyaránt. A háló felett érkezett nyitásfogadások gyakorlása változó irányú és erejű labdákkal, technikai kombinációkkal. Az eredményes sáncolás elsajátítása, sáncolás párban is. Gurulások, labdamentések technikájának továbbfejlesztése. „Röptenisz”, szabadon választott vagy megkötött érintéssel csak meghatározott érintéssel. <i>Taktikai továbbfejlesztés</i> Védekezések különböző állásrendek szerint, a csillagalakzat, alapvédekezési forma megtanítása. 4:2-es és az 5:1-es védekezési és támadási játékelemek elsajátítása. Ütő és sáncoló játékosok melletti védekezés, sánc mögötti ütött vagy ejtett labdához való elhelyezkedés, támadás közbeni helycserék megtanítása, helytartási szabály betartása.	
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A sportági ismeretek magasabb szintű, kreatív alkalmazása az alkotó, kooperatív feladatokban, játékokban, sportjátékokban. A testnevelési és sportjátékok mozgásai, szabályrendszere egymásra épülésének megértése.	

A játékszabályok, játéktípusok tudatos alkalmazása. A legfontosabb játékvezetői jelzések ismerete. A sportjátékok transzferhatásának felismerése és a lehetséges összefüggések értelmezése az egyéni fejlődés szempontjából. A páros és társas kapcsolatokban konstruktív konfliktusmegoldás. Sportjáték-történeti ismeretek, érdekességek iránti érdeklődés, tájékozottság a témában. A személyes biztonság és társak biztonságának védelme a játéksituációkban, a döntésekben pedig a baleset-megelőzés fontosságának tudatos képviselése. A sport és környezettudatosság értő összekapcsolása, a sportolási felszerelés és sportolási környezet felelős, jövőorientált használata, kímélete.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák	Órakeret 35 óra
Előzetes tudás	A differenciáltan összeállított gyakorlatok bemutatása átlagos mozgásbiztonsággal, szükség esetén segítő biztosítással. Esztétikus, fegyelmezett, feszes testtartású végrehajtás. Differenciált gyakorlási mennyiség és minőség okai, következményei. Gyengeségek ellensúlyozása képességfejlesztéssel, gyakorlással. Kis tanári segítséggel, aktív tevékenykedés gyakorlási és versenyszituációban. Részleges önállóság és segítségadás az egyéni, páros és társas feladatokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A koordináció, a cselekvésbiztonság, a zenéhez illeszkedő mozgásritmus továbbfejlesztése a tornajellegű és táncos sorozatok során a már ismert és új elem- és motívumkapcsolatokkal is. Az önállóság és kooperativitás növelése a mozgásrendszer működtetésének minden területén: bemelegítésben, képességfejlesztésben, gyakorlásban, versenyzésben, versenyrendezésben. Az erősségek és gyengeségek figyelembevétele. A közös tervezés, kivitelezés során a kellő határozottságú és öntudatú kommunikáció fejlesztése. A produktumok jó tartással, biztos kiállással történő, gördülékeny, könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtásának elérése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Gimnasztika <i>Rendgyakorlatok gyakorlása</i> A korábbi évfolyamokon gyakoroltak bővített elemkapcsolatokkal történő ismételése. Alkalmazásuk az óraszervezés funkcióinak megfelelően. <i>Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végzése</i>	<i>Fizika:</i> egyensúly, mozgások, gravitáció, szabadesés, szögelfordulás. <i>Biológia-egészségtan:</i> az izomműködés élettana.	

A gyakorlatok variálása szempontjai szerinti változatok: pl. mozgásütem változtatása, kiinduló helyzet és kartartás változtatása. Az agonista és antagonist izmok arányos, harmonikus fejlesztése. Az aktív és passzív izomnyújtás – a hatás elkülönítése. 8-16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok, egyidejű mozgáskapcsolatok, aszimmetrikus sorozatok. Önállóság a gyakorlatok kiválasztásában, gyakorlatsorok összeállításában. <i>Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok végzése</i> Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan. Az ízületi lazaság megtartása, fokozása gimnasztikai és stretching gyakorlatokkal. Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével. Anaerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. Az egyensúly gyakorlatai: dinamikus gyakorlatok guggolásban, ülésben, fekvésben, forgómozgásokkal sorozatban. Az esztétikus mozgások előadásmódját segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások. Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az egyéni fejlődést követő rendszeres kontrollal. Torna, sporttorna Talajon és a helyi tanterv szerint 9-10. osztályban választott egyszerűen (lányok gerenda, fiúk gyűrű) a korábbi követelményeken nehézségben túlmutató mozgásanyagának tanulása, gyakorlása. <i>Akrobatikus gyakorlatok – talajtorna</i> Tartásos gyakorlatelemek, elemkapcsolatok gyakorlása: tarkóállás, fejállás, kézállás, mérlegek kéztámasszal, mérlegállások, spárgák, hidak mozgásos gyakorlatelemek gyakorlása: gurulóátfordulások különböző irányokba, gurulóátfordulás hátra-tolódás kézállásba, tarkóbillenés, vetődések, átguggolások, átterpesztések, lábkörzések, dölések, felállások egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan. <i>Akrobatikus gyakorlatok – összefüggő gyakorlatsorok</i> Gyakorlás során az egyéni optimum, önálló bővítés megjelenítése az elemkapcsolatokban, sorozatokban. Az esztétikus és harmonikus előadásmód igénye (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc) mint minőségi elvárás megjelenik a hibajavítás, ismétlések során. <i>Szertorna-gyakorlatok</i> A gyakoroltatás során egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan történik.	
Gyűrűn – kéz- és lábfüggetések, függetések, lefüggetések, mellső függetmérleg, hajlított támasz, nyújtott támasz, alaplendület, lendületvétel, húzódás-tolódás támaszba, vállátfordulás előre, homorított leugrás, leterpesztés hátra.	
ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	

A hibajavítás megértése, kétirányú kommunikáció, tudásátadás, mások tanítása. Változtatási hajlandóság az egyéni hibás rutinokban. A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy harmonikus esztétikájának átélése és tudatos felvállalása. A divat és a média testkultúrára ható kedvező és kedvezőtlen tényezőinek szétválasztása (értékfelismerés, önértékelés). A saját és társ testi épsége iránti felelősségvállalás a társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása, egyéni és helyzetből adódó sajátosságok mérlegelése, az objektív megoldások keresése. A társak és a csoport irányítása a csoport közös érdekeinek figyelembevételével, a stratégiák egyeztetése. Alkotó, kooperatív feladatok, mozgásos tevékenységek – aktív részvétel a sportrendezvények, bemutatók szervezésében. Tornasport és tánc történeti ismeretek, érdekességek.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Agonista, antagonista izmok, aktív és passzív nyújtás, dinamikus egyensúly, társas talajtorna, forgásbiztonság, táncstílus, divattánc, sporttánc.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétikai jelegű feladatok	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	Térdelő-, álló- és repülőrajt versenyhelyzetekben. Iramszakasz, egyéni irambeosztás. Különféle bottechnikák a váltófutásban. Optimális lendületszerzés, elrugaszkodás, repülőfázis, biztonságos leérkezés az ugrásokban. A hajítás, lökés és vetőmozgás biomechanikai különbözőségei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása a biomechanikai törvényszerűségek alkalmazásában. Az önismeret fejlesztése a kedvező atlétikai mozgásformák kiválasztása és önálló gyakorlása révén. A már elsajátított atlétikai futó-, ugró-, dobószámok versenyszabályai a korosztályos előírások szerinti alkalmazása és betartása. Motiváló eljárások az egyéni eredmény, teljesítmény javítására. A mérhető teljesítményeken alapuló objektív ellenőrzés elfogadtatása, beépítése a döntéshozatalba. A folyamatos és visszatérő gyakorlás szerepének, jelentőségének, hatásának tudatosítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások <i>Rövidtáv, váltófutás, gátfutás</i> A gyorsfutás technikáját javító gyakorlatok változatos végrehajtása. A kedvező rajthelyzet kialakítása, segédvonalak kijelölése. Versenyszerű végrehajtás, eredményorientált együttműködés váltófutásban. Csoportban	<i>Biológia-egészségtan:</i> szénhidrátlebontás. <i>Fizika:</i> hajítások, energia.

4x50-100 m-es váltók alakítása, versenyzés. A gátvételi technika alkalmazása magasabb akadályon, gáton 3–4 lépéses ritmusban. <i>Középtáv, folyamatos futás, tájékoztató futás</i> Választás a távok közül. A különböző távokhoz illeszkedő futótechnika kiválasztása. Jártasság az adott távhoz szükséges versenytempó és irambeosztás megválasztásában. Állóképesség-fejlesztő módszerek rendszeres alkalmazása és teljesítményének nyomon követése. Az állóképesség-fejlesztő módszerek önálló gyakorlása. Folyamatos futás közbeni tájékoztató. Ugrások A homorító és távolugrás jellemzőinek ismerete, gyakorlati alkalmazása. Választás a magasugró technikák közül. 5–7 lépéses egyénileg kialakított nekifutással versenyszerű végrehajtás. Közreműködés versenyek lebonyolításában. Kondicionális jelleggel sorozat szökdelések végrehajtása. 1–3 lépéses sorozat elugrás, illetve 2–4 lépéses sorozat felugrások technikajavító végrehajtása. Gyorsuló nekifutás optimális távolságról. Dobások A különböző dobásformákkal a törzsizom sokoldalú erősítése. Teljes lendületből történő hajítás. Választás az egyes lökő mozdulatok közül. Lendületvétellel egykezes vetés végrehajtása. Az optimális kidobási szög, sebességre és magasságra törekvés. ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az iram és tempó megválasztása szempontjainak ismerete. A nekifutás módosítása szükségszerűségének ismerete. Az atlétikai ugrások és dobások technikátörténeti, a technikák változásai teljesítménynövelő hatásainak ismerete. Az olimpiákon szereplő atlétikai versenyszámok ismerete. „A gyorsabban, magasabbra, erősebben” jelmondat értelmezése. Önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére, a siker átélése, a kudarc elfogadása és az azzal való megküzdés. Az élettani különbségek ismerete.	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Az olimpiai eszme. Az újkori olimpiák története
--	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság, váltás közbeni alkalmazkodás, korrekció, holtpon, lépő, homorító és ollózó technika, átlépő, guruló, hasmánt- és floptechnika, ötlépéses hajító ritmus, lökés, vetés, jegyzőkönyvvezetés.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az adott sportmozgás technikájának ismerete. A test feletti uralom szokatlan, új mozgásszituációkban. A baleseti kockázatok mérlegelése.	

	Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzésmódszertani és balesetvédelmi alapfogalmak, eljárások. Szabadban, teremben, spontán helyzetben végezhető egyéni, társas, csoportos mozgásformák. Az edzéshatáshoz szükséges ingerek nagysága és gyakorisága, a pihenő idő jelentősége.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A rekreációs életviteléhez szükséges sportági, élettani, edzéselméleti ismeretek megszerzése. Az önállóan kezdeményezett társas vagy csoportos sportolás szervezési és lebonyolítási ismeretek, jártasságok megszerzése. A testnevelés újszerű tartalmakkal történő gazdagítása, az iskolai létesítményen belüli és tágabb környezetében lévő lehetőségek kihasználása sportolásra. A felnőtt kor sportos életviteléhez újabb sportágak megismerése, családi és csoportos öntevékeny sportoláshoz szükséges szervezési és rendezési ismeretek megszerzése.

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG A helyi tárgyi feltételek függvényében legalább négy választott sportági mozgás mozgásműveltségének fejlesztése. A szabadidő, ill. alternatív sportok rendszerben kezelése. A helyi tantervben választott alternatív sport technikai, taktikai, gyakorlási, edzési és versenyzési rutinjának kialakítása, a hozzátartozó eszközök, technikák és veszélyek kezelése. A szabadtéri formák hangsúlyának megerősítése. Edzés a természet erőivel - játszóterek, szabadidő-központok bevonása. Újszerű mozgásfeladatok kihívásainak való megfelelés, pl. a közlekedés-biztonság területén a kerékpározás kultúráját szem előtt tartva. Sportolás közben a rutink megerősítése a zöldfelület megóvásában, a tájhasználatban, az épületek megóvásában és az energia, a vízhasználat, a dohányzás elleni küzdelem és a hulladékgyűjtés, újrahasznosítás területén. A családi, baráti, munkahelyi csoportos és öntevékeny sportolásra való felkészítés, az önszerveződéshez szükséges ismeretek, jártasságok megszerzése. Társaságban is jól alkalmazható mozgásos kreatív, kommunikációs és kooperációs játékok tárházának bővítése. A többfunkciós helyi lehetőségek, eszközök bevonása a tartalmi változatosság biztosításához (természetes akadályok, ügyességi versenyek a környezet adta kihívások legyőzése). Egyszerű (akár saját készítésű) eszközökkel szerény térigényű mozgásformák elsajátítása (ugrókötelezés, asztalitenisz, lengőteke, tollaslabda, gülagyakorlatok stb.) ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Szabályismeret és baleset-megelőzési információk a helyi tantervben kidolgozott alternatív sportok területén. A helyes öltözködés és folyadékfogyasztás a szabadterén végzett sportolás során.	<i>Biológia-egészségtan:</i> élettan.

A környezettudatos magatartás, a testmozgások során az egyénnek önmagával, társaival és a természettel való harmonikus kapcsolata kialakítása. A táborozási eszközrendszer megismerése, használatában jártasság szerzése (tájfutás, tájoló és térkép használata, sátorverés, vízitúra, vándortábor stb.). Egy választott alternatív sportágban a világ-elit teljesítményének ismerete.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rekreáció, edzettség, fittség, jó közérzet, teljesítőképesség, újrahasznosítás, példamutatás; környezettudatos természet- és épített környezethasználat.
--------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészségkultúra és prevenció	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Rendeződő egészségtudatosság, döntésképeség az egészséges, aktív életmód érdekében. Relaxációs, terhelési, edzési és a test épségét, egészségét megőrző eljárásokból egy-két megoldás ismerete, alkalmazása. Jártasság a gerincvédelmet érintő minden tanult feladat megoldásában. A terhelés igazítása a tesztek eredményeihez. A testmozgás szerepének ismerete a káros szenvedélyek elleni küzdelemben.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az élethosszig tartó optimális, életkornak és testalkatnak megfelelő prevenciók és rekreációk mozgásos tevékenységek önálló működtetéséhez, bővítéséhez és szükség esetén gyógyászati céllal történő gyakorlásához szükséges készségek és kompetenciák továbbfejlesztése. Az edzésre, a teljesítmény növelésére és mérésére, a prevencióra, rekreációra kész fizikai és mentális állapot állandósítása, a stressz kezelése. A fenntartásához szükséges elméleti és gyakorlati tudás rendszerré szervezése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Bemelegítés Általános és sportágspecifikus bemelegítő mozgásanyag feladatmegoldásai, kezdetben egyénileg, párban a tervezés, szervezés, levezetés, értékelés megvalósítása. A labdajátékhoz, tornához, futáshoz, ugráshoz, dobáshoz, küzdéshez kapcsolódó bemelegítések általános és speciális jellemzőinek, mozgásainak elkülönítése szóban és gyakorlatban egyaránt. Edzés, terhelés A fejlődés, a megfelelő hatékonyság alapfeltételeinek biztosítása: jól szervezettség, a felesleges állásidők kiküszöbölése, szükséges mozgásterjedelem (idő, ismétlésszám), szükséges intenzitás (sebesség, gyakorlatsűrűség, megfelelő ellenállás), terhelés-pihenés egyensúlya.		<i>Biológia-egészségtan:</i> anaerob terhelés, az idegrendszer működése, a keringési rendszer működése, glikolízis, terminális oxidáció. <i>Fizika:</i> egyszerű gépek, erő, munka.

Főbb témák: Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés tervezése és megvalósítása a gyakorlatban egyénileg, párban, csoportban eszközök nélkül és különböző eszközök segítségével. A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei. A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei. A fizikai aktivitás szintjének becslése, követése. Önálló mozgásprogram-tervezés. Lehetséges hagyományos és alternatív eszközök: pulzusmérő, mozgásszenzorok, medicinlabda, súlyzó, ugrókötel, erősítő gumiszalag, gimnasztikai labda, dynair párna, SMR henger, bosu, TRX, erőgépek. A képességfejlesztő módszertani eljárások bemutatása: intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszerekkel edzésfolyamatok. A koordinációt javító eljárások bemutatása: a végrehajtás megváltoztatása és a végrehajtás feltételeinek megváltoztatása. A rendelkezésre álló szabadidő megtervezésének eljárásai. Egyéni rekreációs megoldások bemutatása, foglalkozásrészlet vezetése. Konkrét sportági tevékenységre és mozgásanyagra fejlesztett kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Motoros tesztek lebonyolítása – központi előírás szerint.	
Az egészséges test és lélek megóvása A munkahelyi és egyéb ártalmak elleni védekezésre való felkészítés: a biomechanikailag helyes testtartás és az egészséges lábboltozat kialakításának és fenntartásának, a helyes légzésnek a gyakorlatai, az ülőmunka és a zárt tér ellensúlyozására szolgáló tevékenységek, a sportolás kedvező hatása a szenvedélyek megelőzésében. A stresszoldás gyakorlatai és a relaxáció. A „tudatos jelenlét” (mind fullness) módszerének elsajátítása és integrálása az eddig megtanult relaxációs technikái közé, és mindezek használata a mindennapi élet helyzeteiben. A megtanult és folyamatosan használt relaxációs módszerek tudatos alkalmazása a pályaorientációt és jövőképet építő lelki munkában, és a feszültségek szabályozása és az élet stresszhelyzeteivel való autogén megküzdés. A test-lelki harmónia fejlesztésének egyéb, alternatív megközelítése a helyi lehetőségek és programok szerint. A testtartásért felelős izmok kellő erejének és nyújthatóságának fejlesztése a helyesen végzett tartásjavító tornával (általános és konkrét sportági jelleggel). ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A sport által a pillanatnyi kiteljesedés (flow) élményének megélése. A sportágak gyakorlásához megfelelően illeszkedő bemelegítő eljárások ismerete. A terhelésfokozás paramétereinek ismerete. Az alvás és ébrenlét megfelelő arányai, a sport szerepe az egészséges alvásban. A gerincsérülések, ártalmak elkerülési módozatainak ismerete. A sérült gerinc esetén az elsősegély ellátása és/vagy a sérülttel való helyes bánásmód ismerete. A stresszes állapot elleni tudatos védekezés ismerete.	

A helyes gerinctorna kivitelezésével kapcsolatos fogalmak, a gerinckímélet lényegének ismerete. A növekvő teljesítmény, sporteredmény objektív elismerése, öröm a másik ember teljesítménye felett, pozitív megerősítés. Az öröm mint pozitív életérzés melletti tudatos döntés, közös élmény, az egészség és a mozgásra fordított szabadidő megteremtésének egymást erősítő igénye (motiváció). A tudatos terhelésen, méréseken, önkontrollon alapuló teljesítményfejlesztés. Felelősségvállalás társak egészséges életmódja iránt.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sportágspecifikus bemelegítés, mozgásterjedelem, intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszer, terhelés-pihenés egyensúlya, progresszív relaxáció, ingernagyság, ingergyakoriság, gerinckímélet, relaxáció, tudatos jelenlét.
--------------------------------	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<i>Sportjátékok</i> A helyi tanterv szerint tanított két labdajátékra vonatkozóan: Önállóság és önszervezés a bemelegítésben, a gyakorlásban, az edzésben és a játékban, játékvezetésben. Az adott labdajáték főbb versenykörülményeinek ismerete. Erős figyelemmel végrehajtott technikai elemek, taktikai megoldások, szimulálva a valódi játéksituációkat. Ötletjáték és 2–3 tudatosan alkalmazott formáció, a csapaton belüli szerepnek való megfelelés. A csapat taktikai tervének, teljesítményének szakszerű és objektív megfogalmazása. A másik személy különféle szintű játéktudásának elfogadása. Kreativitást, együttműködést, tartalmas, asszertív társas kapcsolatokat szolgáló mozgásos játéktípusok ismerete és célszerű használata. <i>Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák</i> A torna mozgásanyagában az optimális végrehajtására jellemző téri, időbeli és dinamikai sajátosságok megjelenítése. Bonyolult gyakorlatelem sorok, folyamatok végrehajtása közben a mozgás koordinált irányítása. Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok tervezése, gyakorolása, bemutatása. Önálló zeneválasztás, a mozdulatok a zene időbeli rendjéhez illesztése. Könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtás a táncos mozgásformákban. A torna versenysport előnyei, veszélyei, a hozzá kapcsolódó testi képességek fejlesztésének lehetőségei ismerete. Bemelegítő és képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, a célnak megfelelő kiválasztása. Optimális segítségadás, biztosítás, biztatás. Hibajavítás és annak asszertív kommunikációja. Az izmok mozgáshatárát bővítő aktív és passzív eljárások ismerete.
---	---

	<i>Atlétika jellegű feladatok</i> A futások, ugrások és dobások képességfejlesztő hatásának felhasználása más mozgásrendszerekben. Az atlétikai versenyszámok biomechanikai alapjainak ismerete. Az állóképesség fejlesztésével, a lendületszerzés az izom-előfeszítések begyakorlásával a futó-, az ugró- és a dobóteljesítmények növelése. Az alapvető atlétikai versenyszabályok ismerete. Bemelegítés az atlétikai mozgásokhoz illeszkedően. <i>Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek</i> Az helyi tantervben kiválasztott sportmozgás végzése elfogadható cselekvésbiztonsággal. Uralom a test felett a sebesség, gyorsulás, tempóváltás, gurulás, csúszás, gördülés esetén. Feladatok önálló tervezése és megoldása alternatív sporteszközökkel. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete. Az ismeretek alkalmazása az új sporttevékenységek során. <i>Önvédelem és küzdősportok</i> A szabályok és rituálék betartása. Önfegyelem, az indulatok és agresszivitás kezelése. Több támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete az álló és földharcban. <i>Egészségkultúra és prevenció</i> A bemelegítés szükségessége élettani okainak ismerete. Az egészségük fenntartásához szükséges edzés, terhelés megtervezése. Relaxációs gyakorlatkészlettel tudatos védekezés a stresszes állapot ellen. A feszültségek szabályozása és az élet stresszhelyzeteivel való autogén megküzdés. A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok ismerete, pontos gyakorlása, értő kontrollja. A gerinckímélet alkalmazása a testnevelési és sportmozgásokban, kerti és házimunkákban, az esetleges sérüléssel szituációk megfelelő kezelése.
--	--

12. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Sportjátékok	Órakeret 66 óra
Előzetes tudás	A helyi tanterv szerint választott labdajátékokban a 9–10. osztályos technikai, taktikai és egyéb játékfeladatok, lényeges versenyszabályok ismerete és alkalmazásuk. Megfelelés a játékszerepnek, sportszerű és csapatelkötelezett viselkedés. Tapasztalat a játékvezetői gyakorlatban. Empátia és tolerancia a társak elfogadásában. Önfejlesztő és társas kapcsolatépítő játékok ismerete.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A választott legalább két labdajátékra vonatkozóan: A megoldások sokféleségének, sikerességének bővítése. Az önálló játékhoz szükséges technikai és taktikai tudás mennyiségi és minőségi növelése. Az egyéni fizikai adottságok és jellemvonások fejlesztése, a csapatok eredményességéhez szükséges képességek, attitűdök erősítése. A többféle labdajáték során a mozgástanulás folyamatában működő transzferhatás kihasználása. Megküzdés a feszültségekkel.
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Lánycsoportok esetében 20 óra a Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák tematikai egységre átcsoportosítható. Legalább két labdajáték választása kötelező. MOZGÁSMŰVELTSÉG Általános feladatok <i>Az önszervezés gyakorlása</i> Önálló csapatalakítás, bemelegítés, gyakorlás és játékszervezés. A közvetlen tanári irányítást többnyire nélkülöző, a támadás és védekezés megszervezésére, a csapatösszeállításra és az értékelésre vonatkozó megbeszélések a gyakorlásokba építve. Szituációk, feladatok megoldása, melyek során önálló az egyéni és/vagy társas döntéshozatal - a sportszerűség, tolerancia és empátia szem előtt tartásával. A tevékenységekhez tartozó felszerelések, berendezések önálló használata, rendben tartása, megóvása. <i>Lényeges játékszabályok készség szintű alkalmazása – játékvezetési gyakorlat</i> A labdával vagy labda nélküli mozgások közben elkövethető, direkt vagy indirekt személyre irányuló szabálytalanságok elkerülését elősegítő gyakorlatok, megerősítések, megbeszélések. A kosárlabdában, kézilabdában és labdarúgásban szabályok engedte test-test elleni játék több lehetőségének modellálása, gyakorlása. Kézilabdában és labdarúgásban a mezőnyjátékosra és a kapusra vonatkozó szabályok ismerete, betartása. Röplabdában a forgásszabály, az első és második sorra vonatkozó főbb megkötéseknek való megfelelés, a háló és a labda hibás érintése szabályai és a labdára, emberre vonatkozó területelhagyás értelmezése. Az labdajáték-specifikus időhatárok betartásának gyakorlatai. A szabályok a képzettségnek megfelelő önkontrollos betartása, játék az elkövetett vétség önálló jelzésének elvárásával. Játékfolyamatok „belső” játékvezetéssel, megegyezéssel. A játékvezetés gyakorlása laza tanári kontrollal, önállóan, a lényeges játékszabályok alkalmazásával, néhány játékvezetői non-verbális jel használatával is. Az eredmény jelzésében és egyszerűsített jegyzőkönyvvezetésben szerzett gyakorlat. <i>Versenyhelyzetek</i>	<i>Fizika:</i> mozgások, ütközések, gravitáció, forgatónyomaték, pályavonal, hatás-ellenhatás.

Az labdajátékok alap- és játékkismereteinek alkalmazása, megmérettetése osztályszintű mérkőzéseken, házi bajnokságokon, a tehetségesebb tanulók számára a korosztályos diákolimpiai és egyéb versenyeken. Kosárlabdázás <i>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</i> Új variációk a már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan - mindenféle cselezés, ritmusváltás, biztonságos labdabirtoklás, kidobott labda elfogása, labdavezetés különböző testhelyzetekben, támadó, védő láb- és karmozgások, összetettebb átadások, kötetlen átadási formák, lepattanó labda megszerzése, ebből indulás, átadás vagy kosárra dobás. A technikákat alkalmazó játékok párban, csoportban a variációk önálló és kreatív felhasználásával. <i>Taktikai továbbfejlesztés</i> A lényeges védekezési formák - terület védelem, emberfogásos védekezés, vegyes védekezés – gyakorlása és önálló alkalmazása. Formációk begyakorlása két vagy több ember kapcsolatára támadásban és védekezésben.). Játék minden összetételű, emberhátrányos, emberelőnyös és azonos létszámú taktikai szituációban. Önálló játék (streetball, illetve egész pályás 5:5 elleni játék).	
Kézilabdázás <i>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</i> Változatos variációk megoldása már megtanult technikákkal kisebb taktikai egységekbe ágyazottan. Taktika előkészítő futó- és fogójátékok, test-test elleni küzdelmek. Labdatechnikák összetett és bonyolultabb alapformái cselekvésbiztosan végrehajtva Szélsők, átlövők, beállók kapura lövéseinek gyakorlása, alkalmazása rövidebb akciók befejezéseként, kapusmozgások átisméltése. <i>Taktikai továbbfejlesztés</i> Gyors indítások gyakorlása, létszámbeli előnyből, illetve hátrányból való támadások. A támadó taktika posztonként történő alkalmazása, játékszituációk ismétlése 1–2 beállóval, lerohanás rendezetlen védelem ellen. Védekezés irányítása gyorsindítás esetén. Védekezési taktika végrehajtása 6:0, 5:1, 4:2 védekezési rendszerek esetén.	<i>Matematika:</i> térgeometria gömbtérfogat; valószínűségszámítás.
Labdarúgás <i>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</i> A tanult elemek összetett variációkban alkalmazott megoldásai csökkenő hibaszázalékkal, labdakezelési cselekvés biztonsággal, eredményes befejezésekkel, pozícióváltások szélességben és mélységben zavaró ellenféllel szemben is, felívelés, beadások, letámadás, visszatámadás. Pontos cselezések, szerelések alkalmazása a játékban. Változatos kapura lövések, ívelések, rúgásfajták alkalmazás, a labda céltudatos irányításával. Fejelések különböző fajtái dobott vagy rúgott labdából. Szögletűrúgás, bedobás eredményes technikája, büntetőrúgások különböző távolságból. Gólszerzés különféle testrésszel a szabályok betartása mellett.	<i>Biológia-egészségtan:</i> érzékszervek külön- külön és együttes működése.

<i>Taktikai továbbfejlesztés</i> A területvédekezésben szerzett tapasztalatok, megoldások bővítése. A szoros és követő emberfogás gyakorlása kisebb és nagyobb egységekben. Védelmi rendszerek ismerete és gyakorlása. Támadási variációk felépítése a különböző védekezési formák ellen. Csapatrészekben belüli koordinált együttműködés, és csapatrészek összjátékának megvalósítása a kötött játékfolyamatok és ötletjáték során.	
Röplabdázás A röplabda sajátossága kettős: egyrészt a játékos nem birtokolhatja a labdát, így a döntési idő igen-igen rövid és a cselekvés pillanata elé helyeződik, másrészt a játék szabályai szerint a játékosok között nincs testi kontaktus. E két szempont alapvetően meghatározza az oktatás menetét. <i>Technikai elemek tökéletesítése, alkalmazása</i> A labdaérintés biztonságának, a labda tudatos és pontos helyezésének gyakorlása, a hibaszázalék csökkentése, az élvezhető, folyamatos játék elérése érdekében Tanult támadási technikák gyakorlása, a felső egyenes nyitás elsajátítása helyes technikával talajról, tehetségesebbek felugrásból. A feladás technikájának biztonságos alkalmazása alkar és kosárérintéssel egyaránt. A háló felett érkezett nyitásfogadások gyakorlása változó irányú és erejű labdákkal, technikai kombinációkkal. Az eredményes sáncolás elsajátítása, sáncolás párban is. Gurulások, labdamentések technikájának továbbfejlesztése. „Röptenisz”, szabadon választott vagy megkötött érintéssel csak meghatározott érintéssel. <i>Taktikai továbbfejlesztés</i> Védekezések különböző állásrendek szerint, a csillagalakzat, alapvédekezési forma megtanítása. 4:2-es és az 5:1-es védekezési és támadási játékelemek elsajátítása. Ütő és sáncoló játékosok melletti védekezés, sánc mögötti ütött vagy ejtett labdához való elhelyezkedés, támadás közbeni helycserék megtanítása, helytartási szabály betartása.	
ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A sportági ismeretek magasabb szintű, kreatív alkalmazása az alkotó, kooperatív feladatokban, játékokban, sportjátékokban. A testnevelési és sportjátékok mozgásai, szabályrendszere egymásra épülésének megértése. A játékszabályok, játéktípusok tudatos alkalmazása. A legfontosabb játékvezetői jelzések ismerete. A sportjátékok transzferhatásának felismerése és a lehetséges összefüggések értelmezése az egyéni fejlődés szempontjából. A páros és társas kapcsolatokban konstruktív konfliktusmegoldás. Sportjáték-történeti ismeretek, érdekességek iránti érdeklődés, tájékozottság a témában. A személyes biztonság és társak biztonságának védelme a játéksituációkban, a döntésekben pedig a baleset-megelőzés fontosságának tudatos képviselése.	

A sport és környezettudatosság értő összekapcsolása, a sportolási felszerelés és sportolási környezet felelős, jövőorientált használata, kímélete.		
Kulcsfogalmak/fogalmak	Játékrendszer, taktika, támadási rend, védelmi rend, önszerveződés, problémaorientált taktikai megoldás, támadási stratégia, védekezési stratégia, megegyezésen alapuló játék.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák	Órakeret 33 óra
Előzetes tudás	A differenciáltan összeállított gyakorlatok bemutatása átlagos mozgásbiztonsággal, szükség esetén segítő biztosítással. Esztétikus, fegyelmezett, feszes testtartású végrehajtás. Differenciált gyakorlási mennyiség és minőség okai, következményei. Gyengeségek ellensúlyozása képességfejlesztéssel, gyakorlással. Kis tanári segítséggel, aktív tevékenykedés gyakorlási és versenyszituációban. Részleges önállóság és segítségadás az egyéni, páros és társas feladatokban.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A koordináció, a cselekvésbiztonság, a zenéhez illeszkedő mozgásritmus továbbfejlesztése a tornajellegű és táncos sorozatok során a már ismert és új elem- és motívumkapcsolatokkal is. Az önállóság és kooperativitás növelése a mozgásrendszer működtetésének minden területén: bemelegítésben, képességfejlesztésben, gyakorlásban, versenyzésben, versenyrendezésben. Az erősségek és gyengeségek figyelembevétele. A közös tervezés, kivitelezés során a kellő határozottságú és öntudatú kommunikáció fejlesztése. A produktumok jó tartással, biztos kiállással történő, gördülékeny, könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtásának elérése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Gimnasztika <i>Rendgyakorlatok gyakorlása</i> A korábbi évfolyamokon gyakoroltak bővített elemkapcsolatokkal történő ismétlése. Alkalmazásuk az óraszervezés funkcióinak megfelelően. <i>Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok végzése</i> A gyakorlatok variálása szempontjai szerinti változatok: pl. mozgásütem változtatása, kiinduló helyzet és kartartás változtatása. Az agonista és antagonisták izmok arányos, harmonikus fejlesztése. Az aktív és passzív izomnyújtás – a hatás elkülönítése. 8-16 ütemű gimnasztikai gyakorlatok, egyidejű mozgáskapcsolatok, aszimmetrikus sorozatok. Önállóság a gyakorlatok kiválasztásában, gyakorlatsorok összeállításában. <i>Összetett, komplex, fizikai képességeket fejlesztő gyakorlatok végzése</i> Szabadgyakorlati alapformájú és természetes gyakorlatok differenciáltan, egyénre szabottan.		<i>Fizika:</i> egyensúly, mozgások, gravitáció, szabadesés, szögelfordulás. <i>Biológia-egészségtan:</i> az izomműködés élettana.

Az ízületi lazaság megtartása, fokozása gimnasztikai és stretching gyakorlatokkal. Erőgyakorlatok az egyén számára optimális ellenállás leküzdésével. Anaerob állóképesség-fejlesztő eljárások a gimnasztika eszközeivel. Az egyensúly gyakorlatai: dinamikus gyakorlatok guggolásban, ülésben, fekvésben, forgómozgásokkal sorozatban. Az esztétikus mozgások előadásmódját segítő kondicionális és koordinációs képességfejlesztő eljárások. Mászások, függeszkedések differenciált követelménnyel, az egyéni fejlődést követő rendszeres kontrollal. Torna, sporttorna Talajon és a helyi tanterv szerint 9-10. osztályban választott egy szeren (lányok gerenda, fiúk gyűrű) a korábbi követelményeken nehézségben túlmutató mozgásanyagának tanulása, gyakorlása. <i>Akrobatikus gyakorlatok – talajtorna</i> Tartásos gyakorlatelemek, elemkapcsolatok gyakorlása: tarkóállás, fejállás, kézállás, mérlegek kéztámasszal, mérlegállások, spárgák, hidak mozgásos gyakorlatelemek gyakorlása: gurulóátfordulások különböző irányokba, gurulóátfordulás hátra-tolódás kézállásba, tarkóbillenés, vetődések, átguggolások, átterpesztések, lábkörzések, dölések, felállások egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan. <i>Akrobatikus gyakorlatok – összefüggő gyakorlatsorok</i> Gyakorlás során az egyéni optimum, önálló bővítés megjelenítése az elemkapcsolatokban, sorozatokban. Az esztétikus és harmonikus előadásmód igénye (feszítések, fejtartás, válltartás, spicc) mint minőségi elvárás megjelenik a hibajavítás, ismétlések során. <i>Szertorna-gyakorlatok</i> A gyakoroltatás során egységesen az alapformában és differenciáltan a variációkban, az elemek mennyiségének és nehézségi fokának továbbfejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan történik.	
Gyűrűn – kéz- és lábfüggések, függések, lefüggések, mellső függőmérleg, hajlított támasz, nyújtott támasz, alaplendület, lendületvétel, húzódás-tolódás támaszba, vállátfordulás előre, homorított leugrás, leterpesztés hátra.	
<i>Szertorna, gyakorlás tornaszereken lányok számára</i> <i>Karikagyakorlatok gyakorlása</i> Ugrások és fordulatok karikamozgatás közben, karikaforratások és átadások egyik kézből a másikba test körül és köré, karikadobások és - elkapások, karikaáthajtások, karikapörgetések talajon és levegőben, karikakörzések függőleges és vízszintes síkban.	<i>Művészetek:</i> az esztétika fogalma.
ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A hibajavítás megértése, kétirányú kommunikáció, tudásátadás, mások tanítása.	

Változtatási hajlandóság az egyéni hibás rutinokban. A nemnek megfelelő mozgás dinamikájának és/vagy harmonikus esztétikájának átélése és tudatos felvállalása. A divat és a média testkultúrára ható kedvező és kedvezőtlen tényezőinek szétválasztása (értékfelismerés, önértékelés). A saját és társ testi épsége iránti felelősségvállalás a társak gyenge, esetleg sérült oldalának segítése, az erősségek elismerése, támogatása, egyéni és helyzetből adódó sajátosságok mérlegelése, az objektív megoldások keresése. A társak és a csoport irányítása a csoport közös érdekeinek figyelembevételével, a stratégiák egyeztetése. Alkotó, kooperatív feladatok, mozgásos tevékenységek – aktív részvétel a sportrendezvények, bemutatók szervezésében. Tornasport és tánc történeti ismeretek, érdekességek.	
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Agonista, antagonista izmok, aktív és passzív nyújtás, dinamikus egyensúly, társas talajtorna, forgásbiztonság, táncstílus, divattánc, sporttánc.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Atlétikai jelegű feladatok	Órakeret 33 óra
Előzetes tudás	Térdelő-, álló- és repülőrajt versenyszakaszokban. Iramszakasz, egyéni irambeosztás. Különböző bottechnikák a váltófutásban. Optimális lendületszerzés, elrugaszkodás, repülőfázis, biztonságos leérkezés az ugrásokban. A hajítás, lökés és vetőmozgás biomechanikai különbözőségei.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása a biomechanikai törvényszerűségek alkalmazásában. Az önismeret fejlesztése a kedvező atlétikai mozgásformák kiválasztása és önálló gyakorlása révén. A már elsajátított atlétikai futó-, ugró-, dobószámok versenyszabályai a korosztályos előírások szerinti alkalmazása és betartása. Motiváló eljárások az egyéni eredmény, teljesítmény javítására. A mérhető teljesítményeken alapuló objektív ellenőrzés elfogadtatása, beépítése a döntéshozatalba. A folyamatos és visszatérő gyakorlás szerepének, jelentőségének, hatásának tudatosítása.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
MOZGÁSMŰVELTSÉG Futások <i>Rövidtáv, váltófutás, gátfutás</i> A gyorsfutás technikáját javító gyakorlatok változatos végrehajtása. A kedvező rajthelyzet kialakítása, segédvonalak kijelölése. Versenyszerű végrehajtás, eredményorientált együttműködés váltófutásban. Csoportban 4x50-100 m-es váltók alakítása, versenyzés. A gátvételi technika alkalmazása magasabb akadályon, gáton 3–4 lépéses ritmusban.	<i>Biológia-egészségtan:</i> szénhidrátlebontás. <i>Fizika:</i> hajítások, energia. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári</i>

<i>Középtáv, folyamatos futás, tájékozódási futás</i> Választás a távok közül. A különböző távokhoz illeszkedő futótechnika kiválasztása. Jártasság az adott távhoz szükséges versenytempó és irambeosztás megválasztásában. Állóképesség-fejlesztő módszerek rendszeres alkalmazása és teljesítményének nyomon követése. Az állóképesség-fejlesztő módszerek önálló gyakorlása. Folyamatos futás közbeni tájékozódás, kisebb területen célállomások megtalálása. Ugrások A homorító és távolugrás jellemzőinek ismerete, gyakorlati alkalmazása. Választás a magasugró technikák közül. 5–7 lépéses egyénileg kialakított nekifutással versenyszerű végrehajtás. Közreműködés versenyek lebonyolításában. Kondicionális jelleggel sorozat szökdelések végrehajtása. 1–3 lépéses sorozat elugrás, illetve 2–4 lépéses sorozat felugrások technikajavító végrehajtása. Gyorsuló nekifutás optimális távolságról. Dobások A különböző dobásformákkal a törzsizom sokoldalú erősítése. Teljes lendületből történő hajítás. Választás az egyes lökő mozdulatok közül. Lendületvétellel egykezes vetés végrehajtása. Az optimális kidobási szög, sebesség és magasságra törekvés. ISMERETEK – SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS Az iram és tempó megválasztása szempontjainak ismerete. A nekifutás módosítása szükségszerűségének ismerete. Az atlétikai ugrások és dobások technikátörténeti, a technikák változásai teljesítménynövelő hatásainak ismerete. Az olimpiákon szereplő atlétikai versenyszámok ismerete. „A gyorsabban, magasabbra, erősebben” jelmondat értelmezése. Önmagához képest a legjobb teljesítmény elérésére, a siker átélése, a kudarc elfogadása és az azzal való megküzdés. Az élettani különbségek ismerete. Tájékozódási futás alapjainak ismerete.	<i>ismeretek:</i> Az olimpiai eszme. Az újkori olimpiák története
--	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyéni reakcióidő, mozdulat- és mozgásgyorsaság, váltás közbeni alkalmazkodás, korrekció, holtpont, lépő, homorító és ollózó technika, átlépő, guruló, hasmánt- és floptechnika, ötlépéses hajító ritmus, lökés, vetés, jegyzőkönyvvizsgálat.
--------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Egészségkultúra és prevenció	Órakeret 18 óra
Előzetes tudás	Rendeződő egészségtudatosság, döntésképesség az egészséges, aktív életmód érdekében.	

	Relaxációs, terhelési, edzési és a test épségét, egészségét megőrző eljárásokból egy-két megoldás ismerete, alkalmazása. Jártasság a gerincvédelmet érintő minden tanult feladat megoldásában. A terhelés igazítása a tesztek eredményeihez. A testmozgás szerepének ismerete a káros szenvedélyek elleni küzdelemben.
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az élethosszig tartó optimális, életkornak és testalkatnak megfelelő prevenciós és rekreációs mozgásos tevékenységek önálló működtetéséhez, bővítéséhez és szükség esetén gyógyászati céllal történő gyakorlásához szükséges készségek és kompetenciák továbbfejlesztése. Az edzésre, a teljesítmény növelésére és mérésére, a prevencióra, rekreációra kész fizikai és mentális állapot állandósítása, a stressz kezelése. A fenntartásához szükséges elméleti és gyakorlati tudás rendszerré szervezése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Kapcsolódási pontok	
MOZGÁSMŰVELTSÉG Bemelegítés Általános és sportágspecifikus bemelegítő mozgásanyag feladatmegoldásai, kezdetben egyénileg, párban a tervezés, szervezés, levezetés, értékelés megvalósítása. A labdajátékhoz, tornához, futáshoz, ugráshoz, dobáshoz, küzdéshez kapcsolódó bemelegítések általános és speciális jellemzőinek, mozgásainak elkülönítése szóban és gyakorlatban egyaránt. Edzés, terhelés A fejlődés, a megfelelő hatékonyság alapfeltételeinek biztosítása: jól szervezettség, a felesleges állásidők kiküszöbölése, szükséges mozgásterjedelem (idő, ismétlésszám), szükséges intenzitás (sebesség, gyakorlatsűrűség, megfelelő ellenállás), terhelés-pihenés egyensúlya. Főbb témák: Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés tervezése és megvalósítása a gyakorlatban egyénileg, párban, csoportban eszközök nélkül és különböző eszközök segítségével. A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei. A fizikai fittség típusai, fejlesztési lehetőségei. A fizikai aktivitás szintjének becslése, követése. Önálló mozgásprogram-tervezés. Lehetséges hagyományos és alternatív eszközök: pulzusmérő, mozgásszenzorok, medicinlabda, súlyzó, ugrókötel, erősítő gumiszalag, gimnasztikai labda, dynair párna, SMR henger, bosu, TRX, erőgépek. A képességfejlesztő módszertani eljárások bemutatása: intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszerekkel edzésfolyamatok. A koordinációt javító eljárások bemutatása: a végrehajtás megváltoztatása és a végrehajtás feltételeinek megváltoztatása. A rendelkezésre álló szabadidő megtervezésének eljárásai. Egyéni rekreációs megoldások bemutatása, foglalkozásrészlet vezetése. Konkrét sportági tevékenységre és mozgásanyagra fejlesztett kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Motoros tesztek lebonyolítása – központi előírás szerint.	
<i>Biológia-egészségtan:</i> anaerob terhelés, az idegrendszer működése, a keringési rendszer működése, glikolízis, terminális oxidáció. <i>Fizika:</i> egyszerű gépek, erő, munka.	

Az egészséges test és lélek megóvása A munkahelyi és egyéb ártalmak elleni védekezésre való felkészítés: a biomechanikailag helyes testtartás és az egészséges lábboltozat kialakításának és fenntartásának, a helyes légzésnek a gyakorlatai, az ülőmunka és a zárt tér ellensúlyozására szolgáló tevékenységek, a sportolás kedvező hatása a szenvedélyek megelőzésében. A stresszoldás gyakorlatai és a relaxáció. A „tudatos jelenlét” (mind fullness) módszerének elsajátítása és integrálása az eddig megtanult relaxációs technikái közé, és mindezek használata a mindennapi élet helyzeteiben. A megtanult és folyamatosan használt relaxációs módszerek tudatos alkalmazása a pályaorientációt és jövőképet építő lelki munkában, és a feszültségek szabályozása és az élet stresszhelyzeteivel való autogén megküzdés. A test-lelki harmónia fejlesztésének egyéb, alternatív megközelítése a helyi lehetőségek és programok szerint. A testtartásért felelős izmok kellő erejének és nyújthatóságának fejlesztése a helyesen végzett tartásjavító tornával (általános és konkrét sportági jelleggel). ISMERETEK, SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS A sport által a pillanatnyi kiteljesedés (flow) élményének megélése. A sportágak gyakorlásához megfelelően illeszkedő bemelegítő eljárások ismerete. A terhelésfokozás paramétereinek ismerete. Az alvás és ébrenlét megfelelő arányai, a sport szerepe az egészséges alvásban. A gerincsérülések, ártalmak elkerülési módozatainak ismerete. A sérült gerinc esetén az elsősegély ellátása és/vagy a sérülttel való helyes bánásmód ismerete. A stresszes állapot elleni tudatos védekezés ismerete. A helyes gerinctorna kivitelezésével kapcsolatos fogalmak, a gerinckímélet lényegének ismerete. A növekvő teljesítmény, sporteredmény objektív elismerése, öröm a másik ember teljesítménye felett, pozitív megerősítés. Az öröm mint pozitív életérzés melletti tudatos döntés, közös élmény, az egészség és a mozgásra fordított szabadidő megteremtésének egymást erősítő igénye (motiváció). A tudatos terhelésen, méréseken, önkontrollon alapuló teljesítményfejlesztés. Felelősségvállalás társak egészséges életmódja iránt.	
---	--

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sportágspecifikus bemelegítés, mozgásterjedelem, intervallumos, ismétléses, tartós és ellenőrző módszer, terhelés-pihenés egyensúlya, progresszív relaxáció, ingernagyság, ingergyakoriság, gerinckímélet, relaxáció, tudatos jelenlét.
---	--

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	<i>Sportjátékok</i> A helyi tanterv szerint tanított két labdajátékra vonatkozóan: Önállóság és önszervezés a bemelegítésben, a gyakorlásban, az edzésben és a játékokban, játékvezetésben. Az adott labdajáték főbb versenykörülményeinek ismerete. Erős figyelemmel végrehajtott technikai elemek, taktikai megoldások, szimulálva a valódi játéksituációkat. Ötletjáték és 2–3 tudatosan alkalmazott formáció, a csapaton belüli szerepnek való megfelelés. A csapat taktikai tervének, teljesítményének szakszerű és objektív megfogalmazása. A másik személy különféle szintű játéktudásának elfogadása. Kreativitást, együttműködést, tartalmas, asszertív társas kapcsolatokat szolgáló mozgásos játéktípusok ismerete és célszerű használata. <i>Torna jellegű feladatok és táncos mozgásformák</i> A torna mozgásanyagában az optimális végrehajtására jellemző téri, időbeli és dinamikai sajátosságok megjelenítése. Bonyolult gyakorlatelem sorok, folyamatok végrehajtása közben a mozgás koordinált irányítása. Önállóan összeállított összefüggő gyakorlatok tervezése, gyakorolása, bemutatása. Önálló zeneválasztás, a mozdulatok a zene időbeli rendjéhez illesztése. Könnyed, plasztikus, esztétikus végrehajtás a táncos mozgásformákban. A torna versenysport előnyei, veszélyei, a hozzá kapcsolódó testi képességek fejlesztésének lehetőségei ismerete. Bemelegítő és képességfejlesztő gyakorlatok ismerete, a célnak megfelelő kiválasztása. Optimális segítségadás, biztosítás, biztatás. Hibajavítás és annak asszertív kommunikációja. Az izmok mozgáshatárát bővítő aktív és passzív eljárások ismerete. <i>Atlétika jellegű feladatok</i> A futások, ugrások és dobások képességfejlesztő hatásának felhasználása más mozgásrendszerekben. Az atlétikai versenyszámok biomechanikai alapjainak ismerete. Az állóképesség fejlesztésével, a lendületszerzés az izom-előfeszítések begyakorlásával a futó-, az ugró- és a dobóteljesítmények növelése. Az alapvető atlétikai versenyszabályok ismerete. Bemelegítés az atlétikai mozgásokhoz illeszkedően. <i>Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek</i> Az helyi tantervben kiválasztott sportmozgás végzése elfogadható cselekvésbiztonsággal. Uralom a test felett a sebesség, gyorsulás, tempóváltás, gurulás, csúszás, gördülés esetén. Feladatok önálló tervezése és megoldása alternatív sporteszközökkel. Az adott alternatív sportmozgáshoz szükséges edzés és balesetvédelmi alapfogalmak ismerete. Az ismeretek alkalmazása az új sporttevékenységek során.
--	---

	<i>Önvédelem és küzdősportok</i> A szabályok és rituálék betartása. Önfegyelem, az indulatok és agresszivitás kezelése. Több támadási és védekezési megoldás, kombináció ismerete az álló és földharcban. <i>Egészségkultúra és prevenció</i> A bemelegítés szükségessége élettani okainak ismerete. Az egészségük fenntartásához szükséges edzés, terhelés megtervezése. Relaxációs gyakorlatkészlettel tudatos védekezés a stresszes állapot ellen. A feszültségek szabályozása és az élet stresszhelyzeteivel való autogén megküzdés. A testtartásért felelős izmok erősítését és nyújtását szolgáló gyakorlatok ismerete, pontos gyakorlása, értő kontrollja. A gerinckímélet alkalmazása a testnevelési és sportmozgásokban, kerti és házimunkákban, az esetleges sérüléssel szituációk megfelelő kezelése.
--	--

Történelem

Történelem helyi tanterv 2020-as NAT és kerettantervek alapján

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása. Ismerkedjen meg a kulturális kódrendszer legalapvetőbb elemeivel, amelyek lehetővé teszik, hogy azonosuljon kultúránk alapértékeivel. A történelem tantárgy tantervének középpontjában a magyar nemzet és Magyarország története áll.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A tanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja. Ez a megközelítés hozzásegíti a tanulót, hogy megértse és méltányolja a magyar nép és Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket és folyamatokat, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat, és ezáltal erősödhet benne a hazaszeretet érzése.

5-8. évfolyam

A speciális levelező rendszerben az általános iskolai tananyagokat az alábbiakban strukturáltuk:

5. évfolyam	Óraszám (18)
Fejezetek az ókor történetéből	
Az ókori Egyiptom világa	1
Az ókori Hellász öröksége	1
Az ókori Róma öröksége	1
Görög és római hadviselés	1
Képek a népvándorlásról	1
A kereszténység	
Az Ószövetség népei	1
Jézus élete és tanításai	1
A középkor világa	
Élet a várban	1
Élet a kolostorban	1
Élet a középkori városban	1
A keresztes hadjáratok	1
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	
A magyarok eredete	1
A honfoglalás	1
Szent István államalapítása	1
Árpád-kori királyportrék	1

Árpád-kori szentek	1
Árpád-kori harcok és csaták	1
Összefoglalás	1

6. évfolyam	Óraszám (18)
A középkori magyar állam fénykora	
képek és portrék a 14-15. századi magyar királyokról	1
Hunyadi János, a törökverő	1
Hunyadi Mátyás, a reneszánsz uralkodó	1
A táguló világ	
A nagy földrajzi felfedezések	1
A korai kapitalizmus	1
A reformáció	1
A katolikus megújulás	1
A kora újkor Magyarországon	
A török harcok hősei	1
Bocskai, Bethlen, Zrínyi	1
A Rákóczi-szabadságharc	1
Mária Terézia	1
Életmód a kora újkori Magyarországon	1
Forradalmak kora	
Az ipari forradalom	1
Társadalmi-politikai forradalom	1
A magyar nemzeti ébredés kora	
A reformkor	1
A forradalom	1
Képek a szabadságharc történetéből	1
A kiegyezés	1

7. évfolyam	Óraszám (18)
A modern-kor születése	
A nemzetállamok születése	1
Politikai eszmék	1
A dualizmus kora	
A modernizálódó ország	1
A millenium	1
A dualista rendszer	1
Az első világháború és következményei	
A háború kitörése	1
Magyarország a nagy háborúban	1
Magyarország 1918-19-ben	1
A trianoni békeszerződés	1
Totális diktatúrák	
A nagy háború utáni évek	1
A kommunista Szovjetunió	1
A nemzetiszocialista Németország	1
A Horthy-korszak	

A politika irányai	1
Társadalom és kultúra	1
A második világháború	
A világháború és a holokauszt	1
Magyarország a második világháborúban	1
A megosztott világ	
A hidegháború alapvető struktúrája	1
Magyarország szovjetizálása	1

8. évfolyam	Óraszám (18)
Forradalomtól az ezredfordulóig	
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	1
A Kádár-rendszer	1
A rendszerváltás Magyarországon	1
Magyarország a rendszerváltás után	1
Együttélés a Kárpát-medencében	
A határon túli magyarok	1
Nemzetiségek a Kárpát-medencében	1
Népesedés és társadalom	
A hagyományos agrártársadalmak	1
Az ipari és posztindusztriális társadalmak	1
A demokratikus állam	
A modern demokrácia gyökerei	1
A modern magyar állam	1
Magyarország és az Európai Unió	1
Régiók története I. Ázsia	1
Régiók története II. Amerika	1
Régiók története III. Afrika	1
Mérlegen a magyar történelem	1
A magyar népesség és életmód	1
Globális kihívások	1
Összegzés	1

9-12. évfolyam

A történelemtanítás és -tanulás célja a 9-12. évfolyamon, hogy a tanulóban a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tények és folyamatok, szereplők és események ismeretének segítségével alakuljon ki önálló világkép, magyar identitástudat. Szerezzon mélyebb ismereteket a magyar és az egyetemes történelem legfontosabb jelenségeiről és fordulópontjairól, tudjon azonosulni a keresztény alapú magyar és európai kultúra értékeivel, legyen képes társadalmi és kulturális téren hatékony, árnyalt kommunikációra. A történelemtanulás során végzett változatos tevékenységek révén alakuljon ki a tanulóban a múltrol, illetve a társadalmi kérdésekről való árnyalt gondolkodás.

A történelemtanítás a 9-12. évfolyamon az 5-8. évfolyamon elsajátított ismeretekre és kompetenciákra épül. Míg az 5-8. évfolyamon a történetek elbeszélése, a régebbi korok és történelmi szereplők szemléletes bemutatása az elsődleges, a 9-12. évfolyamon mindez kiegészül a források feldolgozásával, történelmi helyzetek és folyamatok több szempontú elemzésével, a problémák azonosításával és megtárgyalásával. Az önálló információgyűjtés és -feldolgozás, a

történeti jelenségek értelmezése, elemzése, a különböző érvek mérlegelése, valamint a következtetések levonása együttesen segíti a történelmi szemléletmód kialakulását. A tantárgy tanulásának élményszerűségét már nemcsak a történetek izgalma vagy az érdekes feladatok nyújtják, hanem azok az elemzések, viták, felismerések is, amelyek az egyes témák, problémák feldolgozása során felmerülnek.

A tantárgy tantervének középpontjában a magyar nép és Magyarország története áll. Ez az egyes témák részletezettségén túl abban is megmutatkozik, hogy az 5-8. évfolyamos tantervhez hasonlóan több általános európai jelenség bemutatásánál magyar és külföldi példák egyaránt előkerülnek. Ugyanakkor az 5-8. évfolyamosnál nagyobb tér jut Magyarországra, illetve a magyar nemzet történetét befolyásoló európai és globális folyamatok és jelenségek bemutatására. Ezek eredményeként a tanuló a magyar történelmi jelenségeket konkrét egyetemes történelmi helyzetekhez viszonyítva tanulmányozhatja. Ez hozzásegíti őt, hogy megértse és méltányolja a magyar nép és Magyarország sajátos helyzetéből adódó jelenségeket, folyamatokat és törekvéseket, így alakulhat ki benne a tényeken alapuló reális és pozitív nemzettudat. Alapvető cél annak érzékeltetése, hogy a magyar nemzet történelmére számos nemzeti közösség együttélése is hatást gyakorolt. Fontos cél a magyarországi nemzeti közösségek történetének bemutatása, valamint kiemelt cél a határainkon túl kisebbségbe szorult magyarok történelmének átfogó megismertetése.

A történelemtanulás a 9-12. évfolyamon motiválja a tanulót arra, hogy felnőttként, az iskola befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt. Hozzájárul továbbá ahhoz, hogy az iskolából kikerülve hazáját szerető, a történelmi hagyományokat örökítő, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és önálló tagjává váljék.

A 9–12. évfolyamok tanterve nem ismétli automatikusan az 5–8. évfolyamokét. Természetesen a magyar és az egyetemes történelemnek meghatározó folyamatai, jelenségei vagy eseményei az általános iskola után a középiskolában is előkerülnek, mivel a hozzájuk kapcsolódó mélyebb ismeretek, illetve a témák forrás- és problémaközpontú tárgyalásmódja a középiskolai korosztály számára válik részletesebben hozzáférhetővé.

Az egyes témakörökhöz kapcsolódó *Fogalmak és adatok/Lexikák* címszó alatt a kötelezően elsajátítandó fogalmakat, személyeket, kronológiai és topográfiai adatokat soroljuk fel. Az egyértelműség kedvéért valamennyi olyan általános iskolában szereplő fogalmi elemet feltüntetünk itt is, ami az adott középiskolai témakörhöz kapcsolható, értelmezése tovább mélyíthető. Ezeket aláhúzással jelöltük. Az idegen személynevek a tantervben teljes névvel szerepelnek, de a diákoktól csak a vezetéknevek ismerete és pontos helyesírása várható el.

A tanuló a 9-12. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás és bizonyítékok; ok és következmény; változás és folyamatosság; történelmi jelentőség, történelmi nézőpont és interpretáció

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, köztársaság, diktatúra, demokrácia, parlamentarizmus, monarchia, önkormányzat, közigazgatás, hatalmi ágak, jog, alkotmány/alaptörvény, törvény, rendelet, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport/réteg, népesedés/demográfia, migráció, nemzet, etnikum, identitás, életmód;

- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, vallás, hit, egyház, civilizáció, eszme/ideológia, világkép

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK

(ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK) (A TÖRTÉNELMI ISMERETEK AZ EGYES

ÉVFOLYAMPÁROKNÁL KERÜLNEK BEMUTATÁSRA.) ISMERETSZERZÉS ÉS

FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan tud használni általános és történelmi, nyomtatott és digitális információforrásokat (tankönyv, kézikönyvek, szakkönyvek, lexikonok, képzőművészeti alkotások, könyvtár és egyéb adatbázisok, filmek, keresők);
- önállóan információkat tud gyűjteni, áttekinteni, rendszerezni és értelmezni különböző médiumokból és írásos vagy képi forrásokból, statisztikákból, diagramokból, térképekről nyomtatott és digitális felületekről;
- tud forráskritikát végezni, és különbséget tenni a források között hitelesség, típus és szövegösszefüggés alapján;
- képes azonosítani a különböző források szerzőinek a szándékát, bizonyítékok alapján értékeli egy forrás hitelességét;
- képes a szándékainak megfelelő információkat kiválasztani különböző műfajú forrásokból;
- összehasonlítja a forrásokban talált információkat saját ismereteivel, illetve más források információival és megmagyarázza az eltérések okait;
- képes kiválasztani a megfelelő forrást valamely történelmi állítás, vélemény alátámasztására vagy cáfolására.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar és az európai történelem tanult történelmi korszakait, időszakait, és képes azokat időben és térben elhelyezni;
- az egyes események, folyamatok idejét konkrét történelmi korhoz, időszakhoz kapcsolja vagy viszonyítja, ismeri néhány kiemelten fontos esemény, jelenség időpontját, kronológiát használ és készít;
- össze tudja hasonlítani megadott szempontok alapján az egyes történelmi korszakok, időszakok jellegzetességeit, az egyetemes és a magyar történelem egymáshoz kapcsolódó eseményeit;
- képes azonosítani a tanult egyetemes és magyar történelmi személyiségek közül a kortársakat;
- felismeri, hogy a magyar történelem az európai történelem része, és példákat tud hozni a magyar és európai történelem kölcsönhatásaira;
- egyszerű történelmi térképvázlatot alkot hagyományos és digitális eljárással.
- a földrajzi környezet és a történelmi folyamatok összefüggéseit példákkal képes alátámasztani;
- képes különböző időszakok történelmi térképeinek összehasonlítására, a történelmi tér változásainak és a történelmi mozgások követésére megadott szempontok alapján a

változások hátterének feltárásával.

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes a történelmi jelenségeket általános és konkrét történelmi fogalmak, tartalmi és értelmező kulcsfogalmak felhasználásával értelmezni és értékelni;
- fel tud ismerni fontosabb történelmi fogalmakat, meghatározás alapján;
- képes kiválasztani, rendezni és alkalmazni az azonos korhoz, témához kapcsolható fogalmakat;
- össze tudja foglalni rövid és egyszerű szaktudományos szöveg tartalmát;
- képes önállóan vázlatot készíteni és jegyzetelni;
- képes egy-egy korszakot átfogó módon bemutatni;
- történelmi témáról kiselőadást, digitális prezentációt alkot és mutat be;
- történelmi tárgyú folyamatábrákat, digitális táblázatokat, diagramokat készít, történelmi, gazdasági társadalmi és politikai modelleket vizuálisan is meg tud jeleníteni;
- megadott szempontok alapján történelmi tárgyú szerkesztett szöveget (esszét) tud alkotni, amelynek során tételmondatokat fogalmaz meg, szövegtömörítés és átfogalmazás segítségével, állításait több szempontból indokolja és következtetéseket von le;
- társaival képes megvitatni történelmi kérdéseket, amelynek során bizonyítékokon alapuló érvekkel megindokolja a véleményét, és választékosan reflektál mások véleményére, árnyalja saját álláspontját.

TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- képes felismerni, megfogalmazni és összehasonlítani különböző társadalmi és történelmi problémákat, értékrendeket, jelenségeket, folyamatokat;
- a tanult ismereteket problémaközpontúan tudja rendezni,
- hipotéziseket alkot történelmi személyek, társadalmi csoportok és intézmények viselkedésének mozgatórugóiról;
- önálló kérdéseket fogalmaz meg történelmi folyamatok, jelenségek és események feltételeiről, okairól és következményeiről;
- önálló véleményt tud alkotni történelmi eseményekről, folyamatokról, jelenségekről és személyekről;
- képes különböző élethelyzetek, magatartásformák megfigyelése által következtetések levonására, erkölcsi kérdéseket is felvető történelmi helyzetek felismerésére és megítélésére;
- a változás és a fejlődés fogalma közötti különbséget ismerve képes felismerni és bemutatni azokat azonos korszakon belül, vagy azokon átívelően;
- képes összevetni, csoportosítani és súlyozni az egyes történelmi folyamatok, jelenségek, események okait, következményeit, és ítéletet alkotni azokról, valamint a benne résztvevők szándékairól;
- összehasonlít különböző, egymáshoz hasonló történelmi helyzeteket, folyamatokat, jelenségeket;
- képes felismerni konkrét történelmi helyzetekben, jelenségekben és folyamatokban valamely általános szabályszerűség érvényesülését;
- összehasonlítja és kritikusan értékeli az egyes történelmi folyamatokkal, eseményekkel és

személyekkel kapcsolatos eltérő álláspontokat;

- feltevéseket fogalmaz meg, azok mellett érveket gyűjt, illetve mérlegeli az ellenérveket;
- felismeri, hogy a jelen társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális viszonyai a múltbeli események, tényezők következményeiként alakultak ki.

9–10. évfolyam

A 9-10. évfolyam témakörei az ókortól a 19. század végéig ölelik fel az egyetemes és a 19. század közepéig a magyar történelem fontosabb folyamatait, jelenségeit, eseményeit, illetve az ehhez kapcsolódó tanulási eredményeket és fejlesztési feladatokat. A magyar és európai identitásunk alapját képező civilizációkhoz, korszakokhoz, történelmi eseményekhez tartozó témakörök az 5-8. évfolyam után ismét előkerülnek, ám új megközelítéssel és bővülő tartalommal. Míg a témák többsége az 5–6. évfolyamon a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően többnyire életmódtörténeti és portré témakörökbe rendeződtek, a 9-12. évfolyamon előtérbe kerül a politikai, társadalmi, gazdasági, kultúrtörténeti megközelítés, a hangsúly a korszakok gazdasági változásaira, társadalmi szerkezetére, politikai modelljeire és világképére helyeződik.

Az egyetemes és a magyar történeti témák általában külön témakörökbe szerveződnek, mivel előbbiek jobbra tematikus, utóbbiak pedig tematikus és eseménytörténeti jellegűek. A magyar történelem eseményei és folyamatai az egyetemes történelem által felrajzolt háttér előtt, nemzetközi összefüggésekbe ágyazva jelennek meg.

A strukturáltabb szempontok és bővebb ismeretek mellett az egyes témák feldolgozási módja is változik. A szemléletes megjelenítés és a történetek tanítása mellett egyre nagyobb szerepet kapnak az önállóan végzett információszerző és -feldolgozó tevékenységek, a forrásokkal végzett különböző műveletek és a problémaközpontú tárgyalási mód.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK (ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK)

TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri az ókori civilizációk legfontosabb jellemzőit, valamint az athéni demokrácia és a római állam működését, hatásukat az európai civilizációra;
- felidézi a monoteista vallások kialakulását, legfontosabb jellemzőiket, tanításaik főbb elemeit, és bemutatja terjedésüket;
- bemutatja a keresztény vallás civilizációformáló hatását, a középkori egyházat, valamint a reformáció és a katolikus megújulás folyamatát és kulturális hatásait; érvel a vallási türelem, illetve a vallásszabadság mellett;
- képes felidézni a középkor gazdasági és kulturális jellemzőit, világképét, meghatározó birodalmait, és bemutatni a rendi társadalmat;
- ismeri a magyar nép őstörténetére és a honfoglalásra vonatkozó tudományos elképzeléseket és tényeket, tisztában van legfőbb vitatott kérdéseivel, a különböző tudományterületek kutatásainak főbb eredményeivel;
- értékeli az államalapítást, valamint a kereszténység felvételének jelentőségét;
- felidézi a középkori magyar állam történetének fordulópontjait, legfontosabb uralkodóink tetteit;
- ismeri a magyarság törökellenes küzdelmeit, azok fordulópontjait és hőseit; felismeri, hogy

a magyar és az európai történelem alakulását meghatározóan befolyásolta a török megszállás;

- be tudja mutatni a kora újkor fő gazdasági és társadalmi folyamatait, ismeri a felvilágosodás eszméit, illetve azok kulturális és politikai hatását, valamint véleményét formál a francia forradalom európai hatásáról;
- összefüggéseiben és folyamatában fel tudja idézni, miként hatott a magyar történelemre a Habsburg Birodalomhoz való tartozás, bemutatja az együttműködés és konfrontáció megnyilvánulásait, a függetlenségi törekvéseket és értékeli a Rákóczi-szabadságharc jelentőségét;
- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit a reformkor és az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc időszakában; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit;
- fel tudja idézni az ipari forradalom szakaszait, illetve azok gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai hatásait; képes bemutatni a modern polgári társadalom és állam jellemzőit és a 19. század főbb politikai eszméit, valamint felismeri a hasonlóságot és különbséget azok mai formái között.

A 9–10. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám:

136 óra. Két mélységelvű téma javasolt óraszám: 6–13 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
Civilizáció és államszervezet az ókorban	13
Vallások az ókorban	5
Hódító birodalmak	6
A középkori Európa	10
A magyar nép eredete és az Árpád-kor	14
A középkori Magyar Királyság fénykora	13
A kora újkor	12
A török hódoltság kora Magyarországon	10
A felvilágosodás kora	7
Magyarország a 18. században	10
Új eszmék és az iparosodás kora	5
A reformkor	10
A forradalom és szabadságharc	8
Évente két mélységelvű téma	13
Összes óraszám:	136

Megjegyzések: A szaggatott vonal az évfolyamok közötti határokat jelzi. évfolya

TÉMAKÖR: Civilizáció és államszervezet az ókorban

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A Közel-Kelet	– Az állam működése	Fogalmak: <u>öntözes</u>	– Az állam szerepének

<i>civilizációi</i>	az Óbabiloni Birodalom példáján. – Tudomány. – A pénz megjelenése.	<u>földművelés</u>, <u>fáraó</u>, <u>piramis</u>, <u>hieroglifa</u>, <u>éírás</u>, <u>múmia</u>, <u>Akropolisz</u>, <u>filozófia</u>, <u>jósdá</u>, <u>olümpiai játékok</u>, <u>városállam/polisz</u>, <u>arisztokrácia</u>, <u>démosz</u>, <u>demokrácia</u>, <u>népgyűlés</u>, <u>sztratégosz</u>, <u>cserépszavazás</u>, <u>rabszolga</u>, <u>patrícus</u>, <u>plebejus</u>, <u>consul</u>, <u>senatus</u>, <u>dictator</u>, <u>néptribunus</u>, <u>császár</u>, <u>amfiteátrum</u>, <u>gladiátor</u>, <u>provincia</u>, <u>légió</u>, <u>limes</u>, <u>polgárjog</u>.	bemutatása Hammurapi törvényeinek elemzésén keresztül. – Az ókori civilizációk jelentőségének és kulturális hatásainak felismerése. – Az ókori civilizációk azonosítása térképen. – Az ókori civilizációk kulturális és vallási jellemzőinek bemutatása. – A különböző civilizációk közötti különbségek azonosítása. – Pannónia jelentősebb városainak azonosítása. – A római jog alapelveinek felidézése és azonosítása. – Az athéni demokrácia és a római köztársaság működésének bemutatása. – A Periklész-kori athéni demokrácia ellentmondásainak feltárása.
<i>A görög civilizáció</i>	– A görög anyagi kultúra öröksége. – A filozófia és a történetírás. – A görög embereszmény. – A hellenisztikus kultúra elterjedése.	<u>sztratégosz</u>, <u>cserépszavazás</u>, <u>rabszolga</u>, <u>patrícus</u>, <u>plebejus</u>, <u>consul</u>, <u>senatus</u>, <u>dictator</u>, <u>néptribunus</u>, <u>császár</u>, <u>amfiteátrum</u>, <u>gladiátor</u>, <u>provincia</u>, <u>légió</u>, <u>limes</u>, <u>polgárjog</u>.	
<i>Az athéni demokrácia</i>	– Arisztokratikus köztársaság és demokrácia. – Kleiszthenész és Periklész. – Az athéni államszervezet és működése.	<i>Személyek:</i> Hammurapi, Kleiszthenész, <u>Periklész</u>, Platón, Arisztotelész, Hérodotosz, <u>Nagy Sándor</u>, <u>Julius Caesar</u>, <u>Augustus</u>.	
<i>A római civilizáció</i>	– Római városépítéset, amfiteátrumok, fürdők, vízvezetékek és utak. – A római jog néhány máig élő alapelve. – A birodalom kiterjedése és a provinciák (Pannónia). – A latin nyelv és írás elterjedése.	<i>Kronológia:</i> <u>Kr. e. 3000 körül</u> – <u>Kr. u. 476 az ókor</u>, <u>Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok</u>, <u>Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint</u>, <u>Kr. e. 510 a köztársaság kezdete</u> Rómában, <u>Kr. e. 508 Kleiszthenész reformjai</u>, <u>Kr. e. 5. sz. közepe az athéni demokrácia fénykora</u>, <u>Kr. e.</u>	

<i>A római köztársaság</i>	– A vérségi, a vagyoni és a területi elv. – A római köztársaság államszervezete és működése. – Köztársaságból egyeduralkodó: Caesar és Augustus.	44. Caesar halála, az ókori Izrael – Kr. u. 70 Jeruzsálem lerombolása, Kr. u. 395 a Római Birodalom kettéosztása. <i>Topográfia:</i> Mezopotámia, Babilon, <u>Egyiptom</u>, <u>Nílus</u>, <u>Olümpia</u>, <u>Athén</u>, Alexandria, <u>Itália</u>, <u>Róma</u>, <u>Római Birodalom</u>, <u>Pannónia</u>, <u>Aquincum</u>, Savaria, <u>Jeruzsálem</u>.	– A demokrácia és a diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia melletti érvek megfogalmazása. – Az athéni demokrácia összehasonlítása a modern demokráciával. – Caesar diktatúrája előzményeinek, okainak feltárása.
----------------------------	--	---	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Képek, ábrázolások gyűjtése a különböző tanult vallások jellegzetes építményeiről.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése antik mitológiai témákról.
- Áttekintő táblázat / tabló készítése a görög-római hitvilágról.
- Az Ószövetség történelmi szereplőinek, helyszíneinek azonosítása bibliai idézetek alapján.
- Jézus életével és a kereszténység terjedésével kapcsolatos filmek/ filmrészletek, regények elemzése, értelmezése.
- Képzőművészeti, irodalmi és zenei alkotások gyűjtése és elemzése bibliai témákról.

TÉMAKÖR: Hódító birodalmak

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Egy eurázsiai birodalom: a hunok</i>	– A nomád életmód, harcmódor és államszervezés. – A népvándorlás. – A Hun Birodalom. – Az ókor vége Nyugaton: a Római Birodalom összeomlása. – Róma örökösei Európa térképén.	<i>Fogalmak:</i> <u>népvándorlás</u>, <u>hunok</u>, ortodox, <u>iszlám</u>, <u>Korán</u>, kalifa. <i>Személyek:</i> <u>Attila</u>, Justinianus, <u>Mohamed</u>, Nagy Károly, I. Ottó. <i>Kronológia:</i> 476 a	– A népvándorlás irányainak és résztvevőinek nyomon követése térkép segítségével a Kr. u. 4–8. sz. időszakában. – A sztyeppei állam működésének, sajátosságainak bemutatása. – A kora középkori Európa államalakulatainak azonosítása térképén. – Az iszlám vallás és az arab terjeszkedés közötti összefüggések
<i>Az Arab Birodalom és az iszlám</i>	– Mohamed tanításai és a Korán. – Az iszlám kultúra jellegzetességei. – Az Arab Birodalom és az arab hódítás.	<u>Nyugatrómai Birodalom bukása</u>, 622 Mohamed Medinába költözése, 732 a poitiers-i csata.	

	– Az arab hódítás feltartóztatása Európában: Poitiers, Bizánc.	<i>Topográfia:</i> Hun Birodalom, Konstantinápoly, Bizánci Birodalom, Mekka, Poitiers, Frank Birodalom, Német-római Császárság.	feltárása.
--	--	---	------------

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A Római Birodalom bukása külső és belső okainak összegyűjtése.
- A monoteista vallások (zsidó, keresztény, iszlám) összehasonlítása különböző szempontok alapján.
- Kiselőadás, prezentáció készítése
jellegzetes iszlám vallási épületekről, szokásokról.

TÉMAKÖR: A középkori

Európa JAVASOLT ÓRASZÁM:

10 óra ISMERETEK ÉS

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A parasztság világa</i>	– A hierarchikus világkép. – Az uradalom. – A jobbágyság kötelességei és jogai. – Az önellátástól az árutermelésig. – Éhínségek, járványok, felkelések.	<i>Fogalmak:</i> <u>uradalom</u> , <u>földesúr</u> , <u>majorság</u> , <u>jobbágyság</u> , <u>robot</u> , <u>kiváltság</u> , <u>rend</u> , <u>pápa</u> , <u>érsek</u> , <u>cölibátus</u> , <u>szertartás</u> , <u>bencés rend</u> , <u>ferences rend</u> , <u>eretnek</u> , <u>inkvizíció</u> , <u>kolostor</u> , <u>katolikus</u> , <u>szent</u> , <u>kódex</u> , <u>román stílus</u> , <u>gótikus stílus</u> , <u>reneszánsz</u> , <u>lovag</u> , <u>nemes</u> , <u>feudalizmus</u> , <u>hűbérviség</u> , <u>király</u> , <u>rendi monarchia</u> , <u>kereszties hadjáratok</u> , <u>polgár</u> , <u>céh</u> . <i>Személyek:</i> <u>Szent Benedek</u> , VII. Gergely, Assisi Szent Ferenc,	– A középkor társadalmi, gazdasági, vallási és kulturális jellemzőinek bemutatása. – A társadalmi csoportok közötti jogi különbségek azonosítása. – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása a középkor világáról. – A középkor társadalmi berendezkedése és a rendi szemlélet értelmezése. – A jobbágyság jogainak és kötelességeinek rendszerezése. – Az egyház szerepének áttekintése a középkori Európában. – A középkori kolostori élet bemutatása képi vagy szöveges források
<i>Az egyházi rend</i>	– Az egyházi hierarchia, az egyházi intézményrendszer. – Az egyházszakadás és a 11. századi reform. – A szertartesség. – Az eretnokség. – Kultúra és oktatás, a középkori egyetem.		

	Román és gótikus építészet – európai és magyar példák.	Aquinói Szent Tamás, Leonardo da Vinci, <u>Gutenberg</u>, Dózsa György.	- segítségével. - A nyugati és keleti kereszténység összehasonlítása. - A lovagi életmód jellemzőinek azonosítása. - A városok életének bemutatása képek, ábrák és szöveges források alapján, kitérve a zsidóság városiasodásban játszott szerepére, valamint az antijudaista törekvésekre. - A céhek működésének jellemzése források alapján.
<i>A nemesi rend</i>	- Az uralkodói hatalom és korlátai (hűbériség, rendiség). - Lovagi eszmény és lovagi kultúra. - A keresztes hadjáratok eszméje.	<i>Kronológia:</i> 476–1492 a <u>középkor</u>, 1054 az egyházszakadás, 1347 a nagy pestisjárvány. <i>Topográfia:</i> Egyházi	
<i>A polgárok világa</i>	- A középkori város és lakói. - A város kiváltságai (magyar példák alapján). - A céhek. - A helyi és távolsági kereskedelem.	Állam, <u>Anglia</u>, <u>Franciaország</u>, levantei kereskedelmi hálózat, Velence, Firenze, Hanza kereskedelmi hálózat, <u>Szentföld</u>.	
	A reneszánsz építészet (európai és magyar példák).		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉG:

- Képek gyűjtése és rendszerezése román, gótikus és reneszánsz stílusú épületekről.
- Képek gyűjtése az ortodox egyház jellegzetes épületeiről, szokásairól.
- Áttekintő ábra készítése az egyházi hierarchiáról.
- Prezentáció, bemutató készítése valamely szerzetes, illetve lovagrendről.
- A város jellegzetes helyszíneinek, intézményeinek azonosítása egy fiktív középkori várost bemutató ábrán.
- Kampányplakát készítése egy középkori témáról (pl. a keresztes háborúkban való részvétel hirdetése)

TÉMAKÖR: A magyar nép eredete és az Árpád-kor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Magyar őstörténet és honfoglalás</i>	- Az eredet kérdései, a nyelvészet, a régészet, a néprajz és a genetika eredményei. - A magyar törzsszövetség az	<i>Fogalmak:</i> <u>finnugor</u>, <u>törzs</u>, <u>fejedelem</u>, <u>kabarok</u>, <u>vérszerződés</u>, <u>honfoglalás</u>, <u>kettős honfoglalás</u> elmélete, <u>avarok</u>, <u>rovásírás</u>,	- A magyarság eredetére vonatkozó elméletek közötti különbségek megállapítása. - A mondák, a történeti hagyomány és a

	Etelközben. – A honfoglalás okai és menete. – A kalandozások – a lovas-íjász harcmodor.	<u>kalandozások</u>, <u>székelyek</u>, <u>vármegye</u>, egyházmegye, érsekség, <u>tized</u>, <u>nádor</u>, <u>ispán</u>, kancellária, kettős kereszt, <u>szászok</u>, <u>kunok</u>, <u>tatárok/mongolok</u> <i>Személyek:</i> <u>Álmos</u>, <u>Árpád</u>, az Árpád-ház, <u>Géza</u>, <u>I. (Szent) István</u>, Koppány, <u>Szent Gellért</u>, Szent Imre, <u>I. (Szent)</u> <u>László</u>, <u>Könyves Kálmán</u>, <u>III. Béla</u>, <u>II. András</u>, <u>IV.</u> <u>Béla</u>, <u>Szent Margit</u>.	történettudomány eredményeinek megkülönböztetése. – A kalandozó hadjáratok céljainak azonosítása. – Géza fejedelem, I. (Szent) István és IV. Béla uralkodásának jellemzése és értékelése. – A kereszténység felvétele és az államalapítás jelentőségének a felismerése. – A korai magyar történelmet és az Árpád-kort megjelenítő legfontosabb
<i>Az államalapítás</i>	– Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége. – A földbirtokrendszer és a vármegyeszervezet. – Az egyházszerzés.		
<i>A magyar állam megszilárdulása az Árpád-korban</i>	– Szent László, az országépítő. – Könyves Kálmán törvénykezési reformjai.		
	– A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása. – II. András kora: az átalakuló társadalom. – Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla. – Az Árpádok európai kapcsolatai.	<i>Kronológia:</i> <u>895 a honfoglalás</u>, <u>907 a pozsonyi csata</u>, <u>997/1000–1038 I. (Szent) István uralkodása</u>, <u>1222 az Aranybulla</u>, <u>1241–1242 a tatárjárás</u>. <i>Topográfia:</i> <u>Etelköz</u>, <u>Vereckei-hágó</u>, <u>Kárpát-medence</u>, <u>Pannonhalma</u>, <u>Esztergom</u>, <u>Székesfehérvár</u>, <u>Buda</u>, <u>Muhi</u>, Erdély, <u>Horvátország</u>.	kulturális alkotások azonosítása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Beszámoló készítése a magyar kalandozó hadjáratok irányairól, sikereiről és kudarcairól, valamint a magyarok harcmodoráról IKT eszközök segítségével.
- A kalandozó hadjáratok jellegének megvitatása.
- Áttekintő ábra készítése a Szent István-i állam- és egyházszerkezetről.
- Információgyűjtés Szent László kultuszáról a krónikák és néphagyományok tükrében.
- Tabló összeállítása az Árpád-kor legfontosabb kulturális emlékeiből.
- Folyamatábra készítése II. András politikai döntéseinek okairól és következményeiről.

- A 13. századi társadalmi rétegek azonosítása az Aranybulla szövegében.
- Az Árpádok európai dinasztikus kapcsolatainak ábrázolása térképen.
- A magyar igazságszolgáltatás gyakorlatának bemutatása Szent László és Könyves Kálmán törvényeinek elemzésével.

TÉMAKÖR: A középkori Magyar Királyság fénykora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az Anjouk</i>	– A királyi hatalom újbóli megszilárdítása I. Károly idején. – A visegrádi királytalálkozó. – Az 1351-es törvények.	<i>Fogalmak:</i> <u>aranyforint</u> , regálé, kapudó, kilenced, bandérium, perszonálunió, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros,	– A 14–15. századi magyar uralkodók politikai pályájának felidézése. – Érvekkel alátámasztott vélemény
<i>A török fenyegetés árnyékában</i>	– Nagy Lajos hadjáratai. – Az Oszmán Birodalom. – Török hódítás a Balkánon. – Luxemburgi Zsigmond, a közép-európai uralkodó és a török veszély. – Hunyadi János, a politikus és hadvezér. – Hunyadi János törökellenes harcai.	mezőváros, <u>kormányzó</u>, <u>szekérvár</u>, <u>végvár</u>, <u>szultán</u>, szpáhi, <u>janicsár</u>, rendkívüli hadiadó, füstpénz, fekete sereg, <u>zsoldos</u>, Corvina, <u>Szent Korona</u>, Szent Korona-tan, Képes krónika. <i>Személyek:</i> <u>I. (Anjou) Károly</u>, <u>I. (Nagy) Lajos</u>, <u>Luxemburgi Zsigmond</u>, <u>Hunyadi János</u>, <u>I. (Hunyadi) Mátyás</u>. <i>Kronológia:</i> <u>1301 az Árpád-ház kihalása</u>, 1308. I. Károly uralkodásának kezdete, <u>1335 a visegrádi királytalálkozó</u>, 1351	megfogalmazása az egyes személyek cselekedeteiről, döntéseiről. – A késő középkori magyar állam és az Oszmán Birodalom főbb összecsapásainak felidézése. – Annak értékelése, hogy az Oszmán Birodalom terjeszkedő politikája milyen hatást gyakorolt a magyar történelemre. – Mátyás hatalomgyakorlásának jellemzése. – A reneszánsz kultúra bemutatása Mátyás udvarában. – A 14–15. századi magyar történelmet megjelenítő
<i>Hunyadi Mátyás</i>	– Mátyás útja a trónig. – A központosított királyi hatalom. – Jövedelmek és kiadások. – Birodalomépítő tervek. – Aktív védelem a török ellen.	1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453 Konstantinápoly eleste, <u>1456 a nándorfehérvári diadal</u>, <u>1458–90 Mátyás uralkodása</u>.	

<i>A magyar középkor kulturális hagyatéka</i>	– Honfoglalás kori leletek. – A Szent Korona. – Várak, királyi udvar, kolostorok, templomok. – Magyar geszták, krónikák és szentek legendái.	<i>Topográfia: <u>Visegrád</u>, <u>Lengyelország</u>, <u>Csehország</u>, osztrák tartományok, Nikápoly, Várna, <u>Nándorfehérvár</u>, Kolozsvár, Kenyérmező, <u>Oszmán Birodalom</u>.</i>	fontos kulturális alkotások azonosítása.
---	---	---	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Nándorfehérvár ostromának rekonstruálása különböző írásos és vizuális források alapján.
 - A korszak kiemelkedő személyiségeinek jellemzése, feltevések megfogalmazása a cselekedeteik mozgatórugóiról. (Pl. Hunyadi Mátyás külpolitikája.)
 - Hunyadi János és Mátyás híres ütközeiteinek felidézése, bemutatása térképvázlatok és írott források segítségével.
 - Kiselőadás készítése 14–15. századi magyar történelem kulturális hagyatékának kiemelkedő emlékeiről.
 - A magyar középkor egy kiemelkedő helyszínének (pl. Pannonhalma, Diósgyőr, Székesfehérvár, Visegrád, stb.) meglátogatása és jellemzőinek bemutatása.
 - Gyűjtőmunka készítése Mátyás és a budai zsidók kapcsolatáról.

10. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR: A kora újkor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 12 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A földrajzi felfedezések</i>	– A portugál és spanyol felfedezések. – A korai gyarmatosítás és következményei. – A világkereskedelem kialakulása. – Az abszolutizmus.	<i>Fogalmak: <u>gyarmat</u>, világkereskedelem, abszolutizmus, infláció, <u>manufaktúra</u>, <u>tőke</u>, <u>tőkés</u>, <u>bérmunkás</u>, <u>kapitalizmus</u>, <u>bank</u>, <u>tőzsde</u>, <u>részvény</u>, örökös jobbság, <u>reformáció</u>, protestáns, <u>evangélikus</u>, <u>református</u>, anglikán, unitárius, <u>vallási</u></i>	– A felfedezők céljainak és útjainak bemutatása tematikus térképeken. – Információk gyűjtése a kialakuló világkereskedelem új útvonalairól, fontosabb termékeiről és szereplőiről. – Az új munkaszervezési formák bemutatása és összehasonlítása a céhes
<i>A korai</i>	– Az árforradalom.		

<i>kapitalizmus</i>	– A manufaktúrák. – Bankok és tőzsdék. – Az európai munkamegosztás és következményei	<u>türelem, ellenreformáció,</u> <u>katolikus megújulás,</u> <u>jezsuiták, barokk.</u>	– iparral. – Az európai régiók közötti gazdasági és társadalmi különbségek felismerése. – A reformáció okainak és következményeinek bemutatása. – A katolikus és a protestáns tanítások és egyházszervezet összehasonlítása. – A reformáció egyes irányzatai terjedésének nyomon követése térképen.
<i>Reformáció Európában és Magyarországon</i>	– A reformáció előzményei (humanizmus és az egyházi reform igénye). – Luther és Kálvin fellépése. – A protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése. – A reformáció eredményei Magyarországon	<i>Személyek:</i> <u>Kolumbusz</u> <u>Kristóf</u> , Vasco da Gama, Ferdinánd Magellán, <u>Luther Márton</u> , <u>Kálvin</u> <u>János</u> , <u>Károli Gáspár</u> , <u>Pázmány Péter</u> , Apáczai Cseré János, Habsburg- dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác, XIV. Lajos. <i>Kronológia:</i> 1492-től az újkor, <u>1492 Amerika</u>	
<i>„Hitviták tüzeiben”</i>	– Vallási konfliktusok Európában. – Etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben. – A magyar protestáns és katolikus iskolák. – A katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon.	<u>felfedezése, 1517 a</u> <u>reformáció kezdete, 1545 a</u> tridentin zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék. <i>Topográfia:</i> <u>Spanyolország, India,</u> <u>London, Párizs/Versailles,</u> <u>Sárospatak.</u>	– Vallás és politika összefonódásának felismerése. – Az erdélyi vallási türelem szerepének és jelentőségének felismerése. – A katolikus egyház megújulási törekvései és a barokk művészet jellemzői közötti párhuzam felismerése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A felfedező utak irányainak követése és a korai gyarmatok elhelyezése térképen.
- Információk gyűjtése a korai gyarmatosítás módszereiről és következményeiről.
- Beszámoló készítése az európai és magyar reformáció kapcsolatáról (pl. peregrináció, kulturális hatások, irányzatok).
- Interjú készítése különböző felekezetek papjaival, lelkészeivel az egyházak szerepvállalásáról és hivatásukról.
- Kiselőadás készítése a reformáció korának valamely jelentős személyiségéről (pl. Szenci Molnár Albert, Pázmány Péter).

TÉMAKÖR: A török hódoltság kora Magyarország

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az ország három részre szakadása</i>	- A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás. - Az ország három részre szakadása. - A várháborúk és az új végvárrendszer.	<i>Fogalmak:</i> rendi országgyűlés, hajdúszabadság. <i>Személyek:</i> <u>I. Szulejmán</u>, <u>II. Lajos</u>, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, <u>Dobó István</u>, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Báthory István, <u>Bocskai István</u>, <u>Bethlen Gábor</u>, <u>Zrínyi Miklós</u> (a költő és hadvezér), I. Lipót, Savoyai Jenő.	- A török hadjáratoknak és az ország három részre szakadásának bemutatása térképeken. - A végvári élet felidézése különböző források (képek, irodalmi alkotások és filmek) alapján. - A három részre szakadt ország gazdasági lehetőségeinek és szerepének értelmezése
<i>A két magyar állam</i>	- A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban: rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok. - Az Erdélyi Fejedelemség viszonylagos önállósága és aranykora.	<i>Kronológia:</i> <u>1526 a mohácsi csata</u>, <u>1541 Buda eleste</u>, <u>1552 Eger védelme</u>, 1566 Szigetvár eleste, 1664 a vasvári béke, <u>1686 Buda visszafoglalása</u>, 1699 karlócai béke. <i>Topográfia:</i> <u>Mohács</u>, <u>Kőszeg</u>, <u>Eger</u>, <u>Szigetvár</u>, <u>Habsburg Birodalom</u>, <u>Erdélyi Fejedelemség</u>, <u>Hódoltság</u>, <u>Magyar Királyság</u> (királyi Magyarország), <u>Pozsony</u>, <u>Gyulafehérvár</u>, <u>Bécs</u>.	adatok, grafikonok, diagramok alapján. - A török hódoltság hosszú távú hatásainak azonosítása. - A 16-17. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.
<i>A török kiűzése és a török kor mérlege</i>	- Magyarország az európai munkamegosztásban. - Háborús békeévek: másfél évszázad hódoltság és az ország pusztulása. - A török kiűzése.	<i>Kronológia:</i> <u>1526 a mohácsi csata</u>, <u>1541 Buda eleste</u>, <u>1552 Eger védelme</u>, 1566 Szigetvár eleste, 1664 a vasvári béke, <u>1686 Buda visszafoglalása</u>, 1699 karlócai béke. <i>Topográfia:</i> <u>Mohács</u>, <u>Kőszeg</u>, <u>Eger</u>, <u>Szigetvár</u>, <u>Habsburg Birodalom</u>, <u>Erdélyi Fejedelemség</u>, <u>Hódoltság</u>, <u>Magyar Királyság</u> (királyi Magyarország), <u>Pozsony</u>, <u>Gyulafehérvár</u>, <u>Bécs</u>.	adatok, grafikonok, diagramok alapján. - A török hódoltság hosszú távú hatásainak azonosítása. - A 16-17. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A mohácsi csata eseményeinek megvitatása különböző interpretációk alapján.
- Politikai portré készítése a korszak kiemelkedő személyiségeiről (pl. Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós).
- Államszervezeti ábrák készítése a Magyar Királyságról és az Erdélyi Fejedelemségről.
- Az országrészek és a fontosabb várak, csaták elhelyezése vaktérképen.
- A török kiűzése állomásainak nyomon követése térképen.

- A Habsburg-magyar konfliktusok okainak és eredményeinek vázlatos összegzése.
- Korabeli beszámolók gyűjtése a török kiűzéséről (pl. Bél Mátyás, Schulhof Izsák).

TÉMAKÖR: A felvilágosodás kora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A felvilágosodás</i>	– Tapasztalat és értelem – a felvilágosodás új világképe. – A felvilágosodás államelméletei. – A szabad verseny elmélete.	<i>Fogalmak:</i> <u>felvilágosodás</u> , jogegyenlőség, <u>hatalmi ágak</u> <u>megosztása</u> , népfelség, társadalmi szerződés, <u>szabad verseny</u> , <u>alkotmány</u> , alkotmányos monarchia, <u>elnök</u> , <u>miniszterelnök</u> , felelős kormány, <u>cenzus</u> , <u>általános választójog</u> , <u>forradalom</u> ,	– A középkor és a felvilágosodás világképének összehasonlítása. – A felvilágosodás államelméleteinek összehasonlítása különböző szempontok alapján. – A brit és az amerikai
<i>A brit alkotmányos monarchia és az</i>	– A parlamentáris rendszer: parlament és kormány.		
<i>amerikai köztársaság működése</i>	– Az elnöki rendszer: kongresszus és elnök.	<u>diktatúra</u> , jakobinus, Szent Szövetség. <i>Személyek:</i> Nikolausz Kopernikusz, Isaac Newton, Charles Louis Montesquieu, Jean-Jacques Rousseau, Adam Smith, <u>George Washington</u> , Maximilien Robespierre, <u>Bonaparte Napóleon</u> . <i>Kronológia:</i> 1689 a Jognyilatkozat, <u>1776 a Függetlenségi nyilatkozat</u> , <u>1789 a francia forradalom</u> , 1804–1814/1815 Napóleon császársága, <u>1815 a waterlooi csata</u> . <i>Topográfia:</i> <u>Nagy-Britannia</u> , <u>Amerikai Egyesült Államok</u> , <u>Párizs</u> , <u>Oroszország</u> , <u>Waterloo</u> .	államszervezetet bemutató ábrák értelmezése. – Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatában megjelenő felvilágosult elvek azonosítása. – A forradalmi gondolat és a legitimitás eszméjének értelmezése, azonosítása.
<i>A francia forradalom és hatása</i>	– A forradalom kitörése és az Emberi és polgári jogok nyilatkozata. A jakobinus diktatúra. Napóleon birodalma: a polgári berendezkedés exportja.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Képek és irodalmi idézetek gyűjtése a felvilágosodás világképének bemutatásához.
- Vita a brit és az amerikai államszervezet sajátosságairól.
- Vita rendezése a francia forradalom pozitív és negatív hatásairól.
- Gondolattérkép készítése a francia forradalom okairól.

TÉMAKÖR: Magyarország a 18. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Rákóczi-szabadságharc</i>	– Magyarország a Habsburg Birodalomban. – A szabadságharc okai és céljai. – A szabadságharc politikai és katonai fordulópontjai. – A szatmári béke kompromisszuma.	<i>Fogalmak:</i> <u>kuruc</u> , <u>labanc</u> , <u>szabadságharc</u> , trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolutizmus, kettős vámhatár,	– A Rákóczi-szabadságharc céljainak és eredményeinek összevetése. – A szabadságharc katonai történetének felidézése térképek, képek és szöveges források segítségével.
<i>Magyarország újranépesülése és újranépesítése</i>	– A belső vándorlás, a szervezett betelepítés és az öntevékeny betelepülés. – A többnyelvű és többvallású ország. – Gazdaság és életmód.	úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet. <i>Személyek:</i> <u>II. Rákóczi Ferenc</u> , <u>Mária Terézia</u> , II. József.	– Magyarország újranépesülésének és a folyamat eredményének értelmezése tematikus térképek segítségével. – A felvilágosult abszolutizmus eszméi és politikai hátterének, valamint eredményeinek azonosítása.

<i>A felvilágosult abszolutizmus reformjai</i>	– A Pragmatica Sanctio. – A felvilágosult abszolutizmus céljai. – Mária Terézia: együttműködés és reform. – II. József reformpolitikája és kudarca.	<i>Kronológia: 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc, 1711 a szatmári béke, 1740–1780 Mária Terézia uralkodása, 1780–1790 II. József uralkodása.</i> <i>Topográfia: Temesvár, Határőrvidek, Poroszország.</i>	– Mária Terézia és II. József politikájának összehasonlítása. – II. József személyiségének bemutatása, uralkodásának mérlege, értékelése. – A 18. századi Magyarország legfőbb kulturális eredményeinek azonosítása.
--	--	---	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Összefoglaló készítése a szabadságharc okainak és eredményeinek összehasonlítására.
- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia kapcsolatáról.
- Képek, térképek, irodalmi szövegek, kuruc nóták gyűjtése a Rákóczi-szabadságharc kapcsolatban.
- A Rákóczi-szabadságharc nemzetközi kapcsolatainak ábrázolása gondolattérképen.
- A népességmozgások és az egyes népcsoportok nyomon követése térképen.
- Magyarázó ábra készítése a kettős vámhatár működéséről.
- Beszélgetés az állami iskolarendszer létrejöttéről és működéséről a Ratio Educationis részlete alapján.

TÉMAKÖR: Az új eszmék és az iparosodás kora

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Liberalizmus, nacionalizmus és konzervativizmus</i>	– Liberalizmus: jogegyenlőség és alkotmányosság.	<i>Fogalmak: <u>liberalizmus</u>, <u>nacionalizmus</u>, nemzetállam,</i>	– A 19. század politikai eszméinek
	– Nacionalizmus: nemzetépítés és nemzetállam. – Konzervativizmus: szerves reform és a forradalom elutasítása.	<i><u>konzervativizmus</u>, reform, <u>ipari forradalom</u>, <u>munkanélküliség</u>, <u>tömegtermelés</u>, szegregáció.</i>	– azonosítása szöveges források alapján. – Az iparosodás hullámainak azonosítása és összevetése. – Egy ipari
<i>Az ipari forradalom</i>	– Az első hullám: textilipar, bányászat, kohászat.		

<i>hullámai</i>	– A közlekedés forradalma. – A második hullám: elektronika és vegyipar. – A gyár és a futószalag. – Az ipari forradalmak társadalmi és környezeti hatásai.	<i>Személyek:</i> <u>James Watt</u>, <u>Thomas Edison</u>, Henry Ford. <i>Topográfia:</i> Manchester, New York.	nagyváros életkörülményeinek jellemzése. Az ipari forradalmak ökológiai következményeinek azonosítása. A 19. századi demográfiai változások okainak feltárása.
-----------------	---	---	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Az egyes politikai eszmék álláspontjai közötti különbségek megbeszélése.
- Grafikonok, adatsorok elemzése az ipari forradalmak társadalmi és demográfiai hatásairól.
- Kiselőadások tartása fontosabb találmányokról.
- Az ipari forradalom társadalmi hatásainak megvitatása.

TÉMAKÖR: A reformkor

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A politikai élet színterei</i>	– A Habsburg Birodalom és Magyarország. – A rendi országgyűlés és a megyerendszer. – A reformkori Pest-Buda.	<i>Fogalmak:</i> alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, <u>közteherviselés</u> , <u>jobbágyszabadítás</u> , örökváltság.	– A jobbágyszerzés és megoldási javaslatának értelmezése szövegek és adatok alapján. – A nyelvkérdés és a nemzetté válás bemutatása különböző források segítségével. (Pl. magyar államnyelv, a
<i>A reformkor fő kérdései</i>	– A nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra. – A magyar nyelv ügye és a nemzetté válás. A jobbágyszerzés:	<i>Személyek:</i> József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, <u>Széchenyi István</u>, Kölcsey Ferenc, <u>Deák Ferenc</u>, <u>Kossuth Lajos</u>, Ganz	zsidóság nyelvváltása, Lőv Lipót) – A polgári alkotmányosság programjának bemutatása politikai írások, országgyűlési felszólalások és ábrák alapján. – Széchenyi és Kossuth társadalmi háttérének,

	- örökváltás, kárpótlás. - A polgári alkotmányosság kérdése. - Széchenyi és Kossuth programja és vitája.	Ábrahám. <i>Kronológia: 1830–1848 a reformkor,</i> 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnyelvről. <i>Topográfia: Pest-Buda.</i>	egyéniségének, álláspontjának és eredményeinek összevetése. - A nemzeti kultúra és a kor politikai törekvései közötti kapcsolatok azonosítása példák alapján. - A reformkor legfőbb kulturális eredményeinek, alkotásainak azonosítása különböző típusú források alapján.
--	--	--	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Ábrák készítése a rendi államszervezet működéséről.
- Kiselőadások, prezentációk készítése a reformkor jelentősebb alkotásairól.
- Táblázatos összefoglaló készítése a reformellenzék, a konzervatívok és az udvar álláspontjáról a főbb vitakérdésekben.
- A reformkor legfontosabb kérdéseinek, jellemzőinek azonosítása szépirodalmi művekben és más szöveges forrásokban.

TÉMAKÖR: A forradalom és a szabadságharc

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A forradalom céljai és eredményei</i>	- Az európai forradalmi hullám és március 15. - Az első magyar polgári alkotmány: az áprilisi törvények.	<i>Fogalmak:</i> márciusi ifjak, <u>sajtószabadság</u>, <u>cenzúra</u>, áprilisi törvények, népképviselői <u>országgyűlés</u>, politikai nemzet, <u>nemzetiség</u>, <u>honvédség</u>, Függetlenségi nyilatkozat.	- A reformkori elképzeléseknek, a forradalom követeléseinek és az áprilisi törvényeknek az összehasonlítása. - A forradalom eseményeinek
	A Batthyány-kormány tevékenysége.	<i>Személyek:</i> Petőfi Sándor,	- felidézése források segítségével. - A szabadságharc

<i>A szabadságharc főbb eseményei és kiemelkedő szereplői</i>	– Harc a dinasztiaival és a vele szövetségesekkel. – A tavaszi hadjárat. – A Függetlenségi nyilatkozat, kísérlet az önálló állam megteremtésére. – A szabadságharc leverése és a megtorlás.	Batthyány Lajos, Görgei Artúr, Bem József, Klapka György, Ferenc József, Julius Haynau. <i>Kronológia:</i> 1848. március 15. a pesti forradalom, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világosi fegyverletétel, 1849. október 6. az aradi vértanúk és Batthyány kivégzése. <i>Topográfia:</i> Pákozd, Debrecen, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad.	néhány döntő csatájának bemutatása térképek, beszámolók alapján. – A szabadságharc néhány kiemelkedő szereplőjének, illetve vértanújának bemutatása. – A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (pl. németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során. – A forradalom és a szabadságharc eredményeinek értékelése. – A magyar forradalom és szabadságharc elhelyezése az európai környezetben.
--	--	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- A szabadságharc főbb eseményeinek elhelyezése vaktérképen.
- Vita a szabadságharc vereségének okairól.
- Kisesszé készítése a forradalom és szabadságharc valamely vitatott kérdéséről.
- A forradalom és szabadságharc eseményeit megörökítő művészeti alkotások (képek, irodalmi szövegek, filmek) gyűjtése és értelmezése.
- Mikrotörténeti kutatás: konfliktusos élethelyzetek és életutak bemutatása a szabadságharc nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevői köréből.

11–12. évfolyam

A tanuló történelmi ismereteinek gyarapodása, információszerzési és forrásfeldolgozási kompetenciájának, valamint gondolkodási és érvelő készségeinek fejlődése lehetővé teszi, hogy a középiskola utolsó évfolyamaira birtokába kerüljön azoknak az általános kompetenciáknak, amelyek hozzájárulnak a társadalmi életben való hatékony tájékozódásához és részvételéhez.

Az utolsó két év az érettségire való felkészülés időszaka. A különböző témakörök, összefüggések, jelenségek összefoglaló áttekintése külön időkeretet igényel – ez a kerettanterv ajánlása szerint 22 óra –, amit a helyi tantervek a vizsgakövetelmények figyelembevételével szabályozhatnak.

Az utolsó két év témakörei a 19. század közepétől a 21. század elejéig terjedő időszakot ölelik fel. Feldolgozásuk során kiemelt szempont, hogy ez az időszak már közvetlen hatást gyakorol a jelen társadalmi, gazdasági és politikai viszonyaira, ezért különösképpen alkalmas a problémaközpontú

megközelítésre. Az egyes témakörök, témák a korábbiaknál összetettebb feldolgozásra, komplexebb fejlesztésre adnak lehetőséget.

A középiskolai történelemtanulás inspirációt nyújt arra, hogy a tanuló felnőttként, a középiskola befejezése után is érdeklődjék a történelem, illetve közéleti kérdések iránt, valamint hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló az iskolából kikerülve hazáját szerető, demokratikus gondolkodású, kisebb-nagyobb közösségeiért felelősséget vállaló polgárrá; a társadalom tevékeny és autonóm tagjává váljék.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEKHEZ KAPCSOLÓDÓ TANULÁSI EREDMÉNYEK

(ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEK) TÖRTÉNELMI ISMERETEK

A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:

- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot követő időszakban; a kor kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit, véleményét tud formálni a kiegyezésről;
- fel tudja idézni az első világháború előzményeit, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, értékeli a háborúkat lezáró békék tartalmát, és felismeri a háborúnak a 20. század egészére gyakorolt hatását;
- bemutatja az első világháború magyar vonatkozásait, a háborús vereség következményeit; példákat tud hozni a háborús helytállásra;
- képes felidézni azokat az okokat és körülményeket, amelyek a történelmi Magyarország felbomlásához vezettek;
- tisztában van a trianoni békediktátum tartalmával és következményeivel, be tudja mutatni az ország talpra állását, a Horthy-korszak politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális viszonyait, felismeri a magyar külpolitika mozgásterének korlátozottságát;
- össze tudja hasonlítani a nemzetiszocialista és a kommunista ideológiát és diktatúrát, példák segítségével bemutatja a rendszerek embertelenségét és a velük szembeni ellenállás formáit;
- képes felidézni a második világháború okait, a háború jellemzőit és fontosabb fordulópontjait, ismeri a holokausztot és a hozzávezető vezető okokat;
- bemutatja Magyarország revíziós lépéseit, a háborús részvételét, az ország német megszállását, a magyar zsidóság tragédiáját, a szovjet megszállást, a polgári lakosság szenvedését, a hadifoglyok embertelen sorsát;
- össze tudja hasonlítani a nyugati demokratikus világ és a kommunista szovjet blokk politikai és társadalmi berendezkedését, képes jellemezni a hidegháború időszakát, bemutatni a gyarmati rendszer felbomlását és az európai kommunista rendszerek összeomlását;
- bemutatja a kommunista diktatúra magyarországi kiépítését, működését és változatait, az 1956-os forradalom és szabadságharc okait, eseményeit, és hőseit, összefüggéseiben szemléli a rendszerváltoztatás folyamatát, felismerve annak történelmi jelentőségét; bemutatja a gyarmati rendszer felbomlásának következményeit, India, Kína és a közel-keleti régió helyzetét és jelentőségét;
- ismeri és reálisan látja a többpólusú világ jellemzőit napjainkban, elhelyezi

Magyarországot a globális világ folyamataiban;

- bemutatja a határon túli magyarság helyzetét, a megmaradásért való küzdelmét Trianontól napjainkig;
- ismeri a magyar cigányság történetének főbb állomásait, bemutatja jelenkori helyzetét;
- ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit, példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára, különös tekintettel a visegrádi együttműködésére;
- ismeri hazája államszervezetét, választási rendszerét.

A 11–12. évfolyamon a történelem tantárgy alapóraszám: 186 óra.

Két mélységelvű téma javasolt óraszám: 12–16 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése	6
A dualizmus kori Magyarország	15
A nagy háború	14
Az átalakulás évei	13
A két világháború között	8
A Horthy-korszak	12
A második világháború	18
A két világrendszer szembenállása	6
Háborútól forradalomig	10
Az 1956-os forradalom és szabadságharc	7
A kádári diktatúra	7
A kétpólusú világ és felbomlása	8
A rendszerváltoztatás folyamata	8
A világ a 21. században	6
Magyarország a 21. században	10
A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században	6
Ismétlés, felkészülés az érettségire	22
Évente két mélységelvű téma	16
Összes óraszám:	186

11. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR: A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A szocializmus és a</i>	– Szocializmus:	<i>Fogalmak:</i>	– A nemzetállam

<i>munkásmozgalom</i>	társadalmi egyenlőség és tulajdonviszonyok. – A Kommunista kiáltvány. – Szakszervezetek és munkáspártok. – Szociáldemokrácia és kommunizmus. – Keresztényszocializmus.	<u>polgárháború</u>, polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, <u>szocializmus</u>, szociáldemokrácia, <u>kommunizmus</u>, <u>keresztényszocializmus</u>, proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció. <i>Személyek:</i> Abraham Lincoln, <u>Otto von Bismarck</u>, <u>Karl Marx</u>. <i>Kronológia:</i> 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1868 a Meidzsi-restauráció, <u>1871 Németország egyesítése</u>. <i>Topográfia:</i> <u>Németország</u>, <u>Japán</u>.	fogalmának értelmezése politikai, gazdasági és kulturális szempontokból. – A polgári állam feladatköreinek és eredményeinek azonosítása. – A kommunista, a szociáldemokrata és a keresztényszociális eszmék azonosítása és összehasonlítása.
<i>A polgári nemzetállam megteremtése (Németország, Amerikai Egyesült Államok, Japán)</i>	– A nemzeti egység megteremtése (politika, gazdaság, kultúra). – Alkotmányosság és választójog. – Jogegyenlőség és emancipációs törekvések. – A polgári állam kiépítése.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Egyetemes és magyar történeti példák gyűjtése a polgári állam feladatköreiről és társadalmi hatásairól.
- Táblázat készítése a szociáldemokrácia és a kommunizmus céljainak, módszereinek, lehetőségeinek összevetéséről.
- Vita a szocialista eszméről, és hatásukról a korabeli közéletre.
- Az egységes Olaszország és a Német Császárság kialakulásának, valamint az Egyesült Államok terjeszkedése főbb mozzanatainak követése a térképen.

TÉMAKÖR: A dualizmus kora JAVASOLT ÓRASZÁM: 15 óra ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kiegyezés és a dualizmus rendszere</i>	– A kiegyezés és okai. – A közös ügyek rendszere. – A magyar államszervezet. – A pártrendszer, a	<i>Fogalmak:</i> emigráció, passzív ellenállás, <u>kiegyezés</u>, <u>közös ügyek</u>, közjogi kérdés, húsvéti cikk, <u>dualizmus</u>, nyílt és titkos szavazás,	– A kiegyezés értékelése egykorú szempontok szerint, illetve másfél évszázados történelmi távlat

	választójog és a véderőviták.	Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsentrí, népoktatás, <u>Millennium</u> , asszimiláció, autonómia.	nézőpontjából. – A dualizmus államszervezetét bemutató ábra értelmezése. – A dualizmus kora kiemelkedő szereplői életútjának áttekintése, értékelése. – A dualizmus kori nemzetiségi kérdés elemzése szöveges források, adatsorok és etnikai térképek segítségével. – A dualizmus kori társadalmi és gazdasági változások elemzése, értékelése adatsorok, szöveges és képi források segítségével. – A dualizmus legkiemelkedőbb gazdasági és kulturális teljesítményeinek azonosítása különböző forrásokban.
<i>A nemzeti és nemzetiségi kérdés, a cigányság helyzete</i>	– A politikai nemzet koncepciója. – A horvát-magyar kiegyezés és a nemzetiségi törvény. – Asszimiláció és anyanyelvhasználat. – Autonómiatörekvések és irredenta mozgalmak. – Zsidó emancipáció, a zsidóság részvétele a modernizációban, polgárosodás és a középosztály kérdése. – Cigányok/romák a dualizmus kori Magyarországon.	Személyek: Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor, Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd. <i>Kronológia:</i> 1848/1867–	
<i>Az ipari forradalom Magyarországon</i>	– A gazdasági kiegyezés. – A vasútépítés. – Állami gazdaságpolitika. – Mezőgazdaság és élelmiszeripar. – Modernizálódó ipar.	1916 Ferenc József uralkodása, <u>1867 a kiegyezés</u>, 1868 a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, 1873 Budapest egyesítése, <u>1896 a Millennium</u>.	
<i>Társadalom és életmód a dualizmus korában</i>	– Demográfiai robbanás és urbanizáció. – Kivándorlás Európából és Magyarországról. – A földkérdés és a vidék.		
	– A nagyvárosi életforma: Budapest a világváros. – Oktatás és kultúra. – Életmód és szórakozás.	<i>Topográfia:</i> <u>Budapest</u> , <u>Oszták-Magyar Monarchia</u> , Fiume.	– A zsidók és németek szerepe a polgárosodásban.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia dualizmus kori kapcsolatáról.
- Folyamatábra, készítése a dualizmus kori pártviszonyokról.
- A dualizmus kori nemzetiségi törekvések és ideológiai hátterük táblázatos összefoglalása.
- A Nemzeti Sírkert felkeresése (a 19. század szereplőihöz kapcsolódó sírok, mauzóleumok közös megtekintése).
- A korszakkal kapcsolatos emlékművek, emlékhelyek fölkeresése a lakóhelyen és környékén.
- Kiselőadás / tabló készítése a dualizmus korának kiemelkedő beruházásairól.

- Programajánló összeállítása egy a millennium korában Budapestre látogató turista számára.
- Tisza István lexikon szócikk készítése kormánypárti, illetve függetlenségi és szociáldemokrata szemszögből.
- Ellenzéki és kormánypárti választási plakát készítése az 1905-ös választásokra.

TÉMAKÖR: A nagy háború

JAVASOLT ÓRASZÁM: 14 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az első világháború előzményei</i>	– A gyarmatosítás okai és céljai. – Az imperializmus – a terjeszkedő tőke. – Nagyhatalmi érdekek és konfliktusok. – Az Osztrák-Magyar Monarchia helyzete – balkáni konfliktusok.	<i>Fogalmak:</i> villámháború, <u>front</u> , <u>állóháború</u> , <u>hátszár</u> , <u>antant</u> , <u>központi hatalmak</u> , hadigazdaság, hadifogság.	– A gyarmati terjeszkedést, valamint az első világháború előtti feszültségeket bemutató ábrák, térképek és adatsorok elemzése, értelmezése. – Az első világháború frontjainak azonosítása, bemutatása térképeken. – Az első világháború jellegzetességeinek azonosítása ábrákon, adatsorokon, képi és szöveges forrásokban. – A front és a hátszár körülményei, valamint a háború okozta szenvedések felidézése korabeli beszámolók,
<i>Az első világháború</i>	– A világháború kitörése. – A hadviselő felek és a frontok. – Oroszország és a központi hatalmak összeomlása.	<i>Személyek:</i> II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly. <i>Kronológia:</i> 1914. június 28. a szarajevói merénylet, <u>1914–1918 az első világháború</u> .	
<i>Az első világháború jellemzői és hatása</i>	– Az állóháború és az anyagszata. – A hadigazdaság és a háborús propaganda. – A hagyományos világrend felbomlása.		
<i>Magyarország a világháborúban</i>	– A nők helyzetének megváltozása. – Magyar frontok, nagy csaták. – Az antant ígéretei a Monarchia nemzetiségeinek. – Magyar hősök a világháborúban. – A hátszár. – A magyar hadifoglyok sorsa.	<i>Topográfia:</i> <u>Brit Birodalom</u> , <u>Szarajevó</u> , <u>Doberdó</u> , <u>Románia</u> , <u>Szerbia</u> , <u>Olaszország</u> .	– emlékiratok, naplók alapján. – A háború kimenetelének értékelése a két hatalmi tömb erőviszonyainak és lehetőségeinek tükrében. – A nagy háború világpolitikára gyakorolt hosszú távú következményeinek felismerése.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A háború előzményeinek összesítése, a döntési alternatívák bemutatása saját szerkesztésű ábrán.
- Példák gyűjtése a magyar katonák első világháborús hősi helytállásáról.
- Első világháborút bemutató múzeumok meglátogatása (pl. Hadtörténeti Múzeum, “Új világ született” c. kiállítás).
- A lakóhelyen található első világháborús hősi emlékmű, katonasírok felkeresése, egy-egy hős életének feltárása.
- Képek gyűjtése és elemzése a háború új jellegzetességeiről (fegyverek, intézmények, jelenségek).
- Különböző internetes háborús témájú szövegek, propagandaképek, plakátok, karikatúrák gyűjtése és elemzése.
- Családi történetek, fényképek gyűjtése feldolgozása, bemutatása az első világháborúból.

TÉMAKÖR: Az átalakulás

évei JAVASOLT ÓRASZÁM: 13

óra ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI

FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Szocialista és nemzeti törekvések: a birodalmak bomlása</i>	– A történelmi monarchiák bukása (Oroszország, Németország, Oszmán Birodalom). – Forradalom és kommunista hatalomátvétel Oroszországban. – Az újraszülető Lengyelország. – Az olasz fasizmus.	<i>Fogalmak:</i> <u>bolsevik</u> , szovjet, örmény népiértés, egypártrendszer, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), <u>tanácsköztársaság</u> , <u>vörösteror</u> , Lenin-fiúk, ellenforradalom, <u>fehér különítményes megtorlások</u> , “vörös	– Közép-Európa első világháború előtti és utáni térképének összehasonlítása, a területi változások azonosítása és indoklása. – A bolsevik hatalomátvétel és a lenini proletárdiktatúra működésének bemutatása és
<i>Az Osztrák-Magyar Monarchia és a</i>	– A Monarchia és a történelmi		
<i>történelmi Magyarország szétesése</i>	Magyarország bomlása. A forradalmi átalakulás kísérlete és kudarca. Cseh és román támadás, a fegyveres ellenállás kérdése.	térkép,” <u>kisantant</u> , jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem, revízió, Rongyos Gárda.	értékelése források alapján. – Magyarország megszállásának áttekintése térképek, szöveges források segítségével.
<i>A tanácsköztársaság</i>	– A kommunista hatalomátvétel.	<i>Személyek:</i> Kemal Atatürk, <u>Vlagyimir I.</u>	– A Károlyi-időszak kormányzati

<i>és az ellenforradalom</i>	– A proletárdiktatúra és a vörösteror. – Az északi hadjárat és a tanácsköztársaság veresége. – Az ellenforradalom győzelme.	<u>Lenin</u>, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Benito Mussolini, <u>Károlyi Mihály</u>, Kun Béla, <u>Horthy Miklós</u>, Apponyi Albert. <u>Kronológia: 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, 1920. június 4. a trianoni békediktátum.</u> <u>Topográfia: Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria,</u> trianoni Magyarország.	tevékenységének értékelése. – A magyarországi proletárdiktatúra működésének elemzése források alapján. – Az első világháborút követő területi és etnikai változások áttekintése térképen. – A trianoni békediktátum okainak feltárása. – A trianoni békediktátum értékelése a győztes hatalmak közép-európai politikájának tükrében. – A trianoni békediktátum területi, népességi, gazdasági és katonai következményeinek bemutatása szöveges és képi források, ábrák és adatsorok segítségével. – A trianoni határok végigkövetése, a határmegvonás konkrét okainak feltárása. – A vesztes hatalmak területi veszteségeinek összehasonlítása.
<i>A Párizs környéki békék</i>	– A nagyhatalmi érdekek érvényesítése: az új világrend kialakítása. – Az önrendelkezés elve és a hatalmi érdekek gyakorlata. – Jóvátétel, hadseregkorlátozás, határváltozások. – A szétszabdalt közép-európai régió.		
<i>A trianoni békediktátum</i>	– A magyar ügy a békekonferencián. A magyar delegáció érvei. – Az ezeréves Magyarország felosztása, a döntés tartalmi elemei. – Az önrendelkezési elv megsértése – A békediktátum etnikai és gazdasági következményei. – Az ellenállás példái: székely hadosztály, Balassagyarmat, Sopron.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak meghatározó személyiségeiről.
- Példák gyűjtése az 1919-es rendezetlen politikai viszonyok bemutatására (pl. vörösteror, román megszállás, különítmények, Rongyos Gárda).
- Bizonyítékok és adatok gyűjtése az elcsatolt területeknek az ezeréves magyar kultúrában betöltött jelentős szerepéről (pl. történelmi személyiségek, művészek, tudósok, épületek, művészeti alkotások, intézmények).

- Különböző internetes revíziós témájú szövegek, képek, plakátok, dalok gyűjtése és vizsgálata, elemzése.
- A várpalotai Trianon Múzeum meglátogatása.

TÉMAKÖR: A két világháború között

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kommunista Szovjetunió</i>	– A totális diktatúra és a pártállam kiépítése. – A tervgazdaság és a kollektivizálás. – A terror eszközei és áldozatai.	<i>Fogalmak:</i> <u>totális állam</u> , többpártrendszer, egypártrendszer, <u>személyi kultusz</u> , koncepciók per, <u>GULAG</u> , holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák, <u>tervgazdaság</u> , <u>piacgazdaság</u> , New Deal, <u>fasizmus</u> , <u>nemzetiszocializmus</u> , fajelmélet, <u>antiszemitizmus</u> , Führer, SS, Anschluss.	– A sztálini Szovjetunió működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok, ábrák segítségével.
<i>A Nyugat és a gazdasági világválság</i>	– A tőzsde, a hitelezés és a világkereskedelem összeomlása. – A munkanélküliség. – Állami beavatkozás a gazdaságba.	<i>Személyek:</i> <u>Joszif V. Sztálin</u> , <u>Adolf Hitler</u> . <i>Kronológia:</i> 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, <u>1933 a náci hatalomátvétel</u> , 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia.	– A világgazdasági válság és a rá adott válaszok bemutatása. – A nemzetiszocialista Németország működésének bemutatása és értelmezése szöveges, képi források, adatsorok és ábrák segítségével.
<i>A nemzetiszocialista Németország</i>	– A nemzetiszocialista ideológia és mozgalom. – A totális állam kiépítése. – A terror eszközei. – Terjeszkedés a háború előtt.		– A totális diktatúrák ideológiáinak és működésének összehasonlítása, érvelés a totális diktatúrák ellen.
		<i>Topográfia:</i> <u>Szovjetunió</u> , Kolima-vidék, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin.	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Visszaemlékezések, források gyűjtése és prezentáció készítése a sztálini terror megnyilvánulásairól (pl. GULAG, holodomor, koncepciók perek).

- Különböző képi és szöveges források gyűjtése a sztálini diktatúra hétköznapijairól.
- Folyamatábra készítése a világgazdasági válság kirobbanásáról és kezeléséről, a folyamatábra szemléltetése az Amerikai Egyesült Államok példáján.
- Prezentáció készítése a náci terror megnyilvánulásairól (pl. kristályéjszaka, GESTAPO, koncentrációs táborok stb.).
- Statisztikai táblázatok, grafikonok, diagramok gyűjtése és tanulmányozása (pl. a német választások eredményei 1928-1933 között; a munkanélküliség alakulása az Egyesült Államokban 1929-1937 között).
- A korszakkal kapcsolatos dokumentum- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.

TÉMAKÖR: A Horthy-

korszak JAVASOLT ÓRASZÁM:

12 óra ISMERETEK ÉS

FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Talpra állás Trianon után</i>	– A király nélküli alkotmányos királyság. – A korlátozott parlamentarizmus rendszere a konszolidáció szolgálatában. – A gazdaság szerkezetváltása az 1920-as években. – A klebelsbergi oktatás- és kultúrpolitika eredményei.	<i>Fogalmak:</i> kormányzó, Egységes Párt, <u>numerus clausus</u>, <u>pengő</u>, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi mozgalom, <u>nyilasok</u>. <i>Személyek:</i> <u>Bethlen István</u>, <u>Teleki Pál</u>, <u>Klebelsberg Kuno</u>, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, <u>Szent-Györgyi Albert</u>. <i>Kronológia:</i> <u>1920–1944 a Horthy-</u>	– A magyarországi korlátozott parlamentarizmus rendszerének értékelése. – A korabeli politikai berendezkedés összehasonlítása más (közép-) európai országokéval. – A bethleni gazdasági konszolidáció folyamatának és eredményeinek áttekintése képek, ábrák és adatsorok alapján. – A magyarországi politikai irányzatok azonosítása
<i>A 1930-as évek Magyarországa</i>	– A válság és hatása. – A belpolitika irányváltásai. – Életmód és társadalom. – A földkérdés. – Tudomány és művészet a két világháború között.		

	– A külpolitika irányai és lehetőségei – a revízió első eredményei.	<u>rendszer</u> , 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása.	szöveges források alapján. – Szöveges források olvasása és értelmezése a Horthy-korszak főbb társadalmi kérdéseiről (pl. oktatás, társadalmi mobilitás, antiszemitizmus, földkérdés). – A magyar külpolitika céljainak, lehetőségeinek és a revízió eredményeinek értékelése, elemzése térkép és statisztikai adatok alapján.
--	---	--	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Kiselőadás / prezentáció készítése a korszak kiemelkedő szereplőiről (pl. Horthy, Bethlen, Teleki).
- Kormánypárti és ellenzéki választási plakát készítése egy-egy fontos témakörben.
- A Horthy-korszak gazdasági fejlődéséről tanúskodó képek gyűjtése és bemutatása (pl. Csepeli Szabadkikötő, villamosított vasútvonal stb.).
- Folyamatábra készítése a Horthy-korszak pártviszonyairól, korlátozott parlamentáris rendszeréről.

TÉMAKÖR: A második világháború

JAVASOLT ÓRASZÁM: 18 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A tengelyhatalmak sikerei</i>	– Közép-Európa felosztása (Molotov-Ribbentrop-paktum): német és szovjet megszállás. – Nyugat-Európa lerohanása. – Német támadás a Szovjetunió ellen.	<i>Fogalmak:</i> Molotov–Ribbentrop-paktum, <u>tengelyhatalmak</u> , <u>szövetségesek</u> , <u>totális háború</u> , kiugrási kísérlet, <u>zsidótörvények</u> , munkaszolgálat, <u>gettó</u> , <u>deportálás</u> ,	– A tengelyhatalmak 1939 előtti terjeszkedésének végigkövetése és értelmezése térkép alapján. – A második világháború főbb eseményeinek azonosítása térképeken.

	– Japán támadás az Egyesült Államok ellen.	<u>koncentrációs tábor</u>, haláltábor, népirtás, <u>holokauszt</u>, partizán, Vörös Hadsereg, jaltai konferencia, háborús bűn, <u>malenkij robot</u>.	– A második világháború jellegzetességeinek bemutatása ábrák, adatsorok, képi és szöveges források alapján.
<i>A szövetségesek győzelme</i>	– A keleti és a nyugati front. – A csendes-óceáni hadszíntér.		– A magyar területi revízió megvalósulásának bemutatása térképek, képek, szöveges források és adatsorok alapján.
<i>Magyarország a második világháborúban: mozgástér és kényszerpálya</i>	– A területi revízió lépései. – A fegyveres semlegesség. – A Szovjetunió elleni háború. – A Don-kanyar. – A német megszállás és következményei.	<i>Személyek:</i> <u>Franklin D. Roosevelt</u>, <u>Winston Churchill</u>, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund Veessenmayer, <u>Szálasi Ferenc</u>, Raoul Wallenberg, <u>Salkaházi Sára</u>, Apor Vilmos, Sztéhlo Gábor, Richter Gedeon.	– A magyar háborús szerepvállalás legfontosabb eseményeinek és az ország veszteségeinek bemutatása térképeken, képi és szöveges források segítségével (pl. Don-kanyar, Árpád-vonal, tordai ütközet, Budapest ostroma).
<i>A holokauszt</i>	– Az „Endlösung” programja, a Wannsee-i konferencia. – Koncentrációs és megsemmisítő táborok. – Deportálások, kísérlet a zsidóság és a cigányság megsemmisítésére Európában. – A magyarországi zsidótörvények. – A magyar holokauszt. – Felelősség és embermentés.	<i>Kronológia:</i> 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, <u>1939–45 a második világháború</u>, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, <u>1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása</u>; 1941. június 27. Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, <u>1944. március 19. Magyarország német</u>	– A magyar szellemi és kulturális élet II. világháború idején bekövetkező veszteségeinek (híres magyar tudósok, művészek származásuk vagy politikai nézeteik miatti emigrációja) értékelése. – A holokauszt folyamatának áttekintése képi források és szöveges visszaemlékezések feldolgozásával.
<i>A második világháború jellemzői</i>	– A villámháború és következményei. – Háborús bűnök és a polgári lakosság elleni terror. – Az ellenállás formái. – A háború utáni számonkérések és a nürnbergi per.		– A nyilas terror áttekintése források alapján. – A tömeges deportálások és a szovjet megszállás jellemzőinek és következményeinek áttekintése képi és szöveges források segítségével.
<i>Az ország pusztulása, deportálások a GULAG-ra</i>	– A kiugrási kísérlet és a nyilas uralom. – A magyarországi hadszíntér, Budapest ostroma. – Megszabadulás és szovjet megszállás.		– A határon kívül rekedt magyarság második világháború végi

	– Az ország kifosztása, szovjet deportálások és tömeges erőszak. – A határon túli magyarok jogfosztása, megtorlások (délvidéki vérengzés, kárpátaljai deportálás, felvidéki jogfosztás).	<u>megszállása</u>, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, <u>1945. április a háború vége</u> <u>Magyarországon</u>, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hiroshima ellen. <i>Topográfia: Sztálingrád, Normandia, Pearl Harbor, <u>Hiroshima</u>, Észak- Erdély, <u>Don-kanyar</u>, Kamenyec Podolszk Árpád-vonal, <u>Auschwitz</u>, Újvidék, Drezda, Szolyva.</i>	tragédiáinak bemutatása különböző források alapján. – Magyarország világháborúbeli sorsának, szerepének és mozgásterének bemutatása, valamint összehasonlítása más közép-európai országokéval.
--	---	---	---

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A nagyhatalmak (Németország, Szovjetunió, Nagy-Britannia, Franciaország) világháború kitörésében játszott szerepének megvitatása.
- Beszámoló készítése az európai és/vagy csendes-óceáni hadszínterek egyik jelentős csatájáról.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- A magyar honvédség háborús részvétele főbb helyszíneinek nyomon követése térképen.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a második világháborúból.
- Híres magyar tudósok, művészek életművének bemutatása, akik származásuk vagy politikai nézeteik miatt emigrációba kényszerültek.
- Kiselőadás készítése a budapesti gettó életéről visszaemlékezések alapján.
- Második világháborús emlékművek, emlékhelyek, sírok felkeresése a lakóhelyen és környékén.
- A Holokauszt Emlékközpont meglátogatása.
- A felelősség és embermentés kérdéseinek megbeszélése.
- A Malenkij Robot Múzeum meglátogatása.
- Beszámoló készítése a határon túli magyarság körében folytatott etnikai tisztogatásokról források alapján.

TÉMAKÖR: A két világrendszer szembenállása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A kétpólusú világ kialakulása</i>	– Az ENSZ megalapítása. – A párizsi béke. – Kitelepítések és lakosságcserek a háború után. – A szovjet-amerikai szembenállás és a két érdekszféra kialakulása. – A két világrend jellemzői. – A két Németország.	<i>Fogalmak:</i> <u>Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ)</u>, kitelepítés, <u>hidegháború</u>, <u>vasfüggöny</u>, <u>szuperhatalom</u>, Kölesönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST), <u>Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO)</u>, <u>Varsói Szerződés</u>, kétpólusú világ, <u>a berlini fal</u>.	– A második világháború után kialakult világrend áttekintése. – A gyarmati rendszer felbomlása főbb állomásainak felidézése. – A két német állam létrejöttének folyamatának és következményeinek bemutatása. – Az arab-izraeli konfliktus főbb okainak és jellemzőinek feltárása. – A nyugati és a keleti blokk gazdasági, társadalmi és politikai rendszerének összehasonlítása.
<i>A hidegháború</i>	– A szuperhatalmak versengése: fegyverkezés, űrprogram, propaganda. – A szembenállás és enyhülés hullámai. – Hidegháborús konfliktusok (Korea, Suez, Kuba, Vietnam, Afganisztán).	<i>Személyek:</i> Kliment J. Vorosilov, Harry S. Truman, <u>Nyikita Sz. Hruscsov</u>, <u>John F. Kennedy</u>, <u>Mahátma Gandhi</u>, <u>Mao Ce-tung</u>. <i>Kronológia:</i> 1945 az ENSZ létrejött, <u>1947 a párizsi béke</u>, a hidegháború kezdete, India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat	
<i>A gyarmatok felszabadulása</i>	– India függetlenné válása. – Kommunista fordulat Kínában. – A gyarmatbirodalmak felbomlása. – Izrael megalapítása.	Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása. <i>Topográfia:</i> <u>Berlin</u>, <u>Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK)</u>, <u>Német Demokratikus Köztársaság (NDK)</u>, Közel-Kelet, Izrael <u>Észak- és Dél-Korea</u>, Vietnam, <u>Kuba</u>, Afganisztán.	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Beszélgetés a kollektív bűnösség elvéről.
- A kitelepítések irányainak és létszámának grafikus ábrázolása.
- Információk gyűjtése a főbb hidegháborús konfliktusokról (Korea, Suez, Kuba, Vietnam).

- Beszámoló készítése a Mao Ce-tung-i diktatúra jellemzőiről (pl. „nagy ugrás”, kulturális forradalom).
- Képek, idézetek gyűjtése Mahátma Gandhi életútjáról

12. ÉVFOLYAM

TÉMAKÖR: Háborútól forradalomig

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az átmenet évei Magyarországon</i>	– A háború utáni újrakezdés: a kommunisták térnyerése és az újjáépítés. – A történelmi berendezkedés felszámolása: földosztás, népbíróóságok, köztársaság. – A korlátozott többpártrendszer: választások 1945, 1947.	<i>Fogalmak:</i> népbíróóság, háborús bűnös, földosztás, <u>államosítás</u>, forint, Magyar Kommunista Párt, Független Kisgazdapárt, szálamitaktika, Magyar Dolgozók Pártja, népköztársaság, pártállam, internálás, <u>Államvédelmi Hatóság (ÁVH)</u>, tanácsrendszer, beszolgáltatás, aranycsapat.	– Magyarország szovjetizálása főbb jellemzőinek bemutatása. – A korlátozott magyar parlamentarizmus és az egypárti diktatúra összehasonlítása. – A demokrácia felszámolása során alkalmazott eszközök azonosítása konkrét példákkal alátámasztva. – Annak felismerése, hogy Magyarország szovjet megszállása miként határozta meg az ország sorsát. – A kommunista diktatúra sajátosságainak bemutatása a Rákosi-rendszer példáján. – A diktatúra kulturális jellemzőinek felismerése képeken, művészeti alkotásokon. – A társadalom fölött gyakorolt totális kontroll eszközeinek azonosítása különböző források segítségével.
<i>A szovjetizálás Magyarországon</i>	– Az egypárti diktatúra kiépítése. – Államosítás és kollektivizálás. – Koncepciók, perek, egyházüldözés. – A keleti blokk.	<i>Személyek:</i> Tildy Zoltán, Kovács Béla, Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Rajk László, Sulyok Dezső, Slachta Margit. <i>Kronológia:</i> 1945 szovjet megszállás, választás <u>Magyarországon</u>, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra, 1949 kommunista alkotmány. <i>Topográfia:</i> Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk	
<i>A Rákosi-diktatúra</i>	– Az erőltetett iparosítás. – A pártállam. – A terror. – A diktatúra hatása a mindennapi életre.		

Hortobágy.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Választási plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A kékcédulás választások feldolgozása adatsorok és a választási törvény értelmezésével.
- Beszélgetés az átmeneti időszak demokratikus jellegéről.
- Internetes gyűjtés a Rákosi-időszak vicceiből és karikatúráiból – a mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése feldolgozása, bemutatása a Rákosi időszakból.
- Egy kiemelkedő koncepciós per (pl. Mindszenty-per) feldolgozása.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.
- Tanulmányi kirándulás a Recski Nemzeti Emlékparkba.
- Beszámoló készítése a diktatúra prominens szereplőiről, felelőseiről (pl. Rákosi Mátyás, Gerő Ernő, Péter Gábor, Rajk László).
- Kommunista propaganda plakátok gyűjtése és értelmezése.
- A korszakkal kapcsolatos filmek / filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Beszámoló készítése a korabeli magyar sporteredményekről.

TÉMAKÖR: Az 1956-os forradalom és szabadságharc

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A forradalom</i>	– A forradalom okai és közvetlen előzményei. – A forradalom céljai. – Békés tüntetésből fegyveres felkelés – október 23. – A nemzet forradalma (Forradalmi Bizottságok, Munkástanácsok, nemzeti összefogás).	<i>Fogalmak:</i> <u>MEFESZ</u>, <u>pesti srácok</u>, <u>Molotov-koktél</u>, munkástanács, sortűzek. <i>Személyek:</i> Gerő Ernő, Maléter Pál, <u>Nagy Imre</u>, Iván Kovács László, Pongrácz Gergely, <u>Kádár János</u>.	– Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc okainak és főbb fordulópontjainak bemutatása. – 1956 szimbólumainak értelmezése. – Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc nemzetközi összefüggéseinek bemutatása.
<i>A nemzet szabadságharca</i>	– Szabadságharc a fővárosban és vidéken. – A fegyveres ellenállás hősei. – Út a győzelemig és a kormánypolitika változásai. – A szabadságharc nemzetközi háttere és visszhangja a nagyvilágban. – Szovjet intervenció: a szabadságharc	<i>Kronológia:</i> <u>1956. október 23. a forradalom kitörése</u>, 1956. október 25. a Kossuth téri sortűz, <u>1956. november 4. a szovjet támadás</u>. <i>Topográfia:</i> Kossuth tér és <u>Corvin köz</u> (Budapest),	– A forradalom és szabadságharc értékelése.

	utóvédharcai és leverése.	Mosonmagyaróvár, Salgótarján.	
--	---------------------------	----------------------------------	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Korabeli dokumentumok elemzése.
- A forradalommal és szabadságharccal kapcsolatos archív- és játékfilmek/filmrészletek megtekintése és értelmezése.
- Az 1956-os forradalom külpolitikai hátterének vizsgálata.
- Információk gyűjtése a forradalom és szabadságharc kiemelkedő hőseiről és mártírjairól.
- A Terror Háza Múzeum meglátogatása.

TÉMAKÖR: A kádári diktatúra

JAVASOLT ÓRASZÁM: 7 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Javasolt tevékenységek
<i>A pártállami diktatúra és működése</i>	– A megtorlások időszaka, formái és áldozatai. – A pártállam és szervezetei. – Az erőszakos téteszesítés – a mezőgazdaság szocialista átszervezése. – Hamis társadalmi béke – a kádári alku. – Az elnyomás változó formái.	<i>Fogalmak:</i> <u>Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP)</u>, <u>munkásőrség</u>, <u>Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ)</u>, <u>úttörő</u>, <u>termelőszövetkezet</u>, <u>háztáji</u>, III/III. ügyosztály, <u>tervgazdaság</u>, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, <u>gulyáskommunizmus</u>, „három T”. <i>Kronológia:</i> <u>1956–1989 a Kádár-rendszer</u>, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése.	– A megtorlás mértékének és jellegének vizsgálata. – A „kádári alku” fogalmának értelmezése. – Az elnyomás formáinak bemutatása a Kádár-rendszer időszakában. – A téteszesítés eszközeinek összehasonlítása a Rákosi-diktatúra időszakával. – A gazdaság, társadalom és életmód főbb jellemzőinek bemutatása a Kádár-rendszer idején. – A kultúrpolitika jellemzőinek értelmezése, módszereinek bemutatása.
<i>Gazdaság, társadalom, életmód</i>	– A tervgazdaság és a KGST. – A gazdasági reform és a második gazdaság. – A „gulyáskommunizmus”. – Népesedési folyamatok. – Kultúrpolitika, korlátozott nyilvánosság.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Információk gyűjtése a kultúrpolitika jellemzőiről, módszereiről.
- Internetes gyűjtés a kádári időszak vicceiből. A mögöttük kirajzolódó korkép értékelése.
- Családi történetek, fényképek, tárgyak gyűjtése, feldolgozása, bemutatása a kádári diktatúra időszakából

TÉMAKÖR: A kétpólusú világ és felbomlása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Nyugat a 20. század második felében</i>	– A Nyugat gazdasági eredményei és a jóléti állam. – Emancipáció, szekularizáció, individualizáció. – Az 1968-as mozgalmak és a popkultúra.	<i>Fogalmak:</i> <u>jóléti állam</u>, prágai tavasz, Szolidaritás. <i>Személyek:</i> Nicolae Ceaușescu, <u>Mihail Sz. Gorbacsov</u>, Lech Wałęsa, VI. Pál, <u>II. János Pál</u>, <u>Ronald Reagan</u>, Helmut Kohl. <i>Kronológia:</i> 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltoztatás Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború. <i>Topográfia:</i> <u>Szlovákia</u>, <u>Ukrajna</u>.	– A fogyasztói társadalom és a jóléti állam jellemzőinek és problémáinak felidézése. – A társadalom, a demográfia és az életmód jellegzetességeinek bemutatása a nyugati világban. – A tömegkultúra jelenségeinek bemutatása konkrét példák alapján. – A kétpólusú világ megszűnéséhez vezető okok felidézése. – A közép-európai ellenzéki mozgalmak jelentőségének bemutatása. – A délszláv háború okainak feltárása. – A közép-európai régió államai változásának nyomon követése térképen.
<i>A szocializmus válsága és megrendülése</i>	– Az olajválság és hatásai a tőkés, illetve szocialista országokra. – A kis hidegháború. – A katonai egyensúly felborulása: a Szovjetunió gazdasági kimerülése. – Az ellenzék megszerveződése a szocialista országokban.		
<i>A kétpólusú világ megszűnése</i>	– Németország újraegyesítése – a magyar szerepvállalás. – A Szovjetunió felbomlása. – A kommunista diktatúrák bukása Közép-Európában. – Jugoszlávia felbomlása, a délszláv háború.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Esszé készítése Mindennapi élet a vasfüggöny két oldalán címmel.
- Tények és képek gyűjtése 1968 eseményeiből a nyugati és keleti tömbből. Párhuzamosságok keresése.

TÉMAKÖR: A rendszerváltoztatás folyamata

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A Kádár-rendszer végnapjai</i>	– Az adósságválság kialakulása és következményei. – Az állampárt válsága: reformkommunisták és a keményvonalasok. – Az ellenzék megszerveződése – Az 1989-es év főbb politikai eseményei, a tárgyalásos forradalom; alkotmánymódosítás. – A harmadik Magyar Köztársaság kikiáltása.	<i>Fogalmak:</i> adósságspirál, Magyar Demokrata Fórum (MDF), Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), Magyar Szocialista Párt (MSZP), Fiatal Demokraták Szövetsége (Fidesz), Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP), Nemzeti Kerekasztal, <u>rendszerváltoztatás</u>, <u>visegrádi együttműködés</u>, <u>privatizáció</u>, kárpótlás, jogállam, Alkotmánybíróság, sarkalatos törvények, népszavazás. <i>Személyek:</i> Pozsgay Imre, Németh Miklós, <u>Horn Gyula</u>, <u>Antall József</u>, <u>Göncz Árpád</u>, <u>Orbán Viktor</u>. <i>Kronológia:</i> 1987 a lakiteleki találkozó, 1989–1990 a rendszerváltoztatás,	– A szocializmus válságának elemzése (külső és belső tényezők feltárása) Magyarországon. – A magyarországi rendszerváltoztatás főbb állomásainak felidézése. – A gazdasági rendszerváltoztatás legfontosabb kérdéseinek áttekintése és értékelése. – A gazdaság és a társadalom átalakulása főbb tendenciáinak megfigyelése grafikonok és adatsorok alapján. – A kádári diktatúra és az új demokratikus rendszer összehasonlítása.
<i>A rendszerváltoztatás</i>	– Az új pártok – különböző ideológiák. – Az 1990. évi parlamenti és önkormányzati választás. – Az Antall-kormány megalakulása. – A rendszerváltoztatás ellentmondásai: alkuk és kompromisszumok (az elmaradt elszámoltatás).		
<i>A piacgazdaság kiépülése</i>	– A privatizáció – vesztesek és nyertesek. – A piacgazdaság kiépítése – a külföldi tőke szerepe. – A külkereskedelem		

	- átalakulása. - Gazdasági szerkezetváltás.	<u>1990 az első szabad választások</u> , 1991 a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról.	
--	--	--	--

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A rendszerváltó pártok plakátjainak és jelszavainak elemzése.
- Kronológia készítése a rendszerváltoztatás legfontosabb történéseiről.
- Magyarország államberendezkedésének nyomon kísérése a 20. század folyamán.
- Interjú készítése egy családtaggal, ismerőssel a rendszerváltoztatás időszakáról.

TÉMAKÖR: A világ a 21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>Az átalakuló világ</i>	- A világgazdaság hagyományos centrumai: az Amerikai Egyesült Államok és szövetségesei. - A világpolitika és világgazdaság új súlypontjai: Oroszország, Kína. - Óriásvállalatok a globális térben.	<i>Fogalmak:</i> modern kori <u>migráció</u> , <u>multikulturalizmus</u> , párhuzamos társadalom, <u>népességgrobbanás</u> , iszlamizmus, <u>terrorizmus</u> , <u>globalizáció</u> .	- A világgazdaság résztvevőinek elhelyezése a globális térben. - A transznacionális vállalatok működésének bemutatása konkrét példák alapján. - A globalizáció előnyeinek és hátrányainak, valamint kockázatainak összevetése. - A többpólusú világ főbb jellemzőinek felidézése. - A népességgrobbanás és népességfogyás problémáinak áttekintése. - A migráció okainak feltárása (a gazdasági bevándorlás és a menekültkérdés esetében). - Válsággócok azonosítása térkép segítségével (pl. Közel-Kelet, Ukrajna).

<i>A globális világ</i>	– Demográfiai változások, népmozgások. – Az iszlamizmus térhódítása. – A kereszténység helyzete a globalizálódó világban. – Válságócok, helyi konfliktusok és terrorizmus. – Globalizáció és kultúra. – A hagyományos és új		
	- identitások – értékek és értékviszálág. – Demokratikus közbeszéd és politikai korrektség.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Vita a globalizáció előnyeiről és hátrányairól.
- A globalizációval kapcsolatos napi hírek gyűjtése és elemzése.

TÉMAKÖR: Magyarország a 21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A demokrácia működése Magyarországon</i>	– Az Alaptörvény. – A hatalmi ágak és intézményeik, önkormányzati rendszer. – A választási rendszer.	<i>Fogalmak:</i> közvetett és közvetlen demokrácia, <u>integráció, euró,</u>	– Az Alaptörvény fontosabb pontjainak felidézése. – A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb eseményeinek azonosítása
<i>A magyar bel- és külpolitika főbb jellemzői</i>	– A rendszerváltoztatás óta eltelt időszak főbb fordulópontjai. – Magyarország a NATO-ban. – Közép-európai együttműködés: a	<u>Európai Unió,</u> Európai Tanács, Európai Unió Tanácsa, Európai Parlament, Európai Bizottság,	- különböző források alapján. – A rendszerváltoztatás óta parlamentbe jutott fontosabb pártok politikai profiljának és céljainak

Magyarország és az Európai Unió	visegrádi négyek.	schengeni egyezmény.	áttekintése.
	– Az európai integráció főbb állomásai: mélyítés és bővítés. – Az Európai Unió főbb szervei és működésük. – Magyarország csatlakozásának folyamata. – Az együttműködés eredményei és nehézségei. – Nemzetek Európája vagy föderatív Európa?	<i>Személyek:</i> Magyarország miniszterelnökei a rendszerváltoztatás óta (a legalább négy évig hivatalban lévő kormányfők). <i>Kronológia:</i> <u>1957 a római szerződés,</u> <u>1992 a maastrichti szerződés,</u> <u>1999</u>	– Magyarország nyugati integrációjának bemutatása a NATO és az Európai Unió működésének ismeretében. – Eltérő álláspontok bemutatása az Európai Unió működésének értékeléséről és jövőjéről. – Érvelés a közép-európai együttműködés mellett.
		<u>Magyarország belép a NATO-ba, 2004</u> <u>Magyarország belép az Európai Unióba, 2012 az Alaptörvény bevezetése.</u> <i>Topográfia:</i> <u>Brüsszel.</u>	

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- A magyar alkotmányozás, alkotmányjellegű törvények (pl. Aranybulla, Tripartitum / Corpus Juris Hungarici, Pragmatica Sanctio, áprilisi törvények) nyomán követése különböző nyomtatott és internetes források segítségével.
- Vita az Európai Unió szerepéről életünkben.

TÉMAKÖR: A magyarság és a magyarországi nemzetiségek a 20-21. században

JAVASOLT ÓRASZÁM: 6 óra

ISMERETEK ÉS FEJLESZTÉSI FELADATOK:

RÉSZLETES KÖVETELMÉNYEK			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
<i>A határon túli magyarok</i>	– A politikai rendszerek változásai és hatásaik a magyar kisebbség helyzetére. – Demográfiai jellemzők és	<i>Fogalmak:</i> <u>kitelepítés,</u> Beneš-dekrétum, lakosságcsere, falurombolás, kettős	– A határon túli magyar nemzeti közösségek küzdelmeinek áttekintése

	folyamatok. – Az asszimilációs politika megnyilvánulásai. – Autonómia és kisebbségi jogok kérdése. – Anyanyelvű oktatás és kultúra. – Magyarok a nagyvilágban – a szóránymagyarság.	állampolgárság, diszkrimináció, <i>Személyek:</i> <u>Esterházy János, Márton Áron,</u> Tőkés László. <i>Kronológia:</i> <u>1944–1945 magyarellenesség, 1990 fekete március.</u> <i>Topográfia:</i> Csúrog, Jarek, <u>Duna-delta,</u> Marosvásárhely, Székelyföld.	Trianontól napjainkig. – A kisebbségben élő magyarság egy kiemelkedő személyiségének bemutatása. – A magyarországi németek kitelepítésének felidézése források alapján. – A magyarországi romák helyzetének, problémáinak bemutatása napjainkban.
<i>A magyarországi nemzetiségek, a magyarországi cigányság</i>	– A politikai rendszerek változásai és hatásaik a nemzetiségek helyzetére. – A cigányok/romák 20–21. századi története. – Demográfiai jellemzők és folyamatok. – Kulturális autonómia és kisebbségi jogok a mai Magyarországon.		
	– Anyanyelvű oktatás és kultúra.		

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK:

- Népszámlálási adatok, statisztikai adatsorok segítségével a határon túli magyarság létszámadatainak a nyomon követése 1920-tól a közelmúltig, következtetések levonása az adatokból.
- Információk gyűjtése a magyar kisebbségek önszerveződésének, érdekvédelmének intézményeiről a 21. században.

Vizualis kultúra

VIZUÁLIS KULTÚRA HELYI TANTERV

A 9–10. évfolyamon a vizuális kultúra tantárgy alapóraszám: 68 óra

A 11. évfolyamon a művészetek műveltségterületen belül szabadon választhatóan évi 34 órában ugyanazon témakörökből az adott osztály képzési formájának függvényében kiemelt témákra bontva.

A 12. évfolyamon a média osztályokban évi 28 órában az adott osztály érdeklődésének, tapasztalati háttérének megfelelően választva az adott témaköröket.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	óraszám
Korszak, stílus, műfaj	12
Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet	10
A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás	8
Digitális képalkotás, közösségi média – Digitális tartalom-előállítás, személyesség	6
Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás	16
Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya	16
Összes óraszám:	68

Korszak, stílus, műfaj / 12 ÓRA

- Egy választott művészettörténeti korszakra, stílusirányzatra (pl. gótika, reneszánsz, barokk, realizmus, századforduló izmusai, op-art, pop-art, land-art, hiperrealizmus) jellemző probléma (pl. valósághoz, transzcendenshez, társadalmi vagy tudományos változásokhoz való viszony) kapcsán önálló információgyűjtés, a probléma, téma önálló értelmezése a vizualitás lehetőségeit is felhasználva (pl. fotósorozattal, poszterrel, prezentációval), reflektálva napjaink kifejezési nyelvére
- Adott vagy választott – vizuális művészet által is feldolgozott – problémák, jelenségek (pl. személyes, környezeti, tudományos, társadalmi, művészeti) önálló feldolgozása és tudatos, vizuális jellegű bemutatása (pl. prezentáció, hagyományos tabló, táblaképpel kísért kiselőadás) a szakszerű kutatás lépéseinek érvényesítésével (pl. cél megfogalmazása, információgyűjtés, beleértve a felhasznált forrás megjelenítését, elemzés, szelektálás, lényegkiemelés). A probléma/téma megfelelő, hatásos bemutatása érdekében az optimális műfaj, stílus, kifejezési eszköz megválasztása, tervezett felhasználása, csoportmunkában is
- Meglévő művészettörténeti tudás felhasználásával és célirányos megfigyelések, elemzések alapján reflektív alkotások létrehozása (pl. grafika, fotó, film, festmény, fotósorozat, kollázs), adott történelmi korok, korszakok jellemző problémáinak, jelenségeinek (pl. szabadság, érték, szakralitás, humánus, szülő-gyermek viszony, bűn, identitás, szépség) változását tükröző vizuális művészeti megjelenések megértése és mások számára is érthető bemutatása érdekében, mindezt csoportmunkában is

Kortárs művészeti jelenségek – Művészi koncepció, személyes és társadalmi üzenet / 10 óra

- A személyes érdeklődésben jelenlevő, társadalom- vagy természettudományos ismeretek által megalapozott absztrakt fogalmak megjelenítése jelen korunk képalkotó lehetőségeivel
- A XX. századi magyar szobrászat jelentősebb alkotásainak (Szervátius Tibor, Schaar Erzsébet, Borsos Miklós, Vilt Tibor, Melocco Miklós és Kovács Margit munkái) megismerése anyaghasználat és kifejezés tekintetében. Összefüggések keresése a művészi kifejezés és anyaghasználat kapcsolatában
- Szabad kísérletezés elvont tartalmak megjelenítésére önállóan tervezett anyaghasználattal alkotott plasztikus mű létrehozásával

A vizuális közlés hatásmechanizmusa – Vizuális információfeldolgozás / 8 óra

- Példák alapján a filmnyelv eszközeinek (pl. képkivágás, kameraállás, kameramozgás, fény, hang, vágás/filmidő) elemző vizsgálata során önálló következtetések megfogalmazása és a tapasztalatok felhasználása adott cél (pl. elbeszélés, figyelemfelhívás, tájékoztatás, ismeretterjesztés), illetve adott cél továbbgondolása (pl. rövidfilmek készítése az eltérő szereplők szemszögéből, antireklám/antikampányfilm, álhírműsor, fiktív ismeretterjesztő filmkészítés), mozgóképi megjelenések létrehozása érdekében csoportmunkában
- Egyszerű animációs technikák (pl. tárgymozgatás, papírkivágás, homokba rajzolás) felhasználásával változatos célokat következetesen szolgáló mozgókép (pl. reklámfilm, zenei klip, adott vers inspirálta filmetűd) elkészítése csoportmunkában, és a produktum közös értelmezése, értékelése
- Példák alapján a mozgókép hatásmechanizmusának elemző vizsgálata különféle szempontok alapján (pl. hangulatkeltés, montázs, sztereotípiák, eredeti megoldások, célközönség elérése)
- A tapasztalati valóság és a médiában megjelenő reprezentált valóság összehasonlító vizsgálata és önálló bemutatása különböző mediális megjelenések esetében (pl. hírműsor/hírportál, tévéreklám, valóságshow, dokumentumfilm)

Digitális képalkotás, közösségi média – tartalom-előállítás, személyesség / 6 óra

- Többféle célt (pl. oktatás, szórakozás, információszolgáltatás, közösségépítés) szolgáló, választott online tartalom, megjelenés elemző vizsgálata a vizuális jellemzők leírása és elemzése céljából, egyénileg és csoportmunkában is
- Választott, személyes tartalmakat bemutató online megjelenések (pl. blog, vlog, személyes profil közösségi médiában) elemzése vizualitás és tartalomszervezés (pl. kép és szöveg aránya, menürendszer/címek és tartalmak megfelelése, színek kommunikációs funkciója, interaktivitás, hipertextualitás) szempontjából, és a tapasztalatok bemutatása és megvitatása egyénileg vagy csoportmunkában
- A sztárjelenség kulturális hátterének elemző vizsgálata példák alapján, a tapasztalatok felhasználása játékos feladatokban (pl. fiktív szuperhős bemutatása különböző vizuális eszközökkel, szelfikészítés különböző kifejezési szándék érdekében, youtuber-témák gyűjtése különböző szempontok szerint, vlog készítése szokatlan/abszurd témában), a személyes célok következetes alkalmazása érdekében (pl. profilkészítés, kreatív „instasztori” készítése)

Design, divat, identitás – Tervezett környezet, azonosulás / 16 óra

- Az építészettörténet különböző korszakaiból (pl. ókor, romanika, gótika, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, eklektika, szecesszió, modern, posztmodern, kortárs) választott példák összehasonlító vizsgálata, csoportosítása különböző szempontok szerint (pl. funkció, szerkezet, építőanyag, térlefedés, tömeg, homlokzattagolás), a tapasztalatok különböző játékos vizuális megjelenítésével (pl. gyors szabadkézi rajz, alaprajz rekonstruálása, makett készítése)
- Az organikus építészet célkitűzéseinek és formanyelvének (Le Corbusier, Hundertwasser, Gaudi) megfigyelése után valós vagy fiktív gyárépület rajzának kreatív, funkcióváltóztató átalakítása rajzban
- Kós Károly, Makovecz Imre és Csete György munkásságának megismerése után közösségi tér és környezetének megtervezése organikus szemlélettel. A tervek alapján makett készítése szabadon választott anyag- és eszközhasználattal
- Személyes példák alapján az aktuális divatot és annak rövid távú változásait befolyásoló tényezők (pl. tárgyi környezet, fogyasztói szokások, társadalmi-gazdasági-kulturális háttér) elemző vizsgálata kreatív feladatokban (pl. stíluslap készítése, karakterteremtés adott szempontoknak megfelelően, fiktív brand tervezése adott cél érdekében) a saját identitás erősítése céljából
- A XIX-XX. századi magyar tárgykultúra egy-egy jellemző termékének, gyártójának (pl. Zsolnay épületkerámia, Hollóházi és Herendi porcelán, Csepel biciklik és motorkerékpárok, Ikarusz busz, Kandó mozdony, Ganz gépgyártás, Tisza cipő) megismerése és társakkal való megismertetése prezentáció formájában. Az adott termék formatervezésében tetten érhető társadalmi vonatkozások, a forma és funkció viszonya, a termékek ikonikus jellegének, az e mögött álló okok, a kultúrkörben betöltött szerep bemutatása. A fentiekből választott témakör tárgyának értelmezése és alkotómunkában történő újrafogalmazása. A tervezett és létrehozott alkotásban saját korunk elvárásaira való reagálás

Környezet és fenntarthatóság – Természeti és tervezett környezet egyensúlya / 16 óra

- Lokális vagy globális környezeti problémára (pl. természet, levegő, víz, fény, közlekedés, fogyasztói szemlélet, nagyvárosi lét, civilizációs fenyegetettség) reflektáló alkotás, produktum (pl. köztéri alkotás, akció, interaktív tér, esemény, szerkezet, közösségi médium kampány, installáció) tervének, makettjének létrehozása. A tervek megfelelő elkészítése érdekében a választott probléma (pl. vízpocsékolás, ballagók lufieregetése, szemetes járda, buszmegálló-rongálás), helyszín (pl. település, köztér, parkoló, víztorony, iskola) és az ideális megjelenítés eszközeinek (pl. eseményművészet, reklám, látvány, hang, filmnyelvi eszközök) tanulmányozása, felmérése egyénileg és csoportmunkában
- A történeti korok és a modern társadalmak környezetalakítási jellemzőinek mérlegelő felhasználásával, esztétikai és funkcionális szempontok érvényesítésével saját, közvetlen környezetben megoldásra váró környezeti problémák (pl. kocogók, futók számára megfelelő hely, szemetgyűjtés, -tárolás, csomagolóanyagok mennyiségének csökkentése) megoldásához tervek, koncepciók elkészítése, csoportmunkában is, a koncepció jól értelmezhető vizuális és szöveges bemutatásával
- A fenntarthatóság és környezettudatosság irányelveinek megfelelő ideális élettér (pl. lakás, kert, park, falu, város, iskola, úthálózat) természeti és épített, tárgyi környezetének harmóniájára, egyensúlyára fókuszáló tervezés (pl. környezetbe olvadó építészet, land art),

- a kortárs környezetalakítás jellemzőinek, a designgondolkodás problémamegoldásra ösztönző lehetőségeinek inspiratív felhasználásával, csoportmunkában is
- A műemlékvédelem korszerű irányelveinek megismerése. A lakóhelyen vagy annak környékén található, felújításra váró épületről prezentáció tartása az épületet konzerváló vagy funkcióváltó átépítéssel kapcsolatban.

6. sz. melléklet: Az osztályozóvizsga/javítóvizsga/különbözeti vizsga tantárgyankénti, évfolyamonkénti követelményei - 2020 NAT szerint

Állampolgári ismeretek
OV, KV, JV témakörök

12. évfolyam

Témakörök:

1. A család, a családi szocializáció
2. A család gazdálkodása és pénzügyei
3. Szabadság és felelősség; jogok és kötelezettségek, a társadalmi felelősségvállalás
4. Nemzet, nemzettudat; lokálpatriotizmus, hazafiság, honvédelem
5. A magyar állam intézményei; az állam gazdasági szerepvállalása
6. A mindennapi ügyintézés területei és megszervezése
7. Fogyasztóvédelem, környezet- és természetvédelem
8. Bankrendszer, hitelfelvétel
9. Vállalkozás és vállalat

Angol nyelv

(Az azonos évfolyamon lévő csoportok haladási tempója eltérhet. Minden esetben szükséges egyeztetni az érintett szaktanárral a sikeres vizsga érdekében.)

9. osztály

(a 2020-as NAT-tal kompatibilis, Solutions Elementary 3rd Edition))

1. félév (Units 1-5)

Vocabulary	Grammar
Family members Describing people Writing: A personal profile	Present Simple
Daily Routine Giving advice (feelings) Writing: An announcement	have to adverbs of frequency
Clothes Making arrangements (making plans) Writing: An informal e-mail	Making arrangements Present Continuous
Food In a restaurant Writing: an invitation	there is /there are some/any (how) much, (how) many, a lot of, (a) few, (a) little
Places in towns and cities Asking for and giving directions Writing: An article	Comparatives Superlatives

2. félév (Units 6-9)

Vocabulary	Grammar
Wild animals Photo description (natural world) Writing: A postcard	Past Simple Past Simple : be and can
Computing, technology In a shop (prices) Writing: A narrative	Past Simple: irregular verbs
Sports and hobbies Negotiating (Athletics events)	going to will future

Writing: An informal letter	
Furniture, parts of a home Photo comparison (rooms) Writing: A description	Present Perfect

10.osztály

(a 2020-as NAT-tal kompatibilis Solutions Pre-intermediate 3rd Edition.)

1. félév (units 1-5):

Vocabulary	Grammar
Describing feelings Narrating events (summer activities) Writing: A description of an event	Past Simple
Landscapes Photo description (feelings) Writing: An invitation	Past Continuous
Films and TV programmes Reaching an agreement (likes and dislikes) Writing: An informal letter	Quantity must, mustn't, needn't, don't have to
Weather Photo comparison (in the street) Writing: An article	Comparison Superlative adjectives too and enough
Jobs Choosing a job (personal qualities) Writing: An application letter	will and going to first conditional

2. félév (Units 6-9):

Vocabulary	Grammar
Visitor attractions Planning a holiday (tourist attractions) Writing: A holiday blog	Present Perfect Past Simple vs Present Perfect
Shops and services Photo comparison and presentation Writing: An opinion essay	Second Conditional Past Perfect
Crimes and criminals Photo description and comparison (crimes) Writing: An e-mail	Reported Speech

Technology, gadgets Making a complaint (gadgets) Writing: A formal letter	The Passive
---	-------------

11.osztály

(a 2020-as NAT-tal kompatibilis Solutions Intermediate 3rd Edition.)

1. félév (Units 1-5):

Vocabulary	Grammar
Stages of life, life events Role-play (exchange programmes) Writing: A message	Past Simple, Past Continuous, Past Perfect used to
Free time activities and sports Stimulus-based discussion (adventure activities) Writing: A blog post	Present Perfect vs Simple Past Present Perfect Continuous
Parts of the body, Accidents and injuries Photo description (people) Writing: An opinion essay	Speculating and predicting Future Continuous Future Perfect
Describing houses and homes Photo comparison and discussion (in the house) Writing: An informal e-mail	Comparison Second Conditional
Computing Photo comparison (school subjects) Writing: An internet forum post	Quantifiers Modals in the past

2. félév (Units 6-9):

Vocabulary	Grammar
Describing character Guided conversation (job interview) Writing: A for and against essay	Present Perfect Past Simple vs Present Perfect
Art forms, artistic activities Photo comparison and role-play (cultural events) Writing: A book review	The Passive have/has done
On the phone Photo description (emergency) Writing: A narrative	Reported Speech Reported Questions

Travelling and transport Guided conversation (holiday activities) Writing: A formal letter	Third Conditional Participle Clauses
--	---

12.évfolyam

amennyiben angol érettségit tervez

A korábban részleteztetek, azok rendszerezése, kiegészítése a következők szerint:

Érettségi vizsga követelmények

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakovetelmenyek2024/elo_id_nyelv_2024_e.pdf
(2023. 06. 19.) alapján

Témakörök

1. Személyes vonatkozások, család

A vizsgázó személye, életrajza, életének fontos állomásai; Családi élet, családi kapcsolatok; A családi élet mindennapjai, otthoni teendők; Személyes tervek

2. Ember és társadalom

A másik ember külső és belső jellemzése; Baráti kör; A tizenévesek világa: kapcsolat a kortársakkal, felnőttekkel; Ünnepek, családi ünnepek; Öltözködés, divat; Hasonlóságok és különbségek az emberek között

3. Környezetünk

Az otthon, a lakóhely és környéke (a lakószoba, a lakás, a ház bemutatása); A lakóhely nevezetességei, szolgáltatások, szórakozási lehetőségek; A városi és vidéki élet összehasonlítása; Növények és állatok a környezetünkben; Környezetvédelem a szűkebb környezetünkben: Mit tehetünk környezetünkért vagy a természet megóvásáért?; Időjárás

4. Az iskola

A saját iskola bemutatása (sajátosságok, pl. szakmai képzés, tagozat); Tantárgyak, órarend, érdeklődési kör, tanulmányi munka; A nyelvtanulás, a nyelvtudás szerepe, fontossága, internetes böngészés; Az iskolai élet tanuláson kívüli eseményei, iskolai hagyományok

5. A munka világa

Diákmunka, nyári munkavállalás; Pályaválasztás, továbbtanulás vagy munkába állás

6. Életmód

Napirend, időbeosztás; Az egészséges életmód (a helyes és a helytelen táplálkozás, a testmozgás szerepe az egészség megőrzésében, testápolás); Étkezési szokások a családban; Ételek, kedvenc ételek; Étkezés iskolai menzán, étteremben, gyorsétteremben; Gyakori betegségek, sérülések, baleset; Gyógykezelés, háziorvos, szakorvos, kórház

7. Szabadidő, művelődés, szórakozás

Szabadidős elfoglaltságok, hobbi; Színház, mozi, koncert, kiállítás stb.; Sportolás, kedvenc sport, iskolai sport; Olvasás, rádió, tévé, video, számítógép internet; Kulturális és sportesemények

8. Utazás, turizmus

A közlekedés eszközei, lehetőségei, a tömegközlekedés; Nyaralás itthon és külföldön; Utazási előkészületek, egy utazás megtervezése, megszervezése; Az egyéni és társas utazás előnyei és hátrányai

9. Tudomány és technika

Népszerű tudományok, ismeretterjesztés; A technikai eszközök szerepe a mindennapi életben

10. Gazdaság

Családi gazdálkodás; A pénz szerepe a mindennapokban; Vásárlás, Szolgáltatások (pl. posta, bank), online szolgáltatások igénybevétele

Nyelvtani szerkezetek

Articles,	Present Simple Passive,	Going to,
Nouns,	Present Progressive,	Reported Speech,
Adjectives,	Present Perfect Simple,	Questions, Commands,
Possession,	Past Simple,	Requests
Adverbs,	Past Simple Passive,	Conditional Clauses 1,2
Prepositions,	Present Perfect Passive,	Wish
Linking words,	Present Perfect	Relative Clauses,
Verb forms (Infinitive,	Progressive,	Time clauses,
Gerund, Participles)	Past Progressive,	Question tags,
Modal auxiliaries,	Past Perfect,	Clauses of purpose,
Modal verbs,	Future will,	reason, result, time
Present Simple,	Passive Future,	Causative form

Kommunikációs helyzetek

1. Áruházban, üzletben, piacon (vevő)
2. Családban, családnál, baráti körbe (vendéglátó, vendég, családtag)
3. Étteremben, kávéházban, vendéglőben (vendég, egy társaság tagja)
4. Hivatalokban, rendőrségen (ügyfél, állampolgár)
5. Ifjúsági szálláson, campingben, panzióban, szállodában (vendég)
6. Iskolában (tanuló, iskolatárs)
7. Kulturális intézményben, sportlétesítményben, klubban (vendég, látogató, egy társaság tagja)
8. Országhatáron (turista)
9. Orvosnál (beteg, kísérő)

10. Szolgáltató egységekben- fodrász, utazási iroda, jegyiroda, benzinkút, bank, posta, cipész, gyógyszerár stb. (ügyfél)
11. Szünidei munkahelyen (munkavállaló)
12. Tájékozódás az utcán, útközben (helyi lakos, turista)
13. Telefonbeszélgetésben (hívó és hívott fél)
14. Tömegközlekedési eszközökön- vasúton, buszon, villamoson, taxiban, repülőn, hajón (utas, útítárs)

Angol nyelv

Felnőttoktatás-Esti gimnáziumi tagozat

9. évfolyam – Solutions elementary Third edition: Introduction + Unit: 1-4

I. félév

Témakörök:

1. Family: siblings' rivalry
2. Best friends
3. Daily routine
4. Housework
5. School

Nyelvtani szerkezetek:

1. To be, have got
2. Can
3. Articles: a, an, the
4. Demonstrative pronouns: this, that, these, those
5. Present simple tense
6. Adverbs of frequency
7. Modal auxiliary: Have to, should

Nyelvhasználat, funkció:

1. Saját magunk, család, barátok bemutatása

2. Napirend bemutatása (hétköznapi, hétvége)
3. Házimunkák felosztása a saját családban, tipikus férfi/női házimunkák kategorizálása
4. Iskola bemutatása: tantárgyak, események, tanítás utáni tevékenységek, specializációk
5. Tanácsadás különböző helyzetekben
6. Személyes profil írása
7. Felhívás megírása különböző eseményekre

II. félév

Témakörök:

1. Clothes and fashion
2. Food and eating habits
3. People and society: teenage problems and pressures
4. Shopping (for food)

Nyelvtani szerkezetek:

1. Present continuous tense
2. Present continuous for future arrangements
3. Contrast: Present simple vs. present continuous
4. There is / There are
5. Some, any
6. How much / How many, much, many, a lot of, a few, a little
7. Would like
8. Countable – uncountable nouns

Nyelvhasználat, funkció:

1. Ruházat bemutatása
2. Közös program megszervezése
3. Baráti email megírása (megköszönő levél)
4. Vásárlási lehetőség bemutatása
5. Kedvenc étel bemutatása (hozzávalók)
6. Étkezési szokások bemutatása (étteremben)
7. Étel rendelése étteremben

8. Meghívás írása, elfogadása, visszautasítása

10. évfolyam - Solutions elementary Third edition: Introduction + Unit 5-9

I. félév

Témakörök:

1. Environment: city vs. country
2. Travelling and transport in a city
3. Environment: animals, endangered species
4. Environment: geographical features, landscapes
5. Holiday

Nyelvtani szerkezetek:

1. Prepositions of place and movement
2. Comparatives
3. Superlatives
4. Past simple tense – regular verbs

Nyelvhasználat, funkció:

1. Saját lakóhely bemutatása
2. Városi közlekedés leírása
3. Útbaigazítás
4. Kedvenc állat bemutatása, felelős állattartás
5. Képleírás
6. Képeslap írása

II. félév

Témakörök:

1. Computing
2. People and society: social media campaigns
3. Money: prices

4. Sports and hobbies
5. Environment: Home, furniture

Nyelvtani szerkezetek:

1. Phrasal verbs
2. Past simple tense – irregular verbs
3. Adverbs
4. Future going to
5. Future will
6. Noun suffixes
7. Too + adjectives
8. Present perfect tense

Nyelvhasználat, funkció:

1. Elektronikai eszköz vásárlása
2. Történet elmesélése
3. Szabadidős tevékenység bemutatása
4. Közös program egyeztetése
5. Baráti levél írása
6. Saját lakás, ház bemutatása
7. Fényképek összehasonlítása: irányított témakifejtés

11. évfolyam

Oxford Exam Trainer – Rézműves Zoltán, Bridget Viney, Gareth Davies, OUP, 2018
OET: UNIT 1-7

I félév – OET – UNIT 1-4

Témakörök

1. Személyes vonatkozások, család

család, életszakaszok, családi ünnepek, kapcsolatok, közös időtöltés

2. Ember és társadalom

külső megjelenés, személyiségjegyek, érzések, érzelmek, társadalom és politika

3. Környezetünk

bútorok és berendezési tárgyak, egy otthon bemutatása, házimunka, szomszédság, lakásbérlet

4. Iskola

iskolai élet, nyelvtanulás, oktatási rendszer

Nyelvtan

1. Jövő idők: egyszerű jövő, folyamatos jövő, be going to szerkezet, jövő idő kifejezése folyamatos jelennel és egyszerű jelennel
2. Időhatározók prepozíciói: in, at, on
3. Helyhatározók prepozíciói: in, at, on
4. Melléknevek: szinonimák, ellentétek, -ed/-ing végződésű melléknevek
5. Névelők: a/an/the/-
6. Utókérdés: question tags
7. Kötszavak: and, but although, though, so, because, as, untill/till, after, before, while, when
8. Befejezett jelen idő
9. Befejezett folyamatos jelen idő
10. Határozatlan névmások: some-, any-, no-, every- + one/body, thing, where
11. Egyszerű múlt idő
12. Folyamatos múlt idő
13. Befejezett múlt idő
14. Valaha: used to

Kommunikációs helyzetek (functions)

1. Családban, baráti körbe (vendéglátó, vendég)
2. Hivatalokban, rendőrségen (ügyfél, állampolgár)
3. Iskolában (tanuló, iskolatárs)
4. Telefonbeszélgetésben (hívó és hívott fél)

II. félév UNIT 5-7

Témakörök

5. A munka világa

foglalkozások, munkafajták, mesterségek, munkavállalás

6. Gazdaság

családi pénzügyek, megtakarítás és banki ügyek, vásárlás és fizetés, hirdetések, vásárlói panasz

7. Életmód

napi rutin, táplálkozás és étrend, mozgás, betegségek és sérülések, kórházban

Nyelvtan

1. Főnevek: megszámlálható, megszámlálhatatlan, többesszám
2. Mennyiség kifejezése: some, any, a lot (of), lots (of), many, much, a few, few, a little, little, whole, all
3. Szenvedő szerkezet: jelen, múlt, jövő
4. Műveltetés: have sg, done
5. Szóképzés: mesterségek, foglalkozások

6. Szóképzés: *prefixes*
7. Kötőszavak: *so, such, in order to, so as to*
8. Függő beszéd
9. Függő kérdés
10. Függő felszólítás
11. Visszaható névmások: *myself ..., each other, one another*

Kommunikációs helyzetek (functions)

1. Áruházban, üzletben, piacon (vevő)
2. Étteremben, kávéházban, vendéglőben (vendég, egy társaság tagja)
3. Orvosnál (beteg, kísérő)
4. Szolgáltató egységekben- fodrász, utazási iroda, jegyiroda, benzinkút, bank, posta, cipész, gyógyszertár stb (ügyfél)
5. Szünidei munkahelyen (munkavállaló)

12. évfolyam

Oxford Exam Trainer – Rézműves Zoltán, Bridget Viney, Gareth Davies, OUP, 2018

OET: UNIT 8-12

korábbi érettségi feladatok az OH honlapjáról (2017-től)

I. félév: UNIT 8-10

Témakörök

1. Uzatás, turizmus
utazás, üdülés, szállás, közlekedési eszközök, szállodában
2. Szabadidő, kultúra, szórakozás
hobbik és érdeklődési körök, művészet és irodalom, szórakozás, tömegkommunikációs eszközök, kulturális események, fesztiválok, sport és versenyek, helyszínek és felszerelés, extrém sportok

Nyelvtan

1. Feltételes mód: 0., 1., 2. feltétel
2. *Both, either, neither* használata
3. *Every, each* használata
4. *Another, other* használata
5. Módbeli segédigék: *must, have to, mustn't, don't have to, should, shouldn't, ought to, can, could, shall, would like*
6. Függő beszéd: közvetett kérdések
7. Melléknév fokozás: közép, felsőfok, *than, not as/not so ... as, minél ... annál*
8. *Too, enough* használata
9. *Howm what* + melléknév használata

Kommunikációs helyzetek (functions)

1. Hivatalokban, rendőrségen (ügyfél, állampolgár)

2. Ifjúsági szálláson, campingben, panzióban, szállodában (vendég)
3. Kulturális intézményben, sportlétesítményben, klubban (vendég, látogató, egy társaság tagja)
4. Országhatáron (turista)
5. Tájékozódás az utcán, útközben (helyi lakos, turista)
6. Tömegközlekedési eszközökön- vasúton, buszon, villamoson, taxiban, repülőn, hajón (utas, útítárs)

II. félév: UNIT 11-12, korábbi érettségi feladatok az OH honlapjáról (2017-től)

Témakörök

3. Tudomány és technika
technika a mindennapokban, infokommunikációs technológiák, találmányok és felfedezések, úrkutatás

4. Környezetünk
földrajzi jellemzők, időjárás és klíma, természeti katasztrófák, állatok és növények, környezeti problémák

Nyelvtan

1. Vonatkozó mellékmondatok: bővítő, kijelölő
2. Birtoklás kifejezése: 's, of
3. Módbeli segédigék: may, might, must (bizonyára), can't (nem lehet)
4. *There, it* mint a mondat alanya

Kommunikációs helyzetek (functions)

1. Áruházban, üzletben, piacon (vevő)
2. Hivatalokban, rendőrségen (ügyfél, állampolgár)
3. Telefonbeszélgetésben (hívó és hívott fél)

Beszédtechnika

(a dráma osztályban/osztályrészben)

9. évfolyam

I. félév

Montágh Imre és/vagy Thoroczkay Miklósné beszédtechnika témájú könyveiből választott:

- 3 db légzőgyakorlat bemutatása
- 3 db hangadó gyakorlat bemutatása
- 5 db nyelvtörők bemutatása
- 2 db artikulációt fejlesztő vers bemutatása
- 2 db hangsúlygyakorlat versben vagy szövegben.

A gyakorlati vizsgaanyagot a tanuló előzetesen egyeztesse a beszédtechnika tanárral.

II. félév

Beszédtechnika portfólió összeállítása.

Tartalma:

- 5 db vers gyűjtése, mely alkalmas szöveges légzőgyakorlatként történő bemutatásra
- 25 db nyelvtörő gyűjtése
- 5 db kortárs vers választása, mely artikulációs gyakorlatnak felel meg
- 5 db klasszikus vers választása, mely artikulációs gyakorlatnak felel meg
- 2 db párbeszédet tartalmazó szövegrészlet (felolvasva maximum 2 perc)

A portfólió bemutatása és megvédése a gyakorlati vizsgán történik. A portfólióból a beszédtechnika tanár által választott gyakorlatok bemutatása történik.

10. évfolyam

I. félév

Montágh Imre és/vagy Thoroczkay Miklósné beszédtechnika témájú könyveiből választott:

- 3 db légzőgyakorlat bemutatása pótlevegőztetés technikájának bemutatásával
- 3 db hangadó gyakorlat bemutatása
- 10 db nyelvtörők bemutatása
- 2 artikulációt fejlesztő vers bemutatása
- 2 hangsúlygyakorlat versben vagy szövegben.

A gyakorlati vizsgaanyagot a tanuló előzetesen egyeztesse a beszédtechnika tanárral.

II. félév

Beszédtechnika portfólió összeállítása.

Tartalma:

- 5 db vers gyűjtése, mely alkalmas szöveges légzőgyakorlatként történő bemutatásra
- önállóan írt 15 db mondat, mely rezonanciafokozásra, hangelőrehozás gyakorlására alkalmas
- 25 db nyelvtörő gyűjtése
- 5 db kortárs vers választása, mely artikulációs gyakorlatnak megfelel
- 5 db klasszikus vers választása, mely artikulációs gyakorlatnak megfelel
- 2 db párbeszédet tartalmazó szövegrészlet (felolvasva maximum 2 perc)

A portfólió bemutatása és megvédése a gyakorlati vizsgán történik. A portfólióból a beszédtechnika tanár által választott gyakorlatok bemutatása történik.

Biológia

Biológia a 2020/2021.tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve

9. évfolyam témakörei

I. félév

A BIOLÓGIA TUDOMÁNYA

1. Bevezetés a biológiába
2. A biológiai kutatás

AZ ÉLET EREDETE ÉS SZERVEZODÉSE

3. Az élet megjelenése a Földön
4. A szerveződési szintek
5. A vírusok
6. Az egysejtű szerveződés egyik formája, a prokarióta
7. Az egysejtű szerveződés másik formája, az eukarióta sejt
8. A soksejtű szerveződés formái: a növények, az állatok és a gombák

SEJTEK, SZÖVETEK, SZERVEK

9. A sejtplazma és a biológiai membránok
10. Anyagforgalom a sejtmembránon keresztül
11. A sejtmag
12. A sejtciklus és sejtosztódás
13. A növények szövetei
14. A növények önfenntartó szerveinek felépítése és működése
15. A növényi szaporítószervek evolúciója, felépítése és működése
16. A növények önfenntartó működései
17. A növények életfolyamatainak összehangolása
18. A növények szaporodása és egyedfejlődése
19. Az állatok szövetei
20. Az állatok kültakarója
21. Az állatok mozgási szervrendszere
22. Az állatok táplálkozási szervrendszere
23. Az állatok légzési szervrendszere
24. Az állatok anyagszállító szervrendszere

- 25. Az állatok kiválasztó szervrendszere
- 26. Az állatok szaporító szervrendszerei és egyedfejlődésük
- 27. Az állatok életműködéseinek szabályozása

ETOLÓGIA

- 28. Viselkedés az élővilágban
- 29. Az állatok tanult magatartásformái
- 30. Az állatok kommunikációja és önfenntartó viselkedése
- 31. Az állatok szaporodási viselkedése

ÉLETKÖZÖSSÉGEK

- 32. Az egyed feletti szerveződési szintek
- 33. A napsugárzás mint ökológiai tényező
- 34. A levegő és a víz hatása az élőlényekre
- 35. A talaj hatása az élőlényekre
- 36. A populációk szerkezete
- 37. A populációk mennyiségi változásai
- 38. A populációk kölcsönhatásai
- 39. A társulások
- 40. A társulások időbeli változásai
- 41. Az ökoszisztémák mint biológiai rendszerek
- 42. Az ökoszisztémák anyag (és energiaforgalma)
- 43. A bioszféra
- 44. A bioszféra és a környezetvédelem

II. félév

A KÁRPÁT-MEDENCE TERMÉSZETI ÉRTÉKEI

- 45. A Kárpát-medence élettelen környezeti jellemzői
- 46. A Kárpát-medence élővilága
- 47. A hazai fás társulások főbb típusai
- 48. A hazai fátlan társulások főbb típusai
- 49. A hazai társulások állatvilága
- 50. Természetvédelem Magyarországon

FENNTARTHATÓSÁG

- 51. A globális gondolkozás megjelenése
- 52. Az ökológiai lábnyom
- 53. A harmonikus (fenntartható) fejlődés
- 54. A nagyvárosok kihívásai
- 55. A biztonságos energiaellátás kérdése
- 56. A globális klímaváltozás
- 57. Faj- és diverzitáspusztulás
- 58. Növényvédelem, állatvédelem

GENETIKA

- 59. Az öröklődés alaptörvényei (mendeli törvények)
- 60. A domináns-recesszív öröklésmenet
- 61. Az intermedier és a kodomináns öröklésmenet
(62-63. Emelt szint miatt nem ide tartozik)
- 64. Nemhez kötött öröklődés
- 65. Kapcsolt öröklődés
- 66. Mennyiségi jellegek öröklése

EVOLÚCIÓ

- 67. Az evolúció.
- 68. Rátermettség és szelekció
- 69. A fajok kialakulása adaptív evolúcióval
- 70. A nem adaptív evolúció
- 71. Az evolúció közvetlen bizonyítékai
- 72. Az evolúció közvetett bizonyítékai
- 73. Az ember evolúciója

RENDSZERBIOLÓGIA ÉS EVOLÚCIÓ

- 74. Az ember és a természet
- 75. A biológia és a társadalom
- 76. Az evolúció mint a biológiai rendszerek változásának alaptörvénye

10. évfolyam

I. félév:

BIOKÉMIAI ISMERETEK

1. A biogén elemek és a szerves biogén vegyületek
2. Oxigéntartalmú szerves vegyületek
3. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek
4. A lipidek
5. A szénhidrátok
6. A fehérjék
7. A nukleinsavak
8. Az anyagcsere általános jellemzői
9. A szénhidrátok felépítése, a fotoszintézis
10. Energianyerő folyamatok a sejtben I. A biológiai oxidáció
11. Energianyerő folyamatok a sejtben II. Az erjedés
12. Az öröklődés molekuláris alapjai
13. A fehérjék bioszintézise, a genetikai kódszótár használata
14. A gének megváltozásai, a mutációk
15. A genetikai változékonyság. A génműködések szabályozása
16. Géntechnológia
17. A klónozás és a GMO szervezetek, bioetika
18. Az emberi genom

AZ EMBER SZERVEZETE ÉS MŰKÖDÉSE

Belső környezet, mozgás

19. Az emberi test, testalkat, testkép
20. Egészség és betegség. Belső egyensúly, homeosztázis
21. A legfontosabb orvosdiagnosztikai eljárások
22. A vér
23. Az ember keringési rendszere
24. Az immunrendszer működése
25. A keringési rendszer és az immunrendszer egészségtana

II. félév

- 26. A légzés szervrendszere
- 27. A légzőrendszer egészségtana
- 28. A táplálkozás szervrendszere
- 29. Az egészséges táplálkozás
- 30. A táplálkozási szervrendszerének egészségtana
- 31. A kiválasztás szervrendszere
- 32. A bőr
- 33. A mozgás szervrendszere I. A vázrendszer
- 34. A mozgás szervrendszere II. Az izomrendszer

Szabályozás, Érzékszervek

- 35. A szabályozás működési elve
- 36. A hormonális szabályozás
- 37. A hormonális szabályozás egészségtana
- 38. Az idegi szabályozás működési elve
- 39. Az érzékszervek. A látás
- 40. Hallás, egyensúlyozás. Íz-, szag- és hőérzékelés
- 41. Az idegrendszer felépítése
- 42. A szomatikus szabályozás
- 43. A vegetatív szabályozás
- 44. Az idegrendszer egészségtana
- 45. Az emberi viselkedés biológiai alapjai
- 46. A testi és lelki egyensúly harmóniája
- 47. Mentális betegségek, függőségek

Szaporodás. Egyedfejlődés

- 48. Az emberi nemek. A férfi nemi működések
- 49. A női nemi működések

50. A magzati élet

51. A posztembrionális fejlődés

52. A családtervezés

53. Az egészségügyi rendszer működése

54. Elsősegélynyújtási alapismeretek

Digitális kultúra

Nappali és Esti Tagozat 9-11. évfolyam, a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve

OSZTÁLYOZÓVIZSGA TÉMAKÖRÖK

Javasolt tankönyvek és online tananyag:

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/OH-DIG09TA>

<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/informatika/informatika/informatika-9-12-evfolyam>

Informatika középszintű érettségi –Youtube

<http://informatika.gtportal.eu/>

<https://ecdlweb.hu/>

Devecz Ferenc - Juhász Tibor - Kévés Rita - Reményi Zoltán - Siegler Gábor - Takács Barnabás: Irány az ECDL! Irány a középszintű érettségi!

9. OSZTÁLY

1. Szövegszerkesztés

Karakterformázás

Bekezdésformázás

Körlevél

Stílusok

2. Számítógépes grafika, képfeldolgozás

Pixelgrafikus ábrázolás

3. Multimédiás dokumentumok készítése

Elméleti fogalmak, adatvédelem

4. Számítógépes grafika, vektorgrafika

A vektorgrafikus ábrázolás alapfogalmai

GeoGebra

5. Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata

A programozás fogalma

Változók

Számok, karakterláncok

Elágazások

Ciklusok

6. Mobiltechnológiai ismeretek

Mobil informatikai eszközök

Az okostelefonok biztonságos használata

Oktatóprogramok

7. Táblázatkezelés

Számok, szövegek, logikai kifejezések kezelése

Diagramkészítés

8. Az információs társadalom, e-Világ

Felhőszolgáltatás

9. Online kommunikáció

Online kommunikációs eszközök

Elektronikus levelezés

10. A digitális eszközök használata

A modern digitális eszközök működése

A digitális eszközök főbb egységei

Operációs rendszerek

Fájlok kezelése, megosztása

10. OSZTÁLY

1. Táblázatkezelés

Problémamegoldás táblázatkezelővel

Statisztikai számítások, egyenletek megoldása

2. Online kommunikáció

Digitális lábnyom

Viselkedés online közösségben

3. Publikálás a világhálón

Dinamikus honlap létrehozása és publikálása

4. Az információs társadalom, e-Világ

E-szolgáltatások

Az információs társadalom problémái

5. Algoritmizálás és programozási nyelv használata

Elemi adattípusok

Elágazások

Ciklusok, listák

6. A digitális eszközök használata

Operációs rendszerek

Fájlkezelés, felhőszolgáltatások

Alkalmazások telepítése

Vírusvédelem

11. OSZTÁLY

1. Szövegszerkesztés

Nagy dokumentumok hatékony szerkesztése

Online szövegszerkesztés

2. Táblázatkezelés

Matematikai és pénzügyi számítások

Adatok kiválogatása szűréssel

Feltételtől függő számítások

3. Adatbázis-kezelés

Információ kinyerése az adattáblákból

Logikai műveletek a lekérdezésben

Rendezés

4. Információs társadalom, e-világ

Mesterséges intelligencia

Kriptográfiai alapfogalmak

Adatvédelem böngészés közben

5. Online kommunikáció

Kommunikáció az interneten

6. Algoritmizálás, formális programozási nyelv használata

7. Digitális eszközök használata

Informatikai hálózatok

Felhőszolgáltatások

Digitális kultúra

Felnőttoktatási tagozat ESTI munkarend 9-10-11. évfolyam, a 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve

OSZTÁLYOZÓVIZSGA TÉMAKÖRÖK

Javasolt tankönyvek és online tananyag:

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/site/kiadvany/OH-DIG09TA>

<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/informatika/informatika/informatika-9-12-evfolyam>

Informatika középszintű érettségi –Youtube

<http://informatika.gtportal.eu/>

<https://ecdlweb.hu/>

Devecz Ferenc - Juhász Tibor - Kévés Rita - Reményi Zoltán - Siegler Gábor - Takács Barnabás: Irány az ECDL! Irány a középszintű érettségi!

9. osztály (34)

I. félév

Információs társadalom

Az információ megjelenési formái, jellemzői

Az hitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai

A személyes adatok védelmének fontosabb szabályai

Személyhez köthető információk és azok védelme

Digitális eszközök használata

A digitális eszközök főbb egységei

Állományok kezelése és megosztása a felhőben

Online kommunikáció

Az online kommunikáció jellemzői

Az online közösségek szerepe, működése, veszélyei

Szövegszerkesztés

Karakter- és bekezdésformázás

Objektumok beillesztése

Szakasztörés, hasáb

Élőfej, élőláb, lábjegyzet, oldalszám készítése

Nagy dokumentumok készítése, formázása

Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok

Számítógépes grafika, pixelgrafikus ábrázolás

Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése

A rastergrafikus kép jellemzői: felbontás, színmélység

Rastergrafikus rajzolóprogram használata

Színrendszerek, alakzatok színezése, átlátszóság, takarás, vágás

Dokumentumszerkesztő program alakzataival ábra készítése minta vagy leírás alapján

Multimédiás dokumentumok készítése

Multimédia állományok manipulálása

Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása

Mobiltechnológiai ismeretek

A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete

Mobileszközök kezelése, alkalmazások futtatása, telepítése, eltávolítása

Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

II. félév

Algoritmizálás és programozási nyelv

A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben

Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok

Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása

Táblázatkezelés

Adatok táblázatos elrendezése

Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása

Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása

Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése

Cellahivatkozások használata

Függvények használata, paraméterezése

Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel. Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése

Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

Diagram létrehozása, szerkesztése

Adatbázis-kezelés

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai

Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése

10. osztály (34)

I. félév

Információs társadalom

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése

Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése

Személyhez köthető információk és azok védelme

Az online kommunikáció jellemzői

Az online közösségek szerepe, működése, veszélyei

Digitális eszközök használata

Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában

Szövegszerkesztés

Tipográfiai ismeretek

Objektumok beillesztése

Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Stílusok, tartalomjegyzék létrehozása

Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok

Adatok kezelése, szűrése, rendezése körlevél készítése céljából. Körlevél készítése

Számítógépes grafika: Vektorgrafikus ábrázolás

Digitális képek jellemzőinek és tárolásának megismerése

Rasztergrafikus és vektorgrafikus ábra tárolási módszerének ismerete

Alakzatok egymáshoz képest történő elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, transzformációk

Vektorgrafikus szerkesztőprogram használata

Alakzatok rajzolása: rajzolóeszközök, pont, szakasz, ellipszis, kör, téglalap

Vektorgrafikus ábra elkészítése minta vagy leírás alapján

Vektorgrafikus ábrakészítés algoritmikus tervezése

Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság, transzformációk: elforgatás, tükrözés

Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás, csoportosítás, kettőzés, klónozás

Multimédiás dokumentumok készítése

Multimédia állományok manipulálása

Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása

II. félév

Algoritmizálás és programozási nyelv

A program megtervezése, kódolása, tesztelése

Az objektumorientált szemlélet megalapozása

Mások által készített alkalmazások paramétereinek a program működésére gyakorolt hatásának vizsgálata

Táblázatkezelés

Adatok táblázatos elrendezése

Adatok bevitele, javítása, másolása, formázása

Szám, szöveg, logikai típusok. Dátum- és idő-, pénznem-, százalékformátumok alkalmazása

Számítási műveletek adatokkal, képletek szerkesztése

Cellahivatkozások használata

Függvények használata, paraméterezése

Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel. Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése

Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

Diagram létrehozása, szerkesztése

Adatbázis-kezelés

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai

Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése

Alakzat tulajdonságainak módosítása: méret, szegély, kitöltés, feliratozás, átlátszóság,

transzformációk: elforgatás, tükrözés

Alakzatok egymáshoz viszonyított elrendezése: igazítás, elosztás, rétegek, eltolás, forgatás, csoportosítás, kettőzés, klónozás

Mobiltechnológiai ismeretek

Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

11. osztály (17)

I. félév

Információs társadalom

Személyhez köthető információk és azok védelme

E-ügyintézés

Digitális eszközök használata

Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei

Operációs rendszer segédprogramjai

Digitális kártevők elleni védekezés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában

Online kommunikáció

Az identitás kérdésének összetettebb problémái az online kommunikáció során

Algoritmizálás és programozási nyelv használta

A vezérlési szerkezetek megfelelői egy formális programozási környezetben

Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok

Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása

A program megtervezése, kódolása, tesztelése

Szövegszerkesztés

Tipográfiai ismeretek

Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Stílusok, tartalomjegyzék létrehozása

Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok

Mobiltechnológiai ismeretek

Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata

Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

II. félév

Táblázatkezelés

Adatok táblázatos elrendezése

Hétköznapi problémák megoldása táblázatkezelővel

Statisztikai függvények, feltételtől függő számítások, adatok keresése

Más tantárgyakban felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

Adatbáziskezelés

Strukturált adattárolás

Adattípusok: szöveg, szám, dátum és idő, logikai

Közérdekű adatbázisok elérése, adatok lekérdezése

Szűrési feltételek megadása

Publikálás a világhálón

Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata

Webdokumentum szerkezetének és alapelemeinek ismerete

Webdokumentum tartalmának és stílusának szerkesztési lehetőségei, szétválasztásuk jelentősége

Közlésre szánt szöveges és képi információval kapcsolatos elvárások, kiválasztási szempontok, fájlformátumok

Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai

Szövegek, képek, fotóalbumok, hang- és videoanyagok, weblapok publikálása tartalomkezelő rendszerben

Weblapkészítés HTML nyelven weblapszerkesztővel

Dráma és színház

(a dráma osztályban, osztályrészben)

9. évfolyam

I. félév

- 10 db szabályjáték 5 db mozgáskultúrát fejlesztő gyakorlat összegyűjtése, majd ismertetése a gyakorlati vizsgán.
- 2 db kortárs vers előadása vagy 1 db kortárs vers és 1 db ének
- 1 db próza részlet előadása

II. félév

- 2 db klasszikus vers előadása vagy 1 db klasszikus vers és 1 db ének
- 2 db kortárs vers előadása
- 1 db próza részlet előadása
- improvizációs gyakorlatok

10. évfolyam

I. félév

- szabadon választott zenerészletre történő mozgássor bemutatása (1-2 percben)
- 2 db különböző hangulatú klasszikus vers bemutatása
- 2 db különböző hangulatú kortárs vers bemutatása
- 1 db monológ/monológ részlet előadása

II. félév

- szabadon választott zenerészletre történő mozgássor bemutatása (2-3 percben)
- 2 db különböző hangulatú klasszikus vers bemutatása
- 2 db különböző hangulatú kortárs vers bemutatása
- 2 db monológ/monológ részlet előadása vagy 1 db monológ és 1 db dal

11. évfolyam

I. félév

- a drámatanárral előzetesen választott drámarészlet színpadi megvalósíthatóságának tervezete, majd ennek ismertetése a gyakorlati vizsgán.
- szabadon választott zenerészletre történő mozgássor bemutatása kellelkel (2-3 percben)
- 2 db különböző hangulatú klasszikus vers bemutatása
- 2 db különböző hangulatú kortárs vers bemutatása
- 2 db különböző hangulatú monológ/monológ részlet előadása vagy 1 db monológ és 1 db dal
- improvizációs gyakorlatok

II. félév

- előadáselemzés egy előzetesen megtekintett darabról (minimum 3 oldal)
- 2 db különböző hangulatú klasszikus vers bemutatása
- 2 db különböző hangulatú kortárs vers bemutatása
- 2 db különböző hangulatú monológ/monológ részlet előadása vagy 1 db monológ és 1 db dal
- improvizációs gyakorlatok

12. évfolyam

I. félév

- 2 db különböző hangulatú klasszikus vers bemutatása
- 2 db különböző hangulatú kortárs vers bemutatása
- 2 db monológ/monológ részlet előadása vagy 1 db monológ és 1 db dal
- mozgásos improvizációs gyakorlatok
- szöveges improvizációs gyakorlatok

II. félév

- 2 db különböző hangulatú klasszikus vers bemutatása
- 2 db különböző hangulatú kortárs vers bemutatása
- 2 db monológ/monológ részlet előadása vagy 1 db monológ és 1 db dal
- mozgásos improvizációs gyakorlatok
- szöveges improvizációs gyakorlatok

Ének-zene

9. évfolyam

1. félév

Öt dal éneklése kottából, vagy emlékezetből: Apámért s anyámért – népdal Dobog a szívünk – gregorián Nyár kánon Tavaszköszöntő Tinódi: Ti magyarok már Istent imádjátok. Öt zenei részlet hallás utáni felismerése: Hangszeres népzene Lassus: Visszhang Tinódi: Summáját írom Bakfark Bálint: Lantfantázia Vivaldi: Fuvolaverseny
Zenetörténeti korszakok, szerzők és műveik kronologikus ismerete: Ókor, középkor, reneszánsz, magyar népzene

2. félév

Öt dal éneklése kottából, vagy emlékezetből: Eljött a szép tavasz – korál Bach: Ha köd lepi be a tájat Händel: Halleluja kórus dallama Haydn: Szép nyári reggel Beethoven: Örömóda Öt zenei részlet hallás utáni felismerése: Bach: Máté passió Händel: Messiás Haydn: Oxford szimfónia Mozart: Figaro házassága Beethoven: V. Sors szimfónia Zenetörténeti korszakok, szerzők és műveik kronologikus ismerete: barokk, bécsi klasszicizmus ismeretek, hangszerek.

10. évfolyam

1. félév

Öt dal éneklése kottából, vagy emlékezetből: A pilisi tiszta búza - népdal Schubert: Pisztráng Brahms: Bölcsődal Erkel Ferenc: Himnusz Verdi: Mint a fecske - Nabucco Öt zenei részlet hallás utáni felismerése: Franz Schubert: „Befejezetlen” szimfónia Felix Mendelssohn-Bartholdy: Éliás oratórium - részlet Erkel Ferenc: Bánk bán részlet Liszt Ferenc: 15. Magyar rapszódia Giuseppe Verdi: Nabucco - Rabok kórusa
Zenetörténeti korszakok, szerzők és műveik kronologikus ismerete: romantika

2. félév

Öt dal éneklése kottából, vagy emlékezetből: Régi-régi dal – skót népdal Hej páva, hej páva - népdal Kodály: Mikor Dávid – a Psalmus Hungaricusból Go down Moses – spirituálé Gershwin: Summertime - a Porgy és Bessből Öt zenei részlet hallás utáni felismerése: Maurice Ravel: Bolero Bartók Béla: Este a székelyeknél Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus. Gershwin: Rhapsody in Blue 116 Bernstein: West Side Story Zenetörténeti korszakok, szerzők és műveik kronologikus ismerete: 20. Század

Fizika

Osztályozóvizsga követelmények fizikából

9 évfolyam:

I. félév

1. Egyszerű mozgások (mozgás, sebesség, gyorsulás, erő, elmozdulás)

1.1. Egyenes vonalú egyenletes mozgás

Változó mozgás

A változó mozgást végző test sebessége

1.2. A gyorsulás fogalma.

A szabadon eső test mozgása

2. Ismétlődő mozgások (körmozgás, centripetális erő, centripetális gyorsulás, periódusidő, frekvencia, rezgés, csillapodás, a rugó által kifejtett erő)

2.1. Az egyenletes körmozgás

A körmozgás és forgómozgás szög jellemzői

A bolygók mozgása (Kepler törvényei)

3. A közlekedés és sportolás fizikája (a lendület megmaradása, a dinamika alaptörvénye, súrlódási erő, közegellenállás, hidrosztatikai nyomás, felhajtó erő)

3.1. Newton törvényei

A tehetetlenség törvénye és az inerciarendszer

A sűrűség

3.2. Lendület, lendületmegmaradás (ütközések)

3.3. Erőhatás, erő

Az erő fogalma, jele, mértékegysége (erőtörvények)

3.4. Súrlódás. Közegellenállás

II. félév

4. Az energia (munka, energia, helyzeti, mozgási, rugalmas energia, súrlódás, belső energia)

4.1. Energia, munka

Energiaváltozás munkavégzés közben

4.2. A munka kiszámítása

A mozgási energia kiszámítása.

A munkatétel

Feszítési munka.

4.3. Rughalmas energia

Az emelési munka és a helyzeti (magassági) energia

A mechanikai energia fogalma és megmaradási tétele

4.4. Teljesítmény, határfok

5. A melegítés és hűtés következményei (hőmérséklet, fajhő, párolgáshő, olvadáshő, forráshő, időbeli egyirányúság a természetben, halmazállapot-változás, melegítés, hűtés, fűtőérték)

5.1. Hőtani alapjelenségek

A szilárd testek hőtágulásának törvényszerűségei

A folyadékok térfogati hőtágulása

6. Víz és levegő a környezetünkben (időjárás, éghajlat, relatív páratartalom, hővezetés, hőáramlás, hőszugárzás)

6.1. Folyadékok és gázok mechanikája

A szilárd testek, a folyadékok és a gázok nyomása

Felhajtóerő. Arkhimédész törvénye

Közlekedőedények. Hajszálcsovek, molekuláris erők

Gázok és folyadékok áramlása (Bernoulli törvény)

6.2. Gázok állapotváltozásai

Állapotjelzők, állapotváltozások

Gázok állapotváltozása állandó nyomáson (izobár állapotváltozás)

Gázok állapotváltozása állandó térfogaton (izochor állapotváltozás)

Gázok állapotváltozása állandó hőmérsékleten (izotermikus állapotváltozás)

6.3. Az ideális gázok állapotváltozása, állapotegyenlete

Molekuláris hőelmélet

A gázok állapotváltozásainak molekuláris értelmezése

A gázok belső energiája, a hőtan I. főtétele

A gázok állapotváltozásainak energetikai vizsgálata

A termikus folyamatok iránya, a hőtan II. főtétele

6.4. Halmazállapot-változások

A halmazállapot-változások energetikai vizsgálata

A halmazállapot-változások molekuláris értelmezése

7. Gépek (forgatónyomaték, forgatónyomatékok egyensúlya, erőkar, teljesítmény, hatásfok)

7.1. A forgatónyomaték

Merev testek egyensúlya

Egyensúlyi helyzetek

7.2. Egyszerű gépek

Egyoldalú emelő, kétoldalú emelő, csigák, ék, lejtő

10 évfolyam:

I. félév

1. Szikrák, villámok (elektromos állapot, elektromos töltés, elektromos mező, atom, elektron, Coulomb-törvény, elektromos árnyékolás, csúcs hatás, földelés)

1.1. Elektrosztatika Elektrosztatikai alapismeretek

Coulomb törvénye. A töltésmegmaradás törvénye Az elektromos mező jellemzése Az elektromos térerősség

Az elektromos mező szemléltetése erővonalakkal Az elektromos mező munkája. Az elektromos feszültség

Elektromos töltések, térerősség, potenciál a vezetőn

A kondenzátor: Az elektromos mező energiája

Kondenzátorok kapcsolása

2. Elektromosság a környezetünkben (elektromos áram, áramerősség, feszültség, ellenállás, Ohm-törvénye, soros és a párhuzamos kapcsolás, biztosíték, földvezeték)

2.2. Az elektromos áram, vezetési jelenségek

Egyenáram. Áramkörü alaptörvények

Az áramkörü alaptörvények. Ohm törvénye.

Mitől függ a fémes vezető ellenállása?

Az elektromos munka, teljesítmény és hőhatás

Fogyasztók kapcsolása (soros és párhuzamos kapcsolás)

A fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolásának gyakorlati alkalmazásai

Áramforrások modellezése. Üresjárási feszültség, belső ellenállás

2.3. Az elektromos áram hatásai (vezetési jelenségek)

Elektromos áram folyadékokban. Az elemi töltés meghatározása

Elektromos áram gázokban és vákuumban

Elektromos áram félvezetőkben

Félvezető eszközök

3. Generátorok és motorok (mágneses mező, mágneses indukciós vonalak, elektromágnes, elektromágneses indukció, generátor, elektromotor, transzformátor)

3.1. Az elektromos áram mágneses hatása

A mágneses mező,
 A mágneses indukcióvektor, indukcióvonalak, fluxus
 Egyenes áramvezető és tekercs mágneses mezője
 Elektromágnesek a gyakorlatban
 A mágneses mező hatása mozgó töltésekre
 Elektromágneses indukció
 A mozgási elektromágneses indukció
 Nyugalmi elektromágneses indukció
 Az önindukció. A mágneses mező energiája
 A váltakozó feszültségű áramkörök
 A váltakozó feszültség előállítása és tulajdonságai
 Ellenállások a váltakozó áramú áramkörben
 Teljesítmény a váltakozó áramú áramkörben
 A transzformátor
 Elektromos balesetvédelem és elsősegélynyújtás

4. A hullámok szerepe a kommunikációban (hanghullám, elektromágneses hullám, a hullám hullámhossza, terjedési sebessége, frekvenciája, lézer, holográfia)

4.1. Mechanikai hullámok. (Hangtan)

A hullám fogalma
 Hullámok viselkedése új közeg határán
 Hullámok találkozása. Interferencia
 A hanghullámok és jellemzői

4.2. Elektromágneses hullámok.

Elektromágneses hullámok keletkezése és tulajdonságai

4.3. Hullámok szerepe a kommunikációban

Drót nélküli kommunikáció (a rádióhullám használata, digitális jelek, impulzusok)
 Az ember átvizsgálása-diagnosztikai módszerek, röntgensugaras)
 Az adattárolás (digitális technika)

5. Képek és látás (fényvisszaverődés; fénytörés; teljes visszaverődés; fókuszpont; fókusz-, tárgy-, és képtávolság; valódi és látszólagos kép)

5.1. Optika

Fényhullámok terjedése vákuumban és anyagi közegekben
 Egyszerű optikai eszközök: tükrök és lencsék
 Optikai eszközök leképezési törvénye

5.2. Fényhullámok interferenciája, elhajlása

A fény, mint transzverzális hullám
 Színfelbontás, színeképek
 Orvosi képalkotás: röntgen, CT

II. Félév

6. Az atomok és a fény (fényelektromos jelenség; foton; atom; elektron; atommag)

6.1. Modern fizika

A modern fizika születése
 A fényelektromos jelenség
 A foton részecsketulajdonságai
 A fotoeffektus elve
 Az elektron hullámtermészete

6.2. Anyagelmélet. Az atommodellek

Klasszikus atommodellek. Standard atommodell
 Az atomok vonalas színeképe. Bohr atommodellje
 Az atomok hullámmodellje

7. Környezetünk épségének megőrzése (atommag, nukleon, izotóp, nukleáris kölcsönhatás, maghasadás, magfúzió, alfa-, béta-, és gamma-sugárzás; felezési idő, aktivitás, ózonpajzs, üvegházhatás)

7.1. Magfizika.

Az atommag szerkezete

Az atommag fizikai jellemzői

Nukleáris kölcsönhatás, kötési energia

7.2. A radioaktivitás

A természetes radioaktív sugárzások

A radioaktív sugárzások biológiai hatása

A radioaktív sugárzások gyakorlati alkalmazásai

Radioaktivitás orvosi felhasználása

7.3. A maghasadás és a magfúzió

Az uránatommagok hasadása

Az erőművek biztonsága és környezeti hatásaik

A könnyű atommagok fúziója

8. A Világegyetem megismerése (általános tömegvonzás, ellipszis pálya, súlytalanság, súly, Kepler törvényei, bolygók, üstökösök, csillag, galaxis, galaxishalmaz, ősrobbanás, táguló univerzum, fekete lyuk, fényév)

8.1. Csillagászat

A világegyetem méretei

Csillagok születése és fejlődése

Fekete lyukak

8.2. A világegyetem szerkezete és fejlődése

A Föld csillagkörnyezete

Föld típusú bolygók

Naprendszer keletkezése

A Hold

Fotó

(a média osztályban/osztályrészben)

9. évfolyam, média osztály/osztályrész

Ismerje a fotográfia műfajait, a fényképek csoportosításának különféle szempontjait. Legyen képes saját munkáit rendszerezni, technikai és műfaji megközelítésből egyaránt. A tanuló legyen képes legalább három fotográfiai műfajra jellemző jegyek alapján saját fotósorozatot készíteni. Ismerjen alapvető képi kompozíciós szabályokat és a kifejezés érdekében tudja alkalmazni is azokat.

Ismerje a technikai képrögzítés eszközeit, saját apparátusát. A vizuális kommunikáció, a vizuális nyelv kifejezőeszközeit alkalmazza tudatosan saját munkáiban.

Képes legyen interneten található fotós tartalmakat szűrni, megkülönböztetni az értékest az értéktelentől. Találjon fotótörténeti és technikátörténeti érdekességeket, amelyek inspirálhatják saját fotói létrehozásában. Legyen nyitott, érdeklődő, kíváncsi és kritikus befogadó.

10. évfolyam, média osztály/osztályrész

Legyen képes kis segítséggel adott témában fotósorozatot készíteni a gyűjtőmunkától kezdve a tervezésen át a kivitelezésig. Legyen képes átlátni az alkotómunka folyamatát, fázisait, Próbáljon az alkotómunka folyamata alatt jegyzeteket, egyszerű rajzos kompozíciós vázlatokat készíteni. A vizuális kommunikáció, a fotó kifejezőeszközeit használja egyre tudatosabban, fotósorozatai a befogadó számára jelentsenek vizuális-esztétikai élményt.

Nyitott legyen új eszközök, új szoftverek kipróbálására, ne ragaszkodjon túlzottan jól bevált eszközeinek használatához.

Legyen képes összefüggéseket találni az alkotó által használt kifejezőeszközök és a befogadói magatartás között. Tudjon megközelítőleg helyes értékítélettel szelektálni akár saját fotói, akár interneten talált fényképek között. Tudjon önálló gyűjtéssel szakmai prezentációt készíteni (5-7 oldalnyi szöveg és illusztráció szabadon választott fotográfus életművéből)

11. évfolyam, média osztály/osztályrész

Legyen képes önállóan létrehozni kifejező fényképeket, fotósorozatokat. Az alkotómunka egyetlen fázisát se hagyja figyelmen kívül. A munkafolyamat alatt legyen képes kiválasztani a célnak megfelelő technikai eszközt. Legyen képes saját fényképezőgépe minden programját tudatosan használni, találjon összefüggéseket nem ismert eszközök üzemmódjai között is. Tudjon kreatívan, rugalmasan változtatni előzetes tervein, ha technikai akadályba ütközik, keressen megoldást, új utakat.

Tudjon önálló gyűjtéssel szakmai prezentációt készíteni (8-10 oldalnyi szöveg és illusztráció szabadon választott fotográfiai műfajról). Prezentációja legyen tanúbizonyság arról is, hogy megértette a fotótörténeti és a kortárs fotográfia műveinek közlésmódbeli, és technikai változását, hogy felismeri a fotográfia kifejezőeszközeit. Saját műveit, fotósorozatait szóbeli információkkal is legyen képes kiegészíteni. Fényképeiről legyen leolvasható a technikai felkészültség, magabiztos eszközhasználat. Utómunkálatokat csakis a kifejezés érdekében, mértékletesen használjon. Alkotói munkájában

törekedjen a vizuális kommunikáció nyelvrendszerének, a fotó kifejezőeszközeinek tudatos, céljainak megfelelő használatára. Fotósorozatai a befogadók, a nézők számára is jelentsenek vizuális-esztétikai élményt. Összefüggő képsorozatait kísérje munkanaplóval, melyben rögzíti gondolatait, terveit, eszközhasználatát. Képes legyen reálisan értékelni önmaga munkáját.

12. évfolyam, média osztály/osztályrész

A tanuló legyen képes saját maga által létrehozott fotográfiai tárgyú munkáit rendszerezni, szakszerűen archíválni. Legyen képes csoportmunkában dolgozni egy adott projektfeladaton a tervezőmunkától a kivitelezésig. Önértékelése legyen kritikus és pontos, tudjon érvelni és ellenérvelni egyaránt. Fényképeinek kifejezőmódja legyen árnyalt. Lehetősége szerint aktívan vegyen részt képző- és médiaművészeti pályázatokon.

A tanuló önállóan tudjon adott fotográfiai tárgyú témában kutató és gyűjtőmunkát végezni, melynek eredményeként összeállít egy 8-10 oldalas prezentációt.

Legyen képes - egyéni és karakteres műveket tartalmazó, egységes szemléletű - portfóliót összeállítani, mely reprezentálja technikai felkészültségét, tervezői munkáját, képzőművészeti orientáltságát, alkotói attitűdjét.

Földrajz

Osztályozó/különbözeti/javítóvizsga témakörök földrajzból,

2020/2021. tanévtől a, nappali és felnőttoktatási tagozaton

9. évfolyam

I. félév

1. Modern technika a térképészetben
2. A mi galaxisunk
3. A Naprendszer
4. A Föld alakja és mozgásai
5. A Hold
6. Tájékozódás az időben
7. A Föld belső szerkezete
8. A lemeztectonika alapjai
9. A hegységképződés folyamatai
10. A magmás tevékenység
11. A földrengések
12. Ásványok és kőzetek
13. A légkör alkotói és szerkezete
14. A levegő felmelegedése
15. A légnyomás és a szél
16. A csapadékképződés
17. A nagy földi légkörzés
18. Ciklonok, anticiklonok, trópusi ciklonok, időjárási frontok

II. félév

19. A vízburok tagolódása
20. A tengervíz mozgásai
21. A tengerek, tengerpartok jelentősége
22. A felszín alatti vizek
23. A folyóvizek, tavak
24. Az édesvizek jelentősége
25. A külső erők
26. A talaj
27. Éghajlati és földrajzi övezetesség
28. Az egyenlítői öv

29. Az átmeneti öv és a monszunvidék
30. A térítői öv
31. A meleg mérsékelt öv
32. A valódi mérsékelt öv
33. A hideg mérsékelt öv és a hideg övezet
34. A függőleges övezetesség
35. Földünk népessége
36. A népesség összetétele
37. Átalakuló tanyák, fejlődő falvak
38. A városfejlődés folyamata
39. Lokálisból globális problémák
40. A változó légkör
41. Veszélyben a vízburok
42. Beavatkozások a talajon és a tájon
43. Az élelmiszer-termelés kérdései
44. Népesedési kihívások
45. Urbanizációs kihívások

10. évfolyam:

I. A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig
II. Magyarország és Kárpát-medence a 21. században
III. A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban

1. Félév:

I. A nemzetgazdaságtól a globális világgazdaságig témakör

1. A gazdaság fogalma és felosztása
2. A gazdaság színvonalának jellemzése
3. A piacgazdaság és a globalizáció
4. Centrumok és perifériák
5. A transznacionális vállalatok a globális gazdaságban
6. Az állam szerepe a gazdaságban
7. Gazdasági integrációk, nemzetközi szervezetek
8. Az európai gazdasági erőter
9. A kék banántól a félperifériák felé
10. Az ázsiai gazdasági erőter
11. Az új világgazdasági hatalom: Kína

12. Egyedi fejlődési utak Délnyugat-Ázsiában
13. Az amerikai gazdasági erőter
14. Afrikai nehézségek és lehetőségek
15. A BRICS-országok

2. Félév:

II. Magyarország és Kárpát-medence a 21. században

1. Magyarország a 21. században
2. A rendszerváltó Magyarország
3. A globalizáció Magyarországon
4. Az állam gazdasági szerepe
5. Közép-Magyarországi régió és Budapest központi szerepköre
6. Dunántúli régiók
7. Észak- magyarországi régió
8. Alföld régiói
9. Természeti értékek, környezeti problémák hazánkban

III. A pénz és a tőke mozgásai a világgazdaságban

10. Pénz
11. Hogyan gazdálkodnak a vállalatok?
12. Az állam pénzügyei
13. Pénzügyek és globalizáció

Irodalom

2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve

Évfolyam: 9.

I. félév

1. Homéroszi eposzok: az Iliász szerkezete, embereszménye
2. Homéroszi eposzok: az Odüsszeia szerkezete, embereszménye
3. A görög líra, az időmértékes verselés (Szapphó, Alkaios, Anakreon költészete)
4. A görög dráma kialakulása, a görög színház és színjátszás
5. Szophoklész: Antigoné, az antik dráma jellegzetes vonásai, az Antigoné szerkezete és jellemei
6. A római irodalom (Catullus, Vergilius, Horatius, Ovidius költészete)

II. félév

7. A Biblia bemutatása, az Ószövetség, a Teremtés könyve, pusztulásmítoszok: a vízözön; kivonulás Egyiptomból, a Tízparancsolat
8. Az Újszövetség bemutatása, az evangéliumok: Jézus születése, halála és feltámadása, példázatok: A tékozló fiú, A magvető
9. A magyar irodalom kezdetei: Halotti beszéd és könyörgés, Ómagyar Mária- siralom
10. Dante Alighieri: Isteni színjáték
11. Villon: A nagy testamentum (a mű bemutatása, egy ballada elemzése)
12. A reneszánsz; Francesco Petrarca költészete (a Daloskönyv bemutatása, egy vers elemzése)
13. Giovanni Boccaccio: Dekameron (a novellagyűjtemény bemutatása, egy novella elemzése)
14. A magyar reneszánsz, Janus Pannonius (epigrammái: Pannónia dicsérete, Egy dunántúli mandulafáról; Búcsú Váradtól)

Évfolyam: 10.

I. félév

1. Balassi Bálint költészete, Júlia- versek: Hogy Júliára talál; Vitézi énekek: Egy katonáéne; Istenes versek: Kiben bűne bocsánatáért könyörgett
2. Az angol reneszánsz színház és dráma, Shakespeare: Romeo és Júlia
3. A barokk jellemzői, a barokk eposz, Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem
4. A klasszicista dráma, Molière: Tartuffe
5. A felvilágosodás általános jellemzői; Voltaire: Candide vagy az optimizmus

6. Irodalmi élet Magyarországon a felvilágosodás korában; Kazinczy Ferenc kulturális programja; a nyelvújítás
7. Csokonai Vitéz Mihály pályaképe; felvilágosodás és klasszicizmus (Az estve elemzése)
8. Csokonai Vitéz Mihály; szentimentalizmus és rokokó (A tihanyi Ekhóhoz, A Reményhez, A boldogság)
9. Berzsenyi Dániel ódái (A magyarokhoz I., A magyarokhoz II.)
10. Berzsenyi Dániel elégiái és episztolái (Osztályrészem, A közelítő tél, Levéltöredék barátnémhoz)

II. félév

10. A romantika; az irányzat jellemzői; Puskin: Jevgenyij Anyegin vagy Byron, Shelley, Keats, Poe, Mary Shelley művei
11. Katona József: Bánk bán
12. Kölcsey Ferenc lírája (Himnusz, Zrínyi második éneke) és a Parainesis
13. Vörösmarty Mihály lírája (Szózat, Előszó, A vén cigány)
14. Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde
15. Petőfi Sándor és a népiesség (helyzetdalok, életképek, családi líra, tájköltészet)
16. Petőfi Sándor forradalmi látomásköltészete (Egy gondolat bánt engemet, A XIX. század költői) és szerelmi költészete (Szeptember végén, Minek nevezzetek?)
17. Petőfi Sándor: Az apostol
18. Jókai Mór regényírói művészete, egy regény elemzése (Az arany ember)

Évfolyam: 11.

I.félév

1. Gogol: A köpönyeg
2. Tolsztoj: Ivan Iljics halála
3. Csehov egyik drámájának elemzése (Ványa bácsi, Sirály)
4. Arany János lírája (nagykorúsi és öregkori költészete, két vers elemzése)
5. Arany János balladái (két ballada elemzése)
6. Madách Imre: Az ember tragédiája
7. Mikszáth Kálmán: Tót atyafiak, A jó palócok (két novella elemzése)
8. A modernizmus: Baudelaire, Verlaine, Rimbaud költészete
9. Herczeg Ferenc: Az élet kapuja (elemzés)

II. félév

10. Ady Endre – ars poetica, a Léda- és Csinszka-szerelem versei
11. Ady Endre – istenes versek, világháborús versek
12. Móricz Zsigmond: a Tragédia és a Barbárok című novella
13. Babits Mihály költészete (In Horatium, Húsvét előtt, Ősz és tavasz között)

14. Babits Mihály: Jónás könyve és Jónás imája
15. Kosztolányi Dezső költészete (A szegény kisgyermek panaszai, Boldog, szomorú dal, Halotti beszéd, Hajnali részegség)
16. Kosztolányi Dezső: Édes Anna (a regény elemzése)
17. Juhász Gyula költészete (Tiszai csönd, Tápai lagzi, Anna-versek)
18. Tóth Árpád költészete (Meddő órán, Elégia egy rekettyebokorhoz, Esti sugárkoszorú, Lélektől lélekig)
19. Karinthy Frigyes novellái (Találkozás egy fiatalemberrel)

Évfolyam: 12.

I.félév:

1. Az avantgárd irányzatok bemutatása (expresszionizmus, szürrealizmus)
Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút elemzése
2. Franz Kafka: Az átváltozás (a mű elemzése)
3. A XX. századi színház és dráma jellemzői (egy választott dráma elemzése)
4. József Attila versei a kötődés témában (pl.: Kései sirató, Óda, Flóra, Tiszta szívvel)
5. József Attila gondolati költészete (Holt vidék, Eszmélet, A Dunánál c. versek elemzése)
6. József Attila legutolsó vershármasa (Karóval jöttél, Talán eltűnök hirtelen, Íme, hát megeltem hazámat)
7. Örkény István: Egyperces novellák (a műfaj és két szabadon választott „egyperces” bemutatása) vagy a Tóték elemzése

II. félév

8. Radnóti Miklós korai költészete (Járkálj csak, halálraítélt c. versének elemzése) és költészetének klasszicizálódása (Tétova óda, Hetedik ecloga)
9. Radnóti Miklós költészetének utolsó stációja (Erőltetett menet, Razglednicák elemzése)
10. Nagy László költészete (Ki viszi át a Szerelmet)
11. Pilinszky János költészetének bemutatása (Harmadnapon, Harbach 1944, Négysoros)
12. Regionális kultúra: Berda József költészete
13. Kányádi Sándor költészete
14. Egy kortárs irodalmi mű elemzése

Kémia

A 2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve

9. évfolyam

1. Az anyagok szerkezete és tulajdonságai

fogalmak: izotópok, vegyértékelektronok, anyagmennyiség, Avogadro-szám, relatív atomtömeg, moláris tömeg, elektronegativitás, elsőrendű kémiai kötés, kötéspolaritás, szerkezeti képlet, másodrendű kémiai kötés, kristálysírk, ion, anyagmennyiség-koncentráció, Avogadro-törvény, moláris térfogat, amorf állapot

- 1.1. Az atom szerkezete. A radioaktivitás.
- 1.2. A periódusos rendszer. Az anyagmennyiség (1 mól, Avogadro-állandó).
- 1.3. Molekulák és a kovalens kötés. A molekulák alakja, polaritása.
- 1.4. Az ionok. Az ionkötés, ionvegyületek.
- 1.5. A kristálysírk és a rácstípusok
- 1.6. A fémek szerkezete és tulajdonságai
- 1.7. Oldatok, oldódás, tömegszázalék, térfogatszázalék

2. Kémiai átalakulások

fogalmak: reakcióhő, Hess-tétel, dinamikus egyensúly, a legkisebb kényszer elve, Brønsted-féle sav-bázis elmélet, amfoter vegyület, oxidáció, redukció, redoxireakció, galvánelem, elektród, akkumulátor, elektrolízis

- 2.1. A kémiai reakciók típusai, feltétele és sebessége
- 2.2. A kémiai reakciók energiaváltozásai.
- 2.3. Reakcióhő. Égéshő. Hess-tétel.
- 2.4. A kémiai egyensúly befolyásolása.
- 2.5. Savak és bázisok. A kémhatás és a pH.
- 2.6. Redoxi reakciók
- 2.7. Az elektrokémia alapjai. Galvánelemek. Elektrolízis.

10 évfolyam

1. A szén egyszerű szerves vegyületei

Fogalmak: funkciós csoport, homológ sor, telített és telítetlen szénhidrogének, szerves reakciótípusok, izoméria, konstitúció, aromás vegyületek, heteroatom, alkoholok, aldehidek, ketonok, éterek, karbonsavak, észterek, aminok, amidok

1.1.A szerves vegyületek összetétele. A szerves vegyületek szerkezeti képlete, vonalképlete. Az izoméria.

1.2. Telített szénhidrogének

1.3.A földgáz és a kőolaj

1.4. A telítetlen szénhidrogének. Az etén (etilén), az etin (acetilén). Több kettőskötést tartalmazó szénhidrogének-

1.5.Aromás szénhidrogének

1.6. Hidroxivegyületek: Alkoholok és fenolok.

1.7.Aldehidek és ketonok, éterek

1.8.Karbonsavak

1.9. Észterek: gyümölcsészterek, nagy szénatomszámú észterek, zsírok és olajok. Mosószerek.

1.10.Halogén tartalmú szerves vegyületek

1.11.Aminok

1.12.Nitrogén tartalmú aromás vegyületek

1.13.Amidok

2.Az életműködések kémiai alapjai

Fogalmak: szénhidrátok, kondenzáció, hidrolízis, aminosav, polipeptid, fehérjék szerkezete

2.1.Szénhidrátok: szőlőcukor, gyümölcscukor, répacukor, keményítő, cellulóz

2.2.Aminosavak és peptidek

2.3. DNS. A fehérjeszintézis.

3.Elemek és szervetlen vegyületeik

Fogalmak: durranógáz, szökőkút-kísérlet, jódtinktúra, allotróp módosulatok, szintézis, természetes és mesterséges szenek, könnyűfémek, nehézfémek, a fémek redukáló sora, korrózióvédelem

3.1.A hidrogén és vegyületei

3.2.A nitrogén és vegyületei

3.3.Az oxigén és vegyületei

3.4.A szén és oxidjai

3.5.A kén és vegyületei

3.6.A halogénelemek

3.7.Fémek és ötvözetek

4. Kémia az ipari termelésben és a mindennapokban 12 óra

Fogalmak: mész, érc, fosszilis energiahordozók, természetes és mesterséges alapú műanyag, vízkeménység, felületaktív anyag, toxikus anyag, tudomány, áltudomány

4.1.Gyógyszerek. Élelmiszer-adalékok.

4.2.Az élő szervezetre káros anyagok.

4.3.Polikondenzációs műanyagok

4.4.A víz körforgása és vizeink összetétele. Vízkeménység, vízlágyítás.

5. Környezeti kémia és környezetvédelem -5 óra

Fogalmak: zöld kémia

5.1.A légkör, a víz és a talajszennyezés.

5.2.Hulladékkezelés és újrahasznosítás.

Magyar nyelv

2020/2021. tanévtől a 9. évfolyamtól kezdve

Évfolyam: 9.

I. félév

1. A kommunikáció fogalma, tényezői és funkciói; a személyközi kommunikáció
2. A tömegkommunikáció (fogalma, típusai és funkciói; médiaműfajok)
- 3.. A digitális kommunikáció jellemzői, szövegtípusai; az új digitális nyelv
4. Jelek és jelrendszek
5. A magyar nyelv hangrendszere
6. Hangkapcsolódási szabályszerűségek
7. A szavak felépítése, a szóelemek típusai (szótő, képző, jel, rag)

II. félév

8. Az alapszófajok
9. Mondatszók és viszonzók
10. A szóalkotás
11. A szószerkezetek (szintagmák)
12. Az egyszerű mondatok (fogalma, csoportosítási szempontjai, a mondatrészek)
13. Az alárendelő összetett mondatok
14. A mellérendelő összetett mondatok

Évfolyam: 10.

I. félév

1. A szöveg jellemzői (fogalma, a szövegmondat, a szövegösszefüggés, a szövegösszetartó erő)
2. Jelentésbeli kapcsolóelemek a szövegben
3. Nyelvtani kapcsolóelemek a szövegben
4. Az intertextualitás
5. A szövegtípusok
6. A szöveg szerkezete, szerkezettípusai
7. A stílus fogalma, állandósult és alkalmi stílusérték, stílusárnyalatok
8. A társalgási stílus
9. A tudományos stílus

II. félév

10. A publicisztikai stílus
11. A hivatalos stílus
12. A munka világához tartozó szövegek (a hivatalos levél típusai)
13. A szónoki stílus
14. Az irodalmi stílus
15. Hangalak és jelentés kapcsolata
16. Szóképek
17. Alakzatok

Évfolyam: 11.

I. félév

1. A nyelv és a beszéd, a nyelv mint változó rendszer
2. A nyelvcsaládok és nyelvtípusok
3. A beszéd mint cselekvés, maximák
4. A nyelvrokonság
5. Nyelvemlékek
6. Kódexek és az első magyar nyomtatványok

II. félév

7. A szókészlet változása (jövevényszó, idegen szó)
8. A nyelvújítás
9. A nyelvi norma és a nyelvváltozatok
10. Réteg-és csoportnyelvek
11. A magyar nyelv területi változatai
12. Nyelvművelés, nyelvi tervezés

Évfolyam: 12.

I.félév

1. A szónoki beszéd fajtái, szerkezete
2. A szónok személye és a hatásos előadásmód eszközei
3. A retorika stíluseszközei
4. A kulturált vita és véleménynyilvánítás háttere és eszközei
5. A manipuláció nyelvi eszközei és formái

6. Az együttműködési alapelvek

7. Nyelvi tabu, nyelvi agresszió

II. félév

8. Nyelv és kommunikáció

9. A magyar nyelv története

10. A nyelv és a gondolkodás. Jel, nyelvi jel, jelrendszerek

11. A magyar nyelv rendszere I. Hangtan, alaktan

12. A magyar nyelv rendszere II. Mondattan

13. A szöveg és a kommunikáció

14. Stilisztika és jelentéstan. Stílus eszközök és stílusrétegek

15. Retorika. A szónoki beszéd felépítése. Az érvelés műfajai

Matematika

Matematika osztályozóvizsga témakörei 2020/2021. tanévtől

Osztályozóvizsga követelmények matematikából gimnázium nappali és esti tagozat:

9. évfolyam:

I. félév:

1. Kombinatorika, gráfok:

- egyszerűbb sorbarendezési és kiválasztási feladatok
- konkrét szituációk szemléltetése és egyszerű feladatokat megoldása gráfok segítségével; gráfelméleti alapfogalmak (pont él fokszám, teljes gráf), fokszám és élek száma közötti összefüggés

2. Halmazok:

- halmazok fogalma, megadása, ábrázolása Venn-diagramon
- halmazok számossága, véges és végtelen halmazok
- műveletek halmazokkal: unió-, metszet-, különbség-, és részhalmazképzés
- a logikai szita elvének alkalmazása

3. Számhalmazok:

- a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig
- műveletek és tulajdonságaik a természetes és az egész számok körében
- műveletek racionális számokkal
- a valós számok halmaza (intervallum, abszolútérték)

4. Hatványozás:

- a pozitív egész, a 0 és a negatív egész kitevőjű hatványok fogalma és azonosságai
- számolás hatványokkal, a hatványozás azonosságainak alkalmazása
- számok normál alakja, számolás normál alakú számokkal
- a négyzetgyök fogalma

5. Betűs kifejezések alkalmazása:

- nevezetes szorzatok: Az $(a + b)^2$, $(a - b)^2$, $(a + b)(a - b)$ azonosságok alkalmazása
- szorzattá alakítás különböző módszerekkel
- algebrai egész- és törtkifejezések értelmezése, algebrai törtek egyszerűbb alakra hozása, műveletek algebrai törtekkel

6. Arányosság, százalékszámítás:

- egyenes arányosság fogalma és használata szöveges feladatok megoldása során
- fordított arányosság fogalma és használata szöveges feladatok megoldása során

- százalékszámítás
- kamatoskamat-számítás

II. félév:

7. Leíró statisztika:

- alapfogalmak, gyakorisági táblázat
- statisztikai adatok szemléltetése (kör- oszlop-, sáv- vonal- diagram, grafikonok)

8. Függvények:

- függvények fogalma, megadása, ábrázolás koordináta- rendszerben
- az elsőfokú függvény, lineáris függvény
- a másodfokú függvény
- az abszolútérték függvény
- a négyzetgyökfüggvény
- az $f(x) = \frac{a}{x}$ függvény
- függvénytranszformációk ($f(x) + c$; $f(x + c)$; $-f(x)$; $c \cdot f(x)$; $|f(x)|$)
- függvények jellemzése (értelmezési tartomány; értékészlet; szélsőértékek és szélsőérték helyek; zérushely; monotonitás)

9. Elsőfokú egyenletek, egyenlőtlenségek:

- az egyenlet fogalma, grafikus megoldása, megoldásuk szorzattá alakítással
- a mérlegelv és alkalmazása, elsőfokú egyenletek
- szöveges feladatok megoldása egyenlettel
- egyenlőtlenségek, megoldásuk grafikusán és a mérlegelv segítségével

10. Geometriai alapismeretek:

- geometriai alapfogalmak (tételek, távolság)
- szögek mérése, nevezetes szögek és szögpárok

11. Háromszögek:

- a háromszögek tulajdonságai
- a Pitagorasz- tétel
- a Thalesz- tétel

12. Négyszögek, sokszögek:

- speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, rombusz, deltoid, téglalap, négyzet) főbb tulajdonságai
- sokszögek tulajdonságai, szabályos sokszögek

13. A kör és részei:

- sugár, átmérő, húr, szelő, érintő, körcikk, koncentrikus körök

14. Transzformációk és szerkesztések:

- a sík egybevágósági transzformációi: a tengelyes tükrözés, a középpontos tükrözés, az eltolás és a pont körüli elforgatás fogalma és tulajdonságai
- egybevágó alakzatok, a háromszögek egybevágóságának alapesetei
- szimmetrikus alakzatok
- szerkesztési feladatok

10. évfolyam:

I. félév:

1. Egyenletrendszerek:

- lineáris egyenletrendszerek grafikus megoldása
- lineáris egyenletrendszerek algebrai megoldásának különböző módszerei
- egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok

2. Hatvány, gyök:

- a négyzetgyök fogalma, azonosságai
- műveletek négyzetgyökös kifejezésekkel

3. A függvényfogalma, függvénytulajdonságok:

- négyzetgyökös függvények értelmezése, ábrázolása, transzformációi, jellemzése (értelmezési tartomány, értékkészlet, zérushely, függvény menete, szélsőértékek vizsgálata)
- másodfokú függvények értelmezése, ábrázolása teljes négyzetté alakítással transzformációi, jellemzése (értelmezési tartomány, értékkészlet, zérushely, függvény menete, szélsőértékek vizsgálata)

4. Másodfokú egyenletek, egyenlőtlenségek, egyenletrendszerek:

- másodfokú egyenletek, megoldásuk szorzattá alakítással, megoldó képlettel
- hiányos másodfokú egyenletek
- a diszkrimináns fogalma, vizsgálata
- a másodfokú egyenlet gyöktényezős alakja
- másodfokú egyenletre visszavezethető egyenletek (négyzetgyökös egyenletek, magasabb fokú egyenletek.)
- másodfokú egyenlőtlenségek grafikus és algebrai megoldása
- másodfokú és másodfokúra vezethető magasabb fokú egyenletrendszerek
- másodfokú egyenlettel megoldható szöveges feladatok

II. félév:

5. Matematikai logika:

- állítás és logikai értéke
- logikai műveletek („nem”, „és”, „vagy”, „ha..., akkor”, „akkor és csak akkor”)
- összetett állítások tagadása, megfordítása
- a „minden” és a „van olyan” helyes használata
- nyitott mondatok igazsághalmaza, szemléltetés módjai

6. Transzformációk és szerkesztések:

- a középpontos hasonlósági transzformáció fogalma és tulajdonságai, szerkesztési feladatok

- a hasonlósági transzformáció fogalma és tulajdonságai
- hasonló alakzatok, háromszögek hasonlóságának alapesetei
- a hasonlóság alkalmazása számítási feladatokban

7. Háromszögek:

- a háromszög nevezetes vonalai és körei
- területének kiszámítása, speciális háromszögek
- alapvető összefüggések ismerete és alkalmazása háromszögek oldalai, szögei, oldalai és szögei között

8. Négyszögek, sokszögek:

- speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, rombusz, deltoid, téglalap, négyzet) területének kiszámítása
- sokszögek területe

9. Kör és részei:

- körhöz kapcsolódó fogalmak (körvonal, körív, körcikk, körszelet, húr, szelő, érintő)
- kerületi és középponti szögek fogalma és a köztük lévő összefüggések

10. Leíró statisztika:

- alapfogalmak, gyakorisági táblázat
- statisztikai adatok szemléltetése (kör- oszlop-, sáv- vonal- diagram, grafikonok)
- középértékek (átlag, módusz, medián)
- szóródási jellemzők (terjedelem)

11. évfolyam:

I. félév:

1. Hatvány, gyök, exponenciális függvény, logaritmus:

- az n-edik gyök fogalma
- hatványozás általánosítása: törtkitevőjű hatványok fogalma, azonosságai
- műveletek tört kitevőjű hatványokkal
- az exponenciális függvény fogalma, ábrázolása koordináta-rendszerben
- az exponenciális függvény jellemzése, transzformációi
- a logaritmus fogalma, azonosságai, áttérés 10-es alapú logaritmusra
- műveletek logaritmikus kifejezésekkel
- exponenciális egyenletek
- exponenciális folyamatok vizsgálata a természetben és a társadalomban
- exponenciális egyenletre, egyenlőtlenségre vezető matematikai (pénzügyi, biológiai, fizikai, demográfiai, ökológiai) problémák megoldása

2. Számelméleti ismeretek, számhalmazok épülése:

- maradékos osztás, osztó fogalma, az oszthatóság tulajdonságai
- oszthatósági szabályok és alkalmazásuk
- prímszámok, összetett számok, relatív prímek
- legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös fogalma és meghatározása

- számrendszerek
- a számhalmazok épülésének matematikai vonatkozásai a természetes számoktól a valós számokig
- végtelen nem szakaszos tizedes törtek ismerete
- példák irracionális számokra
- számhalmazok műveleti zártsága.

3. **Vektorok:**

- vektor, vektor abszolút értéke, nullvektor, ellentett vektor, helyvektor fogalmak ismerete, alkalmazása
- vektorok hossza
- vektorműveletek (vektorok összege, különbsége, skalárral való szorzata)
- vektorok hajlásszöge
- vektorok a koordináta síkon: pont és vektor megadása koordinátákkal, két pont távolságának, vektor abszolút értékének meghatározása koordináták alapján, felezőpont
- vektorműveletek (vektorok összege, különbsége, skalárral való szorzata), vektorok hossza, hajlásszöge, vektorok 90° -os elforgatottjának kiszámítása koordinátákkal

4. **Trigonometria:**

- hegyesszögek szögfüggvényei és alkalmazásuk geometriai példákban
- háromszög területének kiszámítása két oldal és a közbezárt szög ismeretében
- négyszögek és szabályos sokszögek területének kiszámítása
- összefüggések a szögfüggvények között
- tompaszögek szögfüggvényei
- nevezetes szögek szögfüggvényértékei
- trigonometrikus azonosságok
- a szinusztétel ismerete, bizonyítása és alkalmazása geometriai feladatokban
- a koszinusztétel és alkalmazása geometriai feladatokban

II. félév:

5. **Koordinátageometria:**

- egyenesek: az egyenes helyzetét jellemző adatok és a közöttük lévő összefüggések, az egyenes egyenletei, két egyenes kölcsönös helyzete, metszéspontja
- körök: kör egyenlete

6. **Kombinatorika, gráfok:**

- kombinatorikai alapmodellek (permutációk, variációk, kombinációk) fogalma és alkalmazása, faktoriális és binomiális együtthatók használata
- sorba rendezési és kiválasztási feladatok megoldása matematikai problémákban
- a binomiális együttható fogalmának ismerete, értékének kiszámítása
- visszatevéses és visszatevés nélküli mintavétel
- gráf csúcsainak fokszámösszege és éleinek száma közötti összefüggés ismerete és

alkalmazása gyakorlati feladatok megoldásában

7. Leíró statisztika:

- a reprezentatív minta fogalmának szemléletes ismerete
- hétköznapi, társadalmi problémákhoz kapcsolódó statisztikai adatok tervszerű gyűjtése, rendszerezése, elemzése, jellemzése kvartilisekkel, középértékekkel és szóródási mutatókkal
- minimum, maximum, kiugró adat, kvartilisek, terjedelem, szórás ismerete
- sodrófa (box-plot) diagram készítése, alkalmazása
- a kapott adatok értelmezése, értékelése, statisztikai következtetések
- nagy adathalmazok kezelése táblázatkezelő programmal
- grafikus és szöveges statisztikai manipulációk felismerése

8. Valószínűségszámítás:

- a valószínűség klasszikus (kombinatorikus) modellje és a Laplace-képlet ismerete, alkalmazása
- egyszerű valószínűség-számítási problémák
- esemény, eseménytér, elemi események, események összege és szorzata, esemény komplementere, kizáró események, független események fogalma és alkalmazásuk konkrét példákban
- a véletlen esemény fogalma, a véletlen kísérlet fogalma, gyakoriság, relatív gyakoriság
- mintavétel visszatevés nélkül és visszatevéssel
- a várható érték fogalma és meghatározása konkrét feladatokban, játékokban
- pénzügyi fogalmakkal kapcsolatos valószínűségi ismeretek (például biztosítás, befektetések kockázata, árfolyamkockázat)
- a geometriai valószínűség fogalma és alkalmazása

12. évfolyam:

I. félév:

1. Sorozatok:

- sorozatok fogalma, megadása, szemléltetése
- számtani sorozatok (n -edik tag, összegképlet)
- mértani sorozatok (n -edik tag, összegképlet)
- vegyes feladatok sorozatokkal
- kamatoskamat- számítás, gazdasági folyamatokat leíró matematikai ismeretek, gyűjtőjáradék, törlesztőrészlet
- megtakarítási, befektetési és hitelfelvételi lehetőségekkel és azok kockázati tényezőivel kapcsolatos feladatok megoldása.

2. Térgeometria:

- térgeometriai alapfogalmak (kocka, téglatest, hasáb, henger, gúla, kúp, gömb, csonkagúla, csonkakúp, egyenes test, forgástest, n -oldalú szabályos gúla, tetraéder,

alaplap, oldallap, alapél, oldalél, alkotó, palást, testmagasság, test hálója
- kocka, téglatest, hasáb, henger felszíne, térfogata
- gúla, kúp felszíne, térfogata
- csonkagúla, csonkakúp felszíne, térfogata
- gömb felszíne, térfogata
- egymásba írt testek

II. félév:

3. Rendszerező összefoglalás:

- az osztályozóvizsgán a négy év tananyaga kerül számonkérésre

Mozgókép-kultúra és médiaismeret

9. évfolyam

Legyen képes a tanuló a példákon keresztül a kritikai gondolkodás alkalmazására.

A tanulók legyenek képesek az önálló problémamegoldásra.

A különböző médiumok megismerésével szerkezetileg és tartalmilag a tanuló képes legyen az önálló kritikai öntudat alkalmazására.

A tanuló legyen képes a médiumok és azok tartalmának elemzése.

A tanuló legyen képes felismerni a mozgóképi közlésmód kifejezőeszközeit; a szövegépítkezést a hagyományos és az új médiában.

A tanuló legyen képes helyesen használni a média szakkifejezéseit – nyelvi, kommunikációs kompetenciák.

A tanulók legyenek képesek tudatosan filmeket és jeleneteket elemezni formanyelvezeti szempontból.

10. évfolyam

Legyen képes a tanuló problémák felismerésére, megfogalmazására, a kérdések megoldásához vezető kritikai gondolkodás alkalmazására.

Legyen képes a tanuló a példákon keresztül a kritikai gondolkodás alkalmazására.

Legyen képes a tanuló az elméleti ismeretek összefoglalására és alkalmazására.

Legyen képes a tanuló az önálló problémamegoldásra.

A különböző média folyamatok megismerésével szerkezetileg és tartalmilag a tanuló legyen képes az önálló kritikai öntudat bemutatására.

A tanuló legyen képes természetes képességgel a filmműfajok, médiaelméletek és azok tartalmának elemzésére.

A tanuló legyen képes helyesen használni a média szakkifejezéseit.

11. évfolyam

Legyen képes a tanuló a problémák felismeréséhez, megfogalmazásához, a kérdések megoldásához vezető kritikai gondolkodás alkalmazására, alkalmazza az ezekhez szükséges kommunikációs és logikai kompetenciáit.

Legyen képes a tanuló az elméleti ismeretek összefoglalására, azok áttekintésére, rendszerezésére.

Legyen képes a tanuló az önálló problémamegoldó képességét alkalmazni.

A különböző média folyamatok megismerésével szerkezetileg és tartalmilag a tanuló legyen képes az önálló kritikai öntudat alkalmazására.

A tanuló legyen képes felismerni a mozgóképi, illetve a különböző médiumok közlésmódjának kifejezőeszközeit.

A tanuló legyen képes helyesen használni a média szakkifejezéseit.

A tanuló legyen képes magas szintű elvont gondolkodásra, mely gondolkodást minden területen fel tud használni a későbbiek során.

A tanuló legyen képes alkalmazni és ismereteit összefoglalni a médiaelmélet különböző területein (pl.: hatás- és befogadáselméletek, polgári és modern nyilvánosság stb.).

12. évfolyam

Legyen képes a tanuló a lehetséges a problémák felismeréséhez, megfogalmazásához, a kérdések megoldásához vezető kritikai gondolkodás alkalmazására.

Legyen képes a tanuló az elméleti ismeretek összefoglalására, azok áttekintésére, rendszerezésére.

A különböző média folyamatok megismerésével szerkezetileg és tartalmilag a tanuló képes legyen az önálló kritikai öntudat alkalmazására.

Legyen képes a tanuló a filmműfajok, médiaelméletek, filmtörténeti korstílusok tartalmának elemzésére, összefoglalására.

A tanuló legyen képes felismerni a mozgóképi közlésmód kifejezőeszközeit; a szövegépítkezést a hagyományos és az új médiában.

A tanuló legyen képes helyesen használni a média szakkifejezéseit.

A tanuló legyen képes magas szintű elvont gondolkodásra, mely gondolkodást minden területen fel tud használni a későbbiek során.

Művészetek: Mozgókép-kultúra és médiaismeret 11. vagy 12. évfolyamon:

1. A nyilvánosság szerkezetváltozásai
2. A kommunikáció típusai
3. A mozgóképes formanyelv
4. A montázs
5. A mozgóképes történetmesélés
6. A nyilvánosság mint társadalmi színtér
7. A kultúra rétegei
8. Médiaértési stratégiák
9. Az igazság utáni korszak
10. A médiaintézmény típusai
11. Tény és vélemény a nyomtatott és elektronikus sajtóban
12. Az álhír
13. Az információs buborék
14. A mém
15. A sztár régen és ma
16. Az influenszer
17. A médiareprezentáció
18. Az online identitás
19. A képernyőerőszak
20. A nyilvánosság működésének szabályozása
21. Az internetbiztonság A magyar film – korszakok és művek
22. A kezdetek: némafilmek és a korai hangosfilmkorszak (1901–1945)
23. A szocialista korszak filmművészete (1945–1989)
24. A kortárs magyar film (1989-től) A magyar film – alkotóportrék
25. Fábri Zoltán
26. Jancsó Miklós
27. Szabó István A magyar film – a szerzői és a közönségfilm
28. A szerzői film: a legjelentősebb stílusirányzatok
29. Hullámvasút: a közönség- és a szerzői film jelenléte
30. A közönségfilm: a műfaji paletta összetétele
31. Az AI jelenség vizsgálata a médiában erkölcsi és jogi szempontból
32. Az AI gyakorlati használata

Német nyelv

Tantárgyi követelmények német mint 2. idegen nyelvből

9. osztály

Tankönyv: *Schritte International neu 1 (Lektionen 1-7.)*

Témakörök:

Bemutakozás

Az én családom

Bevásárlás

Az én iskolám (tantárgyak, osztályterem)

Étkezési szokások

Szabadidő, hobby

Otthonom

Napirendem

Időjárás, évszakok

Kommunikációs helyzetek:

Ismerkedés

Társalgás az iskoláról, órarendről

Vásárlás élelmiszerboltban

Étteremben, büfében

Szabadidő szervezése

Nyelvtan:

Igeragozás jelen időben

Tőhangváltós igék

Rendhagyó ragozású igék: sein, haben

Módbeli segédigék: mögen, möchte, können, müssen, wollen

Es gibt szerkezet

Személyes névmás (alanyeset) birtokos névmás, mutató névmás

A főnevek neme, határozott/ határozatlan névelő, a főnevek többes száma

Főnév alany és tárgy esete

A man általános alany

Időhatározók: a hét napjai és a pontos idő kifejezése

Tőszámnevek

Tagadás: nein, nicht, kein, doch

Kötőszavak: und, oder, aber, deshalb

Szórend: kijelentő, ill. kérdő mondat, egyenes és fordított szórend

10. osztály

Tankönyv: Schritte International neu 2 (Lektionen 8-14.)

Témakörök:

A 9. évfolyamon tanultak+

Foglalkozások és azok jellemzése. Hozzá tartozók foglalkozása

Szabadidő

Tömegközlekedés, városi közlekedés, közlekedési eszközök

Napirend

Testrészek, külső tulajdonságok

Betegségek, gyógykezelés

Egészséges életmód

Ünnepek

Kommunikációs helyzetek:

Érdeklődés álláshirdetés iránt

Orvosnál

Tájékozódás az utcán, útbaigazítás

Tömegközlekedés, saját utazás leírása (iskolába)

Szabadidős program megbeszélése (időpont egyeztetés)

Szobabérlés

Ruhavásárlás

Nyelvtan:

Felszólító mód

Módbeli segédigék (können, müssen, wollen, dürfen, sollen, mögen)

Személyes névmás tárgy és részes esete

Birtokos névmás

Részes eset

„Hová?” és „Hol?” kérdésekre felelő előjárószavak

Sorszámnév

Präteritum: haben, sein

Perfekt

Mutató névmás (der, die, das, dies-), Kérdőnévmás (welch-)

11. osztály

Tankönyv: *Schritte International neu 3 (Lektionen 1-7.)*

Témakörök:

A 9-10. évfolyamon tanultak+

Ismerkedés

Otthonom

Étkezési szokások

Munka világa

Sport

Iskola és képzés

Ünnepek, ajándékozás

Kommunikációs helyzetek:

Beszélgetés a családról

Lakás bemutatása

Meghívás ebédre/vacsorára

Jelentkezés egy sportegyesülethez

Iskolai emlékek megosztása

Ajándékok megbeszélése

Nyelvtan:

Részes eset, tárgy-és részes eset szórendje

Weil kötőszó

Igeköötős igék Perfekt múlt ideje

-ieren végű igék Perfekt múlt ideje

Igepárok megkülönböztetése: stellen-stehen, legen-liegen, setzen-sitzen, hängen-hängen

Határozatlan névmások

Feltételes mód

Módbeli segédigék Präterituma

12. osztály

Tankönyv: *Schritte International neu 4 (Lektionen 8-14.)*

Kiegészítő tankönyvek érettségizők és differenciáltan oktatott tehetséges tanulók számára:

Husztiné Varga Klára: *Feladatgyűjtemény a német középszintű szóbeli érettségire és nyelvvizsgára*

Dr. Somló Katalin-Dr. Pantóné dr. Naszályi Dóra: *Feladat- és tesztgyűjtemény a német középszintű írásbeli érettségéhez*

Témakörök:

A 9-11. évfolyamon tanultak+
Hétvégi és családi programok, napirend
Személyes kedvenc tárgy leírása
Közlekedés, útbaigazítás
Időjárás
Turizmus, utazás belföldön, külföldön, foglalás, autóbérlés
Pénzügyek, nyomtatványok kitöltése
Kommunikáció és szociális média

Kommunikációs helyzetek:

Hétvégi programok szervezése
Vásárlás üzletekben, boltokban
Postán: csomag- és levélfeladás
Útbaigazítás, információ kérése az utcán
Utazás foglalása
Bankkártya, hitelkártya igénylése
Szolgáltatás igénybevétele: autószerelés, javíttatás, banki szolgáltatás
Jövőbeni tervek, célok és álmok megbeszélése

Nyelvtan:

Konjunktiv II: wäre, hätte, würde, könnte
Kötőszó: trotzdem, deshalb
Melléknévragozás és melléknévfokozás
PassivPräsens
térbeni és időbeni elöljárószavak
Melléknevek képzése: -bar, -ig, -isch végződésekkkel
Alárendelt kérdőmondatok (kérdőszó mint kötőszó; ob)
Műveltetés: lassen

Francia nyelv

Tantárgyi követelmények Francia mint második idegen nyelvből

9. évfolyam

Általános készségek

Olvasott szöveg értése:

- A tanuló képes globálisan megérteni egy 80-100 szavas ismeretlen szöveget, és a szövegösszefüggésből következtetni tud a még néhány ismeretlen szó jelentésére.
- A gondolatmenet lényegét megérti
- Választ tud adni a szövegre vonatkozó megértést ellenőrző kérdésekre.

Hallott szöveg értése:

- A tanuló képes egy kb.2 perc hosszúságú anyanyelvi beszélővel, vagy beszélőkkel rögzített szöveg globális megértésére. Megérti, hogy kik a beszélgetőpartnerek, milyen viszonyban állnak egymással, milyen témáról beszélgetnek.
- Választ tud adni a szöveg tartalmára vonatkozó kérdésekre, a kulcsinformációkat megtalálja.

Írásbeli kifejezőkészség:

- A tanuló képes az általa ismert témakörben meghatározott fajtájú (elektronikus üzenet, rövid levél, naplórészlet), min.50 szavas összefüggő szöveget alkotni. A megtanult szókincset változatosan használja, a szövegösszefüggést biztosító nyelvi elemeket (kötőszók, névmások) pontosan alkalmazza.
- Szótárhasználata biztos. Írása logikusan tagolt.

Szóbeli kifejezőkészség:

- A tanuló képes nem csak a begyakorolt elemek segítségével, hanem önállóan megfogalmazott formában is kommunikációt kialakítani a beszélgetőpartnerével, az ismert beszédhelyzetekben.
- Képes ismert témákról önállóan beszélni kérdések vagy képi impulzus alapján.

Ismeretek, továbbhaladási követelmények

Nyelvi ismeretek részletesen

Morphologie, Syntaxe

Groupe nominal

- pronoms personnels (atoniques et toniques)
- genre et pluriel des noms
- articles définis, indéfinis et partitifs
- articles possessifs et démonstratifs (ce, cette/ mon/ ma ...)
- accord des adjectifs
- adjectifs à 3 formes
- adjectifs qualificatifs
- adverbes
- nombres ordinaux et cardinaux, quantités
- pronoms interrogatifs

Groupe verbal

- conjugaison (notion et pratique)
- temps verbaux: présent des verbes réguliers et irréguliers en –er/-re/-ir;
- expression des modalités (pouvoir, vouloir, savoir, devoir)
- verbes pronominaux
- les temps du passé: passé récent, passé composé
- structures syntaxiques simples: verbes être et avoir, il y a
- pronoms personnels COD et COID et le pronom adverbial y et leur place :
- place des éléments du groupe nominal : un/ mon jeune homme intelligent
- expressions du lieu et du temps: prépositions simples et composées
- interrogation simple, interrogation avec l'inversion des mots
- négation : ne...pas (du tout), ne...plus, ne...jamais, ne...rien, ne...personne, etc.
- coordination des propositions : et, mais, ou, donc
- expression de la cause et du but : car/ parce que, pour+ inf.

Kifejezőképesség , beszédszándékok

- üdvözlés
- bemutatkozás, bemutatás
- udvarias kérés, bocsánatkérés
- köszönet nyilvánítása
- információkérés, engedélykérés
- tájékoztatás, leírás
- segítség és tanács kérése, felajánlása, elfogadása és visszautasítása
- véleménynyilvánítás: tetszés, nem tetszés kifejezése
- sajnálkozás, öröm, érdeklődés, csodálkozás, közömbösség kifejezése
- tudás, nem tudás kifejezése
- leírás
- jókívánságok

Szóbeli témakörök

- Les loisirs (lectures, musique, sport, sorties, spectacles)
- Ma famille
- Ma ville, mon quartier
- Notre maison, notre appartement
- La mode et moi
- L'école, mes matières, ma classe
- Manger et boire (habitudes alimentaires en France et en Hongrie, faire la cuisine)
- Alimentation
- Une journée, mon emploi du temps

10. Évfolyam

Általános készségek

Olvasott szöveg értése:

- A tanuló képes globálisan és szelektíven is megérteni egy 100-120 szavas ismeretlen szöveget, és a szövegösszefüggésből következtetni tud a még ismeretlen szavak jelentésére.

- Választ tud adni a szövegre vonatkozó részletes megértést ellenőrző kérdésekre.
- A passzív készségeket (olvasott szöveg értése) és az aktív készségeket (nyitott kérdésre adandó önállóan megfogalmazott válasz) képes összehangolni.

Hallott szöveg értése:

- A tanuló képes egy 2-3 perc hosszúságú anyanyelvi beszélővel, vagy beszélőkkel rögzített szöveg globális és részletes megértésére is. Megérti, hogy kik a beszélgetőpartnerek, milyen viszonyban állnak egymással, milyen témáról beszélgetnek.
- Különbséget tud tenni a beszélgetőpartnerek véleménye között. Megérti gondolatmenetüket, érveiket. Választ tud adni a szöveg tartalmára vonatkozó részletező kérdésekre.

Írásbeli kifejezőképesség:

- A tanuló képes az általa ismert témakörben meghatározott fajtájú (elektronikus üzenet, magán és hivatalos levél, naplórészlet, újságcikk, elbeszélő vagy leíró jellegű szöveg, érvelő olvasói levél), kb. 100 szavas összefüggő szöveget alkotni.
- A megtanult szókincset változatosan használja. Nemcsak pontosan alkalmazza a szövegösszefüggést biztosító nyelvi elemeket (kötőszók, névmások), hanem az igeidők és igemódok használatával árnyalni tudja mondanivalóját. Szótárhasználata biztos.
- Írása logikusan tagolt.

Szóbeli kifejezőképesség:

- A tanuló képes önállóan kommunikációt kialakítani a beszélgetőpartnerével, az ismert beszédhelyzetekben.
- Képes ismert témákról önállóan beszélni kérdések vagy képi impulzus alapján.
- Érvelni tud az általa ismert témakörökben.

Ismeretek, továbbhaladási követelmények

Nyelvi ismeretek részletesen

Morphologie Syntaxe

Groupe nominal

- pronoms démonstratifs et possessifs

- pronoms et adjectifs indéfinis
- comparatif des adjectifs
- superlatif des adjectifs
- formation des adverbes

Groupe verbal

- temps du passé : passé composé, imparfait
- temps du futur (futur simple, futur proche)
- conditionnel présent
- subordonnées relatives avec des pronoms relatifs simples: qui, que, où
- négation (toutes les formes)
- interrogation (toutes les formes)
- pronom adverbial en
- place des pronoms
- comparaison (comparatif et superlatif)
- structures comparatives (que, comme)
- subordonnées de condition (si+indicatif)
- hypothèse au futur
- expressions de la fréquence, durée, succession, simultanéité, du rapport logique (prépositions et conjonctions)- simultanéité (temps verbaux et expressions de temps)
- emploi des temps du passé, du futur

Kifejezőkészség , beszédszándékok

- érdeklődés kifejezése
- visszaemlékezés, múltbeli események elbeszélése
- vélemény, ellenvélemény, vitatkozás, tiltakozás kifejezése
- érzelmek: csodálkozás, felháborodás kifejezése
- hipotézis, visszakérdezés
- történet elmesélése múltban, jövőben

Szóbeli témakörök

- Les vacances
- Faire des achats, les courses
- La gastronomie (habitudes alimentaires, au restaurant, recettes, alimentation saine)
- La santé et la maladie, chez le médecin

- Le climat
- La géographie de la France et de la Hongrie
- Moi, dans X ans, parler de ses projets
- Lecture et cinéma

11. Évfolyam

Általános készségek

Olvasott szöveg értése:

- A tanuló képes globálisan és szelektíven is megérteni egy kb. 150 szavas ismeretlen szöveget, és a szövegösszefüggésből következtetni tud a még ismeretlen szavak jelentésére.
- Választ tud adni a szövegre vonatkozó részletes megértést ellenőrző kérdésekre. A passzív készségeket (olvasott szöveg értése) és az aktív készségeket (nyitott kérdésre adandó önállóan megfogalmazott válasz) képes összehangolni, ill. képes saját szavaival tartalmi kivonatot készíteni.

Hallott szöveg értése:

- A tanuló képes egy 2-3 perc hosszúságú anyanyelvi beszélővel, vagy beszélőkkel rögzített szöveg globális és részletes megértésére is.
- Nemcsak megérti, hogy kik a beszélgetőpartnerek és milyen viszonyban állnak egymással, hanem pontosan különbséget tud tenni a beszélgetőpartnerek véleménye között. Megérti gondolatmenetüket, érveiket.
- Választ tud adni a szöveg tartalmára vonatkozó részletező kérdésekre. Képes nemcsak nyitott kérdésekre válaszolni a szöveg kapcsán, hanem önállóan tartalmi összefoglalót készíteni a hallott szövegről jegyzetei alapján.

Írásbeli kifejezőkészség:

- A tanuló képes az általa ismert témakörben meghatározott fajtájú (elektronikus üzenet, magán és hivatalos levél, naplórészlet, újságcikk, elbeszélő vagy leíró jellegű szöveg, érvelő olvasói levél), 100-120 szavas összefüggő szöveget alkotni.
- Változatosan használja az alapszókincset, de képes az adott témakör speciális szókészletének pontos alkalmazására.
- Szövegalkotásában kerüli a tautológiákat, gondolatmenete, érvelése pontos, következetes.

- Nemcsak pontosan alkalmazza a szövegösszefüggést biztosító nyelvi elemeket (kötőszók, névmások), hanem az igeidők és igemódok használatával árnyalni tudja mondanivalóját. Szótárhasználata biztos.
- Írása logikusan tagolt.

Ismeretek, továbbhaladási követelmények

Nyelvi ismeretek részletesen

Morphologie Syntaxe

Groupe nominal

- pronoms démonstratifs et possessifs
- tous les pronoms personnels et adverbiaux
- pronoms et adjectifs indéfinis
- toutes les formes d'interrogation

Groupe verbal

- temps du passé : passé composé, imparfait, plus-que-parfait,
- temps du futur (futur proche, futur simple futur antérieur)
- gérondif
- conditionnel présent
- voix active et passive
- indicateurs temporels
- adverbes (de lieu et de temps)
- pronoms relatifs simples (qui, que où, dont)
- négation (toutes les formes)
- interrogation (toutes les formes)
- gérondif
- place des pronoms
- double pronominalisation
- style indirect au présent
- subordonnées de condition
- hypothèses
- passif

- mise en relief
- accord du participe passé
- structures impersonnelles
- factitif
- expressions de la fréquence, durée, succession, simultanéité, du rapport logique
- expression de antériorité, postériorité, simultanéité

Kifejezőkészség , beszédszándékok

- bizonyosság, bizonytalanság,
- bosszúság kifejezése
- magyarázatkérés és -adás
- mások szavainak elbeszélése, történetmesélés
- árnyaltabb véleménynyilvánítás: hipotézisek elfogadása, elvetése

Szóbeli témakörök

- Le cinéma et le théâtre
- La télévision
- Partager les tâches ménagères, les appareils à la maison
- La technologie et moi, le portable
- Le rôle de l'ordinateur et dans ma vie, Internet et moi
- La maison de mes rêves, acheter, louer, rénover un appartement /une maison
- Urbanisation, villes autrefois et aujourd'hui
- Budapest / Paris
- L'argent de poche
- Circuler en ville, transport et protection de l'environnement
- Mode et l'apparence physique
- Sport amateur et sport de compétition

12. Évfolyam

Általános készségek

Olvasott szöveg értése:

- A tanuló képes globálisan és szelektíven is megérteni egy kb. 200-250 szavas ismeretlen szöveget, és a szövegösszefüggésből következtetni tud a még ismeretlen szavak jelentésére.
- Választ tud adni a szövegre vonatkozó részletes megértést ellenőrző kérdésekre.
- A passzív készségeket (olvasott szöveg értése) és az aktív készségeket (nyitott kérdésre adandó önállóan megfogalmazott válasz) képes összehangolni, ill. képes saját szavaival tartalmi kivonatot készíteni.

Hallott szöveg értése:

- A tanuló képes egy 2-3 perc hosszúságú anyanyelvi beszélővel, vagy beszélőkkel rögzített szöveg globális és részletes megértésére is. Nemcsak megérti, hogy kik a beszélgetőpartnerek és milyen viszonyban állnak egymással, hanem pontosan különbséget tud tenni a beszélgetőpartnerek véleménye között. Megérti gondolatmenetüket, érveiket.
- Választ tud adni a szöveg tartalmára vonatkozó részletező kérdésekre. Képes nemcsak nyitott kérdésekre válaszolni a szöveg kapcsán, hanem önállóan tartalmi összefoglalót készíteni a hallott szövegről jegyzetei alapján.

Írásbeli kifejezőkészség:

- A tanuló képes az általa ismert témakörben meghatározott fajtájú (elektronikus üzenet, magán és hivatalos levél, naplórészlet, újságcikk, elbeszélő vagy leíró jellegű szöveg, érvelő olvasói levél), 100-150 szavas összefüggő szöveget alkotni.
- Változatosan használja az alapszókincset, de képes az adott témakör speciális szókészletének pontos alkalmazására. Szövegalkotásában kerüli a tautológiákat, gondolatmenete, érvelése pontos, következetes.
- Nemcsak pontosan alkalmazza a szövegösszefüggést biztosító nyelvi elemeket (kötőszók, névmások), hanem az igeidők és igemódok használatával árnyalni tudja mondanivalóját. Szótárhasználata biztos. Írása logikusan tagolt.

Szóbeli kifejezőkészség:

- A tanuló képes önállóan kommunikációt kialakítani a beszélgetőpartnerével, nemcsak az ismert beszédhelyzetekben, hanem a váratlan még nem begyakorolt helyzetekben is.
- Érvelni tud gazdag általános és szerényebb speciális szókészlettel szinte minden helyzetben.

Ismeretek, továbbhaladási követelmények

Nyelvi ismeretek részletesen

Morphologie Syntaxe

Groupe nominal

- pronoms relatifs composés
- tous les pronoms

Groupe verbal

- temps a l'indicatif (présent, passé composé, imparfait, plus-que-parfait, futur)
- conditionnel présent et passé
- impératif
- gérondif
- subjonctif
- participe présent
- pronoms relatifs simples (qui, que où, dont)
- style indirect au présent et passé
- concordance des temps à l'indicatif
- emploi du gérondif
- cas spéciaux des accords des adjectifs
- accord du participe passé
- expressions de l'hypothèse et de la condition
- emploi correct des articles et des pronoms
- emploi correct des prépositions

Szóbeli témakörök

- La maladie et la santé
- Sport amateur et sport de compétition
- Les animaux de compagnie
- Amitié
- Fêtes
- La mode et le style
- Étudier à l'étranger
- Choisir un métier, faire un job d'été

- Les âges de la vie (enfance et vieillesse)
- Ressemblances et différences dans ma famille
- Apprendre une langue étrangère
- École, système scolaire
- Modes de vie (manger, bouger)
- Ville ou campagne
- Choisir un métier, faire un job d'été
- La beauté et les phénomènes de société (tatouage, chirurgie esthétique)
- Nouveaux modèles de famille

Orosz nyelv

Tantárgyi követelmények

orosz mint 2. idegen nyelvből

Tantárgyi követelmények orosz nyelv

(A NAT 2020-hoz illeszkedő „*Élő idegen nyelv. A második idegen nyelv tantárgy kerettanterve 9-12. évfolyam*” tartalmi szabályzó alapján készült.)

9. oszt.

Nyelvi elemek, struktúrák

- cselekvés, történés, létezés kifejezése jelen időben
 - cselekvés, történés, létezés kifejezése múlt időben
 - cselekvés, történés, létezés kifejezése jövő időben
- birtoklás: *У меня есть/нет*
- mennyiségi viszonyok: tőszámnevek
- minőségi viszonyok: *Какой? Какая? Какое? Какие?*
- főnév és melléknév egyeztetése
- térbeli viszonyok: helymeghatározás, előjárósók

Témakörök

1. Члены семьи.
2. Друзья.
3. Хобби.
4. Еда и напитки.
5. Режим дня.
6. Мой город.

10. oszt.

(a 9. osztályban tanultak +)

Nyelvi elemek, struktúrák

- időbeli viszonyok: gyakoriság – *Как часто?*
- esetviszonyok: Именительный падеж, Винительный падеж, Предложный падеж
- szövegkohéziós eszközök: egyszerű kötőszavak (*и, но, так как, поэтому, потому что*),
- névmások
- kérdőmondatok, kérdőszavak (*кто? что? где? куда? как?*)
- modalitás: *хотеть, должен, мочь*

Témakörök

1. Семейные праздники :День рождения, Новый год
2. Мой любимый спортсмен/артист/актёр
3. Моя школа, школьные предметы

4. Изучение иностранных языков
5. Дом, квартира, помещения, мебель,
6. Одежда
7. Времена года
8. Природа. Животные и растения.
9. Транспорт.
10. Отдых.
11. Развлечение.

11. oszt.

(a 9. -10. osztályban tanultak +)

Nyelvi elemek, struktúrák

- *minőségi viszonyok: Какой? Какая? Какое? Какие? Как?*
- hasonlítás
- melléknév és főnév egyeztetése
- térbeli viszonyok: irányok és helymeghatározás
- elöljárószavak
- időbeli viszonyok: gyakoriság –*Как часто? (редко, ежедневно, еженедельно, ежемесячно, ежегодно)*, időpontok
- modalitás: *любить, уметь, хотеть, должен, мочь, нужно, надо* igék
- esetviszonyok: Именительный падеж, Винительный падеж, Предложный падеж, Дательный падеж, Родительный падеж, Творительный падеж
- szövegkohéziós eszközök: kötőszavak (*но и, или, потому что, поэтому, чтобы, так как*) és névmások
- szöveggrammatikai eszközök: névmások

Témakörök

1. Члены семьи, друзья, родственники.
2. Моё место жительства
3. Помещения в доме, обстановка мебели, предметы домашнего обихода.
4. Одежда и аксессуары
5. Праздники
6. Развлечения.
7. Здоровая пища.
8. У врача.
9. Уход за домом.
10. Погода.

12. oszt.

(a 9. -11. osztályban tanultak +)

Nyelvi elemek, struktúrák

- felszólító mód: Повелительное наклонение
- feltételes mód: Условное наклонение
- időpontok - Когда? (с ... до) Сколько времени?/Который час? (8 часов, в часов 8)
- esetviszonyok: Именительный падеж, Винительный падеж, Предложный падеж, Дательный падеж, Родительный падеж, Творительный падеж
- szövegkohéziós eszközök: kötőszavak (чтобы, так как) és névmások
- szöveggrammatikai eszközök: névmások

Témakörök

1. Семейные связи, социальные отношения.
2. Одежда и мода,
3. Частые заболевания.
4. Позитивные и негативные черты характера
5. Животные, растения.
6. Жизнь в городе, в селе/в деревне.
7. Погода, климат, времена года.
8. Учебные заведения, помещения в школе
9. Школьные праздники, школьные традиции.
10. Цели изучения иностранных языков.
11. Праздники и памятные даты в Венгрии и за рубежом.
12. Подготовка и планирование поездки, экскурсии по городу
13. Частная поездка, групповая поездка.
14. Сфера обслуживания
15. Использование новых технологий в повседневной жизни, в образовании или в работе.
16. Интернет, социальные сети

Színháztörténet

(a dráma osztályban/osztályrészben)

9. évfolyam

I.félév Az ókori görög színház és dráma kialakulása és jellemzői

- Aiszkülosz, Szophoklész, Euripidész egy-egy tragédiája
- Arisztophanész egy komédiája
- Seneca egy műve
- Plautus egy komédiája

A Távol – Kelet színháza

- indiai táncdráma, a kathakabi színház
- kínai színház, a pekingi opera
- japán színház, a nó és a kabuki

II.félév Az európai középkor színháza

- vallásos színjátékok, keresztény liturgikus játékok, passió, mirákulum, misztérium és moralitás (különböző magyar, angol, német passiójátékok és az Akárki, a Jedermann)

Az olasz reneszánsz

- a commedia dell' arte sajátosságai, jellegzetes típusai
- Goldoni: A fogadósno

10. évfolyam

I. félév

Az angol reneszánsz

- az Erzsébet-kori angol színház és dráma jellemzői
- Shakespeare tragédiái és komédiái (Romeo és Júlia, Hamlet, Macbeth, Othello, Szentivánéji álom)

A spanyol barokk

- Lope de Vega vagy Calderón egy szabadon választott műve (Az élet álom, A hős falu)

A francia klasszicizmus

- a klasszicista dráma jellemzői
- Corneille: Cid
- Racine: Phaedra
- Molière egy szabadon választott drámája (Tartuffe, A fősvény, Nők iskolája, Képzelt beteg)

II. félév

A magyar dráma és színjátszás kezdetei

- dramatikus népszokások
- hitvitázó drámák
- iskoladrámák
- a magyar színjátszás hagyományai a XIX. század második feléig

A német klasszika

- Goethe és Schiller színháza, drámái
- Schiller egy szabadon választott drámája (Tell Vilmos, A haramiák, Ármány és szerelem)

11. évfolyam

I.félév

A romantika

- a drámairodalom és színháza
- Victor Hugo: A királyasszony lovagja
- Kleist: Homburg hercege

A XIX. sz. második felének és a századvég színháza

- a meiningeni színház
- Antoine és Otto Brahm
- Woyzek, Büchner drámája
- Ibsen néhány drámája
- Strindberg egy drámája

Az orosz dráma és színház

- Puskin: Borisz Godonov
- Osztrovszkij: Erdő

Előadáselemzés

- Egy színházi előadás megtekintése élőben, ezt követően az előadás értelmezése.

II.félév

- Sztanyiszlavszkij működése
- Csehov drámái

A magyar színház a századfordulón

- Hevesi Sándor működése, a Thália Stúdió
- Molnár Ferenc: Liliom
- Füst Milán: Boldogtalanok

12. évfolyam

I.félév

Az útkeresés drámája és színháza

- Jarry: Übü király
- Artaud színházi víziói
- Brecht és az epikus színház (Koldusopera)
- Pirandello: Hat szerep keres egy szerzőt
- Garcia Lorca szürreális és lírai drámája (Várnász)

Az amerikai dráma

- O' Neill: Amerikai Elektra
- A. Miller: Az ügynök halála
- T. Williams: A vágy villamosa
- Albee: Nem félünk a farkastól

II.félév

Az egzisztencialista és az abszurd dráma

- Sartre, Camus és Beckett, Ionesco, Mrozek drámái

A kortárs világszínház és dráma

- Brook, Grotowsky, Robert Wilson színháza
- Dürrenmatt, Peter Weiss, Pinter drámái

Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom

- Sütő András: Egy lócsiszár virágvasárnapja
- Spiró György: Csirkefej
- Nádas Péter: Takarítás
- Háy János: Gézagyerek
- Tasnádi István: Közellenség

Zene tánc és mozgás a színházban

- A zenés színházi műfajok ismerete.

Bábszínház, cirkusz, újcirkusz

- A bábszínház és a cirkusz formanyelvének ismerete.

A színház működése, a színházi szakmák

- A fontosabb színházi szakmák, az előadás létrehozásához szükséges színházi mesterségek ismerete. Színházak közönségkapcsolatának vizsgálata.

Tanulásmódszertan

(a sport osztályokban)

9. évfolyam

Elméleti rész

-a következő témakörök közül egyről tudjon beszélni.

(Alapfogalmakat tudjon definiálni)

A tanulás fogalma és szükségessége

A tanulás típusai: egyéni és társas formában

Tanulási szokások és stílusok

Gyakorlati rész

Hogyan értelmezzünk feladatot? Magyar nyelv

Hogyan értelmezzünk feladatot? matematika

Beszédrögtönzés megadott témáról.

Természettudomány

Földrajz szóbeli témakörök a 11.évfolyamon _természettudomány területen

1. Megújuló energiaforrások, előnyök, hátrányok
2. Nem megújuló energiaforrások, előnyök, hátrányok
3. Hiány és bőség – ellentmondások az élelmiszer-ellátásban
4. A világ népességnövekedése
5. Fogyatoszó, előregedő társadalmak, országok, régiók
6. Fenntartható közösségi közlekedés
7. Fenntartható turizmus
8. Az éghajlatváltozás várható következményei
9. Vízkészlet a Földön
10. Vízkészlet Magyarországon
11. A hulladéktermelés és a fogyasztás összefüggései
12. A hulladék, mint erőforrás, újrahasznosítás lehetőségei
13. természeti katasztrófák a világban
14. Fenntartható fejlődés kérdései
15. Megoldási lehetőségek a vízzel kapcsolatos problémák enyhítésére

Biológia szóbeli témakörök a 11. évfolyamon _természettudomány területen

1. Az élet története
2. Földi édenkertek
3. Alkalmazkodás a környezethez
4. Velünk élő élővilág
5. Testünk az időben
6. Utak az egészséghez
7. Szenvedélyeink nyomában
8. Ételek, élelmiszerek, táplálkozás
9. Az egészséges környezet
10. Genetikai örökségünk

Természettudomány

Osztályozóvizsga követelmények természettudományból gimnázium, nappali és esti tagozat, a 2020/2021. tanévtől felmenő rendszerben először 2022/2023. tanévben a 11. évfolyamon

I. félév:

1. A természet megismerése:

- Az ember önmagáról és a természeti környezetről szerzett tudásának eredete, a tudomány, a művészet és a vallás megismerésben játszott szerepének értékelése
- A tudomány és a hit kérdései néhány tudós írásaiban
- A természeti környezetbe való beilleszkedéshez szükséges tudás történeti kezdetei, az őskori kultúrák, természeti népek természettel kapcsolatos hitvilága, tapasztalati tudása
- A természetfilozófia, a természettudományos gondolkodás előképeinek megjelenése az ókorban (görög, arab, kínai gondolkodók, világmagyarázatok)

- A természet megfigyelése, a kísérletezés megjelenése, a középkor néhány jelentős tudósának és történeti mérőföldkövének (pl. Galilei, Kepler, Kopernikusz, alkimisták stb.) megismerése, értékelése
- Természettudományos diszciplínák kialakulására vezető okok feltárása, a fizika, a kémia, a biológia és a természetföldrajz vizsgálati területeinek és sajátos kutatási módszereinek összehasonlítása
- A tudományos probléma általános kritériumainak megértése, a természettudományos megismerés tényekre alapozottságának értékelése
- A hipotézisalkotás és annak megfigyelések, mérési adatok, kísérletezés útján történő bizonyítása vagy cáfolata, a következtetés és elméletalkotás módszereinek példák alapján történő elemzése, egységben való értelmezése
- A tudományos igazságnak az elméletek, modellek fejlődésén, egymást váltásán alapuló értelmezése

Fogalmak: természetfilozófia, természettudomány, tudománytörténet, természettudományos probléma, tudományos megfigyelés, kísérlet, modell, modellváltás

2. Az ember környezetformáló tevékenysége:

- Az emberi tevékenység természeti környezetre gyakorolt hatásának elemzése
- A technológiai fejlődéssel növekvő környezetátalakító képesség történeti és jelenben azonosítható példáinak elemzése
- A környezeti károk helyreállítási lehetőségeinek elemzése, a rekultiváció fogalmának megismerése hazai és nemzetközi példákon keresztül
- A letelepedéssel járó környezeti hatások, a földművelés területfoglalása, a települések környezetbe illeszkedésének elemzése
- A természetes életközösségeket felváltó, azokkal kapcsolatban álló mezőgazdasági és erdőművelési módok elterjedésének hatáselemzése, a rendszerszintű gondolkodás fejlesztése a természeti és társadalmi tényezők kapcsolatrendszerének értelmezésével
- Az emberi közösségeken belüli és azok közötti, valamint a földrajzi felfedezéseknek utat nyitó közlekedési módok és eszközök (szárazföldi, vízi és légi közlekedés) történeti áttekintése, környezeti hatásuk elemzése
- A globális népesség alakulásának, az eltartóképesség növekedésének hátterében álló okok és az ebből eredő környezeti következmények áttekintése
- A világ térségeinek eltérő természeti és társadalmi-gazdasági folyamatai és válsághelyzetei következtében kialakuló demográfiai változások magyarázata, az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése
- A természeti katasztrófák kialakulásának, felerősödésének, gyakoriságának társadalmi-

gazdasági okai (túlnépesedés, mezőgazdaság, élelmiszer-termelés, ipar, szolgáltatások, lakosság), az összefüggések értelmezése

- A 21. századi fogyasztói társadalom kialakulása, a Föld környezeti rendszereire, állapotára gyakorolt komplex hatások azonosítása
- A mérlegelő gondolkodás és a felelős véleményalkotás fejlesztése a gazdasági, környezetvédelmi és fenntarthatósági érdekek és érvek mentén

Fogalmak: földművelési technológiák, talajművelés, öntözéses gazdálkodás, élelmiszer-termelés, hulladékok problémája, településfejlődés, úthálózat, folyami és tengerhajózás, légi közlekedés

3. Nyersanyagok, energiaforrások:

- A rendszerszintű gondolkodás fejlesztése az igények és a Föld természeti erőforrásai adta lehetőségek mennyiségi, minőségi és térbeli kapcsolatrendszerének, változásának elemzésével
- A természetben és a gazdasági életben megfigyelhető lineáris és körfolyamatok összehasonlítása, a fenntarthatósággal kapcsolatos összefüggések elemzése
- Az energia- és nyersanyagszektorok a természeti lehetőségek és a társadalmi, politikai, gazdasági környezet között ütközőzónaként való értelmezése
- A fosszilis energiahordozók típusai (kőszén, uránérc, hagyományos és nem hagyományos szénhidrogének), példák és térbeli előfordulásuk, kitermelési lehetőségek és korlátok áttekintése, környezeti problémák elemzése
- A fosszilis és megújuló energiahordozók és a klímaváltozás kapcsolatrendszerének megértésén alapuló környezeti szemléletformálás
- A megújuló (alternatív) energiaforrások típusai, felhasználási lehetőségei, a biomassza alapú energiatermelés elemzése
- Ipari nyersanyagok: érc és nemérc, kitermelésük és felhasználásuk környezeti problémái és azok kezelése
- A 21. századi technológiák kulcsfontosságú alapanyagai, a járműgyártás, a félvezetőipar nyersanyagszükséglete, környezeti hatása (pl. Li, ritkaföldfémek stb.)
- A másodlagos nyersanyagok használatával összefüggő szemlélet fejlesztése, az újrahasznosítás lehetőségeinek áttekintése, a körfolyamatok jelentőségének és feltételeinek felismerése

Fogalmak: nyersanyag, másodlagos nyersanyag, érc, megújuló és fosszilis energiahordozó, biomassza, újrahasznosítás, körfolyamat, energiagazdálkodás, hulladékgazdálkodás, környezetvédelem

4. Változó éghajlat :

- Az összefüggésekben való gondolkodás fejlesztése az éghajlatváltozás (természetes és antropogén) okainak értelmezése kapcsán
- Összefüggések értelmezése, a környezettudatos szemlélet fejlesztése az éghajlatváltozás és az üvegházhatású gázok kibocsátásának összefüggése kapcsán
- Információk keresése a múltban lezajlott klímaváltozásokról, ezek lehetséges okainak, a történelem alakulására gyakorolt hatásának elemzése
- A múltbeli és a jelenlegi éghajlatváltozás különböző földrajzi övekben mutatkozó jeleinek azonosítása
- Az időjárás és az éghajlatváltozás előrejelzési módszereinek összehasonlítása, a valószínűségi gondolkodás fejlesztése, a nemzetközi tudományos összefogás szerepének értékelése
- Az éghajlatváltozás társadalmi-gazdasági következményeinek (pl. energiafelhasználás, élelmiszer-termelés, vízhasználat, biodiverzitás, turizmus, közlekedés, migráció, gazdasági károk) magyarázata
- Az éghajlatváltozás Kárpát-medencében várható következményeinek elemzése
- Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz – az egyén és a közösségek lehetőségei, az éghajlatváltozás megállítására irányuló nemzetközi összefogás szükségességének felismerése
- A Föld globális hőszállítási rendszerei, szélrendszerek, tengeri áramlatok kialakulásának magyarázata, a Föld éghajlatának és időjárásának alakulásában játszott szerepük értékelése (pl. Golf-áramlat, magaslégköri futóáramlások, El Niño, La Niña jelenségek)
- Az éghajlatváltozás életközösségekre gyakorolt hatásának elemzése, a természetes életközösségekben lejátszódó alkalmazkodási folyamatok példáinak megbeszélése
- A térségünkben a klímaváltozás miatt terjedőben lévő fertőző betegségek főbb jellemzői (fertőzési források, átviteli módok, egyéni és közösségi védelem)
- Mérséklés vagy alkalmazkodás: tudományos, társadalmi, gazdasági és kulturális válaszok keresése, elemzése

Fogalmak: poláris cellák, légkörzés, tengeráramlás, üvegházhatás (ÜHG), éghajlatváltozás, középkori meleg időszak, kis jégkorszak, klímamodell

II. félév:

5. Az élővilág sokszínűsége:

- Az éghajlati jellemzők és a biotopok növény- és állatvilága közötti összefüggések vizsgálata néhány tipikus szárazföldi életközösségben (pl. sarkvidék, tundra, tajga, szavanna, sivatag, esőerdő, lomberdő)

- A tengerek élővilágának jellemzése, tipikus élőhelyek, érdekes fajok, populációk közötti kapcsolatok bemutatása
- A vizek minőségére vonatkozó állapotjelzők, vizsgálati adatok elemzése, a vízminőség életközösségekre gyakorolt hatásának elemzése, következtetések megfogalmazása
- A lakóhely/iskola környezetét jellemző abiotikus tényezők és az ott előforduló élővilág megfigyelése, kapcsolatuk sokoldalú elemzése
- A városi környezet sajátos élőhelyeinek azonosítása, néhány városlakó állatfaj megfigyelése, a kertés övezetek és közparkok néhány jellegzetes növénycsoportjának, állatfajának felismerése
- A bioszféra szintű kapcsolódások néhány példájának megbeszélése (pl. fajok vándorlása, szaharai por termékenyítő hatása, tengeri madarak szerepe), az egyensúly jelentésének és jelentőségének megbeszélése
- A Gaia-elmélet főbb gondolatainak megbeszélése, jelentőségének értékelése
- A közelmúltban és a jelenben végbemenő, az emberi tevékenységgel közvetlen vagy közvetett módon kapcsolatba hozható biodiverzitás-csökkenés lehetséges okainak és várható következményeinek feltárása, a negatív hatások csökkentésének, illetve az alkalmazkodás lehetőségeinek keresése, példáinak bemutatása
- Idegenhonos fajok gyakoribbá váló megjelenésének, az invazív jellegű terjedés okainak vizsgálata
- A környezet- és természetvédelem feladatainak, tevékenységének konkrét példák alapján való elemzése
- Az aktív és a passzív környezet- és természetvédelem összehasonlítása

Fogalmak: bioszféra, biodiverzitás, biotikus és abiotikus környezeti tényezők, mikroklíma, vízminőség, talajminőség, levegőminőség, alkalmazkodás, természetvédelem, környezetvédelem

6. Környezet és egészség:

- Az egészséges környezet fenntarthatósági kritériumként való értelmezése
- A lakóhelyiségek levegőminőségét befolyásoló hatások, gyakoribb légszennyező anyagok, forrásaik és egészségügyi hatásaik megismerése
- A települési lakóövezetek levegőminőségi tényezői, a légszennyező anyagoknak való hosszú távú kitettség egészségkárosító hatásainak felismerése
- Az ivóvíz meghatározó forrásai (felszín alatti vizek, felszíni vizek), az ivóvíz minőségét veszélyeztető emberi tevékenységek
- A talaj mint a környezet fő szűrő és detoxikáló rendszere, a talaj szerepe a felszín alatti vizek (ivóvíz) védelmében

- A talajminőség szerepe a tiszta és egészséges élelmiszer-termelésben, a talajminőséget veszélyeztető antropogén folyamatok
- Az egészségmegőrzést, a betegségek megelőzését, az utódgenerációk védelmét szolgáló életvitel (epigenetikai hatás) jellemzőinek azonosítása (táplálkozás, mozgás, mentálhigiéné)
- A szív- és érrendszeri betegségek életmóddal, környezeti minőséggel összefüggő kockázati tényezőinek feltárása, a megelőzés lehetőségeinek megbeszélése
- A rákbetegségek megelőzési lehetőségeinek felismerése, a betegség kialakulásában szerepet játszó környezeti tényezők azonosítása
- A betegségekre való hajlam és a környezet és életvitel közötti összefüggés vizsgálata
- Az élelmiszer-biztonság fogalmának értelmezése, tényezőinek és felelősségeinek azonosítása, jelentőségének értékelése
- Az élelmiszerek minőségmegőrzését befolyásoló tényezők azonosítása, a tárolás és tartósítás eljárásainak megismerése
- A dohányzás káros hatásainak összegyűjtése, a dohányzási szokásokra vonatkozó hazai és nemzetközi adatok elemzése

Fogalmak: betegség, egészség, életvitel, megelőzés, mentálhigiéné, rákbetegség, hajlam, örökölhetőség, életvitel

7. Kozmikus környezetünk:

- A Föld helye a Naprendszer bolygói között, az „élet zónájának” értelmezése
- A Nap energiatermelése, csillagként való életútja
- A napfény különféle tartományainak földi hatásai (látható fény és fotoszintézis, UV védelem, infravörös hősugárzás)
- A Hold keletkezésére vonatkozó elmélet melletti csillagászati, kőzettani érvek áttekintése, a Hold és a földi élet közötti kapcsolatok felismerése (pl. biológiai ciklusok, árapály hatása)
- A Föld kozmikus hatások elleni védőernyői (részecskesugárzás és mágneses övezet, UV sugárzás és ózonpajzs, meteorok és légkör)
- A műholdak által a Föld állapotáról szerezhető információk típusainak azonosítása, a jelenlegi folyamatokkal és a jövő előrejelzésével összefüggő jelentőségük értékelése
- A témakörhöz kapcsolódó online, szabadfelhasználású szoftverek alkalmazása
- Optikai és rádiótávcsövek, űrtávcsövek és szerepük a csillagászati kutatásban
- A Földön kívüli életformák utáni kutatás céljainak, módszereinek, eddigi és a jövőben várható eredményeinek áttekintése, értelmezése, a „mars-i élet” (pl. Mars-csatornák) körüli vita megismerése
- A Földön kívüli térben, égitesteken folytatandó gazdasági tevékenység lehetőségei (nyersanyagok bányászata, különleges anyagok előállítása stb.), az ezzel kapcsolatos

nemzetközi jogi szabályozás kérdése

- Az aszteroidabecsapódások földtörténeti jelentősége (pl. víz, szervesanyag-beszállítás), egy mai becsapódási esemény valószínűsége, lehetséges következményei, az elhárítás módszerei

Fogalmak: kozmikus sugárzás, bolygó, mellékbolygó (hold), meteor/meteorit, aszteroida, üstökös

8. Jövőképek:

- A technológiai fejlődés jövőformáló hatása, a lehetőségek, korlátok és veszélyek áttekintése (közlekedési eszközök és módok, munkakörnyezet és robotizáció, infokommunikáció)
- A biológiailag nem lebomló anyagok (kőolajalapú polimer műanyagok) problémáját érintő megoldási lehetőségek áttekintése (lebomló műanyagok, génszerkesztett mikrobiális technológiák)
- A Föld globális népességének várható alakulása, a növekedés hajtóerői, korlátjai és következményei
- A számítógépes klímamodellek összetevőinek folyamatos bővülése, a szimulációk valószínűségi előrejelzései különféle társadalmi és gazdasági forgatókönyvek esetén
- Az éghajlatváltozással átalakuló Föld (pl. jégmentes Északi-sarkvidék, tartós hőség és vízhiány) várható gazdasági, társadalmi és biztonsági kérdéseinek elemzése
- A növekvő adatmennyiség feldolgozásának módszerei (big data technológiák), az ebben rejlő előnyök és veszélyek
- A globális hálózatok (közlekedés és szállítás, internet, világkereskedelem) jövőbeli szerepének elemzése

Fogalmak: számítógépes modell, szimuláció, előrejelzés

Testnevelés elméleti tárgyak (a sport osztályokban)

A féléves sportelméleti tantárgyak tervezett félévi bontását az adott tanéven belül módosíthatjuk. Két tantárgy esetén váltott félévekben tanítjuk.

Sportági ismeretek

2020/2021. tanévtől megszűnik, illetve beépül a testnevelés tantárgyba

Az atlétikai mozgásformák csoportosítása; - az atlétika, mint előkészítő sportág; - fizikai törvényszerűségek érvényesülése az atlétika versenyszámaiban; - az atlétika mozgás anyagának kapcsolata más sportágakkal; - képességfejlesztés az atlétika mozgás anyagával; - magyarok az atlétika élvonalában. - A női és férfi torna versenyszámai; - a különböző szereken végrehajtható alapelemek és a legfontosabb balesetmegelőző eljárások; - a tanult talaj- és szertornaelemek technikai végrehajtásának és a segítségnyújtás módjainak ismerete - magyar tornászok a világ élvonalában; kiemelkedő nemzetközi eredmények. Az úszás jelentősége az ember életében; - az úszás és a vízi sportok higiénéje; - úszásnemek és jellemzőik; - egy úszásnem technikai végrehajtásának leírása; - az úszás alapvető versenyszabályai; - a szabadvízi és az uszodai úszás különbségei; - fizikai törvényszerűségek érvényesülése az úszásban; - a vízből mentés végrehajtása; - kiemelkedő magyar nemzetközi eredmények az úszósportban. Egy választott sportjáték bemutatása, szabályainak értelmezése; - a sportjátékot előkészítő testnevelési játékok; - két sportág összehasonlítása - szabályainak alapján (pályaméret, játékoszám, pontszerzés, időtartam, csere, időkérés, technika, taktika stb.); - magyarok a sportjátékokban; sikeres labdajátékok. - Egy választott, alternatív, szabadidős, természetben üozhető sportág bemutatása: sí, kerékpár, természetjárás, evezés, kajakozás, görkorcsolya, gördeszka stb.; - a választott sportág legfontosabb technikai elemeinek és szabályainak ismertetése; - baleset-megelőzés; - felszerelések, és azok karbantartása; - a választott sportág népszerűsége, elterjedése a világban; hazai ismertség; eredmények; - táborozási lehetőségek; alapvető táborozási ismeretek. A küzdősportok tanulásának szerepe az iskolai testnevelésben; - előkészítő küzdőjátékok - páros és csoportos testnevelési játékok; - grundbirkózás és szabályai; - magyarok a küzdősportolók a világ élvonalában.

9. évfolyam

Sporttörténet

Az ókori és az újkori olimpiai játékok kialakulása, története; kiemelkedő események; - olimpiai zászló, szimbólum, jelszó, embléma, olimpiai láng; - magyarok az olimpiai versenyeken, magyar olimpiai bajnokok; - magyar sikersportágak; - paraolimpiai játékok; - NOB és a MOB szerepe az olimpiai eszme ápolásában.

10. évfolyam

Edzéselmélet (1. félévben)

Az edzéselmélet tudománya területének, céljainak megismertetése. A kondicionális és a koordinációs képességek fogalmának, megjelenési formáinak és fejlesztési lehetőségeinek megismertetése. A versenyhelyzet és a rajtállapot optimalizálásának belső motivációvá tétele. A bemelegítés fontosságának tudatosítása, képesség kialakítása bemelegítő gyakorlatok önálló végzésére. Képesség kialakítása a tanult ismeret tudatos alkalmazására sportolás közben. Annak tudatosítása és értékelése, hogy egy edzésprogram összeállítása és egy sportoló sérülésmentes felkészítése felelősségteljes feladat.

Az edzéselmélet fő összetevői:

- az edzéstervezés elméleti-metodikai szempontjai,
- edzésrendszerek (az edzés szerkezeti, szabályozási kérdései),
- versenyrendszerek (előkészítő-, fő versenyek, bajnokságok),
- a teljesítmény-összetevők fejlesztése (mozgáskészségek, képességek stb.).

Az edzéselmélet kialakulásának fázisai:

- a gyakorlati tapasztalatok tudományos szintű általánosítása,
- a sportedzéssel, versenyzéssel kapcsolatban lévő tudományos (kísérleti) kutatási eredmények és ismeretek felhasználása,
- a sporttudományos kutatási eredmények és ismeretek, valamint az eredményes gyakorlati tapasztalatok összekapcsolása.

Testnevelés-elmélet (2. félévben)

A sporttal és a testneveléssel kapcsolatos fogalmak tisztázása. A mozgásszabályozás és mozgástanulás megkülönböztetése. Naprakészség kialakítása a mozgástanulás és mozgásszabályozási modellek elméleti és gyakorlati anyagában. A testi nevelés, az iskolai testnevelés és a sport társadalmi funkcióinak tudatosítása. A különböző testmozgások társadalmi, szociális és pedagógiai feltételeinek és következményeinek értelmezése. A testnevelés rendszere: Intézményes keretek között folyó testnevelés, Rekreációs testnevelés és sport. Preventív célzatú testnevelés. Az intézményes keretek között folyó testnevelés: Általános felkészítés: oktatási intézmények. Speciális felkészítés: egyesületek, sportiskolák. A testnevelés személyiségfejlesztése: A társadalom által támasztott igények: Önállóság, tolerancia, önfegyelem, rugalmasság, nyitottság, leleményesség, kreativitás, valós önértékelés, döntési képesség.

11. évfolyam

Sportegészségtan (1. félévben)

WHO alapokmány: „Az egészség nem a betegség hiánya ...”

Az alapvető egészségtani ismereteket, melyek elősegítik a felkészülésüket, sérülés esetén a gyógyulásukat. Emellett ismerjék a sérüléseket, valamint a káros teljesítménycsökkenések negatív hatásait. A modern táplálkozástudomány ismeretanyaga, tápanyagok összetételének ismerete, folyadékpótlás szerepe. A sportolók a sportversenyek során előforduló sérülések esetében, legyenek képesek alapvető segítséget nyújtani társaiknak. A kondicionális és a koordinációs képességek fogalmának, megjelenési formáinak és fejlesztési lehetőségeinek megismertetése. A versenyhelyzet és a rajtállapot optimalizálásának belső motivációvá tétele. A bemelegítés fontosságának tudatosítása, képesség kialakítása bemelegítő gyakorlatok önálló végzésére. Képesség kialakítása a tanult ismeret tudatos alkalmazására sportolás közben. Annak tudatosítása és értékelése, hogy egy edzésprogram összeállítása és egy sportoló sérülésmentes felkészítése felelősségteljes feladat.

Sport és szervezetei (2. félévben)

A magyar sport szervezeti felépítésének ismerete. A legfontosabb sportszervezetek és sportvezetők megismerése. A hazai és a nemzetközi sportdiplomácia működési mechanizmusának alapszintű értelmezése. Sportkontroll-ismeretek elsajátítása. Alapvető sportszervezési ismeretek, képesség kialakítása egy sportverseny, illetve sportrendezvény menetrendjének önálló megtervezésére az alapvető versenyszervezési szabályok ismeretében. Az alapvető menedzseri személyiségi jegyek kialakítása. Feladat: iskolai sportrendezvények

megszervezése és lebonyolítása – leírás. Adott versenykiírás elkészítése, ismerjék egyesületük alapszabályainak legfontosabb összetevőinek megfogalmazása.

12. évfolyam

Sportetika (1. félévben)

Készíts egy dolgozatot, melynek követelményei: - a dolgozat terjedelme: 2-3 A4-es oldal legyen - a dolgozat végén szerepeljen összegzés, írd le a témával kapcsolatos saját véleményed is: a választható témakörök: • az utánpótlás nevelés erkölcsi alapjai, • a sportoló erényeiről, • igazságosság és versengésről, • a sportolói identitás és a jellem fejlődése, • szabálytalanság, csalás és a doppingról.

Sportpszichológia (2. félévben)

Olyan alapismeretek megfogalmazása, amelyek alkalmassá teszik a sportolót tehetsége minél teljesebb kibontakoztatására. Eligazodás a legfontosabb pszichológiai, sportpszichológiai alapfogalmak rendszerében. A sportteljesítményeket befolyásoló legfontosabb pszichológiai tényezők,

törvényszerűségek ismerte. A sportban a fizikai képességek mellett a mentális-képességeknek is meghatározó szerepük van. Segítségnyújtás ahhoz, hogy a sportteljesítmény optimális fokozása a személyiség harmonikus fejlődése, fejlesztése mellett legyen elérhető. Az ismeretek hatékony alkalmazására a sportolói gyakorlatban, példákkal alátámasztva. Konfliktuskezelés, valamint egyéb technikák alkalmazása a rajtláz és a rajtapátia kezelésére. Saját lelki erősségek és gyengeségek felismerése és módszerek alkalmazása a változtatásra. Nyitottság kialakítása további pszichológiai ismeretek megszerzésére.

Testnevelés

Testnevelés gyakorlat

9. évfolyam

A testnevelés gyakorlati vizsga a következő gyakorlatokat tartalmazza:
Kötélmászás: Lányok: kötélmászás állásból, teljes magasságig mászókulcsolással. Fiúk: függeszkedés állásból teljes magasságig.

Gimnasztika: A szabadon összeállított, 48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.

Atlétika: egy futó-, egy dobószám választása kötelező: - 60 m-es síkfutás vagy 2000 m-es síkfutás; - Súlylökés vagy kislabdahajítás; Helyből távolugrás;

Torna: A három kötelező és egy ajánlott elemből álló, összefüggő talajgyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: gurulóátfordulás (előre vagy hátra), fejállás, mérlegállás. Ajánlott elemek: fejenátfordulás, tigrisbukfenc, gurulóátfordulás hátra futólagos kézállásba, kézenátfordulás oldal irányba (cigánykerék).

Sportjáték: egy sportjáték választása kötelező. Kézilabda feladatok: Kapura lövés gyorsindítás után - a saját védővonalról indulva átadás a felpályánál álló társnak, a futás közben visszakapott labda vezetése után egykezes beugrásos kapura lövés. 2. Büntetődobás - egyenlő eloszlásban, a kapu két alsó sarkába elhelyezett zsámolyra. 3. Tetszőleges lendületszerzés után távolba dobás kézilabdával. Kosárlabda: Fektetett dobás - felpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Jobbkezes végrehajtás. Fektetett dobás - felpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Balkezes végrehajtás. Büntetődobás - választott technikával.

10. évfolyam

A testnevelés gyakorlati vizsga a következő gyakorlatokat tartalmazza:

Kötélmászás: Lányok: kötélmászás állásból, teljes magasságig mászókulcsolással. Fiúk: függeszkedés állásból teljes magasságig.

Gimnasztika: A szabadon összeállított, 48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.

Atlétika: egy futó-, egy dobószám választása kötelező: - 60 m-es síkfutás vagy 2000 m-es síkfutás; - Súlylökés vagy kislabdahajítás; Helyből távolugrás;

Torna: A négy kötelező és egy ajánlott elemből álló, összefüggő talajgyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: gurulóátfordulás (előre vagy hátra), fejállás, mérlegállás, tigrisbukfenc. Ajánlott

elemek:kézállás, fejen átfordulás, tigrisbukfenc, gurulóátfordulás hátra futólagos kézállásba, kézen átfordulás oldal irányba (cigánykerék).

Sportjáték: egy sportjáték választása kötelező. Kézilabda feladatok: Kapura lövés gyorsindítás után - a saját védővonalról indulva átadás a felpályánál álló társnak, a futás közben visszkapott labda vezetése után egykezes beugrásos kapura lövés. 2. Büntetődobás - egyenlő eloszlásban, a kapu két alsó sarkába elhelyezett zsámolyra. 3. Tetszőleges lendületszerzés után távolba dobás kézilabdával. Kosárlabda: Fektetett dobás - felpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalonál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszkapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Jobbkezes végrehajtás. Fektetett dobás - felpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalonál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszkapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Balkezes végrehajtás. Büntetődobás - választott technikával.

11. évfolyam

A testnevelés gyakorlati vizsga a következő gyakorlatokat tartalmazza:

Kötélmászás: Lányok: kötélmászás állásból, teljes magasságig mászókulcsolással. Fiúk: függeszkedés állásból teljes magasságig.

Gimnasztika: A szabadon összeállított, 48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.

Atlétika: egy futó-, egy ugró és egy dobószám választása kötelező: - 60 m-es síkfutás vagy 2000 m-es síkfutás; - Távolugrás választott technikával vagy magasugrás választott technikával - Súlylökés vagy kislabdahajítás.

Torna: A négy kötelező és egy ajánlott elemből álló, összefüggő talajgyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: gurulóátfordulás (előre vagy hátra), fejállás, mérlegállás, tigrisbukfenc. Ajánlott elemek: kézállás, fejen átfordulás, tigrisbukfenc, gurulóátfordulás hátra futólagos kézállásba, kézen átfordulás oldal irányba (cigánykerék). Egy tanult támaszugrás bemutatása (lányok minimum 4 részes, keresztben, fiúk 5 részes, hosszában felállított szekrényen).

Sportjáték: két sportjáték választása kötelező.

Kézilabda: Kapura lövés gyorsindítás után - a saját védővonalról indulva átadás a felpályánál álló társnak, a futás közben visszkapott labda vezetése után egykezes beugrásos kapura lövés. 2. Büntetődobás - egyenlő eloszlásban, a kapu két alsó sarkába elhelyezett zsámolyra. 3. Tetszőleges lendületszerzés után távolba dobás kézilabdával. **Kosárlabda:** Fektetett dobás - felpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalonál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszkapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Jobbkezes végrehajtás. Fektetett dobás - felpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az

oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Balkezes végrehajtás. Büntetődobás - választott technikával. **Röplabda:** Kosárárintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben. (A labdát legalább 1,5 m-re a fej fölé kell játszani.) 2. Alkarérintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben. (A labdát legalább 1 m-re a fej fölé kell játszani.) 3. Nyítások választott technikával a támadóvonal mögé, váltott térfélre.

12. évfolyam

A testnevelés gyakorlati vizsga a következő gyakorlatokat tartalmazza:
A testnevelés gyakorlati vizsga a következő gyakorlatokat tartalmazza:

Kötélmászás: Lányok: kötélmászás állásból, teljes magasságig mászókulcsolással. Fiúk: függeszkedés állásból teljes magasságig.

Gimnasztika: A szabadon összeállított, 48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.

Atlétika: egy futó-, egy ugró és egy dobószám választása kötelező: - 60 m-es síkfutás vagy 2000 m-es síkfutás; - Távolugrás választott technikával vagy magasugrás választott technikával - Súlylökés vagy kislabdahajítás.

Torna: A négy kötelező és egy ajánlott elemből álló, összefüggő talajgyakorlat bemutatása. Kötelező elemek: gurulóátfordulás (előre vagy hátra), fejjállás, mérlegállás, tigrisbukfenc. Ajánlott elemek: kézállás, fejen átfordulás, tigrisbukfenc, gurulóátfordulás hátra futólagos kézállásba, kézen átfordulás oldal irányba (cigánykerék). Egy tanult támaszugrás bemutatása (lányok minimum 4 részes, keresztben, fiúk 5 részes, hosszában felállított szekrényen).

Sportjáték: két sportjáték választása kötelező.

Kézilabda: Kapura lövés gyorsindítás után - a saját védővonalról indulva átadás a felpályánál álló társnak, a futás közben visszakapott labda vezetése után egykezes beugrásos kapura lövés. 2. Büntetődobás - egyenlő eloszlásban, a kapu két alsó sarkába elhelyezett zsámolyra. 3. Tetszőleges lendületszerzés után távolba dobás kézilabdával. **Kosárlabda:** Fektetett dobás - felpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Jobbkezes végrehajtás. Fektetett dobás - felpályáról indulva kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indulócsel után befutás a kosár felé, a visszakapott labdával leütés nélkül fektetett dobás. Balkezes végrehajtás. Büntetődobás - választott technikával. **Röplabda:** Kosárárintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben. (A labdát legalább 1,5 m-re a fej fölé kell játszani.) 2. Alkarérintéssel a labda fej fölé játszása egy 2 m sugarú körben. (A labdát legalább 1 m-re a fej fölé kell játszani.) 3. Nyítások választott technikával a támadóvonal mögé, váltott térfélre.

Testnevelés elmélet

9. évfolyam testnevelés osztályozóvizsga tételsor

I. félév

1. Ismertesd az iskolai netfit mérést, válasz ki egy mérést és ismertesd a fejlesztési lehetőségeit!
2. Sorolj fel bemelegítő jellegű gyakorlatokat!
3. Ismertesd a bemelegítés szerepét, jelentőségét! Fejtsd ki miért van szükség bemelegítésre!
4. Sorolj fel erősítő jellegű gyakorlatokat!
5. Sorolj fel testnevelés órán használt vezényszavakat!
6. Sorolj fel egyéni és csapat sportágakat!
7. Mondj atlétikai futószámokat!
8. Sorolj fel 5 labdajátékot!
9. Jellemezd a labdarúgás sportágát! Sorolj fel labdarúgó játékosokat!
10. Beszéljen a mindennapos testnevelés pozitív szerepét

II. félév

11. Ismertesd a röplabda átadások és nyitások fajtáit!
12. Sorolj fel küzdősportokat és egyet jellemezz!
13. Jellemezd a kosárlabda sportágát! Ismertesd a kosárlabda legfontosabb szabályait
14. Sorolj fel 5 testnevelési játékot, és egyet mutass be részletesen!
15. Sorolj fel női és férfi tornaszereket és azokon végrehajtott gyakorlatokat!
16. Sorold fel az úszásnemeket és mutasd be őket!
17. Sorolj fel iskolában használatos kéziszerket!
18. Ismertesd a kézilabda alapszabályait!
19. Mi a pulzus? Hol mérjük?
20. Sorold fel, mire kell figyelni a testnevelés órán a balesetek elkerülése érdekében!

10. évfolyam testnevelés osztályozóvizsga tételsor

I. félév

1. Beszéljen a testnevelés tantárgy fontosságáról, a mindennapi életben! Ismertesse a tantárgy mozgás anyagát!
2. Ismertesse milyen kondicionális és a koordinációs képességeket ismer!
3. Csoportosítsa az atlétika versenyszámait, soroljon fel három magyar atlétikai olimpiai bajnokot!

4. Válasszon ki egy atlétikai ugró versenyszámot és ismertesse a szabályait, technikáját!
5. Válasszon ki egy atlétikai dobó versenyszámot és ismertesse a szabályait, technikáját!
6. Válasszon ki egy atlétikai futó versenyszámot és ismertesse a szabályait, technikáját!
7. Sorolja fel és mutassa be röviden az atlétikai dobásfajtákat!
8. Ismertesse a röplabdázás legfontosabb szabályait, technikáját!
9. Ismertesse a kézilabdázás legfontosabb szabályait, technikáját!
10. Ismertesse a kosárlabdázás legfontosabb szabályait, technikáját!

II. félév

11. Ismertesse a labdarúgás legfontosabb szabályait, technikáját!
12. Hasonlítsa össze két sportjátékot az alábbi szempontok szerint: technika, szabályok, szükséges kondicionális képességek!
13. Beszéljen az egészséges életmód kialakításáról, különös tekintettel a testmozgás szerepére és annak szervezetre gyakorolt hatásaira!
14. Beszéljen a sport személyiségfejlesztő hatásairól!
15. Beszéljen a bemelegítés szerepéről! Ismertesse az általános bemelegítés szerkezeti felépítését!
16. Beszéljen a gimnasztika szerepéről, alkalmazásáról a testnevelésben és a mindennapokban!
17. Ismertesse a szertorna legalapvetőbb szabályait! Beszéljen a szertornához szükséges legfontosabb testi képességekről.
18. Beszéljen a küzdősportok megjelenéséről a testnevelésben.
19. Ismertessen egy küzdősportot a küzdés jellege, felszerelése és szabályai alapján!
20. Beszéljen az úszás szerepéről a testnevelésben. Ismertesse az úszás és a víz fontosságát! Indokolja a testnevelés óra keretein belül az úszásoktatás fontosságát.

11. évfolyam testnevelés osztályozóvizsga tételsor

I. félév

1. Ismertesse a serdülőkor jellegzetes jegyeit és a sport hatását a serdülő szervezetre!
2. Sorolja fel az egészséges életmód összetevőit!
3. Határozza meg az egészség fogalmát! Miről ad tájékoztatást a testtömeg index, hogyan számoljuk ki?!
4. A sport szerepe a személyiségfejlődésben, érveljen a rendszeres testmozgás szükségessége mellett!
5. Mi a szerepe a koordinációs képességeknek a sportmozgások kivitelezésében? Mely sportágakban van elsősorban szerepük?
6. Ismertesse az erőfejlesztés általános szabályait! Melyek az erőfejlesztés fokozatai?

7. Hogyan mérhető a pulzus? Miért alkalmas a pulzusmérés az edzettségi állapot vizsgálatára?
8. Határozza meg mit értünk doppingszer alatt! Indokolja, hogy miért tilos a doppingszerek használata a sportban?
9. Milyen szempontokat kell figyelembe venni a bemelegítő gyakorlatsor összeállításánál? Állítson össze egy 8 gyakorlatból álló bemelegítő gyakorlatsort!
10. Mutasson be szóban 2-2 erőt, gyorsaságot, illetve állóképességet fejlesztő gimnasztikai gyakorlatsort! Mire kell ügyelni e képességek fejlesztésénél?

II. félév

11. Indokolja, hogy miért nevezzük az atlétikát a sportok királynőjének! Beszéljen a természetes mozgásokról!
12. Ismertesse a jó ugróatléta jellemzőit! Válasszon ki egy atlétikai ugró versenyszámot és ismertesse a szabályait, technikáját!
13. Ismertesse a jó dobóatléta jellemzőit! Válasszon ki egy atlétikai dobó versenyszámot és ismertesse a szabályait, technikáját!
14. Ismertesse, hogy milyen tényezők befolyásolják a futás sebességét! Válasszon ki egy atlétikai futó versenyszámot és ismertesse a szabályait, technikáját!
15. Miért nevezzük alapsportágnak a szertornát? Jellemezze azokat a sportszereket és a rajtuk végezhető gyakorlatokat, melyeket csak férfi sportolók használnak!
16. Beszéljen a szertornához szükséges legfontosabb testi képességekről, és a sportággal összefüggő balesetvédelmi eljárásokról!
17. Ismertesse a küzdőjátékok szerepét, jelentőségét! Milyen feltételek mellett szabad a küzdőjátékokat játszani?
18. Ismertesse a rendszeres úszás élettani hatásait! Jellemezzen egy választott úszásnemet az alábbi szempontok alapján: a technika általános jellemzője, testhelyzet, kartempó, lábtempó, levegővétel, rajt, forduló!
19. Ismertesse, hogy milyen motoros képességeket fejleszt a rendszeres úszás! Milyen higiéniai szempontokat érdemes betartani az úszással kapcsolatban?
20. Ismertesse a labdajátékok személyiségfejlesztő hatását! Ismertessen két testnevelési játékot!

12. évfolyam testnevelés osztályozóvizsga tételsor

I. félév

1. Beszéljen a testnevelés tantárgy fontosságáról, a mindennapi életben! Ismertesse a tantárgy tantervi alapjait, kötelező elemeit.
2. Ismertesse a kondicionális és a koordinációs képességeket, ezek egyikét fejtse ki részletesen!
3. Csoportosítsa az atlétika versenyszámainak, soroljon fel három magyar atlétikai olimpiai bajnokot!

4. Ismertesse a röplabdázás szabályait, technikáját, taktikáját!
5. Ismertesse a kézilabdázás szabályait, technikáját, taktikáját!
6. Ismertesse a kosárlabdázás szabályait, technikáját, taktikáját!
7. Ismertesse a labdarúgás szabályait, technikáját, taktikáját!
8. Beszéljen az egészséges életmód kialakításáról, különös tekintettel a testmozgás szerepére és annak szervezetre gyakorolt hatásaira!
9. Hasonlítsa össze két sportjátékot az alábbi szempontok szerint: technika, szabályok, szükséges kondicionális képességek!
10. Beszéljen a sport személyiségfejlesztő hatásairól!

II. félév

11. Beszéljen a bemelegítés szerepéről! Ismertesse az általános és speciális bemelegítés szerkezeti felépítését!
12. Beszéljen a gimnasztika szerepéről! Ismertesse a rajzírás, szaknyelv fontosságát!
13. Ismertesse a szertorna alapvető szabályait! Beszéljen a szertornához szükséges legfontosabb testi képességekről, és a sportággal összefüggő balesetvédelmi eljárásokról!
14. Soroljon fel három talajtorna elemet, valamint két támaszugrást! Válasszon ki egyet és ismertesse a technikáját.
15. Válasszon ki egy atlétikai ugró versenyszámot és ismertesse a szabályait, technikáját!
16. Válasszon ki egy atlétikai dobó versenyszámot és ismertesse a szabályait, technikáját!
17. Válasszon ki egy atlétikai futó versenyszámot és ismertesse a szabályait, technikáját!
18. Hasonlítsa össze két sportjátékot az alábbi szempontok szerint: technika, szabályok, szükséges kondicionális képességek!
19. Beszéljen a küzdősportok megjelenéséről a közoktatásban. Ismertessen egy küzdősportot a küzdés jellege, felszerelése és szabályai alapján!
20. Beszéljen az úszás megjelenéséről a közoktatásban. Ismertesse az úszás és a víz fontosságát! Indokolja a testnevelés óra keretein belül az úszásoktatás fontosságát.

Történelem

9. évfolyam

I-II. Témakör: Civilizáció és államszervezet az ókorban, vallások az ókorban

Tételek:

1. Az állam működése az Óbabiloni Birodalom példáján
2. Az ókori keleti civilizációk kulturális és vallási jellemzőinek bemutatása
3. Az athéni demokrácia
4. Az ókori görög vallás és művelődés
5. A római köztársaság államszervezete és működése
6. Caesar egyedurialma
7. Augustus egyedurialma
8. A kereszténység kezdete

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, múmia, Akropolisz, filozófia, jóda, olümpiai játékok, városállam/polisz, arisztokrácia, démosz, demokrácia, népgyűlés, sztratégosz, cserépszavazás, rabszolga, patrícius, plebejus, consul, senatus, dictator, néptribunus, császár, amfiteátrum, gladiátor, provincia, légio, limes, polgárjog, politeizmus, monoteizmus, zsidó vallás, Ószövetség/Héber Biblia, Tízparancsolat próféta, jeruzsálemi templom, diaszpóra, Messiás, keresztény vallás, kereszténység és úrvacsora, apostol, misszió, Biblia, Újszövetség, evangélium, püspök, zsinat

Személyek: Hammurapi, Kleiszthenész, Periklész, Platón, Arisztotelész, Hérodotosz, Nagy Sándor, Julius Caesar, Augustus, Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athéné, Ábrahám, Mózes, Jézus, Szent Péter és Szent Pál apostolok, Constantinus

Kronológia: Kr. e. 3000 körül – Kr. u. 476 az ókor, Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 510 a köztársaság kezdete Rómában, Kr. e. 508 Kleiszthenész reformjai, Kr. e. 5. sz. közepe az athéni demokrácia fénykora, Kr. e. 44. Caesar halála, az ókori Izrael – Kr. u. 70 Jeruzsálem lerombolása, Kr. u. 395 a Római Birodalom kettéosztása, a keresztény időszámítás kezdete (Kr. e. és Kr. u.), 313 a milánói rendelet, 325 a niceai zsinat

Topográfia: Mezopotámia, Babilon, Egyiptom, Nílus, Olümpia, Athén, Alexandria, Itália, Róma, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Savaria, Jeruzsálem, Kánaán, Júdea, Izrael, Palesztina, Betlehem

III. Témakör: Hódító birodalmak

Tételek:

9. A nomád életmód, harcmódor és államszervezés
10. Az iszlám és az arab hódítás

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: népvándorlás, hunok, ortodox, iszlám, Korán, kalifa

Személyek: Attila, Justinianus, Mohamed, Nagy Károly, I. Ottó

Kronológia: 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása, 622 Mohamed Medinába költözése, 732 a poitiers-i csata

Topográfia: Hun Birodalom, Konstantinápoly, Bizánci Birodalom, Mekka, Poitiers, Frank Birodalom, Német-római Császárság

IV. Témakör: A középkori Európa

Tételek:

11. A középkori uradalom jellemzői. A jobbágyság helyzete, jogállása
12. Az egyház szerepe a középkorban, jelentősége a kultúrában és oktatásban. Az egyházszakadás
13. A középkori város jellemzői. A céhek. A középkori távolsági kereskedelem
14. A román, a gótikus és a reneszánsz építészet bemutatása európai és magyar példákkal

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: uradalom, földesúr, majorság, jobbágy, robot, kiváltság, rend, pápa, érsek, cölíbatús, szerzetes, bencés rend, ferences rend, eretnek, inkvizíció, kolostor, katolikus, szent, kódex, román stílus, gótikus stílus, reneszánsz, lovag, nemes, feudalizmus, hűbériség, király, rendi monarchia, keresztes hadjáratok, polgár, céh

Személyek: Szent Benedek, VII. Gergely, Assisi Szent Ferenc, Aquinói Szent Tamás, Leonardo da Vinci, Gutenberg, Dózsa György

Kronológia: 476–1492 a középkor, 1054 az egyházszakadás, 1347 a nagy pestisjárvány

Topográfia: Egyházi Állam, Anglia, Franciaország, levantei kereskedelmi hálózat, Velence, Firenze, Hanza kereskedelmi hálózat, Szentföld

V. Témakör: A magyar nép eredete és az Árpád-kor

Tételek:

15. Magyar őstörténet és a honfoglalás
 1. Az államalapítás (Géza fejedelem és I. István)
 2. Szent László, Könyves Kálmán és III. Béla uralkodása
 3. II. András kora, az Aranybulla mozgalom
 4. IV. Béla kora, a tatárjárás

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: finnugor, törzs, fejedelem, kabarok, vérszerződés, honfoglalás, kettős honfoglalás elmélete, avarok, rovásírás, kalandozások, székelyek, vármegye, egyházmegye, érsekség, tized, nádor, ispán, kancellária, kettős kereszt, szászok, kunok, tatárok/mongolok

Személyek: Álmos, Árpád, az Árpád-ház, Géza, I. (Szent) István, Koppány, Szent Gellért, Szent Imre, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András, IV. Béla, Szent Margit

Kronológia: 895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 I. (Szent) István uralkodása, 1222 az Aranybulla, 1241–1242 a tatárjárás

Topográfia: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Pannonhalma, Esztergom, Székesfehérvár, Buda, Muhi, Erdély, Horvátország

VI. Témakör: A középkori Magyar Királyság fénykora

Tételek:

5. Az Anjouk uralma Magyarországon
6. Hunyadi János törökellenes küzdelmei
7. Hunyadi Mátyás
8. A magyar középkor kulturális hagyatéka

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: aranyforint, regálé, kapuadó, kilenced, bandérium, perszónálunió, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, kormányzó, szekérvár, végvár, szultán, szpáhi, janicsár, rendkívüli hadiadó, füstpénz, fekete sereg, zsoldos, Corvina, Szent Korona, Szent Korona-tan, Képes krónika

Személyek: I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás

Kronológia: 1301 az Árpád-ház kihalása, 1308. I. Károly uralkodásának kezdete, 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1351 I.(Nagy) Lajos törvényei, 1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453 Konstantinápoly eleste, 1456 a nádorfehérvári diadal, 1458–90 Mátyás uralkodása

Topográfia: Visegrád, Lengyelország, Csehország, osztrák tartományok, Nikápoly, Várna, Nádorfehérvár, Kolozsvár, Kenyérmező, Oszmán Birodalom

10. évfolyam

I. Témakör: A kora újkor

Tételek:

1. A földrajzi felfedezések és a gyarmatosítás
2. Gazdasági változások a kora újkorban
3. A reformáció Európában

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: gyarmat, világkereskedelem, abszolutizmus, infláció, manufaktúra, tőke, tőkés, bér munkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, örökös jobbagyság, reformáció, protestáns, evangélikus, református, anglikán, unitárius, vallási türelem, ellenreformáció, katolikus megújulás, jezsuiták, barokk.

Személyek: Kolumbusz Kristóf, Vasco da Gama, Ferdinánd Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Habsburg-dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác.

Kronológia: 1492-től az újkor, 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete, 1545 a tridenti zsinat megnyitása

Topográfia: Spanyolország, India, London, Párizs/Versailles.

II. Témakör: A török hódoltság kora Magyarországon

Tételek:

4. Az ország három részre szakadása
5. Az Erdélyi Fejedelemség aranykora
6. A török kiűzése

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: rendi országgyűlés, hajdúszabadság.

Személyek: I. Szulejmán, II. Lajos, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, Dobó István, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Bethlen Gábor, I. Lipót, Savoyai Jenő.

Kronológia: 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1566 Szigetvár eleste, 1686 Buda visszafoglalása, 1699 karlócai béke.

Topográfia: Mohács, Kőszeg, Eger, Szigetvár, Habsburg Birodalom, Erdélyi Fejedelemség, Hódoltság, Magyar Királyság (királyi Magyarország), Pozsony, Gyulafehérvár, Bécs.

III. Témakör: A felvilágosodás kora

Tételek:

7. A felvilágosodás
8. A brit alkotmányos monarchia
9. Az amerikai köztársaság
10. A francia forradalom
11. Napóleon birodalma

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: felvilágosodás, jogegyenlőség, hatalmi ágak megosztása, népfelség, társadalmi szerződés, szabad verseny, alkotmány, alkotmányos monarchia, elnök, miniszterelnök, felelős kormány, census, általános választójog, forradalom, diktatúra, jakobinus, Szent Szövetség.

Személyek: Nikolausz Kopernikusz, Isaac Newton, Charles Louis Montesquieu, Jean-Jacques Rousseau, Adam Smith, George Washington, Maximilien Robespierre, Bonaparte Napóleon.

Kronológia: 1689 a Jognyilatkozat, 1776 a Függetlenségi nyilatkozat, 1789 a francia forradalom, 1804–1814/1815 Napóleon császársága, 1815 a waterlooi csata.

Topográfia: Nagy-Britannia, Amerikai Egyesült Államok, Párizs, Oroszország, Waterloo.

IV. Témakör: Magyarország a 18. században

Tételek:

12. A Rákóczi-szabadságharc
13. Az ország újranevesítése
14. Mária Terézia uralkodása
15. II. József reformjai

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolutizmus, kettős vámhatár, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet.

Személyek: II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József.

Kronológia: 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc, 1711 a szatmári béke, 1740–1780 Mária Terézia uralkodása, 1780–1790 II. József uralkodása.

Topográfia: Temesvár, Határőrvidék, Poroszország.

V. Témakör: Az új eszmék és az iparosodás kora

Tételek:

- 16. A fontosabb politikai eszmék
- 17. Az első ipari forradalom

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: liberalizmus, nacionalizmus, nemzetállam, konzervativizmus, reform, ipari forradalom, munkanélküliség, tömegtermelés, szegregáció.

Személyek: James Watt.

Topográfia: Manchester, New York.

VI. Témakör: A reformkor

Tételek:

- 18. Széchenyi István tevékenysége
- 19. Kossuth Lajos reformprogramja

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, örökváltság.

Személyek: József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Deák Ferenc, Kossuth Lajos, Ganz Ábrahám.

Kronológia: 1830–1848 a reformkor, 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnelyvről.

Topográfia: Pest-Buda.

VII. Témakör: A forradalom és a szabadságharc

Tételek:

- 20. Az 1848-as forradalom
- 21. A szabadságharc fontosabb eseményei

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: márciusi ifjak, sajtószabadság, cenzúra, áprilisi törvények, népképviselői országgyűlés, politikai nemzet, nemzetiség, honvédség, Függetlenségi nyilatkozat.

Személyek: Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Görgei Artúr, Bem József, Klapka György, Ferenc József, Julius Haynau.

Kronológia: 1848. március 15. a pesti forradalom, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világosi fegyverletétel, 1849. október 6. az aradi vértanúk és Batthyány kivégzése.

Topográfia: Pákozd, Debrecen, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad.

11. évfolyam

I. Témakör: A nemzetállamok születése és a szocialista eszmék megjelenése

Tételek:

1. A szocialista eszmék és a polgári állam kiépülése
2. A német egyesítés
3. Az amerikai polgárháború

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: polgárháború, polgári állam, szakszervezet, társadalombiztosítás, monopólium, szocializmus, szociáldemokrácia, kommunizmus, keresztényszocializmus, proletárdiktatúra, osztályharc, cionizmus, emancipáció

Személyek: Abraham Lincoln, Otto von Bismarck, Karl Marx

Kronológia: 1861–1865 az amerikai polgárháború, 1871 Németország egyesítése

Topográfia: Németország

II. Témakör: A dualizmus kora

Tételek:

1. A kiegyezés és a dualista állam
2. Gazdasági fejlődés
3. A torlódó társadalom

4. A nemzetiségi kérdés

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: emigráció, passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, közjogi kérdés, húsvéti cikk, dualizmus, nyílt és titkos szavazás, Szabadelvű Párt, Függetlenségi Párt, Magyarországi Szociáldemokrata Párt, népességrobbanás, urbanizáció, kivándorlás, dzsenti, népoktatás, Millennium, asszimiláció, autonómia

Személyek: Andrássy Gyula, Eötvös József, Baross Gábor, Tisza Kálmán, Wekerle Sándor, Tisza István, Semmelweis Ignác, Weiss Manfréd

Kronológia: 1848/1867–1916 Ferenc József uralkodása, 1867 a kiegyezés, 1868 a horvát-magyar kiegyezés, a nemzetiségi törvény, a népiskolai törvény, 1873 Budapest egyesítése, 1896 a Millennium

Topográfia: Budapest, Osztrák-Magyar Monarchia, Fiume

III. Témakör: Az első világháború és az átalakulás évei

Tételek:

1. A gyarmatosítás és a szövetségi rendszerek létrejötte
2. Az első világháború jellege
3. Magyarország összeomlása és forradalmi 1918-1919-ben
4. A trianoni béke

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: villámháború, front, állóháború, hátszág, antant, központi hatalmak, hadigazdaság, hadifogság, egypártrendszer, Kommunisták Magyarországi Pártja (KMP), tanácsköztársaság, vörösteror, Lenin-fiúk, ellenforradalom, fehér különítményes megtorlások, "vörös térkép," kisantant, jóvátétel, Népszövetség, kisebbségvédelem

Személyek: II. Vilmos, II. Miklós, IV. Károly, Woodrow Wilson, Georges Clemenceau, Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Apponyi Albert

Kronológia: 1914. június 28. a sarajevói merénylet, 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1918. október 31. forradalom Magyarországon, 1919. március – augusztus. a tanácsköztársaság, 1920. június 4. a trianoni békediktátum

Topográfia: Brit Birodalom, Szarajevó, Doberdó, Románia, Szerbia, Olaszország, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Burgenland, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria, trianoni Magyarország

IV. Témakör: A két világháború közötti időszak

Tételek:

1. A gazdasági világválság
2. A kommunista Szovjetunió
3. A náci Németország

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: villámháború, front, állóháború, hátszín, antant, központi hatalmak, hadigazdaság, hadifogság, bolsevik, szovjet, egypártrendszer, kisantant, jóvátétel, Népszövetség, totális állam, többpártrendszer, egypártrendszer, személyi kultusz, koncepciók per, GULAG, holodomor, államosítás, kollektivizálás, kulák, tervgazdaság, piacgazdaság, New Deal, fasizmus, nemzetiszocializmus, fajelmélet, antiszemitizmus, Führer, SS, Anschluss

Személyek: Vlagyimir I. Lenin, Benito Mussolini, Joszif V. Sztálin, Adolf Hitler

Kronológia: 1914. június 28. a sarajevói merénylet, 1914–1918 az első világháború, 1917 a bolsevik hatalomátvétel, 1922 a Szovjetunió létrejötte, 1929 a gazdasági világválság kezdete, 1933 a náci hatalomátvétel, 1938 az Anschluss, a müncheni konferencia

Topográfia: Csehszlovákia, Jugoszlávia, Ausztria, trianoni Magyarország, Szovjetunió, Leningrád (Szentpétervár), Moszkva, Berlin

V. Témakör: A Horthy-korszak

Tételek:

1. A bethleni konszolidáció
2. Társadalom, antiszemitizmus és kultúra

3. Magyarország a '30-as években

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: kormányzó, Egységes Párt, numerus clausus, pengő, Magyar Nemzeti Bank, Szent István-i állameszme, magyar népi mozgalom, nyilasok

Személyek: Bethlen István, Teleki Pál, Klebelsberg Kunó, Gömbös Gyula, Weiss Manfréd, Szent-Györgyi Albert

Kronológia: 1920–1944 a Horthy-rendszer, 1921–31 Bethlen miniszterelnöksége, 1938 az első bécsi döntés, 1939 Kárpátalja visszacsatolása

Topográfia: -

VI. Témakör: A második világháború

Tételek:

1. A világháború fontosabb katonai és politikai eseményei
2. A holokauszt
3. Magyarország részvétele a világháborúban 1944-ig
4. A német megszállás, a holokauszt és a nyilas uralom Magyarországon

A témakörhöz tartozó kerettantervi fogalmak és adatok:

Fogalmak: Molotov–Ribbentrop-paktum, tengelyhatalmak, szövetségesek, totális háború, kiugrási kísérlet, zsidótörvények, munkaszolgálat, gettó, deportálás, koncentrációs tábor, haláltábor, népirtás, holokauszt, partizán, Vörös Hadsereg, jaltai konferencia, háborús bűn, malenkij robot

Személyek: Franklin D. Rooseveltt, Winston Churchill, Charles de Gaulle, Bárdossy László, Kállay Miklós, Bajcsy-Zsilinszky Endre, Edmund Veessenmayer, Szálasi Ferenc, Raoul Wallenberg, Salkaházi Sára, Apor Vilmos, Sztehlo Gábor, Richter Gedeon

Kronológia: 1938 az első zsidótörvény, 1939 a második zsidótörvény, 1939–45 a második világháború, 1939. szeptember 1. Lengyelország lerohanása, 1940 a második bécsi döntés, 1941. április Jugoszlávia megtámadása, 1941. június 22. a Szovjetunió megtámadása; 1941. június 27. Magyarország deklarálja a hadiállapot beálltát, 1941. december 7. Pearl Harbor bombázása, 1941 a harmadik zsidótörvény, 1943. január vereség a Donnál, 1943. február a sztálingrádi csata vége, 1944. március 19. Magyarország német

megszállása, 1944. június 6. partraszállás Normandiában, 1944. október 15. a kiugrási kísérlet, 1945. április a háború vége Magyarországon, 1945. május 9. az európai háború vége, 1945. augusztus 6. atomtámadás Hiroshima ellen

Topográfia: Sztálingrád, Normandia, Pearl Harbor, Hiroshima, Észak-Erdély, Don-kanyar, Auschwitz,

12. évfolyam

I. témakör: A két világrendszer szembenállása

Tételek:

1. A kétpólusú világ kialakulása
2. A hidegháború
3. A gyarmatok felszabadulása

Fogalmak: Egyesült Nemzetek Szervezete (ENSZ), kitelepítés, hidegháború, vasfüggöny, szuperhatalom, Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa (KGST), Észak-atlanti Szerződés Szervezete (NATO), Varsói Szerződés, kétpólusú világ, a berlini fal.

Személyek: Kliment J. Vorosilov, Harry S. Truman, Nyikita Sz. Hruscsov, John F. Kennedy, Mahátma Gandhi, Mao Ce-tung.

Kronológia: 1945 az ENSZ létrejötte, 1947 a párizsi béke, a hidegháború kezdete, India függetlenné válása, 1948 Izrael Állam megalapítása, 1949 az NSZK és az NDK megalakulása, kommunista fordulat Kínában, 1955 a Varsói Szerződés létrehozása.

Topográfia: Berlin, Németországi Szövetségi Köztársaság (NSZK), Német Demokratikus Köztársaság (NDK), Közel-Kelet, Izrael Észak- és Dél-Korea, Vietnam, Kuba, Afganisztán.

II. témakör: A Rákosi-korszak

Tételek:

1. A kommunista hatalomátvétel menete (1945-49)
2. A Rákosi-korszak politikai és gazdasági rendszere
3. Az 1956-os forradalom és szabadságharc

Fogalmak: népbíróság, háborús bűnös, földosztás, államosítás, forint, Magyar Kommunista Párt, Független Kisgazdapárt, szlámitaktika, Magyar Dolgozók Pártja, népköztársaság, pártállam, internálás, Államvédelmi Hatóság (ÁVH), tanácsrendszer, beszolgáltatás, aranycsapat, MEFESZ, pesti srácok, Molotov-koktél, munkástanács, sortüzek.

Személyek: Tildy Zoltán, Kovács Béla, Mindszenty József, Rákosi Mátyás, Rajk László, Sulyok Dezső, Slachta Margit, Gerő Ernő, Maléter Pál, Nagy Imre, Iván Kovács László, Pongrácz Gergely, Kádár János.

Kronológia: 1945 szovjet megszállás, választás Magyarországon, földosztás, 1947 kékcédulás választások, 1948 MDP megalakulása, 1948–1956 a Rákosi-diktatúra, 1949 kommunista alkotmány, 1956. október 23. a forradalom kitörése, 1956. október 25. a Kossuth téri sortűz, 1956. november 4. a szovjet támadás.

Topográfia: Sztálinváros (Dunaújváros), Recsk, Hortobágy, Kossuth tér és Corvin köz (Budapest), Mosonmagyaróvár, Salgótarján.

III. témakör: A kétpólusú világ és felbomlása

Tételek:

1. A szocializmus válsága és megrendülése
2. A kétpólusú világ megszűnése, változások Európában

Fogalmak: jóléti állam, prágai tavasz, Szolidaritás.

Személyek: Nicolae Ceaușescu, Mihail Sz. Gorbacsov, Lech Wałęsa, VI. Pál, II. János Pál, Ronald Reagan, Helmuth Kohl.

Kronológia: 1975 a helsinki értekezlet, 1989 a berlini fal lebontása, rendszerváltoztatás Közép-Európában, 1991 a Szovjetunió felbomlása, 1991–95 a délszláv háború.

Topográfia: Szlovákia, Ukrajna.

IV. témakör: A Kádár-rendszer

Tételek:

1. A kádári diktatúra kialakulása és a „legvidámabb barakk”
2. A szocializmus hanyatlása Magyarországon
3. A rendszerváltozás eseményei

Fogalmak: Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), munkásőrség, Kommunista Ifjúsági Szövetség (KISZ), úttörő, termelőszövetkezet, háztáji, III/III. ügyosztály, tervgazdaság, új gazdasági mechanizmus, hiánygazdaság, maszek, gulyáskommunizmus, „három T”, adósságspirál, Magyar Demokrata Fórum (MDF), Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), Magyar Szocialista Párt (MSZP), Fiatal Demokraták Szövetsége (Fidesz), Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP), Nemzeti Kerekasztal, rendszerváltoztatás, visegrádi együttműködés, privatizáció, kárpótlás, jogállam, Alkotmánybíróság, sarkalatos törvények, népszavazás.

Személyek: Pozsgay Imre, Németh Miklós, Horn Gyula, Antall József, Göncz Árpád, Orbán Viktor.

Kronológia: 1956–1989 a Kádár-rendszer, 1958 Nagy Imre és társainak kivégzése, 1968 az új gazdasági mechanizmus bevezetése, 1987 a lakiteleki találkozó, 1989–1990 a rendszerváltoztatás, 1990 az első szabad választások, 1991 a szovjet csapatok kivonulása Magyarországról.

V. témakör: A jelenkor

Tételek:

1. Az Európai Unió
2. Globális problémák manapság

Fogalmak: integráció, euró, Európai Unió, Európai Tanács, Európai Unió Tanácsa, Európai Parlament, Európai Bizottság, schengeni egyezmény, modern kori migráció, multikulturalizmus, párhuzamos társadalom, népességrobbanás, iszlamizmus, terrorizmus, globalizáció.

Kronológia: 1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés

Topográfia: Brüsszel.

VI. témakör: Magyarország a 21. században

Tételek:

1. Magyar bel- és külpolitika a rendszerváltoztatás után
2. Emberi jogok és állampolgári kötelességek, az Alaptörvény
3. A mai magyar politikai intézményrendszer

Fogalmak: közvetett és közvetlen demokrácia.

Személyek: Magyarország miniszterelnökei a rendszerváltoztatás óta (a legalább négy évig hivatalban lévő kormányfők).

Kronológia: 1999 Magyarország belép a NATO-ba, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba, 2012 az Alaptörvény bevezetése.

VII. témakör: Nemzetiségek

Tételek:

1. A határon túli magyarok
2. A magyarországi nemzetiségek, a magyarországi cigányság

Fogalmak: kitelepítés, Beneš-dekrétum, lakosságcsere, falurombolás, kettős állampolgárság, diszkrimináció,.

Személyek: Esterházy János, Márton Áron, Tőkés László.

Kronológia: 1944–1945 magyarellenes atrocitások, 1990 fekete március.

Topográfia: Csúrog, Jarek, Duna-delta, Marosvásárhely, Székelyföld

Video

(a média osztályban/osztályrészben)

9. évfolyam, média osztály/osztályrész

Az évfolyam végére a tanuló legyen képes a mozgóképek kettős természetének alapvető alkalmazására a gyakorlatban, önálló ötlet alapján, meghatározott információközlő műfajban (pl. hír). Ismerje a mozgóképi kifejezőeszközök képkomponálásra vonatkozó alapvető csoportját (képkivágások, kompozíciók, kameramozgások) és legyen képes azokat alkalmazni munkája során. Tudjon különbséget tenni az egyes rögzítési eljárások között, továbbá átfogóan ismerje a digitális videoszabványok meghatározott csoportját (SD,HD).

10. évfolyam, média osztály/osztályrész

Az évfolyam végére a tanuló legyen képes a mozgóképi kifejező eszközök együttes gyakorlati használatára önállóan és kiscsoportos projektmunkában. Gyakorlati tevékenysége során jusson el a promóciós anyagok készítéséig (pl. reklám, filmelőzetes), az ehhez szükséges szinten ismerje a digitális utómunka fázisait. Legyen képes önállóan és csoportmunkában egyaránt projektben gondolkodni, amelyhez képesnek kell lennie kivitelezési terv készítésére is. A projektek befejezéseként a tanuló legyen képes saját munkáját párhuzamos naplózás alapján reflektíven összefoglalni és írásban bemutatni.

11. évfolyam, média osztály/osztályrész

Az évfolyam végére a tanuló legyen képes olyan komplex mozgóképi szövegek megalkotására önállóan és csapatban egyaránt, amelynek tervezése összetett figyelmet igényel (pl. dokumentumfilm, riportfilm, filmetűd). Legyen képes a filmkészítésre vonatkozó közvetlenül és közvetetten kapcsolódó jogszabályi követelmények felismerésére és betartására, idegen emberekkel való kommunikációra és együttműködésre, komplex kivitelezési feladatok koordinálására. Munkájához a tanuló legyen képes irodalmi és technikai forgatókönyvet készíteni, valamint önreflektív értékelését saját munkájáról prezentációval előadni. Az évfolyam végére a tanuló a három évfolyam elméleti és gyakorlati anyagát komplexen átlátja és alkalmazni képes mindazt meghatározott irányvonalak mentén.

12. évfolyam, média osztály/osztályrész

Az évfolyam végére a tanuló legyen képes mozgóképi önkifejezés használatára saját ötlete alapján. A tanuló saját személyét és munkáját mozgóképi eszközökkel képes bemutatni, mindehhez komplex tervezési dokumentációt és önreflektív naplózást prezentál. Gyakorlati munkája során képes a mozgóképek kifejező eszközeit kreatív módon használni, általa akár átértelmezni, újra alkotni, véleményt nyilvánítani.

Vizuális kultúra

Esti és nappali tagozat, gimnázium

11. évfolyam

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek önálló alkalmazása az alkotótevékenység és a vizuális jelenségek elemzése, értelmezése során.

Bonyolultabb kompozíciós alapelvek tudatos használata különböző célok érdekében.

Alapvetően közlő funkcióban lévő képi, vagy képi és szöveges megjelenések árnyalt értelmezése.

Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése összehasonlítása, műelemző módszerek alkalmazásával.

Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása.

A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása

Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

12. évfolyam

Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló kiválasztása.

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek önálló alkalmazása az alkotótevékenység és a vizuális jelenségek elemzése, értelmezése során.

Bonyolultabb kompozíciós alapelvek tudatos használata különböző célok érdekében.

Alapvetően közlő funkcióban lévő képi, vagy képi és szöveges megjelenések árnyalt értelmezése.

Tanult technikák célnak megfelelő, tudatos alkalmazása alkotótevékenységekben.

Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése összehasonlítása, műelemző módszerek alkalmazásával.

Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása.

A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása

Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

Általános iskolai követelmények

•Állampolgári ismeretek

8. évfolyam

Témakörök:

1. Család; a családi szocializáció jellemzői, a hagyományos családmodell
2. A család gazdálkodása és pénzügyei
3. Településünk, lakóhelyünk megismerése
4. Nemzet, nemzetiség; a haza iránti kötelezettségeink
5. A magyar állam alapvető intézményei, az állam szerepe a gazdaságban
6. Mindennapi ügyintézés; felkészülés a felnőttkori szerepekre, feladatokra
7. A fogyasztóvédelem alapjai
8. A nagy ellátórendszerek: köznevelés, egészségügy és szociális ellátás

•**Angol nyelv**

Osztályozó- és különböztetivizsga követelmények
(a 2020-as NAT-tal kompatibilis)

Levelező munkarend – Általános iskola 5-8. évfolyam

5. évfolyam – Pioneer Beginners by H. Q. Michell – Marileni Malkogianni, MM Publications, 2016
Module: 1-3

I. félév – Module 1A-D, Module 2A-B

Témakörök:

1. Foglalkozásnevek
2. Számok
3. Országok, nemzetiségek
4. Színek
5. Technológiai eszközök

Nyelvtani szerkezetek:

1. Létige: to be
2. Birtokos melléknevek: possessive adjectives
3. Birtoklás kifejezése: have got
4. Birtokos eset: possessive 's

Nyelvhasználat, funkció:

1. Bemutatkozás, saját magunk bemutatása
2. Alapvető személyes adatok értelmezése, megadása
3. Családunk bemutatása

II. félév – Module 2C-D, Module 3A-D

Témakörök:

1. Család
2. Külső megjelenés
3. Napok
4. Napirend

5. Sport
6. Szabadidős tevékenységek
7. TV műsorok

Nyelvtani szerkezetek:

1. Mutató névmások: this, that, these, those
2. Főnevek többes száma
3. Egyszerű jelen idő: present simple tense
4. Kérdőszavak: Wh-questions
5. Időhöz kapcsolódó elöljárószavak: preposition of time

Nyelvhasználat, funkció:

1. Legjobb barát bemutatása
2. Napirendünk
3. Szabadidőnk, hobbinink bemutatása
4. Idő kifejezése

6. évfolyam – Pioneer Beginners by H. Q. Michell – Marileni Malkogianni, MM Publications, 2016
Module: 4-5

I. félév – Module 4

Témakörök:

1. Házimunkák
2. Otthonunk: szobák, helységek, berendezések, háztartási eszközök

Nyelvtani szerkezetek:

1. Helyhez köthető elöljárószavak: prepositions of place
2. Gyakoriságot kifejező határozók: adverbs of frequency
3. Létezés hangsúlyozása: There is, there are
4. Névelők: a, an, the

Nyelvhasználat, funkció:

1. Saját otthonunk bemutatása
2. Házimunkák felosztása a családban

II. félév – Module 5

Témakörök:

1. Közlekedés: eszközök, városi közlekedés
2. Turizmus: látnivalók

Nyelvtani szerkezetek:

1. Képesség kifejezése: can
2. Felszólító mód: imperative
3. Személyes névmások tárgy esete: object personal pronouns

Nyelvhasználat, funkció:

1. Térkép értelmezése, útbaigazítás
2. Tágabb lakóhely bemutatása: utca, kerület, város

7. évfolyam – Pioneer Beginners by H. Q. Michell – Marileni Malkogianni, MM Publications, 2016
Module: 6-8

I. félév – Module 6A-D, Module 7A-B

Témakörök:

1. Ételek, étkezés
2. Telefonálás

Nyelvtani szerkezetek:

1. Megszámolható és megszámlálhatatlan főnevek
2. Névelő: a, an, some, some, any,
3. Kérdőszavak: How much / How many?
4. Folyamatos jelen idő: present continuous tense

Nyelvhasználat, funkció:

1. Kedvenc étel bemutatása

2. Étkezési szokás bemutatása
3. Rendelés étteremben
4. Telefonhívásra válaszolás

II. félév – Module 7C-D, Module 8A-D

Témakörök:

1. Számítógépekhez kapcsolódó kifejezések
2. Iskola: tantárgyak
3. Életesemények
4. Testrészek

Nyelvtani szerkezetek:

1. Folyamatos jelen idő: present continuous tense
2. Egyszerű múlt idő: simple past tense

Nyelvhasználat, funkció:

1. Események bemutatása: iskolai események
2. Baleset leírása
3. Híres emberek bemutatása

8. évfolyam – Pioneer Beginners by H. Q. Michell – Marileni Malkogianni, MM Publications, 2016
Module: 9-10

I. félév – Module 9

Témakörök:

1. Divat: ruházat, méretek, árak
2. Gazdaság: vásárlás
3. Környezetünk: világegyetem
4. Állatok
5. Extrém sportok

Nyelvtani szerkezetek:

1. Melléknévfokozás: comparatives, superlatives

Nyelvhasználat, funkció:

1. Ruházat bemutatása, leírása
2. Ruhavásárlás

II. félév – Module 10

Témakörök:

1. Nyaralás
2. Időjárás: évszakok, hónapok
3. Környezet: domborzati elemek

Nyelvtani szerkezetek:

1. Jövő idő: going to
2. Segédige: kellene: should

Nyelvhasználat, funkció:

1. Nyaralásunk bemutatása
2. Évszakok bemutatása
3. Meghívás küldése, elfogadása, visszautasítása
4. Tanácsadás különböző helyzetekben

•Digitális kultúra

Javasolt online tananyag:

https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/OH-DIG05TA_teljes.pdf

[Tankönyvkatalógus - OH-DIG06TA - Digitális kultúra 6. \(tankonyvkatalogus.hu\)](https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/OH-DIG06TA-Digit%C3%A1lis_kult%C3%BAra_6.pdf)

<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/informatika/informatika/informatika-7-evfolyam>

<https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/informatika/informatika/informatika-8-evfolyam>

<http://informatika.gtportal.eu/>

5. évfolyam, felnőttoktatási tagozat

Javasolt tankönyv és online tananyag:

[Tankönyvkatalógus - OH-DIG05TA - Digitális kultúra 5. \(tankonyvkatalogus.hu\)](https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/OH-DIG05TA-Digit%C3%A1lis_kult%C3%BAra_5.pdf)

1. Az algoritmus fogalma, megadásának módjai
2. A gyakorlati életből vett egyszerű problémák megoldása algoritmusok segítségével
3. Bemutatószerkesztési alapelvek, alapfogalmak
4. Feladatleírás és minta alapján bemutató létrehozása, szerkesztése más tantárgyakhoz, iskolai élethez
5. Az információ fogalma és szerepe a modern társadalomban
6. Információkeresési technikák és stratégiák
7. Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák
8. Online kommunikációs csatornák fogalma, online kapcsolattartás, szabályai
9. Elektronikus levelezés fogalma, használata, szabályai
10. Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei
11. Adattárolás és -megosztás
12. Informatikai eszközök, ki- és beviteli eszközök, háttértárak

6. évfolyam, felnőttoktatási tagozat

Javasolt tankönyv és online tananyag:

[Tankönyvkatalógus - OH-DIG06TA - Digitális kultúra 6. \(tankonyvkatalogus.hu\)](https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/OH-DIG06TA-Digit%C3%A1lis_kult%C3%BAra_6.pdf)

1. A szövegszerkesztés fogalma, szövegszerkesztők típusai
2. Szövegszerkesztési alapelvek
3. Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása
4. Feladatleírás, minta alapján dokumentumok szerkesztése

5. A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése
6. Információkeresési technikák, stratégiák
7. Adattárolás és -megosztás
8. Információkeresési technikák, stratégiák
9. Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan
10. Az algoritmus fogalma, leírásának módjai
11. Hétköznapi tevékenységek algoritmusának elemzése, tervezése
12. Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, kommunikációs eszközök
13. Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai: tudatos felhasználói magatartás, a felelős eszközhasználat

7. osztály

Online kommunikáció

Online kommunikációs csatornák használata, online kapcsolattartás

Etikus és hatékony online kommunikáció a csoportmunka érdekében

Az információs társadalom, e-Világ

Az információ szerepe a modern társadalomban

Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák

Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai

Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan

A digitális eszközök használata

Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai

Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata

Az informatikai eszközök be- és kiviteli perifériái, a háttértárak, továbbá a kommunikációs eszközök. A felhasználás szempontjából fontos működési elvek és paraméterek

Szövegszerkesztés

Szövegszerkesztési alapelvek

Szöveges dokumentumok létrehozása, formázása

Szöveget, képet, ábrát, táblázatot tartalmazó dokumentumok létrehozása, formázása

Mentés különböző formátumokba

Bemutatókészítés

Szöveget, táblázatot, ábrát, képet, hangot, animációt tartalmazó prezentáció létrehozása, formázása, paramétereinek beállítása

Bemutatószerkesztési alapelvek. Az előadás témájához illeszkedő megjelenítés

A bemutató objektumaira animáció beállítása

Iskolai, hétköznapi problémák közös megoldása, a csoportmunka támogatása

Az információforrások etikus felhasználásának kérdései

Algoritmizálás

Az algoritmikus gondolkodást segítő informatikai eszközök és szoftverek használata

Hétköznapi tevékenységek és információáramlási folyamatok algoritmusának elemzése, tervezése

Hétköznapi tevékenységekből a folyamat és az adatok absztrakciója

A problémamegoldó tevékenység tervezési és szervezési kérdései

Nem számítógéppel megoldandó feladatok algoritmizálása

8. osztály

Online kommunikáció

Online identitás védelmében teendő lépések, használható eszközök

Adattárolás és megosztás felhőszolgáltatások használatával

Az információs társadalom, e-Világ

Az információs technológiai fejlesztés gazdasági, környezeti, kulturális hatásainak felismerése

Információkeresési technikák, stratégiák, többszemponú keresés

Adatok biztonságos kezelése, technikai és etikai problémák

Az adatbiztonság és adatvédelem tudatos felhasználói magatartásának szabályai

Az informatikai eszközök használatának következményei a személyiségre és az egészségre vonatkozóan

A digitális eszközök használata

Az informatikai eszközök, mobileszközök operációs rendszerei

Az operációs rendszer segédprogramjai. Az állományok és könyvtárak tömörítése

Az operációs rendszerek, helyi hálózatok erőforrásainak használata, jogosultságok ismerete.

Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés

Felhőszolgáltatások igénybevétele, felhasználási területei, virtuális személyiség és a hozzá tartozó jogosultságok szerepe, kezelése. Alkalmazások a virtuális térben. Állományok tárolása, kezelése és megosztása a felhőben

Szövegszerkesztés

Feladatleírás, illetve minta alapján dokumentumok szerkesztése

A dokumentum céljának megfelelően képek választása, beillesztése, átméretezése, elhelyezése

A szöveg tipográfiája, tipográfiai ismeretek. Szöveges dokumentumok szerkezete, objektumok.

Élőfej és élőláb

Táblázat beszúrása a szövegbe. A táblázat formázása

Adott tanórai, iskolai, munkahelyi, hétköznapi problémához dokumentum készítése

Nyelvi funkciók kritikus használata, helyesírás-ellenőrzés

Algoritmizálás és blokkprogramozás

A problémamegoldáshoz tartozó algoritmuselemek megismerése. Algoritmus leírásának egy lehetséges módja

Az algoritmus végrehajtásához szükséges adatok és az eredmények kapcsolata

Az elemi adatok megkülönböztetése, kezelése és használata

Szekvencia, elágazások és ciklusok. Egyszerű algoritmusok tervezése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elvei alapján

Példák típusalgoritmus használatára

A vezérlési szerkezetek megfelelői egy programozási környezetben

Elágazások, feltételek kezelése, többirányú elágazás, ciklusok

Változók, értékadás. Eljárások, függvények alkalmazása

A program megtervezése, kódolása

Animáció, grafika programozása

Táblázatkezelés

Az adatok csoportosítási, esztétikus megjelenítési lehetőségei

Táblázatkezelési alapfogalmak: cella, oszlop, sor, munkalap, munkafüzet, cellahivatkozás, adattípus. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása

Statisztikai adatelemzés, statisztikai számítások. Statisztikai függvények használata táblázatkezelőkben

Adatok feldolgozását segítő számítási műveletek

Más tantárgyaknál, hétköznapi életben felmerülő problémák megoldása a táblázatkezelő program segítségével

Az adatok grafikus ábrázolási lehetőségei. Diagram létrehozása, szerkesztése. Diagramtípusok

Multimédiás elemek készítése

Digitalizáló eszközök megismerése. Kép, hang és video digitális rögzítése (digitális fotózás, videófelvétel-készítés) és javítása

Képszerkesztési műveletek: beillesztés, vágás, kitöltés, kijelölés, színválasztás, feliratozás, retusálás, képméret változtatása, transzformációk

Más tantárgyaknál felmerülő problémák megoldása grafikai programmal: ábrák készítése, képek, fotók szerkesztése

•Dráma és színház

8. évfolyam

A tantárgy célja:

- az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése,
- segítse az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást,
- a drámai és színházi kifejezési formák megismerése és értelmezése,
- a dramatikus tevékenység gyakorlása és tanulása.
- a művészeti ág nyelve váljék a felnőtt tanulók sajátjává,
- fejlődjön a tanulók tanulási, matematikai, gondolkodási kompetenciája, kommunikációjuk, és a digitális kompetenciájuk,
- fejlődjön a fantáziájuk, melyek szintén nagy szerepet játszanak a gondolkodás fejlesztésében,
- a személyes és a társas kapcsolati kompetenciájuk fejlesztése,
- a munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciájuk fejlesztése.
- erősödjön a tanulók szociális, érzelmi intelligenciája
- segítse a felnőtt tanulók személyes megnyilvánulását, az önbizalom megteremtését, kapcsolatteremtő képességének kibontakoztatását.
- szolgálja a tanulók beszédfejlesztését, mozgásfejlesztését, önkifejezését, ön- és társismeretének gazdagodását.
- segítsen a koncentráció, a figyelemösszpontosítás, az együttműködési készség kialakításában.

Témakörök:

1. Szabályjátékok, népi játékok:

- dramatikus tevékenységek, játékok,
- kommunikációs játékok
- társasjátékok, memória játék, kártyajáték, dominó
- zsinorjáték

2. Rögtönzés:

- rögtönzéses gyakorlatok közösen egyeztetett karakterek szerepeltetésével,

3. Dramatikus játékok:

- szöveggel, haggal, bábbal, zenével, mozgással, tánccal,

4. Saját történetek feldolgozása:

- Történetek (látott, hallott, olvasott, a tanár által hozott, a tanulók élményeiből építkező) dramatikus feldolgozása,

5. Műalkotások feldolgozása

- irodalmi művekben megjelenő döntési helyzetek elemzése, feldolgozása dramatikus tevékenységekkel (pl. balladák, mesék, elbeszélő költemények, mítoszok, mondák, kortárs irodalmi alkotások, a tanulókat érdeklő konfliktushelyzetek, emberi problémák alapján),
- József Attila: Ringató – a vers feldolgozása dramatikus eszközökkel.

- művészi szövegrészek, a (nép) hagyomány szövegeinek és/vagy más elemeinek felhasználása különböző dramatikus tevékenységekben,

6. Dramaturgiai alapfogalmak:

- a dramatikus szituációk jellemzői (szereplők, viszonyrendszer, cél, szándék, akarat, konfliktus, feloldás).

7. A színház kifejezőeszközei.

- szöveg, hang, báb, zene, mozgás, tánc,
- hangra, zörejre, ritmusra, zenére épülő dramatikus tevékenységek.

8. Színházi műfajok, stílusok:

- a dráma és a színház formanyelvi sajátosságai a látott előadásokban.

9. Színházi előadás megtekintése:

- A közösen látott előadás megbeszélése, megvitatása, értelmezése

•Etika

5. évfolyam

1. félév témakörei és azok témái

I. Ki vagyok én? Ismerem-e önmagam?

- Életkori szakaszok, életkori jellemzők
- Az egészséges és harmonikus életmód feltételeinek megfogalmazása
- Adottságaim, lehetőségeim, korlátaim
- Az emberi viselkedésformák értékelése
- Saját célok megfogalmazása
- Kötődés az állatokhoz
- Felelősség az állatokért: gondozás módja, a gondozás vállalása

2. félév témakörei és azok témái

II. Család, helyem a családban

- A család szerepe életünkben
- Szülő-gyerek viszony a családban
- A családok ünnepei, szokásainak hasonlósága és eltérései
- A családban betöltött szerepek és feladatok azonosítása
- Segítségkérés és lehetőségei

III. Baráti kapcsolatok- Helyem a közösségben

- A társas kapcsolatok fontossága, a csoportok azonosságai, különbözőségei
- A barátságok szerepe életünkben
- Az ismerős és barát közti hasonlóságok, különbségek
- A virtuális kapcsolatteremtési formák, véleményezése
- Az iskola működése, viszonyulás az iskolához, a tanulás szerepe és fontossága
- A kortárs, baráti kapcsolatokat összetartó szokások, szabályok
- Beilleszkedés a közösségbe
- Együttműködés szerepe, a csoporton belüli feladatmegosztás
- A konfliktusok jellemzői, az arra utaló jelek felismerése, megoldása, elemzése

6. évfolyam

1. félév témakörei és azok témái

I. Társadalmi együttélés

- A közösség működésének feltételei: együttműködés, vezetés, együttélés, kommunikáció
- Egyéni és közösségi érdek, szükséglet
- Otthon, otthonosság, felelősség a lakókörnyezetért
- Kulturális különbségek
- Különbségek a társadalmi helyzetben, lehetőségekben
- A társadalmi szolidaritás, a nehéz helyzetűek segítése
- Önkéntes segédkezés

II. A technikai fejlődés hatásai

- A technikai eszközök szerepe az életünkben
- A vásárlás és fogyasztás, reklám
- Médiafogyasztási szokások
- Az internet jellemzői és funkciói

2. félév témakörei és azok témái

III. A mindenséget kutató ember

- A világra vonatkozó kérdések felvetése
- Vallási közösség, szertartás
- A tudomány kérdései, a tudományos megismerés, a tudomány eredményei
- A tudományos fejlődés veszélyei, felelősség
- Az emberi képzelet működése
- Magyar találmányok
- A fejlődés előnyei és árnyoldalai
- A technika alkalmazásának felelőssége, a jövő lehetőségei

7. évfolyam témakörök

- Ki vagyok én?
 - Alapvető emberi jogok
 - Értelmi és érzelmi képességek
 - A nyelv, mint önkifejező eszköz
 - Az erkölcs fogalma
 - Célok az életben
 - A személyiség szerepei
 - Gyermekkor, felnőttkor
- Párkapcsolat és szerelem
 - A nemi szerepek
 - Kapcsolatok, szerelem, szeretet
 - Elválás, szakítás
 - A szeretetnyelvek
- Közösségek
 - Otthon, család, közösség
 - Lakókörnyezet
 - Iskola, munkahely
 - Alkalmazkodás és önállóság
 - Szabályok, törvények

Etika 7. OV tételsor

1. Hogyan tájékozódhatunk jogainkról és kötelességeinkről a 21. században?
2. Mit jelent számodra az erkölcs fogalma? Hogyan ítéled meg, hogy mi jó és mi rossz cselekedet?
3. Miért vonatkoznak más jogok és kötelességek egy gyerekre és egy felnőttre?
4. Egy párkapcsolatban hogyan kell megvalósulnia egymás elfogadásának és a kölcsönös tiszteletnek?
5. Mi az, amit nem szabad eltérni egy párkapcsolatban egyik félnek sem?
6. Számodra mitől otthon az otthon?
7. Mivel tudod jobbra tenni a lakókörnyezetedet?
8. Miért van szükség törvényekre?

8. évfolyam témakörök

- Közösség és egyén
- Valóságos és virtuális közösségek
- Társadalmi értékek

- Európában magyarként, a mi Európánk
- Ember és környezetének kölcsönhatása
- Fogyasztói és pénzügyi tudatosság
- Az emberiség jövője
- A világvallások és a hit
- Európa vallási arculata
- Az európai értékrend gyökerei

•Hon- és népismeret

7. évfolyam témakörök

- Az én világom
 - Lakóhely
 - Szokások
 - Ünnepek
- Találkozás a múlttal
 - A paraszti ház és a háztartás, a ház népe
 - Népi mesterségek
 - A hétköznapiak rendje
 - Hagyományos és népi (vallási) ünnepeink eredete és szokásrendje
 - Jeles napok, ünnepi szokások
 - Társas munkák, közösségi alkalmak
- Magyarok a történelmi és a mai Magyarország területén
 - Néprajzi tájak, tájegységek
 - Etnikai csoportok a Kárpát-medencében
 - Hazánkban élő nemzetiségek

Hon- és népismeret OV tételsor

1. Milyen értékeket tudsz megemlíteni a lakóhelyedről? Sorolj fel épített és természeti értékeket is!
2. Említs meg pár jellegzetességet a hagyományos paraszti háztartásból (pl.: építkezés, ruházat, étkezés)!
3. Milyen ünnepeket, jeles napokat ismersz, amit a lakóhelyeden ünnepelnek?
4. Fejtsd ki a véleményed! Miért van szükség a nemzeti kultúránk ápolására?
5. Fejtsd ki a véleményed! Miért fontos, hogy tiszteletben tartsuk más népek kultúráját?
6. Milyen néprajzi tájakat ismersz a Kárpát-medencében?
7. Milyen etnikai csoportokat tudsz felsorolni a Kárpát-medencéből?

•Irodalom

2020/2021. tanévtől az 5. évfolyamtól kezdve

5. évfolyam

Témakörök

I. Család, otthon, nemzet

- Weöres Sándor: Ó, ha cinke volnék
- Petőfi Sándor: Egy estém otthon
- Füstbe ment terv
- Magyar vagyok
- Arany János: Családi kör
- Kányádi Sándor: Nagyanyó-kenyér

II. A mesék, a mondák és a mítoszok világában

- Tündérszép Ilona és Árgyélus
- Fehérlófia
- Az égig érő fa (magyar népmese)
- Görög mítosz: Daidalosz és Ikarosz

III. Bibliai történetek

- A világ teremtése,
- Noé,
- Jézus születése,
- A betlehemi királyok.

IV. Petőfi Sándor: János vitéz

V. Szülőföld, táj

- Petőfi Sándor: Szülőföldemen
- Ady Endre: Föl-földobott kő
- Petőfi Sándor: Az alföld
- Petőfi Sándor: Úti levelek (részlet)
- Nagy László: Balatonparton
- Weöres Sándor: Tájkép

VI. Házi olvasmány

- Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk

6. évfolyam

Témakörök

I. Monda, ballada, elbeszélő költemény

Arany János: Rege a csodaszarvasról
A csodaszarvas
A fehér ló mondája
Mátyás király meg Markóp
Kőműves Kelemenné
Fazekas Mihály: Lúdas Matyi (részlet)

II. Versek

Tóth Árpád: Láng
Nagy László: Csodafiu-szarvas
Weöres Sándor: Száncsengő
Szabó Lőrinc: Ima a gyermekekért
Tóth Krisztina: Lusták dala
Varró Dániel SMS versei

III. Arany János életútja

Arany János és Petőfi Sándor barátsága
Arany János: Toldi

IV. Bibliai történetek

Bibliai történetek: Mária és József története (Jézus tanítása a gyermekekről)

V. Novellák, regényrészletek:

Lázár Ervin: Az asszony
Móra Ferenc: Kuckó király
Daniel Defoe: Robinson Crusoe (részlet)

VI. Gárdonyi Géza: Egri csillagok

**7. évfolyam
Témakörök**

- I. A nemzeti irodalom a 19. sz. első felében
- A romantika
 - A magyar nyelvű kultúra és művelődés 1800-1849.
 - Kölcsey Ferenc életútja
- Huszt
Himnusz

Parainesis Kölcsey Kálmánhoz

- Vörösmarty Mihály életútja

Szózat

Ábránd

Szép Ilonka

- Petőfi Sándor életútja

A XIX. század költői

A puszta télen

Reszket a bokor, mert...

Szeptember végén

Egy gondolat bánt engemet

Nemzeti dal

II. Arany János költészete – műfaji sokszínűség

- Arany János életútja

A fülemüle

Szondi két apródja

Epilógus

Letésem a lantot

III. Jókai Mór – A nemzet mesemondója

- A kőszívű ember fiai

8. osztály Témakörök

I. Művek a Nyugat költőitől, íróitól

- A Nyugat című folyóirat
- Ady Endre szerelmi lírája (Lédával a bálban, Őrizem a szemed)
- Juhász Gyula szerelmi lírája (Milyen volt...)
- Kosztolányi Dezső a szerelemről (Már néha gondolok a szerelemre...)
- Weöres Sándor lírája (Az éjszaka csodái)

A család az irodalomban

- Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom...
- Móricz Zsigmond: Hét krajcár

Tájak, országok, messzeségek

- Ady Endre: A magyar Ugaron
- Juhász Gyula: Tiszai csönd
- Babits Mihály. Új leoninusok, Messze...messze...

II. Regények bűvöletében

- Tamási Áron: Ábel a rengetegben
- A regény cselekménye, szerkezete

• **Magyar nyelv (kommunikáció)**

2020/2021. tanévtől az 5. évfolyamtól kezdve

5. évfolyam

Témakörök

I. Kommunikáció alapjai

- A jelek világa
- A kommunikáció fogalma, tényezői
- A kommunikáció nem nyelvi jelei
- A kommunikációs kapcsolat
- A beszélgetés

II. Helyesírás, nyelvhelyesség

- A magyar ábécé
- A betűrend
- Szótagolás, elválasztás

Helyesírási alapelvek:

- Kiejtés szerinti
- Szóelemző
- Hagyományos
- Egyszerűsítő

III. Állandósult szókapcsolatok

- Szólások
- Szóláshasonlatok
- Közmondások
- Szállóigék
- Köznyelvi metaforák

IV. A nyelvi szintek: beszédhang, fonéma, szóelemek, szavak, szóösszetételek

A magánhangzók rendszere: magánhangzó törvények

- Hangrend és illeszkedés

A mássalhangzók rendszere: mássalhangzó törvények

- Teljes hasonulások
- Részleges hasonulások
- Összeolvadás
- Mássalhangzó kiesés, rövidülés

A szavak szerkezete:

- Egyszerű és összetett szavak

- Szótő és toldalékok
- A képző, a jel, a rag

V. Hangalak és jelentés

- Egyjelentésű szavak
- Többjelentésű szavak
- Azonos alakú szavak
- Rokon értelmű szavak
- Ellentétes jelentésű és hasonló alakú szavak
- Hangutánzó, hangulatfestő szavak

VI. Szövegértés és szövegalkotás

- Elbeszélés
- Leírás

6. évfolyam Témakörök

I. Kommunikáció

A testbeszéd

Önkéntelen, szándékos gesztusok

A kérdés

II. Szófajok

A főnév: köznév

Tulajdonnevek és csoportjai, helyesírásuk

A melléknév és helyesírása

A számnév és helyesírása

A névmások és csoportjai

A határozószók és helyesírásuk

Viszonyszók: a névelők és névutók

Az igekötők és a segédigék

A mondatszók

Az ige: fogalma, igeidők, igemódok, ragozás, helyesírása

Az igenevek: főnévi igenév, melléknévi igenév, határozói igenév

III. Szövegértés és szövegalkotás

A jellemzés

A párbeszéd

IV. Az internet és a sajtó világa

A blog és a komment

**7. évfolyam
Témakörök**

- I. Kommunikáció
 - A megbeszélés
 - A vita
- II. A mondat
 - A mondatok a beszélő szándéka szerint
 - A mondatok logikai minősége
 - A mondatok szerkezete
- III. Az egyszerű mondat szerkezete
 - Az alárendelő szószerkezet
 - Az állítmány
 - Az alany
 - A bővítmények fajtái
 - A tárgy és a tárgyas szószerkezet
 - A határozók és a határozós szószerkezet
 - A jelzők és a jelzős szószerkezet
 - A mellérendelő szószerkezetek
- IV. Szöveg
 - A kiselőadás
 - A jellemzés

**8. osztály
Témakörök**

- I. Kommunikáció
 - Testbeszéd
 - Barátság, szerelem
- Tömegkommunikáció
 - Médiaműfajok
- Közéleti kommunikáció
 - Felszólalás, hozzászólás
 - Alkalmi beszéd
 - Köszöntő

- II. Az összetett mondat
 - A mellérendelő összetett mondatok fajtái
 - Az alárendelő összetett mondatok elemzésének lépései
 - Az alárendelő összetett mondatok fajtáiTöbbszörösen összetett mondatok
- III. A magyar nyelv
 - Eredete és nyelvtípusa
 - A magyar szókincs, a szókészlet rétegei
- IV. A szóalkotás
 - A szóösszetételek típusai
 - A szóképzés
 - Ritkább szóalkotások

•Matematika

A 2020/2021. tanévtől az 5. osztálytól kezdve

Matematika osztályozóvizsga témakörei

5. évfolyam

I. félév:

1. Halmazok:

- Halmazokba rendezés egy-két szempont szerint
- Halmazábra készítése
- Számhalmazok szemléltetése számegyenesen
- Részhalmazok felismerése ábráról
- Halmazok közös részének és egyesítésének megállapítása ábrázolás segítségével.

Fogalmak: halmaz, elem, halmazábra, részhalmaz, közös rész (metszet), egyesítés (unió), számegyenes

2. Matematikai logika, kombinatorika:

- Egyszerű állítások logikai értékének (igaz vagy hamis) megállapítása
- Igaz és hamis állítások önálló megfogalmazása
- Nyitott mondatok igazsághalmazának megtalálása próbálgatással
- Kis elemszámú halmaz elemeinek sorba rendezése mindennapi életből vett példákkal
- Az összes eset előállítása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás

Fogalmak: „igaz”, „hamis”; nyitott mondat, igazsághalmaz; „és”, „vagy”; „legalább”, „legfeljebb”; lehetőségek, összes lehetőség, rendszerező áttekintés, ágrajz

3. Természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek:

- Számok helyi értékes írásmódjának megértése különböző alapú számrendszerekben csoportosítást, leltározást, helyiérték-táblázatba rögzítést tartalmazó feladatokon keresztül
- Számok helyi értékes írásmódjának használata nagy számok esetében
- Római számok írása, olvasása a következő jelekkel: I, V, X, L, C, D, M
- Osztók, többszörösök meghatározása; két szám közös osztóinak meghatározása; közös többszörösök meghatározása
- 2-vel, 3-mal, 4-gyel, 5-tel, 6-tal, 9-cel, 10-zel, 100-zal való oszthatósági szabályok ismerete és alkalmazása

- A természetes számok csoportosítása osztók száma alapján és adott számmal való osztási maradékuk szerint

Fogalmak: helyi érték, alaki érték, valódi érték, osztó, közös osztó, többszörös, közös többszörös

4. Alapműveletek természetes számokkal:

- Számkörbővítés; fejben számolás százezres számkörben kerek ezresekkel; analógiák alkalmazása
 - Természetes számok összeadása, kivonása és szorzása írásban
 - Írásbeli osztás algoritmus kétjegyű természetes számmal
 - Írásbeli osztás legfeljebb kétjegyű természetes számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése
 - A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén
 - Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása
 - A gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése
 - Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
 - Zárójeleket tartalmazó műveletsorok átalakítása, kiszámolása a természetes számok körében
 - Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés
- Fogalmak:** összeadandók, az összeg tagjai, kisebbítendő, kivonandó, különbség, szorzandó, szorzó, szorzat, a szorzat tényezői, felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság, osztandó, osztó, hányados, maradék, zárójel, kerekítés, becslés, ellenőrzés

5. Egész számok, alapműveletek egész számokkal:

- Negatív számok a gyakorlatban: adósság, tengerszint alatti mélység, fagypon alatti hőmérséklet
- Egész számok ismerete, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték fogalmának ismerete és alkalmazása
- Alapműveletek értelmezése tárgyi tevékenységek, ábrázolások alapján a számkörbővítés során
- Alapműveletek elvégzése az egész számok körében
- Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása fejben, írásban és géppel számolás esetén
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése
- Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés

Fogalmak: ellentett, negatív szám, előjel, egész szám, abszolút érték, kerekítés, becslés, ellenőrzés

II. félév:

6. Közöséges törtek, tizedes törtek, racionális számok:

- Törtreszek ábrázolása, törtreszeknek megfelelő törtszámok meghatározása
- Törtök összehasonlítása, egyszerűsítés, bővítés
- Különböző alakokban írt egyenlő törtek felismerése
- Számok helyi értékes írása tizedes törtek esetén
- Számok ábrázolása számegyenesen

Fogalmak: közöséges tört, számláló, nevező, törtvonal, vegyes szám, egyszerűsítés, bővítés, tizedes tört, tizedesvessző, helyi értékes írásmód, racionális szám, számegyenes

7. Alapműveletek közöséges törtekkel:

- Reciprok fogalmának ismerete és alkalmazása
- Közöséges törtek összeadása, kivonása, szorzása természetes számmal, osztása pozitív egész számmal
- Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
- A műveleti sorrend; zárójelek helyes alkalmazása

Fogalmak: közös nevező, reciprok

8. Alapműveletek tizedes törtekkel:

- Tizedes törtek összeadása, kivonása és szorzása írásban
- Tizedes törtek írásbeli osztása legfeljebb két tizedes jegyet tartalmazó számmal gyakorlati feladatok megoldása során; a hányados becslése
- Az alapműveletek tulajdonságainak (felcserélhetőség, csoportosíthatóság, széttagolhatóság) ismerete és alkalmazása a gyakorlatban
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése
- Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés

Fogalmak: kerekítés

9. Egyszerű szöveges feladatok:

- Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással
- Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással
- A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása különféle módszerekkel, például szakaszos ábrázolással, visszafelé gondolkodással
- A megoldás ellenőrzése
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak: becslés, ellenőrzés

10. Mérés és mértékegységek:

- Szögtartomány ismerete; összehasonlítás, csoportosítás; szögmérés
- Terület, térfogat és űrtartalom mérése gyakorlati helyzetekben alkalmi és szabványegységekkel a természetes és az épített környezetben
- Téglalap, négyzet és háromszög kerületének, területének mérése a természetes és az épített környezetben
- Téglalap, négyzet kerületének, területének kiszámítása
- Sokszögek területének meghatározása átdarabolással
- Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának mérése a természetes és az épített környezetben
- Téglatest, kocka alakú tárgyak felszínének és térfogatának kiszámítása

Fogalmak: szög és mértékegységei (fok, szögperc), szögfajták, kerület, terület, űrtartalom és mértékegységei, felszín, térfogat és mértékegységei

11. Síkbeli alakzatok:

- Környezetünk tárgyaiban a geometriai alakzatok felfedezése
- Síkbeli görbék közül a kör kiválasztása
- Egyenes, félegyenes és szakasz megkülönböztetése
- Háromszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső szögek összege, háromszög-egyenlőtlenség
- Háromszögek csoportosítása szögeik és oldalaik szerint
- Téglalap és négyzet tulajdonságainak ismerete, alkalmazása

Fogalmak: síkidom, sokszög, belső szög, külső szög; hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű, egyenlő szárú és szabályos háromszög; téglalap, négyzet

12. Térgeometria:

- Környezetünk tárgyaiban a geometriai testek felfedezése
- Téglatest, kocka tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló
- Testek közül gömb kiválasztása
- Építmények készítése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján
- Testekről, építményekről nézeti rajzok, alaprajzok, hálók készítése

Fogalmak: test, kocka, téglatest, lap, él, csúcs, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet

6. évfolyam

I. félév:

1. Közöséges törtek, tizedes törtek, racionális számok:

- Pozitív és negatív törtek értelmezése és helye a számegyenesen
- Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek és törtszámok kapcsolata, átírása

2. Alapműveletek közöséges törtekkel:

- Reciprok fogalmának ismerete és alkalmazása
- Közöséges törtek összeadása, kivonása, szorzása és osztása
- A műveleti sorrend; zárójelek helyes alkalmazása
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása
- Kapott eredmény ellenőrzése

Fogalmak: közös nevező, reciprok

3. Alapműveletek tizedes törtekkel:

- Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása és osztása írásban
- A műveleti sorrendre és a zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete és helyes alkalmazása írásban és géppel számolás esetén
- Egyszerű szöveges feladat matematikai tartalmának felismerése, és az annak megfelelő műveletsor felírása
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése
- Kapott eredmény ellenőrzése; észszerű kerekítés

Fogalmak: kerekítés

4. Arányosság, százalékszámítás:

- Egyenes és fordított arányosság felismerése hétköznapi helyzetekben
- Az egyenesen arányos mennyiségek felismert tulajdonságainak alkalmazása konkrét gyakorlati feladatok megoldásában
- Az egyenes arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése
- Hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységeinek ismerete
- Az ismert szabványmértékegységek átváltása helyi értékes gondolkodás alapján
- Törtrekszámítási feladatok az egyenesen arányos mennyiségek kapcsolatainak alkalmazásával
- Századrész és százalék elnevezések párhuzamos használata gyakorlati helyzetekben

Fogalmak: arány, egyenes arányosság, hosszúság, űrtartalom, tömeg, idő szabványmértékegységei

II. félév:

5. Egyszerű szöveges feladatok:

- Matematikai tartalmú egyszerű szöveges feladatok megoldása egyenlettel
- Gazdasági területekről vett egyszerű szöveges feladatok megoldása egyenlettel
- A mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása egyenlettel
- A megoldás ellenőrzése
- Gyakorlati problémákban előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak: becslés, ellenőrzés

6. A függvény fogalmának előkészítése:

- A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések szabályának megadása
- A matematikából és a mindennapi életből vett megfeleltetések tulajdonságainak megfigyelése, elemzése
- Tájékozódás térképen, nézőtéren, sakktáblán és a koordináta-rendszerben
- Egyenes arányosság grafikonjának felismerése

Fogalmak: megfeleltetés, egyenes arányosság, koordináta-rendszer, pont koordinátái, grafikon

7. Sorozatok:

- Sorozatok felismerése és létrehozása számokból, jelekből, alakzatokból
- Szabálykövetés ritmusban, rajzban, számolásban
- Sorozatok adott szabály szerinti folytatása
- Adott sorozat esetén legalább egy szabály felismerése és megfogalmazása

Fogalmak: sorozat, számsorozat, szabály

8. Síkbeli alakzatok:

- Síkbeli alakzatok közül a sokszögek kiválasztása
- Sokszögek tulajdonságainak ismerete, alkalmazása

Fogalmak: síkidom, sokszög, belső szög, külső szög

9. Transzformációk, szerkesztések:

- Egybevágó alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben
- Tengelyes tükrözés ismerete és alkalmazása
- Tengelyesen szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben
- Alakzatok tengelyes tükröképének megszerkesztése
- Alapszerkesztések: szakaszfelező merőleges, merőleges és párhuzamos egyenesek szerkesztése; szögfelezés, szögmásolás
- Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése

Fogalmak: szimmetriatengely, tengelyes szimmetria, merőlegesség, párhuzamosság, szakaszfelező merőleges, szögfelező félegyenes

10. Térgeometria:

- Alakzatok a térben
- Testek felszíne
- Felszínszámítással kapcsolatos gyakorlati feladatok
- Átdarabolással megadható testek térfogata

Fogalmak: test, kocka, téglatest, gömb, lap, él, csúc, lapátló, testátló, alaprajz, háló, nézet, felszín, térfogat

11. Leíró statisztika:

- A hétköznapi életből gyűjtött adatok táblázatba rendezése, ábrázolása hagyományos és digitális eszközökkel kisméretű minta esetén
- A táblázatok adatainak értelmezése és ábrázolása (oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram) kisméretű mintán
- Azonos adathalmazon alapuló kördiagram és oszlopdiagram összehasonlítása becslés alapján kisméretű minta esetén
- Táblázatból adatgyűjtés adott szempont szerint
- Átlag fogalmának ismerete, alkalmazása

Fogalmak: adat, diagram, átlag

12. Valószínűség-számítás:

- Egyszerű valószínűségi játékok és kísérletek

- Valószínűségi játékok és kísérletek adatainak tervszerű gyűjtése
- A „biztos”, a „lehetséges, de nem biztos” és a „lehetetlen” események felismerése

Fogalmak: valószínűségi kísérlet, „biztos” esemény; „lehetséges, de nem biztos” esemény; „lehetetlen” esemény

7. évfolyam

I. félév:

1. Matematikai logika, kombinatorika, gráfok:

- Igaz és hamis állítások felismerése, önálló megfogalmazása
- A matematikai logika egyszerű, a korosztály számára érthető szakkifejezéseinek ismerete és használata
- Egyszerű stratégiai és logikai játékok
- Konkrét helyzethez kötött sorba rendezési problémák megoldása kör mentén is
- Konkrét helyzethez kötött kiválasztási problémák megoldása a sorrend figyelembevételével és anélkül
- Az összes eset összeszámlálása során rendszerezési sémák használata: táblázat, ágrajz, szisztematikus felsorolás
- Gráfok alkalmazása konkrét szituációk szemléltetésére

Fogalmak: „minden”, „van olyan”, gráf, gráf csúcsa, gráf éle

2. Számelméleti ismeretek, hatvány, négyzetgyök:

- Prímszámok, összetett számok kiválasztása a természetes számok közül
- Összetett számok prímtényezős felbontásának ismerete és alkalmazása 1000-es számkörben
- Legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös meghatározása és alkalmazása
- Pozitív egész számok pozitív egész kitevőjű hatványának alkalmazása: prímtényezős felbontás felírása hatványokkal, mértékegységek átváltása, számrendszerek helyi értékeinek felírása
- Négyzetszámok négyzetgyökének kiszámolása

Fogalmak: prímszám, összetett szám, prímtényezős felbontás, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, hatvány, hatványalap, hatványkitevő, hatványérték, négyzetszám, négyzetszámok négyzetgyöke

3. Arányosság, százalékszámítás:

- Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét helyzetekben
- Egyenes arányosság grafikonjának megrajzolása
- Valóságos helyzetekhez kötődő százalékszámítás: áremelés, leárazás, egyszerű kamat, keverési feladatok megoldása, levegő összetétele, páratartalom

- Banki ajánlatok (ügyletsomagok, számlavezetési, megbízási és tranzakciós díjak) összehasonlításával kapcsolatos feladatok megoldása
- Megtakarítási és hitelfelvételi lehetőségekkel kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása
- A fordított arányosság és a mérés kapcsolatának felismerése
- Terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységeinek ismerete és átváltása

Fogalmak: fordított arányosság, százalék, terület, térfogat, űrtartalom szabványmértékegységei

II. félév:

4. Szöveges feladatok előkészítése:

- Hétköznapi problémák matematikai tartalmának formalizálása; betűk használata az ismeretlen mennyiségek jelölésére
- Egyszerű betűs kifejezések összeadása, kivonása
- Helyettesítési érték számolása
- Egytagú kifejezések számmal való szorzása
- Kéttagú betűs kifejezés számmal való szorzása
- Két tagból közös számtényező kiemelése
- Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása lebontogatással
- Egyismeretlenes elsőfokú egyenlet megoldása mérlegelvvel

Fogalmak: változó, együttható, helyettesítési érték, egytagú kifejezés, kéttagú kifejezés, egynemű kifejezés; kiemelés, egyenlet, lebontogatás, mérlegelv

5. Szöveges feladatok:

- Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása)
- Matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel
- Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel
- Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak: Ellenőrzés

6. Síkbeli alakzatok:

- Háromszögek külső szögeinek összege
- Négyszögek tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: belső és külső szögek összege, konvex és konkáv közti különbség, átló fogalma
- A speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, téglalap, deltoid, rombusz, húrtrapéz, négyzet) felismerése és legfontosabb tulajdonságaik megállapítása ábra alapján; alkalmazásuk; halmazábra

Fogalmak: négyszög, konvex, konkáv, átló, trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz, húrtrapéz

7. Transzformációk, szerkesztések:

- Középpontos tükrözés ismerete és alkalmazása
- Középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése a természetes és az épített környezetben
- Alakzatok középpontos tükörképének megszerkesztése
- Szerkesztéshez terv, előzetes ábra készítése
- Több adott feltételnek megfelelő ábra szerkesztése; diszkusszió
- Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben
- Dinamikus geometriai szoftver használata

Fogalmak: szimmetria-középpont, középpontos szimmetria, kicsinyítés, nagyítás

8. Leíró statisztika:

- Adathalmazok, egyszerű diagramok, táblázatok adatainak elemzése
- Adatok táblázatba rendezése, ábrázolása diagramon
- Különböző típusú diagramok megfeleltetése egymásnak
- Adatok gyűjtése táblázatból, leolvasása hagyományos vagy digitális forrásból származó diagramról megadott szempont szerint
- Adatok rendszerezése, következtetések megfogalmazása
- Konkrét adatsor leggyakoribb adatának (módusz) megtalálása, gyakorlati alkalmazása
- Rendezhető adatsor középső adatának (medián) megállapítása, gyakorlati alkalmazása
- Konkrét adatsor esetén átlag, leggyakoribb adat (módusz), középső adat (medián) megfigyelése, összehasonlítása

Fogalmak: oszlopdiagram, kördiagram, vonaldiagram, pontdiagram

8. évfolyam

I. félév:

1. Halmazok, számhalmazok:

- Halmazokba rendezés több szempont szerint
- Halmazábra készítése
- Számok, számhalmazok, halmazműveleti eredmények szemléltetése számegyenesen
- Részhalmazok felismerése és ábrázolása konkrét esetekben
- Véges halmaz kiegészítő halmazának (komplementerének), véges halmazok metszetének és uniójának megállapítása ábrázolás segítségével konkrét esetekben
- Természetes számok, egész számok, racionális számok halmazának ismerete, halmazábrájuk elkészítése

- Véges és végtelen szakaszos tizedes törték ismerete
- Példa végtelen nem szakaszos tizedes törtre

Fogalmak: kiegészítő halmaz (komplementer), metszet, unió, természetes szám, egész szám, racionális szám; véges, végtelen szakaszos és végtelen nem szakaszos tizedes tört

2. Szöveges feladatok:

- Különböző szövegekhez megfelelő modell készítése (például szakaszos ábrázolás, visszafelé gondolkodás, táblázat, szabadkézi vázlatrajz, betűs kifejezések felírása)
- Matematikából, más tantárgyakból, gazdasági területekről és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel vagy egyenlettel
- Ellenőrzés a szövegbe való visszahelyettesítéssel
- Pénzügyi tudatosság területét érintő feladatok megoldása
- Gyakorlati problémák megoldása során előforduló mennyiségek becslése

Fogalmak: Ellenőrzés

3. A függvény fogalmának előkészítése:

- Konkrét megfeleltetések legalább egy lehetséges szabályának megadása
- Egyszerű grafikonok jellemzése: növekedés-csökkenés, szélsőérték, tengelyekkel való metszéspon
- Konkrét halmazok elemei között megfeleltetés létrehozása
- Értéktáblázatok adatainak grafikus ábrázolása
- Az egyenes és a fordított arányosság felismerése konkrét helyzetekben
- Egyenes arányosság grafikonjának felismerése és megalkotása

Fogalmak: megfeleltetés; egyenes és fordított arányosság; grafikon

4. Síkbeli alakzatok:

- Háromszögek, speciális négyszögek kerületének, területének kiszámítása ábra alapján átdarabolással és tanult összefüggéssel; alkalmazások
- Pitagorasz-tétel ismerete és alkalmazása
- Körrel kapcsolatos fogalmak ismerete

Fogalmak: körvonal, körlap, középpont, sugár, húr, átmérő, szelő, érintő, körcikk

II. félév:

5. Térgeometria:

- Környezetünk tárgyaiban a hasáb, a gúla és a gömb alakú testek felfedezése
- Hasáb és gúla tulajdonságainak ismerete és alkalmazása: határoló lapok típusa, száma, egymáshoz viszonyított helyzete; csúcsok, élek száma; lapátló, testátló
- Testek építése képek, nézetek, alaprajzok, hálók alapján
- Testek hálójának készítése
- A gömb tanult testektől eltérő tulajdonságai
- A gömb mint a Föld modellje: hosszúsági körök, szélességi körök tulajdonságai, síkmetszetek
- Egyenes hasáb alakú tárgyak felszínének és térfogatának meghatározása méréssel és számolással

Fogalmak: hasáb, gúla, gömb, alaplapp, alapél, oldallapp, oldalél, testmagasság

6. Valószínűség-számítás:

- Valószínűségi játékok, kísérletek; az adatok tervszerű gyűjtése, rendezése és ábrázolása digitálisan is
- Valószínűségi játékok lehetséges kimeneteleinek ismeretében stratégia követése
- Az esély intuitív fogalmának felhasználása a „lehetetlen”, a „biztos” és a „kisebb/nagyobb eséllyel lehetséges” kijelentések megfogalmazásánál
- A gyakoriság és relatív gyakoriság ismerete és alkalmazása a kísérletezés során

Fogalmak: esély, gyakoriság, relatív gyakoriság

•Művészetek -Vizuális kultúra

5. osztály témakörei:

1. Az őskor művészete (barlangrajzok, szobrok)
2. Az ókori egyiptomi művészet (piramisok, múmiák, emberábrázolás)
3. Képelemzés bizonyos szempontok alapján: első benyomás, asszociáció, kompozíció, a kép tere, a kép formája, színhasználat
4. Tárgytervezés megadott téma szerint, design
5. Kép és szöveg (illusztráció, gondolattérkép)

6. osztály témakörei:

1. Az ókori görög művészet (építészet, szobrászat, vázafestészet)
2. Az ókori római művészet (építészet, szobrászat)
3. Személyes vizuális tapasztalat és reflexió (például egy alkotás kiegészítése, átalakítása)
4. Tárgyak, terek, funkciók (például tér vázlatrajzának elkészítése)
5. Médiumok jellemző kifejezőeszközei (például egy elképzelt jelenet vagy irodalmi szöveg kis képregénnyé alakítása)

7. osztályos osztályozóvizsga témakörök

I. Kifejezés, képzőművészet

1. Érzelmek, hangulatok kifejezése
2. A művészi közlés, mű és jelentése

II. Vizuális kommunikáció

1. Magyarázó képek/rajzok
2. Mozgóképi közlés
3. Montázs
4. Vizuális kommunikációs formák

III. Tárgy- és környezetkultúra

1. Tervezett, alakított környezet
2. Az épített környezet története

Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása.

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében.

Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése.

Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása.

A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.

Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

8. osztályos osztályozóvizsga témakörök

I. Kifejezés, képzőművészet

1. Érzelmek, hangulatok kifejezése A művészi közlés, mű és jelentése

II. Vizuális kommunikáció

1. Magyarázó képek/rajzok Mozgóképi közlés Montázs
2. Vizuális kommunikációs formák

III. Tárgy- és környezetkultúra

1. Tervezett, alakított környezet Az épített környezet története

Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása.

A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében.

Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése.

Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása.

A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása.

Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

•Technika és tervezés

5. osztály témakörei:

1. Ételfajták, ételmisszerpiramis
2. Ételkészítési alapok – az egészséges étkezés
3. Település fajtái az azok jellemzői
4. A települések kialakulása
5. Épülettípusok és azok funkciói
6. Anyagfajták és azok felhasználási lehetőségei
7. Közterületek fajtái és működése
8. Közösségi terek és középületek fajtái és működése
9. A gyalogos közlekedés szabályai

6. osztály témakörei:

1. Lakás helységei és azok jellemzői
2. Lakástípusok és azok jellemzői
3. A lakókörnyezet és azok működési funkciói
4. A gyalogosokra vonatkozó KRESZ szabályok és közlekedés
5. A biciklisekre vonatkozó KRESZ szabályok és közlekedés
6. A személyautókra és a tömegközlekedésre vonatkozó általános KRESZ szabályok és közlekedés
7. A lakás víz és áramkarbantartása, azokra való alapvető felhasználói lehetőségek
8. A lakás gáz és a falakra vonatkozó felhasználói szintű karbantartási lehetőségei
9. Önéletrajz készítése
10. Motivációs levél írása (tartalom szerint) és dokumentumok szerkesztési és keresési lehetőségei

7. osztály témakörei:

1. A települések közműellátása, a legfontosabb közművek, közszolgáltatások
2. Korszerű, egészséges lakás és lakókörnyezet
3. Tudatos, fogyasztói szokások
4. Az egészséges település
5. A hagyományos és modern építőanyagok
6. Közlekedés, közlekedési rendszerek
7. Fenntartható és környezetbarát közlekedés
8. Pályaválasztás

•Természettudomány

5. osztály témakörei

1. Az anyagok összetétele, halmazállapota
2. Talaj
3. A hőmérséklet mérése
4. Energiahordozók, megújuló nem megújuló energiaforrások
5. Tájékozódás az időben
6. A térkép
7. Tájékozódás a térképen
8. Földrajzi fókusz
9. Növények testfelépítése
10. Állatok testfelépítése

6. osztály témakörei

1. Erdők életközössége
2. Gazdálkodás és természetvédelem
3. Rétek növény és állatvilága
4. Nemzeti Parkok az Alföldön, védett értékeink
5. Vizi és vízparti életközösségek
6. Sejtek, szervek, szervrendszerek
7. Egészséges életmód
8. Mozgás
9. Táplálkozás
10. Légzés és kiválasztás
11. Vérkeringés
12. Energia
13. Szerkezeti mozgások
14. Folyóvizek
15. Időjárás-éghajlat

7. évfolyam, természettudomány földrajz modul

1. Lakókörnyezetének földrajzi jellemzői
2. Magyarország természeti adottságai
3. Hazánk fekvése, helyzete

4. Hazánk társadalmi jellemzői
5. Hazánk gazdasága
6. Hazánk idegenforgalma
7. Hazánk környezeti állapota
8. Kárpát-medence térségének természeti és társadalmi-gazdasági erőforrásai
9. Kárpát-medence gazdasága
10. Kárpát-medence népességföldrajza, kisebbségek
11. Románia, Erdély
12. Szlovákia, Felvidék

8. évfolyam, természettudomány földrajz modul

1. Ukrajna, Kárpátalja
2. Európa helyzete, fekvése, éghajlati jellemzői
3. Az EU
4. Észak-Európa gazdasága
5. Élet a Mediterránumban
6. Eu magterülete
7. USA
8. Japán
9. Kína
10. India
11. Afrika helyzete, fekvése
12. Afrikai felzárkózás nehézségei, gazdasága

•Történelem

5. osztályos osztályozóvizsga témakörök

Első félév

1. Az ókori Egyiptom
2. Az ókori Athén társadalma és működése
3. A görög-perzsa háború
4. A görög vallás és kultúra
5. A Római Birodalom a köztársaság idején
6. A Hun Birodalom és a Nyugat-Római Birodalom szétesése
7. A zsidó vallás
8. A kereszténység főbb tanításai, a kereszténység elterjedése

Második félév

9. Az iszlám vallás
10. A feudalizmus működése és felépítése a középkori Európában
11. A középkori keresztény egyház és szerzetesség
12. A középkor művészeti irányzatai: romanika, gótika, reneszánsz
13. A középkori városok és kereskedelem
14. A magyar honfoglalás és az európai kalandozások
15. I. (Szent) István megkoronázása és uralkodása
16. IV. Béla uralkodása és a tatárjárás

6. osztályos osztályozóvizsgák témakörei

Első félév

1. Az Anjou-királyok kora
2. Hunyadi János és a törökök elleni küzdelem
3. Hunyadi Mátyás uralkodása
4. A középkori Magyarország meggyengülése és három részre szakadása
5. A nagy földrajzi felfedezések
6. A reformáció és ellenreformáció Európában
7. Az Erdélyi fejedelemség és Bethlen Gábor uralkodása
8. A Rákóczi-szabadságharc

Második félév

9. A felvilágosodás főbb képviselői
10. Mária Terézia és II. József uralkodása Magyarországon
11. A francia forradalom és Napóleon uralkodása
12. Az ipari forradalom
13. A reformkor főbb kérdései és szereplői
14. Az 1848-49-es magyar forradalom és az áprilisi törvények
15. A szabadságharc fontosabb eseményei
16. A kiegyezés és a dualista állam működése

7. osztályos osztályozóvizsga témakörök

Első félév

1. A német egységállam létrejötte
2. Az amerikai polgárháború
3. A főbb politikai eszmék
4. Gyarmatosítás a XIX. sz. második felében
5. Gazdasági felzárkózás a dualizmus idején
6. A magyar társadalom és a nemzetiségi kérdés
7. Az első világháború kitörése és jellemzői
8. Az első világháborút lezáró békerendszer

Második félév

1. Az őszirózsás forradalom és a Tanácsköztársaság
2. A trianoni béke
3. A náci Németország
4. A sztálini Szovjetunió
5. A II. világháború előzményei a '30-as években
6. Magyarország a '20-as években
7. Társadalom és kultúra a Horthy-korszakban
8. Magyarország a '30-as években

8. osztályos osztályozóvizsga témakörök

Első félév

1. A második világháború fontosabb eseményei
2. Magyarország belépése a második világháborúba (1939-43)
3. Magyarország a német megszállás idején (1944-45)
4. A holokauszt
5. A hidegháború kialakulása, jellemző konfliktusai (1945-64)
6. A Rákosi-korszak (1945-56)
7. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
8. Enyhülés és kis hidegháború, a szocializmus megszűnése (1964-1991)

Második félév

1. Az Európai Unió létrejötte és szerepe
2. A Kádár rendszer létrejötte és működése (1956-74)
3. A Kádár-rendszer hanyatlása és a rendszerváltás
4. Társadalom és nemzetiségek a mai Magyarországon
5. A határon túli magyarság 1945-től napjainkig
6. A mai magyar államszervezet ismertetése
7. Globális problémák (környezetszennyezés, egyenlőtlenség, migráció, gazdasági válság stb.)

7. sz. melléklet: Az EU általános adatvédelmi rendeletének (GDPR) alkalmazásával kapcsolatos feladatok a köznevelési intézményekben

(Kivonat az EMMI Oktatásért Felelős Államtitkárság GDPR dokumentumából.)

1. Általános tájékoztatás

Az EU Általános Adatvédelmi Rendeletét (a továbbiakban: GDPR) 2018. május 25-től kell alkalmazni a magyar köznevelési intézményekben is.¹

Már a GDPR kimondja, hogy a természetes személyek személyes adataik kezelésével összefüggő védelme alapvető jog. A GDPR rendelkezései elsősorban az üzleti szférát érintik, de ezt az alapvető jogot a magyar köznevelési intézményeknek, mint közintézményeknek is kötelessége tiszteletben tartani oly módon, hogy adatkezelési tevékenységüket a GDPR előírásai szerint végzik.

Összességében elmondható, hogy a GDPR adatkezelési rendelkezései a köznevelési intézmények esetében jelentős újításokat nem tartalmaznak az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info tv.) által meghatározott, korábbi adatkezelési szabályozáshoz képest, aminek a módosítására abból a célból került sor az elmúlt időszakban, hogy az Info tv. szabályanyaga koherenssé váljon a GDPR-ral, illetve elfogadásra kerüljenek azok a rendelkezések is, amik az engedélyezett szabályozási témakörökben kiegészítik a GDPR anyagát.

A fentiekre hivatkozással ezért felhívjuk a figyelmet arra, hogy a köznevelési intézményekben a GDPR-t a módosított Info tv.-nyel összhangban kell alkalmazni.

Mivel a GDPR-ral kapcsolatos jogalkalmazói gyakorlat az elkövetkezendő években fog kialakulni, ezért a tájékoztatónk jelenlegi célja az, hogy a teljesség igénye nélkül hívja fel a figyelmet a legfontosabb feladatokra.

Az alábbi pontokban kiemeljük azokat a legfontosabb intézményi feladatokat, amelyek elvégzése szükséges a köznevelési intézmények részéről:

1. A köznevelési intézmények részéről szükséges, hogy pontosan számba vegyék és felmérjék, hogy milyen adatokat kezelnek, és ebből következik az is, hogy az adatkezelés céljának elérése szempontjából jogszerűtlen adatkezelési gyakorlatukkal fel kell hagyniuk. Ezért javasoljuk a köznevelési intézményeknek, hogy a különböző adatbekérő formanyomtatványaik, „adatkezelés hozzájárulás nyilatkozat” mintáikat vizsgálják felül a GDPR és köznevelési szabályanyag függvényében.

2. Át kell tekinteni a köznevelési intézmény iratkezelési szabályzatát, ha ilyen készítése nem kötelező, a köznevelési intézmény SZMSZ-ének mellékleteként kiadott adatkezelési szabályzatot, hogy az ott

megfogalmazott eljárások, feladatok megfelelnek-e a GDPR előírásainak. Szükség esetén a korrekciót el kell végezni.

3. A köznevelési intézmény honlapjának felülvizsgálatát is szükséges elvégezni.
4. Az adatkezelési tevékenységek nyilvántartásának vezetése
5. Az adatvédelmi incidens előfordulása esetén az intézményi protokoll megfelelő alkalmazása
6. Az adatvédelmi tisztviselő kinevezése

A feladatok megnevezése a GDPR szövegében való előfordulásuk sorrendjét követi (fontos kihangsúlyozni, hogy nem fontossági sorrend), és a továbbiakban az adott feladatok, jogintézmények részletesebb kifejtése során is a tájékoztató anyag struktúrája a GDPR felépítését követi. A feladatok részletesebb tárgyalása során a GDPR, és a módosított Info tv. szabályanyagát úgy kívánjuk bemutatni, hogy azzal párhuzamosan a már korábbiakban is ismert fontosabb köznevelési szabályokat is kiemeljük.

2. A GDPR hatályáról

A jogalkotó ma már a világon széles körben elterjedt elektronikus eszközökkel, számítógépekkel végzett adatkezelést tekinti alapesetnek, viszont a szabály-kerülési kockázat veszélyének minimalizálása érdekében gondol azokra az eshetőségekre is, amikor egyes köznevelési intézményekben még bizonyos adatkezelési tevékenységek manuális, azaz kézi alapon működnek, amire példa a kézzel vezetett napló az elektronikus naplók mellett/helyett.

Fontosnak tartjuk leszögezni tehát, hogy szintén a GDPR hatálya alá tartoznak azon adatkezelési műveletek is a köznevelési intézményekben, amikor a gyermekek, tanulók adatainak rendszerezése még a régi klasszikus papír alapon történik, tehát például a papíralapú tanügyigazgatási nyilvántartásokban. A törzslap (a többi bizonyítvány kiállításának alapjául szolgáló nyomtatványhoz hasonlóan) a fenti viszonyrendszerben speciális helyet foglal el, mert bár elektronikus úton is elkészíthető és tárolható, de azt elő kell állítani nyomtatott formában is, és meg kell őrizni.

A pedagógus a köznevelési intézményben végzett adatkezelési tevékenysége során (akár elektronikus, akár papír alapú) a GDPR hatálya alá tartozik, kötelessége alkalmazni a rendelkezéseit, az otthoni ilyen jellegű tevékenysége során viszont már összetettebb a helyzet.

Amikor a közösségi média segítségével például osztálykirándulást szervez, függetlenül a tevékenység helyétől (tehát otthon is, nemcsak az iskolában) a GDPR alapján köteles kezelni a szülők, tanulók személyes adatait, amikor viszont már szabadidejében, egy hétvégi kirándulás céljából szervezi meg ezt a programot, már kiesik a GDPR hatálya alól.

3. Az adatkezelés jogalapjáról

A GDPR preambulának (40)-(41) bekezdése alapján a személyes adatok kezelése akkor jogszerű, amennyiben az érintett hozzájárulásán alapul, vagy jogszabály által megállapított jogalappal rendelkezik.

A fentiek alapján törvénynél alacsonyabb szintű jogszabály is (pl. kormányrendelet) állapíthatna meg személyes adatok kezelésével kapcsolatos rendelkezéseket, Magyarország alkotmányos rendje mégis szigorúbb követelményeket támaszt a GDPR-nál, mert a módosított Info tv. továbbra is a törvényi szintet követeli meg [Info tv. 5. § (1) bekezdésének a) pontja].

A GDPR szerint a személyes adatok kezelése kizárólag akkor és annyiban jogszerű, amennyiben legalább a 6. cikk (1) bekezdésének a)-f) pontjaiban nevesített jogalapok egyike teljesül, így megállapíthatjuk, hogy a korábbi szabályozáshoz képest jelentős változás nem történt ezen a téren: a köznevelési intézményekben történő adatkezelésnek továbbra is egyéni hozzájáruláson, vagy törvényi felhatalmazáson kell alapulnia.

4. A GDPR legalapvetőbb fogalmairól

Az Info tv.-hez hasonlóan a GDPR is meghatározza az általa használt legalapvetőbb fogalmakat (GDPR 4. cikk), amelyek az egész adatkezelési szabályrendszer alapjait, vázát képezik, ezért ezeknek az ismerete nélkülözhetetlen az adatkezelési műveletekben résztvevők számára. Az alábbiakban csak néhány alapvető fogalmat emelnénk itt ki:

Személyes adat

A köznevelési intézményekben nyilvántartott és kezelt személyes és különleges adatokkal kapcsolatos alapvető szabályokat továbbra is az Nkt. 26. fejezete tartalmazza, így a fenti definíció alapján személyes adat például a tanuló neve, születési helye és ideje, neme, állampolgársága, lakóhelyének, tartózkodási helyének címe, társadalombiztosítási azonosító jele is, amennyiben azonosíthatóvá válik általuk a tanuló.

Adatkezelés

A köznevelési intézmények számos adatkezelési műveletet végeznek, kezdve a különböző nyilvántartás vezetési kötelezettségeiken át – az adatkezelésre rendelkezésre álló idő letelte után – a tanulók különböző adatainak törléséig.

Külön felhívjuk a figyelmet arra, hogy az adat rendszerezése, tárolása maga is adatkezelési műveletnek számít, nemcsak annak továbbítása, vagy törlése.

Adatkezelő

A magyar köznevelési intézmények, mint adatkezelők vonatkozásában törvény mondja ki, hogy milyen adatokat kezelhetnek, illetve kell kezelniük, nekik ehhez képest nincs mozgásterük, és az adatkezelési, adatfeldolgozási műveleteik csakis az Nkt. által meghatározott szigorú célhoz kötöttségi rendszer keretei között valósulhatnak meg, ha nem az Nkt.-ban meghatározott rendelkezések szerint gyűjtenek adatokat, akkor azoknak egyéni hozzájáruláson kell alapulnia, mind az adatok felvétele, mind azok továbbítása tekintetében stb.

Az érintett hozzájárulása

Amennyiben tehát a köznevelési intézményben történő adatkezelés nem törvényi felhatalmazáson alapul, az egyéni hozzájárulás kinyilvánításának igen szigorú kritériumait határozza meg a GDPR, azt precíz tájékoztatásnak kell megelőznie az adatkezelés körülményeit illetően, értve ezalatt azt a követelményt is, hogy mind az adatkezelés célját, mind annak helyét, módját, idejét illetően konkrét információkat kell az érintett tudomására hozni. Maga az érintett beleegyezése sem lehet homályos, vagy kétértelmű, annak egyértelműnek kell lennie. Álláspontunk szerint az intézményeknek az adatkezelési nyilatkozatot írásban szükséges kérnie az érintettől, hiszen több év elteltével csak e dokumentum birtokában igazolható teljes biztonsággal a GDPR-ban meghatározott valamennyi nyilatkozatkérési és nyilatkozat adási követelmény teljesítése.

5. A GDPR alapelveiről

Jogszerűség, tisztességes eljárás és átláthatóság

A fenti elv a gyakorlatban oly módon valósulhat meg, ha a köznevelési intézmények átláthatóvá, megismerhetővé teszik a tanulók és törvényes képviselőik számára az adatkezelési folyamataikat: milyen személyes adatokat gyűjtenek róluk, milyen módon, hol és mennyi ideig tárolják azokat, milyen feltételekkel továbbíthatóak, milyen jogok gyakorlása illeti meg őket ezzel kapcsolatban.

A fenti elv megköveteli azt is, hogy a személyes adatokra vonatkozó tájékoztatás könnyen hozzáférhető legyen és közérthető, hétköznapi nyelvezettel kerüljön megfogalmazásra, de a köznevelési intézmények tájékoztatási kötelezettségét a továbbiakban még részletesen tárgyaljuk.

Célhoz kötöttség

Az intézményen kívül szervezett programok (pl. kirándulás, erdei iskola) esetében a társadalombiztosítási azonosító jel (a továbbiakban: TAJ szám) kezelése, átadása az adott, eseti segítséget ellátó egészségügyi szervezet számára általános gyakorlat. Az Nkt. 41. § (4) bekezdése kijelöli azt az általános adatkezelési kört, amelyet a köznevelési intézmény nyilvántarthat. (Az Nkt. 41. § (4a) bekezdés további adattartalom nyilvántartását is lehetővé teszi.) Az Nkt. 41. § (7)-(8) bekezdése a továbbítható adatok és címzettek körét határozza meg. A TAJ szám továbbíthatóságára vonatkozóan

az Nkt. 41. § (7) bekezdésének c) pontja ad felhatalmazást, tehát nemcsak az iskola-egészségügyi szervezetnek, hanem pl. egy kirándulás esetén az eseti segítséget nyújtó egészségügyi szervezetnek is átadható ez a személyes adat.

Az Nkt. 41. § (7) bekezdésének d) pontja ad felhatalmazást és részletezi azon adatok körét, melyet a köznevelési intézmény továbbíthat a családvédelemmel foglalkozó intézménynek, szervezetnek, gyermek- és ifjúságvédelemmel foglalkozó szervezetnek, intézménynek.

Pontosság

Az iskola kötelessége, hogy a kezelt személyes adatállományt precízen vezesse, naprakészen tartsa. A tárgyalt elvvel kapcsolatban az érintett „helyesbítéshez való jogára” (GDPR 16. cikk) is fel kell hívni jelen esetben a figyelmet, miszerint az érintett jogosult arra, hogy amennyiben például azt észleli, hogy a köznevelési intézmény nyilvántartásaiban tévesen szerepel a neve, lakcíme, vagy bármilyen más személyes adata, jelezze ennek tényét, és ilyen esetben a köznevelési intézménynek indokolatlan késedelem nélkül helyesbítene kell a téves adatokat.

Korlátozott tárolhatóság

A köznevelési rendszer szabályanyaga számos esetben konkrét adattörlési kötelezettséget ír elő az intézmények számára, amit a különböző iskolai dokumentumokra meghatározott speciális őrzési idővel szinkronban kell értelmezni. Így például a törzslapok, póttörzslapok, beírási naplók nem selejtezhetőek, a naplókat 5 évig kell őrizni. A törzslap például a tanuló érdekében nem selejtezhető, mivel amennyiben a tanuló elveszíti a bizonyítványát, a törzslap adatai alapján bizonyítványmásodlat állítható ki számára.

6. A GDPR szenzitív adatok kezelésével kapcsolatos szabályai

A GDPR kiemelt fontossága okán külön cikkben foglalkozik a személyes adatok különleges kategóriáinak kezelésével (9. cikk). Álláspontunk szerint a GDPR definíciója szerint a magyar köznevelési intézményekben kezelt SNI, BTMN adatok továbbra is a szenzitív adatok körébe tartoznak, így kezelésük során továbbra is fokozott körültekintéssel kell eljárni. Fő szabály szerint tilos a szenzitív adatok kezelése, és a továbbiakban a GDPR kifejezetten megnevezi azokat a kivételeket, amikor kezelhetőek a szenzitív adatok, így az alábbiakban azokat az eseteket mutatjuk be, amelyeknek a köznevelési intézmények életére vonatkozóan relevanciája lehet.

A köznevelési intézményekben történő szenzitív adatok kezelésének továbbra is az érintett adatkezelésre vonatkozó kifejezett írásbeli hozzájárulásán kell alapulnia, vagy a GDPR feltételrendszerét megtartva uniós jogi aktusra vagy magyar törvényi felhatalmazásra kell visszavezethetőnek lennie. Utóbbira példa, hogy az Nkt. alapján a köznevelési intézményeknek nyilván kell tartania a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre, tanulóra vonatkozó adatokat, amibe a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók adatai is beletartoznak. A

már az érintett hozzájárulásánál tárgyalt példa jelen esetben azzal kapcsolódik ide, hogy a gyermekre vonatkozó egészségügyi adat (az, hogy milyen gyógyszereket szed) szenzitív adatnak minősül, és a kifejezett írásbeli hozzájárulásra az egészségügyi adatok kezelésére vonatkozóan éppen a gyermek érdekében kerül sor.

A fentiekben tárgyalt „célhoz kötöttség” elve ebben a tárgykörben is megjelenik, hiszen az Nkt. a szenzitív adatok tekintetében is szigorúan meghatározza azt, hogy például az SNI, BTMN adatok milyen feltételekkel továbbíthatóak az intézmények között.

7. A tájékoztatási kötelezettség

A köznevelési intézmények számára már korábban is fennállt a tájékoztatási kötelezettség adatkezelési tevékenységükkel kapcsolatosan, amit a köznevelési intézmény iratkezelési szabályzatában, ha ilyen készítése nem kötelező, a köznevelési intézmény SZMSZ-ének mellékleteként kiadott adatkezelési szabályzatban határoztak meg.

A tájékoztatási kötelezettség tekintetében a GDPR sem ad felmentést. A GDPR 13. cikke pontosan felsorolja azokat az információkat, amiket az érintett rendelkezésére kell bocsájtani.

A terjedelmi korlátok miatt az említett információk felsorolásától itt eltekintén, de a GDPR 13. cikkének alapos áttanulmányozását mindenféleképpen javasoljuk, mivel már a beiratkozás során megkezdődik az érintettre vonatkozó személyes adatok gyűjtése magától az érintettől (hiszen közvetlenül magától a tanulótól, vagy törvényes képviselőjétől származik az adat), így maga a tájékoztatási kötelezettség is megjelenik ezen időpontban, mert a GDPR alapján azt a személyes adatok megszerzésének időpontjában kell teljesíteni.

8. A gyermekek jogainak védelméről

A GDPR kiemeli, hogy a gyermekek személyes adatai különös védelmet érdemelnek.

Visszatérő problémaként jelentkezik a köznevelési intézményekben a gyermekek képmásával való visszaélés, amely során a fénykép elkészítése, és publikálása (pl. a köznevelési intézmények honlapján) különböző tevékenységeknek számítanak, így a hozzájáruló nyilatkozatok vizsgálatánál külön-külön figyelemmel kell lenni arra a körülményre, hogy a hozzájárulás mindkét tevékenységre kiterjed-e, vagy csak az egyikre.

Az Info tv. korábban hatályos szabályozása szerint személyes adat kezelése kapcsán a 16. életévét betöltött kiskorú érintett hozzájárulását tartalmazó jognyilatkozatának érvényességéhez törvényes képviselőjének beleegyezése vagy utólagos jóváhagyása nem volt szükséges, ezért 16 év felett kizárólag a gyermek volt jogosult arra, hogy a hozzájárulást megadja a fénykép elkészítéséhez és publikálásához. Az említett rendelkezés a módosítás során az Info tv.-ből hatályon kívül helyezésre került.

A GDPR, és a hatályos Info tv. szabályozása értelmében levonható az a következtetés, hogy jelenleg a köznevelési intézményekben a 14 év alatti kiskorú nevében törvényes képviselője gyakorolja a képmásával való rendelkezés jogát, a 14-18 év közötti kiskorú jognyilatkozatának érvényességéhez pedig a törvényes képviselője hozzájárulása is szükséges, a 16 év feletti kiskorú tehát már nem kizárólagosan gyakorolja ezen jogot.

Általános érvénnyel kimondható, hogy az igazolási kötelezettség teljesítése érdekében a köznevelési intézményeknek körültekintően kell eljárniuk a hozzájáruló nyilatkozatok bekérése és tárolása kapcsán is, mivel egy esetleges ellenőrzés esetén a hozzájáruláson alapuló adatkezelést igazolniuk kell.

9. Az adatkezelési tevékenységek nyilvántartása

A köznevelési intézmények számára is kötelezettséggént írja elő a GDPR, hogy az adatkezelési tevékenységekről nyilvántartást vezessenek, amiben többek között az adatkezelés céljainak, azok érintett kategóriáinak, valamint a személyes adatok kategóriáinak is szerepelnie kell. A köznevelési intézményekben nyilvántartott és kezelt személyes és különleges adatokról az Nkt. 41. §-a felsorolást ad, ezért segítségül szolgál az adatkataszter rögzítése során, aminek az a célja, hogy a köznevelési intézmények által kezelt személyes adatok valóban kimerítő jelleggel feltérképezésre kerüljenek, és azok a GDPR által megkívánt tagolás logikáját követve az adatkezelési tevékenységek nyilvántartásában rögzítésre kerüljenek.

10. Az adatvédelmi incidens bejelentése a NAIH (Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság) felé

Mivel a fentiekben leírtak alapján a gyermekek személyes adatai különös védelmet érdemelnek [GDPR preambuluma (38) bekezdése], kiemelten fontosnak tartjuk, hogy az iskolák adatvédelmi incidens előfordulása esetén ismerjék a megfelelő protokollt (GDPR 33-34. cikk), hogy a bejelentést szabályszerűen tudják megtenni a NAIH